

B...
C...
Az eretnek

Amikor a Szent Szeplő az egyetlen remény

ALEXANDRA

Bernard Cornwell

Az eretnek

Amikor a Szent Grál az egyetlen remény

([Tartalom](#))

AZ ERETNEK-et

Dorothy Carrollnak ajánlom.

Ő tudja, miért.

ELŐHANG

Calais, 1347

Az út a déli dombok felől érkezett, és átszelte a tengerparti ingoványt. Gyalázatos út volt. A kitartó nyári esőzések után csak egy nyúlós iszapsáv maradt, amely ropogósra sült, amint a nap előbukkant, mégsem lehetett másként eljutni Sangatte magaslatairól Calais és Gravelines tengeri öbléig. Nieulay-nél, e másként jellegtelen kis falunál kőhid ívelt át a Ham-folyón, bár maga a Ham aligha érdemelte ki a folyó címet: unottan buzölgött végig a lápokon, hogy végül nyom nélkül elvesszen az iszapos, part menti síkságokon. Olyan kurta volt, hogy forrásától a tengerig alig egy óra alatt le lehetett gyalogolni, emellett olyan sekély, hogy egy felnőtt férfinak még a dereka sem lett vizes, ha apálykor átgázolt rajta. A Ham csapolta le a mocsarakat, ahol vörösen burjánzott a nád, és a gémek békákra vadásztak a lápi fűcsomók között,

miközben a folyót kisebb vízfolyások valóságos labirintusa táplálta, ahová Nieulay, Hammes és Gillmes lakói fűzfavesszőből font halcsapdáikat kitétték.

Nieulay és a kőhídja talán végigaludta volna az egész történelmet, ha nincs Calais, amely innen alig kétmérföldnyire, északra feküdt. Márpedig a kikötőt 1347 nyarán harmincezer angol katonából álló hadsereg vette ostrom alá, a sereg a város terjedelmes védőfalai és az ingovány között táborozott le. Az út, amely a hegyek közül érkezett és Nieulay-nél vágott át a Hamen, a szabadulás egyetlen lehetőségét kínálta a franciák számára, és azon a nyáron, amikor Calaisfalain belül már az éhhalál réme fenyegetett, Valois Fülöp, Franciaország királya Sangattenél gyűjtötte össze a seregét. Húszezer francia sorakozott fel a magaslatokon, hogy a tengerről érkező szél feldagassza zászlóikat, köztük a francia királyok szent harci lobogóját. A hosszú, háromszárnyú zászló vérvörösen izzott, bár csak azért tehetett így, mert értékes selymét nemrégiben szabták újra. A régi királyi lobogó Angliába került, az előző nyáron trófea gyanánt ragadták el Wadicourt és Crécy harcmezőin, ám az új zászló éppoly becsben állt, mint a régi, s alatta mind ott sorakoztak Franciaország nagyurai: Bourbon, Montmorency és Armagnac grófjai. A nemesi jelvények között kisebb zászlók hirdették, hogy Fülöp királyságának minden neves harcosa összegyűlt az angolok ellen, csak hogy köztük és az ellenség között ott húzódott a Ham és a nieulay-i kőhíd, amely köré az angolok védőárkokat ástak, majd azokat ijászokkal és fegyveresekkel töltötték fel. Ezen erők mögött

húzódott a folyó, majd az ingovány és a magaslat, Calais magas védőfalának és kettős sáncának közvetlen közelében, ahol az angol hadsereg viskókból és sátrakból emelt hevenyészett várost. Franciaország még sosem látott ekkora sereget; az ostromlók táborhelye nagyobbra terpeszkedett, mint maga Calais. Ameddig csak a szem ellátott, vászonfalakkal, fakunyhókkal, kifutókorlátokkal szegélyezett utcák futottak, amelyeken csak úgy hemzsegték a fegyveresek és az íjászok. A francia királyi lobogót ezzel az erővel a tokjában is hagyhatták volna.

– A tornyot azért bevehetjük – mutatott Sir Geoffrey de Charny, Fülöp seregének egyik harcedzett katonája a dombra, ahol Nieulay angol helyőrsége elszigetelten, a folyó franciák felőli oldalán várakozott.

– Ugyan mi végre? – tette fel a kérdést Fülöp, aki, noha gyenge és ingatag uralkodó hírében állt, ezúttal a lényegre tapintott. Ha elesik a torony és Nieulay hídja a franciák kezére is kerül, mire mennek vele? A híd csupán egy még hatalmasabb angol sereghez vezetett, amely máris megtette az előkészületeket arra, hogy visszaverjen bármilyen rohamot. Calais éhező és kétségbeesett lakói felismerték a déli dombgerincen sorakozó francia zászlókat, és válaszként saját lobogóikat aggatták ki a sáncokra. Megjelent a Szent Szűz és franciaországi Szent Dénes, míg a fellegvár tetején a kék-sárga királyi jelvény tudatta Fülöppel, hogy alattvalói még élnek és készek harcolni. Ám ez a bátor kiállítás sem leplezhette a tizenegy hónapja tartó ostrom nyomait. A város igencsak rászorult a segítségre.

– Vegyük be a tornyot, felség – erősködött Sir Geoffrey –, azután támadjunk a hídon át! Istenemre mondom, ha a nyavalyások látják, hogy képesek vagyunk kivívni a győzelmet, elveszítik minden bátorságukat!

Az összegyűlt nagyurak helyeslően morogtak. A király azonban nem osztozott derűlátásukon. Igaz, Calais helyőrsége még kitartott, és az angoloknak komolyabb károkat sem sikerült okozniuk a falakban, nem hogy utat találtak volna a védőárkokon át, ám ugyanígy a franciák sem tudtak utánpótlást juttatni az elgyötört város számára. Márpedig a falakon belül rekedt embereknek nem bátorításra, hanem élelemre volt szükségük. A táboron túl füstgomolyag tűnt fel, majd néhány pillanattal később az ingovány felett végigmorajlott az ágyúdörgés is. A lövedék minden bizonnyal a falba csapódott, ám Fülöp túl messzire volt ahhoz, hogy láthassa hatásait.

– Egy győzelem fellelkesítené a helyőrséget – szállt vitába Montmorency ura is –, és félelmet ültetne az angolok szívébe.

Ugyan miért rettennének meg az angolok attól, ha Nieulay tornya elesik? Ettől csak még elszántabban védik majd a kőhid túloldalán folytatódó utat; ám Fülöp azt is megértette, hogy nem tarthatja kurta pórázon a vérebeit, amikor a gyűlölt ellenség immár karnyújtásnyira került, ezért megadta a kért engedélyt.

– Vegyék be a tornyot – rendelkezett –, és az Úr adjon mindnyájuknak dicsőséget.

A király a helyén maradt, miközben urai összegyűjtötték embereiket, és felfegyverkeztek. A tengeri szél magával

hozta a só illatát, ám egyszersmind a rothadás bűzét is, amely a dagállyal érkező rothadt növényektől származott. Mindez búskomorsággal töltötte el Fülöpöt. Új csillagjosa hetek óta kerülte a társaságát, és minduntalan lázára hivatkozott, ő viszont megtudta, hogy a fickó kiváló egészségnek örvend, ami csakis azt jelenthette, hogy a katasztrófa előjeleit vélte kiolvasni a csillagokból, és egyszerűen félt ezt királya tudomására hozni. A felhőpaplan alatt sirályok rikoltoztak. Messze a tengeren szurtos vitorla dagadozott Anglia irányába, míg egy másik hajó az angolok által elfoglalt partszakasz mellett horgonyzott, és kis csónakokban szállította partra az embereket, hogy azok is Fülöp ellenségeinek számát gyarapítsák. Fülöp visszatekintett az útra, és látta, hogy a túloldalon negyvenötven lovagból álló csapat vágta a hidat felé. Keresztet vetett, és magában azért fohászolt, nehogy csapdába csalják a lovagjait. Gyűlölte az angolokat. Gyűlölte valamennyit.

Bourbon hercege továbbadta a támadás megszervezésének tisztét Sir Geoffrey de Charnynak és Edouard de Beaujeunak, amit helyesen is tett. A király mindkettőjüket józanul gondolkodó hadfiként ismerte, nem kételkedett abban, hogy elfoglalják a tornyot, bár még most sem értette, mi hasznuk lesz ebből; mégis úgy vélte, jobb, ha feltűzelt nemes urai a hídon vezetik le felgyülemlett indulatukat, mintha teljes vereséget szenvednének az ingoványon. Tudta, hogy lovagjai semmit sem szeretnek annyira, mint az efféle rohamokat. Valamennyien játékként élték meg a háborút, és minden vereség csak felszította a

játékszenvedélyüket. Fafejű bolondok, gondolta, majd újfent keresztet vetett, amint arra gondolt, milyen szörnyű próféciát próbálhat leplezni előle az asztrológus. Amikor rajtuk már csak egy igazi csoda segíthet. Egy isteni kinyilatkoztatás. Riadtan rezzent össze, amint az egyik dobos verni kezdte hangszerét. Kürtszó harsant.

A harsány hangok még nem a rohamot jelezték; a zenészek csupán hangoltak, hogy készen várják a támadást. Edouard de Beaujeu vezette a jobb szárnyat, ahol több mint ezer számszeríjast és legalább ennyi fegyverest gyűjtött össze, hogy oldalról támadjon rá az angolokra, míg Sir Geoffrey de Charny és legkevesebb ötszáz fegyverese közvetlenül szemből támadt az angol védmuvekre. Sir Geoffrey végigsietett a sorok előtt, hogy leparancsolja lovagjait és fegyvereseit a nyeregből. Emberei csak vonakodva engedelmeskedtek. Mind úgy hitték, hogy a háború lényege a lovasroham, Sir Geoffrey azonban tudta, a lovaknak semmi hasznát sem vennék a sáncokkal védett torony ellen; ezért ragaszkodott ahhoz, hogy gyalogosan küzdjenek.

– Pajzsok és kardok – tudatta velük –, lándzsa nem kell! Gyalogosok! Gyalogosok! – Sir Geoffrey a saját kárán tanulta meg, hogy a lovak fájdalmasan sebezhetőek, és csakis a pajzsok óvhatják meg a fegyvereseiket az angolok nyilaitól. A nemesi sorba született lovagok némelyike megtagadta a parancsát, de ő ügyet sem vetett rájuk. Egyre több francia fegyveres gyülekezett, hogy kivegye a részét a gyalogos rohamból.

Az angol lovagok kis csapata most kelt át a hídon, s bár

úgy tűnt, mintha egyenesen tovább akarnának lovagolni az úton, hogy kihívják maguk ellen az egész francia arcvonalat, az angolok végül visszafogták lovaikat és mozdulatlanul meredtek a gerincen felsorakozott hordára. A király az egységet elnézve láthatta, hogy egy nagyúr vezeti őket – legalábbis a férfi lobogójának mérete erre utalt, miközben legalább tucatnyi más lovag is viselte a zászlósarak kis szögletes jelvényét a lándzsáján. Vagyonos nemesek, gondolta a király, csinos kis summa lenne a váltságdíjuk. Remélte, hogy a torony védelmére kelnek, és így maguk is csapdába esnek.

Bourbon hercege odaügetett Fülöp mellé. A herceg lemezpáncélt viselt, amelyet homokkal, ecettel és drótfonattal addig sikáltak, amíg fehéren nem ragyogott; sisakját, amely még most is a nyeregkápagombon függött, kékre festett tollakkal ékesítették. Ő sem volt hajlandó leszállni a nyeregből. Csatalovának arcát fejevért, testét pedig fénylő sodronyvért óvta meg az angolok nyilaitól, amelyek bizonyosan záporozni fognak feléjük a sáncok mögül.

– A lobogót, felség! – mordult fel a herceg. Noha kérést fogalmazott meg, az furcsamód mégis parancsként hangzott.

– A lobogót? – tett úgy a király, mintha nem értené.

– Enyém lehet a tisztesség, hogy hordozzam a csatában? A király felsóhajtott.

– Tízszeres túlerőben vannak – felelte elgyötörten –, aligha lesz szükségük a zászlómra. Hadd maradjon csak itt. Az ellenség így is láthatja. – És pontosan tudta azt is, hogy mit

jelent. A kibontott zászló azt hirdette, a franciák nem ejtenek foglyokat, megölnék mindenkit; habár a vagyonos angol foglyok életét így is bizonyosan megkímélik, hiszen a hullák után senki sem fizet váltságdíjat. A szélben dagadozó királyi lobogónak félelmet kellett plántálnia az ellenség szívébe.

– A zászló itt marad – zárta le a vitát a király.

A herceg tiltakozásra nyitotta száját, ám ebben a pillanatban kürtző harsant, és a számszeríjasok megindultak lefelé a domboldalon. Zöld-vörös tunikát viseltek, a bal karjukon Génua és a Grál jelképével, és mindnyájukat elkísérte egy-egy gyalogos: hatalmas állópajzsokkal védték őket, amíg újratöltötték nehézkes fegyvereiket. Félmérföldnyire, a folyó mellett, az angolok visszavonultak a toronytól a védőárkokhoz, amelyeket oly régen ástak ki, hogy azokat mostanra vastagon elborította a lápi fű és gyom.

– Le fogja késni a csatát – jegyezte meg a király, a herceg pedig, megfélekedezvén a skarlátszín lobogóról, elfordította hatalmas, felvértezett paripáját, hogy Sir Geoffrey emberei után vágázzon.

– *Montjoie St. Denis!* – harsogta a herceg a franciák csatakiáltását, és a hatalmas üstdobok tovább dübörögtek, a tucatnyi trombitás teli tüdőből fújta a kürtöket. A számszeríjasok máris elérték a domb alját, és szétszóródtak, hogy karéjba fogják az angolokat. Ekkor röppentek elő az első nyilvesszők. Fehér tollas angol nyilak suhantak a zöldellő talaj felett, és ha előregörnyedt nyergében, a király is láthatta, hogy túl kevés íjász harcol az

ellenséges oldalon. Valahányszor a nyavalyás angolok harcba bocsátkoztak, az ijászok számukat tekintve legalább háromszorosán felülmúlták a lovagokat és fegyvereseket, ám a nieulay-i előőrs jobbára csak fegyveresekből állt.

– Az Úr legyen veletek! – kiáltotta a király a katonáinak. Hirtelen fellelkesült, amint győzelmet szimatolt a levegőben. A trombiták újra felharsantak, és a fegyveresek acélba öltözött tömege végigsöpört a domboldalon. A katonák csatakiáltásukat harsogták, versenyre keltek a dobosokkal, akik a megfeszített kecskebőröket püfölték, és a kürtösökkel, akik úgy fújták, mintha csupán a trombitájukkal is legyőzhetnék az angolokat.

– Istenért és Szent Dénesért! – kiáltott fel a király.

Immár kiröppentek a számszeríjak lövedékei is. Valamennyi rövid acélszárat kemény bőrből kivágott szárnyakkal látták el, s azok most sziszegve szálltak a sáncművek felé. Százával törtek elő a nyilak, azután a génuaiak behúzódtak a hatalmas pajzsok mögé, hogy nekigyürkőzzenek a motolláknak, amelyek hátrafeszítették a kenderszárakból sodort ideget. Néhány angol nyílvesző megtalálta a nagy állópajzsokat, ám az angol ijászok ezután már Sir Geoffrey támadói felé fordultak. Ráillesztették az ideget a bemetszett végű nyílveszőkre, amelyeknek másik végét három-négy hüvelyk hosszú acélhegygel zárták le, ez pedig úgy járta át a vértet, mintha csak vászoning lenne. Megfeszítették az ideget, és lőttek, feszítettek és lőttek, és a nyilak a pajzsokba csapódtak, mire a franciák szorosabbra zárták a soraikat. Egy férfinak átlőtték a

combját, a fegyveresek azonban gyakorlottan megkerülték, majd újra összezárták a sort. Egy angol íjászt, aki felállt a célzáshoz, a vállán talált el egy számszerű lövedéke, így a nyila messze célt tévesztett, és a magasba röppent.

– *Montjoie St. Denis!* – A fegyveresek üvöltve hívták ki az ellenséget, amint a roham előőrse elérte a domb lábánál elterülő sík területet. A nyilak émelyítő erővel hasítottak a pajzsokba, de a franciák megőrizték a szoros alakzatot, a pajzsok átlapolták egymást, és a számszerűjasok közelebb araszoltak, hogy megcélozzák az angol íjászokat, akiknek ki kellett emelkedniük a védőárokból, ha használni akarták fegyverüket. Az egyik számszerű lövedéke gond nélkül áthatolt egy angol könnyű sisakján, hogy átjárja a fegyveres koponyáját is. A férfi oldalt bukott, vére elárasztotta az arcát. A torony tetejéről nyilvesszők záporoztak, mire válaszként számszerűjak nyilai csapódtak, amint az angol fegyveresek, akiknek nyilai jottányit sem lassították le a támadókat, elővonták kardjukat, hogy így álljanak ellen a rohamnak.

– Szent Györgyért! – kiáltották, azután a francia támadók elérték az első árkot és lekaszabolták az odalent rekedt védőket. A franciák némelyike rátalált az árkot szabdaló szűkös járatokra, és előzönlötték őket, hogy hátulról támadhassanak a védőkre. A két hátsó árokban harcoló íjászok könnyű célpontot kínáltak, ám ugyanígy a génuai számszerűjasok is, amint előléptek az állópajzsok mögül, hogy lövedékeiket az ellenségre zúdítsák. Az angolok közül néhányan, megérezvén a közelgő véget, sorsukra hagyták a sáncokat, hogy a Ham felé meneküljenek. A

számszeríjasokat vezető Edouard de Beaujeu meglátta a menekülőket, ezért ráivallt a génuaiakra, hogy tegyék le a számszeríjakat, és csatlakozzanak a támadókhöz.

– Öljetek! – kiáltozta Edouard de Beaujeu, aki még most is csataménjén lovagolt, és kivont karddal biztatta az embereit.

– Öljetek!

Az elülső árokban rekedt angolok sorsa megpecsételődött. A védők kétségbeesetten próbáltak védekezni a hordában özönlő fegyveresek ellen, de kardok, bárdok és lándzsák tömege csapott le rájuk. Néhányan kísérletet tettek arra, hogy megadják magukat, ám a király lobogója tovább dagadozott, ami azt jelentette, hogy a franciák egyetlen foglyot sem ejthettek, ezért angol vérrel áztatták az árkok málló, iszapos földjét. A hátsó árkok védői immár egy emberként menekültek, ám a maroknyi francia lovas, akik túlságosan büszkék voltak ahhoz, hogy gyalogosan küzdjenek, átugratott az árkokon, félrelökték az útból tulajdon fegyvereseiket, és csatakiáltásokat hallatva belegázoltak a folyó felé menekülő angolok tömegébe. A csatalovak engedelmesen elfordultak, amint a kardok vagdalkozni kezdtek. Egy angol íjász feje berepült a folyóba, amely hirtelen vérvörössé vált. A fegyveresek egyike felsikoltott, amint egy csatamén legázolta, majd lándzsa járta át a testét; egy angol lovas az ég felé emelte kezét, páncélkesztyűjét ajánlotta fel megadása zálogaként, ám ekkor hátulról eltiporták, a gerincét acélpenge járta át, majd egy másik lovas szekercéjével az arcába hasított.

– Öljétek őket! – harsogta Bourbon hercege, vértől

csöpögő karddal. – Öljétek meg valamennyit! – Látta, hogy egy csapatnyi íjász a híd felé menekül, és magához szólította embereit. – Utánam! Utánam! *Montjoie St. Denis!* Az íjások, közel harmincan, a híd felé rohantak, ám amikor már elérték a nádkalyibákat a part mentén, patadübörgést hallottak, és rémülten fordultak vissza. Egy pillanatra már úgy tűnt, újra eluralkodik rajtuk a páni rémület, ám ekkor egyikük ráncba szedte a katonákat.

– Lőjétek ki a lovakat, fiúk – rendelkezett, az íjások pedig hátrafeszítették a fegyverek idegét, és a fehér tollas nyilak belefúródtak a düböngő csatalovakba. Bourbon hercegének ménje megtántorodott, amint két nyilvessző is átjárta bőr- és sodronyvértjét, azután másik két paripával együtt felbukott, és kétségbeesetten verdesni kezdett vasalt patáival. A többi lovas ösztönösen elfordult, könnyebb préda után kezdett kutatni. A herceg fegyvernöke saját lovát kínálta fel urának, azután meghalt, amint az angol nyilvesszők végigsöpörtek a völgyön. A herceg ezzel együtt sem vesztegette az időt arra, hogy nyeregbe szálljon, ehelyett arrébb botorkált drága vértezetében, amely megóvta őt a nyilaktól. Előtte, a nieulay-i torony lábánál, az angol védők maradéka pajzsfalat formált, amelyet mostanra minden oldalról körülvettek a bosszúszomjas franciák.

– Ne ejtsetek foglyokat! – kiáltotta egy francia lovag. – Egyet se!

A herceg emberei után kiáltozott, hogy azok segítsék fel őt a nyeregbe. Két embere leszállt a lováról, és a herceg épp ekkor meghallotta a vasalt paták robaját. Valamennyien

elfordultak, hogy lássák a falu felől rohamozó angol lovagokat.

– Szentséges Jézus! – A herceg félig már a nyeregben ült, félig még a ló oldalához tapadt, a kardját se vonhatta elő, és most kezdett visszacsúszni, amint az őt segítő fegyveresek előrántották a maguk kardját. Honnan a pokolból kerültek elő ezek az angolok? Fegyveresei elszánták magukat uruk védelmére; lecsapták sisakjuk rostélyát, és elfordultak, hogy megütközzenek az ellenséggel. A herceg, aki mostanra menthetetlenül elterült a fűcsomók közt, meghallotta a páncélos lovasok összeütközésének robaját.

Az angolok a fegyveresek azon csoportjával érkeztek, amelyet a király korábban látott. A falu közeléből figyelték a védősáncok közt zajló mészárlást, és már épp vissza akartak lovagolni a hídon keresztül a táborba, amikor Bourbon hercegének emberei a közelükbe kerültek. Túlságosan is a közelükbe: ezt a kihívást nem lehetett figyelmen kívül hagyni. Az angol urak tehát rohamra vezették lovagjaikat, és szétszaggatták Bourbon hercegének alakzatát. A franciákat készületlenül érte a támadás, az angolok ráadásul előírászerűen felsorakoztak, szorosan egymás mellett, térdük összeért, és az eddig felfelé tartott hosszú, kőrisfa lándzsák most hirtelen előreszegeződtek, hogy átjárjanak vértet és bőrt egyaránt. Az angolok vezére kék köpenyt viselt, rajta átlós fehér csíkkal, amelyen három vörös csillag ragyogott. Sárga oroslánok kergetőztek a kék mezőben, amely hirtelen feketévé vált az ellenség kiontott véréből, amint a

férfi beledöfte kardját egy francia fegyveres védtelen hónaljába. A férfi görcsösen megrázkódott a kintől, próbálta ellencsapásra lendíteni kardját, ám ekkor egy másik angol buzogányával eltalálta a sisakját, amely megadta magát a csapás erejének, és tucatnyi résén át vérpatakok buggyantak elő. Egy elmetszett inú ló kétségbeesetten nyihogott, majd felbukott.

– Maradjatok együtt! – kiáltott társaira a cikornyás köpenyt viselő férfi. – Maradjatok együtt! – Hátasa felágaskodott, és csapkodó patákkal támadt egy lovát vesztett franciára. A férfi összerogyott, sisakját és koponyáját bezúrták a vasalt paták, azután a lovas figyelte a hercegre, aki továbbra is tehetetlenül feküdt a ló mellett. Az angol felismerte a csillogó vért kivételes értékét, és arrafelé ugratta lovát. A herceg háritotta a kardcsapást a pajzsával, és meglendítette saját pengéjét, amely szikrázva pattant le az ellenség lábvértjéről, azután a lovasnak hirtelen nyoma veszett.

Egy másik angol rángatta magával vezérének lovát. Francia lovasok tömege dübörgött lefelé a domboldalon; a király küldte őket, hogy ejtsék fogságba az angol urat és lovagjait. Egyre több francia indult rohamra a híd ellen, miután nem csatlakozhatott a torony ostromához, mert oly sok honfitársuk vetélkedett azért, hogy végezzen a helyőrség maradékával.

– Vissza! – kiáltotta az angol vezér, ám a falusi utcákat és a keskeny hidat a menekülők torlaszolták el, és a franciák fenyegették. Utat vághatott volna magának, ám így a tulajdon ijászait kellett volna legázolnia, és a felfordulásban

bizonyosan elvesztette volna néhány lovagját is, ezért inkább az út felé fordult, és egy csapást látott a folyó mentén haladni. Talán a tengerparthoz vezet, gondolta, ahol esetleg keletnek fordulhat, és újra csatlakozhat az angol vonalakhoz.

Az angol lovagok megsarkantyúzták lovaikat. Az ösvény szűkösnek bizonyult, ketten is alig fértek el egymás mellett – egyikük a Ham oldalán, a másik a bűzölgő mocsár felől –, ám maga a csapás szilárd talajon állt, és az angolok így elérhettek egy magasabban fekvő területre, ahol összegyűjtötték erőiket. Innen azonban már nem menekülhettek. A magaslat kis szigetként emelkedett ki, amelyet csakis a keskeny csapáson át lehetett megközelíteni; minden oldalról nád- és iszaptenger vette őket körül. Csapdába estek.

Mintegy száz francia lovag készen állt arra, hogy kövesse őket a keskeny csapáson, ám az angolok leszálltak lovukról, és pajzsfalat alkottak. A franciák belegondoltak abba, hogy ezen az akadályon kellene átverekedniük magukat, s inkább visszafordultak a torony felé, ahol az ellenség messze védtelenebb volt. Az íjászok tovább lőttek a toronyból, ám a génuai számszeríjasok rendre feleltek nekik, és a francia ék immár mélyen behatolt a torony lábánál összevont angol fegyveresek soraiba.

A franciák gyalogosan támadtak. A talaj álnokul csúszott a nyári esőktől, a páncélozott lábak a latyakot köpülték, amint az élen haladó fegyveresek csatakiáltásban törtek ki, és rávetették magukat a számban messze alulmaradó védőkre. Az angolok összezárták pajzsukat és nekivetették

a vállukat, hogy felvegyék a roham erejét. Azután hirtelen acél csapódott a fának, majd metsző sikoly hallatszott, amint egy penge a pajzsok alá csusszant, és húst talált. A második angol sor katonái buzogányokat és kardokat lengetve harcoltak bajtársaik feje fölött.

– Szent Györgyért! – harsant a kiáltás. – Szent Györgyért! – A fegyveresek előretolakodtak, hogy lerázzák pajzsukról a holtakat és a haldoklókat. – Öljétek a nyavalyásokat!

– Öljétek őket! – visszhangozta a kiáltást Sir Geoffrey de Charny, mire a franciák új rohamra indultak, súlyos vértjükben és páncéljukban botorkáltak át a sebesülteken és halottakon, és az angol pajzsok ezúttal nem zártak szorosán össze, így a franciák réseket találtak maguknak. Pengék csaptak le a páncélokra, járták át a láncingeket, zúzták be a sisakokat. Az utolsó védők megpróbáltak egérutat nyerni a folyón keresztül, de a génuai számszeríjasok üldözőbe vették őket, és nem okozott számukra nehézséget, hogy a víz alatt tartsák a páncélos fegyvereseket, amíg azok meg nem fúltak, azután pedig kifosszák a tetemüket. Néhány angol túlélő ott botladozott a folyó túlsó partján, hogy beleolvadjon az íjászokból és fegyveresekből álló angol arcvonalba, amely visszaverhette a Ham túloldalára irányuló esetleges támadásokat.

A toronynál eközben egy harci szekercével felfegyverzett francia kitartóan támadt egyik angol ellenlábására, megrepesztette annak jobb vállvértjét, felszakította az alatta megbújó sodronyvértet, a földre kényszerítette a férfit, és a csapások nem is maradtak abba, amíg a szekerce meg nem nyitotta az angol mellkasát, hogy a szétszakadt páncél

és a feltépett hús véres tömegébe immár fehér csontszilánkok vegyüljenek. A vér és a latyak vörös masszává dagadt alattuk. Minden angolra három ellenség is jutott, és a torony ajtaját nem zárták be, hogy a kint harcolók visszavonulhassanak, ám helyettük a franciák törhettek utat maguknak. Odakint a torony utolsó védőit is levágták és megölték, míg odabent a támadók megindultak felfelé a lépcsősoron.

A fokok jobbra kanyarodtak emelkedés közben, ezért a védők gond nélkül használhatták a jobb karjukat, míg a támadókat szüntelenül hátráltatta a fokokat megtartó öles központi pillér. Egy francia lovas rövid lándzsájával sikeresen rontott előre és zsigerelt ki egy angolt, mielőtt egy másik védő halott bajtársa válla felett, egy jól irányzott karddöféssel végzett vele. A sisakrostélyt mindenki felcsapta, hiszen a toronyban összesűrűsödött a sötétség, és senki sem láthatott úgy, ha a szemét félig eltakarta az acél, így viszont az angolok a franciák szemét vették célba. A fegyveresek levonszolták a halottakat a lépcsőről, maguk mögött azok kiömlő zsigereivel, azután két másik katona támadt, majd csúszott meg a testnedveken. A támadók háritották az angol csapásokat, pengéikkel megtalálták az ellenség ágyékát, azután még több francia furakodott a toronyba. Borzalmas sikoltozás töltötte be a lépcsőházat, azután újabb véres tetemet vonszoltak el az útból; újabb három fokot tisztítottak meg, és újabb franciák tolazkodhattak be.

– *Montjoie St. Denis!*

Egy kovácspöröllal küzdő angol lejjebb ereszkedett a

lépcsőn, és lecsapott a francia sisakokra, majd összezúzta egy támadó koponyáját, és visszaszorította a többieket, amíg egy lovagnak nem akadt annyi sütnivalója, hogy megragadjon egy számszeríjat, és addig oldalazzon felfelé, amíg be nem célozhatja a férfit. A lövedék az angol szájába hatolt, hogy távozáskor leszakítsa a koponya hátsó falát, azután a franciák újra nekiindultak, gyűlölködve és diadalmasan üvöltöttek, vértől ragacsos lábukkal tapostak meg egy haldoklót, és kardjukkal utat törtek maguknak, egészen a torony csúcsáig. Itt egytucatnyi védő megpróbálta visszataszítani őket a lépcsőn, ám egyre több francia tolakodott fölfelé, akik egyenesen a védők kardjába kényszerítették az élen haladókat, majd az utánuk következők átverekedték magukat a tetemenek és a sebesülteken, hogy kiirtsák a helyőrség maradványait. Mindenkit kardélre hánytak. Egy íjász elég soká életben maradt ahhoz, hogy levágják az ujjait, és kitolják a szemét, és a férfi még akkor is sikoltozott, amikor lehajították a mélységbe, az odalent várakozó pengék közé.

A franciák örömujjongásban törtek ki. A torony ugyan mézárszékké változott, ám Franciaország lobogója ott repkedett a sáncain. Az árkok az angol védők sírjaivá lettek. A diadalittas katonák elkezdtek leszaggatni a holtak ruháját, hogy elragadják elrejtett pénzüket, amikor a kürt újra felharsant.

Akadtek még angolok a folyó francia oldalán: a lovasok, akik csapdába estek a szigetként kiemelkedő magaslaton. Az öldöklés még nem ért véget.

A *St. James* Calais partjaitól délre horgonyzott, és evezős csónakokon szállította partra utasait. Az utasok közül hárman, akik mind vértet viseltek, annyi csomaggal érkeztek, hogy fizettek a *St. James* két matrózának, segítsenek elvinni azokat az angol táborig, ahol nyomban keresni kezdték Northampton earljét. A házak némelyike kétszintesre nőtt, a felső emeletekre vargák, fegyverkészítők, kovácsok, gyümölcsárusok, pékek és mészárosok lógatták ki cégereiket. A sátrak és a házak között akadtak bordélyok és templomok, a jövendőmondók bódéi és italmérések. Az utcákon gyermekek játszadoztak; némelyikük kis ijakkal és tompa végű nyilakkal lödözött a felhergelt kutyákra. A nemesek körletében színes lobogók repkedtek, és páncélos katonák álltak őrt az ajtók előtt. Az ingoványon temető létesült, nyirkos sírjait olyan férfiak, asszonyok és gyermekek töltötték meg, akik megadták magukat a calais-i mocsarakat kísértő láznak.

A három férfi megtalálta az earl táborhelyét, egy jókora, fából ácsolt épületet a pavilon közelében, ahol a királyi zászlót tűzték ki. Közülük ketten, a legfiatalabb és a legidősebb, a csomagokkal maradt, amíg a harmadik, a legmagasabb, Nieulay felé vette az irányt. Úgy tudták, az earl néhány emberével kilovagolt, hogy a franciákat zaklassa.

– Ezrével jöttek a fattyak – jelentette az earl tisztartója –, de csak az orrukat túrták odafent a gerincen, ezért őlordsága ki akarta hívni néhányukat. Kezdi elunni magát, az az iqazság. – Lapos pillantást vetett a jókora faládjára,

amelyet ketten is őriztek. – Abban mi van?

– Amit kitűrtak az orrukból – felelte a szálas férfi, azután vállra vetette hosszú, fekete íját, felkapta íjtáskáját, és távozott.

Thomasnak hívták; olykor Hooktoni Thomasnak, máskor csak Fattyú Thomasnak. Ha hivalkodni akart, Vexille-nek hívatta magát, noha erre csak ritkán került sor. Hooktoni Thomas egy kitagadott Vexille törvénytelen gyermekeként született a gascogne-i nemesi családba, így nem nevezhette magát jogosan sem nemesnek, sem Vexille-nek. És semmiképp sem gascogne-inak. Csakis angol íjásznak.

Thomas magára vonzotta a tekinteteket, amint végigsétált a táboron. Magas férfi volt; fekete haja előbukkant fémsisakjának alsó pereme alól. Dacára fiatalságának, arcát keményre edzette a háború. Orcája beesett, sötét tekintete gyanakvóan figyelte a világot, hosszú orra betört egy verekedés során, és rosszul forrt össze. Sodronyvértjét elnyűtte a hosszú út; alatta bőrujjast, fekete nadrágot és hosszú szárú lovaglócsizmát viselt, sarkantyú nélkül. Az oldalán fekete hüvelybe zárt kard függött, a hátán málhászsák, a jobb csípőjén fehér nyiltáska. Alig láthatóan bicegett, ami harctéri sérülést sejtetett, noha a sebeket egy pap ütötte, méghozzá az Úr legszentebb nevében. A gyötrelmek nyomai rejtve maradtak, leszámítva a kezét, amely göcsörtös és ügyetlen lett ugyan, ám az íjat így is fel tudta ajzani. Thomas huszonhárom esztendő volt, és vérbeli katona.

Elhagyta az íjások táborhelyét. Sok helyen különféle

trófeák függtek. Látott egy magasra lógatott és nyilakkal átütött francia mellvértet; az íjászok minden alkalmat megragadtak, hogy azzal kérkedhessenek, miként szoktak elbánni a lovagokkal. Egy másik sátozó tábornál tucatnyi lófarkat tűztek ki egy póznára, míg egy rozsdás, horpadt páncélt szalmával tömtek ki, fiatal facsemetére akasztották, és nyilakkal lyuggattak át. A sátrak mögött terült el a kanálisok szagát árasztó ingovány. Thomas továbbhaladt, és a déli magaslatokon gyülekező franciákat kémlelte. Épp elegenden vannak, gondolta, messze többen, mint ahányat Wadicourt és Crécy mellett lemészároltak. Csak ölj meg egy franciát, tette hozzá magában, és máris terem helyette kettő. Most már láthatta a kis köhidat maga előtt, és azon túl a falucskát, mögötte pedig katonák érkeztek a táborból, hogy védővonalat húzzanak a híd védelmében, minthogy a franciák a túlsó part előretolt angol állását támadták. Látta őket, ahogyan előzönlöttek a domboldalt, és immár a kis lovascsapatot is ki tudta venni, amelyet alighanem az earl és az emberei alkottak. Mögötte, a távolban eltompuló moraj kíséretében, egy angol ágyú kőlövedéke csapódott Calais sokat látott falába. A hang hosszan morajlott az ingovány felett, majd elhalt, hogy helyébe az angol állások felől hallatszó fegyvercsörgés lépjen.

Thomas nem kapkodott. A küzdelem nem rá tartozott, mégis levette hátáról a hosszú íjat, felajzotta, és magában megjegyezte, milyen könnyedén boldogul. Az öreg íj kezdett elfáradni. A feketére festett tiszafa, amely egykor szálegyenes volt, mára láthatóan elgörbült. Követte az ideget, ahogyan az íjászok mondták, és Thomas tudta,

hogy lassan ideje új fegyver után néznie, bár úgy vélte, maradt még néhány francia élet az öreg íjban, amelynek fáját saját kezével festette feketére, s amelyre a kis ezüstjelvényt erősítette, rajta a különös, kelyhet szorongató bestiával.

Nem láthatta a francia szárnyat támadó angol lovasokat, Nieulay viskói elrejtették előle a rövid összecsapást, ám annál inkább látta a kőhidat, tele a menekülőkkel, akik egymást akadályozva igyekeztek elszabadulni a franciák közelségéből, és a fejük fölött látta a lovasokat, akik a folyó túlsó partján a tenger felé vágtaztak. Követte őket a folyó angol oldalán, és elhagyta a töltések között vezető utat, hogy fűcsomóról fűcsomóra ugráljon, olykor belesobbanjon a kis pocsolyákba vagy átgázoljon a latyakon, amely rendre megpróbálta elorozni tőle a csizmáját. Azután már kiért a folyópartra, és látta, amint a dagály nyomán a sárszínű áradat a szárazföld belseje felé örvénylik. A szél elhozta a sós tengervíz csípős illatát és a rothadás bűzét is.

Ekkor látta meg az earlt. Northampton ura egyben Thomas hűbérura is volt, noha mindig lazára engedte a gyeplőt, és készséggel megnyitotta erszényét. Az earl most a diadalmas franciákra meredt, méghozzá abban a tudatban, hogy nemsokára őt magát is megtámadják. Egyik fegyverese leszállt a lováról, és próbált olyan csapást találni, amelyen át a páncélozott lovak is elérhették a folyót. Tucatnyi más fegyveres a franciák útjában térdepelt vagy állt, készen arra, hogy pajzsával és kardjával álljon ellen a rohamnak. És a falu végében, ahol mostanra véget ért az

angol helyőrség lemészárlása, a franciák máris mohó indulattal fordultak a csapdába esett lovasok felé.

Thomas belegázolt a folyóba. Magasra tartotta iját, nehogy a víz kiszívja az ideg erejét, és ellenállt a sodrásnak. A mélyülő víz lassan a derekáig ért, azután már a férfi fel is kapaszkodott az iszapos töltésen, és elrohant addig, ahol a fegyveresek várták az első francia támadókat. Thomas letérdelt melléjük, kiszórta a földre nyilait, és kiválasztott egyet.

Tucatnyi francia érkezett elsőként, túlnyomórészt lóháton, és meg is maradtak a csapáson, míg gyalogosan érkező társaik kiszorultak az ingoványra. Thomas nem törődött a gyalogosokkal, hiszen időbe telt, amíg megvethették a lábukat a szilárd talajon, inkább a lovasok felé fordult.

Gondolkodás nélkül lőtt; nem is célzott. Ez volt az élete, a mestersége és minden büszkesége: venni az embernél is magasabb ijat, és kilőni vele a kőrisből faragott, lúdtollakkal megkoronázott és éles hegyben végződő nyílveesszőt. Minthogy egészen a füléig hátrahúzta az ideget, hiába is próbálta volna bemérni a célt. A hosszú évekig tartó gyakorlás során az íjász megtanulta, hová fog menni a nyílveessző, Thomas pedig eszelős ütemben lőtte ki ezeket, minden három-négy pillanatban egyet-egyet. A fehér tollak megvillantak a lóp felett, majd a hosszú acéltüskék átfurakodtak vértelen és bőrön, hogy mélyen a franciák gyomrába, mellkasába, combjába temetkezzenek. Olyan émelyítő hanggal csapódtak be, mint amikor a bárd belehasít a vágóállat húsába, és egy csapásra megakasztották a lovasrohamot. Az élen haladó páros

haldoklott, harmadik társuk nyilat kapott a combjába, míg a mögöttük érkezők nem tudtak továbbhaladni a sebesültektől, hiszen az ösvény ehhez nem kínált elég helyet, így Thomas elkezdhetett löni a gyalogosokra is. A becsapódó nyilak ereje hátravetette a fegyvereseket. Ha egy francia felemelt pajzzsal védte a felső testét, Thomas a lábszárát lőtte át, és lehetett az ij bármily öreg, még mindig félelmetes erő lakozott benne. Thomas több mint egy hetet töltött a tengeren, és belesajdultak a hátizmai, amint újra meg újra hátrafeszítette az ideget. Még az elgyengült ij felhúzása is akkora erőt követelt, mint egy felnőt看 férfi felemelése, s mindez az erő egyetlen nyílvevesszőben összpontosult. Egy lovas megpróbált átgázolni a mocsáron, de súlyos csataménje belesüllyedt a vizenyős talajba, Thomas pedig kiválasztott egy széles fejű, szakállas nyilat, amelynek éle feltépte a lovak zsigereit, azután szabadon engedte, és látta összerázkódni a lovat. Ezután felkapott egy keskeny hegyű nyilat a földről, hogy azzal a fegyverest találja el, aki óvatlanul felhajtotta sisakrostélyát. Thomas meg sem nézte, hogy találnak-e a nyilai, csak lőtt, majd újabb nyilat választott, és újra lőtt, miközben az ideg ostorként csapkodta a bal csuklóján viselt szaru karkötőt. Azelőtt sosem bajlódott csuklójának védelmével, még élvezte is az ideg csípését, ám a dominikánus megkínózta a bal karját, ahol számtalan heg maradt, amelyeket immár a szaruburkolat védett.

A dominikánus pedig meghalt.

Hat nyilat lőtt ki. A franciák visszavonultak, de még korántsem adták fel. Számszeríjasokért és további

fegyveresekért kiáltottak, Thomas pedig válasz gyanánt felemelte két ujját, és éles füttyszót hallatott. Két hangot, egy magasat és egy mélyet, háromszor elismételve, majd szünetet tartott, és előlről kezdte az egészet. Az íjászok szaladni kezdtek a folyó felé. Akadtak közöttük, akik Nieulay-ból vonultak vissza, míg mások a csatarendet hagyták el, amikor felismerték a jelzést, hogy egyik íjásztársuk bajba került.

Thomas felkapta hat nyílveszőjét, és látta, hogy az earl első lovasai utat találtak a folyóhoz, és máris elkezdtek vezetni a súlyos vértet viselő paripákat az örvénylő árban. Még hosszú percek kellettek ahhoz, hogy mind átérjenek, ám az íjászok már a vízbe gázoltak a folyó túlsó partján, és a Nieulay-hoz legközelebb állók löni kezdtek a csapatnyi számszeríjasra, akik siettek véget vetni a félbemaradt küzdelemnek. Sangatte magaslata felől egyre több lovas érkezett, akiket feltüzelt a lehetőség, hogy az angolok kereket oldhatnak. Ketten bevágtáltak az ingoványra, ám a lovaik azonnal páni rémületbe estek, amint az alattomos talajra tévedtek. Thomas az idegre helyezte egyik utolsó nyilát, de miután a lép úgyis végzett a két fegyveressel, úgy döntött, kár lenne rájuk vesztegetni a nyilakat.

Hang hallatszott mögüle.

– Thomas, nemde bár?

– Nagyuram! – Thomas lekapta a sisakját, és még mindig térdelő helyzetben megfordult.

– Még most is jól bánsz azzal az íjjal, igaz? – jegyezte meg az earl.

– A gyakorlás teszi, nagyuram.

– Meg az ifjonti hév. – Intett Thomasnak, hogy álljon fel. Northampton earlje alacsony férfiú volt, domború mellkassal és olyan viharvert arccal, amely sok íjász szerint a bika hátsójára emlékeztetett; noha azt is mindenki elismerte, hogy az earl született harcos, emellett jó ember, és van olyan kemény, mint bármelyik embere. Jóllehet a király kegyeltjei közé tartozott, szívélyesen barátkozott mindenkivel, aki csak a jelvényét viselte, és csakis akkor küldte csatába katonáit, ha maga lovagolhatott az élen. Mostanra leszállt a nyeregből, és a sisakját is levette, hogy az utóvéd felismerje őt, és tudja, osztozik velük a veszélyben.

– Azt hittem, Angliában vagy – folytatta a társalgást könnyed hangon.

– Voltam is – bólintott Thomas, aki franciára váltott, minthogy az earl jobban bírta azt a nyelvet. – Azután pedig Bretagne-ban.

– Most pedig megmentesz – vigyorodott el az earl, felfedve foghíjas ínyét. – Felteszem, cserébe szívesen vennél egy korsó sört?

– Ha csak annyit, nagyuram... Az earl felnevetett.

– Csakugyan bolondot csináltunk magunkból, nem igaz? – Elnézte a franciákat, akik most, hogy a folyóparton száznál is több angol íjász sorakozott fel, kétszer is meggondolták, vállalják-e az újabb rohamot. – Azt hittük, elő tudjuk csalogatni vagy negyven emberüket, erre egy nyavalyás hadsereget küldtek. Hoztál nekünk hírt Will Skeatről?

– Halott, nagyuram. La Roche-Derrien ostrománál esett el. Az earl összerezzen, azután keresztet vetett.

– Szegény Wil! Isten a tanúm rá, mennyire szerettem. Nem ismertem nála külön katonát. – Thomas felé fordult.
– És az a másik dolog? Elhoztad nekem? A Grálra utalt.
– Hoztam aranyat, nagyuram – felelte Thomas –, de azt nem.

Az earl megpaskolta a karját.

– Majd beszélünk, de nem itt. – Az embereihez fordult, és felemelte a hangját. – Visszavonulás! Siessetek!

A gyalogos utóvéd, miután lovaikat már biztonságba kísérték a folyó túlsópartjára, most sietve belegázolt a vízbe, és átkelt. Thomas következett, majd az earl kivont karddal, utolsóként indult előre a mélyülő árban. Miután megtagadták tőlük az értékes zsákmányt, a franciák jobb híján gúnyt űztek a menekülésükből.

És aznapra véget ért a küzdelem.

A francia hadsereg nem maradt. A lovagok ugyan végeztek Nieulay helyőrségével, ám a legvermesebbek sem gondolták, hogy ennél többet elérhetnek. Az angolok egyszerűen túl sokan voltak. Íjászok ezrei fohászokdaktak azért, hogy a franciák átkeljenek a folyón, és harcba bocsátkozzanak velük, Fülöp emberei azonban elmasíroztak, hátrahagyták Nieulay holtakkal teli árkait és Sangatte szél söpörte magaslatát, és másnap Calais városa megadta magát. Edward király első indulatában leölte volna a város összes lakóját, legszívesebben mindenkit felállított volna a várárok partján, és elválasztotta volna a fejüket kiéhezett testüktől, ám az angol nagyurak eszébe juttatták, hogy akkor a franciák is hasonlóképp bánnak majd a Gascogne-ban és Flandriában elfoglalt

angol településekkel, ezért a király, vonakodva bár, de lecsökkentette az áldozatok számát hat főre.

Hat beesett arcú és a vezeklők köntösébe öltöztetett városlakót vezettek elő, a nyakukba hurkolt kötélnél fogva.

Valamennyien nagy becsben álltak, kalmárok vagy lovagok voltak, vagyonos férfiak, akik tizenegy hónapon át dacoltak Windsori Edwarddal. Párnán hozták elő a város kulcsait, amelyeket felkínáltak a királynak, azután hasra vetették magukat a fából ácsolt emelvény előtt, ahol Anglia királya és királynéja, valamint a birodalom nagyurai foglaltak helyet. A hat férfi az életéért könyörgött, Edward azonban nem ismert irgalmat. Ezek az emberek ellenálltak neki, ezért a hóhérért kiáltott, ám nagyurai ezúttal is azzal érveltek, hogy megtorlást vonnak honfitársaik fejére, míg végül maga a királyné térdelt férje elé és könyörgött a városlakók életéért. A hat előljáró mozdulatlanul feküdt az emelvény előtt, Edward pedig zsémbesen felmordult, és életben hagyta őket.

Élelmet juttattak az elgyengült városlakóknak, ám ennél több kegyelmet nem mutattak. Calais lakosait az utolsó szálig elűzték, azok nem vihettek magukkal mást, csak a ruhát, amelyet viseltek, és még át is kutatták őket, nehogy pénzt vagy ékszereket csempésszenek át az angol vonalon. Egy kísértetváros lett az angoloké, nyolcezer főre elegendő lakóházakkal, raktárakkal és üzletekkel, kocsmákkal és kikötőkkel, egy fellegvárral és védőárkokkal.

– Franciaország kapuja – jelentette ki diadalmasan az earl, és elfoglalta az egyik házat, amelyben korábban egy

előjáró lakott, aki immár koldusszegényen vándorolt Picardiában, a családjával együtt. A fellegvár alatt álló, fényűző kőépületből a városi kikötőre lehetett látni, amelyben immár angol hajók hemzsegték. – Jó angolokkal töltjük meg ezt a várost – tervezgette a jövőt az earl. – Nincs kedved itt élni, Thomas?

– Nincs, nagyuram – felelte Thomas az igazsághoz híven.

– Nekem sincs – ismerte el az earl. – Koszos disznóól, egy bűzös mocsár közepén, semmi egyéb. De legalább a miénk. Akkor hát mit akarsz, ifjú Thomas?

Nemrég virradt fel a város megadása utáni harmadik nap, és Calais elkönfiskált javait máris felosztották a győztesek között. Az earl várakozásán felül meggazdagodott, hiszen a hatalmas láda, amelyet Thomas hozott magával Bretagne-ból, zsúfolásig telt az aranyakkal és ezüstökkel, amelyeket Blois-i Károly táborában zsákmányoltak, a La Roche-Derrien-i ütközet után. A kincs egyharmada Thomas urát illette, és az earl emberei gondosan leszámolták az értéket, majd az earl részének egyharmadát elkülönítették a király számára.

Thomas elmesélt mindent. Az earl utasításának megfelelően elutazott Angliába, hogy feltárja apja múltját és a Grálhoz vezető további nyomokat, de nem talált semmit, csak egy könyvet, amelyben apja, Hookton lelkésze a Grálról írt. Ám Ralph atya szabadon elegyítette a valóságot ködös ábrándjaival, így Thomas semmit sem tudott meg az írásaiból; azokat ráadásul egy dominikánus elragadta tőle, sőt meg is kínozta őt a tudásáért. Igaz, a könyvet

lemásolták, mielőtt a dominikánus kezébe kerülhetett volna, így most, az earl napfényben fürdő lakóházában, Calais kikötője felett, egy fiatal angol pap megpróbálhatott értelmet lelteni a sorok között.

– Nem akarok mást – jelentette ki Thomas –, mint vezetni az íjászokat.

– Isten tudja csak, hová vezethetné őket – csóválta a fejét komoran az earl. – Edward ugyan Párizs ostromát tervezi, ám arra sosem fog sor kerülni. Békét fogunk kötni, Thomas. Örök barátságot fogadunk egymásnak, azután hazatérünk, és máris fenni kezdjük a kardunkat.

A pergamen ropogva tiltakozott, amint a pap új oldalra lapozott. Ralph atya latinul, görögül, héberül és franciául írt, a pap azonban láthatóan valamennyi nyelven értett. Olvasás közben alkalmanként jegyzeteket is készített egy darabka pergamenre. A kikötőben sört rakodtak ki, és a köveken gördített hordók úgy morajlottak, akár egy közelgő vihar. Anglia királyának zászlaja, szövetén a leopárdokkal és liliomokkal, ott dagadozott az elfoglalt fellegváron, a francia lobogók felett, amelyeket a megvetés jeleként fordítva lógattak ki. A Thomas társaságában lévő két férfi a helyiség végében várakozott az earl hívó szavára.

– Isten tudja csak, milyen munka vár az íjászokra – folytatta az earl –, hacsak nem a várfalak védelme. Erre vágysz talán?

– Ehhez értek, nagyuram. Használni az íjamat. – Thomas normannul, az angol arisztokrácia nyelvén szólt, amelyre még apja tanította meg. – És most már pénzem is van, nagyuram. – Arra utalt, hogy immár íjászokat fogadhat,

felszerelheti és az earl szolgálatába állíthatja őket, ami semmibe sem került az earlnek, viszont Thomas emberei cserébe megtarthatják az általuk összerabolt javak egyharmadát.

Will Skeat, aki egyszerű közembernek született, így szerzett nevet magának. Az earl kedvelte az ilyen férfiakat, hasznod húzott belőlük, és most is helyeslően bólogatott.

– De hová vezetnéd őket? – tette fel a kérdést. – Ó, mennyire gyűlölöm a békét!

Az ifjú pap közbeszólt az ablak mellé állított asztal felől.

– A király szívesen venné, ha megkerülne a Grál.

– Ez itt John Buckingham – mutatta be az earl a papot –, az államkincstár kamarása, ami talán nem sokat mond neked, Thomas, de azt jelenti, hogy a királynak szolgál, és még harmincéves kora előtt Canterbury érseke lesz.

– Aligha, nagyuram – csóválta a fejét szerény mosollyal a pap.

– A Grált természetesen a király is szeretné – folytatta tovább zavartalanul az earl –, mint mindenki más. Én magam is a Westminster-apátságban akarom látni! Azt akarom, hogy Franciaország királya térden csúszva könyörögjön a kegyért, ha imádkozni akar előtte. Azt akarom, hogy a keresztény világ összes zarándoka elhozza nekünk az aranyát. Az isten szerelmére, Thomas, létezik egyáltalán az a nyavalyás serleg? Az apád a birtokában volt?

– Nem tudom, nagyuram – felelte Thomas.

– Tényleg nem sok hasznod venni az ijászkodáson kívül – mordult fel az earl.

John Buckingham beletekintett a jegyzeteibe.

– Csakugyan van egy unokatestvére, Guy Vexille?

– Igen – bólintott Thomas.

– És ő is a Grált keresi?

– Azáltal, hogy engem keres – felelte Thomas. – És én nem tudom, hol van.

– De hát már azelőtt is a Grált kereste, hogy ön tudomást szerzett a létezéséről – mutatott rá a fiatal pap –, ami alighanem azt jelzi, hogy birtokában van némi tudásnak, amit nem osztott meg senkivel. Azt tanácsolnám, nagyuram, kutassuk föl ezt a Guy Vexille-t.

– Mintha csak két kutya kergetné egymás farkát – jegyezte meg Thomas epésen.

Az earl csendre intette Thomast. A pap visszafordult a jegyzeteihez.

– Lehetnek bármily ködösek eme írások – jegyezte meg rosszállóan –, egy reménysugár csak atszüremlik rajtuk. Azt látszanak igazolni, hogy a Grál egykor Astaracba került. Ott rejtették el.

– Azután újra elrabolták! – tiltakozott Thomas.

– Ha pedig elveszítünk valami értékeset – magyarázta Buckingham türelmesen –, hol keressük elsőként? Azon a helyen, ahol legutoljára láttuk. Merre is van ez az Astarac?

– Gascogne-ban – felelte Thomas –, Berat hűbérbirtokán.

– Á! – kiáltott fel az earl, hogy azon nyomban el is némuljon.

– Járt már valaha Astaracban? – kérdezte Buckingham, aki, lehetett bármilyen fiatal, minden ízében a király kincstárnokának tekintélyét és felsőbbségét árasztotta magából.

– Nem.

– Akkor azt javaslom, látogasson el oda – bólintott komolyan a pap –, és próbálja megtudni, amit lehet. Ha pedig elég nagy zajt csap a kutakodásával, talán az unokatestvérét is előcsalhatja vele, és kiszedheti belőle, amit tud. – Elmosolyodott, mintha ezzel egy csapásra megoldotta volna a problémát.

Néma csend lett, csak az earl egyik vadászkopója kurkászta magát a szoba félreeső sarkában, és a kikötői matrózok harsogtak olyan válogatott szidalmakat, amelyek még az ördög arcát is szégyenpírba vonták volna.

– Egymagam nem tudom elkapni Guyt – tiltakozott Thomas –, Berat pedig nem esküdött hűséget királyunknak.

– Hivatalosan – emelte fel a hangját Buckingham – Berat Toulouse grófjának, s ezáltal a francia királynak tartozik hűséggel. Berat grófja tehát határozottan az ellenségünk.

– Csakhogy a békét még nem írták alá – sietett megjegyezni az earl.

– S gyanítom, még napokig nem is fogják aláírni – toldotta meg Buckingham.

Az earl Thomashoz fordult.

– Akkor hát íjászokat szeretnél?

– Will Skeat embereit, nagyuram.

– Akik kétségkívül híven szolgálnak is – bólintott az earl. – Fegyvereseket azonban nem vezethetsz, Thomas. – Arra utalt, hogy Thomas, aki nem született nemesi sorba, ha az íjászokat irányíthatná is, aligha rendelkezne akkora tekintéllyel, hogy parancsoljon a fegyvereseknek, akik mindig is magasabb rangúnak tartották magukat, ezért

bizonyosan nehezteltek volna rá. Will Skeatet, aki Thomasnál is alacsonyabb sorba született, ugyan elfogadták vezérüknek, ám ő idősebb volt, és messze tapasztaltabb.

– Én viszont annál inkább – jelentette be Thomas egyik társa a szoba végéből.

Thomas bemutatta a barátait. Egyikük, az idősebb, sebhelyes arcú férfiú, Sir Guillaume d'Evecque, Evecque ura volt, aki normandiai hűbérbirtoka felett uralkodott, amíg a királya ellene nem fordult, így immár csak föld nélküli lovagnak, s legfeljebb Thomas fegyvertársának vallhatta magát. A másik, fiatalabb férfi szintén Thomas barátai közé tartozott: a skót Robbie Douglas egy évvel korábban, Durhammel esett el.

– Krisztus csontjaira! – kiáltott fel az earl, miután megismerte Robbie körülményeit. – Mostanra mar csak Sikerült összekaparnia azt a váltságdíjat?

– Összekapartam, nagyuram – ismerte el Robbie –, de el is vesztettem.

– Elvesztette!

Robbie a padlóra meredt, így Thomas egy szóval magyarázatot adott a szomorú tényre.

– Kocka. Az earl utálkozó arckifejezést vágott, azután újra Sir Guillaume-hoz fordult.

– Hallottam már önről – jegyezte meg elismerően – es tudom, hogy elvezetné a fegyvereseket, de kinek a szolgálatában áll?

– Senkiében, nagyuram.

– Akkor talán vezethetné az én fegyvereseimet – tett

felreérthetetlen utalást az earl.

Sir Guillaume habozni látszott. Büszke, harmincöt esztendő harcban edzett férfiú volt, olyan hírnével, amelyet az angolok elleni harcban vívott ki magának, mostanra azonban nem maradt földje, és nem maradt hűbérura, így alig különbözött a számtalan nincstelen lovagtól. Végül hosszú töprengés után odalépett az earl elé, letérdelt és feltartotta a kezét, mintha imádkozna. Az earl Sir Guillaume kezére fektette tenyerét.

– Megfogadod, hogy a szolgálatomba lépsz – tette tel a kérdést –, a hűbérese leszel, és nem szolgálsz senki mást?

– Megfogadom – felelte Sir Guillaume határozottan, az earl pedig felemelte őt, és megcsókolta az ajkát.

– Enyém a tisztesség – veregette meg az earl Sir Guillaume vállát majd visszafordult Thomashoz. – Akkor hát most már tisztességes csapatot toborozhatsz. Hány ember kellene? Ötven? A felük íjász?

– Ötven ember egy ellenséges vidéken? – hördült fel Thomas. – Egy hónapig se bíránk, nagyuram.

– Dehogyan – mosolyodott el az earl, és magyarázatot adott korábbi döbbenetére, amikor értesült arról, hogy Astarac Berat hűbérbirtokán fekszik. – Évekkel ezelőtt, ifjú Thomas, amikor te még édesanyád csecsein lógtál, birtokaink voltak Gascogne-ban. Elvesztettük őket, de hivatalosan sosem mondtunk le róluk, így három-négy erősség is akad Berat-ban, amelyre jogot formálhatok. – John Buckingham, aki újra elmerült Ralph atya feljegyzéseiben, felhúzott szemöldökkel jelezte, hogy

legjobb esetben is érdektelennek találja ezt a kijelentést, de nem szólt közbe. – Menjetek és foglaljátok el valamelyik váramat – adta ki a parancsot az earl –, üssetek rajtuk, szerezzetek pénzt, és az emberek mellétek fognak állni.

– Inkább ellenünk fognak fordulni – jegyezte meg Thomas keserűen.

– Guy Vexille pedig közöttük lesz – tette hozzá az earl –, így hát itt az alkalom. Ragadd meg, Thomas, és tűnj el innen, mielőtt sor kerülne a békekötésre.

Thomas habozott. Az earl terve teljes képtelenségnek tűnt. Hatoljon be mélyen egy ellenséges területre, foglaljon el és tartson meg egy erődítményt abban a reményben, hogy ezáltal foglyul ejtheti az unokatestvérét, azután keresse fel Astaracot és kövesse a Grálhoz vezető nyomokat. Csak egy bolond élne ezzel a lehetőséggel, másként viszont rá is a dologtalan ijászok küszködése várna.

– Megteszem, nagyuram – bólintott végül.

– Helyes. Akkor indulhattok is, mindnyájan! – Az earl az ajtóhoz kísérte Thomast, de miután Robbie és Sir Guillaume elindult lefelé a lépcsőn, visszavonta Thomast egy utolsó szóra. – A skótot ne vidd magaddal – tanácsolta az earl.

– Miért ne nagyuram? Ő a barátom.

– Mert egy Svene skót, és én nem bízom egyikben sem. Valamennyi hazug, csaló és tolvaj. Rosszabbak, mint a nyavalyás franciák. Ki vetette őt fogságba?

– Lord Outhwaite.

– És Outhwaite megengedte, hogy veled tartson? Ez meglep. Sebaj küldd vissza ezt a te skót barátodat

Outhwaite-hez, hadd rohadjon csak a börtönében, amíg a családja össze nem kaparja a váltságdíját. Nem akarom, hogy egy nyavalyás skót elorozza a Grált Angliától. Megértetted?

– Igen, nagyuram.

– Nagyon helyes. – Az earl kedélyesen hátra veregette Thomast. – Akkor hát, indulj és járj sikerrel!

Vagy sokkal inkább, indulj és járj pórul. Vagy járd a bolondját, hiszen a Grál nem is létezik. Vágyott arra, hogy létezzen, hinni akart apja igazában, csakhogy apja sokszor elvesztette a józan eszét, máskor meg rosszban sántikált és ő, Thomas mindig is más becsvágyat dédelgetett magában: olyan jó vezér akart lenni, mint Will Skeat. Íjász akart tenni. De ha a bolondját is járja, legalább esélye nyílik rá, hogy embereket toborozzon, vezesse őket, és kövesse az álmát. A Grál nyomába ered, és meglátja, mi sül ki belőle.

Visszatért az angol táborhelyre, és megverette a dobokat. Bár közeledett a béke, Hooktoni Thomas embereket toborzott, és háborúba indult.

ELSŐ RÉSZ

Az ördög játékszere

Berat grófja idős, mélyen vallásos, tanult ember volt, aki hatvanöt évet élt meg, és szeretett azzal kérkedni, hogy utolsó negyven esztendejében egyszer sem hagyta el hűbérbirtokát. Berat erős várában élt, amely egy mészkőszirten magasodott, Berat városa felett, ezt pedig

szinte minden oldalról a vidéket oly termékenyvé tevő Berat-folyó övezte. Birtokain bőséggel termett az olajbogyó, szőlő, körte, szilva, árpa és asszony, a gróf pedig valamennyit kedvelte. Ötször nősült, mindannyiszor fiatalabb feleséget választott az előzőnél, ám gyermekkel egyikük sem áldotta meg, ahogyan nem nemzett törvénytelen fattyakat egyetlen fejlőlánynak sem, pedig isten a megmondója, sosem adta fel a próbálkozást.

A gyermekáldás elmaradása meggyőzte a grófot arról, hogy elátkozták, ezért időskorára papokkal vétette körbe magát. Berat városában katedrális állt, és tizennyolc templom, amelyeket püspökök, kanonokok, papok töltöttek meg, míg az egyik, keleti kapunál álló házban a dominikánus szerzetesek lettek otthonra. A gróf emellett két új templommal is gazdagította városát, és klastromot építtetett a nyugati domb magaslatára, a folyó túlsó partján, a szőlőskertek mögött. Káplánt alkalmazott, és csillagászati áron vásárolt egy marék szalmát abból a jászolból, amelybe születésekor a kis Jézust fektették. A gróf kristályba, aranyba és drágakövekbe foglalta, majd a kastély kápolnájában, díszes ereklyetartóban helyezte el a szalmát, amelynél minden áldott nap imádságot mondott, ám ez sem segített. Ötödik felesége tizenhét esztendő volt, gömbölyded és egészséges, ám akárcsak a többiek, ő is meddő maradt.

Eleinte a gróf arra gyanakodott, hogy átverték a szent szalma eladásakor, ám a káplán biztosította róla, hogy az ereklye egyenesen az avignoni pápai palotából származik, és egy levelet mutatott, amelyben a szentatya személyesen

garantálta, hogy a szalma csakugyan Krisztus jászlából való. Ezután megvizsgáltatta asszonyát négy hírneves doktorral is, akik egyhangúlag kijelentették, hogy a vizelete tiszta, a testrészei sértetlenek és az étvágya egészséges, így a gróf végül a saját tudását vetette latba, hogy örökösre leljen. Hippokratésznál olvasott a fogantatást megörökítő képek jótékony hatásairól, azért felfogadott egy festőt, hogy az felesége hálósobájának falait a Szent Szűz és a gyermek ábrázolásaival borítsa el; emellett vörös babot evett, és melegen tartotta a szobáját. Semmi sem használt. Ő maga nem lehetett a hibás, ezt biztosan tudta. Két edénybe árpamagot ültetett, majd az egyiket felesége vizeletével, a másikat pedig a magáéval öntözte, és mindkét növény kihajtott, ami a tanult doktorok szerint csakis azt jelenthette, hogy a gróf és a grófné egyaránt termékeny.

Ebből viszont csakis az következhetett, döntötte el magában a kérdést a gróf, hogy megátkozták. Ezért fordult ily nagy buzgalommal a vallás felé: tudta, hogy nem sok ideje maradt. Arisztotelész is megírta, hogy hetven év a férfi nemzőképességének felső határa, ezért a gróf már csak öt esztendeig bízhatott a csodában. Azután, egy őszi reggelen, noha ekkoriban ezt még nem ismerte fel, a gróf imái meghallgatásra találtak.

Egyházfik érkeztek hozzá Párizsból. Három pap és egy szerzetes jött Berat-ba, hogy elhozzon egy levelet Louis Bessières bíborostól, Livorno érsekétől és a francia udvar pápai legátusától, a levél hangvétele pedig egyszerre volt alázatos, tiszteletteljes és fenyegető. A bíboros azt

kérelmezte, hogy Jerome testvér, egy félelmetes tudású fiatal barát tanulmányozhassa Berat írásos feljegyzéseit. „Ismeretes számunkra – írta Bessières bíboros választékos latinsággal –, hogy Kegyelmed nagy szeretettel viseltetik a kéziratok iránt, legyenek azok pogány vagy keresztény művek, ezért nyomatékosan arra kérném, Krisztus szent nevére és az Ő királyságának üdvéért, hogy tegye lehetővé Jerome testvérünk számára okiratainak tanulmányozását.” Való igaz, Berat grófja csakugyan olyan könyvtárral és kéziratgyűjteménnyel dicsekedhetett, amelynek nem akadt párja Gascogne-ban, de talán a keresztény világ déli fertályán sem, a levél azonban nem tette egyértelművé, pontosan miért is érdeklődik a bíboros e gyűjtemény iránt. A pogány művekre való utalás ugyanakkor felért egy alig burkolt fenyegetéssel. Utasítsd csak vissza a felkérést, üzent általa a bíboros, rá is szabadítom a dominikánusok és az inkvizítorok vérebeit a földedre, hogy azt találják, pogány kézirataid eretnekségre ösztönöznek. Akkor majd megkezdődnek a tárgyalások és az égetések, amelyek közvetlenül ugyan nem érintik a gróft magát, mégis bűnbocsánatot kell majd vásárolnia, ha nem akarja kárhozatra juttatni a lelkét. Az egyház csillapíthatatlanul szomjazza a javakat, márpedig mindenki tudja, hogy Berat grófja vagyonos ember. A gróf tehát nem akart ellenszegülni a bíboros akaratának, ám tudni szerette volna, mi keltette fel őeminenciája érdeklődését Berat iránt. Pontosán e célból hívatta a gróf Roubert atyát, a berat-i dominikánusok rendfőnökét várának nagytermébe, ahol már rég nem rendeztek ünnepeket, ellenben hosszú

polcokon állították ki a penészes régi dokumentumokat és az olajosított bőrbe kötött, felbecsülhetetlen értékű kéziratos műveket.

A szerzetes alig töltötte be a harminckettedik évét. Egy helybéli cserzővarga fiaként látta meg a napvilágot, és csak a gróf nagylelkűségének köszönhetően nevelkedhetett az egyház kebelén. Rendkívül magas és rendkívül kenetteljes férfiú volt, olyan kurta hajzattal, hogy az minduntalan a merev szőrű drótkeféket idézte a gróf eszébe, amelyekkel a fegyverkovácsok a sodronyvérteket csiszolták. Ezen a szép reggelen ráadásul mérgesnek is tűnt.

– Holnap ügyem lenne Castillon d'Arbizonban – közölte –, és egy órán belül indulnom kell, ha még napvilágnál oda akarok érn.

A gróf ügyet sem vetett Roubert atya nyers modorára. A dominikánus mindig is szerette úgy kezelni a gróft, mintha egyenrangúak lennének, a gróf pedig ezt roppant mulatságosnak találta, ezért szó nélkül eltűrte.

– Ügye lenne Castillon d'Arbizonban? – kérdezte, azután hirtelen eszébe jutott a válasz. – Hát persze! Meg kell égetnie azt az eretneket, nemde bár?

– Holnap virradatkor.

– Megégetik, atyám, akár ott lesz, akár nem – vont vállat a gróf –, és az ördög elviszi a lelkét, akár ott lesz, hogy örvendjen neki, akár nem. – Végigmérte a barátot. – Vagy talán örömét leli a fiatal lányok megégetésében?

– Ez a kötelességem – felelte Roubert atya mereven.

– Á, igen, a kötelessége. Hát persze. A kötelessége. – A

gróf összevont szemöldökkel meredt a sakktablára, és próbálta eldönteni, hogy a gyaloggal lépjen előre, vagy inkább a futóval hátra. Alacsony, kövérkés férfiú volt, kerek arccal és rövidre nyírt szakállal. Szokás szerint gyapjúsapkát viselt tar fején, és még nyáron is csak nagyritkán hagyta el a szőrmével bélelt köntöst. Ujjait minduntalan tintafoltok szennyezték, ezért inkább emlékeztetett túlbuzgó írnokra, mint egy uradalom fejére. – Ugyanakkor felém is megvan a kötelessége – korholta. – Ez lenne az. – Átnyújtotta a dominikánusnak a bíboros levelét, és kivárta, amíg a szerzetes végigolvassa a terjengős dokumentumot. – Ékes latinsággal fogalmaz, nemde? – kérdezte végül.

– Nyilván titkárt foglalkoztat, a megfelelő végzettséggel – válaszolt kurtán Roubert atya, azután alaposan tanulmányozta a jókora vörös pecsétet, amely a levél eredetiségéről kezeskedett. – Azt mondják – tette hozzá a szerzetes, immár az áhítat hangján –, hogy Bessières bíboros a szentatya egyik lehetséges utóda.

– Tehát nem érdemes kikezdeni vele?

– Semmilyen egyházfival nem érdemes kikezdeni – felelte megbotránkozva Roubert atya.

– Azzal meg végképp nem, aki egy napon pápa lehet – vonta le a következtetést a gróf. – De hát mit akar tőlünk?

Roubert atya odalépett az ablakhoz, az ólomkeretekre feszített bőrhöz, amely szórt fényt engedett a terembe, de távol tartotta az esőt, a madarakat és a fagyos téli szelek java részét. Felemelte a keretet, és mélyen beszívta a levegőt, amely ebben a magasságban már áldott módon

megtisztult az alsóbb városrészekre telepedő csatornabúztól. A friss őszi levegőben érezni lehetett a préselt szőlő távoli, édes aromáját is. Roubert szerette ezt az illatot. Visszafordult a grófhoz.

– Itt van ez a szerzetes?

– A vendégszobában – bólintott a gróf. – Megpihent. Nagyon ifjú és nagyon nyugtalan. Alázatosan a földig hajolt előttem, csak épp azt nem árulta el, mit akar tőlem a bíboros.

A lenti udvarról felhangzó fegyvercsörgés újra az ablak felé irányította Roubert atya figyelmét. Messze ki kellett hajolnia, minthogy a falakat még itt, tizenkét méteres magasságban is másfél méteresre rakták. Odalent egy teljes lemezpáncélba öltözött lovag épp lerohanta a forgócsapra szerelt bábút, és a lándzsája olyan erővel csapódott a fapajzsnak, hogy az egész tákolmány azonnal összeomlott.

– Az unokaöccse megint játszadozik – egyenesedett fel a dominikánus.

– Az unokaöcsém a bajvívást gyakorolja – helyesbített a gróf.

– Jobban tenné, ha a lelki üdvére ügyelne – jegyezte meg a szerzetes szárazon.

– Neki nincs lelke. Katona.

– Lovagi tornákon küzd – biggyesztette le megvetően az ajkát a rendfőnök.

A gróf vállat vont.

– Nem elég vagyonosnak lenni, atyám, egy férfinak erősnek is kell lennie, és Joscelyn az én erős karom. – A gróf meggyőződéssel beszélt, pedig az igazat megvallva ő

sem tudta biztosan, alkalmas lesz-e unokaöccse Berat örökösének, ha azonban neki nem születik gyereke, a birtoknak az egyik unokaöccsére kell szállnia, és Joscelyn alighanem a legéletrevalóbb utód az elvetélt alomból. Annál is fontosabb tehát, hogy gondoskodjék igazi örökösről. – Azért kérettem ide – nyomta meg a „kérettem” szót, amelyet szántsándékkal használt a „parancsoltam” helyett –, mert úgy vélem, talán jobban meg tudja ítélni őeminenciája szándékait.

A barát újból megvizsgálta a bíboros levelét.

– Okiratok – mormolta.

– Ennyit én is megértettem. – A gróf elhúzódott a nyitott ablaktól. – Nagy a huzat, atyám.

Roubert atya vonakodva visszaengedte az ablaktáblát. A gróf annyit bizonyosan leszűrt tudós könyveiből, hogy a férfi nemzőképességéhez meleg kell, habár ez nyitva hagyta a kérdést, miként szaporodhatnak a rideg északi tájak népei. – Vagyis a bíborost nem annyira kegyelmed könyvei érdeklik – vélte a dominikánus –, mint inkább a hivatalos feljegyzések?

– Nagyon úgy tűnik. Kétszáz év adókönyvei? – kuncogott a gróf. – Jerome testvérnek lesz elég munkája.

A szerzetes sokáig nem szólt. Az egymásnak csörrenő kardok zaja az udvar falai között visszhangzott, amint a gróf unokaöccse és annak barátai a bajvívást gyakorolták. Add csak át Lord Joscelynnak az uralmat, gondolta a dominikánus, és itt minden könyv, minden kézirat a lángok martaléka lesz. Közelebb húzódott a kandallóhoz, amelyben, noha odakint sütött a nap, jókedvűen pattogott a

tűz. A lányra gondolt, akit másnap reggel égetnek meg Castillon d'Arbizonban. Eretnek, viszolygást keltő teremtmény, az ördög játékszere. Élénken emlékezett a lány gyötrelmeire, amíg kicsikarta belőle a vallomást, és látni akarta, ahogyan megég, hallani akarta sikolyait, amelyek azt jelezték, hogy elérkezett a pokol kapujához, és minél előbb válaszolt a grófnak, annál hamarabb útnak indulhatott.

– Eltitkol előlem valamit, Roubert – mondta a gróf, mielőtt még válaszolhatott volna.

A szerzetes gyűlölte, ha egyszerű keresztény néven szólították, és emlékeztették rá, hogy a gróf nemcsak ismerte gyermekként, de kizárólag az ő bőkezűségének köszönheti felemelkedését.

– Nem titkolok semmit – tiltakozott.

– Akkor hát mondja meg, miért küldte a bíboros Berat-ba ezt a szerzetest?

A dominikánus elfordult a tűztől.

– Talán nem kell emlékeztetnem arra – húzta ki magát –, hogy Astarac is kegyelmed birtokához tartozik.

A gróf értetlenül meredt a barátira, azután hirtelen megértette.

– Uramisten! – hördült fel. Keresztet vetett, és visszarogyott a székébe. A sakktáblára sandított, megvakarta fejét a sapka alatt, majd visszafordult. – Ugye nem az a régi dajkamese?

– Terjeng a szóbeszéd – felelt Roubert atya emelkedett hangon. – Rendünk egyik tagja, még hozzá kivételes tagja, Bemard de Taillebourg az elmúlt évben hunyt el

Bretagneban. Ő kutatott valami után, hogy mi után, az sosem derült ki, de kapcsolatba került a Vexille család egyik tagjával is.

– Szentséges Krisztus a kereszten! – csattant fel a gróf.

– Miért nem említette ezt korábban?

– Jelentene kellene minden kétes értelmű szóbeszédet, ami csak kiszivárog a kocsmákból? – méltatlankodott Roubert atya.

A gróf nem felelt, inkább elgondolkodott a Vexille-eken, Astarac régi urain. Egykor hatalmasak voltak, kiterjedt birtokok felett uralkodtak, ám a család belekeveredett a katar eretnkségbe, s amikor az egyház tűzzel-vassal, de elfojtotta ezt a ragályt, a Vexille családnak el kellett hagynia utolsó mentsvárát, Astaracot is. Vereséget szenvedtek, a legtöbbjüket megölték, de néhányuknak sikerült elmenekülniük (amennyire a gróf tudta, egészen Angliáig). Astarac romba dőlt vára, immár a hollók és rókák otthona, Berat hűbérbirtokának részévé vált, amely a romos kastéllyal együtt megörökölte a kitartó szóbeszédet is, miszerint egykor a legyőzött Vexille-ek őrizték a katarok mesés kincseit, köztük nem mást, mint a szent és egyetlen Grált. Roubert atya természetesen ezért nem említette a történeteket: saját maga akart rátalálni a Grálra, mindenki más előtt. A gróf azonban nagylelkűen megbocsátott neki. Végighordozta tekintetét a tágas termen.

– Vagyis a bíboros azt hiszi, hogy ráakadhat a Grálra ezek között? – A könyvek és iratok felé intett.

– Louis Bessières bíboros – közölte a pap komor hangon – pénzsóvár, erőszakos és becsvágyó ember. Az egész

világot kész felforgatni, ha úgy megtalálhatja a Grált.

A gróf ekkor értett meg mindent. Ekkor értette meg élete történetét.

– Létezik egy olyan legenda is – tűnődött félhangosan –, miszerint a Grál őrzője átkozott lesz ezen a földön, amíg vissza nem szolgáltatja a kelyhet az Úrnak.

– Legendák... – csóválta a fejét Roubert atya.

– Ha pedig a Grál itt van, legyen akár elrejtve, akkor én vagyok az őrzője.

– Ha... – horkant fel megvetően a dominikánus.

– Akkor hát az Úr átkozott meg – emelte fel ámuldozó hangját a gróf –, amiért tudtomon kívül ezt a kincset rejtegettem, és nem ismertem fel az értékét. – Hitetlenkedve csóválta a fejét. – Megtagadta tőlem a gyermekáldást, mert én megtagadtam tőle az Ő gyermekének kelyhét. – Meglepően nyers pillantással fordult a szerzetes felé. – Valóban létezik, atyám?

Roubert atya habozni látszott, azután vonakodva bólintott.

– Meglehet.

– Akkor legjobb lesz, ha engedélyt adunk a barátnak a kutakodásra – jelentette ki a gróf –, ám gondoskodunk arról, hogy mielőbb találjuk meg, amit keres. Át fogja vizsgálni az okiratokat, Roubert atya, és csak azokat adja tovább Jerome barátnak, amelyekben nem említenek semmiféle kincset, ereklyét vagy grált. Megértette?

– Engedélyt kérek rendem vezetőjétől, hogy teljesítsem ezt a kötelességemet – próbálta megkerülni az egyenes választ Roubert atya.

– Maga csakis nekem tartozik engedelmességgel! –

csapott a gróf székének karfájára. – Azonnal megkezdi a munkát, Roubert, és nem is fejezi be, amíg nem olvasott végig minden egyes pergament azokon a polcokon. Máskülönben még ma kilakoltatom az anyját, a testvéreit és minden élő rokonát a házukból, megértette?

Roubert atya büszke és hiú emberként ösztönös viszolygást érzett, ám annyira nem volt ostoba, hogy tovább ellenkezzék.

– Átkutatom az okmányokat, nagyuram – hajtott fejet.

– Azonnal lásson neki! – parancsolt rá a gróf.

– Természetesen, nagyuram – bólintott Roubert atya, és nagyot sóhajtott, amiért nem lehetett ott a lány megégetésén.

– Én magam segítek – közölte lelkesen a gróf. Hiszen még egy bíboros érsek sem ragadhatja el Berat-tól a föld és az ég legszentebb ereklyéjét. Mindenkinél előbb meg fogja találni.

A dominikánus az őszi szürkületben érte el Castillon d'Arbizont, amikor az őr már a nyugati kaput zárta. A lángok vidáman pattogtak a parázstartóban, amely a kapu boltíve alatt állt, hogy megmelegítse az örököt a fagyosnak ígérkező éjszakán. Denevérek rebbentek a város félig kijavított falai felett és a vártorony körül, amely Castillon d'Arbizon meredek dombját koronázta.

– Az Úr legyen önnel, atyám! – köszöntötte az egyik őrszem, amint beeresztette a magas termetű férfit a félig összezárt kapuszárnyak között, csak hogy az őr anyanyelvén, occitánul beszélt, amiből a pap egy szót sem

értett, ezért csak haloványan elmosolyodott, és felrajzolta a levegőbe a kereszt jelét, mielőtt felkapta fekete reverendáját, és megindult felfelé a város főutcáján, a vár irányába. A lányok, végezvén aznapi munkájukkal, a mellékutcákon ögyelegtek, és néhányan közülük kuncogni kezdtek, a barát ugyanis jó kiállítású férfinak tűnt, leszámítva alig észrevehető sántaságát. Markáns arcvonásait és sötét tekintetét rendezetlen, fekete hajfürtök keretezték. Egy szajha megszólította az egyik fogadó ajtajából, mire az utcára állított asztal mellett ücsörgő férfiak hangos nevetésben törtek ki. Egy mészáros az üzlete előtt, egy jókora favederben öblítette el szerszámain, és a víztől felhígult vér ott örvénylett a csatornában, a szerzetes mellett, míg a feje felett, az emeleti ablakban élemedett asszony teregette a mosott ruhát, miközben a legkülönfélébb szidalmakkal illette szemközti szomszédját. Az utca végében hangos roppanással összezárultak a nyugati kapu szárnyai, majd tompa morajjal helyére ereszkedett a reteszrúd is.

A barát minderre ügyet sem vetett. Kitartóan kapaszkodott a hely felé, ahol a vár fakó bástyája alatt Szent Sardos temploma bújt meg. Miután belépett a főhajóba, letérdelt az oltár lépcsőire, buzgón keresztet vetett, azután a földre vetette magát. Fekete ruhás asszony imádkozott Szent Ágnes mellékoltáránál, akit megzavart a szerzetes vészjósló jelenléte, ezért kapkodva keresztet vetett, és kisietett a templomból. A barát mozdulatlanul feküdt tovább az oltár legfelső lépcsőjén.

Az őrség egyik tagja, aki Castillon d'Arbizon szürke és

vörös egyenruháját viselte, távolról nézte, ahogyan a szerzetes felkaptatott a dombon. Felfigyelt rá, hogy a szerzetes csuhája viseltes és foltozott, miközben maga a barát fiatal és erőtlő duzzadó, ezért hát elindult megkeresni a város egyik előljáróját, aki szőrmebéléses kalapot borított őszülő hajára, és megparancsolta az őrnek, hogy hozzon még két fegyverest, miközben ő összeszedte Medous atyát, és magához vette a pap két könyve közül az egyiket. A csapat a templomon kívül gyülekezett, ahol az előljáró ráparancsolt a kis téren összegyűlt báméskodókra, hogy húzódjanak hátrébb.

– Nincs itt semmi látnivaló – közölte fontoskodva.

Pedig nagyon is volt. Idegen érkezett Castillon d'Arbizonba, ami önmagában véve okot adott a báméskodásra, a tömeg tehát maradt és elnézte, amint az előljáró felöltötte sűrű és vörös posztóból készült, nyúlprémmel szegélyezett hivatalos köntösét, majd ráparancsolt a három katonára, hogy nyissák meg a templom ajtaját.

Vajon mit vártak a népek? Hogy az ördög látogatott el a templomba? Arra számítottak, hogy láthatják a félelmetes bestiát, csattogó fekete szárnyakkal és villás farka mögött a kénbűzös füsttel? Ehelyett a pap és az előljáró két katona társaságában belépett a templomba, míg harmadik társuk őrt állt az ajtónál, és fenyegetően emelte meg botját, rajta Castillon d'Arbizon hivatalos jelvényével, a rozskévét szorongató sassal. Az asszony, aki kimenekült a templomból, halkán megjegyezte, hogy a szerzetes imádkozik.

– De akkor is gonosz jelenség – tette hozzá –, olyan, akár

az ördög. – Ezután kapkodva újra keresztet vetett.

Amikor a pap, az előljáró és a két őr belépett, a szerzetes még mindig az oltár előtt feküdt, és két karját kitárta, hogy inas teste a kereszt formáját vegye fel. Minden biztonnyal hallotta a szegeit csizmák kopogását az egyenetlen köveken, mégsem moccant vagy szólalt meg.

– *Paire?* – próbálkozott Castillon d'Arbizon papja bátortalanul. Occitánul beszélt, ám a barát nem felelt. – Atyám?

– váltott át franciára.

– Maga dominikánus? – Az előljáró túl türelmetlen volt ahhoz, hogy kivárja, amíg Medous atya választ kap erőtlen puhatolózására. – Válaszoljon! – Ő is franciául beszélt, méghozzá kellő eréllyel, ahogyan Castillon d'Arbizon első számú polgárához illett. – Maga dominikánus?

A szerzetes egy hosszú pillanatig tovább fohászzkodott, majd a feje felett összekulcsolta a kezét, és egy szívdobbanásnyi időre mozdulatlaná dermedt, azután felállt, és szembefordult a négy férfival.

– Hosszú utat tettem meg – közölte ellentmondást nem tűrő hangon –, ezért szállásra, élelemre és borra van szükségem.

Az előljáró megismételte a kérdést.

– Maga dominikánus?

– Áldott Szent Domonkosunk útját járom – erősítette meg a szerzetes. – A bornak nem kell édesnek lennie, az étel lehet bármi, amit az itteni szegények esznek, ágnak pedig megteszi egy kevés szalma is.

Az előljáró habozott, miután a barát szálás termetű volt,

láthatóan bivalyerős, és némiképp ijesztő jelenség. Ám végül az előljáró, akit vagyonos emberként illő tisztelet övezett Castillon d'Arbizonban, teljes magasságában kihúzta magát.

– Túlontúl fiatal ahhoz – közölte vádló hangon –, hogy szerzetes legyen.

– Dicsőség legyen az Úrnak – söpörte félre az ellenvetést –, hogy az ifjak a keresztet követik a kard helyett. Megalszom egy istállóban is.

– A neve? – akarta tudni az előljáró.

– Thomas.

– Angol név! – hördült fel rémülten az előljáró, mire a két katona fenyegetően előreszegezte botját.

– Akkor legyen *Tomas*, ha így jobban tetszik. – A szerzetest láthatóan nem aggasztotta a két őr, aki egyre közelebb araszolt hozzá. – A keresztségben ezt a nevet kaptam – magyarázta –, akárcsak ama tanítvány, aki kételkedett a mi urunk mindenhatóságában. Ha önöknek nincsenek efféle kételyeik, az irigylésre méltó, és imádkozni fogok az Úrhoz, hogy engem is részeltessen e magabiztosságban.

– Francia lenne? – kérdezte gyanakodva az előljáró.

– Normann vagyok – felelte a szerzetes, majd rábólintott.

– Igen, francia. – A paphoz fordult. – Maga beszél franciául?

– Igen – bólintott a pap bizonytalanul. – Egy keveset. Nem sokat.

– Akkor étkezhetek ma este a házában, atyám?

Az előljáró nem engedte, hogy Medous atya válaszoljon,

ehelyett utasította a papot, hogy nyújtsa át a szerzetesnek a könyvet. Ősrégi kötet volt, egérrágta lapokkal és penészes, fekete bőrborítással, amelyet most a szerzetes hámozott le.

– Mit akarnak tőlem? – tudakolta a barát.

– Olvasson fel a könyvből! – Az előljáró felfigyelt rá, hogy a barát kezét sebhelyek borítják, ujjai láthatón meggörbültek. Az efféle sérülések, gondolta, inkább illenek katonához, mint paphoz. – Olvasson nekünk! – rendelkezett az előljáró.

– Ön nem tud olvasni? – érdeklődött a barát némi gúnnyal a hangjában.

– Hogy én tudok-e olvasni vagy sem – válaszolta az előljáró – az nem tartozik magára. De hogy maga tud-e olvasni, fiatalember, az nagyon is ránk tartozik, hiszen ha nem pap, akkor olvasni sem képes. Olvasson hat!

A szerzetes vállat vont, találmra felütötte a könyvet, azután várt. A szünet csak megerősítette az előljáró gyanúját, ezért felemelte a kezét, hogy intsen az embereinek, ám a férfi ekkor hirtelen olvasni kezdett. Telt, zengő hangon beszelt, és a latin szavak dallamként szárnyaltak, visszhangoztak a templom festett falai között. Némi idő elteltével az előljáró felemelte a kezét, hogy elcsendesítse a barátot, majd kérdő tekintettel fordult Medous atyához.

– Nos?

– Jól olvas – nyögött fel Medous atya erőtlenül. Ő maga korántsem bírta ennyire a latint, és nem szívesen vallotta volna be, hogy nem teljesen értette a templomban szétáradó szavakat, habár abban egészen biztos lehetett, hogy a dominikánus tud olvasni.

– Tudja, miféle könyv ez? – kérdezte most az előljáró.

– Felteszem – vonta meg a vállát a barát –, hogy Szent Gergely élete. A passzus, mint azt nyilvánvalóan ön is felismerte – csendült maró gúny a hangjából –, a halálos ragályt írja le, amely azokat sújtja, akik nem engedelmessé válnak az Úr akaratának. – Gondosan visszahajtotta a lapokra a fekete bőrkötést, majd átnyújtotta a könyvet a papnak.

– Ön bizonyára úgy ismeri e kötetet mint *Flores Sanctorum*.

– Bizonyára. – A pap elvette a könyvet, és bólintott az előljáró felé.

A város első emberét azonban nem lehetett ilyen könnyen meggyőzni.

– És a keze? – tette fel a kérdést. – Hogyan sérült meg.

– Vagy az orra? Mitől tört be?

– Gyermekként – tartotta előre a barát a kezét – a jószágokkal aludtam. Egy ökör rám taposott. Az orrom pedig akkor tört be, amikor anyám rácsapott egy serpenyővel.

Az előljáró jól ismerte az ilyen mindennapos gyermekkori baleseteket, és láthatón megnyugodott.

– Meg kell értenie, atyám – bólintott a szerzetes felé –, hogy elővigyázatosnak kell lennünk a látogatókkal.

– Elővigyázatosnak kell lennie az Úr szolgálóival? – kérdezte a dominikánus epésen.

– Bizonyosnak kell lennünk – magyarázta az előljáró. – Üzenet érkezett Auch-ból, miszerint az angolok felénk ólálkodnak, bár senki se tudja, pontosan hol vannak.

– Békét kötöttünk – mutatott rá a barát.

– Mikor tartottak meg az angolok valaha is egy egyezséget? – csattant fel az előljáró.

– Már ha csakugyan angolok – biggyesztette le megvetően az ajkát a barát. – Manapság minden útonálló söpredéket angolnak hívnak. Vannak emberei – intett a katonák felé, akik egyetlen szót sem értettek a franciául elhangzó beszélgetésből –, vannak templomai és papjai, miért kellene hát félnie az útonállóktól?

– Azok az útonállók angolok – erősködött az előljáró. – Harci íjakat hoztak magukkal.

– Mindez jottányit sem változtat a tényen, hogy messziről jöttem, éhes, szomjas és fáradt vagyok.

– Medous atya majd gondoskodik önről – bólintott az előljáró. Intett a katonáknak, majd kivezette őket a főhajón át a kis térre. – Nincs miért aggódni – jelentette be az előljáró az összegyűlteknak. – A látogatónk szerzetes. Isten szolgája.

A kis tömeg lassan feloszlott. A szürkület koszorút font a templomtorony köré, és rázárult a vár sáncaira. Isten szolgája látogatott el Castillon d'Arbizonba, és a kisvárosban ismét béke honolt.

Isten szolgája káposztát, babot és sózott szalonnát vacsorázott, miközben elmesélte Medous atyának, hogy elzarándokolt a spanyolországi Santiago de Compostelába, ahol imádkozott Szent Jakab sírjánál, onnan pedig Avignonba utazott, hogy kézhez vegye feljebbvalói utasításait. Ő maga nem találkozott útonállókkal, sem anqolokkal, sem másmlenyekkel.

– Hosszú évek óta nem láttunk itt angolokat. – Medous atya buzgón keresztet vetett, hogy távol tartsa magától a felemlegetett gonoszt. – Pedig nem is olyan rég még ők uralkodtak itt. – A vándor barát, akit lefoglalt az étkezés, nem sok érdeklődést mutatott a téma iránt. – Adót fizettünk nekik – tette hozzá Medous atya –, de miután elmentek, Berat grófja lett új hűbérurunk.

– Felteszem, jóra való, istenes ember? – vonta fel a szemöldökét Thomas barát.

– Buzgón vallásos – erősítette meg Medous atya. – A templomában őriz egy marokra való szalmát Megváltónk betlehemi jászlából. Egyszer magam is szívesen megnézném.

– Az ő emberei állomásoznak a várban? – akarta tudni a barát, akit még a kis Jézus bölcsőjének kérdése is hidegen hagyott.

– Nos, igen – felelte Medous atya.

– Szokott a helyőrség misére járni?

Medous atya kivárt a válasszal, láthatóan kísértést érzett a hazugságra, de végül beérte egy kegyes féligazsággal.

– Olykor igen.

A szerzetes letette a fakanalat, és szúrós pillantást vetett a feszengő papra.

– Hányan vannak? Hányan járnak a misékre?

Medous atya egyre nyugtalanabb lett. Minden pap nyugtalan lett, ha a dominikánusok felbukkantak, hiszen a barátok az Úr könyörtelen harcosaiként ádáz küzdelmet folytattak az eretnekség ellen, és ha ez a szálas természetű szerzetes azt jelentené, hogy Castillon d'Arbizon lakossága

nem kellően ájtatos, ide csődíthetné az inkvizitorokat és azok minden kínzószerszámát.

– Tízen alkotják a helyőrséget – felelte Medous atya –, és valamennyien jó keresztények. Akárcsak a nyájam többi tagja.

Thomas atya kétkedőnek tűnt.

– Valamennyien?

– Megteszik, ami tőlük telik – hebegett Medous atya –, ámbár... – A pap újra elhallgatott, láthatóan megbánta már, hogy hangot adott fenntartásának, s hogy zavarát leplezze, a kis tűzhöz lépett, és rávetett egy rönköt. A szél utat talált a kéménybe, és a füst gomolyogva telítette el a kis szobát.

– Az északi szél – sóhajtott kényszeredetten Medous atya –, és vele az ősz első fagyos éjszakája. Közeleg a tél, nem igaz?

– Ámbár? – A szerzetes nem hagyta félrevezetni magát. Medous atya megadó sóhajjal ült vissza a helyére.

– Van ez a lány. Eretnek. Nem Castillon d'Arbizonból való, hála legyen az Úrnak, csak itt tartózkodott, amikor az apja meghalt. Ingyenélő.

– Nem gondoltam, hogy az ingyenélők délen is megtelepednek – jegyezte meg a szerzetes.

Az ingyenélők koldulásból éltek, s nem csupán körülményeik folytán, de meggyőződésből – eretnekek voltak, akik megtagadták az egyházat, és nem dolgoztak, hitük szerint ugyanis minden Istentől származott, így az embereknek mindenben meg kellett osztozniuk egymással. Az egyház, hogy érdekeit védje az ilyen botrányos hitelvektől, megégetett minden ingyenélőt, akit csak talált.

– Az utakat járják – magyarázta Medous atya –, így jutott el ide is, de mi visszaküldtük a püspök udvarába, ahol bűnösnek találták. Ezért van újra itt.

– Újra itt van? – ütközött meg a barát.

– Csak hogy megégessék – tette hozzá sietve Medous atya.

– Azért küldték vissza, hogy a hatóságok máglyára vethessék. A püspök azt akarja, hogy a népek lássák a halálát, és tudják, a gonosz eltávozott közülük.

Thomas barát a homlokát ráncolta.

– Azt mondja tehát, hogy ezt az ingyenélőt bűnösnek találták az eretnokség bűnében, és ide küldték meghalni, de még mindig életben van. Hogy lehet ez?

– Holnap rögvest megégetjük – biztosította sietve a pap. – Csak arra vártunk, hogy Roubert atya csatlakozzék hozzánk. Dominikánus, akárcsak kegyelmed, ő fedezte fel a lány eretnek voltát. Tán csak nem beteg? Mindenesetre küldött egy levelet, amiben részletesen leírta, hogyan kell megrakni a tüzet.

Thomas atya ajkán megvető mosoly játszott.

– Nem kell ahhoz más – gúnyolódott –, mint egy rakás fa, egy karó, némi gyújtós, meg egy eretnek. Mi mást akarhat még?

– Roubert atya ragaszkodik hozzá, hogy kis rőzsenyalábokat használjunk, s hogy azok egyenesen álljanak. – A pap azzal illusztrálta az óhaj lényegét, hogy felmutatta fonott spárgára emlékeztető ujjait. – Rőzsekötegek, azt írta, és valamennyi a mennyországra mutat. Nem szabad elfeküdniük. Ezt több ízben is

hangsúlyozta.

Thomas barát megértően elmosolyodott.

– Hogy a tűz látványos legyen, de ne égjen le gyorsan, mi? S hogy a lány minél többet szenvedjen.

– Ez Isten akarata – bólintott ájtatosan Medous atya.

– Lassan és gyötrelmes kínok közepette – ízlelgette a szavakat a barát –, ahogyan a mi urunk szereti.

– És én meg is raktam a tüzet, ahogyan előírta – védekezett Medous atya erőtlen hangon.

– Helyes. Az a lány nem is érdemel jobbat. – A szerzetes kitörölte tányérját egy darabka komiszkenyérrel. – Élvezettel fogom végignézni a halálát, mielőtt útra kelek. – Keresztet vetett. – Hálás köszönet az ételért.

Medous atya a kandalló felé mutatott, amely mellé néhány takarót terítettek le.

– Örömmel venném, ha itt töltené az éjszakát.

– Így is lesz, atyám – bólintott a szerzetes –, ám előtte imát mondok Szent Sardoshoz. Mellesleg, róla még nem hallottam. Tudni, ki volt?

– Egy kecskepásztor – felelte Medous atya. Nem tudta biztosan, hogy Sardos csakugyan létezett-e, mindenesetre a helybeliek esküdtek rá, hogy igen, és minden alkalommal lerótták előtte a tiszteletüket. – Egyszer meglátta Isten bárányát a dombon, ahol ma a város áll. Egy farkas szét akarta tépni, de Sardos megvédte, amiért is az Úr aranyzáporral jutalmazta meg.

– Amint az helyénvaló. – A férfi felállt az asztal mellől. – Ön is eljön, hogy velem együtt imádkozzék az áldott Sardoshoz?

Medous atya elnyomott magában egy ásítást.

– Kész örömmel – felelte minden meggyőződés nélkül.

– Nem ragaszkodom hozzá – legyintett a barát nagylelkűen –, csak hagyja nyitva az ajtaját!

– Az én ajtóim mindig nyitva áll. – A pap mérhetetlen megkönnyebbülést érzett, amikor kellemetlen vendége görnyedezve átlépte a küszöböt, és beleveszett az éjszakába.

Medous atya gazdasszonya mosolyogva nézte a konyhaajtóból.

– Baráthoz képest igen jóvágású. Itt marad éjszakára?

– Attól tartok, igen.

– Akkor jobb lesz, ha a konyhában alszom – bólintott a gazdasszony. – Atyám se akarhatja, hogy az éjszaka közepén egy dominikánus a lábam közt találja, nem igaz? Akkor aztán mindkettőnket odavetnek a máglyára, a kolduslány mellé. – Felnevetett és elkezdte leszedni az asztalt.

A barát nem a templomhoz ment, ehelyett tett néhány lépést lefelé a domboldalon, majd benyitott a legelső fogadóba, és szélesre tárta az ajtót. Odabent lassan elhalt a zajongás, amint a zsúfolt helyiség egy emberként meredt a szerzetes komor arcára. Amikor kínosan hosszúra nyúlt a némaság, a barát megborzongott, mintha viszolygással töltene el a multság, azután visszalépett az utcára, és betette maga mögött az ajtót. A kocsmában még egy hosszú pillanatig kitartott a csend, azután a férfiak harsányan felnevettek. Egyesek szerint az ifjú pap egy

lotyót keresett, mások szerint egyszerűen eltévesztette a házat, ám egy-két pillanat múltán már mindenki elfeledkezett a közjátékról.

A barát visszabotorkált a dombon Szent Sardos templomához, ám ahelyett, hogy a kecskepásztor szentélye felé vette volna az irányt, megállt egy támpillér sötét árnyai között. Itt várakozott, láthatatlanul és némán, hallgatta a Castillon d'Arbizon-i éjszaka hangjait. Énekszó és nevetés szüremlett ki a kocsmából, bár őt inkább érdekelte az őrlépteinek kopogása a városfalon, amely éppen a templom mögött csatlakozott a vár erősebb sáncához. A léptek őfelé tartottak, néhány lépésnyire tőle elhallgattak, majd újra távolodni kezdtek. A barát elszámolt ezerig, ám az őrszem nem tért vissza, ezért a barát újra elszámolt ezerig, ezúttal latinul, és amikor még ezután sem hallott maga felett semmit, csak a néma csendet, óvatosan odalépett a falétrához, amelyen át feljuthatott a falra. A fokok megcsikordultak a súlya alatt, de senki sem kiáltott rá. Miután felért a falra, lekuporodott a magas vártorony mellett, fekete csuhája láthatatlanná tette a folyó által vetett árnyak között. Végignézett a fal hosszán, amely kitartóan követte a domb vonulatát, amíg sarkosan rá nem fordult a nyugati kapura, ahol fojtottan vöröslő izzás jelezte a parázstartó helyzetét. Öröket semerre sem lehetett látni. A barát okkal gondolta, hogy a katonák a kapunál melegednek. Felnézett, de senkit sem látott a vár sáncain, és senki nem mozgolódott a két elmosódott lőrés mögött sem, amelyek mögül előszüremlett a magas tornyot belülről kivilágító lámpások fénye. A fogadóban három egyenruhás

férfit is látott, és akadhattak olyanok is, akiket nem tudott egy pillantással felmérni, így miután meggyőződött arról, hogy a helyőrség vagy alszik, vagy a kocsmában vedel, felkapta fekete csuháját, és leoldozta a zsinórt, amelyet a derekára csavarva viselt. Az íjhúr enyvébe áztatott kenderből készült, ugyanúgy, ahogyan a rettegett angol íjak idege, és elég hosszú volt ahhoz, hogy ráhurkolja a fal pártázatára, majd leeressze a meredek domboldalra. Egy pillanatra mozdulatlanra dermedt, lefelé kémlelt. A város és az erődítmény a meredek bércre épült, amelyet a folyó foglalt keretbe, és ő hallotta a bukógáton átcsorduló víz sziszegését. A sötétben nem látszott más, csak a vízről visszatükröződő ezüstös holdfény. A szél a reverendájába kapaszkodott, megdermesztette, ő pedig visszahúzódott a sűrű árnyak közé, és arcára borította kámzsáját.

Az őr újra felbukkant, de ezúttal csak félútig jött el, ott megállt, néhány pillanatra nekitámaszkodott a mellvédnek, azután visszaindult a kapu felé. Egy pillanattal később halk füttyszó hallatszott, szaggatott és dallamtalan hang, akár egy madár éneke, mire a szerzetes visszatért a zsinórhoz, és felhúzta. A húrhoz kötelet erősítettek, amelyet felkötözött a fal fogazatára.

– Gyertek! – szólt bele halkán a sötétbe, azután összerezzen, amint egy férfi csizmája kaparni kezdte a falat.

Morgás hallatszott, amint valaki felhúzta magát a sánkra, majd hangos csörrenés, ahogyan kardhüvelye nekiverődött a köveknek, azután a férfi átjutott, és lekuporodott a barát mellett.

– Itt vagyok. – Átadott a szerzetesnek egy hosszú íjat és egy nyíltáskát. Lentről egy másik férfi is megindult felfelé; harci íjat viselt a vállán, a derekán nyíltáskát. Fürgébben mozgott, mint az előző férfi, és nesztelenül kapaszkodott fel a csipkés mellvédre, azután egy harmadik alak is feltűnt, és lekuporodott társai mellé.

– Hogy ment? – kérdezte a baráttól.

– Gond nélkül.

– Nem gyanakodtak rád?

– Latin szöveget olvastattak velem, hogy lássák, csakugyan pap vagyok-e.

– Sültbolondok, he? – A férfi skót akcentussal beszélt. – És most hogyan tovább?

– A vár jön.

– Krisztus legyen velünk!

– Eddig velünk volt. Hogy vagy, Sam?

– Szomjasan – felelte a kis csapat másik tagja.

– Fogd ezeket! – Átnyújtotta Samnek az íját és a nyíltáskáját, azután, hogy körbenézett és meggyőződött az örök távollétéről, elindult három társával a falétrán át a szűkös mellékutcába, amely a templom mellett vezetett el a várkapu előtti kis térre. Az eretnek megégetéséhez előkészített rőzsenyalábok feketén sötétlettek a holdfényben. A rönkök között öles karó állt, rajta a láncsal, amelyhez az ingyenélő csuklóit köthetnek.

A vár magas kapui elég szélesre nyíltak ahhoz, hogy beengedhessenek egy falusi szekeret az udvarra, és az egyik szárnyba kis ajtót is vágtak. A szerzetes éppen ide vezette társait, hogy keményen megdöngesse az ajtó fáját.

Néma csend lett, majd csoszogó léptek zaja hallatszott, és egy férfi kérdőre vonta őket az ajtó túlsó feléről. Thomas nem válaszolt, csak újra bekopogott, az ő pedig, aki bizonyára társait várta vissza a kocsmából, gyanútlanul hátravonta a két reteszt, és kitérta az ajtót. Thomas belépett a boltíves kapunyílást bevilágító két fáklya fényébe, és a meg-megrebbenő világosságban jól látta az ő elképedt arckifejezését, amiért az éjszaka közepén egy dominikánus szerzetes látogatott el Castillon d'Arbizon várába. A férfi még akkor is elképedtnek tűnt, amikor a barát keményen arcul ütötte, azután beleöklözött a gyomrába. Az ő nekitántorodott a falnak, a szerzetes pedig a szájára tapasztotta tenyerét. Sam és a másik két idegen átfurakodott a kis ajtón, amelyet gondosan bezártak maguk mögött. Az ő vergődni kezdett, mire Thomas lendületesen felhúzta a térdét, kicsalva a férfiből egy elfojtott sikolyt.

– Nézzetek be az őrházba! – utasította Thomas a társait. Sam egy nyilat illesztett ijának idegére, mielőtt kitérta az ajtót. Egyetlen őrt talált csak: az asztal mellett állt, amelyen egy borostömlő, két kocka és egy marék pénzérme hevert. Az ő Sam kerek, barátságos arcára meredt, és még akkor is tátott szájjal bámult, amikor a nyílvevő a mellkasába fúródott és nekivetette a falnak. Sam felé ugrott, kést rántott elő, és a vér felfreccsent a kövekre, amint elmetszette a férfi nyelőcsövét.

– Muszáj volt megölnöd? – kérdezte Thomas, amikor bevonszolta az első őrt a helyiségbe.

– Olyan furán nézett rám – vonta meg a vállát Sam –, mint

aki kísértetet lát. – Összesöpörte a pénzt az asztról, és a nyíltáskájába borította. – Öljem meg őt is? – biccentett az első ór felé.

– Nem – rázta meg a fejét Thomas. – Robbie, kötzd meg!

– És ha hangoskodni kezd? – kérdezte Robbie, a skót.

– Akkor hagy csak rá Samre!

Thomas harmadik embere is az őrházba lépett. Jake-nek hívták, ösztövérférfiú volt, ordítóan kancsal. Elvigyorodott, amikor meglátta a falra freccsent friss vért. Akárcsak Sam, ő is íjat és nyíltáskát hordott, a derekára kardot kötött. Felvette a borostömlőt.

– Ne most, Jake! – mordult rá Thomas, és a hórihorgas íjász, aki idősebbnek és messze könyörtelenebbnek tűnt, mint az ifjú Thomas, szó nélkül engedelmeskedett. Thomas odalépett az őrház ajtajához. Tudta, hogy a helyőrség tíz embert számlál, és hogy közülük egy már halott, társa fogságba esett, legkevesebb hárman pedig a kocsmában mulatnak. Maradt tehát öt ember. Kikémlelt az udvarra, ám azt egy bálakkal és hordókkal megrakott társzekeret leszámítva üresen találta, ezért odalépett az őrház falára szegezett fegyvertartóhoz, és kiválasztott egy rövid pengéjű kardot. Megvizsgálta a pengéjét, és kellően élesnek találta.

– Értesz franciául? – kérdezte a fogságba esett őrt.

A férfi rázni kezdte a fejét; túlságosan rémült volt ahhoz, hogy beszéljen.

Thomas hátrahagyta Samet a fogoly őrzésére.

– Ha bárki kopogna a várkapun – adta ki az utasítást –, ügyet se vess rá. Ha zajongani kezd – bökött fejével a megkötözött fogoly felé –, öld meg. Ne idd meg a bort! És

maradj ébren! – Vállára vetette iját, beletűzött két nyilat barátcsuhájának övébe, azután intett Jake-nek és Robbie-nak. A rövid sodronyvértbe öltözött skót elővonta a kardját. – Egy hangot se! – szisszent hátra Thomas, azután a három férfi kisorjázott az udvarra.

Castillon d'Arbizon túlontúl soká élt békességben. A helyőrség gyenge volt és óvatlan, alig maradt más dolga, mint kivetni az illetéket a városba érkező javakra és eljuttatni az adót Berat grófjának lakóhelyére. A katonák unottá váltak, Hooktoni Thomas azonban, noha dominikánus barátnak adta ki magát, hónapok óta harcolt, és kiélezett ösztönei olyan katonára vallottak, aki tudta, a halál bármelyik sarkon ott várakozhat. Robbie, bár három évvel fiatalabb volt Thomasnál, közel annyi harci tapasztalattal rendelkezett, mint barátja, míg a kancsal Jake életében egyebet se csinált, csak gyilkolt.

A vár föld alatti börtönével kezdték, ahol a nyirkos sötétben hat cellát alakítottak ki, és az imbolygó fáklyafény megmutatta nekik az utat a foglár őrszobájához, ahol egy hihetetlenül kövér férfiúra és hasonlóképp testes asszonyára leltek. Mindketten békésen aludtak. Thomas megbökte a férfi nyakát kardja hegyével, hogy a foglár megérezhesse a vér szagát, azután a folyosóra terelte, és az egyik cellába zárta a párost.

Egy lány felé kiáltott az egyik cellából, de Thomas rászisszent, hogy maradjon csendben. A lány válaszként elfojtott egy szitkot, majd elnémult.

Egygel kevesebb, már csak négy maradt.

Visszakapaszkodtak az udvar szintjére. Három szolga,

köztük két lovaszfiú aludt az istállókban. Robbie és Jake levitte őket a várbörtönbe, azután újra csatlakozott Thomashoz, aki a tucatnyi széles kőlépcsőn felmászott az öregtorony kapujához, majd követte a torony csigalépcsőjét. Thomas gyanította, hogy a szolgákat nem számították a helyőrség tagjai közé, és kétségkívül találkozhatnak még elég más szolgálival, kuktával, istállófiúval, tintanyalóval, de egyelőre csak a katonák miatt aggódott. Kettő ezek közül békésen aludt az egyik hálóteremben, mindkettő asszonyával az oldalán. Thomas megbökdöste őket a fáklyával, amelyet a lépcsőház egyik tartójából emelt ki. Mind a négyen riadtan pattantak fel, hogy egy fekete csuhás szerzetest lássanak maguk előtt, aki acélhegyű nyilat szegez rájuk. Az egyik asszony nagy levegőt vett a sikoltás előtt, de az ideg tovább feszült, és a nyílhegy egyenesen a jobb szemére mutatott, ő pedig bölcsen magába fojtotta a feltörő sikolyt.

– Kötözzétek meg őket! – mordult fel Thomas.

– Egyszerűbb lenne elválni a torkukat – zsémbelt Jake.

– Kötözzétek meg őket – ismételte türelmesen Thomas –, és tömjétek be a szájukat!

Nem tartott soká. Robbie csíkokra hasogatott egy takarót, Jake pedig összekötözte a négy embert. Az egyik asszony talpig csupasz volt, és Jake elvigyorodott, amint összekötözte a csuklót, majd a kötelet felakasztotta egy fali kampóra.

– Csinos – mormolta.

– Később – szólta vissza neki Thomas. Az ajtónál állt, hallgatózott. Még két katonának lennie kellett a várban,

mégsem hallott semmit. A négy foglyot egyenként a fal horgokhoz kötözték, amelyeken másként a kardok és láncingek függtek, majd miután ily módon elnémították és mozgásképtelenné tették őket, Jake és Robbie követte vezetőjét, miközben csizmáik fojtottan dobogtak az elnyűtt kockakövön. Thomas csendre intette őket, azután belökte az ajtót. Egy pillanatig azt hitte, belülről zárták be, és még keményebben vetette neki a vállát, mire az ajtó rozsdás fémzsánérjai olyan éles hangon sikoltottak fel, amilyenre még a holtak is felébredtek volna, és Thomas elszörnyedve találta szembe magát egy olyan szobával, amelyben kárpitok függtek alá. A csikorgó hang elhalt, a nyomában néma csend támadt. A roppant kandallóban parázsló tűz elég fényt vetett ahhoz, hogy lássák, a csarnokban egy lélek sem tartózkodik. A helyiség túlsó végében emelvény húzódott, amelyen Berat grófja, Castillon d'Arbizon ura szokott ücsörögni, amikor felkereste városát, és az ilyen ünnepi alkalmakkor megterítettek neki. Az emelvény most üresen állt, a végében azonban, egy kárpit rejtekében, boltíves tér nyílt, ahonnan a molyrágta repedéseken át fojtott fény szüremlett elő.

Robbie elsurrant Thomas mellett, és végiglopakodott a csarnok oldalfala mentén, amelynek résnyi ablakain át utat találtak a holdvilág rézsútos nyalábjai. Thomas egy nyílveszőt illesztett fekete íjára, azután egészen a jobb füléig hátrafeszítette az ideget, hogy megérezze a meghajtott tisztában lakozó rettenetes erőt. Robbie vetett felé egy pillantást, látta, hogy készen áll, azután kinyújtotta a kardját, hogy félrevonja a kárpitot.

Ám még mielőtt a penge egyáltalán érinthette volna a szövetet, az félrerebbsent, amint egy tagbaszakadt férfi Robbie-ra támadt. Üvöltve és váratlanul tört elő, teljesen készületlenül érte a skótot, aki hátravonta kardját, hogy háríthassa a támadást. Ám túlon túl lassúnak bizonyult, és a nagydarab férfi az öklét rázva röpült felé. Abban a pillanatban pendült meg a fekete íj húrja. A nyíl, amely kétszáz lépésről is leterített volna egy páncélba öltözött lovagot, átfúródott a férfi mellkasán, és olyan erővel vetette hátra, hogy megpördült a levegőben, mielőtt véresen elterült a padlón. Félig maga Robbie is alászorult, lehullott kardja csörömpölve érte el a fapadlót. Egy asszony felsikoltott. Thomas gyanította, hogy a sebesült férfi a várnagy, a helyőrség parancsnoka, és azon tűnődött, hogy talán feltehetően neki egy-két kérdést, Robbie azonban már előrántotta törét, s miután nem tudta, hogy támadóját már átjárta egy nyilvessző, a rövid pengével döfködni kezdte a férfi vaskos nyakát, aminek nyomán a vér sötéten és fénylően ömlött a fapadlóra. A férfi már kiszenvedett, de Robbie még akkor is tovább szurkálta. Az asszony folytatta a sikoltozást.

– Legyen már csend! – mordult Thomas Jake-re, és indult, hogy lerángassa a súlyos tetemet a skótról. A férfi hosszú fehér hálóköntösét teljesen eláztatta a vér. Jake unott mozdulattal arcul ütötte a nőt, mire beköszöntött az áldott békeség.

A várban nem maradt több katona. Tucatnyi szolga aludt a konyhában és a kamrákban, de gondot egyikük sem okozott. A férfiakat kivétel nélkül levitték a várbörtönbe,

azután Thomas felkapaszkodott a vár legmagasabb fokára, ahonnan végigtekintethetett Castillon d'Arbizon gyanútlan településén, és meglengethette a lángoló fáklyát. Háromszor lendítette oda-vissza, majd messze elhajította a bozótosba, annak a szirtnek a tövébe, amelyre a város és az erődítmény épült, azután elsietett a fal nyugati felébe, ahol tucatnyi nyílveesszőt fektetett a mellvédre. Jake itt csatlakozott hozzá.

– Sam Sir Robbie-val a kapunál van – jelentette. Robbie Douglast ugyan sosem ütötték lovaggá, mégis nemesnek és fegyveresnek született, és Thomas emberei illő tisztelettel kezelték. Valamennyien kedvelték a skótot, akárcsak Thomas, aki nem fogadott szót urának, és Robbie-t is magával hozta az útra. Jake további nyilakat fektetett a mellvédre.

– Könnyedén ment.

– Nem számítottak ránk – vont vállat Thomas, noha ez nem volt teljesen igaz. A városban tudtak az angol fosztogatókról, Thomas embereiről, csak valahogy sikerült meggyőzniük magukat arról, hogy az útonállóknak messze elkerülik Castillon d'Arbizont. A város oly soká élt békében, hogy a városlakók azt hitték, ez már mindig is így lesz. A falak és az örök nem az angolokat, hanem a vidéken pusztító rablókat akarták távol tartani. Egy szundikáló őr és egy magas fal talán ellen is állhat az efféle söpredéknek, de az igazi katonáknak semmiképp.

– Hogy keltetek át a folyón? – kérdezte Thomas Jake-et.

– A gátnál – felelte Jake. Szürkületkor lopakodtak a város közelébe, Thomas pedig hamar felmérte, hogy

legkönnyebben a vízimalom gátjánál kelhet át a mély és sebes sodrású folyón.

– A molnár?

– Megrémült – vont vállat Jake. – Hallgat.

Thomas meghallotta az ágak roppanását, a csizmatalpak kaparását és a tompa puffanást, amint létrát támasztottak a falnak. Áthajolt a belső mellvéden.

– Kinyithatod a kaput, Robbie – kiáltott le. Nyilat helyezett az ijára, és lekémlelt a holdfényben fürdő sáncokra.

Alatta férfiak kapaszkodtak fel a létrán, átvették fegyvereiket és málnájukat a mellvéden, azután maguk is átmásztak. Fáklyafény világított a kis kapunyílásnál, ahol Robbie és Sam állt őrt, majd egy pillanat múlva a férfiak, akiknek vértjei meg-megcsörrentek a sötétben, átsorjázta a vár kapuján. Castillon d'Arbizon új helyőrsége megérkezett.

Egy őrszem bukkant fel a fal tulsó végében. Komótosan a vár felé indult, azután hirtelen felfigyelt a kardok csörgésére, a kövekre huppanó zsákokra és csomagokra, amint egyre újabb megszállók kapaszkodtak fel a falakon. Habozni kezdett, legszívesebben közelebb húzódott volna, hogy lássa, mi történik valójában, miközben tudta, hogy haladéktalanul erősítést kellene hívnia, és amíg tehetetlenségében mozdulatlaná dermedt, Thomas és Jake útnak indította nyilait.

Az őr párnázott bőrmellényt viselt, ami kellőképpen megvédte őt a részegek ütlegeitől, a nyilak azonban akadálytalanul átfurakodtak a bőrön, a párnázaton és a férfi mellkasán, amíg a két éles hegy végül az őr hátából meredt

elő. A férfi megtántorodott, botja csattogva a kövekre hullt, majd elvágódott, néhányszor még görcsösen megrázkódott, azután mozdulatlaná dermedt.

– Most mi legyen? – kérdezte Jake.

– Beszedjük az adót – felelte Thomas –, és megutáltatjuk magunkat mindenkivel.

– Amíg?

– Amíg valaki nem jön, hogy megöljön – válaszolt Thomas, aki elsőként is unokatestvérére gondolt.

– És mi öljük meg őt? – Jake, lehetett bármily kancsal, tisztán látott az efféle dolgokban.

– Isten segedelmével. – Thomas keresztet vetett szerzetesi ruhájára.

Thomas utolsó emberei is felkapaszkodtak a falon, és felhúzták maguk mögött a létrát. Féltucatnyi ember még most is a várostól félmérföldnyire várakozott, a folyó túlsó partján és az erdő rejtekében, ahol a lovakat őrizték, ám Thomas csapatának túlnyomó része elfoglalta a várat, és a kapu újra bezárult. A halott őrszem a fal tövében feküdt, mellkasában két fehér tollas nyílveszővel. A megszállók jelenlétét senki más nem érzékelte. Castillon d'Arbizon vagy aludt, vagy vedelt.

És akkor kezdetét vette a sikoltozás.

Thomasban fel sem ötlött, hogy az ingyenélőt, akit aznap reggel kellett megégetni, szintén a várban zárták el. Úgy gondolta, a városnak van külön tömlőce. A lányt azonban a helyőrség gondjaira bízta, és az most a legkülönfélébb szidalmakat sikoltozta a mellé bebörtönzött

férfiaknak, a hangja pedig kezdte nyugtalanítani az ijászokat és fegyvereseket, akik megmászta Castillon d'Arbizon falait, és elfoglalták a várat. A foglár lángosképű asszonya, aki beszélt egy keveset franciául, azt kiáltozta az angoloknak, hogy végezzenek a lánnyal.

– Ingyenélő – állította –, nem különb az ördögnél! Sir Guillaume d'Evecque egyetértett az asszonnyal.

– Hozd csak fel az udvarra – fordult Thomashoz –, majd én levágom azt a nyavalyás fejét.

– Égnie kell – csóválta a fejét Thomas. – Ez az egyház akarata.

– De ki fogja megégetni? Thomas vállat vont.

– A városi katonák? Talán mi, nem tudom.

– Ha nem engeded, hogy végezzek vele – sóhajtott fel Sir Guillaume –, legalább azt a nyavalyás száját hadd tapasszam be. – Előhúzta és Thomas felé nyújtotta a kését.

– Vagy még jobb, ha kivágod a nyelvét.

Thomas félretolta a pengét. Mindeneddig még arra sem jutott ideje, hogy megszabaduljon szerzetesi köntösétől, ezért felemelte ruháját, és lesietett a várbörtönbe, ahol a lány franciául azt kiáltozta a többi cellába zárt fogolynak, hogy bár pusztulnának el mindahányan, és az ördög táncolna a sírjukon a démonok furulyájára. Thomas meggyújtott egy faggyúlámpást fáklyájának pislákoló maradékával, azután odalépett az ingyenélő cellájához, és félrevonta a retestz.

A lány elnémult a retestzcsörgés hangjára, azután, amint a súlyos ajtó csikorogva megnyílt, rémülten visszahúzódott a cella szemközti falához. Jake követte Thomast a lépcsőn, s amint a lámpás fakó fényében meglátta a lányt, kuncogni

kezdezt.

– Én elcsendesítem neked – ajánlkozott.

– Menj és aludj egyet, Jake – sóhajtott fáradtan Thomas.

– Az ráér – erősködött Jake.

– Aludj! – csattant fel Thomas hirtelen dühében, amiért a lány olyannyira védtelennek tűnt.

Annál is inkább, mert meztelen volt. Csupasz, akár a friss tojás, csontsovány, halott sápadt, tetvektől hemzsegő, szurtos hajú, kikerekedett szemű és elvadult teremtés. A mocskos szalmán ült, és két vézna karjával átfogta felhúzott térdét, hogy leplezze meztelenségét. Mély lélegzetet vett, mintha próbálná összekaparni bátorságának utolsó maradékát is.

– Te angol vagy – szólalt meg franciául, a sikoltozástól érdes hangon.

– Angol vagyok – ismerte be Thomas.

– Egy angol pap se különb a többinél – közölte a lány vádló hangon.

– Meglehet – vont vállat Thomas. Letette a lámpást a földre, és leült a nyitott ajtó mellé, ami épp csak elviselhetővé tette a cella áporodott bűzét. – Azt akarom, hogy hagyj abba a sikoltozást – kérte halkán –, mert zavarja a többieket.

A lány égnek emelte a tekintetét.

– Holnap meg fognak égetni – mosolyodott el gúnyosan –, ugyan mit érdekel, ha bárkit is zavarok?

– Többet kellene törődnöd a lelked üdvével – csóválta a fejét Thomas, ám ájtatos szavai nem találtak fogadtatásra. A fagyúmécs rosszul égett, a lámpás hártáján átszüremlő

fény betegesen sárga, villódzó félhomályba vonta a sziklaüregét. – Miért vagy csupaszon? – kérdezte.

– Mert letéptem egy csíkot a ruhámból, és megpróbáltam vele megfojtani a foglárt. – A lány nyugodt hangon beszélt, de olyan kihívó pillantással, mintha csak arra biztatná Thomast, hogy merjen ellentmondani neki.

Thomas kis híján elmosolyodott, amint a vézna lány és a megtermett foglár közelharcára gondolt, de ellenállt a kísértésnek.

– Hogy hívnak? – kérdezte inkább.

A lány továbbra is kihívóan válaszolt.

– Nincs nevem – közölte. – Eretnekké nyilvánítottak, és elvették a nevemet. Kiátkoztak a keresztény világból. Máris félúton vagyok a másvilágra. – Méltatlankodó kifejezéssel elfordította a tekintetét, és Thomas látta, hogy Robbie Douglas áll a félig nyitott ajtóban. A skót csodálkozva, sőt félelemmel vegyes áhítattal meredt a lányra, és amikor Thomas visszafordult felé, már ő is látta, hogy az a rátapadt szalma és mocsok alatt valóban gyönyörű jelenség. Haja úgy fénylett, akár a sápadt arany, bőrét nem csúfították himlőhegek, arcát erőteljes vonások uralták: magas homlok, telt ajak, beesett orca. Megkapó arc, gondolta. A skót leplezetlenül bámulta a lányt, aki zavartan húzta feljebb a térdét, hogy elrejtse két aprócska mellét.

– Eridj! – mordult rá Thomas Robbie-ra. Thomasnak úgy tűnt, az ifjú skót úgy esett minduntalan szerelembe, ahogyan más férfi megéhezik, és Robbie arcáról le lehetett olvasni, hogy a lány szépsége olyan erővel taglózta le, mint egy pajzsot szétzúzós pörölycsapás.

Robbie a homlokát ráncolta, mint aki nem igazán érti Thomas utasítását.

– Kérdezni akartam valamit – szólalt meg egy idő után.

– Mit?

– Még Calais-ban az earl azt parancsolta neked, hogy szabadulj meg tőlem? – kérdezte Robbie.

A kérdés különösnek tűnt, tekintve a körülményeket, Thomas azonban úgy gondolta, megérdemel egy választ.

– Honnan tudod?

– Az a pap mondta el. Buckingham.

Thomas eltűnődött, vajon mi beszélőnivalója lehetett Robbie-nak a pappal, azután ráébredt, a skót csupán azért tartja fent a beszélgetés látszatát, hogy a lány közelében maradhasson, akibe máris reménytelenül beleszeretett.

– Robbie – sóhajtott fel –, öt holnap reggel megégetik. Robbie kelletlenül topogni kezdett.

– Nem lenne muszáj.

– Az isten szerelmére – csattant fel Thomas –, az egyház eretnekké nyilvánította!

– Akkor te miért vagy itt? – kérdezte vádló hangon Robbie.

– Mert én parancsolok. Mert valakinek el kell őt hallgattatnia.

– Azt én is megtehetem – mosolyodott el Robbie, és amikor Thomas nem válaszolt, gúnyosan lebiggyesztette a száját.

– Miért engedted, hogy Gascogne-ba jöjjek?

– Mert a barátom vagy.

– Buckingham szerint el akarom lopni a Grált – tűnődött Robbie. – Azt mondta, Skóciába fogom vinni.

– Ahhoz előbb meg kellene találnunk – vélte Thomas, Robbie azonban nem figyelt rá. Mohó pillantásokkal méregette a lányt, aki behúzódott előle az egyik sarokba. – Robbie – jelentette ki határozottan Thomas –, a lány égni fog.

– Akkor meg nem számít, mi történik vele ma éjszaka – érvelt a skót.

Thomas kemény küzdelem árán elfojtotta indulatát.

– Szeretném, ha magunkra hagynál bennünket, Robbie! – kérte csendesen.

– A lelke üdvéért? – kérdezte Robbie. – Vagy inkább a testéért?

– Menj már! – csattant fel Thomas hevesebben, mint szeretne volna, Robbie pedig riadt, sőt harcias pózba vágta magát, azután pislogott néhányat, és egy szó nélkül távozott.

A lány egy szót sem értett az angol szóváltásból, ám annál inkább felismerte a hamisítatlan vágyakozást Robbie arcán, és most Thomashoz fordult.

– Magadnak akarsz engem, pap? – kérdezte franciául. Thomas ügyet sem vetett a maró gúnyra.

– Honnan jöttél?

A lány némán mérlegelte, válaszoljon-e a kérdésre, azután megvonta a vállát.

– Picardiából.

– Az messze van – vélte Thomas. – Hogyan kerül egy ilyen lány Picardiából Gascogne-ba?

A lány újra habozott. Thomas úgy számította, tizenöt-tizenhat éves lehet, vagyis rég megérett már a házasságra.

A tekintete, figyelt fel rá, szinte átjárta, és emiatt az a különös érzése támadt, mintha a lány lelátna egészen lelkének sötét gyökeréig.

– Az apám – felelte a lány vonakodva – mutatványos volt, és tűznyelő.

– Láttam már hasonlókat – jegyezte meg Thomas.

– Oda mentünk, ahová csak akartunk – tette hozzá ábrándos hangon a lány –, és a vásárokból éltünk. Az apám megnevette a népeket, én meg begyűjtöttem a pénzt.

– Az édesanyád?

– Meghalt. – A lány mély közönnyel felelt, ami azt sugallta, hogy még csak nem is emlékszik az anyjára. – Azután az apám is. Hat hónappal ezelőtt. Én meg itt maradtam.

– Miért maradtál?

A lány gúnyos pillantást vetett rá, mintha azt jelezné, a kérdésre adott válasz túlon túl kézenfekvő ahhoz, hogy érdemes lenne kimondani, de miután a pap láthatóan nem ismerte az egyszerű népek mindennapjait, mégiscsak felelt.

– Tudod te, milyen veszélyesek az utak? – kérdezte. – Ott vannak a *coredorok*.

– *Coredorok*?

– Banditák – vont a vállát a lány. – A helyiek *coredor*-oknak nevezik őket. Aztán ott vannak az útonállók, akik még egyszer olyan rosszak. – A zsoldosok, akiket nem alkalmaztak, az országutakat járva próbáltak olyan nagyurat találni, aki felfogadta őket, amikor pedig az éhség rávitte őket – vagyis szinte minden egyes napon –,

erőszakkal vették el azt, amire szükségük volt. Olyanok is akadtak, akik egész várakat foglaltak el a váltságdíj reményében. Egy magányosan utazó lányt, akárcsak a *coredorok*, ők is olyan ajándéknak tartottak volna, akit az ördög küldött a szórakoztatásukra. – Szerinted meddig bírtam volna? – kérdezte gúnyosan a lány.

– Talán utazhattál volna társaságban – vetette fel Thomas.

– Úgy is tettük, az apám és én, csak akkor ő is ott volt, hogy megvédjen. De így egymagamban? – A lány vállat vont.

– Így hát maradtam. Egy konyhán dolgoztam.

– És eretnekséget főztél ki?

– Mennyire imádjátok ti papok az eretnekséget – csóválta a fejét a lány keserűen. – Csak legyen kit elégetnetek.

– Mielőtt megbélyegeztek – söpörte félre a megjegyzést Thomas –, mi volt a neved?

– Genevieve.

– Egy szent után neveztek el?

– Azt hiszem – felelte bizonytalanul a lány.

– Valahányszor Genevieve imádkozott – idézte fel a legendát Thomas –, az ördög elfújta a mécseseit.

– Minden pap tele van efféle dajkamesékkel – gúnyolódott Genevieve. – Te tényleg hiszel ebben? Hiszel abban, hogy az ördög a templomokat járja, és elfújja a gyertyákat?

– Meglehet.

– Miért nem öli meg egyszerűen az áldozatait, ha már ő az ördög? Micsoda száználmas mutatvány, elfújni más gyertyáját! Nem is lehet ördög, aki csak ennyire képes.

Thomas nem törődött a maró gúnnnyal.

– Azt mondják, ingyenélő vagy.

– Találkoztam ingyenélőkkel – vont vállat a lány. – Tetszettek nekem.

– Ők az ördög fattyai – köpött egyet Thomas.

– Találkoztál egyel is? – kérdezte a lány. Thomas nem találkozott velük. Csupán hallott róluk, és a lány felismerte a vonakodását. – Én is hiszek abban, hogy az Úr mindent mindenkinek adott, és azt akarja, hogy osztozzunk meg minden jótéteményén, ha tehát így vesszük, nem vagyok különb az ingyenélőknél – ismerte el Genevieve –, bár sosem csatlakoztam hozzájuk.

– Valamit csak tettél, amivel kiérdemelted a máglyát.

A lány meredten nézte. Talán volt valami Thomas hangjában, ami arra indította, hogy megbízzon benne; mindenesetre felhagyott a dacos ellenállással. Lehunyta a szemét, a falnak támasztotta a fejét, és Thomas már azt hitte, menten sírva fakad. Ahogyan elnézte a finoman metszett arcvonásokat, azon tűnődött, miért nem ismerte fel a szépségét azonnal, ahogyan Robbie tette. Azután a lány kinyitotta a szemét, és végigmérte.

– Mi történt itt ma este? – kérdezte, megfélekezve Thomas vádaskodásáról.

– Elfoglaltuk a várat – felelte Thomas.

– Elfoglaltátok?

– Mi, az angolok.

A lány a szemébe nézett, olvasni próbált a tekintetében.

– Akkor most már az angolok jelentik a városi hatóságot?

Thomas gyanította, hogy a lány a tárgyalásán tanulta meg a

frázist. Az egyház nem égette meg az eretnekeket, csupán elítélte őket, majd a büntetés végrehajtását átengedte a városi hatóságnak. Így módon az egyház keze tiszta maradt: az Úr megóvta egyháza makulátlan hírét, és az ördög újabb lelket ragadott el.

– Most már miénk a hatalom – bólintott Thomas.

– Akkor a gascogne-iak helyett az angolok fognak megégetni?

– Valakinek csak meg kell égetnie – vont a vállát Thomas –, ha egyszer eretnek vagy.

– Az lennék? – kérdezte Genevieve, amikor pedig Thomas nem válaszolt, lehunyta a szemét, és újra a nyirkos sziklára hajtotta a fejét. – Azt állítják, káromoltam az Istent – sóhajtott fel fáradtan. – Hogy azt mondtam, Isten egyházának papjai mind züllöttek, hogy meztelenül táncoltam a villámfénynél, hogy ördögi hatalommal találtam meg a vizet, hogy mágiával gyógyítottam mások betegségeit, hogy olvastam a jövőben, hogy átkot vontam Galat Loiret asszonyára és házára.

Thomas a homlokát ráncolta.

– Nem azért égetnek meg, mert ingyenélő vagy?

– Azért is – felelte a lány szárazon.

Néhány pillanatig egyikük se szólt. Valahol a sötétben, az ajtó mögött víz csepegett, majd a lámpás fénye megrebbent, kis híján kialudt, azután újra feltámadt.

– Kinek az asszonyát átkoztad meg? – tudakolta Thomas.

– Galat Lorret asszonyát. Egy itteni kalmárét, aki nagyon tehetős. Ő az előljáró, amellet olyan férfi, aki szereti a feleségénél sokkalta fiatalabb lányokat.

- És megátkoztad az asszonyát?
- Nemcsak őt – felelte Genevieve buzgón –, de a férfit is. Te még soha nem átkoztál meg senkit?
- És a jövőben olvastál? – kérülte ki a választ Thomas.
- Azt mondtam, mindnyájan meg fognak halni, ami kétségbevonhatatlan igazság.
- Nem az, ha Krisztus visszatér a földre, amint azt ígérte – mutatott rá Thomas.
- A lány hosszú, elgondolkodó pillantást vetett rá, majd halvány félmosoly játszott az ajkán, mielőtt megvonta a vállát.
- Akkor hát tévedtem – felelte gunyorosan.
- És az ördög megmutatta, hol találhatsz vizet?
- Te is megtalálhatod – élénkült fel a lány. – Fogj egy villás ágat, indulj lassan előre, és ahol az ág megrebben, kezdj el ásni.
- És a mágia?
- Régi gyógyszerek – felelt a lány fáradtan. – Amit az öregektől tanul az ember. Hozzuk ki a vasat a szobából, ahol egy asszony vajúdik. Mindenki ezt csinálja. Még ti, papok is megérintitek a fát, hogy elűzzétek a gonoszt. Vagy ez nem elég mágikus ahhoz, hogy máglyára kerüljete?
- Thomas ezúttal is megkerülte a választ.
- Káromoltad Istent? – kérdezte inkább.
- Isten szeret engem, és én sose káromolnék olyat, aki szeret. Azt viszont igenis mondtam, hogy a papjai züllöttek, ami igaz is, ezért vádoltak meg azzal, hogy az Istent káromoltam. Ugye te is züllött vagy, pap?
- És meztelenül táncoltál a villámfényben – hozta fel

Thomas az utolsó vádpontot is.

– Ebben – bólintott a lány – csakugyan bűnös vagyok.

– Miért táncoltál?

– Mert apám mindig azt mondta, Isten útmutatást ad nekünk, ha így teszünk.

– Isten útmutatást ad? – kérdezte Thomas meglepetten.

– Úgy hittük, de tévedtünk. Az Úr mondta azt is, hogy maradjak Castillon d'Arbizonban, erre megkínóztak, és holnap máglyára vetnek.

– Megkínóztak? – kérdezte csendesen Thomas.

Volt valami Thomas hangjában, talán a leplezetlen borzadály, ami felé irányította a lány tekintetét, azután Genevieve lassan kinyújtotta a bal lábát, hogy megmutassa combjának belső felét, a fehér bőrön éktelenkedő nyers, vörös, torz hegeket.

– Megégettek – felelte a lány csendesen –, újra meg újra. Ezért vallottam magam annak, ami sosem voltam, ingyenélőnek, mert megégettek. – Hirtelen sírva fakadt, ahogyan visszaemlékezett a kínra. – Tűzforró vasat használtak – zokogta –, és amikor sikoltoztam, azt mondták, hogy az ördög próbálja elhagyni a lelkem. – Felhúzta a lábát, és megmutatta a jobb karját, amelyet hasonló sebhelyek csúfítottak. – De meghagyták ezeket – fedte fel hirtelen aprócska mellét –, mert Roubert atya szerint az ördög ki akarja majd szipolyozni őket, és az a fájdalom különb lesz mindennél, amit csak az egyház kimérhet rám. – Újra felhúzta a térdét, és némán hagyta, hogy könnyei végigperegjenek az arcán. – Az egyház szereti gyötörni az embereket – tette hozzá egy idő után. –

Neked csak tudnod kéne.

– Tudom – bólintott Thomas, és kis híján felhajtotta reverendáját, hogy megmutassa ugyanazokat a sebhelyeket, a tűzforrón izzó vas nyomait, amelyeket azért viselt, mert kínzással vették rá, hogy elárulja a Grál titkait. A kínvallatás során nem vették a vérét, hiszen az Úr parancsolata megtiltotta az egyháznak a vérontást, ám egy gyakorlott inkvizitornak még a bőrt is alig kellett felsebeznie ahhoz, hogy pokoli gyötrelmeket okozzon. – Tudom – ismételte Thomas.

– Akkor hát pokolba veled – talált rá Genevieve korábbi indulatára –, pokolba veled, veled és az összes pappal!
Thomas felállt és felemelte a lámpást.

– Keresek valami öltözéket.

– Félsz tőlem, pap? – kérdezte a lány gúnyosan.

– Hogy félek-e? – kérdezett vissza Thomas zavartan.

– Félsz ettől, pap? – mutatta meg a lány meztelenségét, Thomas pedig elfordult, és bezárta az ajtót, hogy kirekessze fejéből a gúnyos nevetést. Azután, hogy a reteszek a helyükre kerültek, nekidőlt a falnak, és a semmibe meredt. Visszaemlékezett Genevieve szemére, a benne lángoló tűzre és vadságra. Lehetett a lány szurtos, csupasz, ápolatlan, sápadt, vézna és eretnek, a szemében akkor is gyönyörűnek tűnt, ám másnap reggel akkor is szólította a kötelesség, amelyre korábban nem készült. A kötelesség, amelyet az Úr rótt rá.

Felkapaszkodott a várudvarra, hogy mindent némaságban találjon. Castillon d'Arbizon békésen aludt.

Thomas pedig, egy pap balkézről való gyermeke,

imádkozni kezdett.

A torony az erdő mélyén állt, egynapi lovaglásra Párizstól, egy alacsony dombgerincen, Soissons-tól nem messze. Elhagyatott hely volt. Valaha egy földesúrnak adott otthont, akinek jobbágysai benépesítették a völgyeket a domb mindkét oldalán. Ám ez a földesúr gyermektelenül halt meg, távoli rokonai pedig összekülönböztek a tulajdonjog felett, ami egyet jelentett azzal, hogy az ügyvédek meggazdagodtak, a torony lepusztult, a földeket pedig felverte a gyom, azután a mogyoróbokrok, majd a tölgyesek, és baglyok fészkeltek a kőből rakott toronyszobákban, ahol szabadon süvített a szél, és az évszakok nyomtalanul múltak el. Mostanra már az ügyvédek is meghaltak, akik egykor a torony felett pereskedtek, és a kis erőd egy hercegé lett, aki soha nem látta, és soha nem is gondolt arra, hogy itt éljen, míg a jobbágyok maradéka inkább Melun falujának közelében művelte a földet, ahol a herceg egyik bérlője lakott.

A torony, állították a falusiak, kísértet járta hely. Téli éjjeleken halottfehér szellemek tanyája. A fák között különös teremtmények ólálkodtak. A gyermekeket eltiltották az erdőtől, habár a bátrabbja így is kimerészkedett a fák közé, sőt még a toronyba is felmászott, hogy azt kihaltan és üresen találja.

Azután megérkeztek az idegenek.

Rendelkeztek a távol élő herceg engedélyével. Hivatalosan is bérlők lettek, noha nem azért jöttek, hogy a földet műveljék vagy az erdőt ritkítsák. Katonák voltak. Tizenöt

harcedzett férfi, aki az Anglia elleni háború jegyeit viselte magán, láncingekben, számszerűekkel és kardokkal. Magukkal hozták asszonyaikat is, akik perpatvart szítottak a faluban, mégsem mert panaszkodni senki, mert az asszonyok éppoly keménynek tűntek, mint a katonák, noha egyikük sem látszott olyan keménynek, mint az a férfi, aki vezette őket. Magas fickó volt, szikár, rút, sebhelyes és bosszúszomjas. Charles-nak hívták, és nem lehetett katona, minthogy sosem viselt vértet, de valahogy senkinek sem volt mersze megkérdezni, kiféle vagy miféle lehet, mert egyetlen pillantásával is megdermesztette a vért az emberekben.

Kőművesek érkeztek Soissons-ból. A baglyokat elűzték, a tornyot felújították. A torony lábánál új udvart alakítottak ki, egy udvart magas falakkal és téglakemencével, majd nem sokkal a munka befejezése után ponyvával gondosan letakart társzekér érkezett a toronyhoz, és az udvar új kapuja mennydörgő robajjal csapódott be mögötte. A falusi gyerekek bátrabbja, akiket vonzottak a toronynál zajló különös események, újra kilopakodtak az erdőbe, ám az egyik őr észrevette őket, a gyermekek pedig rémülten menekültek, nyomukban a katonával, és egy számszerűlövedék csak hajszál híján került el egy helybéli fiút. A gyerekek többé nem mentek vissza. Senki sem ment oda. A katonák a piacon vettek maguknak élelmet és bort, de még ha be is tértek Melun kocsmájába, akkor is hallgattak arról, ami a toronynál folyt. – Kérdezzétek csak Monsieur Charles-t! – felelték ilyenkor, a viszolyogtató, sebhelyes fickóra utalva, ám a faluban senki sem merte

megkönyvékezni Monsieur Charles-t.

Az udvarról olykor füst szállt fel, amit a faluból is látni lehetett, és a helybéli pap arra a következtetésre jutott, hogy a torony immár egy alkímistának ad otthont. Különös szállítmányok érkeztek a dombra: egy napon kénnel teli hordókkal és ólomrudakkal megrakott szekér állt meg a faluban, amíg a kocsis a fogadóban leöblítette az út porát. A pap a bűzéről ismerte fel a ként.

– Aranyat csinálnak – árulta el gazdasszonyának, abban a tudatban, hogy így a faluban mindenki tudni fog erről.

– Aranyat? – hitetlenkedett az asszony.

– Amit az alkímisták szoktak. – A pap tanult ember volt, magasabbra is emelkedhetett volna az egyházi számról, ha nem kedveli annyira a bort, hogy mindennap már az angelusra hívó harangszó előtt leigya magát, ám így is élénken emlékezett párizsi diákéveire, s hogy valaha ő is lelkesen kutatott a legendás bölcsek köve után, amely képes bármely fémet arannyá változtatni. – Noé is a birtokában volt – tette hozzá.

– A birtokában? Minek?

– A bölcsek kövének, csak elveszítette.

– Mert lerészegedett, és csupaszon mutogatta magát?

– kérdezte a gazdasszony, aki csak homályosan emlékezett Noé történetére. – Ahogyan atyám is szokta?

A pap az ágyon feküdt, félig részegen és félig csupaszon, és a füstös párizsi műhelyekre emlékezett, ahol ezüstöt és higanyt, ólmot és ként, bronzot és vasat olvasztottak, elegyítettek, majd olvasztottak fel megint.

– Kalcinálás és disszolúció – kezdett szavalni –,

szeperáció és konjukció, bomlás és fagyasztás, szublimáció, fermentáció és egzaltáció, multiplikáció és projekció...

A gazdasszonynak sejtelve sem volt róla, miről beszél.

– Marie Cndrot ma elvesztette a gyerekét – szúrta közbe.

– Akkora se volt, mint egy kismacska, bizony. Csupa vér volt, és halott. Azért haja az nőtt. Vöröses haja. Azt szeretné, ha atyám megkeresztelné.

– Kupelláció – hadarta tovább a pap zavartalanul – és cementálás, visszaverődés és desztilláció. Mindig is desztilláció. *Par ascendum* a leghatékonyabb módszer. – Csuklani kezdett. – Jesszusom – sóhajtott fel, azután újra végiggondolta a dolgot. – Flogiszton. Ha találnánk flogisztont, mindannyian csinálhatnánk aranyat.

– És hogyan csinálnánk azt az aranyat?

– Épp most mondom. – A pap elfordult az ágyban, hogy gazdasszonya keblére meredjen, amely hatalmasan és féhéren világított a holdfényben. – Nagyon óvatosnak kell lennie – nyújtotta ki a kezét –, minthogy a flogiszton forróbban ég, akár a pokol tüzei, és azzal elkészíthető a bölcsek köve, amit Noé elveszített, és ha betesszük a kemencébe bármely tetszőleges fémmel, az három nap és három éjszaka múltán arannyá változik. Nem azt mondta Corday, hogy kemencét építettek odafent?

– Azt mondta, börtönt csináltak a toronyból – felelte az asszony.

– Kemencét építettek – erősködött a pap –, hogy megtalálják a bölcsek kövét.

A pap közelebb járt az igazsághoz, mint gondolta volna, és

hamarosan mindenki azt beszélte a környéken, hogy egy nagy filozófust zártak a toronyba, aki azon küszködik, hogy aranyat csináljon. Ha sikerül neki, vélték az emberek, akkor többé senkinek sem kell dolgoznia, mert mindenki gazdag lesz. A parasztok aranytáliból ehetnek, és ezüstsallangos lovakon járhatnak majd, bár egyesek megjegyezték, hogy igencsak különös fajta alkímia lehet az, mert a katonák egy reggel azért jöttek a faluba, hogy elvigyenek három régi ökörszarvat meg egy vödör tehéntrágyát.

– Hamarosan mind gazdagok leszünk – gúnyolódott a gazdasszony –, tehénszarban dúskálunk majd. – A pap azonban már békésen hortyogott.

Azután, a Calais elestét követő őszön, a bíboros megérkezett Párizsból. Soissons-ban szállt meg, a Saint Jean de Vignes-i apátságban, amely, noha vagyonosabb volt a legtöbb több rendháznál, még így sem boldogult a bíboros teljes kíséretével, ezért tucatnyian a fogadóban vettek ki szobát, ahol fölényesen közölték a tulajdonossal, hogy küldje csak meg a számlát Párizsba.

– A bíboros úr majd kifizeti – ígérték, azután jóízűt nevettek, hiszen mindnyájan tudták, hogy Louis Bessières bíboros, Livorno érseke és a francia udvar pápai legátusa, aligha fog törődni az ilyen kicsinyes követelések kielégítésével.

Pedig manapság nemigen fukarkodott a pénzzel. A bíboros állíttatta helyre a tornyot, emeltetett új falat, és fogadott öröket, majd Soissons-ba érkezésének másnapján már virradatkor kilovagolt a toronyhoz, hatvan fegyveresből és tizennégy papból álló kíséretével. A torony felé félúton találkoztak Monsieur Charles-lal, aki tetőtől

talpig feketébe öltözött, és hosszú, keskeny pengéjű kardot hordott az oldalán. Ő nem köszöntette olyan hódolattal a bíborost, ahogyan mások tették, csupán kurtán biccentett, azután elfordította lovát, hogy a prelátus jobbjára kerüljön. A bíboros kézjelére a papok és fegyveresek lemaradoztak, hogy ne hallgathassák ki kettejük beszélgetését.

– Jól nézel ki, Charles – szólalt meg a bíboros gunyoros hangon.

– Unatkozom. – A visszataszító küllemű Charles hangja úgy csikorgott, mint amikor vasrudat vonszolnak a kavicsokon.

– Isten szolgálata sosem könnyű – jegyezte meg kajánul a bíboros.

Charles ügyet sem vetett szarkazmusára. A sebhely az ajkától indult és végighasított az orcáján, szeme táskás volt, orra lapos. Fekete ruhái úgy lógtak rajta, akár egy madárijesztő rongyai, és tekintete szüntelenül az út menti fákat kémlelte, mintha csak orvtámadástól tartana. A menetet, a bíborost és lerongyolódott társát látva bármely utazó katonának vélte volna Charles-t, hiszen a sebhely és a kard arra utalt, hogy szolgált a háborúban, pedig Charles Bessières soha egyetlen harci lobogót sem követett. Ehelyett torkokat és erszényeket metszett, gyilkolt, rabolt és fosztogatott, és csak azért úszta meg a bitófát, mert a bíboros fivérének vallhatta magát.

Charles és Louis Bessières egyaránt Limousinban született, egy faggyúkereskedő gyermekeként, aki kisebbik fiait kitaníttatta, míg az idősebbeket meg sem próbálta megzabolázni. Louis így az egyház kebelén nevelkedett, míg Charles a sötét sikátorokat rózta, s mégis, kapcsolatuk

a bizalomra épült. Bármiféle titok biztonságban lehetett a faggyúkereskedő két életben maradt gyermeke között, s pontosan emiatt parancsolták meg a fegyvereseknek és a papoknak, hogy tartsák meg a távolságot.

– Hogy van a foglyunk? – érdeklődött a bíboros.

– Zsörtölődik. Nyafog, akár egy asszony.

– De dolgozik?

– Ó, igen – felelte Charles komoran. – Túlságosan rémült ahhoz, hogy ne tegye.

– Eszik? Jó állapotban van?

– Eszik, alszik és döngeti az asszonyát – bólintott kurtán Charles.

– Asszonya is van? – hördült fel döbbenten a bíboros.

– Akart egyet. Azt mondta, anélkül nem tud rendesen dolgozni, ezért szereztem neki.

– Mifélett?

– Amilyet Párizs bordélyaiban találni.

– Netán egy régi ismerős? – kuncogott a bíboros. – Azért remélem, nem olyan, akit túlságosan is szívelsz?

– Ha ennek vége – vont a vállát Charles –, éppoly könnyen elmetszem majd a torkát, mint a fickóét. Csak mondd meg, mikor.

– Miután elkészült a csodával, természetesen – mondta a bíboros.

Kövezték a szűkös csapást felfelé a domboldalon, s miután a toronyhoz értek, a papok és a fegyveresek hátramaradtak az udvaron, amíg a fivérek leszálltak a nyeregből, és lesiettek a csigalépcsőn, amely a három vastos retesszel lezárt ajtóhoz vezetett. A bíboros elnézte,

ahogyan fivére elhúzza a reteszeket.

– Az örök nem járnak le ide? – kérdezte.

– Csak az a kettő, amelyik az élelmet hozza, és elviszi a vödröket – felelte Charles. – A többi jól tudja, hogy a nyakát kockáztatja, ha ott ólálkodik, ahol semmi keresnivalója.

– Félnék tőled?

Charles Bessières fanyar pillantást vetett a fivérére.

– Te nem tennéd? – kérdezte, majd hirtelen elővonta a kését, mielőtt hátrahúzta volna az utolsó reteszt is. Hátrébb lépett, miközben óvatosan kinyitotta az ajtót; láthatóan attól tartott, hogy valaki rátámad az ajtó mögül, noha a torony foglya jelét sem adta ellenségességnek, szájalomra méltó módon még örült is a bíborosnak, és alázatosan térdre vetette magát előtte.

A torony pincéje jókora teret foglalt el, mennyezetét roppant téglablattívek tartották, amelyekre lámpásokat lógattak fel. Az idelent terjengő füstöt a három apró, rácsos ablakon át bevilágító fénynyalábok lyuggatták át. A fogoly, aki a pincében élt, fiatal férfi volt, hosszú, szőke hajjal, eleven arccal és okos szempárral. Orcáját és homlokát mocsok szennyezte, amely hosszú, fűrge ujjait is megjelölte. A férfi tovább térdepelt, miközben a bíboros közelebb lépett.

– Ifjú Gaspard – szólította meg a bíboros derűs hangon, majd nyújtotta előre a kezét, hogy a fogoly megcsókolhassa nehéz gyűrűjét, amelybe Krisztus töviskoronájának egy darabkáját foglalták. – Remélem, jól tartanak, ifjú Gaspard. Étkezel rendesen, ugye? Békésen alszol, akár egy csecsemő? Dolgozol, akár egy jó keresztény? Üzekedsz, akár a kutyák? – A bíboros az utolsó szavaknál lapos

pillantást vetett a lányra, azután elhúzta a kezét, és továbbindult a helyiségben a három asztal felé, amelyeken agyagedények, méhviasz tömbök, nemesfém rudak, valamint különféle szerszámok – vésők, ráspolyok, kalapácsok – sorakoztak.

A mogorva, vörös hajú lány, aki nem viselt egyebet, csak az egyik válláról lelógó koszos inget, a szoba sarkában, egy alacsony tábori ágyon ült.

– Nem tetszik itt – panaszolta fel a bíborosnak.

A bíboros hosszú ideig némán meredt rá, azután a fivéréhez fordult.

– Charles, ha még egyszer hozzám szól az engedélyem nélkül, korbácsolj meg.

– Nem akar ő rosszat, eminenciás uram – vette védelmébe a lányt Gaspard, még mindig térden állva.

– De én igen – mordult fel a bíboros, azután lágyan elmosolyodott. – Kelj fel, drága fiam, kelj fel!

– Szükségem van Yvette-re – jelentette ki Gaspard –, ő segít nekem.

– Abban biztos vagyok – bólintott a bíboros, azután közelebb hajolt egy agyagtálhoz, amelyben barnás színű masszát keverték ki. Hátrahőkölt a bűztől, azután elfordult, amint Gaspard közelebb jött, újra térdre borult előtte és felé tartott egy ajándékot.

– Önnek, eminenciás uram – mormolta Gaspard buzgó igyekezettel. – Önnek készítettem.

A bíboros elvette az ajándékot. Aranyból készült feszületet tartott a kezében, amely alig tenyérnyi széles volt, mégis minden apró részletében híven ábrázolta a szenvedő

Krisztust. A hajszálak kirajzolódtak a töviskorona alatt, maguk a tövises szúrtak is, ki lehetett tapintani a Megváltó bordáit és az aranyló vért, amely az ágyékkötőtől végigcsorgott a combokon. A szögek fejei előremeredtek, és a bíboros megszámolta őket. Négy. Hármat már életnagyságban is sikerült látnia.

– Ez gyönyörű, Gaspard – szólt elismerően.

– Jobb is lehetne – mutatott rá a férfi –, ha több lenne a fény.

– Mindnyájan különb munkát végezhetnénk, ha több lenne a fény – vágta rá a bíboros –, az igazság fénye, az Úr fénye, a Szentlélek fénye. – Végigsétált az asztalok előtt, megérintette Gaspard mesterségének eszközeit. – Az ördög mégis sötétséget bocsát ránk, hogy összezavarjon, s nekünk alázattal kell viselnünk ezt.

– Esetleg odafent? – vetette fel Gaspard. – Odafent biztosan világosabb van.

– Csakugyan – hagyta rá a bíboros –, világosabb van, de vajon honnan tudhatnám, hogy nem fogsz-e megszökni? Találékony ember vagy, ha adok neked egy nagyobb ablakot, az olyan, mintha neked adnám a világot. Nem, drága fiam, ha képes vagy ilyen munkára – emelte fel a feszületet –, akkor nincs szükséged ennél több fényre. – Elmosolyodott.

– Annyira okos fiú vagy.

Gaspard csakugyan okos volt. Egy aranyműves inasaként a Quai des Orfèvres egyik kis műhelyében dolgozott, a párizsi île de la Citén, ahol a bíboros palotája is állt. A bíboros mindig csodálattal adózott az aranyműveseknek:

az üzleteiket járta, támogatta őket, és felvásárolta legsikerültebb munkáikat. Márpedig közülük sokat éppen ez a szikár és nyugtalan tanonc készített, aki egy elmérgesedett kocsmai verekedésben halálra késelte egyik társát, és ezért bitófára ítélték. A bíboros mentette meg, aki ebbe a toronyba hozatta, és megígérte, hogy életben hagyja.

Ám ehhez Gaspard-nak csodát kellett művelnie, csakis ezután eresztették szabadon. Így szólt az egyezés, noha a bíboros biztosan tudta, hogy Gaspard sosem fogja elhagyni ezt a pincét, hacsak nem azért, hogy használja a nagy udvari kemencét. Gaspard, bár ő maga még nem tudta, a pokol mezsgyéjén járt. A bíboros keresztet vetett, azután letette a feszületet az asztalra.

– Akkor hát térjünk a lényegre! – utasította Gaspard-t.

Gaspard a nagy munkaasztalhoz lépett, amelyen fehérített lenvászonnal takartak le egy tárgyat.

– Most még csak viasz, eminenciás uram – magyarázkodott, miközben eltávolította a kendőt –, és nem tudom, lehetséges-e egyáltalán arannyá változtatni.

– Megérinthetem? – kérdezte a bíboros.

– Csak óvatosan – figyelmeztette Gaspard. – Finomított méhviasz, és igencsak érzékeny.

A bíboros felemelte a szürkésfehér viaszt, amelyet olajosan síkosnak érzett, majd odavitte a három ablak egyikéhez, amelyen beáradt a szűrt napfény, és áhítattal vizsgálgatta.

Gaspard kelyhet készített a viaszból. Hetek óta ezen dolgozott. Maga a kupa elég nagy volt ahhoz, hogy egy alma beleférjen, szára tizenöt centi hosszúra nyúlt, és

fatörzset mintázott, míg a kehely talpát három kinyúló gyökér alkotta. A fa ágai a filigránban szövődtek össze, amelyből a serleg csipkeszerű tála készült, és ez a filigrán döbbenetesen élethűnek tűnt parányi leveleivel, kis almáival, és peremén a három finoman kidolgozott szöggel.

– Gyönyörű – ámuldozott a bíboros.

– A három gyökér, eminenciás uram, a Szentháromságot jelképezi – magyarázta Gaspard.

– Erre magam is rájöttem.

– A fa pedig az élet fája.

– Ezért is vannak rajta almák – bólintott a bíboros.

– A szögek ugyanakkor arra utalnak, hogy ez lenne a fa, amelyből a mi urunk keresztje készült – fejezte be Gaspard az elemzést.

– Ez sem került el a figyelmem – jegyezte meg fagyosan a bíboros. Visszavitte a gyönyörűen megmunkált serleget az asztalhoz, és óvatosan a lapjára helyezte. – Hol van az üveg?

– Itt, eminenciás uram. – Gaspard kinyitott egy dobozt, és előhúzta a tálát, amelyet átnyújtott a bíborosnak. A tál vastag, zöldes árnyalatú üvegből készült, ami igen réginek tűnt, miután az üveget egyes részein homályossá tette a füst, míg másutt parányi buborékok estek csapdába az áttetsző anyagban. A bíboros gyanította, hogy római eredetű, bár nem lehetett biztos benne; mindenesetre rendkívül réginek és kezdetlegesnek tűnt, ami megerősítette a gyanúját. A pohár, amelyből Krisztus ivott az utolsó vacsorán, alighanem inkább illett egy földműves

asztalára, mint a fényes nagyúri lakomákhoz. A bíboros egy párizsi üzletben akadt a serlegre, amelyet néhány rézpénzért vásárolt meg, azután utasította Gaspard-t, hogy vágja le a rosszul megformált lábat, amit a fogoly oly ügyesen elvégzett, hogy a bíboros maga is alig hitte, a serlegnek valaha szára volt. Most, rendkívül óvatosan, letette az üveget a kimunkált viaszserlegre. Gaspard visszatartotta a lélegzetét attól való félelmében, hogy a bíboros letöri valamelyik levelet, ám a tál könnyedén megült és tökéletesen illeszkedett.

A Grál. A bíboros az üvegtálra meredt; elképzelte azt csipkézett, aranydíszes bölcsojében, a magas, hófehér gyertyák által megvilágított oltáron. Fiúk kórusa zengi majd a zsoltárokat, és illatos tömjént égetnek. Királyok és császárok, hercegek és grófok, earlok és lovagok térdepelnek majd előtte.

Louis Bessières bíboros, Livorno érseke mindennél jobban akarta a Grált, és néhány hónapja hírét vette egy délfranciaországi vidékről, a felszámolt eretnekség földjéről, hogy az csakugyan létezik. A Vexille család két sarja, egy francia és egy angol kutatott a Grál után, ám a bíboros tudta, hogy egyikük sem áhítja annyira a kelyhet, mint ő. És nem is érdemli meg annyira, mint ő. Ha fellelte az ereklyét, olyan félelmetes hatalom birtokosa lehet, hogy királyok tülekednek az áldásáért, s miután Kelemen, a jelenlegi pápa meghalt, Louis Bessières foglalhatja el trónusát, és veheti át kulcsait – de csak ha megtalálta a Grált. Louis Bessières mindennél jobban áhította a Grált, ám egy napon, amint félrevonultan imádkozott saját

kápolnájában, hirtelen megvilágosodott.

A Grál maga nem számít. Talán létezik, talán nem; egyedül csak az számít, hogy a keresztény világ hinni akar a létezésében. A Grált akarják. Bármilyen Grált, amíg elhiszik róla, hogy az igazi, szent és egyetlen Grál. Pontosan ezért zárta Gaspard-t ebbe a toronyba, és pontosan ezért kell Gaspard-nak meghalnia: mert a bíboroson és fivéréen kívül soha senki sem tudhatja meg, mi készült ebben a magányos toronyban, a Melun feletti dombgerinc szélfúttá tölgyfái között.

– És most – emelte ki gondosan a bíboros a zöld üveget méhviasz talapzatából – át kell változtatnod a közönséges viaszt csillogó arannyá.

– Nem lesz könnyű, eminenciás uram.

– Persze, hogy nem lesz könnyű – bólintott a bíboros –, de én imádkozni fogok érted. És a szabadulásod függ a sikertől. – A bíboros felismerte a kétkedést Gaspard arcán.

– Elkészítetted ezt a feszületet – mutatta fel a gyönyörűen megformált aranykeresztet –, miért ne készíthetnéd el a serleget is?

– Annyira aprólékos – válaszolt panaszos hangon Gaspard –, és ha kiöntöm az aranyat, de a viasz nem olvad ki, akkor kárbeveszett az egész munka.

– Akkor majd újrakezded – emelte fel hangját a bíboros –, hogy a tapasztalataid által és az Úr segedelmével megtaláld az igazsághoz vezető utat.

– Még sosem csináltak ilyet – ellenkezett Gaspard –, sosem csináltak ilyen finom munkát.

– Mutasd meg, hogy kell! – rendelkezett a bíboros,

Gaspard pedig elmagyarázta, hogy először is lefesti a viaszkupát a bűzös, barna pasztával, amely olyannyira taszította a bíborost. A keverék vízből, porrá őrölt ökörszarvból, valamint tehéntrágyából készül, és a rászáradt rétegek beburkolják a viaszt, azután azt ebben a formájában puha agyagba zárják, amellyel óvatosan kell kitölteni a viasz legkisebb réseit is, nehogy a forma eltorzuljon. Az agyagon keresztül vékony csatornák vezetnek a külvilágtól a viaszmodellig, így amikor Gaspard beteszi az alaktalan agyagmasszát az udvaron épített kemencébe, hogy keményre süsse, a viasz megolvad, és a csatornákon keresztül távozik, ha pedig mindent jól csinált, hátramarad a megkeményedett forma, benne az aprólékosan kidolgozott üreggel, amely az élet fáját mintázza.

– És a tehéntrágya? – érdeklődött a bíboros, akit őszintén lenyűgözött az előadás. Minden szépség ámulatba ejtette, talán mert ifjúkorában megfosztották ezektől.

– A trágya keményre sül – felelte Gaspard. – Kemény kérget képez az üreg körül. – Sugárzó mosolyt küldött a mogorva lány felé. – Yvette keveri meg nekem – magyarázta.

– A viaszhoz legközelebb eső réteg a legfinomabb, a külső rétegek már durvábbak.

– Vagyis a keverék alkotja majd az öntőforma kemény felszínét? – kérdezte a bíboros.

– Pontosan. – Gaspard elégedettnek tűnt, hogy patrónusa és megmentője mindent pontosan megértett.

Azután, hogy az agyag kihűl, Gaspard olvasztott aranyat önt

az üregbe, abban a reményben, hogy a folyékony tűz kitölt minden parányi repedést, minden apró falevelet, almát és szöveget, a fa aprólékosan megformált törzsének minden erét. És miután az arany lehűlt és megkeményedett, az agyagot letördelik róla, hogy felfedjék vagy a csodálatos mivű Grál-tartót, amelyet az egész keresztény világ csodált – vagy egy felismerhetetlen formára olvadt aranytömböt.

– Talán több külön darabban kellene elkészíteni – jegyezte meg nyugtalanul Gaspard.

– Próbálkozz meg ezzel – rendelkezett a bíboros, miközben a lenvászonnal újra letakarta a viaszserleget –, és ha nem sikerül, másikat készítesz, és újabb próbát teszel, azután újra és újra, amikor pedig sikerül, Gaspard, akkor szabadon engedlek. Szabad leszel, mint a madár, a barátoddal együtt. – Biztató mosollyal fordult a lány felé, azután keresztet rajzolt Gaspard feje fölé a levegőbe, és elhagyta a pincét. Kivárta, amíg fivére beretteszte az ajtót.

– Ne légy hozzá durva, Charles!

– Durva? A börtönőre vagyok, nem a szárazdajkája.

– Ő akkor is lángelme. Azt hiszi, miséző serleget készít nekem, vagyis sejtelve sincs róla, milyen fontos a munkája. Nem fél semmitől, csakis tőled. Úgyhogy gondoskodj a nyugalmaról.

Charles ellépett az ajtótól.

– És ha megtalálják az igazi Grált?

– Ki találná meg? – kérdezett vissza a bíboros. – Az angol íjásznak nyoma veszett, és az az ostoba szerzetes sem fog rábukkanni Berat-ban. Csak arra jó, hogy felkavarja a port.

– Akkor miért küldted oda?

– Mert a mi Grálunknak is kell a múlt. Jerome testvér Gascogne-ban utánajár a Grálhoz fűződő történeteknek, s miután bejelenti, hogy Grállal kapcsolatos feljegyzésekre bukkant, nincs más dolgunk, mint Berat-ba vinni a serleget, és világgá kürtölni a felfedezését.

Charles még most is az igazi Grálon töprengett.

– Azt hittem, az angol íjász apja hátrahagyott egy könyvet.

– Így igaz, de semmire sem mentünk vele. Egy háborodott agyszüleménye.

– Akkor hát keressük meg az íjászt, és csikarjuk ki belőle az igazságot – javasolta Charles.

– Meg fogjuk találni – fogadta meg a tanácsot a bíboros –, és legközelebb a te gondjaidra bízom, Charles. Akkor beszélni fog. De addig is folytatnunk kell a kutatást, és még inkább a munkát. Úgyhogy vigyázz Gaspard-ra! – Most biztonságban, később pedig a halál torkában. Gaspard gondoskodni fog arról, hogy a két fivér eljusson az avignoni pápai palotába, és amint kilépett az udvarra, a bíboros máris a korlátlan hatalmat ízlelgette. Pápa lesz.

Aznap hajnalban, Soissons tornyától messze délre, Castillon d'Arbizon várának árnyéka rávetült az eretnek megégetéséhez előkészített farakásra. A tüzet gondosan rakták meg, Roubert atya aprólékos útmutatása alapján, hogy a gyújtós felett és a vaskos karó körül, amelyhez a láncot erősítették, négy rétegben sorakozzanak a felállított rőzsenyalábok, amelyek fényesen égtek, de nem túl forrón és kevés füsttel, így az összegyűlt báméskodók láthatták Genevieve gyötrődését a lángok között, és tudhatták, hogy

az eretnek pokoli gyötrelmek árán jut el az ördög birodalmába.

A vár árnyéka végigaraszolt a főutcán, kis híján elérte a nyugati kaput, ahol a város katonái, akik mostanra felfedezték meggyilkolt társuk holttestét, értetlenül meredtek a várfalak kelő nap által megrajzolt körvonalaira. Odafent új zászlót lengetett a szél. Berat fehér mezőben ágaskodó narancsszín leopárdja helyett átlós, fehér sávval kettévágott kék mezőt és három fehér csillagot láthattak. A kékséget három sárga oroslán népesítette be, és a vérmes ragadozók hol feltűntek, hol eltűntek, amint a nagy lobogó a szentelen szélben repkedett. Ezután már új látnivaló akadt, amint a város négy elöljárója is csatlakozott az őrséghez: a várkaput őrző egyik bástya tetején férfiak bukkantak fel, és néhány súlyosabb tárgyat hajítottak le a sáncokról. A két tárgy alázuhant, majd görcsösen összerándult a kötéel végén. Először mindenki azt hitte, hogy csak a helyőrség szellőzteti szalmazsákjait, azután már látták, hogy a kötelekre két katona tetemét erősítették: a várnagyot és katonáját kötötték fel a kapu mellé, hogy ezzel is nyomatékot adjanak Northampton zászlajának. Így üzentek Castillon d'Arbizon új urai.

Galat Lorret, a legidősebb és legvagyonosabb elöljáró – ugyanaz a férfiú, aki előző este a templomban kikérdezte a dominikánust – elsőként ismerte fel a baljós jelet.

– Üzenetet kell küldenünk Berat-ba – rendelkezett, és megparancsolta a városi tanács írnokának, hogy fogalmazzon meg egy levelet Castillon d'Arbizon valódi urának. – Írd meg a gróf úrnak, hogy az angol csapatok

kitűzték a várra Northampton earljének zászlaját.

– Felismerted? – kérdezett közbe egy másik előljáró.

– Azt hittem, többé sosem kell látnom – felelte keserűen Lorret. Castillon d'Arbizon valaha az angolokhoz tartozott, és a távoli Bordeaux-nak fizetett adót, ám azóta az angolok visszavonultak, és Lorret csakugyan nem hitte, a lobogójuk valaha is visszatér ide. Megparancsolta a helyőrség négy megmaradt emberének – akik egész éjjel a kocsmában védtek, s így megmenekültek –, hogy készüljenek fel arra, hogy a város levelét a távoli Berat-ba vigyék. Adott nekik néhány aranyat, hogy sietségre ösztökélje őket. Ezután komor arccal nekiindult a főutcának, nyomában a három másik előljáróval. Medous atya és a Szent Callic-templom papja is csatlakozott hozzájuk, míg a menetet a nyugtalan és rémült városiak zárták.

Lorret megdöngötte a vár kapuját. Úgy döntött, egymaga néz szembe a megszállókkal. El fogja ijeszteni őket. Közli velük, hogy haladéktalanul el kell hagyniuk Castillon d'Arbizont. Ostrommal és kiéheztetéssel fenyegeti őket, és magában már a méltatlankodó szavakat válogatta, amikor a hatalmas kapu a rozsdás zsanérok csikorgása közepette kinyílt, ő pedig szembe találta magát a tucatnyi, acélsisakot és sodronyvértet viselő angol ijásszal. A hosszú íjak látványa önmagában elég volt ahhoz, hogy Lorret önkéntelenül is hátrébb lépjen.

Azután a fiatal szerzetes lépett elő, csak hogy már nem volt szerzetes, hanem láncinget viselő szikár katona. Kurta fekete haja olyannak tűnt, mintha késsel vágták volna. Fekete nadrágot viselt és hosszú fekete csizmát; hosszú

fekete kardhüvelyt tűzött a derékövére, amelyről egy rövidkés és egy csupaszz pengéjű kard függött alá. A nyaka köré ezüstláncot kerített annak jeleként, hogy ő vezeti a csapatot. Végigmérte a katonákat és az előljárókat, azután kímérten biccentett Lorret felé.

– Múlt éjjel nem volt alkalmunk tisztességesen bemutatkozni – szólalt meg –, bár a nevemre azért még bizonyára emlékszik. Itt az ideje, hogy megtudjam az önét.

– Nincs itt semmi keresnivalójuk! – csattant fel Lorret. Thomas feltekintett az égre, amely sápadtan, már-már színtelenül borult fölénk annak jeleként, hogy még kíméletlenebb időkre kell számítaniuk.

– Atyám – szólította meg Thomas Medoust –, ha lenne olyan kedves, és lefordítaná a szavaimat, hogy mindenki tudhassa, mi folyik itt. – Visszafordult Lorret-hoz. – Ha önnel nem tudok tárgyalni, megparancsolom az embereimnek, hogy öljék meg, és tárgyalok a többiekkel. Mi a neve?

– De hát maga szerzetes! – kiáltott vádló hangon Lorret.

– Nem – csóválta a fejét –, csak ön hitt szerzetesnek, amiért tudok olvasni. Egy pap fia vagyok, ezért ismerem a betűket. És most hogy hívják?

– Galat Lorret vagyok – felelte erőtlenül Lorret.

– Az öltözéke alapján – intett Thomas Lorret szőrmebéléses köntöse felé – felteszem, van némi hatalma errefelé.

– Mi vagyunk a város előljárói – felelte Lorret annyi méltósággal, amennyit csak ki tudott préselni magából. A három másik, fiatalabb előljáró próbált közönyösnek tűnni,

bár ezt igencsak megnehezítette, hogy mindnyájukra nyílvesszők meredtek.

– Köszönöm – mosolyodott el Thomas előzékenyen –, és most közölje a népével, abban a szerencsében van részük, hogy visszatérhettek Northampton earljének uralma alá, és ő lordságának kifejezett óhaja, hogy ne ácsorogjanak itt az utcán, amikor oly sok munka vár elvégzésre.

– Biccentett Medous atyának, aki hebegve lefordította az üzenetet a tömegnek. Néhányan tiltakozni kezdtek, főként, mert az agyafúrtabbak ráéreztek: a hűbérúr személyének megváltozása óhatatlanul az adók növekedését vonja maga után.

– Ma reggel a legfontosabb munkánk – jelezte Lorret – megégetni egy eretneket.

– Az is munka?

– Isten munkája – bólintott komoran Lorret. Felemelte a hangját, és a helybéliek nyelvén tette hozzá: – Az embereknek megígérték, hogy elszabadulhatnak a munkától, amíg megnézik, hogyan irtjuk ki városunkból az eretnekséget.

Medous atya lefordította a szavakat Thomasnak.

– Ez a szokás – tette hozzá –, és a püspök ragaszkodik hozzá, hogy a népek égni lássák a lányt.

– A szokás? – húzta fel a szemöldökét Thomas. – Olyan gyakran égettek eretneket, hogy már szokássá vált?

Medous atya zavartan rázta a fejét.

– Roubert atya mondta, hogy a népeknek is látniuk kell. Thomas a homlokát ráncolta.

– Roubert atya lenne az, aki szereti lassan megégetni a

fiatal lányokat? Aki függőlegesre állíttatja a rőzsenyalábokat?

– Dominikánus – magyarázta epés hangon Medous atya –, méghozzá valódi. Ő fedezte fel a lány eretnekségét. Neki is itt kellene lennie. – A pap körülnézett, mintha a hiányzó szerzetes bármelyik pillanatban megérkezhetne.

– Kétségtelenül sajnálni fogja, hogy lemarad a mulatságról. Thomas intett az íjászoknak, akik félrehúzódtak, hogy Sir Guillaume, aki láncvértet viselt, és kezében hosszú kardját tartotta, elővezethesse a várból Genevieve-t. A tömeg sziszegni és acsarkodni kezdett a láttára, ám egy csapásra elnémult, amint az íjászok sora összezárult a lány mögött, és az íjak fenyegetően felemelkedtek. Robbie Douglas, aki szintén vértet és kardot viselt, átfurakodott az íjászok között, és a Thomas mellett álló Genevieve-re meredt.

– Ez az a lány? – emelte fel a hangját Thomas.

– Ő az eretnek, igen – bólintott komoran Lorret. Genevieve némi hitetlenkedéssel meredt Thomasra.

Amikor legutóbb látta, az angol még a szerzetesek csuháját viselte, most azonban a legkevésbé sem tűnt papnak. Fényűző, combközépig érő láncvért volt rajta, amelyet az éjszaka folyamán ki is fényesített, miközben a celláknál őrködött, hogy senki se bánthassa a foglyokat.

Genevieve maga is lényeges változáson ment keresztül. Thomas leküldött két konyhai cselédet a cellájába, elegendő vízzel, ruhákkal és fésűkkel, hogy kicsinosíthassa magát, és nekiadott egy hosszú fehér köntöst is, amelyet azelőtt a várnagy felesége hordott. A láthatóan drága, fehérített vászomból varrt öltözék nyakát, ujját és szegélyét

aranycérnával hímezték ki, és Genevieve úgy viselte, mintha csak beleszületett volna. Hosszú szőke haját hátrafésülték és sárga szalaggal takaros fonatba kötötték. Ahogy mellette állt, a lány meglepően magasnak tűnt, s bár a csuklóját összekötötték, dacos pillantásokkal méregette a városiakat. Medous atya türelmetlen mozdulattal intett a felhalmozott tűzifa felé, mintha jelezni akarná, hogy nincs több vesztegetnivaló ideje.

Thomas újra végigmérte Genevieve-t. A lány úgy öltözött, mintha menyasszony lenne, a halál arája, és Thomast újfent elkápráztatta a szépsége. Talán ez háborította fel ennyire a város lakóit? Thomas apja kitartóan állította, hogy a szépség legalább annyi gyűlöletet szít, mint amennyi szerelmet ébreszt, hiszen a szépség természetellenes, valóságos sértés a hétköznapi lét mocska és sebhelyei ellen, és Genevieve, ez a sudár, fakó és éteri szépség minden mértékkel mérve gyönyörűnek számított. Robbie fejében is hasonló gondolatok járhattak, mert úgy meredt a lányra, mintha földöntúli jelenést látna.

Galat Lorret a várakozó máglyára mutatott.

– Ha azt akarja, hogy az emberek dolgozzanak – közölte –, akkor kezdjen neki a munkájának!

– Még sosem égettem asszonyt – felelte Thomas. – Időt kell adnia, amíg eldöntöm, hogyan lenne a legjobb.

– A lánc a derekára kerül – magyarázta türelmesen Galat Lorret –, azután a kovács elveri a szegecs fejét. – A város kovácsa felé intett, aki kezében szorongatta a szegecsset és a kalapácsot. – Parazsat bármelyik házból lehet venni.

– Angliában – emelte fel a hangját Thomas – nem ritkaság,

hogy a füst leple alatt megfojtják az áldozatot. Könyörületes cselekedet, és egy íjhúr épp megfelel hozzá. – Előhúzott egyet az övén viselt erszényből. – Errefelé ez nem szokás?

– Eretnekek esetében nem – felelte Galat Lorret nyersen. Thomas bólintott, visszatette az íjhúrt a helyére, azután megragadta Genevieve karját, hogy a karóhoz lépjen vele. Robbie kilépett, hogy közbeavatkozzon, de Sir Guillaume visszatartotta. Azután Thomas megint habozni kezdett.

– Csak kell lennie egy okiratnak – vetette fel –, egy végzésnek vagy effélének. Valaminek, ami felhatalmazza a város vezetését arra, hogy végrehajtsa az egyház ítéletét.

– Megküldtük a várnagynak – bólintott Lorret.

– Neki? – nézett fel Thomas a megtermett hullára. – Tőle nem kaptunk semmit, hivatalos felhatalmazás nélkül pedig nem égethetem meg a lányt. – Aggodalmas tekintettel fordult Robbie felé. – Nem keresnéd meg? A csarnokban láttam egy iratokkal teli ládát. Talán abban lehet? Egy nagyobb pecséttel lezárt okmányt keress!

Robbie, aki egy pillanatra sem tudta levenni a tekintetét Genevieve-ről, láthatóan szívesen vitába szállt volna vele, azután hirtelen bólintott és visszavonult a várba. Thomas hátrébb lépett, és magával vitte Genevieve-t is.

– Amíg itt várakozunk – szólította meg Medous atyát –, talán elmondhatná az embereknek, miért is kell megégetnünk ezt a lányt!

A papot mintha zavarba hozta volna az udvarias felkérés, ám azután összeszedte magát.

– Elhulltak miatta a jószágok – jelentette ki –, és megátkozta egy férfi asszonyát.

Thomas meglepettnek tűnt.

– Angliában is pusztulnak el jószágok – jegyezte meg –, és én is átkoztam már el másvalaki asszonyát. Ettől talán eretnek vagyok?

– A jövőbe lát! – tiltakozott Medous atya. – Mezítelenül táncolt a villámfénynél, és mágiával talált rá a vízre.

– Á! – felhősödött el Thomas homloka. – A vízre?

– Egy vesszővel – avatkozott közbe Galat Lorret. – Ördögi varázslattal.

Thomas láthatóan elgondolkodott mindezen. Lapos pillantást vetett Genevieve-re, aki összerezett, azután visszafordult Medous atyához.

– Mondja csak, atyám, jól gondolom, hogy Mózes a fivére botjával csapott rá egy sziklára, és fakasztott vizet a kőből? Hosszú idő eltelt, amióta Medous atya legutóbb tanulmányozta a Szentírást, de a történet némiképp ismerősnek tűnt számára.

– Emlékszem valami hasonlóra – ismerte el.

– Atyám! – mordult rá Galat Lorret fenyegetően.

– Csendet! – torkolta le Thomas az előljárót. Megemelte a hangját. – „*Cumque elevasset Moses manum* – idézte a szöveget emlékezetből, mégis pontosan – *percutiens virga bis silicem egressae sunt aquae largissimate.*” – Nem sok előnye származott abból, hogy egy pap törvénytelen gyermekeként látta meg a napvilágot, és néhány hetet Oxfordban töltött, de ahhoz elegendő tudást szívott magába, hogy zavarba hozza a legtöbb egyházfit. – Nyugodtan fordítsa csak le a szavaimat, atyám – fordult újra a paphoz –, és mesélje el mindenkinek, miként csapott rá

Mózes a sziklára, és fakasztott vizet belőle. Azután árulja el, ha az Úr kedvét lelte abban, hogy így tegyen csodát, miért rosszallna, ha ez a lány pontosan ugyanezt teszi egy közönséges vessző segítségével?

A tömegnek korántsem tetszett a szóváltás. Többen méltatlankodni kezdtek, és csak a sáncokon felbukkanó két újabb íjász fojtotta beléjük a szót. A pap sietett lefordítani a tiltakozásukat.

– Elátkozott egy asszonyt – tudatta –, és beelátott a jövőbe.

– És mit látott a jövőben? – érdeklődött Thomas.

– Halált. – Ezúttal Lorret felelt. – Azt mondta, a város teli lesz holtakkal, és mi is ott heverünk majd az utcákon, temetetlenül.

Thomasra nagy hatást tettek a szavak.

– Azt is megmondta, hogy a város visszakerül jogos tulajdonosához? Vagy hogy Northampton earlje ideküld bennünket?

Sokáig senki sem válaszolt, azután Medous atya lassan megcsóválta a fejét.

– Nem – felelte.

– Akkor nem látott túl tisztán a jövőbe – vont le a következtetést Thomas –, tehát nem az ördög sugalmazta neki.

– A püspök úr másként látja – erősködött Lorret –, és az efféle kérdésekben az ő döntése többet nyom a latban.

A penge elképesztő sebességgel reppent ki Thomas kardhüvelyéből. Az acélt gondosan megolajozták, hogy elejét vegyék a rozsdásodásnak, és a fém nedvesen

csillant meg, amint a kard hegye nekifeszült a szőrmebéléses köntösnek Galat Lorret mellkasán.

– Az én szavam mostantól mindenkiénél többet nyom a latban – készítette Thomas meghátrálásra az előljárót –, és jobb lesz, ha ezt nem felejtí el. Én ugyan sosem találkoztam a maguk püspökével, de ha azt hiszi, hogy ez a lány eretnek, csak mert a jószágok elpusztultak, akkor igazi sültbolond lehet, ha pedig elítéli azért, amit az Úr maga parancsolt meg Mózesnek, akkor ráadásul istenkáromló is.

– Előrebökött a karddal, mire Lorret ijedten tovább hátrált.

– Kinek az asszonyát átkozta el?

– Az enyémet – felelte Lorret méltatlankodva.

– Meghalt? – kérdezte Thomas.

– Nem – ismerte el Lorret.

– Akkor hát az átok nem hatott – döntötte el a kérdést Thomas, mielőtt visszadugta a hüvelyébe a kardot.

– De hát ingyenélő! – csattant fel Medous atya.

– És kik azok az ingyenélők? – érdeklődött Thomas.

– Eretnekek – felelt erőtlenül Medous atya.

– Valójában nem is tudja, igaz? – kérdezte Thomas. –

Magának ez csak egy szó, és ezért a szóért megégetné ezt a lányt. – Elővonta a kését az övéből, azután hirtelen eszébe jutott valami. – Felteszem – fordult vissza az előljáróhoz –, üzenetet küldenek Berat grófjának?

Lorret riadtnak tűnt, majd próbált úgy tenni, mintha mit sem tudna az egésről.

– Ne próbálja a bolondját járítani velem! – figyelmeztette

Thomas. – Kétségkívül most is az üzenetet fogalmazza

magában. Akkor hát írjon a grófjának és a püspökének,

mondja el nekik, hogy elfoglaltam Castillon d'Arbizont, és mondjon el még valamit... – Itt elhallgatott. Egész éjjel gyötrődött emiatt. Buzgón imádkozott, minden porcikájával igyekezett jó keresztény lenni, de egész lelke, minden ösztöne azt sugallta, hogy ne engedje megégetni a lányt. Akkor egy belső hang gúnyosan közölte vele, hogy elgyengítette a szánakozás, az aranyló haj és a tündöklő tekintet, amitől még inkább gyötrődött, de mire végzett az imákkal, már tudta, hogy nem fogja veszni hagyni Genevieve-t. Ezért most elvágta az íjhúrt, amivel a lány csuklóit összekötözték, és felemelte a hangját, hogy túlharsogja a méltatlankodó tömeget. – Mondja el a püspökének, hogy szabadon engedtem egy eretneket. – Visszadugta a kést a hüvelyébe, jobb karjával átölelte Genevieve vézna vállát, és szembefordult a városiakkal. – Mondja meg, hogy a lány Northampton earljének védelmét élvezzi. És ha a püspök tudni akarná, ki tette mindezt, akkor ugyanazt a nevet mondja, amit Berat grófjának. Hooktoni Thomas.

– Hookton – ízlelgette Lorret a számára ismeretlen nevet.
– Hookton – igazította ki Thomas. – Tudassa mindenkivel, hogy az Úr kegyelméből Hooktoni Thomas Castillon d'Arbizon új ura.
– Maga? A város ura? – méltatlankodott Lorret.
– S mint láthatta – felelte Thomas –, nemcsak a város, de élet-halál ura is vagyok. A maga életéé is, Lorret. – Elfordult, és visszavezette Genevieve-t a várudvarra. A kapuk dörgő robajjal összezárultak.

És Castillon d'Arbizon, minthogy a nap nem tartogatott

további izgalmakat, nekilátott a munkának.

Genevieve két napig nem beszélt és nem evett. Thomas közelében maradt, figyelte őt, de amikor az hozzászólt, csak megrázta a fejét. Olykor némán zokogni kezdett. Hangtalanul sírt, még csak nem is csuklott, csak némán peregtek a könnyek az arcán.

Robbie megpróbált szóba elegyedni vele, de a lány magába fordult. Egészen összeborzadt, amikor a férfi túlon túl közel merészkedett hozzá, és Robbie sértve érezte magát emiatt.

– Az istenverte eretnek szukája – szitkozódott vaskos skót hanghordozással, s bár nem beszélt angolul, Genevieve pontosan tudta, mit mond, de továbbra is csak Thomasra meredt hatalmas szemével.

– Halálra rémült – vette a védelmébe Thomas.

– Tőlem? – méltatlankodott Robbie, és az indulata helyénvalónak is tűnt, hiszen Robbie Douglast mindenki egyenes, jóra való és közvetlen férfinak ismerte.

– Megkínózták – magyarázta Thomas. – El sem tudod képzelni, milyen szörnyűség az. – Önkéntelenül is vetett egy pillantást két torz kezére, amelyek sosem nyerték vissza eredeti formájukat, amióta a prés összeroppantotta a csontjait. Valaha azt gondolta, soha többé nem lesz képes újra felajzani egy íjat, de a barátja, Robbie állhatatosan ragaszkodott ehhez. – Fel fog gyógyulni – tette hozzá Thomas.

– Én csak próbáltam barátságos lenni – tiltakozott Robbie. Thomas a barátjára meredt, aki elpirult szégyenében.

- A püspök újabb végzést fog küldeni. – Thomas elégette az előzőt, amelyre a vár többi dokumentumával együtt a várnagy vasalt ládájában bukkantak rá. A legtöbb ilyen pergamenen a behajtott adók összege, az emberek és javak felsorolása, a mindennapi élet apró-cseprő változásai szerepeltek. A ládában akadt némi pénz is, az adóból befolyt jövedelem: az első zsákmány Thomas parancsnoksága alatt.
- Mihez kezdesz akkor? – erősködött Robbie. – Ha a püspök újabb végzést küld?
- Te mit szeretnél, mit tegyek? – kérdezett vissza Thomas.
- Nincs választásod – vágta rá Robbie –, meg kell őt égetned, ha a püspök azt követeli.
- Meglehet – bólintott Thomas. – Az egyház igen állhatatos tud lenni, ha az emberek máglyára küldéséről van szó.
- Vagyis nem maradhat itt! – tiltakozott Robbie.
- Szabadon engedtem – védekezett Thomas –, tehát úgy tesz, ahogyan jónak látja.
- Visszaviszem Pauba – ajánlkozott Robbie. A messze nyugatra fekvő Pau volt a legközelebbi angol helyőrség. – Ott biztonságban lesz. Adj egy hetet, ez minden, és én elviszem.
- Rád itt van szükségem, Robbie – rázta a fejét Thomas.
- Kevesen vagyunk, és ha eljön, az ellenség így is túlerőben lesz.
- Engedd, hogy visszavigyem...
- Itt marad – zárta le a vitát Thomas –, hacsak ő maga másként nem dönt.

Robbie láthatóan szívesen folytatta volna a vitát, ám

ehelyett kiviharzott a szobából. Sir Guillaume, aki néma csendben hallgatta őket, és megértette az angolul zajló szóváltás java részét, komor tekintettel fordult Thomashoz.

– Egy-két nap – szólalt meg angolul, hogy Genevieve ne érthesse –, és Robbie is meg akarja majd égetni.

– Megégetni? – kérdezte döbbenten Thomas. – Nem, Robbie nem olyan. Meg akarja menteni.

– Akarja őt – csóválta a fejét Sir Guillaume –, és ha nem kaphatja meg, akkor tesz róla, hogy másé se lehessen. – Vállat vont, azután visszaváltott franciára. – Ha rút lenne – mérte végig Genevieve-t beszéd közben –, vajon még élne?

– Ha rút lenne – felelte Thomas –, talán sosem ítélik el. Sir Guillaume vállat vont. Törvénytelen leánya, Eleanor, Thomas asszonya volt, amíg meg nem ölte őt Thomas unokatestvére, Guy Vexille. Ahogyan így elnézte, Sir Guillaume felismerte a lányban ugyanazt a halovány és érintetlen szépséget.

– Te sem vagy különb a skótnál – mormolta.

Aznap éjjel – a második éjszakán, amióta elfoglalták a várat, amikor a környéken portyázó katonák már mind biztonságban visszatértek, majd a lovakat bekötötték, és a kaput bezárták, miután őrszemeket állítottak a falakra, és elfogyasztották az összerabolt élelmet, miután a legtöbb nyugovóra tértek – Genevieve előbújt a kárpit mögül, ahol Thomas nekiadta a várnagy ágyát, és halkán odalépett a tűzhöz, amely mellett Thomas apja különös, Grálról szóló könyvének másolatát olvasgatta. Senki más nem volt a csarnokban. Robbie és Sir Guillaume is itt aludt, ám aznap

éjjel Sir Guillaume-ra esett az őrség parancsnoksága, míg Robbie odalent ivott és kockázott a fegyveresekkel.

Genevieve hosszú fehér köntösében lépett le az emelvényről, közelebb húzódott a székhez, és letérdelt a tűz mellé. Hosszú ideig némán meredt a lángokra, azután felnézett Thomasra, aki megcsodálta, ahogyan a zsarátnok fényei az arcán játszadoznak. Milyen hétköznapi dolog, egy arc, gondolta, mégis mennyire igéző.

– Ha rút lennék – szólalt meg a lány első ízben azóta, hogy szabadon engedte –, akkor is élnék még?

– Igen – felelte Thomas.

– Akkor hát miért engedték élni? – kérdezte a lány. Thomas felhúzta az ingujját, és megmutatta a sebhelyeket a karján.

– Egy dominikánus engem is megkínzott – felelte.

– Tűzzel?

– Tűzzel – bólintott Thomas.

A lány lassan felemelkedett, átkarolta a férfi nyakát, majd a vállára fektette a fejét, és szorosán magához ölelte. Nem szólt, ahogyan Thomas se; nem moccant egyikük sem. Thomas visszaemlékezett a kínra, a megaláztatásra, a rettenetre, és hirtelen sírni támadt kedve.

Azután megcsikordult a csarnok ajtaja, és valaki bejött. Thomas háttal ült az ajtónak, így nem láthatta, ki az, de Genevieve felemelte a fejét, hogy megnézze a váratlan vendéget, majd egy hosszú pillanatra néma csend lett, azután az ajtó csikorogva bezárult, és a léptek zaja lassan elhalt odakint. Thomas tudta, hogy Robbie volt az. Kérdeznie sem kellett.

Genevieve visszahajtotta a fejét a vállára. Nem szólt.

Thomas a szívverését is érezte.

– Az éjszakák a legrosszabbak – suttogta a lány.

– Tudom – mondta Thomas.

– Nappal – folytatta a lány – olyan sok a látnivaló, de a sötétben nincs más, csak az emlékek.

– Tudom.

A lány felemelte a fejét, karját még mindig Thomas nyaka köré fonta, és mérhetetlen komolysággal tekintett maga elé.

– Gyűlölöm őt – mondta, és Thomas tudta, hogy gyötrelmeinek okozójáról beszél. – A neve Roubert atya – tette hozzá –, és mindent megadnék, csak hogy lássam a pokol tüzén égni.

Thomas, aki végzett a maga inkvizítorával, nem tudta, mit is mondjon.

– Az Úrnak majd gondja lesz rá – mondta végül.

– Az Úr néha olyan távolinak tűnik – sóhajtott fel Genevieve –, főként a sötétben.

– Enned kell – vonta ki magát az ölelésből Thomas –, és aludnod.

– Nem tudok aludni – rázta meg a fejét a lány.

– Dehogyan – mosolyodott el Thomas –, tudsz. – Megfogta a lány karját, és felkísérte őt az emelvényre, a kárpit mögé. Mellette maradt.

Másnap reggel Robbie egy szót sem szólt Thomashoz, ám eltávolodásuk háttérbe szorult, mivel sok munka várt elvégzésre. Élelmet kellett gyűjteni a városiaktól, majd elraktározni a kamrákban; a kovácsot meg kellett tanítani az angol nyílhegyek elkészítésére; nyárfa- és kőriságakat

kellett gyűjteni a nyilszárakhoz. Ludak áldozták tollaikat a készülő nyilakért, a munka pedig lefoglalta Thomas embereit, de valamennyien rosszkedvűen tették a dolgukat. A vár könnyű bevételét követő örömmámor átadta helyét a nyugtalanságnak, és Thomas tudta, hogy beköszöntött az első válság.

A Thomasnál jócskán idősebb Sir Guillaume d'Evecque egyértelművé tette a helyzetet.

– A lány miatt van – jelentette ki. – Meg kell halnia. Megint csak a nagy csarnokban beszélgetek, és Genevieve, aki a tűz mellé húzódott, megértette minden szavukat. Robbie is eljött Sir Guillaume-mal, ám ahogy most elnézte Genevieve-t, az arcán vágyakozás helyett gyűlölet tükröződött.

– Mondd el, miért! – kérte Thomas. Mostanáig apja Grálról szóló könyvének passzusain rágódott. A kötetet kapkodva másolták le, a kézírást sok helyen alig lehetett kibetűzni, és ahol olvasható volt, ott sem tűnt értelmesnek, Thomas azonban hitt benne, hogy ha elég sokáig tanulmányozza, előbb-utóbb felfedi rejtett jelentését.

– Mert eretnek! – csattant fel Sir Guillaume.

– Átkozott boszorkány – szúrta közbe Robbie indulatosan. Mostanra megtanult annyira franciául, hogy értse a beszélgetést, bár tiltakozásának azért angolul adott hangot.

– Boszorkánysággal senki sem vádolta – mutatott rá Thomas.

– Az ördögbe is, ember! Használta a mágiát! Thomas félretolta a pergament.

– Észrevettem – fordult Robbie felé –, hogy amikor

nyugtalan vagy, megérintesz egy fát. Miért teszed?

Robbie megütközve meredt rá.

– Mindenki ezt teszi!

– De mondta neked egy pap valaha is, hogy ezt tedd?

– Tudjuk anélkül is. Megtesszük és kész.

– De miért?

Robbie dühösnek tűnt, de sikerült kipréselnie magából a választ.

– Hogy elűzzük a gonoszt. Mi másért?

– Pedig sehol a Szentírásban, de még az egyházatyák műveiben se találsz ilyen parancsolatot. Nem éppen keresztényi dolog, te mégis megteszed. Akkor téged is küldjelek a püspökhöz, hogy hallgassanak ki? Vagy kíméljem meg a püspököt a fáradtságtól, és égesselek meg?

– Hetet-havat összehordasz! – kiáltotta Robbie. Sir Guillaume lecsendesítette Robbie-t.

– A lány eretnek – fordult a normann Thomashoz –, az *egyház* megbélyegezte, és ha közöttünk marad, abból nem származhat más, csak balszerencse. Ez nyugtalanítja az embereket. Jesszusom, Thomas, mi jó is származhatna abból, ha menedéket adsz egy eretneknek? Mindenki tudja, hogy nyakunkra hozod vele a gonoszt.

Thomas nagyot csapott az asztalra, megriasztva ezzel Genevieve-t.

– Te – mutatott Sir Guillaume-ra –, aki felégetted a falumat, megölted az anyámat és az apámat, aki pap volt, te beszélsz nekem gonoszról?

Sir Guillaume nem tagadhatta a vádakat, legfeljebb annyit

hozhatott fel mentségül, hogy időközben az elárvult fiú barátja lett, ám arra sem mutatott hajlandóságot, hogy meghajoljon Thomas haragja előtt.

– Én ismerem a gonoszt – jelentette ki –, mert magam is tettem gonoszságot. Isten megbocsát érte.

– Isten bocsásson meg mindenkinek – csattant fel Thomas –, csak neki ne?

– Az egyház másként döntött.

– Ahogy én is másként döntöttem – erősködött Thomas.

– Szentséges isten – hördült fel Sir Guillaume –, minek képzeled magad, istenverte pápának? – Igencsak megkedvelte az angol szitokszavakat, és azokat előszeretettel használta akkor is, ha éppen franciául beszélt.

– Téged is megbabonázott – mordult fel Robbie. Genevieve mintha szólni kívánt volna, de azután némán elfordult. A szél besüvített az ablak résein át, és nekicsapta az esőcseppeket az öles padlódeszkáknak.

Sir Guillaume a lány felé fordult, majd vissza Thomashoz.

– Az emberek nem fogják elviselni – figyelmeztetett.

– Mert te félelmet ültetsz a szívükbe – acsarkodott Thomas, noha jól tudta, hogy nem Sir Guillaume, sokkal inkább Robbie az, aki a nyugtalanságot szítja. Amióta csak Genevieve köteleit elvágta, Thomas amiatt aggódott, hogy bár kötelessége lenne megégetni a lányt, tudván tudja, hogy képtelen erre. Apja, tébolyult, tomboló és olykor sziporkázóan elmés apja egyszer jót nevetett az egyház eretnekekkel kapcsolatos tanításain. Ami egyik nap eretnekség, mondta Ralph atya, másnap az egyház igaz

tanítása. Isten sem várja az emberektől, hogy elégecsék egymást; Isten maga is képes erre. Thomas ébren hánykolódott, gyötrődött, gondolkodott, s mindvégig tudatában volt, mennyire vágyik Genevieve után. Nem a hitbéli kétely mentette meg a lány életét, csakis a buja vágyakozás, és az együttérzés egy rokon lélek iránt, aki szintén megtapasztalta a gyötrelmeket, amelyeket az egyház oly könnyörtelenül mért ki.

A máskor oly tisztességes és egyenes Robbie valahogy kordában tartotta indulatát.

– Thomas – kérte csendesen –, gondolj bele, miért vagyunk itt, és hogy sikerhez segít-e bennünket az Úr, ha egy eretnek lesz a sorainkban!

– Szinte másra se gondolok – mormolta Thomas.

– Sokan már arról beszélnek, hogy elmennek – figyelmeztetett Sir Guillaume. – Vagy valaki mást választanak parancsnoknak.

Genevieve most először szólalt meg:

– Elmegyek – közölte egyszerűen. – Visszamegyek északra. Nem leszek senki útjában.

– Mégis meddig maradnál életben? – kérdezte tőle Thomas. – Ha az embereim nem gyilkolnak meg a várudvaron, megteszik a városiak, amint elhagyod e falakat.

– Akkor hát mit tegyek? – tette fel a kérdést a lány.

– Gyere velem! – felelte Thomas, és az ajtó mellett nyíló falfülkéhez sietett, ahol egy fészület függött. Leakasztotta a szögről, azután intett a lánynak, Sir Guillaume-nak és Robbie-nak. – Kövessetek!

Elvezette őket a váruddra, ahol az emberek már kíváncsian várták, mi lesz Sir Guillaume, Robbie és Thomas vitájának eredménye. Sokan méltatlankodva mordultak fel, amikor Genevieve is felbukkant, és Thomas tudta, hogy bizalmuk elvesztését kockáztatja. Fiatal volt még, túlon túl fiatal ahhoz, hogy ennyi embernek parancsoljon, de ők készséggel követték, és Northampton earlje megbízott benne. Ez lesz hát az első próbatétel. Arra számított, hogy egy ütközetben kell helytállnia, de az idő most érkezett el, és neki választ kellett adnia a problémára, ezért megállt az udvarra néző lépcsősor tetején, és kivárta, amíg minden embere felé fordította a tekintetét.

– Sir Guillaume! – kiáltott fel Thomas. – Keresd meg a város bármelyik papját, és kérj tőle egy szent ostyát. Csakis olyat, amit már megszenteltek. Amit az utolsó kenetekre tartogatnak.

Sir Guillaume habozni látszott.

– És ha nemet mondanak?

– Te katona vagy, ők nem – felelt Thomas, és az emberei közül néhányan elvigyorodtak.

Sir Guillaume bólintott, nyugtalan pillantást vetett Genevieve felé, azután intett két fegyveresének, hogy kísérik el. Az emberek csak vonakodva indultak, nem akartak lemaradni Thomas bejelentéséről, de Sir Guillaume rájuk mordult, ők pedig követték a kapun át.

Thomas magasra tartotta a feszületet.

– Ha ez a lány az ördög teremtménye – kiáltotta –, úgy nem nézhet erre, és nem viseli el az érintését. Ha a szeme elé tartom, menten megvakul! Ha megérintem vele a bőrét,

vérezni kezd. Mindenki tudja ezt! A szüleink tanították! A papok tanítják!

Többen bólintottak, és mindenki tátott szájjal meredt Thomasra, aki feltartotta a feszületet Genevieve tágra nyílt szeme elé, azután hozzáértette a homlokához. Sokan visszatartották a lélegzetüket, és a legtöbben zavartnak tűntek, amikor a szem sértetlen, a tiszta és sápadt bőr pedig makulátlan maradt.

– Az ördög megóvja – mordult fel valaki.

– Micsoda egy átkozott bolond! – köpött ki Thomas. – Azt állítod, hogy az ördög mesterkedései folytán menekülhet meg? Akkor miért van mégis itt? Miért van fogságban? Miért nem növeszt szárnyakat és repül el?

– Isten nem hagyja.

– Akkor Isten felfakasztaná a bőrét is, amikor a feszület hozzáér – vágta rá Thomas. – Ha pedig csakugyan az ördög kreatúrája lenne, macskalábai is lennének. Mindenki tudja! – Sokan helyeslően mordultak fel, hiszen köztudott tény volt, hogy akit az ördög a kegyelmébe vett, annak macskalábakat adott, hogy a sötétben ólálkodva végezhesse gonosz mesterkedését. – Vedd le a cipőd! – parancsolt rá Thomas Genevieve-re, és amikor a lány lecsupaszította a lábát, rámutatott. – Szép ki macska, nem igaz? Ilyen mancsokkal nem fog sok egeret!

Ketten-hárman tovább ellenkeztek volna, de nem akartak Thomas gúnyának céltáblái lenni, azután megérkezett Sir Guillaume és Medous atya, akik kis ezüstkosarat hoztak, benne a következő kenethez előkészített szentségekkel.

– Ez nem helyénvaló – kezdte volna Medous atya, de

Thomas tekintete belefojtotta a szót.

– Gyere ide, pap! – mordult fel Thomas, és amikor Medous atya engedelmeskedett, Thomas elvette tőle a kis ezüstkosarat. – Egy próbát talán kiállt – emelte fel a hangját –, de azt mindenki tudja, *mindenki*, még a skótok is – mutatott rá Robbie-ra –, hogy még maga az ördög sem mentheti meg a teremtményeit Krisztus testének érintésétől. A lány most meg fog halni! Gyötrelmes kínokat kell kiállnia! A húsa elporlad, és a helyében undorító férgek tekergőznek majd. A sikolyai elhallatszanak a mennyországig. Mindenki tudja!

Csakugyan mindenki tudta, és komoran bólintott, majd némán figyelte, amint Thomas elvett egy darabka szárított ostyát a kosárból, és azt Genevieve felé tartotta. A lány habozott, nyugtalanul kémlelte Thomast, de az bátorítón elmosolyodott, a lány pedig kinyitotta a száját, és engedte, hogy Thomas a nyelvére helyezze az ostyadarabot.

– Öld meg, Uram! – kiáltott fel Medous atya. – Öld meg! Ó, Jézus, Jézus, öld meg!

Hangja hosszan visszhangzott a várudvar falai között, azután a hangok elhaltak, és mindenki szótlanul meredt a sudár Genevieve-re, amint lenyelte az ostyát.

Thomas engedte hosszúra nyúlni a csendet, azután Genevieve felé fordult, aki még mindig élt.

– Az apjával együtt érkezett ide – tudatta angolul a katonáival. – Az apja mutatványos volt, aki a vásárokon lépett fel, a lány pedig körbehordozta a kalapját. Mindnyájan láttunk ilyen népeket odahaza. Parázson járók, tűznyelők, medvetáncoltatók, szemfényvesztők. Genevieve

gyűjtötte be a pénzt, az apja azonban meghalt, és ő egyedül maradt, idegenként olyan emberek között, akik más nyelven beszéltek. Olyan ő, mint mi! Senki sem kedveli, mert messziről érkezett. Még a nyelvüket sem beszéli! Gyűlölik, amiért más, ezért kikiáltották eretneknek. És ez a pap még most is azt mondja, hogy eretnek! Pedig azon az éjszakán, amikor ideérkeztem, voltam a házában, és abban a házban vele él egy asszony, aki főz és mos rá, de ágyból akkor is csak egyet láttam! – Az emberek felnevettek, Thomas várakozásának megfelelően. Amennyire ők tudták, Medous atyának akár tucatnyi ágya is lehetett, a pap pedig egy szót sem értett abból, amit Thomas mondott. – A lány nem ingyenélő – folytatta Thomas –, mindenki láthatta a saját szemével. Csak egy elveszett lélek, akár mi magunk, és az itteniek azt fordították ellene, hogy más, mint ők. Ha tehát akad bárki, aki még mindig fél tőle, és azt hiszi, hogy bajt hozhat ránk, az ölje meg itt és most. – Hátrébb lépett, összefonta két karját, Genevieve pedig, aki egy szót sem értett az egészből, aggodalmas pillantással fordult felé. – Gyerünk! – biztatta Thomas az embereit. – Van íjatok, kardotok, késetek. Nálam nincs semmi. Öljétek csak meg! Nem lesz gyilkosság. Az egyház azt mondja, meg kell halnia, ha tehát el akarjátok végezni Isten munkáját, csak rajta. – Robbie tett egy fél lépést előre, de miután megérezte az udvaron uralkodó hangulatot, mozdulatlaná dermedt.

Azután valaki felnevetett, majd hirtelen mindenki nevetett és éljenzett, Genevieve pedig továbbra is értetlenül tekintgetett körbe. Thomas elmosolyodott, és feltartott

kézzel parancsolt csendet.

– A lány itt marad – közölte –, közöttünk fog élni, mi pedig végezzük a dolgunkat. Úgyhogy mindenki folytassa a magáét!

Robbie utálkozva kiköpött, amint Thomas visszavezette Genevieve-t a csarnokba. Thomas felakasztotta a feszületet a helyére, majd lehunyta a szemét. Imádkozott, és hálát adott Istennek, amiért a lány kiállta az ostya próbáját. És amiért mellette maradt.

Thomas az első két hetet azzal töltötte, hogy előkészült egy esetleges ostromra. Castillon d'Arbizon várában állt egy mély kút, amely, bár elszíneződött és nem túl friss vizet adott, lehetővé tette, hogy a védőknek sose kelljen a szomjúságtól tartania. Ugyanakkor a régi helyőrség kamráiban csak néhány zsák nyirkos lisztet, egyhordónyi kicsírázott babot, egy szakajtóra való avas olívaolajat és néhány penészes sajtdarabot találtak. Így azután Thomas nap mint nap kiküldte embereit, hogy kutassák át a várost és a közeli falvakat, az így beszerzett élelmet pedig az alagsorban halmozták fel. Miután ezek a források kimerültek, fosztogatásba kezdtek. Thomas jól tudta, hogy pontosan ez a fajta hadviselés dúlta fel egész Bretagne-t, és juttatta az angol sereget Párizs kapujáig. Thomas hátrahagyta tíz emberét a vár védelmére, míg a többiekkel kilovagolt a falvakba és birtokokra, amelyek Berat grófjának tartoztak hűséggel. Lefoglalta a jószágokat, kiürítette a csűröket, és felégette az épületeket. Két ilyen rajtaütés után Thomast megkereste az egyik falu

küldöttsége, s pénzt kínáltak fel azért cserébe, ha emberei békében hagyják őket, majd másnap újabb két követ érkezett, további pénzeszacskókkal. A környékbeli férfiak a szolgálataikat is felajánlották. Az útonállók értesültek róla, hogy pénzt és zsákmányt remélhetnek Castillon d'Arbizonból, és Thomas még csak alig tíz napja foglalta el az erődöt, de máris több mint hatvan embernek parancsolt. Két fosztogató csapatot indított útnak naponta, és szinte mindennap a piacon értékesítette a zsákmány fölös részét. Az így szerzett pénzt három részre osztotta: egy részt Northampton earlje kapott, egyen ő maga osztozott meg Sir Guillaume-mal és Robbie-val, míg a maradék az embereié lett.

Genevieve vele tartott a portyákon, noha Thomas nem akarta ezt. A nők csak elvonták a figyelmet, ezért Thomas megtiltotta, hogy bárki is magával hozza asszonyát, Genevieve azonban továbbra is rettegett Robbie-tól és a maroknyi katonától, akik láthatóan osztoztak a skót engesztelhetetlen gyűlöletében, ezért ragaszkodott ahhoz, hogy vele tarthasson. A vár kamráiban felfedezett egy kisebb láncinget, amelyet homokkal és ecettel addig sikált, amíg a keze ki nem sebesedett, és az acél úgy nem ragyogott, akár az ezüst. A vért esetlenül lógott vézna alakján, de ő megkötötte a derekán egy darabka sárga szövettel, majd ugyanilyen színű anyaggal koronázta meg kifényezett, ám közönséges vasból készült sisakját is. Amikor ezüstvértjében először lovagolt be a városba a férfiak előtt, akik a zsákmánnyal megrakott málháslovakat és az elhajtott jószágokat vezették, Castillon d'Arbizon lakói

azonnal elnevezték *drágának*. Mindenki hallott már a *drágákról*, az ördög szeszélyes és veszedelmes szolgálóiról, akik szintén vakító fehérbe öltöztek. Genevieve az ördög ágyasa, mondták, aki ördögi szerencsét hoz az angoloknak. Különös módon a szóbeszéd egyenesen büszkévé tette Thomas embereit. A köztük lévő ijászok már megszokták, hogy Bretagne-ban *hellequinnek* nevezték őket, és mérhetetlenül büszkék voltak arra, hogy rokonságba hozták őket az ördöggel. Mindez félelmet ültetett az ellenség szívébe, Genevieve pedig jó szerencsájük jelképe lett.

Thomas már új íjjal harcolt. Amikor régi fegyvere kiöregedett, a legtöbb íjász egyszerűen vásárolt magának egy másikat az Angliából átszállított készletekből, ám Castillon d'Arbizonban nem álltak rendelkezésre ilyen készletek, emellett Thomas jól értett a fegyverkészítéshez, és szeretett is ezzel foglalkozni. Galat Lorret kertjében rábukkant egy alkalmas tiszafaágra, amelyet lefűrészelt, majd lehántolt és megfosztott a külső rétegektől, amíg szálegyenes botot nem kapott, amely egyik oldalról úgy sötétlett, akár a vér, a másik oldalon viszont világos volt, akár a méz. A sötét és kemény oldal ellenállt a nyomásnak, míg a fa aranyló felét az inas szíjács alkotta, így amikor az íj elkészült, a szífa ellenállt a hátrahúzott íjhúr feszítésének, a szíjács pedig egyenes pályán repítette ki a nyílvezzőt, amely elemi erővel csapódott a célba.

Az új fegyver nagyobbra sikeredett, mint a régi, sőt Thomas néha azon tűnődött, hogy túlságosan is nagyra, de azért kitartóan faragta a fát a késével, amíg ki nem alakult az íj

közepe és két karcsún elvékonyodó vége. Ezután lecsiszolta, fényezte és megfestette az íjat, miután a nedvességnek a fában kellett maradnia, hogy az íj ne hasadjon el; ezt követően pedig leszerelte a szaruból készült húrtartókat a régi íjáról, és áttette őket az újra. Lefeszítette a kis ezüstlapkát is, apja misézőedényének egyik darabkáját, rajta a család címerével, a Grált szorongató griff-fel, és azt is felszegezte a külső oldalra, miután méhviasszal átdörzsölte és korommal sötétre festette a fát. Amikor először meghajtotta az íjat, hogy a hornyokba akassza az ideget, meglepetéssel tapasztalta, mekkora erő kell mindehhez, majd ámuldozva figyelte, ahogyan az elsőként kilőtt nyilvessző messze túlrepül a vár sáncain.

Egy kisebb ágból készített egy másik íjat is, ezúttal gyermeknek való méretben, hogy szinte semmi erő ne kelljen a felajzásához, és ezt Genevieve-nek adta, aki tompa végű nyilakkal gyakorolt, és elszórakoztatta a katonákat azzal, hogy nyilait szerteszét szórta a várudvaron. Mégis kitartóan tovább próbálkozott, míg végül egyik nyilat a másik után küldte a várkapu udvar felőli oldalába.

Ugyanaznap éjjel Thomas a pokolra küldte régi íját. Egy íjász sosem dobja el a fegyverét, még ha az ketté is törik; ehelyett a lángoknak adja az íjat egy ünnepség keretében, amely okot adott az ivásra és mulatságra. Ily módon az íj a pokolra kerül, mondogatták az íjászok; előremegy, hogy ott várja be tulajdonosát. Thomas nézte az elhamvadó tisztját, utoljára látta meghajolni régi íját, azután a fa szikraeső közepette elpattant, és Thomas a számtalan kilőtt

nyílvesszőre gondolt. Ijászai tiszteletteljesen sorakoztak fel a nagy csarnok kandallója körül, s csak miután a fa utolsó maradéka is hamuvá porlott, akkor emelte fel Thomas a borospoharát.

– A pokolra! – mormolta az ősi köszöntőt.

– A pokolra! – bólítottak az ijászok és a fegyveresek, akiket az a megtiszteltetés ért, hogy jelen lehettek az ijászok rítusán. Komolyan visszhangozták a szavakat. Mindenki így tett, kivéve Robbie-t, aki tüntetően külön húzódott, és az utóbbi időkben rászokott, hogy ezüstoffszületet viseljen a nyakában, a páncélja felett, amellyel nyilvánvalóan a körükbe férközött gonoszt igyekezett távol tartani.

– Jó íjam volt – nézte el Thomas a zsarátnokot, noha az új íj legalább olyan jól sikerült, ha nem jobban, és két nappal később Thomas magával is vitte, amikor minden eddiginél nagyobb szabású portyára indult.

Minden emberét magával vitte, leszámítva a maroknyi fegyverest, aki a várra vigyázott. Napokon át tervezgette ezt a rajtaütést, s miután tudta, milyen hosszú út áll előtte, már jóval pirkadat előtt elindult. A patkók kopogása visszaverődött a házak sötét homlokzatáról, amint a csapat átlovagolt a nyugati boltív alatt, ahol az őrszem, aki immár Northampton earljének jelvényével díszített botot hordozott, sietve megnyitotta előttük a kapukat. A lovasok átügettek a hídon, és belevesztek a déli erdőségbe. Az angolok ellovagoltak, senki sem tudta, hová.

A csapat keletnek tartott, Astaracba. Arra a helyre, ahol Thomas ősei laktak, s ahol egykor talán a Grál is rejtőzött.

- Mégis mire számítász? – érdeklődött Sir Guillaume. – Gondolod, hogy bevehetjük?
- Nem tudom, mit találunk ott – ismerte el Thomas.
- De csak van ott egy vár?
- Volt egy – bólintott Thomas –, bár apám szerint figyelemre se érdemes. – Ami azt jelentette, hogy az eretnekséggel megvádolt család otthonát lerombolták, és Thomas arra számított, hogy nem találnak a birtokon mást, csak romokat.
- Akkor mi értelme az egésznek? – kérdezte Sir Guillaume.
- A Grál – felelte Thomas kurtán. Igazság szerint a kíváncsiság hajtotta, és emberei, akik nem tudták, mi a valódi célja, azonnal érzékelték, hogy nem közönséges portyára indulnak. Thomas csak annyit árult el nekik, hogy egy távoli helyre mennek, minthogy a közelben már minden létező helyet kifosztottak. Ám akik régebb óta ismerték, aggasztónak találták nyugtalanságát.
- Sir Guillaume jól ismerte Astarac jelentőségét, miként Robbie is, aki a hat íjászból és három fegyveresből álló előőrsöt vezette, amely negyed mérfölddel előttük haladt, hogy elejét vegye egy esetleges orvtámadásnak. Egy Castillon d'Arbizon-i férfi irányította őket, aki állítása szerint ismerte az utat, és felvezette őket egy dombra, ahol az alacsony és ritkás fák nem korlátozták a kilátást. Robbie-nak minden néhány percben jeleznie kellett, hogy az úton nem fenyeget veszély. Sir Guillaume, aki fedetlen fővel lovagolt, a távoli alak felé biccentett.
- Akkor hát vége a barátságoknak? – kérdezte.

- Remélem, nem – felelte Thomas.
- Reménykedj csak, ha úgy tetszik – vont vállat Sir Guillaume –, de a lány mindig is az útjában lesz. – Az arcát Thomas unokafivére csúfította el, aki elvette egyik szemét, felsebezte az arcát, és hosszú, fehér heget hagyott hátra azon a helyen, ahol belehasított a szakállába. Sir Guillaume félelmetes jelenségnek tűnt, és a csatában úgy is harcolt, noha másként nagylelkű és egyenes férfinak ismerték. Most Genevieve felé sandított, aki szürke kancáján az út szélétől körülbelül egyméternyire lovagolt. Ezüstös vértjét viselte, hosszú lábát világosszürke szövet és barna csizma fedte. – Mégis csak meg kellett volna égetned! – kiáltott a férfi vidáman.
- Gondolod? – húzta fel a szemöldökét Thomas.
- Nem – ismerte el Sir Guillaume. – Kedvelem őt. Ha Genny ingyenélő, azt kívánom, bár csak több lenne belőlük. Tudod, mit kellene tenned Robbie-val?
- Küzdjek meg vele?
- Krisztus csontjaira, dehogy! – Sir Guillaume már azon megütközött, hogy Thomasnak egyáltalán eszébe juthat ilyesmi. – Küldd őt haza! Mennyi is a váltságdíja?
- Háromezer ezüst.
- Krisztus keresztfájára, az nem olyan sok! Biztosan van annyi a ládában, add hát oda neki, és küldd csomagolni, így megválthatja a szabadságát, és élete végéig rohadhat Skóciában.
- Kedvelem őt – mondta Thomas csendesen, és így is érzett. Robbie igaz barátjának bizonyult, és Thomas remélte, hogy idővel újra szorosra fűzheti a kettejük közötti

kötéléket.

– Kedvelheted, ha akarod – torkolta le Sir Guillaume –, de nem alhatsz vele, márpedig ha választásra kerül a sor, Thomas, a férfiak mindig azt választják, aki felmelegítheti az ágyukat. Ettől nem lesz hosszabb életed, csak boldogabb.

Felnevetett, azután elfordult, s a vidéket kezdte kémlelni. Az ellenség sehol sem mutatkozott. Úgy tűnt, Berat grófja ügyet sem vetett az angol helyőrségre, amely a semmiből bukkant elő, és részt követelt a birtokából. Ám Sir Guillaume, aki jócskán idősebb volt Thomasnál, okkal gyanította: ennek csak az lehet az oka, hogy a gróf az összezecsapásra készül.

– Támadni fog, amint felkészült – vélte a normann. – Felfigyeltél rá, mennyire érdeklődnek utánunk a *coredorok*? – Igen – bólintott Thomas. Minden rajtaütésen érezte, hogy a rongyos banditák az embereit figyelik. Nem merészkedtek a közelükbe, főként nem ijlvésnyi távolságon belül, de ott voltak, és számítani lehetett rá, hogy ismét felbukkannak.

– Egyetlen bandita se merné kihívni maga ellen a katonákat – vélte Sir Guillaume.

– Nem hívtak ki bennünket.

– De nem is szórakozásból figyelnek minket – mutatott rá Sir Guillaume szárazon.

– Gyanítom – vont vállat Thomas –, hogy vérdíjat tűztek ki a fejünkre. Pénzt akarnak. És egy napon fel is bátorodnak. Legalábbis remélem. – Megpaskolta új iját, amelyet a nyergéhez varrt hosszú bőrtokban őrzött.

A portyázok még dél előtt átkeltek egy sor termékeny völgyön, amelyeket az észak-déli irányban vonuló magas, sziklás dombok választottak el egymástól. A dombok csúcsáról Thomas tucatnyi falut látott, de amikor leereszkedtek, és újra a fák között jártak, már egyetlen egyet sem. A magaslatról két kisebb várra is felfigyelt, mindkettőn a várúr zászlajával, de mindkettő túlságosan távol esett ahhoz, hogy felismerhesse a címereket, amelyek gyaníthatóan Berat grófját azonosították. A völgyekben mindenütt akadt egy észak felé tartó folyó, az átkelés sehol sem okozott gondot, miután a hidakat és gázlókat senki sem őrizte. Az utak, akárcsak a dombok és völgyek, északi és déli irányba futottak, így a vidék gazdag földesurai nem állítottak őrköt a keleti és nyugati forgalom feltartóztatására. Váraik a völgyek bejáratánál álltak őrt, ahol a helyőrségek beszédhették a vámot az utakon közlekedő kalmároktól.

– Az lenne Astarac? – kérdezte Sir Guillaume, amikor átkeltek egy újabb dombgerincen. Elnézett az alatt elterülő falu és a kis vár felé.

– Astarac romokban áll – felelte Genevieve. – Egy torony és néhány leomlott fal, nem ilyesféle.

– Jártál ott? – kérdezte Thomas.

– Az apám és én mindig ott voltunk az olajbogyóbúcsún.

– Olajbogyóbúcsú?

– Szent Júdás Tádé ünnepén – bólintott a lány. – Százával jönnek olyankor. Jó bevétel.

– És olívaolajat árulnak?

– Méghozzá a legelső sajtólásból – felelte a lány –, esténként pedig malacokat öntöznek le vele, azután a népek megpróbálják megfogni őket. Bikaviadal és tánc is szokott lenni. – Jót nevetett az emlékeken, azután megsarkantyúzta kancáját. Ügyesen lovagolt, egyenes háttal és leszorított sarokkal, míg Thomas, akárcsak a többi ijász, egy liszteszsák könnyedségével ülte meg a lovat.

Dél is elmúlt, mire belovagoltak Astarac völgyébe. A *coredorok* megint felbukkantak, és követték a nyomaikat, de közelebb egyikük sem merészkedett. Thomas ügyet sem vetett rájuk, ehelyett elnézett a sötétlő vár felé, amely sziklás ormon állt, félmérföldnyire délre egy kisebb falutól. A távolban, messze északon, kis rendházat látott, vélhetően egy ciszterci kolostort, minthogy a templomnak nem volt tornya. Visszafordult a vár felé. Tudta, hogy az valamikor családja birtokában állt, egykor ősei uralkodtak e földeken, és az ő lobogójuk repkedett a csorba torony fölött. Arra gondolt, erős érzelmeknek kellene hatalmukba keríteniük őt, ám csak tompa csalódottságot érzett. Ez a föld semmit sem jelentett számára. Hogyan rejtőzhetne egy ilyen felbecsülhetetlen érték, mint a Grál, ennyire nyomorúságos helyen?

Robbie visszalovagolt. Genevieve félrehúzódott, de a férfi tudomást sem vett róla.

– Nem nagy szám – közölte Robbie, és az ezüsthéjű kard megcsillant az őszi nap fényében.

– Nem az – értett egyet Thomas.

Robbie elfordult a nyergében; a kemény bőr megcsikordult

alatta.

– Hadd vigyek el tucatnyi fegyverest a kolostorba! – vetette fel. – Náluk biztosan tele van a kamra.

– Vigyél még fél tucat íjászt is – ajánlotta Thomas. – Addig mi körülnézünk a faluban.

Robbie bólintott, azután visszatekintett a távoli *core d'órok* felé.

– Azok a nyavalyások nem mernek majd támadni.

– Aligha – értett egyet Thomas –, bár gyaníthatóan vérdíjat tűztek ki a fejünkre. Tartsd együtt az embereket!

Robbie komoran bólintott, és ellovagolt anélkül, hogy akár csak futó pillantást is vetett volna Genevieve-re. Thomas megparancsolta hat íjásznak, hogy kísérik el a skótot, azután ő és Sir Guillaume lelovagolt a faluba, ahol a falusiak, amint meglátták a közeledő katonákat, hatalmas tüzet gyújtottak, hogy annak dagadozó füstje eltelítse a felhőtlen eget.

– Figyelmeztetés – jegyezte meg Sir Guillaume. – Mostantól ez lesz mindenhol.

– Figyelmeztetés?

– Berat grófja nem télenkedik – magyarázta Sir Guillaume.

– Mindenkinék megparancsolták, hogy gyújtson tüzet, amint meglát bennünket. A falusiak figyelmeztetik egymást, hogy ideje elrejtteni a jószágokat, és elzárni a lányukat. Ezt a füstöt Berat-ban is látni fogják. Tudatja velük, merre járunk.

– Átkozottul messze vagyunk még Berat-tól.

– Nem is fognak kilovagolni. Sosem kapnak el minket – mosolygott bátorítóan Sir Guillaume.

A látogatás célja, legalábbis ami Thomas embereit illeti, a

fosztogatás volt. Mindannyian hittek abban, hogy a rajtaütések idővel előcsalogatják az ellenséget Berat-ból – s így lehetőségük nyílik arra, hogy rendes küzdelembe bocsátkozzanak, amelyben, ha Isten vagy az ördög úgy akarja, értékes foglyokat ejthetnek, és ezáltal még gazdagabbak lesznek –, ám addig is tovább raboltak és fosztogattak. S amíg Robbie ellovagolt a kolostorhoz, Sir Guillaume pedig elvezette a többi embert a faluba, addig Thomas és Genevieve felkaptatott az egyenetlen csapáson a romos várhoz.

Egykor a miénk volt, gondolta Thomas. Itt, ezen a helyen éltek az ősei, és ő még most sem érzett semmit. Nem tudta magát gascogne-iként látni, főként nem franciaként. Angol volt, mégis tovább nézte a falakat, és próbálta elképzelni azokat az időket, amikor még álltak, és a családja innen uralkodott a vidéken.

Ő és Genevieve kikötötték a lovukat a betört kapunál, azután a leomlott köveken átmászva bejutottak az udvarra. A kerítésfalak szinte teljesen eltűntek, köveiket elhordták a házakhoz és a pajtákhoz. Egyedül a nagy torony maradt viszonylagos épségben, bár félig ez is beomlott, és déli oldala megnyílt a szelek előtt. Félúton fölfelé, az északi oldalon egy tűzhely mutatkozott, míg a falazat belső oldalán kitüremkedő nagyobb kőtömbök jelezték, hol tartották meg egykor a gerendák a padlózatot. A keleti oldalon töredezett lépcsősor kígyózott, s vezetett fel a semmibe.

A torony mellett, a sziklaorom legmagasabb részén a kápolna maradványaira bukkantak. Padlóját kockakövek alkották, és az egyikükön ott volt Thomas jelvénye. A férfi

letette az iját, és lekuporodott a kő mellé; így próbálta feléleszteni magában az idetartozás érzését.

– Egy napon – állt meg Genevieve a töredezett déli fal mellett, és nézett el a völgy felé – elmondod nekem, miért jöttünk ide.

– Fosztogatni – közölte Thomas kurtán.

A lány levetette a sisakot, és megrázta haját, amelyet kiengedve viselt, akár egy kislány. Az aranylő fűtök megrebbentek a szélben, amint elmosolyodott.

– Bolondnak nézel, Thomas?

– Nem – felelte Thomas óvatosan.

– Hosszú utat tettél meg Angliából – folytatta a lány –, hogy eljuss egy Castillon d'Arbizonnak nevezett porfészekbe, majd onnan ellovagolj ide. Tucatnyi helyet is kifoszthattál volna útközben, te mégis idejöttél. És itt megtaláltad ugyanazt a jelvényt, amelyik az ijadat is díszíti.

– Rengeteg címer létezik – vont vállat Thomas –, és azok gyakran hasonlítanak egymásra.

A lány mosolyogva megcsóválta a fejét.

– Mi az a jelvény?

– Egy griff. – A griffet, ezt az éles fogakkal, karmokkal és pikkelyekkel megáldott mitikus teremtményt a címerfestők találták ki. Thomas címere, amelyet az ijára is rászegezett, egy olyan griffet ábrázolt, amely serleget szorongatott a mancsában, ám a kockakőbe vésett állat karmai között semmi ilyesmi nem volt.

Genevieve Thomas fölött elnézett arrafelé, ahol Sir Guillaume emberei a jószágokat terelték be egy ólba.

– Sokféle történetet hallottunk – törte meg idővel a csendet

–, az apám és én. Szerette a meséket, ezért megjegyezte őket, és esténként elmondta nekem. Meséket a hegyek közt élő szörnyekről, a háztetők felett repkedő sárkányokról, a szent források csodatételeiről meg az anyákról, akik szörnyszülötteknek adtak életet. Mennyi sületlenség! És mégis volt egy mese, amit újra és újra hallottunk, ha ebben a völgyben jártunk. – A lány itt elhallgatott.

– Folytasd csak! – biztatta Thomas. Feltámadt a szél, összeborzolta a lány hosszú aranyhaját. Épp elég idős volt már ahhoz, hogy felkösse, és világgá kürtölje érettségét, ő mégis szabadon eresztette, és Thomas úgy vélte, hogy ettől csak még inkább emlékeztet a *drágákra*.

– Sokat hallottunk – folytatta Genevieve – a „tökéletesek” kincseiről.

A „tökéletesek” voltak az ingyenélők előfutárai, olyan eretnekek, akik tagadták az egyház tekintélyét, gonoszságuk pedig megállíthatatlanul terjedt dél felé, amíg az egyház a francia király segítségével szét nem zúzta őket. Mágyláik több száz éve hamvaikba omlottak, mégis hallani lehetett még a katarokról, ahogyan a „tökéleteseket” errefelé nevezték. Gascogne-nak ebbe a részébe ugyan nem jutottak el, bár egyes tanítók szerint az eretnekségük az egész keresztény világot megfertőzte, és még a legtávolabbi zugokba is beférközött.

– A „tökéletesek” kincsei – visszhangozta Thomas színtelen hangon.

– Messziről érkezted erre a helyre – ment tovább Genevieve –, mégis egy itteni jelvényt hordozol. Valahányszor apám

és én itt jártunk, hallottuk Astarac történeteit. Még most is mesélik őket.

– És mit mesélnek?

– Hogy egy nagyúr itt lelt menedéket, és magával hozta a „tökéletesek” kincseit is. És a kincsek, azt beszélik, még most is itt vannak.

Thomas elmosolyodott.

– A falusiak rég kiásták volna, ha így lenne.

– Ha valamit jól elrejtenek – szállt vitába a lány –, azt nem könnyű megtalálni.

Thomas elnézett a falu felé, ahol panaszos böngés, visitas és mekegés hallatszott az ól felől, amelyben a jószágokat leölték. A véres, friss hús legjavát a nyereghez kötik majd, hogy odahaza lesózzák vagy felfüstöljék, míg a falusiak nem kapnak egyebet, csak a szarvakat, a zsigereket és a bőroket.

– Mindenfelé hallani ilyen történeteket – legyintett.

– A számos kincs között – folytatta a lány zavartalanul, tudomást sem véve a közbevetésről – akad egy mindennél értékesebb, de azt csak a legtökéletesebb „tökéletes” találhatja meg, azt mondják.

– Akkor egyedül az Úr találhatja meg – mordult fel Thomas.

– De még ez sem gátol abban, hogy kutass utána, nem igaz, Thomas?

– Kutassak?

– A Grál után.

Kimondatott a szó, ez a nevetséges, lehetetlen szó, neve egy olyan valaminek, ami Thomas szerint talán nem is létezett. Apjának írásai arra utaltak, hogy egykor az ő

birtokában lehetett a Grál, és Thomas unokafivére, Guy Vexille úgy vélte, Thomas biztosan tud a szent ereklye hollétéről, ezért Vexille a világ végére is követte volna őt. Ezért is jött el Thomas ide, Astaracba, hogy odacsalogassa alávaló rokonát vadonatúj íja elé. Felnézett a torony csipkézett csúcsára.

– Sir Guillaume tudja, miért vagyunk itt – mondta a lánynak –, ahogyan Robbie is, de a többiek nem, úgyhogy ne is szólj nekik.

– Nem fogok – ígérte a lány. – Szerinted léteznek?

– Nem – felelte Thomas magabiztosan, noha korántsem érzett így.

– Pedig léteznek – állította Genevieve.

Thomas odalépett mellé, és dél felé fordult, ahol sebes vízfolyás kígyózott a réteken és olajfaligeteken át. Embereket látott arrafelé, tucatnyi férfit, és tudta, hogy a *coredorok* azok. Tennie kell valamit ellenük, gondolta, ha nem akarja, hogy a banditák egész télen az embereit zaklassák. Ő maga nem félt tőlük, attól azonban igen, hogy egy embere letéved az útról, és elkapják, ezért el akarta rémíteni a banditákat, mielőtt ez bekövetkezhetett volna.

– Igenis léteznek – erősködött a lány.

– Nem tudhatod. – Thomas nem vette le tekintetét a rongyos férfiakról, akik kietartóan figyelték.

– A Grál olyan, mint Isten – vélte Genevieve. – Mindenütt ott van, körülvesz bennünket, csak épp nem látjuk meg. Az emberek azt hiszik, csak akkor láthatják Istent, ha roppant templomokat építenek, majd megtöltik azt arany- és ezüstsobrokkal, pedig nem kellene mást tenniük, mint

kinyitni a szemüket. A Grál létezik, Thomas, csak ki kell nyitnod a szemed.

Thomas lekapta válláról az íját, előhúzott egy nyilat a táskájából, azután hátrafesztette az ideget, ameddig csak tudta. Érezte, ahogyan hátizmai megsajdulnak a szokatlanul nagy terheléstől. Alacsonyan tartotta a nyilat, a derekával egy szinten, így amikor eleresztette az ideget, a nyíl magasra szökött az égen, fehér tollai egyre csak zsugorodtak, azután belecsapódott a vízfolyás túlsó partjába, jó háromszáz méternyire onnan. A *coredorok* megértették az üzenetet, és vonakodva hátráltak.

– Kár a jó nyílveszőért – mormolta Thomas, azután megragadta Genevieve karját, és elindult, hogy megkeresse az embereit.

Robbie ámuldozva nézte a rendház földjeit, amelyet fehér csuhás ciszterciek műveltek, akik felkapták reverendájuk alját, és elrohantak, amint felfigyeltek a faluból kilovagoló fegyveresekre. A birtok java részén szőlőt termesztettek, bár akadt gyümölcsös és olajfaliget, juhlegelő és halastó is. Gazdag, zsíros föld, döntötte el Robbie magában. Hetek óta mást se hallottak, csak hogy milyen szegényes lett a termés Gascogne-ban, az otthoni szegényes, szikár föld után Robbie most mégis úgy érezte, mintha egy földi mennyországba csöppent volna. A kolostorban félreverték a harangokat.

– Kell itt lennie egy kincseskamrának. – Jake, az íjászok egyike ügetett Robbie mellé, és bökött a kolostor irányába.

– És ha megöljük őt – intett a szerzetes felé, aki előlépett a

rendhából, és most nyugodt léptekkel feléjük indult –, nem is lesz gondunk a többivel.

– Nem ölünk meg senkit. – Robbie intett embereinek, hogy fogják vissza a lovaikat. – Itt várjatok! – adott utasítást, azután lepattant nyergéből, odanyújtotta a kantáit Jake-nek, és elindult a szerzetes felé, aki nagyon magas volt, nagyon vézna, és nagyon öreg. Tonzúrája körül sóhajnyi fehér hajszálak lengedeztek, míg hosszú, sötét arca végtelen bölcsességet és szelídséget sugárzott. Robbie, aki sodronyvértje felett, a hátán viselte jókora pajzsát, és nagybátyja hosszú kardját is az oldalára kötötte, ormótlannak és esetlennek érezte magát mellette.

Az öreg szerzetes köntösének jobb ujján tintafolt éktelenkedett, ami írástudó voltára utalt. Nyilvánvalóan azért küldték, hogy tárgyaljon a fosztogatókkal, megvásárolja a távozásukat, és rábíri őket, tartsák tiszteletben az Úr házát. Robbie visszaemlékezett arra, hogyan vett részt maga is az angol határ túloldalán fekvő hexhami Fekete Kanonokok perjelségének kifosztásában; emlékezett rá, hogyan könyörögtek a barátok, majd fenyegetőztek az Úr bosszújával, és hogyan nevelték ki őket a skótok, majd rabolták el Hexham minden vagyonát. Az Úr azonban bosszút állt rajtuk, hiszen Durhamnál az angolok kezébe adta a győzelmet, és az emlék, majd a hirtelen felismerés, hogy Hexham feldúlása alighanem egyenes úton vezetett a durhami vereséghez, megállásra készítette Robbie-t, aki most eltűnődött azon, mit is mondjon a mosolygó szerzetesnek.

– Ön bizonyosan az angol fosztogatók egyike – szólította

meg az idős férfi választékos angolsággal.

Robbie megrázta a fejét.

– Skót vagyok – közölte.

– Skót! Skót, és az angolok oldalán lovagol! Egyszer két évet töltöttem a ciszterciek yorkshire-i házában, és a testvéreim soha egyetlen jó szót sem ejtettek a skótokról, ön mégis itt van, az angolokkal, pedig már azt hittem, minden csodát láttam, ami e bűnös világ felkínálhat. – A szerzetes mosolya egy pillanatra sem lankadt. – Planchard apát vagyok, és a könyörületére bízom a rendházam sorsát. Tegyen belátása szerint, fiatalember, mi nem fogunk harcolni. – Félrelépett az útból, és a kolostorra mutatott, mintha csak arra biztatná Robbie-t, hogy vonja elő a kardját, és kezdjen fosztogatni.

Robbie azonban nem mozdult. Hexhamen gondolkodott. Egy ottani szerzetes halálára gondolt, ahogyan a vére végigfolyt fekete reverendája alatt, és lecsordult a lépcsőfokokon; ahogyan a részeg skót katonák átlépkedtek felette a zsákmányukkal: gyertyatartókkal, fészületekkel, hímzett oltárterítőkkal.

– Természetesen – folytatta zavartalanul az apát –, ha úgy kívánja, előbb ihat egy pohárka bort is. A saját borunk, ezért nem a legfinomabb. Nem eléggé testes, de emellett van finom kecskesajtunk is, és Fülöp testvér készíti a legjobb kenyeret a környéken. Adhatunk inni a lovaknak, de sajna, szénánk nem sok akad.

– Nem! – felelte Robbie hirtelen, azután elfordult és odakiáltott embereinek. – Vissza Sir Guillaume-hoz!

– Micsoda? – kiáltott vissza értetlenül az egyik fegyveres.

– Térjete vissza Sir Guillaume-hoz! Most azonnal! Elvette a lovát Jake-től, azután a szerzetes oldalán elsétált a rendházig. Nem szólt egy szót sem, a másik mégis kiértette a hallgatásából, hogy az ifjú skót beszélni akar. Utasította a kapuórt, hogy gondoskodjon a lováról, azután arra biztatta Robbie-t, hogy hagyja a kardját és a pajzsát az őrházban.

– Természetesen meg is tarthatja őket, csak úgy vélem, kényelmesebben mozoghatna nélkülük. Isten hozta Szent Szeverin apátságában!

– Szent Szeverin? – ráncolta a homlokát Robbie, miután leakasztotta válláról a pajzsot.

– Úgy mondják, megfoldozta egy angyal szárnyát itt, ebben a völgyben. Néha én magam is nehezen hiszem, bár az Úr előszeretettel teszi próbára a hitünket, ezért minden este imádkozom a szenthez, köszönetet mondok neki a csodájáért, és arra kérem, foldozza meg az én lelkem is olyanképp, ahogyan az angyal szárnyával tette. Robbie elmosolyodott.

– Foldozásra van szüksége?

– Ahogy mindnyájunknak. Fiatalon a szellemünk hagy cserben bennünket, öregen a testünk. – Planchard megérintette Robbie könyökét, hogy elvezesse a skótot a kerengőbe, ahol kiválasztott egy napfényes helyet, és leültette vendégét a két oszlopot összekötő alacsony falra.

– Mondja csak – telepedett le az apát Robbie mellé –, ön lenne Thomas? Ugyebár így hívják a férfit, aki az angolokat vezeti?

– Nem én vagyok Thomas – felelte Robbie –, de ön már

hallott rólunk?

– Nos, csakugyan. Semmi érdekes esemény nem történt itt, amióta az az angyal lepottyant az égből – mosolyodott el szívélyesen az apát, majd odafordult egyik szerzeteséhez, hogy bort, kenyeret és sajtot hozasson. – És talán egy kis mézet! Nagyon finom mézet készítünk – tette hozzá Robbie kedvéért. – A leprások gondozzák a kasokat.

– Leprások!

– A rendházunk mögött élnek – magyarázta a szerzetes nyugodt hangon –, a rendház mögött, amelyet ön, fiatalember, ki óhajtott fosztani. Igazam van?

– Igen – ismerte el Robbie.

– Ehelyett most mégis megosztozik velem a kenyéren. – Planchard elhallgatott, eleven szeme Robbie arcát fürkészte.

– Ugye lenne valami, amit el szeretne mondani nekem?

Robbie értetlenül ráncolta a homlokát.

– Honnan tudja? Planchard felnevetett.

– Amikor egy katona eljön hozzám vértben és fegyveresen, de a páncélja felett ott viseli Krisztus keresztjét, akkor tudom, hogy az a férfi még nem feledkezett meg Istenről. Jelet viselsz, fiam – mutatott a feszületre –, és én még nyolcvanöt esztendősen is értek a jelekből.

– Nyolcvanöt esztendősen! – ámuldozott Robbie, az apát azonban nem szólta, csak várakozott, amíg Robbie idegesen játszott az ujjával, majd végül kibökte, ami a szívét nyomta. Elmondta, hogyan került Castillon d'Arbizonba, és talált rá a várbörtönben arra az ingyenélőre, akit Thomas megmentett a haláltól.

– Nem hagy nyugodni ez a dolog – meredt a fűre komoran Robbie –, és arra gondolok, hogy semmi jó sem származhat abból, ha életben marad. Az egyház ítéletet mondott felette!

– Így igaz – bólintott a férfi, majd újra elnémult.

– Eretnek! Boszorkány!

– Ismerem őt – mondta csendesen Planchard –, és hallottam, hogy él.

– Itt van! – tiltakozott Robbie, miközben vad mozdulattal a falu felé intett. – Itt, a völgyben!

Ahogy elnézte Robbie-t, egy őszinte, egyszerű, ám felkavarodott lelket látott, és nagyot sóhajtott, mielőtt töltött egy kevés bort, majd az ifjú skót felé tolta a kenyeret, a sajtot és a mézet.

– Egyél! – kérte gyengéden.

– Ez nem igazság! – csattant fel Robbie.

Az apát nem nyúlt az ételhez. Belekortyolt a borba, azután halkán beszélni kezdett, miközben tekintete a távolba, a falu felől terjengő füstre révedt.

– Az ingyenélő bűne nem a te bűnöd, fiam – mondta –, miként Thomas tette sem a te cselekedeted. Miért aggódnál mások bűnei miatt?

– Meg kellene őt ölnöm! – kiáltotta harciasan Robbie.

– Nem, nem kellene – rázta a fejét a szerzetes határozottan.

– Nem? – Robbie meglepettnek tűnt.

– Ha az Úr ezt akarná, akkor nem küldött volna ide, hogy beszélj velem. Az Úr céljait sokszor nem könnyű kifürkészni, annyit azonban tudok, hogy a módszerei nem olyan

közvetettek, mint a mieink. Bonyolult istenképet állítunk fel, mert nem ismerjük fel, hogy a jóság végtelenül egyszerű. – Egy pillanatra elhallgatott. – Azt mondod, számodra semmi jó nem származhat abból, ha a lány életben marad, de hát miért is akarna az Úr jót neked? E vidék békében élt, leszámítva az útonállókat, amíg te fel nem dúltad. Az Úr talán csak még elvetemültebbé tenne, ha az a kolduslány meghalna.

– Robbie nem válaszolt. – Más emberek bűneiről beszélsz nekem – emelte fel a hangját Planchard –, de nem említed a magad bűneit. Mások miatt viseled ezt a feszületet? Vagy a magad lelki üdvéért?

– Önmagamért – felelt Robbie csendesen.

– Akkor önmagádról beszélj! – szólította fel az apát. Robbie pedig így tett.

Joscelyn, Béziers ura és Berat kiterjedt birtokának örököse, olyan erővel csapta le mellvértjét az asztalra, hogy a fa repedéseiből magasra szökött a por. Nagybátyja, a gróf homlokráncolva nézte.

– Nincs értelme az asztalt csapkodnod, Joscelyn – szolt higgadtan. – Nincs szú a fájában. Legalábbis remélem. Annak idején terpentinnel kezelték.

– Atyám a lúg és a vizelet keverékére esküszik – vetette közbe Roubert atya –, meg alkalmanként a füstölésre. – A gróffal szemközt foglalt helyet, és tovább nyálazta a málladozó, penészes pergameneket, amelyeket senki sem bolygatott, amióta egy évszázaddal korábban elhozták őket Astaracból.

Akadtak iratok, amelyeknek széle megpörkölődött, ékes bizonyságaként a tűznek, amely a várat romba döntötte.

– Lúg és vizelet? Ki fogom próbálni. – A gróf megvakarta fejét a gyapjúkalap alatt, azután indulatos unokaöccsére sandított. – Ismered Roubert atyát, Joscelyn? Hát persze, hogy ismered. – Szemügyre vett egy újabb okiratot, látta, hogy abban két újabb őrszemet kérelmeztek Astarac tornyának védelmében, és felsóhajtott. – Ha tudnál olvasni, Joscelyn, te is segíthetnél nekünk.

– Segítenék én, bácsikám – csattant fel dühösen Joscelyn. – Csak eresztene végre szabadjára!

– Ez mehet Jerome testvérhez. – A gróf betette az erősítésre vonatkozó kérelmet a nagy kosárba, amelyet idővel átvittek abba a helyiségbe, ahol a Párizsból érkezett fiatal szerzetes a pergameneket tanulmányozta. – És keverjük össze másféle iratokkal – utasította Roubert atyát –, hogy összezavarodjon! Lemierre régi adóívei egy hónapra elég munkát adnak neki!

– Harminc ember, bácsikám – erősködött Joscelyn –, csak ennyit kérek! Hiszen nyolcvan fegyverese van! Adjon belőlük csak harmincat!

Joscelyn, Béziers ura impozáns jelenség volt, tagbaszakadt és széles vállú, küllemét azonban elrontotta kerek arca, amelyről olyan mérhetetlen üresség sugárzott, hogy nagybátyja sokszor már azon tűnődött, lakozik-e bármi értelem unokaöccse kifejezéstelen tekintete mögött. Joscelyn szalmaszőke haján szinte mindig a bőrbéléses sisak nyomait viselte. Az Úr erős karral és szilárd kiállással áldotta meg, és csupa izom és csont bajvívóként nem

nélkülözött bizonyos erényeket. Igyekvő volt, még ha szorgalma nem is mutatkozott meg más, csakis a lovagi tornák iránt, ám ezen a téren Európa legismertebb bajnokai közé sikerült felküzdenie magát. Kétszer is megnyerte a párizsi tornát, sárba tiporta a legjobb angol lovagokat a nagy tewkesburyi összejövetelen, és tucatnyi díjat hozott el a német államokból, ahol pedig mindenki azt hitte, hogy nem akad a sajátjuknál külön lovag. Hírhedett módon kétszer is kiütötte a nyeregből Siegenthaleri WALTERT, s csupán egy valaki tudta őt újra meg újra legyőzni: a fekete vértet viselő Harlequin, aki komor eltökéltséggel teljesítette a viadalokat, hogy a díjakból minél több pénzt gyűjtsön össze. Ugyanakkor immár három-négy esztendeje senki sem látta, és Joscelyn úgy vélte, a távolléte esélyt kínál neki arra, hogy Európa bajnoka legyen.

Joscelyn Párizs közelében nevelkedett, a gróf öccsének házában, akit tizenhét évvel korábban elragadott az epeömlés. Pénz nemigen maradt utána, a gróf pedig, közmondásosan fukar férfiként, alig segítette az özvegyet a vészben. Joscelyn azonban eltartotta magát a kardjával és a lándzsájával, és ezt a gróf mindenképpen a javára írta. Emellett két fegyveresét is magával hozta, két valóban harcedzett katonát, akiket a saját zsebéből fizetett, ami a gróf szerint arra utalt, hogy vezérnek született.

– Csak meg kellene tanulnod olvasni – fejezte be hangosan a gondolatmenetet. – A betűkben való jártasság kiműveli az embert, Joscelyn.

– Szarok a műveltségre – vágta rá Joscelyn –, amikor angol banditák vették be magukat Castillon d'Arbizonba,

és mi nem teszünk ellenük semmit! Semmit!

– Ezt azért nem mondanám. – A gróf újfent megvakarta fejbőrét a gyapjúsapka alatt, ahol kitartóan viszketett, és a gróf már attól tartott, hogy ez valamely még szörnyűbb betegség előjele. Feljegyezte magában, hogy nézzen utána a kérdésnek Galenusnál, Pliniusnál és Hippokratésznél.

– Üzenetet küldtünk Toulouse-ba és Párizsba – magyarázta türelmesen Joscelynnek –, és hivatalos panaszt készülök benyújtani a bordeaux-i országbírónál. A leghatározottabban tiltakozni fogok! – Természetesen a gróf semmiképp sem tartotta volna célszerűnek, hogy éppen az országbírónál, az angol király gascogne-i helytartójánál tiltakozzék, aki további angol kalandorokat buzdíthatott arra, hogy kanyarítsanak ki maguknak egy-egy darabot Berat földjéből.

– Elég a levelezésből – csattant fel Joscelyn –, öljük meg az átkozottakat! Megszegték a békét!

– Angolok – vont vállat a gróf –, mindig megszegik a békét. Előbb bízz az ördögben, mint egy angolban!

– Akkor hát öljük meg őket! – erősködött Joscelyn.

– Kétségkívül ezt fogjuk tenni – értett egyet a gróf. Próbálta megfejteni egy rég elporladt tintanyaló borzalmas kézírását, amely egy Sestier nevű férfi szerződését rögzítette, Astarac vízvezető csatornáinak szilfabélésével kapcsolatban. – A maga idejében – tette hozzá szórakozottan.

– Adjon nekem harminc embert, bácsikám, és én egy hét alatt hazakergetem az angolokat!

A gróf letette az iratot, és felvett egy másikat. A tinta megbarnult és teljesen elhalványodott, épp csak ki lehetett

olvasni az egyik helyi kőművessel kötött szerződés passzusait.

– Joscelyn – szólalt meg idővel a gróf anélkül, hogy a tekintetét felemelte volna a pergamenről –, mégis hogyan kergetnéd el őket egy hét alatt?

Joscelyn úgy meredt bácsikájára, mintha annak elment volna az esze.

– Természetesen ellovagolok Castillon d'Arbizonba – felelte –, és megölöm őket.

– Értem, értem – mormolta a gróf, mintha hálás lenne a kimerítő magyarázatért. – De amikor legutóbb Castillon d'Arbizonban jártam, ami persze igencsak régen volt, még az angolok távozása után, de amikor ott jártam, Joscelyn, a vár még kőből volt. Hogyan akarod hát bevenni, karddal és lándzsával? – Mosolygva nézett fel unokaöccsére.

– Az isten szerelmére, úgyis harcolni fognak.

– Ó, abban biztos vagyok. Az angolok is kedvelik a mulatságot, akárcsak te. Csakhogy nekik íjászaik vannak, Joscelyn, íjászaik. Találkoztál a viadalokon egyszer is angol íjással? Joscelyn megkerülte a kérdést.

– Alig húsz íjász – vetette fel panaszos hangon.

– A helyőrség huszonnégyről számolt be – igazította ki a gróf kínos aprólékossággal.

Castillon d'Arbizon helyőrségének túlélőit szabadon bocsátották az angolok, és a katonák Berat-ba menekültek, ahol a gróf a precedens kedvéért kettőt felkötetett, a többieket pedig kivallatta. Ezek a katonák most börtönben ültek, várták, hogy délre hurcolják, és gályarabnak adják el őket. A gróf elégedett mosollyal

nyugtázta az újabb bevételi forrást, s már azon volt, hogy a kosárba ejtse a kőművessel kötött szerződést, ám a tekintete hirtelen megakadt egy szón, ezért magánál tartotta az okmányt, amint visszafordult unokaöccséhez.

– Hadd meséljek neked az angolok harci járól, Joscelyn – kezdte türelmesen. – Igazán egyszerű szerkezet, tisztából készítik, valójában alig különb a parasztok ijánál. A vadászom is ilyet hord, ám ő az egyetlen Berat-ban, aki valaha is elsajátította a használatát. Szerinted miért van ez így? – Kivárt, de unokaöccse nem tudta a választ. – Megmondom én neked – folytatta a gróf. – Évekbe, hosszú évekbe telik, amíg valaki mestere lesz az angolok ijának. Talán tíz évbe is. Tíz év után viszont, ha valaki mestere a fegyverének, a nyilával kétszáz lépésről is képes átütni a páncélot. – Elmosolyodott.

– Pang! Ezer écu értékű ember, vértet és fegyver esik áldozatul egy paraszt fegyverének. És ez nemcsak szerencse, Joscelyn. A vadászom száz lépésről képes eltalálni egy karperecet. Kétszázról átlövi a sodronyvértet. Magam láttam, ahogyan egy nyila százötven lépésről is átjárt egy tölgyfa ajtót, pedig az megvolt három hüvelyk vastag!

– Én lemezpáncélban harcolok – védekezett dacosan Joscelyn.

– Abban bizony. Az angol pedig ötven lépésről kilövi a szemed a rostélyon keresztül, és felszúrja az agyad a nyilára. Amit, meglehet, nem is éreznél meg.

Joscelyn nem ismerte fel a vaskos gúnyt.

– Számszerjék – élénkült fel hirtelen.

– Harminc számszerű ásvány van – vetette ellen a gróf –, és egyikük sem olyan fiatal már, mint volt, sok közülük beteg, és aligha hiszem, hogy túlélnék az összecsapást azzal az ifjú angollal, mi is a neve?

– Hooktoni Thomas – válaszolt Roubert atya.

– Furcsa neve van – jegyezte meg a gróf –, de a dolgát annál inkább érti. Azt kell mondjam, nagyon vigyáznunk kell vele.

– Ágyúk! – lépett tovább Joscelyn.

– Á! Ágyúk! – kiáltott fel a gróf, mintha ez neki eszébe se jutott volna. – Ha elvihetnénk egy ágyút Castillon d'Arbizonba, mondhatni ízekre szaggathatnánk a vár falait, de hol találunk ilyen gépezetet? Úgy beszélnek, van egy Toulouse-ban, csak épp tizennyolc ló kell a megmozdításához. Elküldethetnénk persze Itáliába, csak az rendkívül költséges mulatság lenne, drágák az ágyúk, még drágábbak azok, akik értenek is hozzá, és kétlem, hogy tavasz előtt bármi is történne az ügyben. Örüljünk, ha addig elélünk.

– Mégsem ülhettek karba tett kézzel! – csattant fel indulatosan Joscelyn.

– Igaz, Joscelyn, nagyon igaz – értett egyet a gróf. Esőcseppek ostromolták az ablakot beborító bőrt. A zápor szürkéségbe vonta az egész várost; zuhatagként tört magának utat a csatornában, elárasztotta a latrinákat, lecsepegett az ereszekre, és kitartóan hömpölygött a város legalacsonyabb fekvő kapui felé. Nem alkalmas idő a harcra, gondolta a gróf, ugyanakkor gyanította, ha nem enged némi szabadságot unokaöccsének, a forrófejű

bolond még kilovagol, és megöleti magát egy egyenlőtlen összecsapásban. – Meg is vesztegethetnék őket – vetette fel.

– Megvesztegetni őket? – méltatlankodott Joscelyn.

– Hétköznapi dolog, Joscelyn. Közönséges banditák ezek, csak pénzt akarnak, ezért felajánlok nekik egy keveset, ha cserébe elhagyják a várat. Ez mindig be szokott válni.

Joscelyn kiköpött.

– Elveszik a pénzt, azután maradnak ott, ahol vannak, és még többet követelnek.

– Nagyon jó! – mosolygott elismerően Berat grófja az unokaöccsére. – Én is pontosan erre a következtetésre jutottam. Remek munka, Joscelyn! Akkor hát nem vesztegetem meg őket. Azért írtam Toulouse-ba, hogy esetleg igényt tartanék az ágyújukra. Kétségkívül nem kevés pénzembe fog kerülni, de ha feltétlenül szükséges, az angolok ellen fordítjuk. Remélem, nem kerül rá sor. Beszéltél Sir Henri-val? – kérdezte.

Sir Henri Courtois a gróf helyőrségének parancsnoka volt, amellet sokat tapasztalt katona. Joscelyn csakugyan beszélt vele, és tőle is ugyanazt a választ kapta, mint most a nagybátyjától: óvakodjon az angol ijászoktól.

– Sir Henri zsémbes vénasszony – panaszolta Joscelyn.

– Azzal a szakállal? Aligha – nevetett fel a gróf –, bár egyszer tényleg láttam egy szakállas asszonyt. Tarbes-ban történt, a húsvéti vásáron. Akkor még nagyon fiatal voltam, mégis részletesen emlékszem rá. Nagy, hosszú szakállá volt, úgy bizony. Néhány fillérért megmutatták nekünk, ha pedig még többet fizetett valaki, a szakállát is

meghúzhatta, amit én meg is tettem, és mondom neked, igazi szakálla volt, ha pedig még többet fizettél, a csecseit is megmutatta, ami végképp eloszlatta a kételyeket, hogy esetleg férfi lenne. Nagyon is hetyke csecsei voltak. – Visszafordult a kőműves szerződése felé, és a latin szóhoz, amely megragadta a tekintetét. *Calix*. Egy gyermekkori emlék mocrogni kezdett benne, de még nem tört elő.

– Harminc ember! – könyörgött Joscelyn. A gróf visszatette az okmányt.

– Azt fogjuk tenni, Joscelyn, amit Sir Henri javasolt. Reménykedünk benne, hogy akkor kaphatjuk el az angolokat, amikor előbújnak az odújukból. Tovább alkudozunk Toulouse-zal. Máris vérdíjat ajánlottunk fel minden élve elfogott angol után. Nagylelkű vérdíjat, úgyhogy Gascogne valamennyi banditája és útonállója csatlakozni fog a hajtóvadászathoz, és az angolok az ellenség gyűrűjében találják magukat. Nem lesz kellemes életük.

– De miért élve? – akarta tudni Joscelyn. – Miért ne ölnék meg őket?

A gróf felsóhajtott.

– Csakis azért, kedves Joscelyn, mert akkor a *coredorok* naponta tucatiával hordanák ide a holttesteket, és váltig állítanak, hogy azok angol íjászok. Beszelnünk kell az angolokkal, mielőtt megöljük őket, másként nem lehetünk biztosak a dolgunkban. Mondhatni, meg kell néznünk a csecsüket, hogy eldönthessük, valódi-e a szakálluk. – A *calix* szóra meredt, és erőnek erejével próbálta felszínre hozni a régi emléket. – Bár kétlem, hogy sok íjászt fognának el – tette hozzá. – Falkában vadásznak, és ettől

csak még veszélyesebbek, ezért azt tesszük, amit akkor szoktunk, ha a *coredorok* túl arcátlanná válnak. Türelmesen várunk, és csapdába ejtjük őket, amint hibát követnek el. És hibázni is fognak, mert azt hiszik, hogy mi előbb hibázunk. Arra várnak, hogy megtámadd őket, Joscelyn, hogy átluggathassanak a nyilaikkal, ezért akkor kell harcolnunk velük, amikor nem számítanak rá. Úgyhogy lovagolj ki Sir Henri embereivel, és gondoskodj róla, hogy megrakják a figyelmeztető tüzekeket, és amikor eljön az ideje, megküzdhetsz velük. Vedd ezt ígéretnek.

A tüzekeket a környék minden falvában és városában megrakták. A hatalmas farakások, miután lángra lobbantak, füstjelzést küldtek, az angolok helyzetét jelezte. Tüzek figyelmeztették a közeli településeket, egyszersmind elárulták a Berat várának tornyában őrködő katonáknak, merre járnak a fosztogatók. A gróf remélte, hogy egy napon Berat közelébe merészkednek majd, vagy egy alkalmas helyre, ahol az emberei csapdába ejthetik őket, és elszánta rá magát, hogy türelmesen várakozzék a lehetőségre. A *coredorok* előbb vagy utóbb, de mindig hibáznak, és ezek az angolok, hiába hordozzák Northampton earljének jelvényét, nem különbek a közönséges banditáknál.

– Úgyhogy gyakorolj a fegyvereddel, Joscelyn – vonta le a következtetést a gróf –, mert nemsokára használnod kell. És vidd magaddal ezt a mellvértet is!

Joscelyn távozott. A gróf elnézte, amint Roubert atya új rönköt vetett a tűzre, azután figyelmével ismét a dokumentum felé fordult. Astarac grófja felbérelt egy

kőművest, hogy véssse a *Calix Meus Inebrians* szavakat Astarac várának kapuboltozata fölé, és kikötötte, hogy a szerződés dátumának is szerepelnie kell a feliraton. Vajon miért? Miért akarná bárki is e szavakkal díszíteni a várat: „A kelyhem megrészegít”?

– Atyám?

– Az unokaöccse még megöleti magát – morgolódott a férfi.

– Van másik unokaöcsém is – vont vállat a gróf.

– De Joscelyn épp megfelelő – erősködött Roubert atya. – Harcolnunk kell, méghozzá hamarosan. Meg kell égetnünk azt az eretneket. – A harag egész éjjel ébren tartotta. Hogy merték életben hagyni azt az ingyenélőt? Ahogy szűkös fekhelyén forgolódott, fülében hallotta a lány sikolyait, amint a lángok felemésztették a ruháját. Mezítelen lesz, miután a ruhái elégnek, és a rendfőnök visszaemlékezett az asztalhoz kötözött csupasz testre. Akkor megértette a kísértés ördögi természetét, megértette és meggyűlölte. Mekkora élvezetet okozott, amikor a lány combjának belső feléhez préselhette a tűzforró vasat!

– Atyám! Nehogy elszundítson nekem! – térítette magához a gróf. – Nézze ezt! – Felé tolta a kőműves szerződését.

Amaz összeráncolt homlokkal igyekezett kibetűzni a megfakult kézírást, azután bólíntott, amint felismerte a frázist.

– Dávid zsoltárai közül való – jegyezte meg.

– Hát persze! Hogy lehettem ilyen ostoba! De miért akarná bárki azt vésetni a kapuja fölé, hogy „*Calix Meus Inebrians*”?

– Az egyházatyák – magyarázta a pap – kételkedtek abban, hogy a zsoltár a részegségre utalna, ahogyan mi értjük a szót. Talán eltelt örömmel? A kelyhem örömmel tölt el?

– De miféle kehely? – tette fel a kérdést a gróf.

Néma csend lett, csak az esőcseppek kopogása és a tűzifa pattogása hallatszott, azután a szerzetes újra végigolvasta a szerződést, hátralökte a székét, és odalépett a gróf könyvespolcához. Levett egy jókora, fémveretes kötetet, amelyet elővigyázatosan az olvasóállványra helyezett, felpattintotta a fedelét, és lapozni kezdte a hatalmas, merev oldalakat.

– Miféle könyv az? – akarta tudni a gróf.

– A Szent József-kolostor krónikája – felelte Roubert atya. A lapokat forgatta, egy bejegyzést keresett. – Tudjuk – mormolta –, hogy Astarac utolsó grófját megfertőzte a katar eretnekség. Mondják, az apja fegyvernökként küldte egy lovag szolgálatába, Carcassonne-ba, és így esett bűnbe. Végül megörökölte Astaracot, támogatta az eretnekeket, és az utolsó katar nagyurak sorába tartozott. – Pillanatnyi szünetet tartott, amíg újabb lapra fordított. – Á! Itt is van. Montségur Szent Jöevin napján esett el, VII. Rajmund uralkodásának huszonnegyedik esztendejében. – Rajmund volt Toulouse utolsó nagy grófja, aki immár közel száz esztendeje meghalt. Roubert atya elgondolkodott. – Az annyit tesz, hogy Montségur 1244-ben esett el.

A gróf áthajolt az asztal felett, és magához vette a szerződést. Belepillantott és megtalálta, amit keresett.

– Ez ugyanabban az évben kelt, Szent Nazarius előestéjén.

Szent Nazarius ünnepe ugye július végére esik?

– Igen – bólintott.

– Szent Joevin napja pedig márciusra – mutatott rá a gróf –, ami azt bizonyítja, hogy Astarac grófja nem veszett oda Montségurban.

– Valaki megrendelte a latin feliratot. Talán a fia lehetett? – Tovább forgatta a krónika hatalmas lapjait, és végighaladt a durván díszített iniciálék mentén, amíg meg nem találta a keresett bejegyzést. – „És a mi grófunk halálának évében, amikor varangyok és viperák árasztották el a vidéket – olvasta hangosan –, Berat grófja bevette Astaracot, és lemészárolt mindenkit, akit csak ott talált.”

– De a krónika nem tesz említést arról, hogy maga Astarac ura is meghalt?

– Nem.

– Akkor hát mi van, ha életben maradt? – A gróf egyre izgatottabb lett; hátratolta székét, majd fel s alá járkált a szobában. – És miért hagyta cserben a bajtársait Montségurban?

– Már ha így történt – adott hangot Roubert atya a kétségeinek.

– Valakinek megbízást kellett adnia a kőművesnek. Valaki kőbe vésett üzenetet akart hagyni. Valaki, aki... – A gróf hirtelen megdermedt. – Miért Szent Nazarius ünnepének előestéjéről írnak? – kérdezte.

– Miért ne tennék?

– Ha az Szent Pantaleon napja is, miért nem hívják így?

– Azért... – éppen belefogott a magyarázatba, hogy Szent Nazarius messze ismertebb, mint Szent Pantaleon, a gróf

azonban türelmetlenül félbeszakította.

– Mert az a Hétalvók Napja! Heten voltak, Roubert! Heten maradtak életben! És azért akarták bevésíteni a dátumot, hogy ezt nyilvánvalóvá tegyék!

A barát úgy gondolta, hogy a gróf túl kevésbé veszi figyelembe a tényeket, de nem szólt.

– Gondoljon csak bele! – érvelt a gróf. – Hét ifjú, akit üldöztetés fenyeget, igaz? Elmenekülnek a városból, mégpedig melyikből? Epheszoszból, természetesen, és elrejtőznek egy barlangban! A császár Decius volt, ha nem tévedek. Biztosan ő volt, aki megparancsolta, hogy pecsételjenek le minden barlangot, és hosszú évek múlva, ha jól emlékszem, több mint száz esztendővel később, az egyikben rábukkantak az ifjakra, és egyikük se öregedett egyetlen napot sem. Vagyis hét ember, ennyi menekült meg Montségurból!

A rendfőnök a helyére tette a krónikát.

– De egy évvel később – mutatott rá – az ön ősei legyőzték őket.

– Megúszhattak élve – erősködött a gróf –, és mindenki tudja, hogy a Vexille család tagjai elmenekültek. Egyértelmű, hogy túléltek! Gondoljon csak bele, Roubert – szólította a gróf önkéntelenül is gyermekkori nevén a dominikánust –, miért hagyná el egy katar nagyúr az utolsó erődtítményét, ha előtte nem helyezte biztonságba ereinek kincseit? Mindenki tudja, hogy a katarok hatalmas kincsek birtokában voltak!

Roubert atya próbált ellenállni, nehogy rá is átragadjon a gróf lázas izgalma.

– A család – vélte – magával is vihette a kincseket.

– Úgy hiszi? – nézett mélyen a szemébe a gróf. – Heten voltak. Különböző irányba indultak. Egyesek Spanyolországba, mások Franciaország északi részébe, legalább egyikük Angliába. Tegyük fel, hogy önt üldözik, a nyomában ott liheg az egész egyház és minden nagyúr. Magával vinne ilyenkor egy igazán értékes kincset? Kockáztatná, hogy az ellenség kezébe kerüljön? Nem rejtené el abban a reményben, hogy a hét túlélő valamelyike egy napon még visszaszerezheti?

Az érvelés immár minden kapcsolatát elveszítette a valósággal, Roubert atya pedig a fejét csóválta.

– Ha volt is kincs Astaracban – jelentette ki –, azt már rég megtalálták.

– A bíboros mégis bőszen kutat utána – emlékeztette a gróf.

– Mi másért akarna az irattárunkban kutakodni? – Felkapta a kőműves szerződését, és a gyertya fölé tartotta, hogy a három latin szó és a követelés, miszerint a dátumot is a kőbe kell vésni, örökre az enyészeté legyen. Öklével oltotta ki a lángokat a pergamen elszenesedett, izzó szélein, azután a sérült pergament is bedobta a kosárba, amelyben a szerzetesnek szánt dokumentumok gyűltek. – Nem várhatok tovább – jelentette ki. – Astaracba kell mennem. Roubert atya megriadt a gróf forrófejűségét látva.

– Veszélyes vidék az, nagyuram – figyelmeztette –, teli *coredorok*-kal. És nem is esik messze Castillon d'Arbizontól meg az angoloktól.

– Akkor viszek magammal néhány fegyverest. – A gróf

csakugyan lázas izgalomba jött. Ha a Grál az ő birtokán van valahol, azonnal értelmet nyer, miért sújtotta az Úr meddőséggel asszonyait: ily módon büntette azért, hogy meg sem próbálta felkutatni az ereklyét. Most tehát pótolnia kell a mulasztást. – Atyám velem jön – rendelkezett –, Sir Henri, a számszeríjasok és a többi fegyveres pedig a várost védi a távollétemben.

– És az unokaöccse?

– Ó, őt magammal viszem! Ő lesz a kíséretem parancsnoka. Legalább abban a hitben ringathatja magát, hogy a hasznát veszem. – A gróf a homlokát ráncolta. – A Szent Szeverin nem Astaracban van?

– A közvetlen közelében.

– Planchard, a rendház főnöke biztosan szívesen elszállásol bennünket – bólintott a gróf –, és talán a segítségünkre is lesz.

Roubert atya arra gondolt, hogy Planchard inkább minden ostoba vénembernek elmondja majd a grófot, de lattá, hogy a lelkesedés teljesen magával ragadta urát. A gróf kétségkívül azt hiszi, ha megtalálja a Grált, az Úr haladéktalanul megjutalmazza egy fiúgyermekkel, és talán igaza is van. Talán a Grálnak elő kell kerülnie, hogy helyrebillentse a világot ezért a barát térdre hullt a nagy csarnokban, és azért fohászzkodott, hogy az Úr áldja meg a grófot, ölje meg az eretneket, és fedje fel a Grált Astaracban.

Thomas és emberei kora délután hagyták el Astaracot, lovaik hátán a nyers húsdarabokkal, főzőedényekkel és

minden egyéssel, ami értéket képviselt és eladható volt Castillon d'Arbizon piacsterén. Thomas szüntelenül hátrafelé tekintgetett, és azon tűnődött, miért nem érez semmit e hely iránt, miközben biztosan tudta, hogy még vissza fog térni. Titkok rejtőztek Astaracban, és neki meg kellett fejtenie őket.

Egyedül Robbie lovagolt olyan hátason, amelyet nem terhelt zsákmány. Utolsóként csatlakozott a portyázókhoz, és furcsamód elégedett arckifejezéssel tért meg a kolostorból. Nem adott magyarázatot a késlekedésére, sem arra, hogy miért kímélte meg a cisztercieket. Csak biccentett Thomas felé, és beolvadt a menetoszlopba, amint elindultak nyugat felé.

Késő lesz, mire hazaérnek, gondolta Thomas, alighanem koromsötét, ő mégsem aggódott. A *coredorok* nem mertek támadni, ha pedig Berat grófja csapatokat küldene, hogy a hazafelé vezető úton feltartóztassa őket, a dombtetőről észrevennék üldözőiket, ezért hát nyugodtan lovagolt, miután a kifosztott faluban nyomorúságot és füstöt hagyott maga mögött.

– Megtaláltad, amit kerestél? – érdeklődött Sir Guillaume.

– Nem.

Sir Guillaume felnevetett.

– Micsoda egy Sir Galahad vagy te! – A Thomas nyergéhez kötözött zsákmányra sandított. – Elindulsz a Szent Grálért, hogy egy rakás kecskebőrrel és egy ürücombbal térj haza.

– És mennyivel finomabb lesz ez, jó ecetes szószban

párolva – tette hozzá mosolyogva Thomas.

Sir Guillaume hátratekintett, hogy elnézze a nyomukban járó tucatnyi *coredort*.

– Nemsokára észre kell térítenünk ezeket a gazembereket.

– Úgy lesz – ígérte Thomas –, úgy lesz.

Sehol sem váraoztak fegyveresek, hogy csapdába csalják őket. Csak egyszer kellett megállniuk, amikor az egyik málhás ló lesántult, bár csak egy kavics ékelődött a patájába. Ahogyan a szürkület közeledett, a *coredoroknak* nyomuk veszett. Robbie ismét az előőrsben lovagolt, ám amikor már félúton jártak, és a nap vöröslő gömbként bukott le a hátuk mögött, visszafordult és odahúzódott Thomas mellé. Genevieve az út mellett haladt, és tüntetően előrébb ugratott, de ha Robbie észre is vette ezt, nem fűzött hozzá megjegyzést. Vetett egy pillantást a Thomas nyergére halmozott kecskebőrökre.

– Apámnak egyszer volt egy lóbőr köpenye – törte meg kényszeredetten a csendet, amely kezdett túl hosszúra nyúlni közöttük, azután anélkül, hogy további részleteket közölt volna atyjának sajtáságos ízléséről, zavart pillantással fordult Thomas felé. – Gondolkodtam – mondta. – Veszélyes elfoglaltság – jegyezte meg Thomas szórakozottan.

– Lord Outhwaite ugyan elengedett, hogy veled tartsak – folytatta Robbie –, de nem bánád, ha elhagynálak?

– Elhagynál? – kérdezte Thomas meglepetten.

– Ha végül visszamennék – bólintott Robbie.

– Végül? – kérdezte Thomas gyanakodva. Robbie-nak fogolyként, amennyiben nem maradt Thomas mellett,

kötelessége volt visszatérni Lord Outhwaite-hoz, és Angliában kivárni, amíg megfizetik a váltságdíját.

– Meg kell tennem bizonyos dolgokat – magyarázta Robbie –, hogy helyreállítsam a lelki békémet.

– Á! – Thomas zavartan sandított a barátja mellkasán csillogó ezüsthüvelyre.

Robbie egy egerészölyvre meredt, amely az alacsony dombok felett siklott, és a kisebb madarakra vadászott az elhaló fényben.

– Sosem voltam oda a vallásért – vallotta meg. – A családjamból soha senki nem volt oda érte. Az asszonyok persze buzgón imádkoznak, de a Douglas család férfitagjai nem. Jó katonák vagyunk, de rossz keresztények. – Elhallgatott, láthatóan feszengett, azután lapos pillantást vetett Thomasra.

– Emlékszel arra a papra, akit Bretagne-ban öltünk meg?

– Még szép, hogy emlékszem. – A dominikánus szerzetes és inkvizítor, Bernard de Taillebourg kínozta meg Thomast, emellett segített Guy Vexille-nek abban, hogy megölje Robbie fivéréét. Mindezekért Thomas és Robbie együtt kaszabolta őt halálra egy oltár előtt.

– A vérét akartam – ismerte el Robbie.

– Azt mondtad – emlékeztette Thomas –, hogy nincs az a bűn, amire egy másik pap ne adna feloldozást, és ez alól a papgyilkosság sem kivétel.

– Tévedtem – csóválta a fejét komoran Robbie. – Pap volt, és nem lett volna szabad megölnünk.

– Mocskos, eltaposni való féreg volt – kiáltott Thomas bosszúszomjasan.

– Olyan ember volt, aki ugyanazt akarta, amit te magad is – jelentette ki Robbie. – Gyilkolt azért, hogy elérje a célját, de ezt tesszük mi is, Thomas.

Thomas keresztet vetett.

– Az én lelkem miatt aggódsz – kérdezte gúnyosan –, vagy a magadé miatt?

– Astaracban beszéltem az apáttal – kerülte meg Robbie Thomas kérdését –, és említettem neki a dominikánust. Azt mondta, rettenetes dolgot tettem, és hogy a nevem szerepel az ördög listáján. – Robbie ezt a bűnt vallotta meg, noha Planchard elég bölcs volt ahhoz, hogy tudja, a fiatal skót lelkét valami más nyomja, és az a valami alighanem a kolduslány. Ugyanakkor szaván fogta Robbie-t, és kérlelhetetlenül szigorú volt vele. – Zarándokútra küldött – tette hozzá Robbie.

– Azt mondta, el kell mennem Bolognába, és imádkoznom kell az áldott Domonkos sírjánál, és hogy jelet fogok kapni, ha Szent Domonkos megbocsátja a bűnöm.

A Sir Guillaume-mal folytatott korábbi beszélgetés után Thomas is eldöntötte magában, hogy az lesz a legjobb, ha elküldi a skótot, és Robbie most csak megkönnyítette a helyzetét. Thomas mégis úgy tett, mintha vonakodna.

– Télre még maradhatnál – vetette fel.

– Nem – rázta meg a fejét határozottan Robbie. – Elkárhozom, Thomas, hacsak nem teszek valamit ellene.

Thomas visszaemlékezett a dominikánus halálára, a sátor falain táncoló lángokra, és a két kardra, amelyek ütemesen csaptak le a görcsösen rángatózó szerzetes vérben úszó testére.

– Akkor én is elkárhozom, nem igaz?

– A te lelked a te bajod – vont vállat Robbie –, én nem mondhatom meg, mit tegyél. De az apáttól tudom, hogy nekem mi a teendőm.

– Akkor hát, menj Bolognába – bólintott Thomas, és leplezte megkönnyebbülését, amiért Robbie úgy döntött, elhagyja.

Két napba telt, mire kiszámították, milyen útvonal lenne a legalkalmasabb Robbie számára, de miután beszéltek egy zarándokkal, aki azért érkezett a városba, hogy imát mondjon a felső templomban, Szent Sardos sírjánál, úgy döntöttek, az lenne a leghelyesebb, ha visszatérne Astaracba, majd onnan egyenesen délnek tartana, Szent Gaudens felé. Azután rátérhet a jól kitaposott országútra, és ott csatlakozhat az utazó kereskedőkhöz, akik bizonyára szívesen látnak egy fiatal, erős fegyverest, aki segíthet megoltalmazni a karavánt.

– Szent Gaudensből északnak kell haladnod, Toulouse felé – magyarázta a zarándok –, és útközben mindenképp állj meg Szent Severin szentélyénél, hogy az áldását kérd. Ama templomban őrzik az egyik korbácsot, amellyel annak idején a mi urunkat megostorozták, és ha megfizeted, azt is engedik, hogy megérintsd, és akkor sosem kell attól tartanod, hogy megvakulsz. Azután tovább kell haladnod Avignon felé. Azokat az utakat jól őrzik, így ott már biztonságban leszel. Avignonban majd kérd a szentatya áldását, és keress valakit, aki tudja, merre vezet tovább az út kelet felé.

Az út legveszélyesebb szakaszának az első ígérkezett, és

Thomas megígérte Robbie-nak, hogy elkíséri Astarac közvetlen közelébe, így nem kell majd a *coredoroktól* tartania. A nagy csarnok vasalt ládájából egy pénzeszsákot is adott neki.

– Több, mint amennyi a részed – tette hozzá Thomas. Robbie megemelte az aranyakkal teli bőrzacskót.

– Ez túl sok.

– Krisztusra, ember, minden fogadóban fizetned kell majd. Vedd csak el! És az isten szerelmére, nehogy elkockázd!

– Nem teszem – rázta a fejét Robbie. – Megfogadtam Planchard apátnak, hogy felhagyok a szerencsejátékkal, és ő ünnepélyesen megesketett erre az apátságban.

– Remélem, gyertyát is gyújtott – mondta Thomas.

– Hármat is – vetett keresztet Robbie. – Nem vétkezhetek többet, Thomas, amíg nem fohászokdtam Domonkoshoz. Az apát mondta. – Elhallgatott, majd szomorúan elmosolyodott.

– Annyira sajnálom, Thomas.

– Sajnálod? Ugyan mit? Robbie vállat vont.

– Hogy nem voltam jobb társad. – Újra zavartnak tűnt, és nem is szólt többet, ám aznap éjjel, amikor együtt ettek a csarnokban, hogy búcsút vegyenek Robbie-tól, a skót minden tőle telhetőt megtett, hogy előzékeny legyen Genevieve-vel. Még ürüsltjenek egy részéről, a legfinomabb falatról is lemondott, és ragaszkodott hozzá, hogy azt a lány egye meg helyette. Sir Guillaume csodálkozva forgatta egyetlen megmaradt szemét. Genevieve illő módon köszönetet mondott, majd másnap reggel a fagyos északi szélben valamennyien útnak

indultak, hogy elkísérjék Robbie-t.

Berat grófja csupán egyszer járt Astaracban, azt is hosszú évekkel ezelőtt, és amikor újra meglátta a falut, alig ismert rá – mindig is parányi, bűzölgő és szegény településként ismerte, de most ráadásul fel is dúlták. A háztetők felét felgyújtották, a megperzselődött falak sötéten meredtek az égre, a vértócsák között csontok, tollak és zsigerek árulkodtak arról, hol mészárolták le a falu jószágainak java részét. Amikor a gróf megérkezett, három ciszterci barát élelmet osztott a falu lakóinak, ám ez sem gátolta a rongyokba öltözött falusiakat abban, hogy körülvegyék és megsüvegeljék a grófit, majd letérdepeljenek elé és alamizsnáért nyújtsák a kezüket.

– Ki tette ezt? – akarta tudni a gróf.

– Az angolok, nagyuram – felelte az egyik szerzetes. – Tegnap jártak itt.

– Krisztusra, százszoros halált halnak ezért – harsant fel a gróf.

– Levágom őket, mint a kutyákat – tette hozzá Joscelyn harciasan.

– Már szinte azon gondolkodom, hogy elengedlek utánuk – fordult felé a gróf –, de mit tehetnénk a várfalak ellen?

– Ágyúk – vágta rá Joscelyn.

– Már elküldtettem az ágyúkért Toulouse-ba – közölte a gróf indulatosan, azután szétszórt egy marék aprópénzt a falusiak között, majd megsarkantyúzta lovát, és elvágta a mellétük. Megállt, hogy felnézzen a sziklaormon meredező várromra, de már nem lovagolt fel a régi erődhöz, hiszen

nemsokára besötétedett, és a levegő igencsak lehűlt. A gróf kimerült a hosszú úton, feltörte a nyereg, és a számára szokatlan vértzet felsebezte a vállát, ezért ahelyett, hogy megindult volna a várrom felé kígyózó hosszú csapáson, a Szent Szeverin ciszterci apátság és világi kényelme felé vette az irányt.

Fehér csuhás barátok tartottak hazafelé a munkából. Egyikük öltre való tűzifát cipelt, mások kapákat és ásókat. A szőlő utóját is leszüretelték, és két szerzetes egy ökrös szekeret vezetett, amelyet a mélybíbor színű gyümölcsrel raktak meg. A barátok most félrevonták a kocsit, amint a gróf és harminc fegyverese az egyszerű, dísztelen épület felé ugettek mellettük. A rendházban senki sem számított látogatókra, a barátok mégis minden fontoskodás nélkül üdvözölték a gróft, ellátták a lovakat, és a szőlőprések között elszállásolták a fegyvereseket. Tüzet gyújtottak a vendégszárnnyban is, ahol a gróf, unokaöccse és Roubert atya elhelyezéséről gondoskodtak.

– Az apát, a rendház főnöke a kompletórium után üdvözi önöket – tudatták a gróffal, azután kenyeret, babot, bort és füstölt halat szolgáltak fel. A bor az apátságban készült, és igencsak savanyúra sikeredett.

A gróf elbocsátotta Joscelynt és Roubert atyát a saját hálókamráikba, majd elküldte fegyvernökét, hogy másutt keressen magának egy fekhelyet, azután egymagában telepedett le a tűz mellé. Azon tűnődött, miért küldte az Úr az angolokat a gyötrésére. Ez is újabb büntetés lenne, amiért elhanyagolta a Grált? Valószínűnek tűnt, miután mostanra meggyőzte magát arról, hogy az Úr kiválasztotta

őt, s csupán egyetlen utolsó feladatot kell teljesítenie, mielőtt elnyeri méltó jutalmát. A Grál, gondolta lázas révületben. A Grál, a létező legszentebb ereklye, amelyet neki kell felfedeznie. Térdre hullt a nyitott ablak mellett, az apátság templomában kántáló barátok hangját hallgatta, és azért imádkozott, hogy küldetése sikerrel járjon. Hosszan imádkozott még azután is, hogy a kántálás abbamaradt, s végül Planchard térdeplő pózban bukkant rá a grófra.

– Nem zavarok? – kérdezte az apát előzékenyen.

– Nem, nem. – A gróf összerándult a térdébe hasító fájdalomtól, amint felegyenesedett. Mostanra megszabadult páncéljától, a szőrmebéléses köntöst és elmaradhatatlan gyapjúsapkáját viselte. – Sajnálom, hogy csak így betörtem ide. Tudom, nem szóltam előre. Bizonyára kényelmetlenséget okozok.

– Egyedül az ördög okozhat nekem kényelmetlenséget – mosolygott a férfi –, és tudom, hogy nem ő vezérelte ide önt.

– Reméljük. – A gróf leült, majd azon nyomban fel is pattant. Rang szerint őt illette a helyiség egyetlen széke, de az apát olyan vénséges vén volt, hogy a gróf úgy érezte, fel kell ajánlania neki.

A rendfőnök megrázta a fejét, és inkább az ablakpárkányra telepedett.

– Roubert atya eljött a kompletóriumra – tudatta –, és utána beszélt velem.

A gróf riadtan rezzent össze. Elmondta, miért vannak itt? Ő maga akart beszélni az apáttal.

– Nagyon fel van zaklatva – tette hozzá Planchard.

Franciául beszélt, az arisztokraták franciáján, elegánsan és szabatosan.

– Roubert mindig fel van zaklatva, ha nem találja a helyét – jegyezte meg a gróf –, márpedig hosszú utat tettünk meg, és ő nem szokott a lovagláshoz. Nem erre született, tudja?

Úgy üli meg a lovat, akár egy nyomoronc. – Elhallgatott, kikerekedett szemmel meredt az apátra, azután elengedett egy robbanásszerű tüsszentést. – A fenébe! – mormolta vizenyős szemmel, megtörölte az orrát köntösének ujjában.

– Roubert összecsuklik a nyeregben. Folyton mondom neki, hogy egyenesedjen fel, de nem hallgat rám. – Újra eltüsszentette magát.

– Attól tartok, igencsak félreértette. Roubert atyát nem a kimerültség zaklatta fel, hanem az ingyenélő.

– Ó, igen, persze. A lány. – A gróf vállat vont. – Úgy vélem, szívesen látná már a máglyán. Az lenne csak az illő jutalma ennyi fáradozás után. Tudja, hogy ki is vallatta?

– Tűzzel, felteszem. – Az apát a homlokát ráncolta. – Mily különös, hogy egy ingyenélő ennyire délre tévedjen. Rendszerint északon kísértének. De hát Roubert bizonyos a dolgában.

– Teljes mértékben! A szerencsétlen pára mindent bevallott.

– Ahogyan én is tettem volna a helyében, ha a tűznek adnak – jegyezte meg az apát epésen. – Tudja, hogy immár az angolok oldalán lovagol?

– Hallottam – bólíntott a gróf. – Szomorú dolog ez, szomorú dolog.

– De legalább az én házamat megkímélték – tette hozzá

Planchard. – Ezért jött, nagyuram? Hogy megvédjen bennünket az eretnektől és az angoloktól?

– Persze, persze – felelte buzgón a gróf, ám ezután sejtetni engedte jövetelének valódi célját is. – Mindamellet van egy másik ok is, egy egészen másféle ok. – Arra számított, hogy az apát rákérdez, mi lenne az, ám ő nem szólt, és emiatt a gróf feszengeni kezdett. Már azon tűnődött, hogy talán így próbálnak gúnyt űzni belőle. – Roubert atya nem beszélt erről? – kérdezte végül.

– Csak az eretnekről beszélt.

– Á! – A gróf még most sem tudta, hogyan foglalja össze küldetése lényegét, ezért egyenesen a dolgok közepébe vágott, hogy lássa, megérti-e az apát ennyiből.

– „*Calix meus inebrians*” – jelentette be, majd újfent hatalmasat tüszentett.

Az apát kivárta, amíg a gróf megtörülte az orrát.

– Dávid zsoltárai. Mindennél jobban szeretem ezt az egyet, kiváltképp a kezdetét. „Az Úr az én pásztorom, nem szűkölködöm.”

– „*Calix Meus Inebrians*” – mondta újra a gróf, ügyet sem vetve a másik szavaira –, ezt a feliratot vésték az itteni vár bejárata fölé.

– Csakugyan?

– Még nem hallott erről?

– Oly sok mindent hallani ebben a jelentéktelen kis völgyben is, nagyuram, hogy muszáj különbséget tennünk a félelmek, az álmok, a remények és a valóság között.

– „*Calix meus inebrians*” – ismételte konokul a gróf, abbéli

gyanújában, hogy az apát pontosan tudja, miről beszél, csak össze akarja őt zavarni.

Planchard egy hosszú pillanatig némán meredt a grófra, azután bólintott.

– A történet nem új számomra. Felteszem, nagyuram számára sem az.

– Úgy hiszem – felelt a gróf esetlenül –, hogy Isten jó okkal vezérelt engem ide.

– Akkor áldja a jó szerencséjét, nagyuram! Oly sokan jönnek ide, hogy kifürkésszék Isten céljait, én mégsem mondhatok nekik mást, csak hogy figyeljenek, dolgozzanak és imádkozzanak, s ezáltal remélhetőleg idejében értesülnek az Úr céljairól, még ha ezek ritkán mutatkoznak is meg a maguk valójában. Igazán irigylem önt.

– Önnek is megadatott – vágott vissza nyersen a gróf.

– Nem, nagyuram – csóválta a fejét komoran az apát. – Isten csupán megnyitotta a kaput egy kövekkel, tövisekkel és gyomokkal teli mezőre, és rám hagyta, hogy megműveljem. Kemény munka volt, nagyuram, nehéz munka, és bár közeledek a véghez, a java része még mindig hátralenne.

– Meséljen nekem! – kérte nyomatékosan a gróf.

– Az életemről? – színlelt értetlenséget az apát.

– A kehelyről – nézett a férfi szemébe a gróf –, amely részeggé tesz.

Planchard felsóhajtott, egy pillanatra valóban vénséges vénnek tűnt, azután felállt.

– Jobbat mondok, nagyuram – javasolta. – Inkább megmutatom!

– Megmutatja? – hördült fel a gróf elképedten és ujjongva. Az apát a szekrényhez lépett, és elővett egy lámpást.

A tűzből vett parázssal meggyújtotta, azután intett az izgatott grófnak, hogy kövesse őt a sötét klastromon át, az apátság templomába, ahol kis gyertya pislákol a zord építmény egyetlen dísze, Szent Benedek gipszből készült szobra alatt.

Előhúzott egy kulcsot a reverendája alól, és elvezette a grófot egy kis ajtóhoz, amely a templom északi oldalán, a mellékoltár által félig elrejtett falfülkéből nyílt. A zár ellenállt, de végül megadta magát, és az ajtó csikorogva megnyílt.

– Vigyázzon a lépcsőn, nagyuram, megkopott és omladozik.

A lámpás pislákolva mutatta az utat, amint az apát elindult lefelé a meredek lépcsősoron, amely éles kanyarral fordult be a sírkamrába, ahol az öles oszlopok közé, a boltíves mennyezetig érő halmokban emberi csontokat zsúfoltak. Bőséggel akadtak lábszárcsontok, karcsontok, a tűzifához hasonló módon felhalmozott bordák, s közöttük – mint gömb alakú kövek – az üres tekintetű koponyák.

– A barátok? – kérdezte a gróf.

– Várják a feltámadás szent napját – bólintott az apát, aki elvonult a kripta legtávolabbi végébe, meggörnyedt egy alacsony boltív alatt, és átfurakodott egy kisebb kamrába, ahol egy ősi pad állt, mellette vasalt faládával. Az egyik falfülkében talált néhány félig leégett gyertyát, és meggyújtotta őket, hogy a kamrát betöltsék az imbolygó fények. – Az ön dédapja volt az, áldassék a neve, aki ránk ruházta ezt a házat. – Újabb kulcsot húzott elő a fekete

csuha alatt meglapuló kis tarsolyból. – Azelőtt jelentéktelenek voltunk, és igencsak szegények, ám az ön őse földet adományozott nekünk, így hálálta meg Istennek, hogy legyőzte a Vexille-házat. A földekből megélünk, ha gazdaggá nem is tesznek bennünket. Ez így is van rendjén, mindazonáltal birtokolunk néhány értéket, és ezt is közéljük soroljuk. – Lehajolt a ládához, elfordította a súlyos kulcsot, és felemelte a fedelet.

A gróf eleinte csalódottnak tűnt, minthogy semmit sem látott a ládában, ám amikor a szerzetes közelebb hozta a gyertyákat, a gróf felismerhetett egy patinával borított ezüst ostyatányért, egy bőrsákot és egy gyertyatartót. Az apát a zsákra mutatott.

– Ezt egy lovagtól kaptuk, hálából azért, hogy meggyógyítottuk az ispotályunkban. Esküdözött, hogy Szent Ágnes öve, de bevallom, én magam még sosem nyitottam ki a zsákot. Emlékszem, Basle-ban is láttam egy övet, de miért ne lehetett volna a szentnek kettő is? Édesanyámnak is több volt, igaz, ő közelébe se ért a szentségnek. – A férfi ügyet sem vetett a két ezüstre, és kiemelt egy tárgyat, amely mindeddig a láda egyik sötét sarkában rejtőzött. Egy fadoboz volt az, amit Planchard gondosan letett a padra. – Vizsgálja csak meg közelebbről, nagyuram! Ősrégi, a festése rég megfakult. Kész csoda, hogy nem égettük el már évekkel ezelőtt, de valamiért mégis megmaradt.

A gróf letelepedett a padra, és megemelte a dobozt. A szögletes, nem túlzottan mély tartóban legfeljebb egy férfi kesztyűje férhetett el. A fedél berozsdásodott zsanéron mozgott, és amikor kinyitotta, a gróf nem látott semmit.

– Ez minden? – kérdezte szemmel látható csalódottsággal.
– Nézze csak meg jobban, nagyuram! – kérte az apát türelmesen.

A gróf jobban megvizsgálta. A fadoboz belsejét sárgára festették, és a máz belül jobban kitartott, mint a külső oldalakon, ahol mostanra teljesen megfakult. A gróf azonban így is láthatta, hogy a doboz egykor fekete lehetett, és a fedelére egy címert festettek. A jelvény nem tűnt ismerősnek számára, és olyannyira megkopott, hogy alig lehetett látni, de mégis mintha egy oroszán vagy valamely más bestia ágaskodott volna rajta, karmai között egy kivehetetlen tárggyal. – Egy griff, kezében egy serleggel.

– Serleggel? Talán a Grállal?

– A Vexille család címere. – Az apát ügyet sem vetett a gróf kérdésére. – Egy helyi mendemonda szerint a kehely csak azután került rá, hogy Astaracot lerombolták.

– De miért adták hozzá a serleget? – kérdezte a gróf, aki egyre inkább beleloallta magát az izgalomba.

A szerzetes újra megkerülte az egyenes választ.

– Nézze csak meg, nagyuram, a doboz elülső oldalát!

A gróf megbillentette a dobozt, amíg a gyertyafény meg nem csillant a kopott festéken, és meg nem látta a festett szavakat. Az írás elmosódott, a betűk némelyike eltűnt az idők során, de a szöveg értelméhez így sem fért kétség. Nyilvánvaló és csodálatos módon a *Calix Meus Inebrians* szavakat festették a dobozra. A gróf meredten nézte, és a felfedezés folyamányait latolgatta, miközben szólni sem tudott az izgatottságtól. Az orra csöpögni kezdett, mire

ingerülten beletörölte ruhájának ujjába.

– A doboz üres volt, amikor rábukkantak – tudta meg az apától –, legalábbis Loix szerzetes ezt állította, Isten nyugosztalja a lelkét. A mese szerint a dobozt abban az aranyból és ezüsből kovácsolt ereklyetartóban helyezték el, amelyre a várkápolna oltárán találtak rá. Az ereklyetartót minden bizonnyal Berat-ba vitték, a dobozt azonban a szerzetesrendnek adták. Mint afféle értéktelenséget, úgy gondolom.

A gróf újra felnyitotta a dobozt, és megpróbált beleszagolni, de az orra reménytelenül bedugult. Patkányok surrantak a csontok között, a szomszédos csontkamrában, de ő ügyet sem vetett a zajongásukra, kirekesztett az agyából mindent, hogy átadhassa magát az ábrándoknak. A Grálnak, az ő örökségének. Csakhogy, ébredt rá, a doboz túl kicsi ahhoz, hogy elférjen benne a Grál. Vagy mégsem? Ki tudhatja, hogyan fest egyáltalán a Grál?

Az apát a doboz után nyúlt, hogy visszategye a helyére, de a gróf szorosan magához ölelte.

– Nagyuram, a dobozt üresen találták. Semmi sem volt Astaracban. Ezért is hoztam ide, hogy a saját szemével láthassa. Semmit sem találtak.

– Ezt mégis megtalálták! – erősködött a gróf. – És ez azt bizonyítja, hogy a Grál ott volt.

– Úgy véli? – csóválta a fejét szomorúan a szerzetes.

A gróf a megfakult szavakra mutatott a doboz oldalán.

– Mi mást jelentene ez?

– Génuában is van egy Grál – vont vállat Planchard –, és egykor a lyoni Benedek-rendiek is állították, hogy a

birtokukban van. Azt is mondják – adja Isten, hogy ne legyen igaz –, az eredeti Konstantinápoly császáranak kincstárát gazdagítja. Egyszer Rómában bukkant fel, másszor Palermóban, bár az szerintem egy szaracén kupa, amit az egyik velencei gályáról raboltak el. Mások szerint az arkangyalok leszálltak a földre, és magukkal vitték a mennybe, bár akad, aki szerint még most is Jeruzsálemben van, ahol a lángoló pallos őrzi, amely egykor az Édenkertet is. Látták Cordobában, nagyuram, ahogyan Nímes-ben, Veronában és tucatnyi egyéb helyen is. A velenceiek úgy hiszik, egy szigeten rejtőzik, amely csak a tiszta szívűek előtt mutatja meg magát, míg mások állítják, hogy Skóciába vitték. Nagyuram, egész könyveket lehetne megtölteni a Grálról szóló történetekkel.

– Itt volt. – A gróf láthatóan nem akart hinni mindabban, amit Planchard elmondott. – Itt volt – ismételte konokul –, és talán még mindig itt van.

– Semmit sem állítanék jobban, de ahol Gawain és Perceval elbukott, mit remélhetnénk mi?

– Ez Isten üzenete – markolta meg még szorosabban a dobozt a gróf.

– Úgy vélem – ütött meg Planchard józanabb hangot –, hogy ez a Vexille család üzenete. Úgy vélem, ők készítették el és festették ki ezt a dobozt, majd hagyták hátra, hogy kigúnyoljanak bennünket. Elmentek és elhitették velünk, hogy magukkal vitték a Grált. Azt hiszem, ez a doboz az ő bosszújuk. El kellene égetni.

A gróf nem eresztette el a fadobozt.

– A Grál itt volt – vetette meg a lábát.

Az apát, aki felismerte, hogy lemondhat a dobozról, lezárta a vasalt ládát.

– Kis rendház vagyunk, nagyuram – vonta meg a vállát –, de azért nem vagyunk teljesen elzárva. Kapunk leveleket hittestvéreinktől, és hallunk bizonyos dolgokat.

– Úgymint?

– Bessières bíboros egy hatalmas erekleje után kutat – felelte.

– És errefelé kutakodik! – vágta rá diadalmasan a gróf. – Egy szerzetest küldött, hogy kutassa át az irattáramat.

– És ha Bessières kutakodik, akkor biztos lehet benne, hogy nem ismer könyörületet.

A grótot nem lehetett elriasztani.

– Az Úr küldetést rótt rám – jelentette ki. Planchard felvette a lámpást.

– Nem mondhatok önnek mást, nagyuram, minthogy nem tudok róla, hogy a Grál Astaracban lenne. Egy dolog azonban biztos, olyan biztos, mint hogy a csontjaim nemsoká odakerülnek majd hittársaim mellé, a sírkamrába. A Grál keresése, nagyuram, megőrjíti az embert. Elkápráztat, megzavar, és nyomorúságos ronccsá változtat mindenkit. Veszedelmes dolog, nagyuram, amit legjobb a trubadúrokra hagyni. Hadd énekeljenek róla, hadd költsék a dalaikat, de az ég szerelmére, ne tegye kockára miatta a lelki üdvét!

Ám ha Planchard figyelmeztetését egy karra való angyal énekelte volna is el, a gróf akkor se hallotta volna meg. Kezében tartotta a dobozt, és az bizonyította, amit hinni akart.

A Grál létezett, és őt választották ki arra, hogy megtalálja. És így is lesz.

Thomas nem akarta egészen Astaracig kísérni Robbie-t. A völgyet, ahol a nyomorúságos kis falu feküdt, már alaposan kifosztották, ezért meg kellett volna állniuk a szomszédos völgyben, ahol a még érintetlen települések fürtként csüngtek a Masseuréból elvezető országút mentén. Miközben Thomas emberei az ördög munkáját végezték, ő és néhány fegyverese ellovagolhatott az Astaracra tekintő dombtetőre, hogy amennyiben nem látnak coredorokat vagy más ellenségeket, útjára bocsátsák a skótot.

Thomas ezúttal is minden haderejét magával vitte, leszámítva a Castillon d'Arbizon várát őrző tucatnyi embert. A fosztogatók java részét a Gers-folyó mellett fekvő egyik kis településen hagyta, majd tucatnyi íjászával és még egyszer annyi fegyveressel elkísérte Robbie-t az út utolsó néhány mérföldjén. Genevieve Sir Guillaume mellett maradt, aki a faluban felfedezett egy ősi sírhalmot – egy afféle helyet, ahol reményei szerint a régi népek elrejtették az aranyukat, még mielőtt a kereszténység fénybe borította a világot –, tucatnyi munkást parancsolt maga mellé, és bőszen ásni kezdett. Thomas és Robbie ráhagyta a kutatást, s felkapaszkodtak a keleti dombokra, a kanyargós csapáson, amely keresztülvezetett a gesztenyefa ligeteken, ahol a parasztok hosszú karókkal támasztották meg a frissen ültetett hajtásokat. Nem láttak *coredorokat*; ami azt illeti, egész reggel egy teremtett

ellenséggel sem találkoztak, bár Thomas eltűnődött, mennyi időbe telhet, amíg a banditák is meglátják a kavargó füstöt, amely a faluban rakott óriási máglya felől szállt fel, ahol Sir Guillaume bőszen kereste tovább álmai aranyát.

Robbie nyugtalan volt, amit semmitmondó locsogással igyekezett palástolni.

– Emlékszel arra a londoni góyalábas fickóra? – kérdezte.

– Amelyik karikákat dobált a levegőbe? Értette a dolgát.

Micsoda egy különös hely az! Vajon mennyibe kerülhet a szállás egy jobb londoni fogadóban?

Thomas nem emlékezett.

– Talán néhány pennybe.

– Úgy értem, csak megpróbálják átverni az embert, nem? – kérdezte Robbie nyugtalanul.

– Kik?

– A fogadósok.

– Csak próbálnak jól járni – vont vállat Thomas. – Inkább egy pennyvel többet fizess, mint kevesebbet. De a legtöbb helyen megalhatsz a kolostorokban is.

– Á, az igaz. De azért ott is kell adni valamit, nem?

– Elég egy rézpénz is.

Felértek a domb kopár csúcsára. Thomas ellenség után kutatott, de egyet sem látott. Értetlenül fogadta Robbie különös kérdéseit, azután ráébredt, hogy a skótot, aki minden látható félelem nélkül vetette magát a küzdelmekbe, minden bizonytalansággal töltik el az előtte álló út kilátásai. Egy dolog otthon utazgatni, ahol az emberek értik a beszédünket, és megint más egyedül róni

az országot, keresztül az idegen országokon, ahol legalább tucatnyi különböző nyelvet beszélnek.

– A legjobb – igyekezett megnyugtani Thomas –, ha keresel olyanokat, akik ugyanarra mennek. Rengetegen lesznek, és mind társaságra vágyik.

– Te is így tettél, amikor Bretagne-ból Normandiába utaztál? Thomas elvigyorodott.

– Én akkor egy dominikánus csuháját húztam fel. Az utazók ugyan nem vágnak egy dominikánus társaságára, de kifosztani se akarják. Boldogulni fogsz, Robbie. Minden kereskedő két kézzel kap majd utánad. Egy fiatal férfi, éles karddal? Még a lányukat is felkínálják neked, csak hogy velük tarts.

– Esküt tettem – közölte Robbie komor hangon, azután elgondolkodott. – Bologna messze esik Rómától?

– Nem tudom.

– Szívesen megnézném Rómát. Gondolod, hogy a pápa valaha is visszaköltözik oda?

– Isten tudja.

– Azért szeretném megnézni – sóhajtott fel Robbie ábrándos hangon, azután mosolyogva fordult Thomas felé.

– Majd érted is mondom egy imát.

– Legyen kettő – viszonzta a mosolyt Thomas. – Egy értem, egy pedig Genevieve-ért.

Robbie elnémult. Az elválás pillanata közeledett, és ő nem tudta, mit mondhatna. Visszafogták a lovaikat, noha Sam és Jake továbblovagoltak, amíg le nem láttak a völgybe, ahol a fagyos levegőben Astarac felgyújtott zsúptetői még most is füstölögtek.

– Találkozunk még, Robbie. – Thomas levette a kesztyűjét, és előrenyújtotta jobb kezét.

– Tudom.

– És örökre barátok maradunk – tette hozzá Thomas –, még ha nem is ugyanazon az oldalon harcolunk.

Robbie elvigyorodott.

– Legközelebb, Thomas, a skótok győznek. Jesszusom, Durhamban el kellett volna páholnunk benneteket. Milyen közel voltunk hozzá!

– Tudod, mit mondanak az íjászok! – nevetett fel Thomas. – A közel sosem elég. Vigyázz magadra, Robbie!

– Úgy lesz. – Kezet ráztak, s ugyanabban a pillanatban Jake és Sam vágtazni kezdtek feléjük.

– Fegyveresek! – kiáltotta Jake.

Thomas előreugratta a lovát, amíg le nem látott az Astaracba vezető útra, és azon, nem egész félmérföldnyire, lovasok közeledtek. Páncélos lovasok kardokkal és pajzsokkal. Lovasok egy zászló alatt, amely ernyedten lógott, ezért nem láthatták a címerét; mögöttük pedig a fegyvernökök, a hosszú, esetlen lándzsákkal megrakott hátságokon. Egy egész lovascsapat tartott egyenesen feléjük, vagy talán a gomolygó füstfelhő felé, amely a szomszédos völgyből szakadt fel, ahol az angolok a falut fosztogatták. Thomas hitetlenkedve meredt rájuk. Olyan békésnek tűnt ez a nap, minden fenyegetéstől mentesnek, és az ellenség most mégis közeledett. Hetekig nem zaklatták őket. Egészen eddig a percig.

És Robbie zarándoklata feledésbe merült, legalábbis egy időre. Mert most mindnyájuknak harcolnia kellett.

Valamennyien nyugat felé vágáltak.

Joscelyn, Béziers ura, habókos vén bolondnak tartotta nagybátyját, s ami még rosszabb, tehetős bolondnak. Ha Berat grófja megosztaná vagyonát, minden más lenne, ő azonban hírhedetten fukar, hacsak nem az egyház támogatása vagy olyan ősi ereklyék felvásárlása kerül szóba, mint az a maroknyi penészes szalma, amelyet egy láda aranyért cserélt el az avignoni pápával. Joscelyn csak egyetlen pillantást vetett a kis Jézus szalmájára, és megállapította, hogy az közönséges lóalom a pápai istállókból. A gróf azonban meggyőződéssel vallotta, hogy azzal ágyaztak meg a Megváltó jászolában, és most is csak azért tért vissza Astarac nyomorúságos falujába, hogy újabb ereklyékre vadásszon. Hogy pontosan mire, azt Joscelyn nem tudhatta, miután sem a gróf, sem Roubert atya nem árulta el neki, de ettől még nem kételkedett abban, hogy bolondság az egész.

Kárpótlásképpen harminc fegyveresnek parancsolhatott, még ha a gróf szigorúan meg is hagyta, hogy egy mérföldnél messzebbre nem távolodhat el Astaractól.

– Azért vagy itt, hogy engem védelmezz – közölte Joscelynnal, aki eltűnődött, ugyan mitől védhetné meg a nagybátyját? A néhány *coredor* csak nem merne fegyveres katonákra támadni? Joscelyn megpróbált lovagi tornát szervezni a falu kaszálóján, de nagybátyja fegyveresei kiüregedtek már ebből, az elmúlt években csak kevesen harcoltak közülük, és valamennyien megszokták a kényelmes életet. Nem mintha ez rábírt volna a grófit,

hogy új embereket toborozzon; inkább hagyta, hogy a pókok beszéljék az aranyait. Így hát bármennyire is igyekezett Joscelyn küzdőszellemet verni az emberekbe, egyikük sem harcolt rendesen, amikor pedig egymás ellen vívtak, csak fél szívvel tették. Csupán két délről hozott bajnoka mutatott hamisítatlan érdeklődést a bajvívás iránt, de miután velük küzdött a legtöbbet, előre ki tudta számítani minden mozdulatukat. Csak az idejét vesztegette, ezért még buzgóbban imádkozott, hogy a nagybátyja mielőbb haljon meg. Joscelyn egyedül azért maradt Berat-ban, hogy megörökölje a mesés vagyont, amelyet állítólag a vár alatti kazamatákban őriztek, és ha ez meglesz, Isten a tanúja rá, hogy el fogja költeni! Micsoda hatalmas máglyát rak majd nagybátyja poros könyveiből és papírjaiból! Még Toulouse-ban is látni fogják a füstjét! Ami pedig a grófnét, nagybátyja ötödik asszonyát illeti, akit többé-kevésbé elzárva tartottak a vár déli tornyában, hogy a gróf bizonyos lehessen benne, ha gyermeke születik, az csak és kizárólag az övé – nos, őt Joscelyn alaposan kiokítja majd a gyermekcsinálás mikéntjéről, azután úgy faron billenti, hogy meg sem áll a kanálisig, ahonnan kivakarózott.

Olykor arról ábrándozott, hogy megöli a nagybátyját, de tudta, ezzel óhatatlanul bajba kerülne, ezért hát tovább várt abban a tudatban, hogy a vénembernek amúgy sincs sok hátra. S amíg Joscelyn az örökségéről álmodozott, addig a gróf a Grálról. Úgy döntött, alaposan átkutatja a váromot, s miután a kis fadoboz a kápolnából került elő, kiharancsolta tucatnyi jobbágyát, hogy fesszítsék fel az ősi köveket, és tájrák fel az alattuk megbúvó kamrákat, ahol reményei

szerint sírokra bukkanhatott. A súlyos, hármás koporsókat kirángatták a falfülkékből, majd egyenként felnyitották őket. A külső faburkolat mögött többnyire újabb ólomkoporsó búj meg, amelyet fejszékkel kellett szétverni. Az ólmot ezután szekérre rakták, hogy átszállítsák Berat-ba. A gróf azonban zsirosabb haszonra számított, valahányszor munkásai nekiestek a koporsók külső, rendszerint szilfából faragott kérgének. Megtalálta a csontvázakat, elsárgultan és szárazon, imára kulcsolt kézzel, és több helyről még kisebb kincsek is előkerültek. Némelyik asszonyt nyaklánccal vagy karpereccel együtt temették el, és a gróf lelkifurdalás nélkül megbolygatta a szikkadt maradványokat, hogy megszerezze a zsákmányt, ám sehol sem találta a Grált. Nem került elő más, csak még több koponya, amelyekre ősi pergamenek gyanánt tapadtak az elsötétült bőrfoltok. Egy asszony megőrizte hosszú aranyhaját, amit a gróf csodálatosnak tartott.

– Vajon szép lehetett? – kérdezte Roubert atyától orrhangon, majd menthetetlenül újra eltüsszentette magát.

– A végítélet napját várja ő is – jegyezte meg keserűen a barát, aki mélyen elítélte a sírrablást.

– Biztosan fiatal lehetett. – A gróf elnézte a halott nő haját, ám amint megpróbálta megérinteni, a gondosan elrendezett fürtök hamuvá porladtak. Az egyik gyermek koporsójában egy régi sakk-készletet találtak, amelynek tábláját középtűt félbe lehetett hajtani. A kockákat, amelyeket a gróf berat-i sakk-készletein feketére festettek, itt kis mélyedésekkel jelölték, és a gróf sajtóságosnak találta ezt. Igaz, sokkal jobban érdekelte az a maroknyi régi

érme, amelyet a sakkbábúk helyett a dobozba rejtettek. Az aranyakat Kasztília első királya, Ferdinánd képmása díszítette; a gróf megcsodálta pompás kidolgozásukat.

– Háromszáz esztendősek! – lelkendezett, azután zsebre vágta a pénzt, és megparancsolta jobbágyainak, hogy nyissák fel a soron következő sírboltot. Miután átkutatták őket, a tetemeket visszatették a koporsókba, majd a sírboltokba, ahol tovább várakozhattak a végítélet napjára. Roubert atya imádságot mondott minden egyes újratemetés felett, és tette mindezt olyan hanghordozással, hogy a gróf is érezhesse, mennyire helyteleníti az egészet.

A harmadik napon, amikor már minden koporsót felforgattak, ám egyikükből sem került elő a Grál, a gróf arra utasította jobbágyait, hogy ássanak le az apszis alá, ahol egykor az oltár állt. Egy ideig úgy tűnt, nem találnak idelent egyebet, csak földet és a vár alapjául szolgáló szirt sziklarétegeit, ám amint a gróf már kezdte elveszíteni a hitét, az egyik jobbágy kis ezüzládikát húzott ki a földből. A gróf, aki alaposan bebugyolálta testét a hideg ellen, megszenvedte a kutatást. Egyfolytában tüszögött, égett és folyt az orra, kivörösödött a szeme, ám a megfeketedett ládika láttán azonnal elfeledkezett minden bajáról: kiragadta a jobbágy kezéből, és kibotorkált vele a napfényre, ahol késével felpattintotta a fedelet. Odabent egy tollat talált. Csak egy tollat. Mostanra megsárgult, ám egykor fehér lehetett, és a gróf gyanította, hogy egy lúdtól való.

– Miért temetne el bárki is egy tollat? – kérdezte Roubert atyától.

– Úgy tartják, Szent Szeverin éppen ezen a helyen foldozta meg egy angyal szárnyát – mutatott rá a barát fagyos hangon.

– Hát persze! – kiáltott fel a gróf, és arra gondolt, hogy ez magyarázatot ad a sárgás árnyalatra is; a toll egykor aranyszínű lehetett. – Egy angyal tolla! – mormolta mély áhítattal.

– Vagy egy hattyúé – csóválta a fejét Roubert atya. A gróf tanulmányozta a földben megfeketedett ezüstdobozt is.

– Ez lehet angyal is – mutatott a patinával vastagon borított fém egyik felismerhetetlen díszére.

– Ahogyan bármi más is.

– Nem túl szolgálatkész.

– Esténként uram sikeréért imádkozom – felelte amaz mereven –, ugyanakkor aggódom az egészsége miatt is.

– Csak eldugult az orrom, ez minden – legyintett a gróf, noha ő is rosszabbra gyanakodott. Kábának érezte a fejét, az ízületei sajogtak, de ha rábukkan a Grálra, minden bajának egy csapásra vége lesz. – Egy angyaltoll! – ismételte ámuldozva. – Mekkora csoda! Isteni jel, nem igaz? – S ezután újabb csoda történt: a férfi, aki a ládikát kiásta, felfedezte, hogy egy fal fut a keményre döngölt föld alatt. A gróf Roubert atya kezébe lökte az ezüstitáskát és a mennyei tollat, visszaroht a helyszínre, s felkapaszkodott a földtúrásra, hogy tanulmányozza a falat. Csak egy kis darabja vált láthatóvá, ám ez gondosan megfaragott kőtömbökből épült, és amikor a gróf elvette a jobbágy ásóját, hogy megkopogtassa a köveket, azonnal sikerült

meggyőznie magát arról, hogy a fal üregesen kong.

– Tárjátok fel – rendelkezett izgatottan –, tárjátok fel azonnal! – Diadalmas mosollyal fordult Roubert atyához. – Ez az! Tudtam én!

Roubert atya azonban ahelyett, hogy osztozott volna a gróf izgatottságán, döbbenten nézett fel Joscelynra, aki fényes bajvívó páncéljában lovagolt a jókora földhalom pereméhez.

– Meggyújtották a tüzet – közölte Joscelyn –, a szomszédos völgyben.

A grófnak roppant akaraterőre volt szüksége, hogy hátrahagyja a falat, de felkapaszkodott a létrán, és nyugat felé nézett, ahol a fakó égbolton piszkos füstfelhő sodródott dél felé. Úgy tűnt, a füst a legközelebbi dombgerinc mögött szakad fel.

– Az angolok? – kérdezte a gróf csodálkozva.

– Ki más? – kérdezett vissza Joscelyn. Fegyveresei a várhoz vezető csapás aljában várakoztak. Valamennyien vértet viseltek és készen álltak. – Egy órán belül ott lehetünk – tette hozzá Joscelyn –, és nem számítanak ránk.

– Az ijászok – figyelmeztette a gróf, azután eltüsszentette magát, és hörögve kapkodott levegő után.

Roubert atya gyanakvással figyelte a gróft. Tudta, hogy az öregember máris belázasodott, és csak magára vethet, ha ragaszkodik hozzá, hogy tovább folytassa a munkát ebben a metsző hidegben.

– Az ijászok – ismételte a gróf, ködös tekintettel. – Nagyon óvatosnak kell lenned! Az ijászokkal nem lehet packázni.

Joscelyn ingerültnek tűnt, mégis Roubert atya válaszolt a

gróf aggodalmaira.

– Tudjuk, hogy kis csapatokban lovagolnak, nagyuram, és mindig hátrahagynak néhány íjászt a vár védelmére. Odaát nem lehetnek többen, csak alig tucatnyian.

– És ilyen esélyünk talán soha többé nem lesz – toldotta meg Joscelyn.

– Nincs túl sok emberünk – kételkedett a gróf.

És kinek a hibája ez is? – zsörtölődött magában Joscelyn. Megmondta a nagybátyjának, hogy ne csak harminc fegyverest hozzanak magukkal, de a vén bolond erősködött, hogy ennyi is elég lesz. A gróf most a sírboltok végében feltárt falcsonkra meredt, és engedte, hogy a félelmei elhatalmasodjanak rajta.

– Harminc ember is elég lesz – biztosította Joscelyn –, ha az ellenség készületlen.

Roubert atya a füstöt kémlelte.

– Nem ez lenne a tüzek célja, nagyuram? – tette fel a kérdést. – Hogy tudjuk, mikor csaphatunk le az ellenségre?

– A máglyákat csakugyan ezért rakták, de a gróf akkor is azt kívánta, bárcsak mellette lenne Sir Henri Courtois, hogy tanácsot adjon. – És ha nincsenek sokan, harminc ember is több, mint elég.

A gróf úgy döntött, úgysem lesz békessége és lehetősége a fal feltárására, ha nem ad engedélyt, ezért vonakodva bólintott.

– De vigyázzatok! – figyelmeztette unokaöccsét. – Előbb derítsétek fel a terepet! Ne feledd Vegetius tanácsát! – Joscelyn még sosem hallott Vegetiusról, ezért a tanácsára se emlékezhetett, és a gróf alighanem megérezte ezt, mert

újabb ötlettel állt elő. – Vidd magaddal Roubert atyát, majd ő megmondja, mikor biztonságos támadni, és mikor nem. Megértetted, Joscelyn? Ő majd tanácsot ad, te pedig megfogadod. – Ez két előnnyel is kecsegtetett. A barát okos és elővigyázatos férfiúként nem engedte, hogy a forrófejű Joscelyn bármi ostobaságot kövessen el, és ami még jobb, a gróf így megszabadulhatott a dominikánus hervasztó jelenlététől. – Napnyugtára térjtek vissza – parancsolta –, és tartsd észben Vegetiust! Mindenekfelett, tartsd észben Vegetiust!

– Az utolsó szavakat kapkodva vetette oda, miközben máris megindult vissza a létrán.

Joscelyn savanyú ábrázattal fordult a szerzetes felé. Nem kedvelte a papokat, Roubert atyát még kevésbé, de ha a barát elviselésével kellett fizetnie azért, hogy angolokat ölhessen, ám legyen.

– Van lova, atyám? – kérdezte.

– Van, nagyuram.

– Akkor hozza! – Joscelyn elfordította ménjét, és visszaügetett a völgybe. – Az ijászokat élve akarom! – kiáltotta embereinek, amint a közelükbe ért. – Élve, hogy megosztozhassunk a vérdíjon. – És azután egyenként lenyiszálják az átkozott ijászok ujjait, kitolják a szemüket, és máglyára vetik őket. Erről ábrándozott Joscelyn, amint emberei élén nyugatnak lovagolt. Szeretett volna fűrgébben haladni, hogy elérje a völgyet, mielőtt még az angolok visszavonulnak, de a csatába tartó fegyveresek sosem gyorsak. A lovak némelyikét, így Joscelyn hátságát is bőrből és láncból készült páncél védte, márpedig a vért súlya, nem

is beszélve a lovasok páncélzatáról, óhatatlanul megkövetelte a lassú előrejutást, hogy a lovaknak maradjon elég erejük a rohamra. Néhányuk mellett fegyvernök is szolgált, ők vezették a málhás lovakat, rajtuk a lándzsák ormóttan és súlyos kötegeivel. A fegyveresek nem vágtaztak a háborúba, csak lassan bandukoltak, akár az ökrök.

– Ugye észben fogja tartani, nagyuram, a bácsikája tanácsát? – jegyezte meg Roubert atya, csak hogy palástolja nyugtalanságát. A másként halálosan komoly és megfontolt barát, aki görcsösen kapaszkodott nehezen kiharcolt méltóságába, ezúttal egy ismeretlen, veszélyes, mégis izgalmas területre tévedt.

– A bácsikám tanácsa az – felelte keserűen Joscelyn –, hogy hallgassak a magáéra. Mondja hát el, atyám, mit tud a harcról!

– olvastam Vegetiust – felelte kényszeredetten a dominikánus.

– És az ki az ördög lenne?

– Egy római, nagyuram, aki katonai kérdésekben ma is megkérdőjelezhetetlen tekintély. Értekezése, az *Epitoma Rei Militaris*, minden létező stratégiai kérdést felölel.

– És mit tanácsol ilyen esetre? – kérdezte Joscelyn gúnytól csöpögő hangon.

– Összességében, ha nem csal az emlékezetem, azt javasolja, hogy igyekezzünk az ellenség oldalába kerülni, és semmilyen körülmények között se hanyagoljuk el a felderítést.

Joscelyn, aki a nyeregkápára akasztotta hatalmas

tornasisakját, fensőbbsséggel tekintett le a barát apró kancájára.

– Öné a könnyebbik ló, atyám – közölte fanyar mosollyal –, ezért önnek kell elvégeznie a felderítést.

– Nekem? – hördült fel Roubert atya.

– Csak előrelovagol, megnézi, mit művelnek a pokolravalók, azután visszatér és elmondja. Tanácsokkal kellene segítenie engem, nem igaz? Hogy az ördögbe tehetné ezt meg, ha nem végez felderítést? Nem ezt javasolja a maga *vegetája* is? Nem most, ostoba! – fakadt ki, amint Roubert atya engedelmesen gyorsabb haladásra ösztökélte kancáját. – Nem odafent vannak – jelezte Joscelyn –, hanem a következő völgyben. – A füst felé biccentett, amely egyre sűrűsödött. – Várjon, amíg a túlsó oldalon beérünk a fák közé!

Ami azt illeti, a kopár dombtetőn is láttak maroknyi lovat, de azok túl messze voltak, ráadásul hanyatt-homlok menekültek, amint Joscelyn emberei felbukkantak. *Coredorok*, gondolta megvetően Joscelyn. Mindenki tudta, hogy a banditák falkákban követik az angolokat, hátha sikerül megszolgálniuk a vérdíjat azáltal, hogy élve kerítenek kézre egy angol íjászt, habár Joscelyn úgy vélte, a *coredorok* csupán egy jutalomra szolgáltak rá: a lassú kínhalálra.

A *coredorok-nak* nyomuk veszett, mire Joscelyn elérte a gerincet. Most már láthatta maga alatt a völgy nagy részét, láthatta az északi Masseurét és az országutat, amely délnek, a Pireneusok felé vezetett. A füst közvetlen előtte

terjengett, ám az angolok által fosztogatott falu elveszett a fák között, ezért Joscelyn ráparancsolt a barátára, hogy lovagoljon előre, és a védelmére kirendelte két saját fegyveresét.

Joscelyn és a többi fegyveres kis híján elérte a völgy alját, mire a dominikánus visszatért. A férfi izgatottnak tűnt.

– Nem láttak meg bennünket – jelentette –, és azt se tudják, hogy itt vagyunk.

– Biztos ebben? – ráncolta a homlokát Joscelyn.

A barát bólintott. Méltóságát mostanra felváltotta a hadviselés iránti új keletű lelkesedés.

– A faluhoz vezető út a fák között halad, nagyuram, és alkalmas fedezéket kínál. A folyótól százlépésnyire az erdősáv megritkul, és az út egy gázlóba torkollik. Láttuk, hogy néhányan rőzsenyalábokat cipeltek a faluba.

– Az angolok nem zavarták őket ebben?

– Az angolokat, nagyuram, teljesen leköti, hogy feltúrjanak egy régi sírt. Úgy tűnik, tucatnyian is alig vannak. Maga a falu a gázlón túl, százlépésnyire kerül el. – Roubert atya büszke volt jelentésére, amely arról tanúskodott, hogy olyan körültekintéssel és pontossággal végezte el a felderítést, amire még maga Vegetius is büszke lehetne. – Kétszáz lépésnyire megközelítheti a falut – vont le a végkövetkeztetést –, és alaposan előkészülhet, mielőtt támadna.

A jelentés csakugyan nagy hatást keltett, és Joscelyn kérdően fordult két fegyverese felé, akik kurtán bólintottak helyeslésük jeleként. Az egyikük, egy Villesisle nevű párizsi, elvigyorodott.

- Alig várják, hogy levágjuk őket.
- Íjászok? – húzta fel a szemöldökét Joscelyn.
- Csak kettőt láttunk – felelte Villesisle. Roubert atya a végére tartogatta a csattanót.
- És a kettőből az egyik, nagyuram – kiáltotta izgatottan –, az ingyenélő!
- Az eretnek kolduslány?
- Isten velünk van! – adta át magát a lelkesedésnek Roubert atya.

Joscelyn elmosolyodott.

- Akkor hát mi lenne a tanácsa?
- Támadás! – kiáltotta a dominikánus. – Támadás! Isten majd diadalra vezet! – Lehetett természeténél fogva bármily elővigyázatos, Genevieve látványa feltüzeltette benne a harci szenvedélyt.

És amikor Joscelyn elérte az erdősáv vonalát, mindent pontosan ugyanúgy talált, ahogyan a dominikánus leírta. A folyón túl az angolok, akik láthatóan mit sem sejtettek közelgő vesztükről, nem állítottak őrszemeket a gerincről érkező út ellenőrzésére, ehelyett beleásták magukat a falu közepén emelkedő sírdombba. Joscelyn alig tíz férfit és egy nőt látott. Fürgén leszökölt lováról, és engedte, hogy a fegyvernökök meghúzzák páncéljának szíjait, azután újra felküzdötte magát a nyeregbe, ahol felvette sárga és vörös tollakkal ékesített, bőrrel bélelt és kereszt alakú szemréssel ellátott sisakját. Bal karját átfűzte a pajzs hurkán, meggyőződött róla, hogy kardja könnyedén kijár a hüvelyéből, azután a lándzsájáért nyúlt. A kőrisből faragott, közel ötméteres szárat csigavonalban sárga és vörös

csikok, Béziers uradalmának színei díszítették. Ugyanilyen lándzsák győzték le Európa legkülönb bajvívóit, ám ez most lsten munkáját végezte. Emberei felfegyverezték magukat saját lándzsáikkal, többet Berat narancs és fehér színeire festettek. A lándzsák zöme négy, négy és fél méter hosszúra nyúlt, ám Berat fegyveresei közül senkiben sem lakozott akkora erő, hogy megtartsák a hosszú lándzsát, amellyel Joscelyn a lovagi tornákon küzdött. A fegyvernökök elővonták kardjukat. Rostelyok csapódtak le, burkolták sötétbe a fegyveresek arcát. Joscelyn lova érezte, hogy csatába vágtat, idegesen kaparta a földet. Minden készen állt, a gyanútlan angoloknak sejtelmük sem lehetett a fenyegetésről, és Joscelyn végre letépte magáról bácsikája pórázát.

És akkor, a szorosán összezáródó fegyveresek karéjában, fejében Roubert atya imádságainak visszhangjával, Joscelyn rohamra indult.

Gaspard magán érezhette az Úr kezét, mert a legelső alkalommal, amikor megkísérelt tűzforró aranyat önteni a bonyolult formába, amely egykor a misézőkehely méhviaszból készült modelljét foglalta magába, sikert aratott. Korábban azt mondta a lánynak, Yvette-nek, hogy talán tíz-tizenegy próbára is szükség lesz, és még abban sem biztos, képes lesz-e egyáltalán elkészíteni egy ilyen összetett filigránt, amelyben az olvadt arany aligha fog eljutni minden parányi zugba. Ám amikor kalapáló szível letördelte a kiégett agyagformát, azt találta, hogy viaszmodelljét szinte tökéletesen sikerült lemásolnia. Egy-

két részlet ugyan elnagyoltra sikerült, egyes helyeken az arany nem követte híven egy levél csavarodását vagy egy tövis vonalát, de ezeket a hibákat rövid úton kijavíthatta. Lecsiszolta a durva éleket, azután kifényezte az egész kelyhet. Mindez egy hetet vett igénybe, ám amikor végzett, nem tudatta Charles Bessières-vel, ehelyett további feladatokra hivatkozott, pedig valójában csak képtelen volt lemondani az általa készített gyönyörűségről. Úgy tekintett rá, mint a valaha létezett legkiválóbb ötvösmunkára.

Így hát fedelet is készített a serlegnek, amely kúpos lett, akár egy szenteltvíztartó teteje, és annak csúcsán keresztet helyezett el. A pereme mentén gyöngyöket függesztett fel, ferde oldalait pedig a négy evangélista jelképeivel díszítette – egy oroszán Szent Márknak, egy ökör Lukácsnak, egy angyal Máténak és egy sas Jánosnak. Ez a darab, amely nem lett olyan szövevényes, mint maga a serleg, szintén bámulatosan pontosra sikerült, s miután végzett a csiszolással és fényezéssel, Gaspard összeszerelte a teljes kelyhet: az aranytartót, magát az ősi üvegtálat és a gyöngyökkel ékesített fedelet.

– Mondja meg a bíboros úrnak – jelezte Charles Bessières-nek, amikor szövetbe csomagolták, és szalmával kibélelt fadobozokba zárták a művét –, hogy a gyöngyök Krisztus szent anyjának könnyeit jelképezik.

Charles Bessières vajmi keveset törődött vele, mit jelképeznek, bár azt neki is el kellett ismernie, hogy a kehely várakozáson felül sikerült.

– Ha a fivérem elfogadja a munkát – közölte –, kifizetlek, és szabadon távozhatsz.

– Visszamehetünk Párizsba is? – kérdezte Gaspard mohón.

– Oda mentek, ahová csak akartok – hazudta Charles –, de csak ha utasítást kaptam. – Megparancsolta embereinek, hogy szigorúan őrizték Gaspard-t és Yvette-et, amíg ő távol van, azután elvitte az aranykelyhet a fivérének Párizsba.

Miután a kelyhet kicsomagolták, és a három darabot összeállították, a bíboros lelkesen tapsolni kezdett, és meredten nézett maga elé. Sokáig egy szót sem szólt, azután előrehajolt, és az ősi üveget vizsgálta.

– Neked nem úgy tűnik, Charles – kérdezte –, hogy magának az üvegnek is van egy aranyszínű árnyalata?

– Nem néztem – kapta meg a közönyös választ.

A bíboros óvatosan eltávolította a fedelet, azután kiemelte a régi tálat aranybölcsőjéből, feltartotta a fény felé, és meglátta, hogy Gaspard, lángelméjének önfeledt játékaként, szinte láthatatlan aranyfüst réteget vitt fel az üvegre, hogy az mennyei aranyfényben ragyogjon.

– A valódi Grál – fordult fivéréhez – állítólag arannyá változik, ha Krisztus vérének bora megérinti. És ez még erre is képes.

– Akkor tetszik?

A bíboros újból összerakta a kelyhet.

– Csodálatos – mormolta áhítattal –, páratlan műremek.

– A tekintetét se tudta levenni róla. Közel ilyen jóra sem számított. Felért egy csodával, olyannyira, hogy egy pillanatra még becsvágyát és a pápai trónust is elfeledtette vele.

– Talán, Charles – tette hozzá mély áhítattal –, talán ez az igazi Grál. Talán ez az üvegtál az eredeti Grál. Talán Isten vezérelt hozzá!

– Ez azt jelenti – tette fel a kérdést Charles, akit továbbra sem indított meg a műremek szépsége –, hogy most már megölhetem Gaspard-t?

– És az asszonyát – bólintott a bíboros anélkül, hogy levette volna tekintetét a csodás kehelyről. – Tedd meg, igen, tedd meg! Azután délnek mégy. Toulouse közelébe, Berat-ba.

– Berat-ba? – Charles életében nem hallott még a helyről. A bíboros elmosolyodott.

– Felbukkant az angol íjász. Tudtam, hogy így lesz! A nyomorult egy kis csapattal bevette Castillon d'Arbizont, ami, mint hallom, Berat közelében fekszik. Ideje leszakítanunk fáradozásunk gyümölcseit, Charles, ezért odaküldöm Guy Vexille-t, hogy bányon el vele. Tőled pedig azt várom, Charles, hogy Guy Vexille közelében légy.

– Nem bízol benne?

– Természetesen nem bízom benne. Hűségeseznek mutatja magát, de ő nem az a fajta, aki készséggel elfogadna az urának bárkit is. – A bíboros újra felemelte a kelyhet, mély áhítattal megcsodálta, azután visszatette a szalmával bélelt ládába, amelyben elébe hozták. – És vidd magaddal ezt is!

– Ezt? – szörnyülködött Charles. – Krisztus szent nevére, mihez kezdjek vele?

– Súlyos terhet rakok a válladra – nyújtotta a bíboros fivére felé a ládát –, de a legenda szerint a katarok birtokában volt a Grál, így hol máshol kerülhetne elő újból, mint az eretnekség utolsó fellegvárában?

Charles teljesen összezavarodott.

– Azt akarod, hogy én találjam meg?

A bíboros imazsámolyához lépett, és letérdelt.

– A szentatya már nem fiatal – mormolta ájtatos hangon. Kelemen valójában még csak ötvenhat esztendő volt, alig nyolc évvel idősebb magánál a bíborosnál, Louis Bessières-t mégsem hagyta nyugodni a gondolat, hogy Kelemen pápa meghalhat, és kinevezik új utódját, mielőtt neki még esélye lenne előlépni a Grállal. – Az idő olyan fényűzés, amit most nem engedhetünk meg magunknak, ezért mielőbb szükségem van a Grálra. – Szünetet tartott. – Szükségem van a Grálra! Ha viszont Vexille tudomást szerez Gaspard kelyhéről, megpróbálja majd elvenni tőled, ezért meg kell őt ölnöd, amint végzett a feladatával. A feladat pedig nem más, mint megtalálni az unokatestvérét, az angol íjászt. Öld meg hát Vexille-t, azután vallasd ki az íjászt, Charles! Hüvelykről hüvelykre nyúzd le a bőrét, és hintsd be sóval a nyers húsát! Beszélni fog, amikor pedig mindent elmondott, amit tud a Grálról, öld meg őt is!

– De hát a Grál már a miénk – emelte meg Charles a dobozt.

– Valahol van egy igazi is, Charles – magyarázta a bíboros türelmesen –, ha pedig létezik, és az angol elárulja, hol van, akkor már nem lesz szükségünk erre itt, nem igaz? Ha az angoltól nem tudunk meg semmit, még mindig bejelenthetjük, hogy átadta neked a Grált, amit te elhozol Párizsba, felcsendül a *Te Deum*, azután egy-két év múlva átköltözhetünk Avignonba. Később, ha eljön az ideje, Párizsba költöztetjük a pápaság intézményét, és az egész

világ a csodánkra fog járni.

Charles végiggondolta a kapott utasításokat, és úgy döntött, hogy azok szükségtelenül bonyolultak.

– Miért nem állunk vele elő itt, Párizsban?

– Mert senki se hinné el nekünk, hogy Párizsban találtuk – felelte a bíboros, aki tekintetével a falon függő elefántcsont feszületre meredt. – Azt mondanák, hogy csak a becsvágyam terméke. Nem, egy távoli helyről kell érkeznie, és a felfedezés hírének messze előtte kell járnia, hogy az emberek az utcán térdepelve köszöntsék.

Charles kezdte megérteni.

– De akkor miért nem öljük meg Vexille-t most?

– Mert buzog benne a hév, hogy megtalálja az igazi Grált, és ha az létezik, én akarom. Az emberek ismerik a nevét, és tudják, hogy egykor a családja birtokolta a Grált, ezért ha ő is részt vesz a felfedezésében, csak annál hihetőbb lesz az egész. Ami pedig a többit illeti? Nemesi sorba született. Igazi hadvezér, aki képes arra, hogy kicsalogassa az angolt az odújából. Gondolod, hogy a negyvenhét lovag és fegyveres követne téged? – A bíboros Vexille csapatát bérlői köréből toborozta, akik azokon a földeken uralkodtak, amelyeket őseik az egyházra hagyományoztak abban a reményben, hogy bűneik ezáltal eltöröltetnek. És ezek az emberek nagy értékkel bírtak a bíboros szemében, minthogy a halottak nem fizetnek bérletet. – Te és én, Charles, a csatornából küzdöttük fel magunkat – tette hozzá a bíboros –, ezért a fegyveresek mindig is lenéznek majd bennünket.

– Száz olyan úr is akad, aki megkeresné a Grált – vont

vállat Charles.

– Ezer is akad – értett egyet a bíboros –, de miután a birtokukba kerülne, mind elvinné a királyhoz, az pedig elvesztegetné, az angolok kezére juttatná. Vexille, amennyire ez lehetséges, nekem dolgozik, és pontosan tudom, mit fog tenni, ha megszerzi a Grált. El fogja lopni. Ezért kell őt megölnöd, mielőtt erre esélye lenne.

– Nem lesz könnyű végezni vele – aggodalmaskodott Charles.

– Ezért is küldelek téged, Charles. Téged és az embereidet. Ne okozz csalódást!

Aznap éjjel Charles új tartót készített a hamis Grálnak: egy olyan bőrtokot, amilyenben a számszeríjasok tartották a nyilaikat, majd ebbe csomagolta a vászonnal és fűrészporral védett kelyhet, s a tartó száját viasszal pecsételte le.

Másnap reggel Gaspard megkapta a szabadságát. A penge villámgyorsan felhasította a gyomrát, hogy ott haljon gyötrelmes halált, a tulajdon vérében fetrengve. Yvette teli torokból sikoltott, hogy hangja sem maradt, csak tátogva kapkodott levegő után, és nem tanúsított ellenállást, amikor Charles letépte a ruháit. Tíz perccel később, hálából az átélt gyönyörökért, Charles Bessières megajándékozta a gyors halállal.

Azután a tornyot lezárták.

És Charles Bessières, oldalán a számszeríjasok nyíltaskájával, dél felé vezette embereit.

– Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében, ámen. –

Thomas félig hangosan ejtette ki a szavakat, és keresztet vetett. az imádság valahogy nem tűnt elegendőnek, ezért elővonta kardját, leszúrta, hogy annak markolata feszületként hasson, majd térdre ereszkedett, hogy latinul is elismételje a szavakat. – *In nomine patris, et filii, et Spiritus sancti, amen.* – Isten óvjon, gondolta, és próbált visszaemlékezni, mikor gyónt utoljára.

Sir Guillaume-ot szórakoztatta jámbor ájtatossága.

– Mintha azt mondtad volna, hogy csak kevesen vannak.

– Úgy is van. – Thomas felegyenesedett, és eltette kardját.

– De az imádság akkor sem árt a küzdelem előtt.

Sir Guillaume kapkodva felrajzolta magára a kereszt jelét, azután kiköpött.

– Ha csak kevesen vannak – mordult fel –, megöljük a mocskokat.

Ha a mocskok csakugyan támadnak, és Thomas már azon tűnődött, hogy a lovasok talán visszafordultak Astarac felé. Nem tudhatta, kik lehetnek, vagy hogy egyáltalán az ellenségei-e. Bizonyosan nem Berat felől közeledtek, minthogy az északra feküdt, a lovasok pedig keletről jöttek. Egy dologból azonban megnyugvást meríthetett: számban messze felülmúlták őket. Ő és Sir Guillaume húsz íjásznak és negyvenkét fegyveresnek parancsolt, márpedig számítása szerint a közelebbi lovasok fele ennyien se lehettek. Thomas új emberei közül sokan útonállóak voltak, akik Castillon d'Arbizonban csatlakoztak hozzá a gazdag zsákmány reményében, és most kaján örömmel várták a közelharcot, amelyben nemcsak lovakat, fegyvereket és vértet szerezhettek, de talán még vagyonos foglyokat is

ejthettek.

– Biztos, hogy nem *coredorok* voltak? – kérdezte ismét Sir Guillaume.

– Nem *coredorok* voltak – bólintott határozottan Thomas. A dombtetőn megjelenő férfiak fegyverzete, vértézete és kiállása nem is emlékeztetett a rongyos banditákéra. – Még zászlójuk is van – tette hozzá –, bár a címerüket nem láttam. Nem lebbentette föl a szél.

– Talán útonálló? – vetette fel Sir Guillaume.

Thomas megrázta a fejét. El nem tudta képzelni, mit kereshetne az útonálló csapat a egy ilyen félreeső helyen, vagy miért lovagolnának zászló alatt. Nem, az ellenség sokkal inkább tűnt katonai őrzőnek, és mielőtt sarkon fordult, hogy visszalovagoljon a faluba, tisztán látta a málhás lovakra szíjazott lándzsakötegeket is. Az útonálló nem csak a fegyvereiket hordozták volna a teherhordó állatokon, de ruháikat és egyéb ingóságait is.

– Azt hiszem, hogy Berat grófja Astaracba küldte az embereit, miután ott jártunk. Talán azt hitte, hogy másodszor is le fogunk csapni?

– Akkor hát ellenséget láttál?

– Akad errefelé egyetlen barátunk is? – kérdezett vissza Thomas.

Sir Guillaume elvigyorodott.

– Azt mondod, húszan vannak?

– Akörül – vont vállat Thomas –, de harmincnél semmiképp se többen.

– Lehet, hogy nem láttál mindenkit?

- Nemsokára kiderül, nem igaz? Már ha tényleg eljönnek.
- Számszeríjak?
- Egyet se láttam.
- Akkor hát reméljük, hogy eljönnek – vonta le a következtetést Sir Guillaume, aki, mint minden katona, mohón várta az alkalmat, hogy újabb zsákmányra tegyen szert. A lehető legtöbb készpénz kellett a megvesztegetéshez és a harchoz, ami által visszaszerezhetette normandiai hűbértartományát.
- Talán a rokonod? – vetette fel.
- Szent ég – hördült fel Thomas –, erre nem is gondoltam.
- Ösztönösen hátranyúlt, és megérintette a tiszafa íját, mert unokatestvérének csak az említése is megidézhetette a gonoszt. Azután felpezsdült a vére, amint arra gondolt, hogy talán csakugyan Guy Vexille az, aki gyanútlanul belesétál a csapdájukba.
- Ha Vexille az – érintette meg Sir Guillaume az arcán végigfutó szörnyű sebhelyet –, csakis én ölhetem meg.
- Élve akarom őt – jelentette ki Thomas. – Élve.
- Akkor jól teszed, ha Robbie-nak is szólsz – mondta Sir Guillaume. – Úgy hallom, ő is megesküdütt arra, hogy megöli. – Robbie nem mondott le arról, hogy megbosszulja fivére halálát.
- Talán nem ő az – vonta meg a vállát Thomas, noha nagyon is akarta, hogy unokatestvére támadjon rá, annál is inkább, mert a küszöbön álló harc könnyű győzelemmel kecsegtetett. A lovasok csakis a gázlón át közelíthették meg a falut, hacsak nem lovagoltak fel s alá a folyóparton, amíg nem találtak egy másik, átkelésre alkalmas helyet.

Márpedig azt megtudták egy falusítól, akit kisgyermeke szemének szegezett karddal fenyegettek meg, hogy öt mérföldön belül nem akad híd vagy másik gázló. A lovasoknak tehát egyenesen át kellett lovagolniuk a gázlón, hogy a faluba érjenek, és a kettő közt elterülő legelőn meg kellett ütközniük velük.

A falu egyetlen utcáját tizenöt fegyveres védte. Ezek a katonák jelenleg a legnagyobb ház udvarán rejtőztek, ám miután az ellenség átkel a gázlón, felsorakoznak, hogy elzárják az utat, és Sir Guillaume kiharancsolt egy jókora szekeret is az út közepére, hogy áthatolhatatlan akadályt emeljen a lovasok elé. Igazság szerint Thomas nem számított arra, hogy a tizenöt embernek is harcba kell bocsátkoznia, hiszen a gyümölcsösök sövénye mögött, az út két oldalán felállította íjászait. Ezek az íjászok végzik majd el a munka oroszlánrészét. Az a fényűzés is megadatott számukra, hogy gondosan előkészítsék nyilakat, amelyeket a sövények tövéhez szúrtak le. Kezük ügyébe kerültek a széles fejű, ék alakú hegyben végződő nyilak, és ha ezek találtak, az acélfej szakálla nem engedte, hogy kihúzzák őket a sebből. Az íjászok a tarsolyukban magukkal hozott fenőkövekkel csiszolták borotvaélesre minden nyílvevő hegyét.

– Várjatok – utasította őket Thomas –, amíg eléri a mező szélét! – Az út mellett fehérre festett kő állt, amely az egyik legelő végét és a másik kezdetét jelölte, s amint a támadók eléri ezt a követ, lovaikra záporozni kezdenek a szakállas nyilak, amely mély és fájdalmas sebeket ejtenek, hogy az állatok eszüket vesszék a kintől. A háttasok némelyike már

itt odaveszik, de a többiek életben maradnak, és megkerülik haldokló társaikat, hogy folytassák a rohamot, így amikor az ellenség még közelebb kerül, az íjászok útjára indíthatják a keskeny fejű nyilakat.

A keskeny fejű nyilakat úgy készítették, hogy átjárnak a vértet. A legjobb darabok szárát kétféle fa alkotta. A hátsó hathüvelyknyi kőrist vagy nyárfát elől tölgyfa váltotta fel, amelyet enyvel ragasztottak a helyére. A tölgyfa szár acélhegyben végződött, amely olyan hosszú lehetett, mint egy férfi középső ujjja, mégis karcsú, akár egy nő kisujja, és éles tűhegyben végződött. A nehéz tölgyvel megtámogatott acél nem ismert akadályt: a ponttá keskenyedő hegy utat tört magának a vérteten át, sőt közvetlen találat esetén a lemezpáncélt is átjárta. A széles fejű nyilak a lovakat ölik meg, míg a tűhegyek az embereket, és ha egy percbe telik, amíg a lovasok a fehér kőtől elérnek a falu határáig, akkor Thomas húsz íjásza legkevesebb háromszáz nyilat zúdíthat rájuk, miközben kétszer ennyi nyíl még mindig megmarad tartalékként.

Thomas sok alkalommal vett már részt hasonló összecsapásban. Bretagne-ban, ahol a mesterséget kitanulta, ő is a sövények mögött várakozott, és segített megritkítani az ellenség sorait. A franciák nehezen okultak, és mindig a számszeríjasokat küldték előre, a nyilak azonban velük is végeztek, amíg újratöltötték nehézkes fegyvereiket, így a lovasoknak nem maradt más lehetősége, mint a roham vagy a visszavonulás. Akárhogy is, az angol íjászok lettek a harcterek királyai, minthogy egyetlen más nemzet sem tanulta ki a tisztafa íj használatát.

Az íjászok Sir Guillaume embereivel együtt elrejtőztek, míg Robbie a maradék fegyvereseknek parancsolt, akik csalétekként megmutatták magukat. A többségük látszólag szétszóródott a falusi utcától északra álló sírdomb területén. Egy-ketten ástak, a többiek egyszerűen úgy tettek, mintha pihennének. Ketten a tüzet táplálták, hogy a füst bizonyosan feléjük csalogassa az ellenséget. Thomas és Genevieve elsétált a dombhoz, s amíg Genevieve gyalogosan várakozott, addig Thomas felkapaszkodott a buckára, és letekintett a Sir Guillaume által kiásott hatalmas verembe.

– Üres?

– Csak kavicsok vannak – felelte Robbie –, de egyik se arany.

– Tudod, mi a dolgod? Robbie vidáman bólogatott.

– Kivárom a felfordulást – felelte –, azután támadok.

– Ne kapkodd el, Robbie!

– Nem fogunk kapkodni – jelentette ki az angol John Faircloth, egy Robbie-nál messze idősebb és tapasztaltabb fegyveres, s bár Robbie-t a rangja a kis csapat parancsnokává tette, tudta, hogy érdemes hallgatnia a sokat látott katona tanácsára.

– Nem hagyunk cserben. – Robbie embereinek lovait a sírhalom mögött pányvázták ki. Amint az ellenség felbukkan, a fegyveresek leszaladnak a kis magaslatról, és lóra pattannak, majd miután az ellenség szétszóródott és megritkult, Robbie rohamot vezet ellenük, a támadók hátába kerül, s így csapdába ejti őket.

– Lehet, hogy az unokafivérem az – jegyezte meg Thomas.

– Nem tudom – tette hozzá sietve –, de ő is lehet.

– Neki és nekem dolgunk van egymással – utalt Robbie a fivérére.

– Élve akarom őt, Robbie – figyelmeztette Thomas. – Csak ő válaszolhat a kérdéseimre.

– De miután válaszolt – csattant fel Robbie –, személyesen akarom elválni a torkát!

– Csak válaszoljon előbb. – Thomas elfordult, amint Genevieve felkiáltott neki a bucka lábától.

– Láttam valamit – mondta a lány –, a gesztenyésben.

– Ne nézzetek oda! – kiáltott Thomas Robbie embereire, akik meghallották a lány figyelmeztetését, majd kinyújtózta a karját, és unott mozdulattal lassan elfordult, hogy elnézzen a vízfolyás felé. Néhány pillanatig nem látott mást, csak a két parasztot, akik rőzsényalábokat cipeltek át a gázlón, és arra gondolt, hogy Genevieve talán őket láthatta, azután a folyón túlra emelte a tekintetét, ahol a fák rejtekében három félig elrejtőzött lovasra lett figyelmes. A három férfi alighanem azt hitte, nem láthatják meg őket, ám Bretagne-ban Thomas alaposan kitanulta, miként szúrja ki a veszélyt.

– Megnéznek minket maguknak – fordult Robbie-hoz. – Már nem kell soká várnunk, hm? – Megérintette az íját. Robbie a lovasokra meredt.

– Az egyikük pap – jelezte kétkedő hangon. Thomas az erdőt figyelte.

– Csak egy köpeny – találgatott.

A három lovas sarkon fordult és elügetett. Hamarosan belevesztek a rengetegbe.

– És ha Berat grófja az? – kérdezte Robbie.

– Ő lenne? – adott hangot Thomas a csalódottságának. Azt akarta, hogy unokafivére támadja meg.

– Ha elfogjuk – vigyorodott el Robbie –, ritka szép váltságdíjat kapunk érte.

– Igaz.

– Nem bánnád, ha megvárnám, amíg kifizetik? Thomast zavarba ejtette a kérdés. Hozzászokott már a gondolathoz, hogy Robbie eltávozik a körükből, és azáltal megszabadítja embereit a rosszakarattól, amelyet a féltékenységgel terjesztett.

– Velünk akarsz maradni?

– Csak azért, hogy megkapjam a részem a váltságdíjból – csattant fel Robbie. – Van ezzel valami bajod?

– Nem, nem – sietett Thomas megnyugtatni a barátját.

– Megkapod a részed, Robbie. – Arra gondolt, hogy kifizethetné Robbie részét a már meglévő zsákmányból, és elindíthatná a skótot a zarándoklatára, de az időpont nem tűnt alkalmasnak arra, hogy ezt megvitassák. – Ne támadj túl korán – figyelmeztette még egyszer –, és az Úr legyen veled!

– Ideje verekednünk egy jót. – Robbie harci kedve láthatóan újjáéledt. – Ne engedd, hogy az íjászaid megöljék az urakat. Hagyjatok valamit nekünk is!

Thomas elvigyorodott, és leereszkedett a sírhalom oldalán. Felhúrozta Genevieve íját, azután visszatért a lánnyal arra a helyre, ahol Sir Guillaume és emberei rejtőztek.

– Már nem kell soká várni, fiúk – biztatta a többieket, mielőtt felkapaszkodott egy szekérre, hogy átlásson az udvar falai fölött. Íjásza a gyümölcsös sövénye mögött

rejtőzködtek, felhúrozták fegyvereiket, és már az idegre tették az első széles fejű nyílveesszőket.

Csatlakozott hozzájuk, azután várakoztak. És csak várakoztak. Hosszúra nyúlt az idő, lelassult, majd úgy tűnt, végleg megfeneklett. Thomas olyan soká várt, hogy már az ellenség létezésében is kételkedni kezdett, vagy ami még rosszabb, attól tartott, a lovasok kiszagolták a csapdát, és egy távoli gázló felé kerültek, hogy hátba támadhassák őket. Az a gondolat se hagyta nyugodni, hogy Masseur város, amely nem esett messzire, szintén kiküldhette a maga katonáit, hogy megtudja, miért gyújtottak jelzőtüzet a falusiak.

Sir Guillaume osztozott a nyugtalanságában.

– Hol a pokolban vannak? – kérdezte, amikor Thomas visszatért az udvarra, hogy felkapaszkodjon a szekérre, és átnézzen a kerítés felett.

– Isten tudja. – Thomas a távoli gesztenyést kémlelte, de semmit sem látott, ami okot adott volna az idegességre. A levelek csak nemrégiben kezdtek színt váltani. Két disznó túrt a fák között.

Sir Guillaume hosszú láncvértet viselt, páncél borította a vállától a bokájáig. Horpadt mellvértjét kötéllel erősítette a helyére, jobb karjára alkarvértet szíjazott, a fején könnyű harci sisakot viselt, amelynek széles pereme eltéríthette a kardcsapásokat, bár az olcsó fém tartóssága nem vetekedhetett a jobb darabokéval. Thomas legtöbb fegyverese is hasonlóképpen, a harctereken összeszedett páncéldarabokkal védte testét. Egyikük sem büszkélkedhetett teljes páncéllal, és mindnyájuk

sodronyvértjét számtalanszor megfoldozták már, sokszor közönséges bőrdarabokkal. Akadtak, akiknek pajzsuk is volt. Sir Guillaume fűzfa pajzsát keményített bőrral borították. Erre festették a címerét, noha a kék mezőben sikló sárga sólymok mostanra a felismerhetetlenségig megfakultak. Csak egyetlen fegyverese viselt jelvényt, fehér mezőben fekete szekercét ábrázolt, bár ő maga sem tudta, kinek a címere – a pajzsot egy halott ellenségéről rángatta le, egy Aiguillon mellett megvívott közelharc után, ahol az angolok legfontosabb gascogne-i erődítmenyét védték.

– Bizonyosan angol pajzs – vélte a fegyveres, egy burgundiai zsoldos, aki az angolok ellen harcolt, ám a Calais-t követő békekötés miatt elbocsátották, és most hatalmas megkönnyebbüléssel nyugtázta, hogy a tiszafa íjak ezúttal nem rá szegeződnek. – Ismered ezt a jelvényt? – kérdezte a férfi.

– Sosem láttam – vont vállat Thomas. – Hogy jutottál hozzá?

– Átszúrtam a gerincét. A hátvért alatt. Elvágtam a szíjakat is, és a hátvértjével úgy verdesett, akár egy törött szárnyú madár. Jesszusom, hogy sikoltozott!

Sir Guillaume kuncogni kezdett. Fél cipóra való komiszkenyeret húzott elő a mellvértje alól, majd letört egy darabkát, és keservesen káromkodni kezdett, amint beleharapott. Kiköpött egy gránitdarabkát, amely alighanem a búza őrlése közben, a malomkőről törhetett le, kitapogatta letört fogát, és folytatta a szitkozódást. Thomas felnézett az égre, ahol a nap egyre közelebb került a látóhatárhoz.

– Holnap későn érünk haza – morgolódt. – Sötét lesz már.

– Csak követni kell a folyót – vontta meg a vállát Sir Guillaume, azután összerándult, amint a fájdalom a fogába villant.

– Jézusom – nyögött fel –, mennyire utálok az ilyet!

– Szegfűszeg – javasolta a burgundiai. – Szegfűszeg kell ilyenkor. Az lelohasztja a fájdalmat.

Azután a távoli erdősávban túró két disznó felemelte a fejét, egy pillanatra mozdulatlanra dermedtek, majd szokatlan sietséggel dél felé vették az irányt. Valami megriasztotta őket, mire Thomas felemelte a kezét, mintha társainak hangja elűzhetné a közeledő lovasokat. És abban a pillanatban a folyóparti fák között meglátta a nap visszaverődő fényét, amint megcsillant a vértéken. Leugrott a szekérről.

– Társaságot kapunk. – Szaladt, hogy csatlakozzon a többi íjászhoz a sövény mögött. – Ébresztő – keltette fel társait –, jönnek már a báránykák, hogy levágjuk őket.

Elfoglalta a helyét a sövény mögött, Genevieve pedig megállt mellette, íjának idegén az első nyilvesszővel. Thomas nem hitte, hogy bárkit is eltalál majd, de azért biztató mosollyal fordult hozzá.

– Bújj le, amíg el nem érik a követ! – figyelmeztette, mielőtt átpillantott a sövény felett.

És ott voltak. Az ellenség végül felbukkant, és Thomas szinte abban a pillanatban látta, hogy rokona nem tartott velük. Amint a lovasok előügettek, a szél belekapott a

zászlóba, és ő Vexille griffje helyett Berat narancsszínű leopárdját látta maga előtt.

– Le a fejekkel! – figyelmeztette Thomas az embereit, miközben próbálta megszámolni a lovasokat. Húszan lehetnek? Huszonötén? Nem sokan, és csak az első tucat hordoz lándzsát. A katonák pajzsai, rajtuk a fehér mezőben ágaskodó narancssárga leopárddal, megerősítették azt, amit a zászlóról már leolvasott: Berat grófjának lovasait látta, bár egyikük, egy hatalmas, vértbe bújtatott, fekete csatalovon ülő férfi sárga pajzsot tartott, rajta vörös, páncélos ököllel, és Thomas nem ismerte ezt a címert. A férfi teljes páncélzatot viselt, sisakján vörös és sárga tollak repkedtek. Thomas összesen harmincegy lovast számolt össze. Nem harc lesz ez, hanem öldöklés.

És hirtelen, különös módon, mindez valószerűtlennek tűnt számára. Arra számított, hogy izgalom és némi félelem vesz majd erőt rajta, ám ehelyett úgy meredt a lovasokra, mintha semmi köze se lenne hozzájuk. Rendezetlenül indulnak rohamra, jegyezte meg magában. Amikor kibukkantak az erdőből, szorosan összezártak, ahogyan kell, ám ezután gyorsan szétszóródtak. A lándzsáikat fölfelé tartották, és nem is akarták előreszegezni, amíg az ellenség közvetlen közelébe nem kerültek. Az egyik lándzsa végén kis fekete zászló repkedett. A lovak nyeregtakarója lobogott a szélben. A vasalt paták dobogása és az egymásnak verődő páncéllemezek csörgése egyre hangosabb lett. A paták nyomán jókora rögök szakadtak ki a földből; az egyik lovas sisakrostélya fel-le mozgott, a ló mozgásával egy ütemben. Ezután az

alakzat kezdett összeszűkülni, amint mindenki egyszerre próbált átkelni a gázló legkeskenyebb részén, és a csillogó vízpermet egészen a nyergekig csapott fel.

A lovasok kiértek a gázlóból. Robbie emberei eltűntek, és a támadók, abban a hitben, hogy immár a páni réműletben menekülő ellenséget üldözik, megsarkantyúzták csatalovaikat. A nagy testű paripák felkaptattak az útra, megugrottak, azután az első közülük elérte a mezőhatárt jelző követ, és Thomas meghallotta a robajt, amint a szekeret kitolták az útra.

Felállt, és ösztönösen a hegyes nyilat vette fel a széles fejű helyett. A sárga-vörös pajzsot hordozó férfi olyan lovon ült, amelyre hatalmas, bőrrel összefogott vértezetet terítettek, és Thomas tudta, hogy a szakállas nyíl ezt képtelen átjárni, majd hátrahúzta a karját, egészen a füléig megfeszítette az íj idegét, és kiröpítette az első nyilat. A nyílveendő megremegett, amint elhagyta az íjhúrt, azután a szél belekapott a fehér lúdtollakba, és a nyíl alacsonyan, gyorsan röppenve beletemetkezett a fekete ló mellkasába. Thomas pedig máris a második nyilat illesztette az idegre, feszített és lőtt, azután a harmadik nyíl következett, feszített és lőtt, látta a többi suhanó nyílveendő is, s mint mindig, most is elképedéssel tapasztalta, hogy az első nyilak mintha semmi kárt se okoznának. Egyetlen ló sem bukott fel, még csak le sem lassult, noha fehér tollas nyilak meredtek elő a nyeregtakarókból és a vértékből, ő pedig újra hátrahúzta az ideget, és újabb nyilat lőtt ki, miközben érezte, ahogyan a kenderhúr ostorként csap végig a bal karján viselt csuklóvédőn. Már az újabb nyílveendőért nyúlt,

amikor az első lovak felbuktak. Hallotta a robajt, amint a fém és a csont a földnek csapódva őrlődik, és újabb tűhegyben végződő nyilat lőtt ki, amely átfúrta magát a fekete csatamén sodrony- és bőrvértjén, hogy mélyen a testbe temetkezzen. Az állat száját kiverte a véres tajték, fájdalmasan csapkodott a fejével, ezért Thomas a következő nyíllal már a lovasra célzott. A pajzsot ért találat ereje nekivetette a páncélos férfit a hátsó nyeregkápának. Két ló a földön fetrengett, arra kényszerítve társait, hogy széles ívben megkerüljék őket, miközben lankadatlanul záporoztak rájuk a nyilak. Egy lándzsa lehanyatlott, hasznavehetetlenül hullt a földre. Egy halott fegyveres, akinek három nyilvessző meredt elő a mellkasából, megmaradt réműlt lován, de keresztezte az arcvonalat, s ezzel teljessé tette a kavarodást. Thomas újabb nyilat lőtt ki; ezúttal egy szakállas nyilvesszővel terítette le a támadó csapat egyik hátsó tagját, miközben Genevieve egyik nyila is kiröppent. A lány boldogan, az izgatottságtól kikerekedett szemmel vigyorgott. Sam elszakadt íjhúrját átkozta, majd hátrébb lépett, hogy másik ideget keressen, és felhúrozza fegyverét. A fekete csatamén teljesen lelassult, Thomas pedig még egy hegyes nyilat küldött az oldalába, nem sokkal a lovas páncélos lába elé.

– Lovakat! – kiáltotta Sir Guillaume, és Thomas tudta, hogy a normann úgy gondolja, az ellenség nem fog eljutni az akadályig, ezért ideje ellentámadásba lendülni. Hol lehetett Robbie? Az ellenség néhány fegyverese visszafordult a folyó irányába, és Thomas négy széles hegyű nyilat küldött a nyúlszívűek után, majd újabb nyilvesszőt lőtt ki a fekete

lovasra. A nyíl lepattant a férfi mellvértjéről, azután a ló megbotlott és térdre rogyott. Egy fegyvernök, aki Berat zászlóját hordozta, ura segítségére sietett, mire Thomas átlötte a torkát, majd további két nyíllal találta el a fegyvernököt, aki átfordult a nyereg hátsó kapáján, és holtan terült el, mellkasában az égnek meredő nyílvesszőkkel, maga mellett a porba hullt zászlóval.

Sir Guillaume emberei felküzdötték magukat a nyergekbe, kardot rántottak, és szorosan összezártak, épp amikor Robbie csapata felbukkant észak felől. A rohamot jól időzítették, a legnagyobb káoszban csaptak le az ellenségre, és Robbie okosan a folyó közelében maradt, hogy egyszersmind a visszavonulás útját is elvágja.

– Íjakat le! – kiáltotta Thomas. – Íjakat le! – Nem akarta, hogy a nyilak Robbie embereit találják el. Ő maga is a sövénynek támasztotta íját, és elővonta kardját. Eljött az ideje, hogy bevégezzék a véres munkát.

Robbie emberei elemi erővel rohanták le Berat lovasait. Támadás közben, ahogy kell, szorosan összezártak, és a rohamozók három ellenséges lovat is magukkal sodortak. A kardok a lovasokat kaszabolták, azután Robbie minden embere kiválasztotta magának ellenfelét. Robbie bösz csatakiáltást hallatva Joscelyn felé vette az irányt.

– Douglas! Douglas! – üvöltötte Robbie, miközben Joscelyn megpróbált megmaradni lován, amely térdre ereszkedve haldoklott. Amikor meghallotta maga mögött a csatakiáltást, Joscelyn széles mozdulattal hátrafelé csapott. Robbie azonban felfogta a pengét a pajzsával, és tovább nyomult előre, hogy a pajzs, rajta a Douglasek vörös

szívével, jókora csapást mérjen Joscelyn sisakjára. Joscelyn nem szíjazta le a sisakját – tudta, a tornaviadalokon sokszor az segítette győzelemre, ha a küzdelem végén levette a sisakot, és így jobban láthatta félig megvert ellenfelét –, ezért most a sisak átfordult a vállán, a kereszt alakú kémlelőnyílás eltűnt, rá pedig teljes sötétség borult. Kardja az üres levegőt kaszabolta, kezdte elveszíteni egyensúlyát, azután egész világa belerendült a mindent elborító kongásba, nem látott és nem hallott semmit, amint Robbie a kardjával hatalmas csapást mért a sisakjára.

Berat fegyveresei sorban megadták magukat, eldobták kardjukat, és páncélkesztyűjüket kínálták ellenfeleiknek. Az íjászok immár közöttük harcoltak, és lerángatták a lovasokat a nyergekből, azután Sir Guillaume emberei elviharzottak mellettük, hogy üldözőbe vegyék a maroknyi lovast, amely a gázlón keresztül próbált elmenekülni a gyászos vég elől. Sir Guillaume csapásra lendítette kardját, amint beérte a sereghajtót, a vágás pedig leszakította a sisakot a férfi fejéről. A penge máris újra felemelkedett, hogy széles ívben lecsapjon, azután a levegőt eltelítette a vérpára, és a halott férfi feje a folyóba bucskázott, miközben a fej nélküli tetem tovább vágózott.

– Megadom magam! Megadom magam! – sikoltozta Joscelyn teljesen kétségbeesve. – Nemes vagyok! – Egyedül ezek a szavak menthették meg a gazdagok életét a csatatéren, ezért Joscelyn tovább kiáltozott. – Nemes vagyok! Válságdíjat fizetnek értem! – Jobb lába beszorult lova alá, elfordult sisakja továbbra is vakká tette, és nem

hallott mást, csak a paták dobogását, a sebesültek jajveszékelését és sikolyait. Azután hirtelen vakító világosság támadt, amint lerángatták róla behorpadt sisakját, és egy férfi állt meg felette, előreszegezett karddal. – Megadom magam – sietett közölni Joscelyn, azután eszébe jutott egy fontos szempont. – Ön nemesember?

– Douglas vagyok, a skót Douglasek nemzetségéből – közölte a férfi akadozó francia nyelven –, rangomat tekintve nemesember.

– Akkor megadom magam önnek – hadarta kétségbeesetten Joscelyn, aki zokogni tudott volna, amiért minden álma szertefoszlott egyetlen borzalmas és véres pillanat alatt.

– Ki maga? – tudakolta Robbie.

– Béziers ura vagyok – felelte Joscelyn –, és Berat örököse. Robbie kurjongatni kezdett örömében, mert egy csapásra gazdag lett.

Berat grófja azon tűnődött, hogy három-négy fegyveresét mégiscsak maga mellett kellett volna tartania. Nem mintha védelemre szorult volna, viszont megjárta neki az illő kíséret, márpedig Joscelyn, Roubert atya és a fegyveresek távozása után nem maradt mellette más, csak a fegyvernökök, egy másik szolga és néhány jobbágy, akik most is a földet túrták, hogy megtisztítsák a rejtélyes falat, amelyről a gróf úgy vélte: titkos barlangot rejthet a hely alatt, ahol egykor az oltár állt.

Nagyot tüszentett, majd annyira megszédült, hogy le kellett

ülnie egy leomlott kőtömbre.

– Húzódjon a tűzhöz, nagyuram! – tanácsolta az egyik fegyvernök, egy bérlő fia a vidék északi részéből, egy közönyös és fantáziátlan tizenhét éves, aki nem akart Joscelyn oldalán a dicsőségbe lovagolni.

– Tűz? – nézett fel hunyorogva a gróf a fiúra, akit Midiéinek hívtak.

– Raktunk tüzet, nagyuram – mutatott Michel a sírbolt távoli végébe, ahol a koporsók széttöredezett fedeleiből pislákoló tüzet sikerült csiholnia.

– Tűz – ismételte a gróf, akinek valamiért nehezebb esett a gondolkodás. Nagyot tüszentett, és zihálva kapkodott levegő után.

– Hideg van, nagyuram – magyarázta a fiú –, és a tűz mellett jobban érzi magát az ember.

– Tűz – mormolta a gróf zavartan, azután fölfedezett egy eddig lappangó erőtartalékot. – Hát persze! Tűz! Nagyon helyes, Michel. Készíts fáklyát és hozd ide!

Michel a tűzhöz sietett, ahol talált egy hosszú, lángoló végű szilfaágat. Óvatosan kihúzta a tűzből, majd elvitte a falhoz, ahol a gróf lázas mozdulatokkal kergette félre jobbágyait. A fal tetején, amely elnagyolt kőtömbökből állt, kis hasadék nyílt, alig nagyobb egy verébfészeknél, mellette pedig egy lyuk, amelyen át a gróf izgatottan, ám hasztalanul kémlelt a sötétbe. A gróf megpördült, amint Michel odaért a fáklyával.

– Add csak ide, add csak ide! – sürgette izgatottan, majd miután megragadta, ide-oda lengette az ágat, hogy felszítsa a tüzet. Amikor a szilfa újra lángolni kezdett, bedugta a lyukba, és legnagyobb öröme a fa

akadálytalanul hatolt be jelezve, hogy a fal mögött csakugyan üres tér nyílik. Addig tolta előre, amíg be nem hullt, azután pedig előregörnyedt, jobb szemét a nyílásra helyezte, és bekémlelt.

A lángok máris kezdtek kihunyni a barlang áporodott levegőjében, de ahhoz még elég világosságot adtak, hogy felfedjék, mi rejtőzik a fal mögött. A gróf meredten, visszatartott lélegzettel nézte.

– Michel! – kiáltott fel. – Michel! Látom a... – Azután a lángok pislákolva kihunytak.

A gróf pedig összeesett.

Végigcsúszott a fal oldalán, sápadt arccal és eltátott szájjal, és Michel egy pillanatra már azt hitte, gazdája meghalt, ám ekkor a gróf alig hallhatóan felsóhajtott. Az eszméletét azonban nem nyerte vissza. A jobbágyok értetlenül meredtek a fegyvernőkre, aki értetlenül meredt a grófra, azután összeszedte kevés sütnivalóját, és megparancsolta az embereknek, hogy emeljék ki a gróft a sírboltból. Sokat fáradoztak, minthogy létrán kellett felhozniuk a terhet, de miután végeztek, a faluból gyorsan kerítettek egy kézikocsit, és azon tolták el a gróft az északra fekvő Szent Szeverin-kolostorba. Az út közel egy órát vett igénybe, s bár a gróf egyszer-kétszer felhördült, és egész testében reszketett, még életben volt, amikor a szerzetesek bevitték az ispotályba, ahol egy kis fehérre meszelt kamrában helyezték el, és jókora tüzet raktak neki a kandallóban.

Ramón testvér, a rendház spanyol doktora nemsokára jelentést tett az apátnak.

– A grófnak magas láza van – tudatta –, amellelt

epeömlése is.

– Meg fog halni? – tette fel a kérdést Planchard.

– Ha ez Isten akarata – felelte Ramón testvér, ahogyan mindig, ha ezt a kérdést tették fel neki. – Piócával kezeljük, később pedig próbáljuk megizsaszítani, hogy lelohasszuk a lázát.

– És imádkoznak érte – emlékeztette az apát Ramónt, azután visszatért Michelhez, akitől megtudta, hogy a gróf fegyveresei kilovagoltak, hogy a Gers-folyó völgyében rátámadjanak az angolokra. – Menj eléjük – parancsolta Midiéinek –, és mondd el nekik, hogy az uruk itt van. Emlékeztess rá Joscelyn urat, hogy üzenetet kell küldenie Berat-ba is.

– Igen, uram. – Michelt láthatóan aggasztotta, hogy ilyen felelősséget varrnak a nyakába.

– Mit csinált a gróf úr, amikor eszméletét veszítette? – kérdezte Planchard, és így értesült a várkapolna alatt megbújó rejtelmes falról.

– Talán vissza kellene mennem – vetette fel nyugtalanul Michel –, hogy megnézzem, mi rejtőzik a fal mögött?

– Ezt hagyd csak rám, Michel. Neked most az uraddal és az unokaöccsével kell törődnöd. Menj, és keresd meg Joscelyn urat!

Michel ellovagolt, az apát pedig elindult megkeresni a jobbágyokat, akik a kolostorba hozták a gróft. A jobbágyok a kapunál várakoztak, nyilvánvalóan valamiféle jutalomra, és térdre vetették magukat a közeledő szerzetes láttán, aki megszólította a legidősebb férfit.

– Veric, hogy van az asszonyod?

– Szenved, nagyuram, szenved.
– Mondd meg neki, hogy imádkozom érte – mondta Planchard az igazsághoz híven. – Figyeljetek valamennyien! – Kivárta, amíg minden szempár felé fordult.
– Most az a dolgotok – közölte velük komor hangon –, hogy visszatérjete a várhoz, és betemessétek a falat. Hordjátok rá vissza a földet. Zárjátok le! És sose ássatok ott többé! Veric, tudod, mi az az *encantada*?
– Hogyne tudnám, nagyuram. – Veric kapkodva keresztet vetett.

Az apát közelebb hajolt a jobbágyhoz.

– Ha nem temetitek vissza azt a falat, Veric, az *encantadák* előzőnlenek a vár mélyéről, hogy elragadják a gyerekeiteket, az összes gyermeketeket. – Végighordozta tekintetét a térdeplő férfiakon. – Feltámadnak a földből, elragadják és magukkal vonszolják őket a pokolba. Ezért fedjétek be azt a falat! S amikor végeztetek, térjete vissza hozzám, és én megjutalmazlak benneteket. – A rendház perselyében lapult még néhány érme, és az apát készséggel a jobbágyoknak adta őket. – Megbízom benned, Veric! – fejezte be mondandóját. – Ne ássatok tovább, csak temessétek vissza a falat!

A jobbágyok siettek engedelmeskedni. Planchard figyelte távozásukat, és elrebegett egy rövid imát, hogy Isten bocsássa meg neki, amiért nem mondott igazat. Nem hitt abban, hogy elkárhozott lelkek ólálkodnának Astarac régi várkápolnája alatt, tudta viszont, hogy bármire is bukkant a gróf, annak rejtve kell maradnia, és az *encantadák* fenyegetése talán elég erős lehetett ahhoz, hogy a munkát

tisztességgel elvégezzék.

Miután megoldotta az égető problémát, visszatért kis hálókamrájába. Amikor a gróf megérkezett a rendházba, és oly nagy izgalmat okozott, az apát éppen egy levelet olvasott, amelyet alig egy órával korábban kézbesített a küldönc. A levél a ciszterciek lombardiai rendházából érkezett, ő pedig újra elolvasta, és most azon tűnődött, talán értesítenie kellene hittársait szörnyű tartalmáról. Végül elvetette az ötletet, és imára kulcsolt kézzel letérdepelt.

Arra gondolt, milyen gonosz világban kell élnie.

És Isten ostora újra lesújtani készült. Ez állt abban az üzenetben, és a szerzetes nem sok mindent tehetett azon kívül, hogy buzgón imádkozott.

– *Fiat voluntas tua* – mormolta újra meg újra. – Legyen meg a Te akaratod!

Épp az a legborzalmasabb az egészben, gondolta Planchard, hogy ez az Úr akarata.

Először is minél több nyilvesszőt kellett megmenteniük. Gascogne-ban kevesebb nyilvessző akadt, mint rókán a toll, noha Angliában és Franciaország meghódított területein jókora tartalékot halmoztak fel. A nyilakat odahaza készítették, majd huszonnégyes nyalábokban küldték az ijászok után, bárhol is harcoltak, ám itt, elvágva minden más angol helyőrségtől, Thomas embereinek igencsak takarékoskodniuk kellett, ezért jártak most tetemről tetemre, hogy összegyűjtsék az értékes nyilakat. A legtöbb széles fejű nyilvessző mélyen a lovakba

temetkezett, szakállas hegyük jobbára elveszett; megmenthették viszont a kőrisfa szárait, és tarsolyában minden íjász hozott magával tartalék nyílfejeket, bár így is akadtak, akik a hullák húsába vágtak, hogy kiszabadítsák az acélhegyeket. Más nyilak egyszerűen célt tévesztettek, sértetlenül feküdtek a fűvön, az íjászok pedig gúnyosan nevettek rajtuk.

– Itt az egyik nyilad, Sam! – kiáltotta Jake. – Nem ment mellé, csak egy mérfölddel!

– Az nem az enyém. Biztos Gennyé.

– Tom! – Jake meglátta a két disznót a folyó túlsó partján. – Szerezhetek vacsorát?

– Előbb a nyilak, Jake – felelte Thomas –, vacsora csak azután. – Lehajolt egy döglött lóhoz, és mélyen belehasított a húsába, hogy visszaszerezzen egy szakállas nyílhegyet. Sir Guillaume alkalmas páncéldarabokat keresett magának, lecsatolta a halottakról a láb-, kar- és vállvérteteket; egyik fegyverese lerángatta halott ellensége sodronyíngét. Az íjászok öles kötegekbe gyűjtötték a kardokat. Az ellenség lovai közül tíz sértetlenül úszta meg az összecsapást, vagy csak könnyebben sérült meg, ezért megérte megtartani őket. A többi vagy kiszenvedett, vagy olyan kínokat élt át, hogy Sam egyenként végzett velük, a homlokuk közepére mért baltacsapással.

Ennél teljesebb győzelmet Thomas nem is kívánhatott volna, és ami még jobb, Robbie elfogta a férfit, akit Thomas az ellenség vezérének gondolt. Megtermett férfiú volt, kerek, dühödt, verítéktől csillogó arccal.

– Ez itt Berat örököse – mutatta be Robbie, amint Thomas

a közelükbe ért –, és a nagybátyja nem tartott vele.

Joscelyn Thomasra sandított, majd amikor látta véres kezét és fegyvereit, habozás nélkül Sir Guillaume felé fordult.

– Öné a parancsnokság? – akarta tudni. Sir Guillaume Thomas felé biccentett.

– Az övé.

Joscelyn láthatóan nem találta a szavakat. Elszörnyedve figyelte, amint sebesült fegyvereseit sorra kifosztják. Legalább két embere, Villesisle és a társa, életben maradt, de egyikük sem tudott a tőle megszokott hévvel harcolni, miután kilőtték alóluk a lovat. Joscelyn nagybátyjának egyik fegyverese elveszítette jobb kezét; egy másik a közelben haldoklott, gyomrában egy nyílvezzővel. Joscelyn próbálta összeszámolni az élőket és a holtakat, és úgy számította, legfeljebb hat-hét emberének sikerült elmenekülnie a gázlón keresztül.

Az ingyenélő a katonákkal együtt fosztogatott. Joscelyn kiköpött, amikor rájött, kivel van dolga, azután kapkodva keresztet vetett, és leplezetlenül tovább bámulta az ezüstvértet viselő Genevieve-t. El kellett ismernie, hogy nála gyönyörűbb teremtést még nem látott.

– Már van gazdája – közölte Sir Guillaume szárazon, amikor látta, hová néz Joscelyn.

– Nos, mennyit ér nekünk? – kérdezte Thomas Joscelynt.

– A bácsikám sokat fizet értem – felelte mereven Joscelyn, aki még most sem tudta elhinni, hogy Thomas az ellenség vezetője. Abban még ennyire sem lehetett biztos, hogy bácsikája csakugyan kifizeti a váltságdíját, ám ezt nem kívánta megemlíteni fogva tartói előtt, sem azt a tényt, hogy

Béziers ura egymaga legfeljebb tucatszámú écut tudna összekaparni. Béziers Picardia talán legnyomorúságosabb porfészke volt, és szerencsés, ha egy nyamvadt kecskét megajánlanak érte. Visszafordult Genevieve-hez, megcsodálta hosszú combját és tündöklő haját.

– Az ördög segítségével győztek le minket – jegyezte meg keserűen.

– Egy csatában – vigyorodott el Thomas – nem árt, ha az embernek befolyásos barátai vannak. – Végighordozta tekintetét a holtakkal teliszórt mezőn. – Siessetek! – kiáltott oda embereinek. – Éjfél előtt haza kell érnünk!

Az emberek majd' kicsattantak a jókedvtől. Valamennyien részesedtek Joscelyn váltságdíjából, még ha Robbie-nak jutott is a legnagyobb falat, ráadásul a kisebb rangú foglyoktól is számítani lehetett egy kevés pénzre. Mindemellett zsákmányoltak épp elég sisakot, fegyvert, pajzsot, kardot és lovat, és alig ketten sebesültek meg, ők is csak könnyebben. Jól végződött a napjuk, ezért nevetve fogták be lovaikat, rakodták meg ellenségük lovait a zsákmánnyal, és készülődtek az indulásra.

És akkor lovas vágott át a gázlón.

Sir Guillaume látta meg elsőként, és kiáltott Thomasnak, aki odafordult és látta, hogy egy pap közeledik feléjük, fekete-fehér csuhája alapján dominikánus.

– Ne löjete! – adta ki a parancsot Thomas. – Íjakat le! – A pap felé indult, aki egy kis kancán léptetett felé. Genevieve már a nyeregben ült, most azonban lepattant és sietett, hogy beérje Thomast.

– A neve – súgta a fülébe – Roubert atya. – Az arca sápadt

lett, a hangja megkeseredett.

– Ő az, aki megkínzott? – kérdezte Thomas.

– A rohadék – sziszegte a lány, és Thomas gyanította, hogy csak nagy küzdelem árán tudja visszatartani a könnyeit. Pontosan tudta, miként érez; őt is hasonlóan megkínozta és meggyötörte egy inkvizítor. Visszaemlékezett saját könyörgésére és a szégyenre, hogy megalázkodott kínzója előtt. Arra is emlékezett, milyen hálás volt neki, amikor a kínok abbamaradtak.

Roubert atya Thomastól húszlépésnyire fogta vissza lovát, majd végignézett a szerteszét heverő holtakon.

– Megkapták az utolsó kenetet? – kérdezte.

– Nem – felelte Thomas –, de ha atyám meg akarja gyóntatni őket, hát csak rajta. Azután már indulhat is Beratba, hogy tudassa a gróffal, nálunk van az unokaöccse, és váltságdíjat kérünk a szabadságáért cserébe. – Minthogy nem volt más mondanivalója, megfogta Genevieve könyökét és elfordult.

– Te vagy Hooktoni Thomas? – kérdezte Roubert atya. Thomas visszafordult.

– Mi közöd van hozzá?

– Megrövidítetted a poklot egy elkárhozott lélekkel – válaszolt a pap –, és ha nem adod át nekem, a te lelkedet is kárhozatra ítélem.

Genevieve levette az íjat a válláról.

– Előbb kerülsz te a pokolba! – kiáltotta oda Roubertnek. A pap ügyet sem vetett rá, ehelyett egyenesen Thomashoz intézte a szavait.

– Ő az ördög játékszere, te angol, és téged is

megbabonázott. – A kanca fészkelődni kezdett alatta, ő pedig ingerülten csapott a nyakára. – Az egyház meghozta döntését, és neked alá kell vetned magad az akaratának.

– Én más döntést hoztam – közölte Thomas.

A dominikánus megemelte a hangját, hogy mindenki hallhassa.

– Ez egy ingyenélő! – kiáltotta. – Eretnek! Kiközösítették, az egyház kivetette a testéből, s mint ilyen, örök kárhozatra ítéltetett! Számára nincs megváltás, sem azok számára, akik segítik! Halljátok? Az Úr földi helytartója szól hozzátok, hogy tudjátok, halhatatlan lelketeket sodorjátok végveszélybe miatta. – Visszafordult Genevieve-hez, és nem tudta leplezni egy fanyar félmosolyát. – Megdöglesz, te kis szuka – sziszegte –, a máglya nyit vitat neked a pokol örökkévaló tüzeihez.

Genevieve felemelte kis iját, amelynek húrjára máris odaillesztett egy széles fejű nyilat.

– Ne! – szólt rá Thomas.

– Ő kínozta meg. – Genevieve arcán végigperegtek a könnyek.

Roubert atya gúnyos mosollyal meredt az ijra.

– Te ördög lotyója – vicsorogta –, férgek költöznek majd a méhedbe, gennyes nedvek fakadnak kiszikkadt emlőidből, a démonok hitvány játékszere leszel.

Genevieve eleresztette a nyilat. Minden egy pillanat alatt történt. Genevieve még csak nem is célzott. A dühe vette rá, hogy hátrafesztse, majd eleressze az ideget, és a szemét elfelhőző könnyektől szinte nem is látta a férfit. Gyakorlatozás során a nyilai rendszerint messze elkerülték

a célt, ám a legutolsó pillanatban, épp amikor elengedte a húrt, Thomas megpróbálta félreütni a karját; alig ért hozzá, épp csak súrolta az íjat tartó kezét, és a nyílvesző megrándult, amint elvált az idegtől. Roubert atya épp gúnyos megjegyzést készült tenni az íjra, ám a nyíl egyenesen felé repült és talált. A széles, szakállas acélhegy belefúródott a pap torkába, és ott is maradt. A fehér tollakat vörösre festette a száron végigcsorgó vér. A dominikánus egy hosszú pillanatig még a nyeregben ült, az arcán mérhetetlen döbbenettel és értetlenséggel, azután vére a magasba lövellt, ő maga pedig fuldokló hangot hallatott, és a földre zuhant.

Mire Thomas odaért hozzá, már kiszenvedett.

– Mondtam, hogy te jutsz előbb a pokolra – köpött a hulla felé Genevieve.

Thomas némán keresztet vetett.

Ünnepelniük kellett volna a könnyű győzelmet, Castillon d'Arbizon várába mégis visszaköltözött a régi, jól ismert, megkeseredett hangulat. Valamennyien derekasan küzdöttek, ám a pap halála elborzasztotta Thomas embereit. A legtöbbjük megátalkodott bűnös volt, sokan maguk is öltek már papot, mégis valamennyien rossz előjelnek vélték a dominikánus halálát. Roubert atya fegyvertelenül jött, tárgyalni akart, és lelőtték, mint egy kutyát. Néhányan megtapsolták Genevieve-t; ilyen egy igazi asszony, mondták, ilyen egy katona felesége, ami pedig az egyházat illeti, felőlük minden pap elmehet a pokolba – ám ezek az emberek vésszes kisebbségben maradtak. A

legtöbben élénken emlékeztek a pap utolsó szavaira, hogy kárhozatra juttatják a lelküket, ha menedéket adnak egy eretneknek, és a fenyegetés felidézte a korábbi félelmeket, amelyek Genevieve megmentése óta kísértettek. Robbie előre láthatóan az ő oldalukra állt, amikor pedig Thomas nekiszegezte a kérdést, hogy mikor szándékozik Bolognába utazni, Robbie félresöpörte a kérdést.

– Itt maradok – jelentette ki –, amíg meg nem tudom, mennyi lesz a részem a váltságdíjból. Nem hagyom itt a pénzem.

– A hüvelykjével Joscelyn felé bökött, aki mostanra tudomást szerzett a helyőrségen belüli ellentétről, és minden tőle telhetőt megtett a felerősítésére. A legszörnyűbb dolgokat helyezte kilátásba, amennyiben az eretneket nem küldik máglyára. Nem volt hajlandó egy asztalnál enni Genevieve-vel. Nemesemberként a legkülönb kényelem járt neki, amit csak a vár nyújthatott, és saját szobájában, a torony tetején lakott, étkezni viszont nem a csarnokban étkezett, inkább Robbie-val és a fegyvereseivel maradt, akiket lenyűgözött lovagi tornákról szóló történeteivel, és akiket halálra rémített a komor figyelmeztetésekkel, hogy mi minden történhet azokkal, akik védelmükbe veszik az egyház ellenségeit.

Thomas felkínálta Robbie-nak szinte valamennyi pénzét a Joscelyn váltságdíjából rá eső rész gyanánt, hogy a fennmaradó összeget majd a váltságdíj kialakítása után határozzák meg, Robbie azonban elutasította az ajánlatot.

– Lehet, hogy a végén sokkal többel tartoznál – jelentette ki –, és honnan tudjam, hogy ki is fizetnéd? És honnan tudnád

te, hol találhatsz meg?

– Elküldöm a pénzt a családnak – fogadta meg Thomas.

– Megbízol bennem, ugye?

– Az egyház sem bízik benned – felelte Robbie keserűen –, akkor nekem miért kellene?

Sir Guillaume igyekezett elsimítani a feszültségeket, de tudta, hogy a helyőrség fokozatosan széthullik. Egyik éjjel verekedés tört ki Robbie támogatói és Genevieve hívei között, és a végén egy angol meghalt, egy gascogne-i pedig elveszítette a fél szemét. Sir Guillaume keményen megbüntetett mindenkit, de tudta, hogy ezzel sem veheti elejét az újabb összecsapásoknak.

– Mégis mit szándékozol tenni az ügyben? – kérdezte Thomastól egy héttel a Gers-folyó partján lezajlott összecsapás után.

A levegőt megdermesztette az északi szél, amely amúgy is tompává és ingerlékennyé tette az embereket. Sir Guillaume és Thomas a vártorony fokán álltak, alattuk Northampton earljének megfakult zászlajával. A vörös-zöld zászló alatt ott függött Berat narancsszínű leopárdja, de fejjel lefelé, hogy az egész világ láthassa, a harci jelvényt csatában zsákmányolták. Genevieve velük tartott, de megérezte, hogy nem szívesen hallgatná végig Sir Guillaume mondandóját, ezért a sánc legtávolabbi sarkába húzódott.

– Itt várok – közölte Thomas.

– Mert a rokonod idejön majd?

– Ezért is jöttem ide – bólintott Thomas.

– És ha nem marad egy embered se? – tette fel a kérdést

Sir Guillaume.

Thomas hosszú ideig nem felelt. Végül mégis ő törte meg a csendet.

– Egy sem?

– Én veled vagyok – mondta Sir Guillaume –, lehetsz bármily ostoba. De ha a rokonod idejön, Thomas, ő biztosan nem lesz egyedül.

– Tudom.

– És nem lesz olyan ostoba sem, mint Joscelyn. Ő nem adja majd a kezébe a győzelmet.

– Tudom – bólintott komoran Thomas.

– Több ember kell – folytatta Sir Guillaume. – Van egy helyőrségünk, de egy kisebb seregre lesz szükség.

– Az sokat segítene – értett egyet Thomas.

– Mégsem jön senki, amíg ő itt van – figyelmeztetett Sir Guillaume, majd vetett egy pillantást Genevieve felé.

– Tegnap három gascogne-i ment el. – Még azt sem várták meg, hogy megkapják a részüket Joscelyn váltságdíjából, egyszerűen ellovagoltak nyugat felé, hogy másutt keressenek gazdát.

– Nincs is szükségem gyávákra – vetette meg a lábát Thomas.

– Hogy lehetsz ilyen megátalkodottan ostoba? – csattant fel Sir Guillaume. – Az embereid megküzdének bárki ellen, Thomas, de nem fognak dacolni az egyházzal. Nem fognak harcolni Istennel. – Elhallgatott, láthatóan vonakodott levonni a végkövetkeztetést, de végül mégis megtette. – El kell küldened őt, Thomas. Mennie kell! – Thomas a déli dombokra meredt. Nem szólt. – Mennie kell – ismételte Sir

Guillaume. – Küldd el Pauba! Bordeaux-ba! Akárhová!

– Ha ezt teszem – mondta Thomas –, a biztos halálba küldöm. Az egyház megtalálja és megégeti.

Sir Guillaume az arcát vizsgálta.

– Szerelmes vagy belé, igaz?

– Igen – bólintott Thomas.

– Szentséges Jézusom! – kiáltott fel elkeseredetten Sir Guillaume. – Szerelem! Mindig csak a baj van vele.

– A férfi már csak erre született – vont a vállát Thomas –, ahogyan a szikrák is fölfelé szállnak.

– Meglehet – csóválta a fejét komoran Sir Guillaume –, de mindig a nők gondoskodnak a gyújtósról.

És akkor Genevieve odakiáltott nekik.

– Lovasok! – Thomas átsietett a sáncon, és lenézett a keleti útra, ahol hatvan-hetven lovas bukkant elő a fák közül.

A fegyveresek Berat narancssárga és fehér ujjasát viselték, és Thomas először azt gondolta, hogy Joscelyn váltságdíját jöttek megtárgyalni, ám azután észrevette, hogy nem Berat leopárdja, hanem egy különös zászló alatt lovagolnak, amelyet a körmeneteken is hordozni szoktak. A keresztúdra aggatott szövet Szűz Mária kék köntösét ábrázolta, és mögötte tucatnyi egyházi közeledett aprócska lován.

Sir Guillaume keresztet vetett.

– Baj van – mormolta, azután Genevieve-hez fordult. – Egy nyilat se! Hallod, te lány? Egyetlen istenverte nyilat se!

Sir Guillaume leiramodott a sánc lépcsőin, Genevieve pedig Thomashoz fordult.

– Sajnálom – suttozta.

– Hogy megölted a papot? Megérdemelte a mocskok.
– Azt hiszem, most bűnhődnünk kell ezért is. – Genevieve Thomasszal együtt kilépett a sánkra, amely Castillon d'Arbizon főutcájára, a nyugati kapura és az azon túl elterülő folyóra nézett. A fegyveres lovasok odakint várakoztak, amíg az egyházfik leszálltak lovuk nyergéből, majd a zászló nyomában megindultak a főutcán, a vár felé. A papok java része feketébe öltözött, csak egyikük viselt fehér köpenyt és hordozott aranykampóban végződő fehér pásztorbotot. Egy püspök, semmi kétség. Termetes férfi volt, hosszú fehér hajszálai előtüremkedtek süvegének aranyos pereme alól, és miközben a vár felé baktatott, ügyet sem vetett az elébe térdeplő városiakra.

– Thomas! – kiáltozta már messziről. – Thomas!

– Mi lesz most? – kérdezte Genevieve rettegve.

– Meghallgatom – felelte jobb híján Thomas. Levezette a lányt a kapu felett álló kisebb bástyára, ahol máris fegyveresek és ijászok tülekedtek. Robbie is ott volt, és amikor Thomas felbukkant, felé mutatott és lekiáltott a püspöknek.

– Ez itt Thomas!

A püspök a földre csapott pásztorbotjával.

– Istenünk és Mindenható Urunk nevében – emelte fel a hangját –, az Ő szent Fia nevében, a Szentlélek nevében, valamennyi szentek nevében és a mi szentatyánk, Kelemen nevében, és mindama mennyei hatalom nevében, amely idelent a földön ránk ruháztatott, szólítalak téged, Thomas! Szólítalak téged!

A püspök mélyen zengő hangon beszélt. A hang tisztán

szállt, a szélzugáson kívül nem hallatszott más, csak a sustorgás, amint Thomas maroknyi embere az ijászok kedvéért angolra fordította a püspök szavait. Thomas arra várt, hogy a püspök latinul szól, így egyedül ő érti majd meg, a püspök azonban mindenkivel meg akarta osztani mondandóját.

– Tudjuk rólad, Thomas – folytatta –, hogy te, aki egykor részesültél a keresztség szentségében az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében, eltaszítottad magadtól Krisztus Urunkat, amikor mélységes bűnbe esvén védelmedbe vettél egy elítélt eretneket és gyilkost. Ezért most, ha fájó szíved is, de megfosztunk téged, Thomas, s veled együtt minden követődet és támogatódat is, Krisztus Urunk testének és vérének szentségétől. – Újra nekicsapta botja végét a földnek, mire egyik papja megszólaltatott egy kis csengőt. – Kivetünk téged – folytatta a püspök, akinek hangja ércként zengett a vár falai között – a keresztények szent közösségéből, és száműzünk minden világi birtokáról. – A bot újra nekikoppant a kőnek, a csengő megszólalt. – Elűzünk téged a mi anyaszentegyházunk kebeléről, a mennyben és itt a földön egyaránt. – A csengő szava élesen visszaverődött a boltozat köveiről. – Kiátkozottnak nyilvánítunk téged, Thomas, és arra ítélnünk, hogy örök kárhozat legyen részed a sátán, az ő angyalai és a többi kiátkozott körében. Kárhozottnak nyilvánítunk téged, és megparancsoljuk mindenkinek, aki féli és szereti a mi urunkat, Jézus Krisztust, hogy gondoskodjék méltó büntetésedről. – Utoljára még odaverte botjának végét a kövezethez, vetett egy zord pillantást Thomasra, azután

elfordult, nyomában papjaival és az egyházi zászlóval. Thomas dermedtséget érzett. Fagyot és zsibbadást. Ürességet. Mintha a föld alapjai omlottak volna össze, hogy ne hagyjanak maguk után mást, csak mérhetetlen űrt a pokol lángoló kapuja felett. Az élet minden bizonyossága, az Istenbe, a megváltásba és az öröklétbe vetett hitt foszlott semmivé, akár a hajnali köd. Immár igazi *hellequin* lett, kiátkozták, elvágta a kegyelemtől, az Úr vigaszától és szeretetétől.

– Hallottátok a püspököt! – törte meg Robbie a döbbszent csendet. – El kell fognunk Thomast, másként osztozunk a kárhozon! – A kardjára tette a kezét, és elő is rántotta volna, ha Sir Guillaume közbe nem avatkozik.

– Elég! – üvöltötte a normann. – Elég! Itt én vagyok a rangidős parancsnok. Van itt olyan, aki ezt vitatja? – Az íjászok és a fegyveresek elhúzódtak Thomastól és Genevieve-től, de senki sem fogta nyíltan Robbie pártját. Sir Guillaume sebhelyes arca a halál maszkjává dermedt. – Az örök maradnak – adta ki a parancsot –, a többiek vissza a szállásra. Azonnal!

– Kötelességünk... – kezdte Robbie, majd önkéntelenül hátrébb lépett, amint Sir Guillaume dühödten felé fordult. Robbie nem volt gyáva, de abban a pillanatban senki sem tudott volna ellenállni Sir Guillaume haragjának.

Az emberek vonakodva ugyan, de elindultak, Sir Guillaume pedig helyére lökte félig elővont kardját.

– Azért igaza van – jegyezte meg, miután Robbie eltűnt a lépcső alján.

– A barátom volt! – tiltakozott Thomas, aki próbált ebbe a

bizonyosságba kapaszkodni, miközben a világ széthullott körülötte.

– És Genevieve-t akarja – vágta rá Sir Guillaume –, s miután nem kaphatja meg, meggyőzte magát arról, hogy a lelke el fog kárhozni. Mit gondolsz, a püspök miért nem átkozott el minket is? Mert ha valamennyien ugyanabba a pokolba kerülnénk, nem maradna vesztenivalónk. Megosztott bennünket, áldottakra és kárhozottakra, és Robbie biztonságban akarja tudni a lelkét. Ki hibáztatná ezért?

– És mi a helyzet veled? – kérdezte Genevieve a normant.
– Az én lelkem hosszú évekkel ezelőtt elkárhozott – felelte Sir Guillaume komoran, azután elfordult és végignézett a főutcán. – Odakint hagyják a fegyvereseket, hogy elkapjanak, amint elhagyod a várost. Viszont Medous atya háza mögött van az a kiskapu, azon kiszökhetsz. Oda nem állítanak őrt, és a malomnál a folyón is átkelhetsz. Az erdőben már biztonságban leszel.

Thomas egy pillanatig azt sem tudta, miről beszél Sir Guillaume, ezután elemi erővel hasított belé a tudat, hogy mennie kell. Menekülni. Rejtőzködni. Lemondani első parancsnokságáról, hátrahagyni újsütetű gazdagságát, az embereit, mindenét. Sir Guillaume-ra meredt, aki megvonta a vállát.

– Nem maradhatsz, Thomas – mondta az idősebb férfi halkán. – Robbie vagy valamelyik barátja megölne. Gyanítom, hogy tucatnyian közülünk téged támogatnánk, de ha maradsz, kirobban a harc a két tábor között, és ők fognak győzni.

- Te itt maradsz?
- Sir Guillaume kényszeredetten, de bólintott.
- Én tudom, miért jöttem ide – felelte. – Nem hiszem, hogy az a nyavalyás serleg létezik, de ha mégis, fikarcnyit se érdekel, meg tudnánk-e szerezni. Pénzt viszont kereshetünk, márpedig pénzre igen nagy szükségem van, így hát igen, maradok. De neked menni kell, Thomas. Menj nyugat felé! Keress egy angol helyőrséget! – Felismerte a vonakodást Thomas arcán. – Az ég szerelmére, mi egyebet tehetnél?
- kérdezte. Thomas nem felelt, és Sir Guillaume vetett egy pillantást a városkapun túl várakozó katonákra. – Átadhatod nekik az eretneket, Thomas, hogy elégessék. Akkor visszavonják a kiátkozást.
- Márpedig azt nem fogom megtenni – jelentette ki Thomas.
- Add át őt a katonáknak – tanácsolta Sir Guillaume –, és térdelj a püspök elé!
- Soha!
- Miért nem?
- Tudod jól.
- Mert szereted?
- Igen – hajtotta le a fejét, Genevieve pedig megragadta a karját. Tudta, mennyire szenved, ahogyan ő is szenvedett, amikor az egyház megtagadta tőle az Úr szeretetét, de neki sikerült túllépnie ezen a borzalmon. Thomasnak még nem, és Genevieve tudta, milyen hosszú idő kell hozzá.
- Túl fogjuk élni – fogadta meg Sir Guillaume-nak.
- Most akkor is menetek kell! – figyelmeztette a normann.

– Tudom. – Thomas nem tudta kiszűrni hangjából a fájdalmat.

– Holnap kiviszek mindent – ígérte Sir Guillaume. – Lovakat, élelmet, ruhát. Mi más kell még?

– Nyilak – vágta rá Genevieve, azután Thomashoz fordult, mintha várná a kiegészítéseit, de Thomas még nem tudott felülkerekedni az első döbbeneten. – Talán apád könyvének is hasznát vennéd – vetette fel a lány óvatosan. Thomas bizonytalanul bólintott.

– Becsomagolnád nekem? – kérte Sir Guillaume-ot. – Becsomagolnád valamilyen bőrbe?

– Akkor holnap reggel – bólintott Sir Guillaume. – Várj a dombtetőn, az üreges gesztenyefa mellett.

Sir Guillaume kikísérte őket a várból, végig a félreeső sikátorokon, a pap házáig, amely mögött kis ajtó nyílt a várfalban, és az innen kiinduló csapás egészen a malomig vezetett. Elhúzta a reteszt, és óvatosan megnyitotta az ajtót, de odakint nem várokoztak katonák, így elvezette őket a malomig, és kivárta, amíg Thomas és Genevieve átkelt a bukógát tetején, majd felkapaszkodott az erdőbe. Thomas kudarcot vallott. És kiátkozták.

MÁSODIK RÉSZ

Számkivetett

Egész éjjel szakadt. Az esőcseppeket a fagyos vihar űzte, megfosztva leveleitől a tölgyeket és a mogyorófákat, és a szél dühödten kavargott az ősrög fa körül, amelyet villám hasított ketté, és az idő vájt üregesre. Thomas és

Genevieve a fatörzsben próbált menedékre lelni, és összerezsent, valahányszor mennydörgő robaj hallatszott a fejük felett. A villámok fénye nem világította be az éjszakát, csak a zápor szakadt még keservesebben.

– Az egész az én hibám – sóhajtott fel Genevieve.

– Nem – csóválta a fejét Thomas.

– Gyűlöltem azt a papot – folytatta a lány. – Tudtam, hogy nem szabadna lelőnöm, de eszembe jutott mindaz, amit velem művelt. – Thomas vállába temette arcát, így a hangja fojtottan tört elő, és alig lehetett kivenni a szavait. – Amikor éppen nem gyötört, akkor simogatott. Simogatott, akár egy kisgyereket.

– Mint egy kisgyereket?

– Nem – rázta a fejét a lány keserűen. – Inkább mint egy szeretőt. És amikor bántott, imádkozott felettem, és azt mondogatta, mennyire fontos vagyok számára. Mennyire meggyűlöltem!

– Én is gyűlöltem – mondta Thomas –, azért, amit veled tett. – Magához vonta a lányt. – És örülök, hogy meghalt – tette hozzá, majd arra gondolt, hogy ő maga sem különb a halott papnál. A lelke immár a pokolé, a megváltás reménye nélkül.

– És most mihez kezdesz? – kérdezte Genevieve a borzongató hidegben.

– Nem mehetek haza.

– Akkor hová mégy?

– Veled maradok. Ha te is akarod. – Thomas arra gondolt, hogy megmondja a lánynak, szabadon elmehet, ahová csak akar, de tudta, hogy a sorsuk immár összefonódott,

ezért meg sem próbálta elküldeni, és nem is akarta, hogy elmenjen. – Visszatérünk Astaracba. – Nem tudta, mi jó származhatna ebből, csak azt, hogy nem oldaloghat haza legyőzötten. Amellett a lelke végérvényesen elkárhozott. Immár semmit sem veszíthet, ám megnyerhet mindent. És a Grál talán még megválthatja. Talán most, hogy kiátkozták, megleli a kincset, és általa elnyeri a kegyelmet.

Sir Guillaume nem sokkal virradat után érkezett, tucatnyi fegyveres kíséretében, akikről tudta, hogy sosem árulnák el Thomast. Eljött Jake és Sam is, és mindketten el akarták kísélni Thomast, de ő nem engedte.

– Maradjatok a helyőrséggel – kérte –, vagy menjete nyugatra, és keressetek egy másik angol erődöt. – Nem mintha nem kívánta volna őket társainak, de tudta, épp elég gondja lesz azzal, hogy önmagát és Genevieve-t elássa élelemmel, nem akart még két éhes száj miatt aggódni. Emellett nem is kínálhatott nekik mást, csak veszélyt, nélkülözést és üldöztetést, egész Gascogne-on át.

Sir Guillaume hozott két lovat, élelmet, köpenyeket; elhozta Genevieve iját, négy köteg nyilat és egy teli pénzeszsákot.

– Apád könyvét nem tudtam kimenteni – vallotta meg. – Robbie-nál van.

– Ellopta? – kérdezte Thomas méltatlankodva.

Sir Guillaume vállat vont, mintha a kézirat sorsa mellékes körülmény lenne.

– Berat fegyveresei vereséget szenvedtek – folytatta inkább –, így a nyugati út biztonságos. Robbie-t ma reggel keletre küldtem jószágokért, úgyhogy lovagolj nyugatnak, Thomas. Lovagolj nyugatnak, és térj haza!

– Robbie meg akar ölni? – szimatolt veszélyt Thomas.

– Inkább elfogna – felelte Sir Guillaume –, és átadna az egyháznak. Persze igazából arra vágyik, hogy Isten az ő oldalán legyen, és azt hiszi, ha megtalálja a Grált, akkor minden gondja megoldódik. – Sir Guillaume emberei meglepettnek tűntek a Grál említésére, és egyikük, John Faircloth meg is szólalt volna, de Sir Guillaume belé fojtotta a szót. – Robbie meggyőzte magát arról, hogy bűnös vagy – magyarázta Thomasnak. – Jóságos Krisztus, nincs rosszabb, mint amikor egy forrófejű ifjú egyszeriben rátalál Istenre. Talán csak egy forrófejű fiatal lány, aki rátalál Istenre. Az már csakugyan elviselhetetlen.

– A Grál? – erősködött John Faircloth. Épp elég vad szóbeszéd terjengett arról, miért is küldte Northampton earlje Thomast és embereit Castillon d'Arbizonba, és Sir Guillaume óvatlan megjegyzése most először erősítette meg ezeket.

– Robbie a fejébe vette ezt a képtelenséget – magyarázta Sir Guillaume mély meggyőződéssel –, úgyhogy tegyetek úgy, mintha észre se vennétek!

– Thomasszal kellene maradnunk – vélte Jake. – Mindnyájunknak. Újra kezdhetnénk.

Sir Guillaume eleget értett angolul ahhoz, hogy tudja, mire utal Jake, és határozottan megrázta a fejét.

– Ha Thomasszal maradunk – közölte –, akkor meg kell küzdenünk Robbie-val. Az ellenség pedig épp ezt akarja. Meg akar osztani bennünket.

Thomas lefordította a szavakat Jake-nek.

– Igaza van – tette hozzá kényszeredetten.

- Akkor most mit tegyünk? – tudakolta Jake.
- Thomas hazatér – felelte Sir Guillaume esetlen angolsággal –, mi pedig maradunk, hogy gazdagok legyünk, azután mi is hazamegyünk. – Átadta Thomasnak a két ló kantárját.
- Pedig magam is szívesen tartanék veled – tette hozzá.
- Akkor mind meghalnánk.
- Vagy mindannyiunkat kiátkoznának. De te csak menj haza, Thomas! – Ledobta a súlyos bőrsákot. – Ennyi pénz elég ahhoz, hogy biztonságban hazajuss, és talán ahhoz is, hogy megfizess egy püspököt, aki majd visszavonja a kiátkozást. Az egyház pénzért bármire hajlandó. Boldogulni fogsz, azután, egy-két év múlva, térj vissza és keress meg Normandiában.
- És Robbie? – kérdezte Thomas. – Ő mihez kezd? Sir Guillaume vállat vont.
- A végén majd hazamegy ő is. Nem fogja megtalálni, amit keres, Thomas, és ezt te is tudod.
- Én nem tudom.
- Akkor épp olyan bolond vagy, mint ő. – Sir Guillaume felhúzta a páncélkesztyűjét, és felé nyújtotta a kezét. – Nem haragszol, amiért maradok?
- Maradnod kell – bólintott Thomas. – Gazdagodj meg, barátom! Te lettél a parancsnok, ugye?
- Természetesen.
- Akkor Robbie-nak ki kell fizetnie Joscelyn váltságdíjának egyharmadát.
- Valamennyit félreteszek neked – ígérte Sir Guillaume, azután belecsapott Thomas kezébe, elfordította a lovát, és

elvezette embereit. Jake és Sam búcsúajándék gyanánt a földre dobott két további köteg nyílveessőt, azután a lovasok eltávoztak.

Thomasban fortyogott a düh, amint ő és Genevieve kelet felé lovagolt a szitáló esőben, amely hamarosan eláztatta új köpenyüket is. Haragudott magára, amiért kudarcot vallott, bár csak úgy arathatott volna sikert, ha máglyára veti és elégeti Genevieve-t, amire pedig sosem lett volna képes. Keserőséggel töltötte el, hogy Robbie ellene fordult, noha megértette a skót gondolkodását, és még vitába sem szállhatott az érveivel. Nem Robbie hibája, hogy így vonzódik Genevieve-hez, és egyáltalán nem baj, ha egy férfi törődik a lelki üdvével. Így hát Thomas nagyjából magára az életre haragudott, és a dühe segítette abban, hogy felülkerekedjen a kényelmetlenségeken, amint az eső újra szakadni kezdett. Dél felé tartottak, azután keletnek, és megmaradtak a sűrűben, ahol le kellett bukniuk az alacsonyabb ágak alatt. Ahol elmaradoztak a fák, ott a magaslaton haladtak, és szüntelenül a páncélos lovasokat kémlelték. Senkit sem láttak. Ha Robbie emberei kelet felé is tartottak, a völgyekben lovagoltak, így Thomas és Genevieve magára maradt.

Elkerülték a birtokokat és a falvakat, ami nem esett nehezükre a szórványosan benépesített vidéken, és a magaslatokon művelt földek helyett jobbára csak legelőket találtak. Délután láttak egy pásztort, aki meglepetten pattant fel egy szikla mögül, majd kapkodva halászott ki a zsebéből egy parittyát és egy kavicsot, míg meg nem látta a kardot Thomas oldalán; ekkor elrejtette a szegényes

fegyvert és alázatosan meghajolt Thomas előtt. Thomas megállt, hogy megkérdezze a férfit, látott-e errefelé katonákat, Genevieve pedig lefordította a szavait, és jelentette, hogy a férfi nem látott senkit. Egy mérfölddel a megriadt pásztor után Thomas lőtt egy kecskét, majd gondosan kiszabadította a nyílveesszőt a tetemből, amelyet megnyúzott, kibelezett és feldarabolt. Aznap éjjel egy fedél nélküli romházban, egy fákkal benőtt völgy torkánál, acéllal és kovával tüzet gyújtottak, majd a lángok felett megsütötték a kecske bordáit. Thomas a kardjával ágakat metszett le egy fenyőről, hogy hevenyészett tetőt készítsen szegényes menedékükre, azután ölyvharasztból ágyat vetettek maguknak.

Visszaemlékezett az útra Bretagne és Normandia között, amit Jeanette-tel tett meg. Hol lehet most Feketerigó? – tűnődött el. Nyáron utaztak, az ijából éltek, elkerültek minden teremtet lelket, és boldog időket éltek meg. Most ugyanezt tette Genevieve-vel is, csak hogy közelgett a tél. Nem tudta, milyen kemény idők várhatnak rájuk, bár Genevieve erősködött, hogy ezek a völgyek még sosem láttak havat.

– Délen, a hegyek között esik – engedte meg –, de itt csak hideg van. Nyirkos hideg.

Az eső lassan elállt. A lovakat a ritkás fűcsomók közelében pányvázták ki, a romok mentén csörgedező vízfolyás mellett. A félhold olykor átvilágított a felhők között, hogy beüzüstözze a völgy két oldalán meredező erdős dombokat. Thomas elsétált fél mérföldnyit a vízfolyás mentén, hogy hallgatózzon és figyeljen, de nem látott más

fényt, és nem hallott hangokat. Biztonságban vannak, döntötte el, az emberektől legalábbis, de nem Istentől. Visszatért Genevieve-hez, aki próbálta megszárogatni súlyos köpenyét a kis tűz felett. Thomas segített neki, fenyőágakból ingatag állványt szerkesztett, azután lekuporodott a lángok mellé, elnézte a parázs vöröslő izzását, és bukására gondolt. Emlékezett valamennyi képre, amit csak a templomok falain látott: a képekre a pokol felé zuhanó elkárhozott lelkekről, a kajánul vigyorgó démonokról és a lángoló tüzekről.

– A pokolra gondolsz – közölte Genevieve színtelen hangon.

Thomas elnntorodott.

– Igaz – bólintott, és azon tűnődött, honnan tudhatja ezt a lány.

– Valóban azt hiszed, hogy az egyháznak hatalmában áll, hogy oda juttasson téged? – kérdezte, és amikor Thomas nem felelt, megcsóválta a fejét. – A kiátkozás nem jelent semmit.

– Az jelent mindent – mormolta Thomas komoran. – Azt jelenti, hogy nincs menny és Isten, nincs megváltás és remény, nincs semmi.

– Isten itt van! – csattant fel Genevieve. – Itt van a tűzben, a fákbán, a levegőben. Egyetlen püspök sem veheti el tőled Istent. Egyetlen püspök sem szípanthatja el a föld levegőjét!

Thomas nem válaszolt. Arra emlékezett, ahogyan a pásztorbot vége kopogott a kockaköveken, és a csengő hangja visszhangzott a vár falai között.

– Ezek csak szavak – folytatta Genevieve –, és a szavak nem kerülnek semmibe. Ugyanezeket mondták nekem is, és aznap éjjel a cellámban az Úr eljött hozzám. – Újabb fadarabot vetett a tűzre. – Sosem hittem, hogy meg fogok halni. Még a halál mezsgyéjén sem gondoltam, hogy ez valóban megtörténik velem. Valami a lelkem mélyén mindig azt súgta, hogy megmenekülök. Az volt Isten, Thomas. Isten mindenütt ott van. Nem holmi véreb az egyház pórázán.

– Mi csak az egyházon keresztül ismerjük Istent – szállt vitába Thomas. A felhők megsűrűsödtek, eltakarták a holdat és az utolsó néhány csillagot, a sötétben pedig még keservebben eredt meg a zápor, miközben a dombok túlsó oldalán megdőrdült az ég. – És Isten egyháza – tette hozzá – kiközösített engem.

Genevieve levette a két köpenyt az ágakról, és szorosán összebugyolálta őket, hogy legalább a csapadék java részét távol tartsa a szövettől.

– A legtöbb ember nem az egyházon keresztül ismeri Istent – érvelt. – Elmennek és meghallgatják a misét, amiből egy árva szót sem értenek, azután meggyónnak és részesülnek a szentségekben, és azt akarják, hogy egy pap búcsúztassa őket, amikor meghalnak. Ám amikor igazán bajban vannak, olyan szentélyekbe mennek, amelyekről az egyház még csak nem is tud. Forrásoknál, szent folyóknál, ligetek mélyén imádkoznak. Javasasszonyokhoz és jövendőmondókhöz járnak, talizmánt viselnek a nyakukban. A maguk istenéhez imádkoznak, és az egyház nem is tud erről. Csak Isten tud róla, mert Ő mindenütt jelen van. Miért lenne az embereknek szükségük papokra, amikor Isten

mindenütt ott van?

– Hogy távol tartsanak minket a tévelygéstől – felelte Thomas.

– És ki mondja meg, mi a tévelygés? – kérdezte Genevieve. – A papok! Te rossz embernek tartod magad, Thomas?

Thomas elgondolkodott a kérdésen. Rávághatta volna, hogy igen, hiszen az egyház kivetette a testéből, és a démonoknak adta a lelkét, ám igazság szerint mégsem tartotta magát rossznak, ezért végül megrázta a fejét.

– Nem.

– Az egyház mégis kiközösített! A püspök mindennek elmondott. Pedig ki tudja, hogy maga a püspök miféle bűnököt követ el?

Thomas megengedett magának egy halvány félmosolyt.

– Eretnek vagy – közölte csendesen.

– Az vagyok – bólintott a lány. – Nem vagyok ingyenélő, noha lehetnék, viszont eretnek vagyok, és mi választásom maradt? Az egyház kiközösített, ha tehát szeretem az Istent, az egyház nélkül kell boldogulnom. Neked is így kell tenned, és azt fogod látni, hogy Isten továbbra is szeret, gyűlöljön bármennyire is az egyház. – Elfintorodott, amint az eső kioltotta a tűz utolsó pislákoló lángjait is, azután visszavonultak a fenyőágak alá, ahol mindent megtettek, hogy a köpenyek és láncvértek alatt pihenhessenek.

Thomas nyugtalanul aludt. Csatáról álmodott, amelyben rátámadt egy óriás, aki üvöltve rohant ellene, majd amikor zihálva felriadt, azt találta, hogy Genevieve eltűnt, és a feje felett most is mennydörög az égbolt. Az esőcseppek utat

találtak a tülevelek között, és eláztatták az ölyvharasztot. Villámok hasogatták az eget és rajzolták ki az ágakat, amelyek alatt Thomas menedéket keresett, ő pedig nehézkesen felállt és kibotorkált a sötétbe, hogy megkeresse a beomlott viskó ajtaját. Már-már Genevieve nevét kiáltotta, amikor az újabb mennydörgés kettéhasította az égboltot, és hosszan visszhangzott a dombok között, oly közel és oly hangosan, hogy Thomas görcsösen összehúzta magát, mintha csak el akarta volna kerülni pörölycsapását. Mezítláb volt, és nem viselt mást, csak a hosszú vászoninget, amelyből csavarni lehetett volna a vizet. Gyors egymásutánban három villám csapott le keleten, és Thomas látta, hogy a lovak tágra nyílt szemmel és reszketve szagatják a kantárt, ezért odasietett hozzájuk, megpaskolta a nyakukat, és meggyőződött arról, hogy a kötőfékek kitartanak.

– Genevieve! – kiáltotta el magát. – Genevieve!

Azután meglátta.

Pontosabban a villámok szagatott felizzásánál, látomása támadt. Magas, mezítelen asszonyt látott, aki az ég fehérlő fényei felé emelte karját. A villámok kihunytak, az asszony alakja mégis ott maradt Thomas fejében, ragyogó fényesen, és amikor a villám újra lecsapott a keleti dombokra, Genevieve hátravetette a fejét, átengedte a szélnek kibontott haját, és a vízcseppek folyékony ezüstként iramodtak végig a testén.

Mezítenül táncolt a villámok fényénél.

Nem szeretett csupaszon mutatkozni előtte. Gyűlölte a stigmákat, amelyeket Roubert atya perzselt a karjára, a

lábára és a hátára, most mégis meztelenül táncolt, lassú, széles mozdulatokkal, fejét hátravetette a záporban, és ahogy Thomas elnézte a felvillanó fények közepette, arra gondolt, hogy a lány csakugyan *drága* – a sötétség vad, ezüstben izzó teremtménye, tündöklő démon, aki veszedelmes, gyönyörű és mindennél különösebb. Thomas lekuporodott, meredten nézte, és a lelkére gondolt, amelyre még nagyobb veszély leselkedett, hiszen Medous atya szerint a *drágák* az ördög teremtményei, és ő mégis szerette a lányt. Azután a mennydörgés betöltötte a levegőt, hogy megrázza a dombokat, és ő még jobban összekuporodott, még a szemét is szorosán becsukta. Kiátkozták, gondolta, kiátkozták, és a tudat mérhetetlen reménytelenséggel töltötte el.

– Thomas. – A lány most leguggolt elé, tenyerébe fogta az arcát. – Thomas.

– *Drága* vagy – suttogta, még mindig lehunyt szemmel.

– Bár az lennék! – sóhajtott a lány. – Azt kívánom, bárcsak virágok nyílnának, amerre csak járok. De nem vagyok *drága*. Csak táncoltam a villámfényben, és a vihar szólt hozzám.

Thomas megborzongott.

– És mit mondott?

A lány átkarolta, magához ölelte.

– Hogy minden rendben lesz. – Thomas nem felelt. – Minden rendben lesz – mondta újra Genevieve –, mert a vihar sosem hazudik, ha táncolsz neki. Megígérem, szerelmem, higgy nekem! Minden a legnagyobb rendben

lesz.

Sir Guillaume elküldte az egyik foglyul ejtett fegyverest Berat-ba, hogy közölje a gróffal, Joscelyn és tizenhárom embere fogságba esett, és hogy illendő lenne megtárgyalni a váltságdíjukat. Joscelyn tudta, hogy bácsikája Astaracban tartózkodik, Sir Guillaume azonban úgy vélte, hogy a vénember azóta már visszatérhetett a várába.

Nem így történt. Négy nappal Thomas és Genevieve távozása után egy házaló érkezett Castillon d'Arbizonba, és tudatta, hogy Berat grófja lázas beteg lett, és alighanem a halálán van, ezért a Szent Szeverin-rendházban ápolják. A Berat-ba küldött fegyveres másnap ugyanezzel a hírrel tért meg, és még hozzátette, hogy Berat-ban nem talált senkit, aki Joscelyn váltságdíjáról tárgyalhatna. A helyőrség parancsnoka, Sir Henri Courtois mindössze annyit tehetett Joscelyn érdekében, hogy üzenetet küldött Astaracba, és remélte, a gróf állapota lehetővé teszi, hogy a kérdéssel foglalkozzék.

– Most mi legyen? – tette fel komoran a kérdést Robbie, aki alig várta, hogy kézhez vegye a váltságdíjból rá eső részt. Ő és Joscelyn a nagy csarnokban ültek. Maguk voltak. Odakint besötétedett. A kandallóban tűz lángolt. Joscelyn nem válaszolt. Robbie a homlokát ráncolta.

– Eladhatnálak – vetette fel. Gyakorta megtörtént ez. Valaki foglyul ejtett egy nemest, aki után tekintélyes váltságdíjat remélhetett, ám ahelyett, hogy kivárta volna a pénzt, inkább eladta a foglyát egy vagyonosabb embernek, aki ilyenkor kevesebbet fizetett, és gond nélkül át tudta vészelné az

olykor éveken át húzódó tárgyalásokat.

Joscelyn vállat vont.

– Megteheted – értett egyet –, de abból nem gazdagodsz meg.

– Berat örököse és Béziers ura? – vigyorodott el Robbie gúnyosan. – Nem keveset érhetsz.

– Béziers koszos porfészek – közölte Joscelyn ugyanazzal a gúnnyal –, és Berat örököse hajítófát se ér, maga Berat viszont egy egész vagyont. Egy egész vagyont. – Néhány pillanatig némán meredt Robbie-ra. – A bácsikám sültbolond – ment tovább –, ám annál tehetősebb. A pincéjében tartja a pénzét. Arannyal színültig megtöltött hordók sorakoznak a pincéjében, és két hordóban egyéb sincs, csak génuai pénz. Robbie kéjesen ízlelgette a gondolatot. Elképzelte a csillogó aranyat a sötétben, a két hordót, teli génuai érmekkel, amelyeket színaranyból vernek. Minden egyes darab elég ahhoz, hogy egy teljes éven át eltartson, ruházzon és fegyverezzen egy férfit. Két teli hordó!

– Csakhogy a bácsikám – folytatta Joscelyn – mérhetetlenül zsugori. Nem költi a pénzét, csakis az egyházra. Ha lenne választása, inkább a halálokat kívánná, hogy azután valamelyik szerzetest tegye meg örökösének, és az egyházra vesztegesse minden vagyonát. Éjszakánként előfordul, hogy levisz egy lámpást a pincébe, és bámulja a pénzét. Nem csinál mást, csak bámulja.

– Azt akarod ezzel mondani – kérdezte Robbie vészjósló hangon –, hogy nem fog fizetni érted?

– Azt akarom mondani – felelte Joscelyn –, hogy amíg a

bácsikám a gróf, addig a foglyod maradok. De ha én leszek a gróf?

– Te? – Robbie nem értette igazán, hová akar kilyukadni a másik, és értetlenül meredt Joscelynre.

– A nagybátyám beteg – mutatott rá Joscelyn –, meglehet, hogy a halálán van.

Robbie átgondolta mindezt, és rájött, miben mesterkedik Joscelyn.

– Ha pedig te leszel a gróf – vont a következtetést –, magad alkudozhatsz a saját váltságdíjadról.

– Ha gróf leszek – ígérte Joscelyn –, kiváltom magam és az embereimet. Mindenkit. És a lehető leghamarabb.

Robbie újra elgondolkodott.

– Milyen nagyok azok a hordók? – kérdezte végül. Joscelyn a padlótól néhány lábnyira tartotta a tenyerét.

– Ez a legnagyobb vagyon egész Gascogne-ban – jelentette ki. – Akadnak ott dukátok és écuk, firenzei, génuai, római pénzek, fontok és moutonok.

– Moutonok?

– Aranyból – felelte Joscelyn igéző hangon –, vaskosak és súlyosak. Egy király váltságdíjára is elég lenne.

– De a bácsikád talán mégsem hal meg – vetette fel Robbie.

– Imádkozom érte – mondta Joscelyn ájtatos hangon –, de talán engedhetnéd, hogy elküldjem két emberemet Astarac-ba, megtudni, mennyire súlyos az állapota. És talán meggyőzni őt arról, hogy váltságdíjat kínáljon.

– De hát azt mondtad, sosem fizetne – tett úgy Robbie, mintha nem értene a másikat, vagy talán csak nem akart

tudomást venni a Joscelyn által sugallt lehetőségről.

– Talán meg lehetne őt győzni – vélte Joscelyn –, ha az irántam érzett szeretetére építünk. Elküldhetném hozzá két emberemet.

– Két embert?

– Ha pedig kudarcot vallanak – közölte Joscelyn ártatlan hangon –, akkor természetesen visszatérnek a fogságba, tehát mi vesztenivalód marad? Csak ne engedd, hogy fegyvertelenül utazzanak. Amikor csak úgy hemzsegnek errefelé a *coredorők*...

Robbie Joscelynre meredt, a tűz imbolgó fényénél próbált olvasni az arcáról, azután felötlött benne egy kérdés.

– Mit keresett a bácsikád Astaracban? Joscelyn felnevetett.

– Az ostoba vénember nem mást kutat, mint a Szent Grált. Azt hiszi, nem tudok róla, de az egyik szerzetese elárulta nekem. Az istenverte Szent Grált! Elment az a maradék esze is. Azt hiszi, Isten megajándékozza egy fiúörökösrel, ha megtalálja.

– A Grált?

– Isten tudja, honnan vette az egészet. Megháborodott. Eszét vette az ájtatosság.

A Grál, gondolta Robbie, a Szent Grál. Sokszor kételkedett Thomas küldetésében, örültségnek gondolta az egészet, most azonban úgy tűnt, mások is osztoznak ebben az örületben, ami arra utalt, hogy a Grál csakugyan létezik. És a Grál, tette hozzá gondolatban Robbie, nem kerülhet Angliába. Mindenhová kerülhet, csak oda nem.

Joscelyn láthatóan nem volt tudatában, a szavai milyen

mélyen érintették Robbie-t.

– Neked és nekem – mondta – nem kellene ellenségeknek lennünk. Mindketten Anglia ellenségei vagyunk. Mindig az angolok okozzák a bajt. Az angolok jöttek ide – csapott az asztalra igaza védelmében –, kezdték az öldöklést, és mi végre?

A Grálért, gondolta Robbie, és elképzelte, ahogyan elviszi a szent ereklyét Skóciának. Elképzelte a skót sereget, amint a Grál égi hatalmának birtokában a földről is lesöpri az angolokat.

– Neked és nekem barátoknak kell lennünk – vont a le a következtetést Joscelyn –, és most alkalmad van arra, hogy baráti gesztust tégy felém. – Felnézett a pajzsára, amely a falon függött, ám fejfelé, hogy a vörös ököl lefelé mutasson. Thomas tette oda annak jeleként, hogy fogságba vetette a pajzs birtokosát. – Vedd azt le! – kérte Joscelyn keserű hangon.

Robbie Joscelynra sandított, azután odasétált a falhoz, és a kardjával levágta a pajzsot, amely csörömpölve hullt a kövezetre. Robbie gondosan feltámasztotta, háttal a falnak.

– Köszönöm – bólintott Joscelyn –, és ne feledd, Robbie, ha majd én leszek Berat grófja, szükségem lesz megbízható emberekre. Nem esküdtél fel senkinek, ugye?

– Nem.

– Northampton earljének sem?

– Dehogy! – tiltakozott Robbie, aki élénken emlékezett rá, milyen ellenségesen bánt vele az earl.

– Szolgálhatnál engem – ajánlotta fel Joscelyn. – Bőkezűen bánok a barátaimmal, Robbie. A pokolba is, azzal kezdem,

hogy Angliába küldök egy papot.

Robbie értetlenül hunyorgott a kijelentés hallatán.

– Papot küldesz Angliába? De miért?

– Természetesen azért, hogy kifizesse a váltságdíjad – felelte Joscelyn mosolyogva. – Szabad ember leszel, Robbie Douglas. – Elhallgatott, tüzetesen tanulmányozta Robbie arcát. – Ha Berat grófja leszek – tette hozzá –, megtehetem mindezt.

– *Ha Berat grófja leszel* – jegyezte meg óvatosan Robbie.

– Kiváltok minden foglyot – legyintett nagylelkű mozdulattal Joscelyn. – Kiváltalak téged, és felfogadok annyi embért, ahányat csak találok. Csak engedd el két emberemet Astaracba!

Robbie másnap reggel beszélt Sir Guillaume-mal, és a normann nem látta okát, miért ne beszélhetne a két fegyveres a gróffal Astaracban, amennyiben esküvel fogadják, hogy küldetésük befejezése után visszatérnek a fogságba.

– Remélem, elég jól érzi magát ahhoz, hogy meghallgassa őket – aggodalmaskodott Sir Guillaume.

Így hát Joscelyn elküldte Villesisle-t és a társát, tulajdon felesküdt embereit. Megkapták a vértjüket, a kardjukat és a pontos utasításokat.

Robbie pedig várta, hogy meggazdagodjon.

Az idő kitisztult. A szürke felhők hosszan elnyúló fodrokká foszlottak, amelyek esténként tündöklő vörösben játszottak, majd a következő éjjel belemosódtak a kéklően tiszta égboltba, miközben a szél délire fordult és

felmelegedett.

Thomas és Genevieve két napig maradt a beomlott viskóban. Megszárogatták a ruháikat, és kivárták, amíg a lovak lelegelték a múlt évi fű maradékát. Kipihenték magukat. Thomas nem érzett késztetést, hogy mielőbb Astaracba érjen, minthogy nem várt az úttól semmit, Genevieve azonban biztos volt abban, hogy a helybélieknek bőven akad mesélnivalójuk, és a legkevesebb, amit tehetnek, ha meghallgatják őket. Maga Thomas beérte volna annyival, hogy végre kettesben lehetnek. Ez a lehetőség még a várban sem adatott meg nekik; ha be is húzódtak a kárpit mögé, abban a tudatban tették, hogy a szőnyeg túloldalán mások alszanak. És Thomas mindedig nem eszmélt rá, mekkora teher nyomta a vállát. Kit küldjön élelemért, ki maradjon hátra, ki örködjön, kiben bízhat, és kitől tartson távolságot, kit kell megjutalmaznia néhány arannyal, amiért hűségesebb bizonyult? S emellett a szüntelen aggodalom, hogy nem felejtett-e el valamit, és nem tervez-e az ellenség valamilyen meglepetést, amire nem számított előre. És mindeközben ott az igazi ellenség: Robbie, aki magában fortyog jogos haragjától és elfojtott vágyaitól.

Thomas most el tudott feledkezni minderről, de nem sokáig, hiszen egyre fagyosabbak lettek az éjszakák, közeledett a tél, és a második napon lovasok bukkantak fel a déli magaslaton. Féltucatnyian lehettek, rongyokba öltözött férfiak, kettő közülük számszeríjjal a vállán. Nem néztek le a völgybe, ahol Thomas és Genevieve menedékre lett, de ők tudták, hogy előbb-utóbb arra téved

valaki. Elérkezett az évnek az a része, amikor a farkasok és a *coredorok* leereszkedtek a magashegységekből, hogy azok lábainál találjanak maguknak könnyű prédát. Elérkezett az idő az indulásra.

Genevieve kikérdezte Thomast a Grálról. Megtudta, hogy Thomas apja, az agyafúrt, ám félig háborodott falusi lelkész ellopta a kelyhet a saját apjától, Astarac száműzetésben élő grófjától, noha maga Ralph atya sosem vallotta be a tolvajlást vagy a Grál birtoklásának tényét, csupán egy kötegre való kibogozhatatlan iratot hagyott hátra, ami még szövevényesebbé tette a rejtélyt.

– De apád – vetette fel Genevieve indulásuk reggelén – akár vissza is vihette Astaracba, nem?

– Nem.

– Akkor szerinted nincs is ott?

– Még azt sem tudom, létezik-e – felelte Thomas. A vízfolyás partján ücsörögtek. A lovakat felnyergelték, az íjtáskákat a hátsó nyeregkápához kötözték. – Szerintem a Szent Grál csupán az olyan emberek álma, akik jobbá akarják tenni a világot. De még ha létezik is – tette hozzá –, akkor is tudjuk, hogy ez az ábránd sosem válik valóra. – Vállat vont, azután tovább kapart egy rozsdafoltot a vértjén.

– Nem hiszel benne, hogy létezik, mégis kutatsz utána?

– ráncolta a homlokát Genevieve.

Thomas megrázta a fejét.

– Én az unokafivéremet keresem. Tudni akarom, amit ő tud.

– Mert igenis hiszel ebben az egészben, igaz? Thomas felhagyott a munkával.

– Hinni akarok benne. Ha viszont az apám lopta el, akkor Angliában kell lennie, és ott már minden olyan helyet átkutattam, ahol elrejthette. Mégis szeretnék hinni benne.

– Elgondolkodott egy pillanatig. – És ha megtalálom – tette hozzá –, az egyháznak vissza kell fogadnia bennünket.

Genevieve felnevetett.

– Olyan vagy, mint egy farkas, Thomas, aki csak arról álmodik, hogy a báránnyal legelhessen.

Thomas elengedte a füle mellett a hasonlatot. Felnézett a keleti égboltra.

– Egyedül ez maradt. A Grál. Íjászként kudarcot vallottam. Genevieve szája gúnyos mosolyra húzódott.

– Vissza fogod szerezni az embereidet. Győzni fogsz, Thomas, épp azért, mert farkasnak születted. És azt hiszem, a Grált is megtalálod majd.

Thomas elmosolyodott.

– Ezt a villámok mondták neked?

– Láttam a sötétet – felelt a lány mély meggyőződéssel –, az igazi sötétséget. Mint egy árnyat, amely el fogja borítani az egész világot. De te ott éltél benne, Thomas, és ragyogtál. – A patakra meredt, hosszú arcán áhítatos kifejezéssel.

– Miért is ne létezhetne a Grál? Talán az egész világ arra vár, hogy elsöpörje a romlottságot. Az összes papot. – Kiköpött.

– Nem hinném, hogy a Grál Astaracban lenne, de ott talán majd választ kapsz a kérdéseidre.

– Vagy csak újabb kérdéseket találok.

– Nos, ideje kideríteni!

Továbblovagoltak keletnek; a fák között felkapaszkodtak a magas, kopár fennsíkokra, és mindenkor óvatosan haladtak, elkerülték a lakott helyeket, majd késő délelőtt, a Gers völgyének gázlójánál átlovagoltak a falun, ahol megküzdöttek Joscelynnel és az embereivel. A falusiak bizonyosan felismerték Genevieve-t, de nem próbálták az útjába állni, hiszen senki sem vállalta az összetűzést a fegyveres lovasokkal, hacsak nem volt maga is katona. Thomas frissen felásott parcellát látott az egyik gyümölcsös közelében, és gyanította, hogy ide temették az összezsapás áldozatait. Egyikük sem szólt, amint átlovagoltak azon a helyen, ahol Roubert atya meghalt, noha Thomas önkéntelenül is keresztet vetett. Ha látta is a gesztust, Genevieve nem tett megjegyzést.

Átkeltek a gázlón, és a fákkal szegélyezett csapáson eljutottak a széles, kopár dombtaréjra, amely Astaracra tekintett. Jobbról öles fák meredeztek, balról egy még magasabb sziklaorom, és Thomas ösztönösen a fák felé indult, hogy elrejtőzzenek, Genevieve azonban megállította.

– Valaki tüzet gyújtott – figyelmeztetett, és az erdő mélyéről előszivárgó sóhajnyi füstre mutatott.

– Szénégetők? – vetette fel Thomas.

– Vagy *coredorok*. – A lány elfordította a lovát. Thomas követte, miután vonakodva vetett még egy pillantást a fákra. Amint így tett, mozgolódásra lett figyelmes: óvatos, puhatolózó mozdulatokra, amelyeket Bretagne-ban tanult meg felismerni, és ösztönösen előhúzta iját a nyereghez erősített tokból.

Azután megvillant a nyíl.

Egy számszeríjból lötték ki. A rövid, tömzsi és fekete lövedék bőrszárnya suhogva szelte a levegőt, Thomas pedig hátravágta sarkantyúját és rákiáltott Genevieve-re, épp, amint a nyílveendő elsüvítette mellette, hogy a lány kancájának tomporába fúródjon. Az állat megtorpant, fehér szőrét máris eláztatta a vér, és sebéből meredten kiállt a számszeríj lövedékének rövid szára.

Genevieve-nek valahogyan sikerült nyeregben maradnia, amint a lova eliramodott észak felé, vágta közben vércseppeket szórva maga köré. Két újabb lövedék suhant el Thomas mellett, aki megpördült, hogy az erdő felől négy lovas és legalább tucatnyi gyalogost lásson közeledni.

– A sziklák felé! – kiáltott Genevieve után. – A sziklák felé menj! – Kétkedett abban, hogy a lovaik leghagyhatják a *coredorok*at, főként hogy Genevieve kancája egyre erősebben vérzett.

Hallotta az őket üldöző lovakat. Hallotta, ahogyan patáik a vékony erdei talajon doboltak, azután Genevieve beért a sziklák közé, levetette magát a nyeregből, és felkapaszkodott a kövekre. Thomas is lepattant a lováról, ám ahelyett, hogy követte volna a lányt, megmarkolta íját, és egy nyílveendőhöz húzott elő a táskájából. Kیلőtte a nyilat, majd még egyet. Alacsonyán szálltak, majd az egyik lovas kibukott a nyeregből, egy másik holtan zuhant le, szemében egy nyílveendővel, a maradék kettő pedig olyan hirtelen mozdulattal került meg őket, hogy az egyik ló lába alól kicsúszott a talaj, és a lovas kiesett a nyeregből. Thomas útnak indított egy nyilat a megmaradt lovas felé, de elvétette, majd egy negyedik nyíllal a lováról lepottyant férfit

vette célba, és a széles fejű, szakállas nyílveszővel a támadó hátába lőtt.

A gyalogosok legjobb képességük szerint követték társaikat, de így is messze lemaradtak, amivel elég időt adtak Thomasnak, hogy leoldja lováról a tartalék nyílkötegeket és a pénzzel teli erszényt. Kimentette Genevieve táskáját is a sebesült kancáról, azután összekötötte a két gyeplőt és egy kerek kőre hurkolta őket abban a reményben, hogy az helyben tartja a lovakat, majd felmászott a meredek sziklafalon. Két számszeríjlövedék a közvetlen közelében csapódott a kőnek, de ő fürgén haladt tovább, és pontosan tudta, milyen nehéz eltalálni a mozgó célpontot. A csúcs közelében, egy vízmosásban talált rá Genevieve-re.

– Hármat megöltél! – kiáltott a lány ámuldozva.

– Kettőt – igazította ki Thomas. – A többi csak megsebesült. – Látta, ahogyan a hátba lőtt férfi küszködve a távoli erdő felé kúszik. Kapkodva körülnézett, és úgy vélte, Genevieve megtalálta a legalkalmasabb menedéket. A vízmosás oldalait két jókora szikla alkotta, terebélyes oldaluk a hátuk mögött találkozott, míg előttük egy harmadik, alacsonyabb szikla szolgált mellvéd gyanánt. Ideje megtanítani a nyavalyásokat a tiszafa íj erejére, gondolta Thomas indulatosan, majd felállt a hevenyészett mellvédnél, és hátrahúzta az íj idegét.

Fagyos céltudatossággal és hatékonysággal lőtte ki nyilait. A banditák egy tömegben támadtak rájuk, így Thomas első féltucatnyi nyila nem téveszthetett célt, egyik rongyos

*coredor*ta másik után találta el. Szétszóródtak, a legtöbbször elfordult és rémülten igyekezett kimenekülni az új hatósugarából. Három férfi maradt a földön, két másik bicegve hátrált. Thomas küldött még egy utolsó nyilat az egyik menekülő után, de jó egyhüvelykkel elhibázta a férfit. Azután következtek a számszerijak, és Thomas lebukott Genevieve mellé, amint a fémlövedékek becsapódtak és széthasadtak a sziklákon. Úgy számította, négy-öt számszerijas löhető, s miután azok elővigyázatosan kívül maradtak az új lőtávólán, nem tehetett mást, csak keresett egy alig tenyérynyi hasadékat a sziklafalon, és azon keresztül kémlelt kifelé. Néhány perc múltával látta, hogy három férfi kezd rohanni a sziklák felé, mire eleresztett egy nyilat a hasadékon át, majd felállt és még két nyílvesztőt kilőtt, azután gyorsan lebukott, amint a lövedékek pörölyként csaptak le a magas görgetegkövekre, és ártalmatlanul hulltak le Genevieve mellé. A nyilak elzavarták a támadókat, noha senkit sem találtak el.

– Nemsokára mind elmennek – remélte Thomas. Alig húsz üldözőt látott, és mostanra ezek felét megölte vagy megsebezte, s ez, bármennyire feldühítette az ellenséget, egyszersmind óvatosságra is intette őket. – Ezek csak közönséges útonállók – vélte Thomas –, és az íjászokra kitűzött vérdíjat akarják. – Joscelyn megerősítette, hogy a gróf csakugyan kilátásba helyezett ilyen jutalmat, és Thomas biztos volt abban, hogy a fejpénz járt a *coredorok* fejében, amíg meg nem tapasztalták, milyen nehézségekkel kell szembenéznie annak, aki meg akarja kaparintani.

– Segítségért küldenek majd – jegyezte meg Genevieve keserűen.

– Talán nincsenek is többen – felelte Thomas derűlátóan, azután meghallotta a lovak panaszos nyihogását, amiből megtudta, hogy egy *coredor*, akit eddig nem láttak, odalopózott a két állathoz, és elvágta a gyepelőjüket. – Az átkozottak! – sziszegte, azután átvette magát a kövön, és szikláról sziklára ugrándozva megindult lefelé a lejtőn. Egy számszeríj lövedéke közvetlenül mögötte csapódott be, egy másik szikrát csiholt előtte a köveken, azután meglátott egy alakot, amint épp arrébb vezette lovaikat. Megállt, és felhúzta az íjat. A férfit félig elrejtette Genevieve kancája, Thomas azonban így sem habozott, a nyíl pedig megvillant a kanca nyaka alatt, hogy a combján találja el a férfit. A *coredor* elvágódott, még mindig a gyepelőket markolta, Thomas pedig visszafordult, és azt látta, hogy a négy számszeríjas egyike célba vette Genevieve-t. A férfi lőtt, és Thomas válaszként viszonzta a lövést. A nagy harci íj hatótávolságának mezsgyéjén járt, de a nyíl így is veszedelmesen közel került az ellenséghez, és meggyőzte a számszeríjasokat arról, hogy még hátrébb kell húzódnuk. Thomas, akinek nyíltáskája esetlenül verdeste a jobb combját, tudta, hogy ellenségeit megfélemlítette az íj ereje, ezért ahelyett, hogy visszavonult volna sásfészkébe, a banditák felé iramodott. Két újabb nyilat lőtt ki, a hátába belevillant a fájdalom, amint messze hátrafeszítette a kenderből font ideget, és a fehér tollas nyílvevesszők magasra szöktek az égbolton, hogy a számszeríjasokra

záporozzanak. Egyik nyíl se talált, de a *coredorok* még hátrébb húzódtak, s miután megbizonyosodott róla, hogy biztonságos távolságba kerültek, Thomas elindult megmenteni a lovakat.

Nem férfit sebzett meg, csak egy fiút. Egy taknyos orrú, alig tíz-tizenegy éves gyereket, aki a fűvön feküdt, a szemében könnyekkel, görcsösen eltorzult arccal. Úgy markolta a gyepelőket, mintha az élete múlna rajta, míg a bal kezében szorongatott késsel erőtlenül fenyegetett. A nyíl átjárta combjának felső részét, és az arcát eltorzító fájdalom valószínűsítette, hogy a szakállas acélhegy a csontot is eltörte.

Thomas kirúgta a kést a fiú kezéből.

– Beszélsz franciául? – mordult rá, mire a fiú válasz gyanánt felé köpött. Thomas elvigyorodott, visszavette a két kantárt, azután talpra rántotta a fiút, aki felsikoltott a fájdalomtól, amint a nyílhegy belemart a sebébe. Thomas a megmaradt *coredorok* felé fordult és látta, hogy azokból minden harci szellem elpárolgott. A banditák meredten nézték a fiút.

Thomas gyanította, hogy a fiú a három támadóval érkezett, akik rohamra indultak a sziklák felé, amíg ő hátul meglapult, kétségkívül abban a reményben, hogy ellophatja a két lovat, és így legalább soványka nyereségre tehetnek szert a balul sikerült rajtaütés után. Thomas nyilai visszaverték a támadókat, ám a kisebb és fürgébb fiú elérte a sziklákat, és megpróbált hős lenni. Most úgy tűnt, mégis inkább túsznak tekintették, mert az egyik *coredor*, egy szálás, bőrkabátot és repedezett sisakot viselő férfi feltartotta

mindkét kezét, hogy jelezze, nincs nála fegyver, azután óvatosan előreindult.

Thomas a földre lökte a fiút, amint a férfi harminclépésnyire ért, azután félig felvonta iját.

– Ott jó lesz – kiáltott a férfinak.

– A nevem Philin – mutatkozott be a bandita. Széles mellkasú, hosszú lábú férfiú volt, bánatos, keskeny ábrázattal, a homlokán egy kard- vagy késvágás nyomával. Az övén tokba zárt kést viselt, de más fegyver nem volt nála. Minden ízében banditára emlékeztetett, mégis volt valami a tekintetében, ami jobb időket, sőt némi tekintélyt sejtetett.

– Ő a fiam – biccentett Philin a kölyök felé.

Thomas vállat vont, mint akit ez a legkevésbé sem érdekel. Philin levette viharvert sisakját, és futó pillantást vetett a szikkadt fűcsomók közt heverő halottakra. Négy emberével végeztek a hosszú nyilak, míg másik kettő megsebesült, és fájdalmasan nyögdecselt. Végigmérte Thomast.

– Angol vagy?

– Mégis mit gondolsz? – emelte fel Thomas az iját. Csak az angolok hordozták a hosszú harci ijat.

– Hallottam már az ijáról – bólintott Philin. Akadozva beszélt franciául, és sokszor megállt, amíg ráakadt a megfelelő szóra. – Hallottam már róluk – folytatta –, de a mai napig még egyet se láttam.

– Akkor most már láttál – csattant fel Thomas haragosan.

– Azt hiszem, az asszonyod megsebesült – biccentett Philin Genevieve rejtekhelye felé.

– Inkább azt hiszed, hogy bolond vagyok – vélte Thomas.

Philin azt akarta, hogy elforduljon, és így a számszerűjasok észrevétlenül közelebb araszolhassanak.

– Nem – csóválta a fejét Philin. – Azt hiszem, hogy meg akarom tartani a fiamat.

– Mit kínálsz érte cserébe? – kérdezte Thomas.

– A te életedet – felelte Philin. – Ha magadnál tartod a fiam, másokat is idehívunk, sokakat, azután körbeveszünk és várni fogunk. Mindketten itt haltok meg. Ha a fiam meghal, te olyan kínokat fogsz átélni, angol, hogy a pokol tüze valóságos megváltás lesz számodra. De ha elengeded Galdricot, életben hagylak titeket. Téged és az eretneket.

– Tudod, ki ő? – kérdezte Thomas meglepetten.

– Mindenről tudok, ami Berat és a hegyek között történik – bólintott Philin.

Thomas a kőhalom felé sandított, de Genevieve nem mutatkozott. Azt tervezte, hogy magához hívja, de inkább csak hátrébb lépett a fiútól.

– Akarod, hogy kivegyem a nyilat? – kérdezte Philint.

– Szent Szeverin barátai majd megteszik – vont vállat Philin.

– Beengednek oda?

– Planchard mindig befogadja a sebesülteket.

– Még egy *coredort* is?

Philin gúnyosan elmosolyodott.

– Mi csupán földönfutók vagyunk, angol. Elűztek bennünket. Olyan bűnökkel vádoltak, amiket sosem követtünk el. Vagy inkább – vigyorodott el barátságosan, és Thomas kis híján

viszonozta a mosolyt –, nagyrészt nem követtünk el. Szerinted mit kellene tennünk? Menjünk el gályarabnak? Kössük fel magunkat?

Thomas letérdelt a fiú mellé, letette az iját, és előhúzta a kését. A fiú gyűlölködve meredt rá, Philin rémülten kiáltott fel, ám elcsendesedett, amint látta, hogy Thomas nem akar rosszat a gyerekeknek. Thomas levágta a nyílhegyet a szárról, és eltette az értékes fémdarabot a tarsolyába. Azután felegyenesedett.

– Esküdj a fiad életére – emelte fel a hangját –, hogy betartod a szavad!

– Megesküszöm – bólintott Philin.

Thomas a sziklák felé intett, amelyek mögött Genevieve rejtőzött.

– Ő *drága* – fenyegetőzött. – Ha megszeged az esküdet, Philin, ízekre szagatja a lelked.

– Nem foglak bántani – jelentette ki Philin komoly hangon. A többi *coredor* felé intett. – És ők sem.

Thomasnak nem sok választása maradt. Vagy megbízik Philinben, vagy állja az ostromot a magaslaton, ahol nem volt víz. Végül ellépett a fiútól.

– A tiéd.

– Köszönöm – bólintott Philin kimerően. – De áruld el... – A szavak megtorpanásra készítették Thomast, aki már indult, hogy elvezesse a lovakat. – Áruld el, angol, mit keresel itt? Egymagadban?

– Azt hittem, mindenről tudsz, ami Berat és a hegyek közt történik.

– Úgy tudom, hogy kérdezősködöm – hajolt le Philin a

fiához.

– Földönfutó vagyok, Philin, amellelt szökevény. Olyan bűnnel vádolnak, amit csakugyan elkövettem.

– Miféle bűnnel?

– Menedéket nyújtottam egy eretneknek.

Philin vállat vont, mintha azt jelezné, hogy az említett bűn igencsak alacsonyan áll a gonoszságok rangsorában, szemben azokkal, amelyek száműzetésbe kényszerítették a *coredorokat*.

– Ha csakugyan üldözött vagy – mondta –, talán csatlakoznod kellene hozzánk. De előbb nézz az asszonyod után! Nem hazudtam. Tényleg megsebesült.

Igazat beszélt. Thomas visszavitte a lovakat a sziklákhoz, és Genevieve nevét kiáltotta, amikor pedig a lány nem válaszolt, felkapaszkodott a vízmosásba, és azt találta, hogy egy számszerij nyila eltalálta a bal vállán. A lövedék átfúrta az ezüstös vértet, és eltört egy bordát a nő bal melle felett, a hónalj közelében. A lány mozdulatlanul feküdt, maga körül az undok fekete fémnyilakkal, zihálva lélegzett, arca sápadtabb lett, mint valaha, és felsikoltott, amikor Thomas megemelte.

– Haldoklom – rebegette, de nem volt vér a szájában, és Thomas sok olyan embert látott már, aki túlélte egy ilyen sérülést. Igaz, olyanokat is, akik nem.

További gyötrelmeket okozott neki azzal, hogy levitte a sziklaoromról, de amikor már a domb lábánál jártak, Genevieve talált magában annyi erőt, hogy segítsen magán, miközben Thomas a nyeregbe emelte. A vér végigfutott a vértjén, a fémnyíluk között csordogált. A lány

magába roskadt, tompa tekintettel meredt maga elé. A *coredorok* a közelébe gyűltek, hogy ámuldozva körülállják. Thomast is megbámúlták, és babonásan keresztet vetettek, amint végigmérték óriási íját. Valamennyien inas, csonttá soványodott emberek voltak, áldozatai az elmúlt évek rossz termésének, az élelemkeresés nehézségeinek, s miután Philin megparancsolta nekik, hogy tegyék le fegyvereiket, immár nem tűntek fenyegetőnek, sokkal inkább szánalomra méltónak. Philin a helybeliek nyelvén szólt hozzájuk, feltette fiát az egyik aszott gebére, amellyel üldözőbe vették Thomast és Genevieve-t, majd megindult a dombon lefelé, Astarac irányába.

Thomas vele tartott, Genevieve lovát vezette. A vér mostanra megalvadt a kanca tomporán, s bár merev mozdulatokkal lépdelt, az állatot nem érte komoly sérülés, így Thomas nem próbálta meg eltávolítani a vasnyilat. Később is ráér ezzel foglalkozni.

– Te vagy a vezetőjük? – faggatta Philint.

– Csak azoknak, akiket itt látsz – felelte a megtermett férfi –, és talán már nekik se soká.

– Miért?

– A *coredorok* a sikert szeretik – vont vállat Philin –, és nem szívesen temetik el a halottaikat. Nem kétséges, hogy vannak, akik azt hiszik, különb vezérek lehetnének.

– Mi lesz a sebesültekkel? – bökött Thomas fejével a dombtető felé. – Ők miért nem jönnek az apátságba?

– Az egyikük nem akar, szívesebben bízza a dolgot az asszonyára, a többiek pedig? Ők alighanem meghalnak. –

Philin végigmérte Thomas iját. – Vannak, akik a lábukat se tennék be az apátságba. Attól félnek, elárulják és elfogják őket. Pedig Planchard sosem tette ilyet.

Genevieve alig tudta tartani magát a nyeregben, ezért Thomasnak mellette kellett lovagolnia, hogy a támasza legyen. A lány nem szólt. A tekintete nem tisztult ki, a bőre fakó maradt, a lélegzése pedig felszínes, de így is erősen markolta a nyeregkápát, és Thomas tudta, hogy maradt még benne elég élet.

– A barátok talán nem akarják majd kezelni – fordult aggodalmas tekintettel Philinhez.

– Planchard mindenkit befogad – nyugtatta meg Philin –, még az eretnekeket is.

– Ő az apát, igaz?

– Igen – felelte Philin –, amellet jóra való ember. Valaha én is nála szolgáltam.

– Szerzetes voltál? – Thomas nem tudta leplezni döbbenetét.

– Novícius voltam, de találkoztam egy lánnyal. Az új szőlőskertet karóztuk, ő pedig a fűzfavesszőket hozta a kötözéshez, és... – Philin vállat vont, mintha a történet hátralévő része túlon túl elcsépelte lenne ahhoz, hogy felidézze. – Fiatal voltam – fejezte be másként –, ahogyan ő is.

– Galdric édesanyja? – találgatott Thomas. Philin bólintott.

– Meghalt. Az apát kedves volt velem. Azt mondta, nem vagyok eléggé elhivatott, és elengedett. A bérlői lettünk, kaptunk egy darabka földet, de a többi falusi nem fogadott be. A lány családjá mást szemelt ki férjnek, mindenki azt

mondta, semmirekellő vagyok, és amikor a feleségem meghalt, eljöttek, hogy kifüstöljenek. Az egyiküket megöltem egy kapával, mire azt mondták, én kezdtem a harcot, és gyilkosnak neveztek, ezért hát idekerültem. Vagy ez, vagy felkötöttek volna Berat-ban. – Átvezette fia lovát a domb lábánál csörgedező kis patakon. – A szerencse forgandó, nem igaz? Körbe és körbe, egyszer fent, máskor lent, bár úgy tűnik, inkább csak lent. Destral is engem fog hibáztatni.

– Destral?

– A vezetőnk. A neve annyit tesz, „szekerce”, s ezt a fegyvert is forgatja.

– Nincs itt?

– Engem küldött, hogy kiderítse, mi folyik Astaracban – felelte Philin. – Emberek jöttek a várhoz, és mélyre ástak. Destral azt hiszi, valami kincsről lehet szó.

A Grál, gondolta Thomas, a Grálról van szó, és azon tűnődött, hogy talán már meg is találták, de azután félresöpörte a gondolatot. Egy ilyen hír a villám sebességével terjedne szét a vidéken.

– De nem jutottunk el Astaracig – folytatta Philin. – Letáboroztunk az erdőben, és már indulni készültünk, amikor megláttunk titeket.

– És gazdagnak hittél minket?

– Negyven aranypénzt kaptunk volna érted – vont vállat Philin.

– Tízszel többet, mint Júdás – jegyezte meg Thomas –, és neki ráadásul csak ezüst jutott.

Philin halvány mosollyal jutalmazta a tréfát.

Valamivel dél után érték el az apátságot. A szél hidegre fordult, északról támadt, és a konyhák füstjét a kapu felé hordta, ahol két barát fogadta őket. A szerzetesek biccentettek Philinnek, s fiával együtt beengedték az ispotályba, Thomast azonban feltartóztatták.

– Segítségre van szüksége – erősködött Thomas bosszúsan.

– Asszonyszemély ide nem léphet be – közölte az egyik szerzetes.

– Hátul akad egy kis hely – vette védelmébe őket egy másik barát, és miután szemébe húzta fehér kámzsáját, elvezette Thomast az épületek mellett, keresztül egy kis olajfaligeten, arra a helyre, ahol magas cölöpkerítés oltalmazott néhány fából ácsolt viskót. – Clement testvér fogadni fog – ígérte a szerzetes, mielőtt elsietett.

Thomas kikötötte a két lovat egy olajfához, azután elvitte Genevieve-t a kerítés kapujához. Belerúgott az ajtószárnyba a csizmájával, várt, majd belerúgott újra, és a második rúgás után aprócska, fehér csuhás, ráncos arcú szerzetes bukkant elő mosolyogva.

– Clement barát? – A szerzetes bólintott. – Segítségre van szükség – mondta Thomas.

Clement behívta őket. Thomas a karján vitte be Genevieve-t a helyre, amely első látásra kis udvarnak tűnt. Még a szaga is falusi udvart idézett, bár sehol sem látott trágyadombot, csak kis, fészerekre és istállókra emlékeztető zsúpfedeles faépületeket, amelyek ajtajából sűrű ruhás emberek méregették őket mohó

pillantásokkal, míg mások a kis ablakokhoz sorjázta, amint hírt vették az idegenek érkezésének. Thomas első pillantásra szerzeteseknek vélte őket, ám azután már látta, hogy asszonyok is akadnak a szürke köntöst viselő alakok között, majd visszanezett a kapu felé, ahol kis asztalra kereplőket halmoztak fel. A kereplők nyeléhez bőrcsíkkal fadarabokat erősítettek, és amikor a nyelet megrázták, ezek hangosan zajongtak. Thomas már akkor észrevette ezeket, amikor Clement testvér beinvitálta, de a különös tárgyaknak akkor még semmi értelmét sem látta. Pedig a kereplőket leprások hordozták, hogy előre figyelmeztessék a népeket a közeledtükre, és az asztalt úgy állították fel, hogy bárki vehessen egyet, mielőtt kimerészkedik a széles nagyvilágba. Thomas rémülten torpant meg.

– Leprásokat gyógyítanak itt? – kérdezte Clement testvért. A barát vidáman bólogatott, azután tovább noszogatta Thomast, aki visszakozott és halálra rémült a szürke csuhás leprások rettenetes betegségétől. Clement barát azonban addig erősködött, amíg behúzza az udvar szélén álló egyik kis kunyhóba. A viskó üresen állt, leszámítva az egyik sarokba fektetett szalmamatracot és a kis asztalt, rajta különféle tégelyekkel, mozsarakkal és egy öntöttvas mérleggel. Clement testvér a matracra mutatott.

Thomas lefektette Genevieve-t. Tucatnyi leprás gyűlt az ajtónyíláshoz, és meredt tátott szájjal a jövevényekre, amíg Clement testvér el nem hessegette őket. Genevieve, aki láthatóan nem volt tudatában annak, mekkora felfordulást okozott, felsóhajtott, majd hunyorogva nézett fel Thomasra.

– Fáj – suttogetta.

– Tudom – bólintott Thomas –, de most bátornak kell lenned.

Clement testvér felgyúrte köntösének ujját, és intett, hogy le kell hámozni Genevieve-ről a láncinget. A feladat nehéznek ígérkezett, hiszen a számszerij lövedéke még most is a sebből meredt felfelé, a szerzetes azonban láthatóan tudta, mi a teendő. Félretolta az útjából Thomast, és először Genevieve feje fölé emelte a lány két karját, azután megragadta a lövedék bőrszárnyait. Genevieve felnyögött, azután Clement testvér hihetetlen ügyességgel felemelte a véres és kiszakadt láncinget, majd az annak tartást adó bőrujjast a lövedék szára fölé. Ezután kinyújtotta és az ujjas szoknyarésze alá csúsztatta a bal kezét, egyik kezével tartotta a lövedéket, a másikkal pedig a teljes vértezetet, amely így nem érhetett a nyílhoz, és várakozó pillantással fordult Thomas felé. Biccentett, mintha arra kérné Thomast, hogy egyszerűen húzza ki Genevieve-t a láncvértből. A szerzetes helyeslően mosolygott, amint Thomas megragadta a lány bokáját, majd bátorítóan bólintott.

Thomas lehunyta a szemét, és húzni kezdte lányt. Genevieve felsikoltott. Thomas mozdulatlaná dermedt, mire Clement testvér érdes torokhangon adta a tudtára, mennyire kényeskedőnek tartja, így hát újra nekigyürkőzött. Kibújtatta a lányt a vértből, és amikor kinyitotta a szemét, láthatta, hogy Genevieve kiszabadult a fémkarikák közül, csak kinyújtott karja és feje veszett bele most is a vért redőibe. A nyíl ezzel együtt szabaddá vált, Clement testvér pedig gyakorlottan lehúzta a két karról a vért maradékát.

A szerzetes visszavonult az asztalhoz, míg Genevieve

hangosan felkiáltott, majd hevesen rázni kezdte a fejét a hiábavaló igyekezetben, hogy eloszlassa a felszakadt sebot okozta gyötrelmet. Vászoninge hónaljától a derekáig vérben ázott.

Clement testvér letérdelt mellé. Vízrel átitatott gyolcsot tett a homlokára, megpaskolta az arcát, néhány kotkodácsolásra emlékeztető hanggal próbálta megvigasztalni Genevieve-t, azután, még mindig mosolyogva, bal lábával feltérdelt a mellkasára, mindkét kezével megragadta a lövedéket és maga felé rántotta. A lány kétségbeesetten sikoltott fel, de a vértől csöpögő lövedék kiszabadult, Clement testvér pedig kést vett elő, hogy felvágja a vásznat és felfedje a sebet, amelyet azonnal nedves gyolccsal fedett le, és intett Thomasnak, hogy tartsa azt a helyén.

Thomas így tett, amíg a barát az asztalnál foglalta el magát. Clement testvér egy darabka áporodott kenyérrel tért vissza, amelyet vízben lágyított meg. Ezt tette a sebre, majd erőteljesen lenyomta, azután adott Thomasnak egy hosszú vászoncsíkot, és intett, hogy azzal kötözze át Genevieve mellkasát. Mindez pokoli fájdalommal járt, hiszen Thomasnak fel kellett ültetnie Genevieve-t. Miközben így tett, Clement testvér levágta a vászoning maradék foszlányait, Thomas pedig vászonnal burkolta be a lány mellkasát és vállát. Genevieve csakis azután pihenhetett meg, hogy a véres-pépes borogatás szorosán a helyére került. Clement testvér ekkor elmosolyodott, mint aki tudja, hogy minden a lehető legjobban sikerült, azután összekulcsolta és az arcához emelte a kezét, hogy jelezze,

Genevieve-nek most aludnia kell.

– Köszönöm – bólintott Thomas.

Clement atya széles mosolyra nyitotta száját, és Thomas látta, hogy a szerzetesnek nincs nyelve. Egy patkány neszezett a zsúpszalma között, az apró szerzetes pedig megragadott egy földön heverő, háromágú villát és olyan bősz indulattal kezdte döfködni a szalmát, hogy hamarosan jókora lyukak tátongtak a tetőn.

Genevieve elaludt.

Clement testvér egy időre eltávozott, majd egy parázstartóval és egy parázssal teli agyagedénnyel tért vissza. Maroknyi gyújtóst helyezett a serpenyőbe, fával felhizlalta a tüzet, majd amikor vörösen izzott, a lángok közé vetette a nyilat, amely oly sok szenvedést okozott Genevieve-nek. A bőrszárnyak megpörkölődtek és összezsugorodtak. Clement testvér elégedetten bólintott, és Thomas megértette: a szerzetes úgy gyógyítja be a sebet, hogy megbünteti a tárgyat, ami okozta. Miután a vétkes lövedéket ily módon tűzhalálra kárhoztatta, Clement testvér odalopakodott Genevieve mellé, az arcát kémlelte és boldogan mosolygott. Az asztal alól két koszos takarót húzott elő, Thomas pedig ráterítette azokat a lány testére.

Hagyta őt aludni. Megitatta és meglegeltette a lovakat, ezután mindkettőt kikötötte a renház szőlőpréséhez. Remélte, hogy találkozhat az apáttal, a barátok azonban visszavonultak imádkozni, és még azután is a templomban maradtak, hogy Thomas, Clement testvér példáját követve, pokoli gyötrelmeket okozott a kancának, amikor kirántotta belőle a nyilat. Nagyon vigyáznia kellett, ha el akarta kerülni

a bőszen rugdosó hátsó patákat. Miután az állat megnyugodott, vízzel kimosta a sebet, megpaskolta a nyakát, azután elcipelte a nyergeket, a lószerszámot, a nyilakat, az íjakat és a csomagokat a viskóba, ahol Genevieve időközben felébredt.

A lány egy szalmazsáknak vetette a hátát, míg Clement testvér elégedett, kotkodácsoló hangokat hallatott, miközben gombából és sóskából készült híg levest diktált belé. A barát üdvözült mosollyal fordult Thomas felé, azután fejével az udvar felé bökött, ahonnan éneklők szűrődtek be. A leprások énekeltek, és Clement testvér halkán velük dúdolta a dallamot.

Akadtt némi leves és kenyér Thomas számára is. Miután evett, és Clement testvér visszavonult oda, ahol az éjszakáit töltötte, Thomas lefeküdt Genevieve mellé.

– Még fáj – panaszolta a lány –, de már nem úgy, mint előtte.

– Az jó.

– Nem is fáj, amikor a nyíl eltalált. Csak olyan volt, mintha megütötte volna.

– Nemsokára jobban leszel – ígérte Thomas.

– Tudod, mit énekelnek? – kérdezte a lány.

– Nem.

– Herric és Alloise dalát. Szerelmesek voltak. Valamikor régen. – A lány kinyújtotta karját, és hosszú ujjával végigsimított Thomas borostás állán. – Köszönöm – suttogta.

Egy idő múlva újra elaludt. A szakadozott szalmatetőn át utat találtak a hold ezüstös sugarai, és Thomas

veritékcseppeket látott a lány homlokán, de Genevieve már mélyebben vette a levegőt, és idővel Thomas is álomba zuhant.

Nyugtalanul aludt. Valamikor az éjszaka sötétjében paták dobogásáról és kiáltozó férfiakról álmódott, s amikor felébredt, rájött, hogy ez korántsem álom, de nagyon is valóság, majd nemsokára megkondultak az apátság félrevert harangjai is. Lelőkte magáról a takarókat, és arra gondolt, talán meg kellene néznie, mi okozza a felfordulást, ám azután a harang elcsendesedett, és az éjszakára ismét sötétség borult.

Thomas pedig újra elaludt.

Thomas rémülten riadt fel arra, hogy egy férfi áll mellette. Magas volt, fölé tornyosuló alakja sötétben rajzolódott ki az ajtón beszűrődő sápadt fényben. Thomas ösztönösen hátrébb húzódott, és a kardja után kapott, de a férfi hozzálépett, és próbálta lecsendesíteni.

– Nem akartam felébreszteni – mondta mélyen zengő, mégis békés és megnyugtató hangon.

Thomas felült, és egy szerzetest látott maga előtt. A viskó sötétjében nem figyelhette meg az arcvonásait, ám ekkor a magas, fehér csuhás férfi előrelépett, hogy végigmérje Genevieve-t.

– Hogy érzi magát a barátja? – tudakolta.

Genevieve békésen aludt. Aranyló hajszálai az arcába hulltak, és megrebbentek minden lélegzetvételnél.

– Este már jobban volt – felelte Thomas.

– Helyes – bólogatott buzgón a szerzetes, azután újra visszahátrált az ajtónyílásba. Felvette Thomas iját, amikor

előrehajolt, hogy megnézzze Genevieve-t, és most a hosszú angol íjat vizsgálta az erőtlen, szürke fényben. Mint mindig, Thomas ezúttal is kényelmetlenül érezte magát amiatt, hogy egy idegen kezében látja a fegyverét, de nem szólt, és a szerzetes idővel nekitámasztotta az íjat Clement testvér gyógyszeres asztalkájának.

– Beszélni szeretnék önnel – közölte. – Találkozhatnánk a kerengőben néhány perc múlva?

Fagyos volt a reggel. Harmat telepedett a fűre az olajfák között és a kerengő által közrefogott kis udvaron. A kerengő egyik sarkában kerek vályú állt, ahol imájuk végeztével a szerzetesek megmosták arcukat és kezüket. Thomas először közöttük kereste a magas szerzetest, de aztán meglátta őt a déli árkád két oszlopa között, az alacsony mellvédfalon ülve. A szerzetes intett felé, és Thomas most látta csak, mennyire idős: arcára az évek mély barázdákat vontak, ám valahogyan mégsem keményítették meg.

– A barátja – tudatta az öreg szerzetes, amint Thomas csatlakozott hozzá – jobb kezekben nem is lehetne. Clement testvér tapasztalt gyógyító, csak ő és Ramón testvér bizonyos dolgokban nem értenek egyet, ezért külön kellett választanunk őket. Ramón így az ispotályt vezeti, míg Clement a leprásokat gondozza. Ramón képzett seborvos, Montpellier-ben tanult, ezért természetesen meghajlunk a tudása előtt, noha úgy tűnik, nincs egyéb orvossága, csak az ima és az érmetszés. Mindenféle bajra ezeket alkalmazza, míg Clement testvér, gyanítom, a saját

varázslatával él. Talán helytelenítenem kellene ezt, de meg kell mondanom, ha beteg lennék, jómagam is inkább Clement testvért választanám. – Elmosolyodott. – A nevem Planchard.

– Az apát?

– Nos, igen. Igazán örülök, hogy vendégül láthatom a házukban. Bocsásson meg, amiért tegnap nem fogadhattam személyesen. Clement testvértől tudom, hogy megriasztotta magukat a leprakórház. Nos, nincs okuk a félelemre. Saját tapasztalatomból mondhatom, hogy a ragály nem terjed tovább személyes érintkezés útján. Immár negyven éve látogatom a leprásokat, és még egyetlen ujjam se bánta, Clement testvér pedig velük él és imádkozik, mégsem érintette meg a kór.

Az apát elhallgatott és keresztet vetett, Thomas pedig először azt hitte, hogy az öreg szerzetes így akarja elűzni magától a gonosz betegséget, ám azután észrevette, hogy Planchard a kerengő túlsó felére mered. Követte a tekintetét, és látta, hogy egy hordágyra fektetett beteget visznek arra. A beteg nyilvánvalóan meghalt – fehér lepellel borították az arcát, míg a mellkasára apró feszületet helyeztek, amely néhány lépés után mindig lecsúszott; ilyenkor egy barátnak kellett lehajolnia, hogy visszategye a helyére.

– Múlt éjjel volt itt egy kis felfordulás – jegyezte meg Planchard csendesen.

– Felfordulás?

– Bizonyára hallotta a harangot. Meglehetősen késő volt már, attól tartok. Sötétedés után két férfi érkezett a

rendházba. A kaput sosem zárjuk be, így könnyen behatoltak. Megkötözték a kapuőr kezét és lábát, azután az ispotályba mentek. Berat grófja feküdt ott. Egy fegyvernöke és három fegyverese vigyázott rá, akik túléltek a szomszédos völgyben a minap lezajlott szörnyű összecsapást. – A férfi nyugat felé intett, és ha tudta vagy gyanította is, hogy Thomas részt vett a küzdelemben, nem adta jelét. – Az egyik fegyveres a gróf kamrájában aludt. Felébredt, amikor a gyilkosok betörték, ezért meg kellett halnia, azután a gróf torkát elvágták, és a két gyilkos elmenekült. – Színtelen hangon mesélte el a történetet, mintha az ilyen alávaló gyilkosságok mindennaposak lennének az apátságban.

– Berat grófja? – ráncolta a homlokát Thomas.

– Szerencsétlen ember – csóválta a fejét a férfi. – Kedveltem őt, bár attól tartok, nem ismertem nála nagyobb bolondot. Elképesztően tanult ember, szikrányi értelem nélkül. Kemény ura a bérlőinek, de engedelmes báránya az egyháznak. Mindig azt hittem, hogy pénzzel és befolyással akarja megváltani az üdvözülését, pedig valójában csak egy fiúörökösre vágyott, és az Úr megtagadta tőle ezt a kegyet. Szegény, szerencsétlen ember. – Planchard elnézte, amint a grófot a kapusházhoz vitték, azután gyengéd mosollyal fordult Thomashoz. – Testvéreim némelyike azt állítja, hogy csakis maga lehet a gyilkos.

– Én? – kiáltott felháborodottan Thomas.

– Tudom, hogy nem maga volt – békítgette Planchard.

– A valódi gyilkosokat látták távozni. Látták, ahogyan ellovagoltak az éjszakába. – Megrázta a fejét. –

Ugyanakkor a testvérek nagyon izgatottak, hiszen a házukat mostanság többször is háborgatták. Nem haragszik, ha megkérdem a nevét?

– Thomas.

– Szép név. Egyszerűen csak Thomas?

– Hooktoni Thomas.

– Nagyon angolos név – bólintott az apát. – És mivel foglalkozik? Katona?

– Íjász vagyok.

– Akkor nem dominikánus? – kérdezte az apát könnyed hangon.

Thomas elmosolyodott.

– Hallott rólam?

– Hallottam egy Thomas nevű angol íjászról, aki barátoknak öltözve tévedt be Castillon d'Arbizonba. Tudom, hogy jól beszél latinul. Tudom, hogy bevette a várat, és tudom, hogy nyomorúságba döntötte a környéket. Tudom, hogy sok könnyet ontottak miatta, Thomas, számtalan könnyet. Az itteniek egész életüket annak szentelik, hogy építsenek valamit a gyerekeiknek, ami azután egy pillanat alatt semmivé hamvad.

Thomas nem tudta, mit mondhatna. A földet bámulta.

– Ennél biztosan többet is tud – mormolta egy idő után.

– Tudom, hogy magát és a társát kiközösítette az egyház – folytatta Planchard.

– Vagyis most nem lehetnék itt – intett körbe Thomas a kerengőn. – Száműztek minden szent helyről – tette hozzá keserű hangon.

– Az én meghívásomra tartózkodik itt – csitítgatta

Planchard –, és ha az Úr nem helyesli ezt, rövidesen alkalma nyílik rá, hogy személyesen is elszámoltasson erről.

Thomas az apáthoz fordult, aki türelmesen viselte tüzetes figyelmét. Volt valami benne, ami Thomasnak a saját apját juttatta eszébe, csak épp az örület legparányibb jele nélkül.

Méltóság, bölcsesség és tekintély áradt a vén, barázdákkal szabdalt arcáról, és Thomas azonnal megkedvelte ezt az embert. Nagyon is megkedvelte. Félrefordította a tekintetét.

– Csak Genevieve-t próbáltam védeni – próbált magyarázatot adni kiközösítésére.

– Az ingyenélőt?

– Ő nem ingyenélő – védte a lányt Thomas.

– Meglepne, ha az lenne – vont vállat Planchard. – Erősen kétlem, hogy egy is akadna az országnak ebben a részében. Azok az eretnekek északon gyülekeznek. Hogy is nevezik magukat? Á, igen! A Szabad Szellem Testvériségének. És miben hisznek? Hogy minden az Úrtól származik, ezért minden a lehető legjobb! Sajátságos elképzelés, nem igaz? Csak ők a mindenben valóban mindent értenek, minden bűnt, minden tettet, minden gonoszságot.

– Genevieve nem eretnek – ismételte Thomas konokul, noha nem teljes meggyőződéssel.

– Szerintem kétségkívül eretnek – jelentette ki Planchard –, de hát melyikünk ne lenne az? Ám amellett – keményedett meg hirtelen az apát hangja –, ő gyilkos is.

– Melyikünk nem az? – kérdezte Thomas a szerzetes előző mondatára utalva.

Planchard elfintorodott.

– Megölte Roubert atyát.

– Aki megkínozza őt. – Felhúzta ujjasát, és megmutatta az égésnyomokat a karján. – Én is megöltem az inkvizítoromat, aki szintén dominikánus volt.

Az apát a felhősödő égboltra tekintett. Thomas vallomása láthatóan nem indította meg, sőt a szavai arra utaltak, hogy azt egyszerűen eleresztette a füle mellett.

– A minap eszembe jutott Dávid egyik zsoltára – mondta. – „*Dominus reget me et nihil mihi deerit.*”

– „*In loco pascuae ibi conlocavit*” – fejezte be az idézetet Thomas.

– Már látom, miért hitték szerzetesnek – mosolyodott el Planchard. – Csak hát, nem épp azt sugallja ez a zsoltár is, hogy bárányok vagyunk, és az Úr a mi pásztorunk? Mi másért tett volna ki bennünket a legelőre, és védelmezne pásztorbotjával? Én csak azt nem értettem soha, hogy a pásztor miért a bárányt hibáztatja, ha az megbetegszik.

– Isten bennünket hibáztat?

– Isten nevében nem beszélhetek, az egyház nevében viszont igen. Mert mit is mondott Krisztus? „*Ego sum pastor bonus, bonus pastor animam suam dat pro ovibus.*” Előzékenyen nem fordította le Thomasnak a szavakat, amelyek annyit jelentettek: „Jó pásztor vagyok, és a jó pásztor életét adja a nyájért.” – És az egyház Krisztus hivatását gyakorolja, vagy legalábbis ezt kellene tennie, az egyházuk közül sokan mégis lelkesen irtják tulajdon bárányaikat.

– De ön nem?

– Nem, én nem – bólintott határozottan Planchard –, de ne próbáljon arra következtetni e gyengeségemből, hogy helyeslem a tetteit. Nem, nem érték egyet magával, Thomas, sem az asszonyával, de éppúgy nem érték egyet az egyházzal sem, amikor gyötrelmek árán próbálja elhozni Isten szeretetét e bűnös világra. A gonosz gonzságot szül, és gasként fojtogatja a világot, míg a jó olyan törékeny hajtás, amely gondos gazdát kíván. – Elgondolkodott egy hosszú pillanatig, azután mosolyogva fordult Thomashoz. – De hát nyilvánvaló, mi a kötelességem, nem? Át kellene adnom magukat Berat püspökének, hogy az Úr nevében tűzre vesse mindkettőjüket.

– Maga pedig olyasféle ember – jegyezte meg Thomas keserűen –, aki megteszi a kötelességét.

– Olyan ember vagyok, aki Isten segedelmével megpróbál jó lenni. Olyan lenni, amilyenek Krisztus szeretett volna bennünket. A kötelességet sokszor mások róják ránk, és nekünk mindig meg kell vizsgálnunk, valóban segítenek-e abban, hogy jobba váljunk. Nem érték egyet magukkal, egyikükkel sem, de azt sem látom be, mi jó származhatna abból, ha máglyára kerülnének. Így hát ezúttal is meg fogok felelni a lelkiismeretemnek, amely nem arra buzdít, hogy a püspök tűzére kárhoztassam magukat. Amellett – mosolyodott el újra –, Clement testvér minden fáradozása kárba veszne, ha így tennék. Azt mondja, elhívja a faluból a csontkovácsot, aki majd megpróbálja helyre rakni Genevieve bordáit, bár Clement testvér arra is figyelmeztetett, hogy a bordák igen nehezen gyógyulnak.

– Clement testvér beszélt önnel? – kérdezte megütközve Thomas.

– Uramisten, dehogy! Szegény Clement testvér egyáltalán nem tud beszélni! Valaha gályarab volt. A mohamedánok fogták el egy Livorno elleni rajtaütés során, vagy talán inkább Szicíliában? Kivágták a nyelvét, alighanem azért, mert szidalmazta őket, és levágták még valamijét; gyaníthatóan ezért is állt szerzetesnek, miután egy velencei gálya megmentette. Manapság a méhkaptárakat és a leprásokat gondozza. És hogy miként értünk szót egymással? Nos, mutogat, gesztikulál és ábrákat rajzol a porba. Valahogy mindig tudatja a lényegét.

– Akkor hát? Mihez kezd velünk? – tette fel a kérdést Thomas.

– Én? Mihez kezdek? Semmihez! Imádkozni fogok magukért, és bűcsút intek, amikor eltávoznak. De addig is szeretném tudni, miért van itt.

– Mert kiközösítettek – felelte Thomas keserűen –, és a társaim semmit sem akartak annyira, mint ennek érvényt szerezni.

– Úgy értem, miért jött egyáltalán Gascogne-ba – magyarázta az apát türelmesen.

– Northampton earlje küldött – felelte Thomas.

– Értem. – Planchard hanghordozása ékesen árulkodott arról, hogy tudja, Thomas meg akarja kerülni az egyenes választ. – Nyilvánvalóan nem minden ok nélkül, ugye?

Thomas nem válaszolt. Meglátta Philint a kerengő túlsó oldalán, és üdvözlésre emelte a kezét, a *coredor* pedig visszamosolygott rá, ami arra utalt, hogy a fia éppúgy

felépül a sérülésből, mint Genevieve.

Planchard nem hagyta magát.

– Az earlnek is megvoltak a maga indokai, igaz?

– Castillon d'Arbizon valaha az övé volt. Vissza akarta kapni.

– Az övé volt – jegyezte meg az apát epésen –, de csak igen rövid ideig, és nem hinném, hogy az earl annyira szűkölködne birtokokban, hogy Gascogne legtávolabbi zugába kellene küldenie az embereit, egy jelentéktelen helyőrség védelmére, s főként azután, hogy Calais-nál békét kötöttek. Nagyon különleges indoka lehetett, hogy megszegje a fegyverszünetet, nem gondolja? – Kivárt, azután mosolyogva fogadta Thomas nyakasságát. – Ismeri azt a zsoltárt, amelyik úgy kezdődik, „*Dominus reget me*”?

– Egy kicsit – felelte Thomas bizonytalanul.

– Akkor talán már hallotta a szavakat: „*calix meus inebrians*.”

– „A kelyhem megrészegít” – vont vállat tettetett közönnyel Thomas.

– Ma reggel megnéztem az íját, Thomas – folytatta zavartalanul a férfi –, csupán merő kíváncsiságból. Oly sokat hallottam már az angolok harci íjáról, de évek óta nem láttam egyet sem. Ma reggel azonban olyasmit láttam, ami gyaníthatóan nem jellemzi az összes ilyen íjat. Egy ezüstlapkát. És azon, fiatalember, a Vexille-ek címerét.

– Az apám Vexille volt – vallotta be Thomas.

– Akkor hát nemesi sorba született?

– Csak épp balkézről – vont vállat Thomas. – Az apám pap

volt.

– Pap volt? – Planchard meglepettnek tűnt.

– Pap – erősítette meg Thomas –, Angliában.

– Hallottam, hogy néhány Vexille odamenekült, de ez már hosszú évekkel ezelőtt történt. Még az én időm előtt. De miért akar visszatérni egy Vexille Astaracba?

Thomas nem válaszolt. A szerzetesek munkához láttak, kapákkal és karókkal a kezükben kisorjálták a kapun.

– Hová viszik a halott grófot? – kérdezte, csak hogy megkerülje a másik kérdését.

– Természetesen Berat-ba, hogy ősei mellett helyezték nyugovóra, és hogy a teste mérhetetlen bűzt árásszon, mire a katedrálisba érnek vele. Még élénken emlékszem az apja temetésére; olyan szörnyű volt a bűz, hogy a gyászolóknak ki kellett menekülniük a szabad levegőre. Na de mit is kérdeztem? Á, igen! Miért akar visszatérni egy Vexille Astaracba?

– Miért ne akarna? – kérdezett vissza Thomas. Planchard felállt és intett felé.

– Hadd mutassak valamit, Thomas!

Elvezette Thomast a rendház templomába. Belemártotta ujját a szenteltvízbe, és a kereszt jelét rajzolta magára, miközben fél térdre ereszkedett a főoltár felé fordulva. Thomas, életében talán most először, nem fejezte ki hitét ily módon. Kiközösítették. A régi gesztusoknak immár nem lehetett hatalma, hiszen megfosztották a szentségektől. Követte az apátot a széles főhajóban, az egyik mellékoltár mellett nyíló falfülkéhez, ahol Planchard egy jókora kulccsal megnyitott egy kisebb ajtót.

– Sötét lesz odalent, és nincs lámpásom, úgyhogy nézzen a lába elé!

A borongós fény utat talált magának a lépcsősoron, és amikor Thomas az aljára ért, Planchard feltartotta a kezét.

– Várjon itt – mondta –, majd kihozom ide. Túl sötét van ahhoz, hogy odabent bármit is lásson.

Thomas várakozott. A szeme lassan hozzá szokott a félhomályhoz, így látta, hogy nyolc boltíves nyílás alkotja az altemplomot, amely nem csupán boltozatos pince, de csontkamra is, és a hirtelen felismeréstől rémülten húzódott hátrébb. A boltívek között csontokat halmoztak fel. Koponyák meredtek rá. A kriptá keleti végében nyíló boltív csak félig telt meg; a maradék hely a barátokra várt, akik mindennap buzgón imádkoztak a fenti templomban.

Egy zárnyelv éles kattánását hallotta, azután az apát léptei közeledtek, és a férfi felé tartott egy kis fadobozt.

– Vigye ki a fénybe – biztatta –, és vizsgálja meg! A gróf megpróbálta ellopni tőlem, de amikor lázasan idehozták, visszavettem, ami a miénk. Rendesen látja?

Thomas feltartotta a dobozt a lépcsőházba szüremelő fénypázmába. Látta, hogy a doboz ősrégi, a fája rég kiszikkadt, bár valamikor kívül-belül színesre festették; és akkor, a doboz elülső oldalán felismerte a jól ismert szavakat, amelyek apja halála óta kísértették: *Calix Meus Inebrians*.

– Mondják – vette vissza az apát a dobozt Thomastól –, hogy egy értékes ereklyetartóban bukkantak rá, a Vexille vár kápolnájának oltárán. Csak éppen üresen, Thomas. Érti, amit mondok?

- Üres volt – bólintott Thomas.
- Azt hiszem, tudom, mi hozhat egy Vexille-t Astaracba – emelte fel a hangját a férfi –, de nincs itt maga számára semmi, Thomas, semmi az égvilágon. – Visszatette a dobozt a helyére, lezárta a vasalt faládát, és visszavezette Thomast a templomba. Gondosan lezárta a kincstár ajtaját, azután intett Thomasnak, hogy üljenek le a kőpárkányra, amely körbefutotta a másként jellegtelenül kopár főhajót. – A doboz üresen került elő – hangsúlyozta újra –, noha egykor kétségkívül őriztek benne valamit. És én azt hiszem, azért jött ide, hogy megszerezze a tartalmát.
- Thomas bólintott. Figyelte, ahogyan két novícius felsöpörte a templomot; a széles köveket súroló cirokseprűk halk, kaparászó hangot hallattak.
- Azért is jöttem – mondta ki végül –, hogy megtaláljam azt az embert, aki megölte az apámat.
- Tudja, ki a gyilkosa?
- Az unokafivérem, Guy Vexille. Úgy tudom, manapság is Astarac grófjának hívatja magát.
- És gondolja, hogy itt találja? – az apát meglepettnek tűnt.
- Életemben nem hallottam erről az emberről.
- Azt hiszem, tudja, hogy itt vagyok – magyarázta Thomas –, ezért ide fog jönni.
- És maga meg fogja ölni?
- Kivallatom – kerülte meg az egyenes választ Thomas.
- Tudni akarom, miért gondolta, hogy apám birtokában van a Grál.
- És csakugyan az apja birtokában volt?
- Nem tudom – felelt Thomas az igazsághoz híven. – Azt

hiszem, ő maga szilárdan hitt benne, hogy igen. Csak olykor elragadta az örület.

– Az örület? – érdeklődött Planchard a lehető legtapintatosabban.

– Nem imádta Istent – magyarázta Thomas –, sokkal inkább küzdött vele. Egyszer könyörgött és rimázkodott hozzá, másszor zokogva és üvöltve hívta ki maga ellen. Sok dolgot tisztán látott, de az Úr összezavarta az elméjét.

– És a magáét? – kérdezte hangsúlyosan.

– Én íjász vagyok – vont vállat Thomas. – Nekem tisztán kell látnom a dolgokat.

– Akkor ha az apja ajtót nyitott az Úrnak, és elkápráztatta őt a fénye, maga mindig bezárva tartja ezt az ajtót?

– Talán – engedte meg Thomas.

– Akkor mit remél, mit ér el, ha megtalálja a Grált?

– Békét és igazságot – mondta Thomas, noha nem az igazsághoz híven felelt, inkább csak meg akarta kerülni az egyenes választ.

– Egy katona, aki békére áhítozik... – csóválta a fejét Planchard. – Teli van ellentmondásokkal. Rabolt, fosztogatott és gyilkolt, csak hogy békét teremtsen. – Feltartott kézzel vetett gátat Thomas tiltakozásának. – Meg kell mondanom, Thomas, véleményem szerint az lenne a legjobb, ha a Grál sosem kerülne elő. Ha én találnám meg, bevetném a legmélyebb vizekbe, a tengeri szörnyek közé, és nem beszélnék róla senkinek. Ha viszont más találja meg, nem lesz egyéb, mint egy újabb trófea a becsvágyó férfiak háborúiban. Királyok küzdenek majd érte, magához hasonló katonák áldozzák érte az életüket, istentelen

papok gazdagodnak meg belőle, és nem lesz békesség. De hát ez sem biztos. Talán mégis igaza van. Talán a Grál elvezet a bőség és békesség fényes korába. Imádkozom, hogy így legyen. Ám a töviskorona felfedezése sem hozott hasonló könnyebbséget, és miért lenne nagyobb hatalma a Grálnak, mint a mi urunk szent koronájának? Flandriában és Angliában fiolaszám őrzik a vérét, és békesség lett általa? Talán a Grál még a Megváltó vérénél is értékesebb?

– Vannak, akik úgy hiszik – felelte Thomas kelletlenül.

– És azok az emberek közönséges vadakká válnak, csak hogy megszerezzék – fejezte be a mondatot Planchard. – Annyi könnyőreltet se éreznek, mint farkas a bárány iránt, mégis azt állítja, hogy békét fog teremteni? – Felsőhajtott.

– De talán igaza van. Talán érkezett az ideje, hogy a Grál előbukkanjon. Elkelve egy igazi csoda.

– Hogy béke legyen?

Az apát megrázta a fejét. Hosszú ideig nem szólt, csak a két sepregetőre meredt; ünnepélyesen komornak és mérhetetlenül bánatosnak tűnt.

– Erről még senkinek sem beszéltem, Thomas – törte meg végül a hosszúra nyúlt csendet –, és bölcs dolog lenne, ha maga sem említené másnak. Idővel mindannyian tudomást szerzünk róla, bár addigra már túl késő lesz. Nemrégiben levelet kaptam Lombardiában élő testvéreinktől, akik tudatták, hogy a világunk gyökeres változás előtt áll.

– A Grál miatt?

– Bárcsak úgy lenne! Nem, a keleten terjengő ragály miatt. Rettenetes járvány az, amely füstként terjed mindenfelé, és

megöl mindenkit, aki csak az útjába kerül, nem kímél senkit. A döghalál, Thomas, amely mindnyájunkat el fog pusztítani. – Planchard maga elé meredt, és a porszemek táncát nézte a magas, tiszta ablakokon át beszűrődő napsugarakban. – Egy ilyen vész csakis az ördög műve lehet – vetett lassan keresztet az apát –, csakis az ördög rettenetes műve. Testvéreim szerint Umbriában akadnak városok, ahol a népesség fele meghalt, és azt tanácsolják, zárjam be a kapumat, és ne engedjek be egyetlen utazót sem. De hát hogy tehetném ezt? Azért vagyunk, hogy segítsünk az embereken, nem pedig azért, hogy elzárjuk előlük Isten kegyelmét. – Felemelte a tekintetét, mintha isteni útmutatást remélne a magasra szökő mennyezet felől. – Közeleg a sötétség, Thomas – mormolta –, és ennél nagyobb sötétség még sosem fenyegette az emberiséget. Talán ha rátalál a Grálra, világosságot hozhat e sötétségbe.

Thomas a villámok táncára és Genevieve látomására gondolt: a hatalmas sötétségre, fekete méhében egyetlen fénylő alakkal.

– Mindig is úgy hittem, hogy a Grál keresése merő ostobaság, hajsza egy olyan ábránd után, ami nem hozhat jót, csakis gonosztságot, most azonban már tudom, hogy minden meg fog változni. Minden. Talán csakugyan szükségünk van az Úr szeretetének e csodálatos jelképére. – Felsőhajtott.

– Sokszor kísértést érzek rá, hogy azt gondoljam, mégis az Úr küldte ránk ezt a dögvészt. Talán megtisztít bennünket, hogy akiket megkímél, azok kövessék az Ő akaratát. Nem

tudom. – Szomorúan megcsóválta a fejét. – Mihez kezd, ha Genevieve már jobban lesz?

– Azért jöttem ide – felelte Thomas –, hogy minél többet tudjak meg Astaracról.

– És ezzel vissza is kanyarodtunk beszélgetésünk elejéhez – mosolyodott el Planchard. – Nos, elfogad tőlem egy tanácsot?

– Természetesen.

– Menjen el innen, Thomas – kérte határozott hangon az apát –, menjen minél messzebb! Nem tudom, ki ölte meg Berat grófját, de nem nehéz kitalálni. Van egy unokaöccse, egy ostoba, ám annál erősebb férfi, akit maguk fogságba ejtettek. Kétlem, hogy a gróf valaha is kiváltotta volna, most azonban már ő a gróf, és intézkedhet a tulajdon váltságdíjáról. Ha pedig ő is kutakodni kezd az után, amit a bácsikája keresett, leszámol minden vetélytársával, magukat is beleértve, Thomas. Úgyhogy vigyázzon! És mielőbb induljon útnak.

– Már nem lát szívesen?

– Nagyon is szívesen látom, mindkettőjüket. Csakhogy ma reggel a fegyvernök elindult, hogy jelentse gazdája halálát, és a fiú tudni fogja, hogy itt vannak. Maga és a lány. Talán nem tudja majd a nevüket, csak hogy ketten vannak, és... Hogy is mondjam csak? Feltűnő jelenségek? Ha tehát bárki meg akarja ölni, Thomas, tudja, hogy hol keresse. Ezért is mondom, hogy induljon útnak minél hamarabb. Ez a ház épp elég gyilkosságot látott, és nem kívánok többet.

– Felállt és gyengéden Thomas fejére tette a kezét. – Áldásom rád, fiam – mormolta, azután kisietett a

templomból.

Thomas pedig érezte, ahogyan a sötétség összezárul körülötte.

Joscelyn Berat grófja lett.

Nem győzte emlékezetébe idézni ezt a tényt, amely minden alkalommal hamisítatlan örömmel ajándékozta meg. Berat grófja! A Berat-vagyon ura!

Villesisle és társa azzal a hírrel tért meg Astaracból, hogy a vénembert álmában érte a halál.

– Mielőtt még elértük volna az apátságot – bizonygatta Villesisle Joscelynnak Robbie és Sir Guillaume előtt, ám később, maguk között már bevallotta, hogy a dolgok korántsem mentek fényesen, és vért is kellett ontania.

– Hogy lehetsz ilyen ostoba! – csattant fel Joscelyn. – Mit mondtam neked?

– Hogy fullasszam meg.

– Erre te a vérevel öntözöd az egész istenverte kolostort?

– Nem volt más választásunk – védekezett Villesisle. – Az egyik fegyverese ott volt, és harcba szállt. De hát mit számít ez? A vén bolond meghalt, nem ez a lényeg?

A vén bolond meghalt. Meghalt, és csakugyan egyedül ez számított. Berat tizennegyedik grófja már úton volt a mennyekbe vagy a pokolba, így Berat várai, birtokai, városai, jobbágjai, földjei és összeharácsolt vagyona mind Joscelyne lett.

Joscelyn e megváltozott minőségében fogadta Robbie-t és Sir Guillaume-ot. Azelőtt, míg azon töprengett, kifizeti-e nagybátyja a megszabott váltságdíjat, tőle telhetően próbált

előzékeny lenni, hiszen a sorsa függött fogva tartói jóindulatán. Ám most, ha nem is ütött meg velük nyers hangot, tartózkodóbb lett, hiszen egyszerű kalandorokkal beszélt, míg ő Dél-Franciaország leggazdagabb nemeseinek egyike volt.

– A váltságdíjam – jelentette ki – húszezer aranyforint lesz.

– Negyvenezer – vágta rá Sir Guillaume habozás nélkül.

– Ő az én foglyom! – csattant fel Robbie.

– Valóban? – kérdezte indulatosan Sir Guillaume. – És beérnéd húszezerrel, amikor negyvenet is megad?

– Beérem a hússzal – bólintott Robbie. Ami azt illeti, az összeg megfelelt egy kisebb vagyonnak, de legalábbis egy királyi herceg váltságdíjának. Angol pénzben megközelítette a háromezer fontot, amiből egy család élete végéig a legteljesebb fényűzésben élhetett.

– És további háromezer – közölte Joscelyn – a lovaimért és a fegyvereseimért.

– Elfogadom – mondta Robbie, mielőtt még Sir Guillaume közbeavatkozhatott volna.

Sir Guillaume utálkozva vette tudomásul, hogy Robbie jóváhagyta a dolgot. A normann tudta, hogy húszezer arany tisztességes váltságdíj – több, mint amennyit akkor remélt, amikor meglátta a felkészületlen, gázló felé vágató lovasokat –, de akkor is úgy vélte, hogy Robbie túlságosan könnyen beadta a derekát. Egy váltságdíjon rendszerint hosszan vitáztak; hónapokig tartott a kicsinyes alku, küldöncök vitték az egyre újabb ajánlatokat és válaszokat, elutasításokat és fenyegetőzéseket, Joscelyn és Robbie mégis néhány perc alatt elrendezte az egészet.

– Akkor most itt maradsz – jelentette ki Sir Guillaume, aki tüzetesen figyelte Joscelyn reakcióját –, amíg a pénz meg nem érkezik.

– Akkor örökké itt leszek – közölte Joscelyn higgadtan. – Át kell vennem az örökségem – magyarázta –, hogy fizetni tudjak.

– Vagyis engedjelek el csak úgy? – kérdezte gúnyosan Sir Guillaume.

– Én veled tartok – ajánlkozott Robbie.

Sir Guillaume a skót felé fordult, azután vissza Joscelynhoz, és két szövetségest látott maga előtt. A férfi arra gondolt, csakis Robbie vághatta le Joscelyn lefelé fordított pajzsát; erre a normann már korábban felfigyelt, de úgy döntött, nem tulajdonít neki jelentőséget.

– Vele tartasz – mormolta színtelen hangon –, és a te foglyod, igaz?

– Az én foglyom – erősködött Robbie.

– De itt akkor is én parancsolok – csattant fel Sir Guillaume –, ezért a váltságdíj egy része az enyém. A miénk. – Széles kézmozdulattal jelezte, hogy a helyőrség egészére gondol.

– Meg is kapjátok – jelentette ki Robbie.

Sir Guillaume Robbie szemébe nézett, és egy fiatalembert látott, aki kerülte a tekintetét; egy fiatalembert, aki bizonytalan szövetségeket kötött, és felajánlotta, hogy Berát-ba lovagol Joscelyn oldalán. Sir Guillaume okkal gyanította, hogy Robbie sosem tér vissza, ezért odalépett a falfülkéhez, ahol a feszület függött – ugyanaz a feszület, amelyet Thomas tartott Genevieve szeme elé. Leemelte a falról, és lefektette az asztalra, Robbie elé.

– Esküdj meg – parancsolta –, hogy kifizeted a részünket!
– Megesküszöm – közölte Robbie ünnepélyes hangon, a feszületre tett kézzel. – Istenre és az anyám életére esküszöm.

Joscelyn láthatóan jól szórakozott a jeleneten. Sir Guillaume megadta magát. Tudta, hogy fogságban tarthatná Joscelynt és a többieket, és a végén csak megtalálnák a módját annak, hogy a váltságdíj eljusson hozzájuk, ám tudta azt is, hogy ez hosszú hetekig elhúzódna. Robbie támogatói – akik szép számmal akadtak, főként a helyőrséghez csatlakozott útonállók körében – bizonyosan azt állítanák, hogy a várakozással a teljes összeg elvesztését kockáztatnák, sőt azzal is megvádolnák, hogy magának akarja az egészet. Robbie pedig csak szítaná az elégedetlenséget, így a helyőrség rövid úton széthullana. Alighanem így is széthullik majd, hiszen Thomas nélkül már nincs miért maradniuk. Az emberek sosem tudták, hogy küldetésük célja a Grál megszerzése, mégis érezték Thomas elszántságát, és úgy gondolták, hogy oka és értelme van minden tettüknek. Mostanra azonban közönséges rablóbandává züllöttek, akik jó szerencséjük folytán elfoglalhattak egy várat. Egyikük sem marad már soká, gondolta Sir Guillaume. Még ha Robbie nem fizeti ki a részét, ő maga akkor is messze gazdagabban lovagolhat el, mint ahogyan ideérkezett. Ha pedig Robbie hű marad az esküjéhez, elegendő pénze lesz ahhoz, hogy embereket toborozzon, és bosszút álljon azokon, akik elrabolták tőle normandiai földjeit.

– Úgy számítom, hogy a pénz egy héten belül itt lehet –
vetette fel Sir Guillaume.

– Kettő – vágta rá Joscelyn szemrebbenés nélkül.

– Egy hét!

– Megpróbálhatom – vont vállat Joscelyn.

Sir Guillaume felé lökte a feszületet az asztal lapján.

– Egy hét!

Joscelyn hosszú ideig mozdulatlanul meredt Sir Guillaume-ra, azután mutatóujjával megérintette Krisztus elgyötört testét.

– Ha ragaszkodsz hozzá – mondta fölényesen. – Legyen egy hét.

Joscelyn másnap reggel távozott. Teljes vértzetben lovagolt ki a zászlaja alatt, oldalán saját fegyvereseivel, de vele lovagolt Robbie Douglas és tizenhat fegyverese is, valamennyien gascogne-iak, akik korábban Thomast szolgálták, ám helyette inkább választották az újsütetű gróf aranyait. Sir Guillaume-mal azok maradtak, akik elfoglalták Castillon d'Arbizont, így legalább az íjászok fölött rendelkezhetett. A vár legmagasabb sáncán állt, és onnan nézte végig Joscelyn távozását. John Faircloth, az angol fegyveres vele tartott.

– Elhagy bennünket? – utalt Robbie-ra. Sir Guillaume bólintott.

– Elhagy bennünket. Soha többé nem látjuk.

– Akkor most mi lesz? – kérdezte Faircloth, ezúttal franciául.

– Megvárjuk a pénzt, azután elmegyünk.

– Csak úgy elmegyünk?

– Mi mást tehetnénk még? Northampton earlje nem akarja ezt a várost, John. Soha nem fog erősítést küldeni. Ha itt maradunk, meghalunk.

– Akár megyünk, akár meghalunk, a Grál nélkül tesszük – sóhajtott fel Faircloth. – Ezért küldött minket ide az earl? Tudott a Grálról?

Sir Guillaume bólintott.

– A kerekasztal lovagjai – mosolyodott el gúnyosan –, ezek lennének mi.

– Mégis feladjuk a keresést?

– Ez örület – felelt kényszeredetten Sir Guillaume –, örület az egész. A Grál nem létezik, csak Thomas fejében, az earl mégis úgy gondolta, hogy megér egy próbát. Pedig csak a holdkórosok hihetik, hogy létezik. És most már Robbie is az ő számukat gyarapítja, de ő sem fogja megtalálni, hiszen nincs mit megtalálni. Nincs más, csak mi és az ellenségeink, ezért fogjuk a pénzt, és hazatérünk.

– És ha nem küldik el a pénzt? – tette fel a kérdést Faircloth.

– Tisztesség is van a világon, nem? – csattant fel Sir Guillaume. – Igaz, hogy rabolunk, fosztogatunk, erőszakoskodunk és gyilkolunk, de egymást sosem csapnánk be a váltságdíjjal. Szentséges ég! Senki nem bízhatna senkiben, ha ez történe. – Elhallgatott, Joscelynra és a kíséretére meredt, amely megállt a völgy végében. – Nézd csak a mocskokat – vigyorodott el gúnyosan Sir Guillaume –, csak nézd meg őket! Máris azt latolgatják, hogyan füstölhetnének ki bennünket.

A lovasok csakugyan vetettek egy utolsó pillantást Castillon

d'Arbizon tornyára. Joscelyn látta, amint Northampton earljének lobogója hetykén repked a friss szélben, azután kiköpött az útra.

– Tényleg el akarod küldeni nekik a pénzt? – kérdezte Robbie-t.

Robbie értetlenül fogadta a kérdést.

– Persze – felelte. Miután a váltságdíjat megfizették, a tisztesség arra kötelezte, hogy eljuttassa Sir Guillaume-nak az őt megillető részt. Soha fel sem ötlött benne, hogy másként tegyen.

– De az ellenségeim zászlaját tűzték ki – mutatott rá Joscelyn. – Ha te elküldöd nekik a pénzt, engem mi gátol meg abban, hogy visszavegyem? – Robbie felé fordult, várta a választ.

Robbie próbálta kibogozni a kérdés rejtett értelmét, esetleges veszélyeit, de végül úgy döntött, amíg annak rendje és módja szerint elküldi a pénzt, addig az ő tisztessége nincs veszélyben.

– Nem folyamodtak békéért – felelte óvatosan.

Joscelyn pontosan ezt a választ várta, hiszen ez azt jelentette, hogy amint a pénzt kifizették, megkezdhetette az ostromot. Elégedetten lovagolt tovább.

Aznap estére érték el Berat-t, és egy fegyveres előrelovagolt, hogy figyelmeztesse a várost új ura közeledtére. Az előjárókból és papokból álló küldöttség a keleti kaputól fél mérföldnyire találkozott Joscelyinnal. A városlakók letérdepeltek uruk elé, míg a papok megajándékozták a gróft a katedrális néhány értékes

ereklyéjével: Jakob lajtorjájának egyik fokával, az egyik halcsontjával, amelyet Krisztus a kánai menyegzőn szaporított, Szent Gudule szandáljával és egy szöggel, amellyel a Krisztussal együtt kivégzett két lator egyikét a keresztfára szegezték. Valamennyit a régi gróf adományozta a városnak, és a papok most azt várták az új gróftól, hogy leszálljon nyergéből, és lerója illő tiszteletét az aranyba, ezüstbe és kristályba zárt ereklyék előtt. Joscelyn pontosan tudta, mit várnak tőle, ám ehelyett rátámaszkodott a nyeregkápagombra, és haragos pillantást vetett a papokra. – Hol van a püspök? – akarta tudni.

– Beteg, nagyuram.

– Túl beteg, hogy az üdvözlésemre jöjjön?

– Beteg, nagyuram, halálos beteg – rebegette az egyik pap, Joscelyn pedig egy hosszú pillanatig némán meredt rá, azután elfogadta a magyarázatot. Leszállt a nyergéből, kapkodva letérdelt, és keresztet vetett az összegyűjtött relikviák előtt, azután kurtán bólintott az előljárók felé, akik zöld bársonyon kínálták felé a város kulcsait. Joscelyntől most azt várták, hogy elvegye, majd néhány szó kíséretében visszaadja kulcsokat, ő azonban megéhezett és megszomjazott, ezért felkapaszkodott a nyeregbe, és elvágta a térdeplő előljárók mellett.

A menet a nyugati kapun keresztül lovagolt be a városba, ahol az örök letérdeltek új uruk előtt, azután a lovasok megindultak felfelé a két domboldal között, amelyekre Berat épült. Tőlük balra, az alacsonyabb dombon állt a katedrális, egy hosszú és alacsony templom, tornyok nélkül, míg jobbra macskaköves utca kapaszkodott a magasabb

hegyen álló vár felé. Az utcán mindenütt cégérek függtek, ami rákényszerítette a lovasokat, hogy egymás után sorjazzanak felfelé, míg két oldalt a városlakók térdeltek és kérték az áldásukat. Egy asszony szülőleveleket hintett a kövezetre, míg egy kocsmáros nagy tálcára való boroskupát kínált, amelyek kiborultak, amint Joscelyn lova arrébb taszította a férfit.

Az utca a piactérbe torkollt, ahol az eltaposott zöldségektől koszos kövezet a tehenek, birkák és kecskék ürülékétől bűzlött. A vár előttük emelkedett, és a kapu szélesre tárult, amint az örök felismerték Berat lobogóját Joscelyn fegyvernökének kezében.

Azután minden kezdett összezavarodni Robbie számára. A lovát elvitte egy szolga, azután kapott egy szobát a keleti toronyban, ahol ágy és meleg tűz várta, majd az est későbbi részében duhaj mulatságot tartottak, amelyre az özvegy grófnét is meghívták. A grófné alacsony, gömbölyded, szép arcú lánynak bizonyult, akit a lakoma végén Joscelyn megragadott és felvonszolt új hálókamrájába, a régi gróf szobájába. Robbie lent maradt a zajos csarnokban, ahol a fegyveresek levetkőztettek és egymás után magukévá tettek három szolgálólányt. Mások, követvén Joscelyn korábban elhangzott biztatását, kötegszám hordták a régi pergameneket a könyvtárból, hogy a vadul lobogó tüzet táplálják. Sir Henri Courtois szóltanul figyelte őket, majd éppúgy leitta magát, mint Robbie.

Másnap reggel a többi polcot is lecsupaszították. A könyveket kihajították az ablakon át a várudvarra, ahol új

tüzet raktak. A polcokat feldarabolták, azok követték a könyveket és pergameneket a tűzbe. Joscelyn emelkedett hangulatban felügyelte a terem kiürítését, és eközben látogatókat fogadott. Sorban eljöttek nagybátyja szolgái: a vadászok, fegyvernökök, pincemesterek és írnokok, akik mind meg akartak bizonyosodni róla, hogy az állásuk biztonságban van. Megjelentek a kisebb uradalmak gazdái, hogy felesküdjenek új urukra; kezére fektették tenyerüket, és úgy fogadtak hűséget, majd részesültek a csókban, ami Joscelyn hűbéreseivé avatta őket. Jöttek olyanok is, akik azt akarták, az új gróf tegyen igazságot valamilyen vitás ügyben, meg a kétségbeesett városlakók, akiknek az előző gróf az adósa volt, és most azt remélték, hogy unokaöccse kiegyenlíti a tartozásokat. Tucatnyi pap érkezett a városból, hogy pénzt kérjenek az elhunyt lelki üdvéért mondott misékre, és Berat előjárói is megmászta a lépcsőt vörös-kék köntöseikben, hogy a város adóinak csökkentése mellett érveljenek. Mindeközben Joscelyn teli torokból buzdította embereit, hogy még több könyvet égessenek el, és még több pergament vessenek a máglyára, amikor pedig egy ifjú és idegesnek tűnő pap tiltakozni kezdett, hogy még nem végzett az iratok átvizsgálásával, Joscelyn személyesen kergette ki a csarnokból, és űzte a paplakba, ahol is további pergamenekre bukkant. Valamennyit a tűzre vetették, a pap könnyes tiltakozása ellenére.

Amikor az újonnan felfedezett okmányok már a máglyán lángoltak, foszlányaik pedig ott repkedtek az udvar fölött, és azzal fenyegettek, hogy felgyújtják a vár istállóinak

zsúpszalmából rakott tetejét, megérkezett a püspök, aki korántsem tűnt betegnek. Vele tartott tucatnyi más egyházit is, és Michel, az előző gróf fegyvernöke is.

A püspök botjával dobantott egyet a kövezeten, hogy magára vonja Joscelyn figyelmét, és amikor az új gróf méltóztatott észrevenni őt, a püspök pásztorbotjával Joscelynra mutatott. Az udvaron néma csend lett, amint az emberek rádöbbenek, hogy drámai jelenet van kibontakozóban. Joscelyn, akinek kerek arcát a tüzek rőt fénye festette vörösre, bosszúsnak tűnt.

– Mit akar? – követelte a választ a püspöktői, akiről úgy vélte, nem mutat kellő alázatot.

– Tudni akarom – felelte mélyen zengő hangon a püspök –, hogyan halt meg a nagybátyja.

Joscelyn tett néhány lépést a követség felé; csizmájának kopogó hangja élesen visszhangzott a várfalak között. Legalább százan gyűltek össze a várudvaron, és sokan, akik éltek a gyanúperrel, hogy az öreg gróft meggyilkolták, most kapkodva keresztet vetettek. Joscelyn azonban nem zavartatta magát.

– Álmában halt meg – felelte –, egy betegségben.

– Miféle betegség az – tette fel a kérdést a püspök –, amelyik elvágja az ember torkát?

Sugdolózás kezdődött az udvaron, amely hamarosan dühödt méltatlankodássá erősödött. Sir Henri Courtois és a régi gróf követői közül sokan kardjuk markolatára tették a kezüket, Joscelyn azonban készen állt a kihívásra.

– Mivel vádol? – kérdezte acsarkodva a püspöktől.

– Magát nem vádolom semmivel – felelte a püspök, aki

nem akart viszályt az új gróffal, ezért inkább annak szolgálát vette célba. – De igenis vádolom a fegyvereseit. Ez az ember vontta maga elé Michelt – látta okét, *amint* elvágta a nagybátyja torkát.

Utálkozó hangok hallatszottak mindenfelől, és a fegyveresek közül sokan közelebb húzódtak Sir Henri Courtois-hoz, mintha a támogatásukról akarnák biztosítani. Joscelyn ügyet sem vetett a tiltakozásra, ehelyett odafordult Villesisle-höz.

– Azért küldtelek – emelte fel a hangját –, hogy kihallgatást kérj drága bácsikámtól. És most azt kell hallanom, hogy megölted?

Villesisle-t annyira megdöbbenette a pálfordulás, hogy egyetlen szót sem tudott kinyögni. Fejcsóválva próbálta tagadni a vádat, de olyan erőtlenül, hogy az udvaron mindenki meggyőződött a bűnösségéről.

– Igazságot akar, püspök uram? – kiáltott vissza Joscelyn a válla felett.

– A nagybátyja vére igazságért kiált – válaszolt a püspök –, és az öröklési joga függhet ettől.

Joscelyn előrántotta kardját. Nem viselt vértet, csak bőrnadrágot, csizmát és övel átfogott gyapjúujjast, míg Villesisle-t bőrvértje megóvhatta a legtöbb kardcsapástól. Joscelyn felé intett pengéjével, jelezve, hogy *ideje* elővonnia a magáét.

– Istenítélet, püspök! – kiáltotta. Villesisle hátrált.

– Én csak azt tettem, amit... – kezdte volna, azután fürgén hátrálnia kellett, amint Joscelyn két gyors vágással rátámadt. Villesisle rémülten ismerte fel, hogy a színjáték

korántsem az alkalmatlankodó püspök megbékítésére szolgál. Elővonta a kardját. – Nagyuram – fogta könyörgőre.

– Küzdjünk meg egymással – súgta neki Joscelyn –, később majd elrendezünk mindent.

Villesisle mérhetetlen megkönnyebbülést érzett, azután elvigyorodott, és támadásba lendült, amit ura könnyűszerrel hárított. A báméskodók tömege legyezőszerűen szétterült, hogy az emberek félkört vonjanak a tűz körül, amely előtt a két férfi harcolt. Villesisle maga sem volt kezdő, lovagi tornákon és harcokban edződött, mégis óvakodott a magasabb és erősebb Joscelyntől, aki most rátámadt, jól kihasználta az említett előnyöket, és széles, kaszáló mozdulataival kétségbeesett védekezésre készítette emberét. Minden penge-csörrenés két visszhangot vert, egyet a várfalon, egyet az öregtorony falán, és a pengő hang el sem halkulhatott, máris újabb hallatszott. Villesisle csak hátrált és hátrált, majd félreugrott, hogy Joscelyn kardja ártalmatlanul szelje át a füstös levegőt, és ugyanebben a pillanatban előredőfött fegyverével, Joscelyn azonban éppen erre várt, s miután elfordult, bikaként öklelte fel Villesisle-t, aki elterült a kockaköveken, Joscelyn pedig fenyegetően megállt felette.

– Most majd börtönbe kell hogy vesselek – súgta alig hallható hangon –, de nem sokáig. – Azután felemelte a hangját.

– Azt parancsoltam neked, hogy menj és beszélj a nagybátyámmal. Mered-e tagadni?

Villesisle élvezte szerepét a színjátékban.

– Nem tagadom, nagyuram – felelte.
– Mondd újra! – parancsolta Joscelyn. – Hangosabban!
– Nem tagadom, nagyuram!
– Mégis elvágta a torkát. – Joscelyn intett Villesisle-nek, hogy álljon fel, majd miután ellenfele ezt megtette, fürgén előrelépett, kaszabolni kezdett pengéjével, és az udvart újra bezengték a kardcsörgés visszhangjai.

A súlyos pengék csak nehézkesen mozogtak, a közönség mégis úgy ítélte meg, hogy Joscelyn forgatja ügyesebben a magáét, bár Sir Henri Courtois kételkedett benne, hogy Villesisle latba veti minden képességét. Most is meglendítette kardját, de meg sem próbált közel kerülni ellenfeléhez, így Joscelyn gond nélkül hátrébb léphetett. A könyvekből és pergamenekből vetett máglya bömbölve lángolt mögötte, és a homlokára verítékcseppek ültek ki, amelyeket kapkodó mozdulattal törölt ujjasába.

– Ha vérét veszem ennek az embernek, püspök – kiáltotta Joscelyn –, elfogadja bűnössége jeleként?

– Elfogadom annak – bólintott a püspök –, de nem elégséges büntetésnek.

– A büntetés legyen Isten dolga – vigyorodott el Joscelyn, és Villesisle viszonzta a vigyort. Ezután Joscelyn óvatlanul közelebb lépett ellenfeléhez, feltárta jobb oldalát egy csapás előtt, Villesisle pedig megértette, hogy egy széles oldalvágással azt a benyomást kell keltenie, mintha csakugyan vérre menő küzdelem folyna, és engedelmeskedett. Meglendítette nagy, kétkezes kardját, hogy azt Joscelyn gond nélkül háríthassa. Ám Joscelyn hátrébb lépett, így Villesisle megpördült, magával rántotta

őt a támadás lendülete, Joscelyn pedig fagyos tekintettel és villámgyorsan hátrarántotta a maga pengéjét, alig láthatóan elfordította a csuklóját, és a kard hegye felszakította Villesisle torkát. A penge ott ragadt, beragadt Villesisle nyelőcsővébe, Joscelyn pedig előredőött, elcsavarta a pengét, tovább furakodott, s végig mosolygott, mialatt a vér végigfolyt az acélon, hogy lecsorogjon az élen. Joscelyn még akkor is mosolygott, amikor Villesisle, az arcán a legteljesebb értetlenséggel, térdre rogyott. A férfi kardja csörömpölve hullt a kövezetre. A lélegzet vörösen bugyborékolva tört fel a torkán, Joscelyn pedig hatalmas erővel lerántotta a pengét, hogy az belehasítson Villesisle mellkasába. A haldokló megdermedt, görcsösen függött a kardon, amely végigvágta a légcsövét, azután Joscelyn újra megcsavarta a pengét, mindkét kezét a markolatra tette, és óriási erőfeszítéssel kiszabadította a kardot, hogy Villesisle véres, remegő teste elterüljön a kövezeten.

A nézők egy emberként fújták ki a levegőt, amint Villesisle oldalt bukott és kiszenvedett. A vérpatakok szétáradtak a kockaköveken, és sísteregve érték el a tüzet.

Joscelyn elfordult, és másik emberére, Villesisle bűntársára meredt, aki megpróbált elrohanni, de a többi fegyveres útját állta, és visszalökdöste a nyílt udvarra, ahol térdre vetette magát, és Joscelyn könyörületéért rimázkodott.

– Kegyelmet akar! – kiáltotta oda Joscelyn a püspöknek. – Megadjam neki?

– Igazságot kell tennünk – felelte kimérten a püspök. Joscelyn megtörölte véres pengéjét ujjaiba alsó részében,

azután Sir Henri Courtois-hoz fordult.

– Kössék fel! – rendelkezett kurtán.

– Nagyuram... – fohászkodott a férfi, de Joscelyn elfordult, és olyan erővel szájon rúgta, hogy kimozdította helyéről a férfi állkapcsát, s miután áldozata visszanyerte az egyensúlyát, Joscelyn visszarántotta a lábát, és félig leszakította a férfi egyik fülét a sarkantyújával. Ezután, látszólag leküzdhetetlen dühében, előrehajolt, hogy talpra rángassa a férfit. Egy hosszú pillanatig kartávolságnyira tartotta magától, majd lovagi tornán edzett izmainak minden erejével hátradobta. A férfi felsikoltott, amint belezuhant a tűzbe. A ruhái lángra kaptak. A bámészok levegő után kapkodtak, sokan még a fejüket is elfordították, amint a lángoló férfi szabadulni próbált a máglyáról, de Joscelyn még azt is megkockáztatva, hogy ő maga megég, újra visszalökte szerencsétlen fegyveresét a tűzbe. A férfi újra felsikoltott. A haja lángra kapott, a testét rettenetes görcsök torzították el, azután belerogyott a máglya legforróbb részébe.

Joscelyn a püspökhöz fordult.

– Elégedett? – kérdezte, azután választ sem várva útnak indult, miközben lecsapkodta a parazsakat az ujjasáról.

A püspök azonban még nem végzett. Joscelynt csak a nagy csarnokban érte utol, amelyet mostanra minden könyvtől és polctól megfosztottak, és ahol a kimerült gróf éppen vörösbort töltött magának. Joscelyn fanyar tekintettel fordult a püspök felé.

– Az eretnekek – mondta a püspök. – Astaracban vannak.

– Eretnekek mindenütt vannak – vont a vállát

érdektelenül Joscelyn.

– A lány, aki megölte Roubert atyát – erősködött a püspök –, és a férfi, aki nem volt hajlandó megégetni.

Joscelyn élénken emlékezett az aranyhajú, ezüstvértet viselő jelenségre.

– A lány – mormolta újsütetű érdeklődéssel, azután kiűrtette a kupáját, és töltött magának még egyet. – Honnan tudja, hogy ott van? – kérdezte.

– Michel ott járt. A barátoktól hallotta.

– Á, igen – mormolta Joscelyn. – Michel. – Gyilkos tekintettel indult meg nagybátyja egykori fegyvernöke felé. – Michel – acsargott Joscelyn –, aki mindenfélét kitalál. Michel, aki a püspökhöz rohan ahelyett, hogy megkeresné új urát.

Michel rémülten visszakozott, de a püspök megmentette azzal, hogy Joscelyn elé állt.

– Michel immár engem szolgál – jelentette ki –, és aki kezét emel rá, az egyházat támadja.

– Vagyis ha megölöm, ahogy megérdemli, akkor engem is meg fog égetni? – Michel felé köpött, azután elfordult.

– Szóval mit akar tőlem? – kérdezte a püspököt.

– Az eretnekeket akarom. – A püspököt nyugtalanította az új és erőszakos gróf, de bátorságot erőltetett magára. – Az Úr és az ő szentegyháza nevében követelem, hogy az emberei fogják el az eretneket, akit Genevieve-nek neveznek, és az angolt, aki Thomasnak hívhatja magát. Azt akarom, hogy hozzák ide őket. Azt akarom, hogy máglyán égjenek.

– De csak miután beszéltem velük. – Egy új hang

avatkozott közbe, egy metszően fagyos hang, amelynek hallatán nemcsak Joscelyn és a püspök, de a csarnokban tartózkodó összes ember az ajtó felé fordult, ahol egy idegen állt.

Joscelyn hallotta a patakopogást, amikor sietve maga mögött hagyta az udvart, csak akkor még nem tulajdonított ennek jelentőséget. A várban egész délelőtt jöttek-mentek az emberek, de Joscelyn most ráébredt, hogy akadnak közöttük idegenek is, és közülük féltucatnyian a csarnok bejáratánál gyülekeznek. Az imént vezetőjük szólította meg, aki még Joscelynnal is magasabb volt, és akinek keményen metszett, hosszú és szikár arcát hollófekete fürtök keretezték. Tetőtől talpig feketébe öltözött: fekete csizmába, fekete nadrágba, fekete ujjasba, fekete köpenybe és széles peremű fekete kalapba; az oldalán is fekete posztóval bevont fekete kardhüvelyt viselt. Még a sarkantyúi is fekete fémből készültek, és Joscelyn, akibe csak annyi vallásosság szorult, amennyi könnyörület egy inkvizítorba, most hirtelen késztetést érzett, hogy keresztet vessen. Miután a másik levette a kalapját, már felismerte őt. Harlequin volt az, a rejtélyes lovag, aki oly sok pénzt keresett Európa lovagi tornáin; az egyetlen ember, akit sosem tudott legyőzni.

– Maga Harlequin – szólalt meg vádló hangon.

– Néha ezen a néven ismernek – engedte meg a férfi, mire a püspök a többi pappal egyetemben kapkodva keresztet vetett, hiszen a név azt jelezte, hogy a férfi az ördög kegyeltje. Azután a szálas férfi tett egy lépést előre, és hozzátette: – De a valódi nevem, nagyuram, Guy Vexille.

A név semmit sem mondott Joscelynnak, az egyházuk azonban másodszor is keresztet vetettek, és a püspök úgy tartotta előre a botját, mintha védekezni kényszerülne.

– És mi az ördögöt keres itt? – akarta tudni Joscelyn.

– Azért jöttem – felelte mosolyogva Vexille –, hogy fényt hozzak e világ számára.

És Joscelyn, Berat tizenötödik grófja, önkéntelenül megborzongott. Maga sem tudta, miért. Csak azt tudta, hogy halálra rémül ettől a férfitől, akit Harlequinnak hívnak, és aki azért jött, hogy fényt hozzon a sötétségbe.

A csontkovács állította, hogy nem sokat tehet, és bármit is tett, azzal gyötrelmes kínokat okozott Genevieve-nek. Miután végzett, a lány vállát és bal mellét elborította a frissen kiömlő vér. Clement testvér gyengéden megtisztogatta, azután mézet csepegtetett a sebbe, végül visszahelyezte a szorítókötést. A jó hír az volt, hogy Genevieve egyszeriben farkaséhes lett, és megevett mindent, amit csak Thomas hozott neki, bár Isten a tanúja, milyen kevés ételmet talált, hiszen az emberei alaposan kifosztották Astaracot, és a rendház készleteit igencsak leapasztotta, hogy el kellett látnia a falut is. Mégis akadt némi sajt, körte, kenyér és méz, Clement testvér pedig gombalevest készített. A leprások kerepelővel a kezükben mentek ki az erdőbe, hogy gombát szedjenek, amit azután a barátoknak is feltálaltak; emellett napjában kétszer hangos kerepelés mellett felvonultak az apátság háta mögött, majd egy lépcsősoron felkapaszkodtak a csupasz és rideg helyiségbe, amelynek parányi ablaka a templom

oltárára nézett. A leprások itt imádhatták az Urat, s miután beszélt az apáttal, itt tartózkodásának második és harmadik napján Thomas is velük tartott. Vonakodva vállalkozott az útra, hiszen kiközösítése azt jelentette, hogy nem látták szívesen egyetlen templomban sem, ám Clement testvér kitartóan rángatta a karját, majd széles és őszinte mosollyal nyugtázta, amikor Thomas végre engedett neki.

Genevieve is eljött vele azon a napon, amikor a csontkovács újabb gyötrelmeket mért ki rá. Járnai már tudott, de az ereje még nem tért vissza, és szinte alig tudta mozgatni a bal karját. A nyíl ugyanakkor elkerülte a tüdejét, és Thomas tudta, hogy ezen múlt az életben maradása. Ezen és Clement testvér gondoskodásán.

– Azt hittem, meg fogok halni – vallotta be a lány. Thomas a közelgő járványra gondolt. Semmi újat nem hallott felőle, és úgy döntött, nem beszél erről Genevieve-nek.

– Nem fogsz meghalni – mondta inkább –, de meg kell tanulnod újra mozgatni a karodat.

– Képtelen vagyok rá. Anyyira fáj.

– Akkor is muszáj. – Amikor az ő két karját és kezét gyötörte meg inkvizítora, azt hitte, soha többé nem tudja majd használni őket, de a barátai – s közöttük is elsősorban Robbie – rávették, hogy újra gyakorlatozni kezdjen az íjjal. Eleinte reménytelennek tűnt a próbálkozás, ám apró lépésenként kezdett visszatérni az ügyessége. Eltűnődött, hol lehet most Robbie, megmaradt-e Castillon d'Arbizon falai között, és a gondolat egyszeriben megrémítette. Lehet, hogy Robbie itt, Astaracban keresi?

A barátságára valóban gyűlöletbe fordult? És ha Robbie nem is, ki más keresheti még? A hír, hogy menedéket talált a kolostorban, ugyanolyan láthatatlan és rejtélyes úton terjedt tovább, mint minden hír: fogadóknak szuttogták, házalók adták tovább a többi szóbeszéddel együtt, egyik falutól a másikig, és rövid időn belül Berat-ba is eljutott.

– Hamarosan indulnunk kell – figyelmeztette Genevieve-t.

– Hová?

– Minél messzebbre. Talán elmehetnénk Angliába. – Tudta, hogy kudarcot vallott. Nem fogja megtalálni a Grált, és ha unokafivére el is jön, ugyan hogyan győzhetné le? Egymaga maradt, egy sebesült lány támaszaként, míg Guy Vexille egész *conroird* való fegyveressel utazott. Az álom szertefoszlott, ideje volt visszatérni a valóságba.

– Azt mondják, Angliában hideg van – jegyezte meg Genevieve.

– A nap mindig süt – mondta Thomas –, a termés mindig beérik, a halak meg csak úgy kiugrálnak a patakokból, egyenest bele a serpenyőbe.

Genevieve elmosolyodott.

– Akkor meg kell tanítanod angolul.

– Egy keveset máris tudsz.

– Igaz – bólintott a lány. – „Nyavalyás”, „átkozott” meg „az istenverte francia fattyai”.

Thomas elnevette magát.

– Angol íjásznak már el is mennél – biztatta a lányt –, a többi ráérsz később megtanulni.

Úgy döntött, másnap útnak indulnak. Egy csomagban összekötözte a maradék nyílvevesszőket, azután Genevieve

ezüstös láncingéről letisztogatta a rászáradt vért. Kölcsönvett egy fogót a rendház asztalosától, és tőle telhetően összefoldozta a vértet ott, ahol a számszerű lövedéke felszakította. Addig hajlítgatta és zárta össze az elgörbült szemeket, amíg a lyuk, bár nem tűnt el, legalább kevésbé volt látható. Kikötötte a lovakat az olajfaligetben, hogy jóllakjanak a friss fűvel, azután pedig, minthogy még csak kora délutánra járt, elsétált délnek, a várhoz. Elhatározta, hogy legalább egy utolsó pillantást vet az erődítményre, ahol egykor ősei uralkodtak.

Amint elhagyta a kolostort, Philinbe botlott. A *coredor* kihozta fiát az ispotályból. A fiú lábát előzőleg szorosan féltucatnyi mogyorófa karóhoz rögzítették, amelyek korábban a kolostor szőlőskertjében szolgáltak. Apja feltette Galdricot lova hátára, és dél felé indult vele.

– Nem akarok túl soká itt maradni – magyarázta Thomasnak. – Még mindig gyilkosnak tartanak.

– Planchard menedéket adna – vetette fel Thomas.

– Talán – engedte meg Philin –, de ő sem tarthatná vissza az asszony családját attól, hogy gyilkosokat küldjenek rám. Nagyobb biztonságban vagyunk a hegyek közt. A fiam lába ott is ugyanúgy meggyógyulhat, mint bárhol másutt. Ha menedékre lenne szükséged...

– Nekem? – lepődött meg Thomas az ajánlaton.

– Egy jó íjásznak mindig hasznát vehetjük.

– Azt hiszem, inkább hazamegyek. Haza, Angliába.

– Akárhogy is, az Úr vigyázzon rád! – Philin ezután nyugatnak fordult, Thomas pedig délnek indult, a falu felé, ahol sokan keresztet vetettek a láttára, ékes

bizonyítékeként annak, hogy pontosan tudták, ki ő. Épp ezért senki sem próbált bosszút állni rajta a sérelmekért, amelyeket az emberei okoztak.

Talán áhították a bosszút, de a magas, erős és hosszú harci íjat hordozó idegen látványa jobb belátásra bírta őket. Megindult felfelé az ösvényen, a romok felé, és felfigyelt rá, hogy hárman követik. Megállt, hogy szembeforduljon velük, de azok nem viselkedtek ellenségesen, csak tisztes távolból figyelték.

A hely igazán alkalmasnak tűnt egy vár számára. Messze alkalmasabb, gondolta Thomas, mint Castillon d'Arbizon. Astarac erőssége egy sziklaormon állt, és csak azon a szűk csapáson lehetett megközelíteni, amely egy megrongálódott kapun haladt keresztül. A kapun túl az ormot eredetileg az udvart körülölelő várfal koronázta meg, ám ez mostanra leomlott, mohával borított kőrakássá enyészett, amely sehol sem volt magasabb a férfi derekánál. Az omladozó falak félköríves kiterjesztéssel megtoldott szakasza jelezte, merre lehetett egykor a kápolna. Amint Thomas a széles kövek között sétált, amelyek alá őseit temették, Thomas felfigyelt rá, hogy a köveket nemrégiben megbolygatták. Letöredezett peremek árulkodtak arról, hogy felfeszítették őket. Felötlött benne, hogy ő is megpróbálhatná megemelni az egyiket, de tudta, hogy ehhez sem elég idő, sem alkalmas szerszám nem áll rendelkezésére, ezért továbbindult a sziklaorom nyugati oldala felé, ahol egykor az öregtorony magasodott, amelynek beomlott falai immár kitérültek szélnek-

esőnek. Visszafordult, amint felért a toronyba, és látta, hogy a három falusi – miután elhagyta a kápolna helyét – már nem foglalkozik vele. Talán őriznek valamit? A Grált? A gondolat folyékony tűzként iramlott végig az ereiben, ő mégis félrehessegette. A Grál nem létezik, gondolta. Apja örülete őt is megérintette ezzel a reménytelen ábránddal. A torony egyik oldalán töredezett lépcsőfokok szaladtak fel, és Thomas a lehető legmagasabbra mászott, vagyis a hiányzó első emeletig, amelynek tartógerendái egykor áthidalták a mélységet. A torony falában, amelyet másfél méternél is vastkosabbra raktak, itt jókora hasadék ásított, olyan hatalmas, hogy Thomas fel is egyenesedhetett benne. Elnézett a völgy felé, tekintetével követte a vízfolyás vonalát, és újra csak próbálta feléleszteni magában az idetartozás érzését, próbálta meghallani őseinek szavát, de hiába. Érzelmek elborították, amikor visszatért Hooktonba, itt mégsem érzett semmit. És a gondolat, hogy Hookton éppúgy romokban áll, ahogyan ez a vár is, felébresztette benne a meggyőződést, hogy a Vexille-eken átok ül. A falusiak szerint a *drágák*, az ördög asszonyai virágokat hagytak maguk mögött, bármerre is jártak – a Vexille-ek nyomában talán nem marad más, csak romok és pusztulás? Talán mégiscsak az egyháznak van igaza. Talán rászolgált a kiközösítésre. Elfordult nyugat felé, abba az irányba, amerre tartania kellett, ha haza akart térni. És lovasokat látott.

A nyugati dombgerincen álltak, tőle északra, és úgy tűnt, Berat irányából közeledtek. Sokan voltak, amennyire a sisakokon és vértéken megcsillanó napfényből meg

lehetett ítélni, fegyveres katonák.

Meredten nézte őket, nem akart hinni a szemének, majd észhez tért és rohanni kezdett. Lesietett a lépcsőn, átvágott a dudvával borított várudvaron, ki a romba dőlt kapun, ahol kis híján beleütközött a három falusiba, azután végig a kanyargós csapáson. Keresztülrohant a falun, azután tovább észak felé, és zihálva kapkodta a levegőt, mire megverhette a leprakórház kapuját. Clement testvér kitérte a kaput, Thomas pedig átfurakodott mellette.

– Katonák – adott kurta magyarázatot a sietségre, majd belépett a kunyhóba, és magához vette iját, az összeköteget nyilakat, a köpenyeket, a vérteket és a csomagokat. – Sietnünk kell – szólt rá Genevieve-re, aki óvatosan merte át Clement testvér frissen kipergetett mézét a kis edényekbe. – Ne kérdezz semmit – intette le Thomas –, csak gyere! Hozd a nyergeket!

Hátramentek az olajfaligetbe, és amint körülnézett, Thomas katonákat látott a Szent Szeverin felé vezető északi úton. A fegyveresek még messze jártak, de ha látják, amint két ember kilovagol a rendházból, azonnal a nyomukba erednek, tehát nem maradt idő a menekülésre, csakis az elrejtőzésre. Thomas habozott, lázasan gondolkodott.

– Mi az? – kérdezte Genevieve nyugtalanul.

– Katonák. Alighanem Berat-ból.

– Ott is. – Délnek, a vár felé nézett, és amikor követte a tekintetét, Thomas is meglátta a kolostor felé menekülő falusiak tömegét, biztos jeleként annak, hogy fegyveresek közeledtek Astarac felé.

Thomas keservesen szitkozódott.

– Hagyd a nyergeket! – mondta a lánynak, s miután Genevieve megszabadult a terhétől, a rendház hátsó oldalába kerültek, és követték a leprások által használt ösvényt. Valaki máris félreverte a templom harangját, hogy figyelmeztesse hittestvéreit a völgyüket előzőnlő felfegyverzett idegenekre.

És Thomas tudta, miért. Tudta, ha megtalálják őket, mindkettőjüket a szent tűzre vetik, ezért felrohant a templom leprásoknak elkülönített részébe, és a keskeny lépcsősoron át felkapaszkodott az oltárra tekintő kis ablakhoz. Átlökte a nyíláson az íját, a nyílköteget, azután a csomag többi részét, majd maga is átmászott. Alig fért keresztül, de addig furakodott, amíg esetlenül le nem huppant a lenti kockakövekre.

– Gyere! – sürgette Genevieve-t. Egyre többen érkeztek a templomba a hajó túlsó végében nyíló ajtón keresztül.

Genevieve felszisszent a fájdalomtól, amint átmászott a kis ablakon. Láthatóan megrémítette a magasság, de Thomas alá állt és elkapta.

– Erre! – Felkapta az íját és a csomagjaikat, majd végigvezette a kórus oldala mentén, a mellékoltár mögé, ahonnan Szent Benedek szobra bánatosan tekintett fel a halálra vált falusiakra.

A falfülke ajtaja zárva volt, ahogyan Thomas várta, de itt legalább elrejtőzhetnek, és senki sem figyelt fel rájuk, amint belevesztek az árnyak közé. Thomas előrelendítette jobb lábát, és a sarkával belerúgott a zárba. A dörej hangosan és hosszan visszhangzott a templomban, az ajtó pedig hevesen megrázkódott, de nem nyílt ki. Thomas újra rúgott,

még erősebben, azután harmadszor is, míg végül meghallotta a reccsenést, amely arról árulkodott, hogy a zár fémnyelve kiszakította az ajtókeret elkorhadt fáját.

– Vigyázz, hová lépsz! – figyelmeztette a lányt, azután megindult lefelé a sötétségbe, a csontkamra mélyébe. Kitapogatta az utat az attemplom keleti végébe, ahol a boltíves fülke csak félig telt csontokkal, és ott bedobta a halom mögé a holmijukat, majd felsegítette Genevieve-t. – Menj hátra – mondta neki –, és ásd be magad!

Tudta, hogy ő maga csak úgy mászhatna fel, ha tucatszám döntené le a borda-, kar- és lábszárcsontokat, ezért továbbhaladt a boltozatos fal mentén, és mindenütt leborogatta a csonthalmokat. Koponyák pattogtak és gurultak szét körülötte, karok és lábak csörömpöltek a köveken, s amikor a sírboltban már mindenütt szétszórt csontvázak heverték, visszatért Genevieve-hez, felkapaszkodott és segített a lánynak, hogy az beáshassa magát a falhoz legközelebb eső csonthalomba. Lyukat fúrtak maguknak a mellkasok, csípőcsontok és lapockák között, és addig furakodtak egyre mélyebbre, amíg mélyen fekvő, sötét rejtekhelyet vájtak maguknak a holtak között.

És ott, a sötétben, a csontok közé ágyazva vártak.

És hallották, amint a betört ajtó zsanérjai megcsikordulnak. Látták, amint egy lámpás pislákoló fénye groteszk árnyakat vet a boltozatos mennyezetre.

És hallották a páncélba bújtatott lábak kopogását, amikor eljöttek a fegyveresek, hogy megtalálják, magukkal vigyék és megöljék őket.

Sir Henri Courtois parancsot kapott, hogy harminchárom számszeríjossal és negyvenkét fegyveressel vonuljon el Castillon d'Arbizonba, és ott vegye ostrom alá a várat. Sir Henri rosszkedvűen fogadta a parancsot.

– Ostrom alá vehetem a várat – közölte Joscelynnel –, de be nem vehetem. Ennyi emberrel nem.

– Az angoloknak pedig sikerült – jegyezte meg Joscelyn fagyosan.

– A nagybátyja emberei aludtak – vágta rá Sir Henri –, Sir Guillaume d'Evecque azonban nem lesz ilyen előzékeny velünk szemben. Ennél tapasztaltabb vezér, legalábbis úgy hírlík. – Sir Henri jól tudta, ki parancsol Castillon d'Arbizonban, minthogy Robbie elmondta neki, ahogyan azt is, hányan teljesítenek szolgálatot Sir Guillaume mellett.

Joscelyn megbökte mutatóujjával az idősebb férfi mellkasát.

– Nem akarom, hogy egyetlen íjász is tovább fosztogassa a birtokaimat. Állítsa meg őket! És adja oda a nyavalyásoknak ezt is! – Átnyújtott Sir Henri-nak egy lezárt pergament. – Két napot kapnak, hogy elhagyják a várat – magyarázta Joscelyn fellengzős hangon –, és amennyiben beleegyeznek a feltételekbe, úgy szabadon távozhatnak.

Sir Henri elvette a pergament, de még nem tette el a tarsolyába.

– És a váltságdíj? – kérdezte.

Joscelyn dühös pillantást vetett rá. A tisztesség azonban azt diktálta, hogy Sir Guillaume részesüljön az új gróf váltságdíjának rá eső harmadában, Sir Henri kérdése tehát nagyon is helyénvaló volt, ezért Joscelyn válaszolt, ha

kurtán is.

– A váltságdíj ebben van – biccentett a pergamen felé –, mindenestül.

– Ebben? – kérdezte Sir Henri értetlenül, minthogy az üzenet nyilvánvalóan nem tartalmazott aranyat.

– Induljon már! – csattant fel Joscelyn.

Sir Henri ugyanazon a napon indult, amelyiken Guy Vexille elvezette az embereit Astaracba. Joscelyn jóleső érzéssel nézett Harlequin után, akinek a jelenléte nyugtalanná tette, még ha örömmel is vette, hogy fegyveresei kiegészítik az ő erőit. Vexille negyvennyolc katonáját hozta el, valamennyit jól felvértezve és felfegyverezve, és Joscelyn meglepetéssel fogadta, hogy egyetlen écut sem kért fizetségként.

– Nem szorulok rá – közölte kurtán.

– Negyvennyolc fegyveres? – hitetlenkedett Joscelyn. – Nem kevésbe kerülhet...

– Eretnek családból való, nagyuram – jegyezte meg nagybátyja régi káplánja, mintha ez magyarázatot adna Harlequin vagyonára, noha Vexille magával hozta Louis Bessières bíboros ajánlólevelét, ami ékesen bizonyította, hogy nem eretnek. Nem mintha Joscelyn szikrányit is törődött volna azzal, ha Vexille fából faragott bálványnál imádkozik minden éjjel, és szüzeket áldoz minden hajnalban. Sokkal inkább aggasztotta az a tény, hogy az ősei egykor Astarac urai voltak. Joscelyn szembesítette is Vexille-t ezzel, miután képtelen volt véka alá rejteni félelmét, hogy a fekete ruhás lovag esetleg visszakövetelheti ősei birtokát.

Harlequin unott közönnyel fogadta a kijelentést.

– Astarac immár száz éve uraságod hűbértartója – közölte. – Hogyan is formálhatnék rá jogot?

– Akkor miért van itt? – akarta tudni Joscelyn.

– Immár az egyház szolgálatában állok – felelte Vexille –, és az a feladatom, hogy elfogjak egy szökevényt, aki felett ítéletet mondtak. Miután őt megtaláltam, kezeskedem róla, nagyuram, hogy elhagyom a birtokát. – Megpördült, amint egy kivont kard, egy hüvelyből előcsusszanó penge reszelős hangját természetellenesen felhangosították a nagy csarnok falai.

Robbie Douglas lépett a terembe, kivont kardja Vexille felé mutatott.

– Láttalak Skóciában – szólt fenyegető hangon.

Vexille tetőtől talpig végigmérte a fiatal skótot, és láthatóan nem éreztette arra, hogy elővegye miatta a fegyverét.

– Sok országban jártam – vontta meg a vállát –, köztük Skóciában is.

– Megölted a fivéremet.

– Nem! – Joscelyn odaállt a két ellenfél közé. – Hűséget esküdtél nekem, Robbie.

– Arra is megesküdtem, hogy megölöm ezt a rohadékot!

– erősködött Robbie.

– Nem – ismételte Joscelyn, majd megmarkolta, és erővel lenyomta Robbie pengéjét. Joscelynt a legkevésbé sem izgatta, ha Robbie meghal, ám ha Guy Vexille veszít, a fekete lovasok bizonyosan őrajta és az emberein állnak bosszút.

– Megölheted, ha majd végeztek itt. Megígérem.

Vexille mosolyogva fogadta az ígéretet. Ő és az emberei másnap reggel elindultak, és Joscelyn örült, hogy megszabadult tőlük. Nem csupán Guy Vexille-t találta nyugtalanító jelenségnek, de a társait is, különösen azt, amelyik nem hordozott sem lándzsát, sem pajzsot. Charles-nak hívták, és viszolyogtató rútságával tüntetett. Úgy festett, mintha valamelyik csatornából húzták volna elő, hogy leporolják, kést nyomjanak a kezébe, és szabadon eresszék, akár egy bosszúszomjas démont. Charles egy kisebb, tucatnyi fegyveresből álló csapatot vezetett, és Vexille-lel tartott, amikor az délnek indult, Astarac felé.

Sir Henri tehát elment, hogy megszabadítsa a vidéket a Castillon d'Arbizont bitorló angoloktól, Vexille pedig hajtóvadászatot indított az Astaracban bujkáló eretnek ellen, így Joscelyn zavartalanul élvezhette tovább berat-i örökségét. Robbie Douglas egy lett a fegyveresei közül, és a következő néhány napot a felhőtlen mulatságra szánta. Bősséggel akadt pénze ruhára, fegyverre, lóra, borra, asszonyra, és minden egyébre, ami csak felkeltette a figyelmét, bár sok mindent Berat-ban sem lehetett beszerezni, ezért egy kézművest hívtak a várba. A férfi jobbára azzal foglalkozott, hogy gipszből öntött szenteket árult a templomoknak, zárdáknak és rendházaknak, a várban azonban Joscelyn testéről kellett gipszformákat készítenie. Viaszos muszlinba csomagolta a gróf két karját, gipszréteggel vont be őket, majd ugyanezt tette Joscelyn lábával és törzsével is. Hívtak egy szabót is, aki méretet vett a gróf testéről, az adatokat pedig egy írnok jegyezte le: ennyi és ennyi hüvelyk a válltól a csípőcsontig, a

csípőcsonttól a térdig, a válltól a könyéig. Mindezt pergamenre másolták, és lepecsételték a jókora ládában, amelyben a fűrészporba ágyazott gipszformák utaztak. Azután négy fegyveressel együtt az egészet útnak indították Milánóba, ahol Antonio Givani, a keresztény világ legkülönb fegyverkészítője utasításba kapta, hogy a minták alapján készítsen teljes lemezvértet.

– Legyen mestermunka – mondta tollba Joscelyn –, hadd irigyelje minden lovag! – A levélhez génuai aranyakban bőséges fizetséget mellékel, s hozzá a további jutalom ígéretét, amennyiben a páncél még tavasz előtt elkészülne. Ugyanezekben a vert érmékben kifizette Robbie-nak a váltságdíjat is, ám azon az estén, amikor a fegyveresek útnak indultak Torino felé, Robbie botor módon megcsodált egy elefántcsontból készült kockakészletet, amelyet Joscelyn a városban vásárolt.

– Tetszik? – kérdezte Joscelyn. – Akkor vessünk kockát! A nagyobb számé lesz a készlet.

Robbie megrázta a fejét.

– Esküt tettem, hogy tartózkodom a hazárdjátéktól. Joscelyn úgy vélte, hónapok óta nem hallott ennél mulatságosabb dolgot.

– Az asszonyok esküdöznek – közölte lekicsinylően –, meg a csuhások. A harcosok legfeljebb bajtársiasságot fogadnak egymásnak a csata előtt.

Robbie elvörösödött.

– Megfogadtam egy papnak – védekezett.

– Szentséges ég! – Joscelyn elégedetten dőlt hátra a székében. – Nem mersz kockáztatni, igaz? Ezért

veszítenek mindig a skótok az angolok ellen? – Robbie-ban felizzott az indulat, de volt benne annyi erő, hogy elfojtsa, és ne válaszoljon.

– A mersz a katona legfontosabb ismérve – közölte Joscelyn fennkölt modorban. – Aki nem tud kockáztatni, az ne is legyen katona!

– Én pedig katona vagyok – jelentette ki Robbie borús hangon.

– Akkor hát bizonyítsd be, barátom! – gurította felé Joscelyn a kockákat.

Robbie tehát játszott és veszett. És veszett másnap este. És a következőn is. És a negyedik este elkockázta a pénzt, amit Angliába kellett volna küldenie, hogy kiváltsa magát. Másnap Joscelyn híret vette, hogy az itáliai ágyúsok, akiket még nagybátyja hívatott Toulouse-ból, megérkeztek a várhoz, minden felszerelésükkel egyetemben, Joscelyn pedig abból a pénzből fizette ki a járandóságukat, amit Robbie-től nyert.

– Mennyi időbe telik, amíg Castillon d'Arbizonba érnek? – tudakolta az olaszoktól.

– Holnapra ott leszünk, nagyuram.

– Készen áll ez a micsoda? – Joscelyn körbejárta a társzekeret, amelyre keskeny nyakú és hasas aljú palackra emlékeztető mozsárágyút kötöztek.

– Készen áll – bólintott az olasz, akit Giobertinak hívtak.

– Van lőpor is?

Gioberti a második társzekerre mutatott, amelyet veszedelmes magasan raktak meg lőporos hordókkal.

– Lövedékek? Golyók?

– Fémnyilak, nagyuram – mutatott Gioberti a soron következő szekérre. – Több is, mint elég.

– Akkor menjünk mindnyájan! – kiáltott lelkesen Joscelyn, akit teljesen lenyűgözött az ágyú, amely a szemében legalább olyan megkapónak tűnt, mint amilyen viszolyogtatónak. A három méter hosszú és a hasas aljánál majd' másfél méter széles fegyverből valósággal sugárzott az ártó erő. Ördögi, természetfeletti jelenségnek tűnt, és Joscelyn kísértést érzett arra, hogy ott helyben, a várudvaron rögtönzött bemutatót kérjen, de megértette, hogy ezzel csak az értékes időt rabolnák. Tegyük csak próbára a fegyvert Castillon d'Arbizon váránál, azokon a nyakas angolokon.

Sir Henri Courtois máris belekezdett az ostromba. Amikor elérte a várost, hátrahagyta számszerijaszit és fegyvereseit a nyugati kapunál, és egyetlen fiatal pap társaságában kaptatott fel a várhoz, ahol odakiáltott a bástyán álló őrszemeknek. Amikor Sir Guillaume látta, hogy csupán egy fegyveres és egy pap kér bebocsátást, megadta az engedélyt a kapu kinyitására.

Sir Guillaume az udvaron találkozott a két látogatóval, ahol Sir Henri leszállt lováról, és bemutatkozott. Sir Guillaume viszonzta az előzékenységet, azután a két tapasztalt katona méregetni kezdte egymást. Mindkettő rokon lélekre ismert a másikkban.

– Berat grófjától jövök – kezdte Sir Henri előírás szerűen.

– Elhozta a pénzt, ugye? – akarta tudni Sir Guillaume.

– Azt hoztam, amit a gondjaimra bíztak, és kértlem, hogy a

megelégedésére szolgálna. – Sir Henri szakértő szemmel végigmérte az íjászokat és a fegyvereseket, akik eljöttek megbámulni az idegeneket. Kemény gazfickók, döntötte el magában, mielőtt visszafordult Sir Guillaume-hoz. – Elfáradtam – sóhajtott fel. – Egész nap lovagoltam. Akad egy kis bor ezen a helyen?

– Berat híján van a bornak? – élcelődött Sir Guillaume.

– A jóérzésnek talán – felelte Sir Henri –, de nem a bornak. Sir Guillaume elmosolyodott.

– Akkor menjünk! – Felvezette vendégét a torony lépcsőin a felső csarnokba, s miután a tárgyaláson az egész helyőrség sorsa múlt, az őrszemeken kívül mindenkinek megengedte, hogy hallgassák őket.

Sir Guillaume és Sir Henri a hosszú asztal két oldalán foglalt helyet. A pap, akinek jelenléte csupán azt jelezte, hogy Sir Henri tiszta szándékkal érkezett, szintén leült, míg a fegyveresek és íjászok a fal mentén sorakoztak fel. Fölélesztették a tüzet, bort és élelmet szolgáltak fel, s eközben Sir Henri átemelte pajzsát a feje fölé, kicsatolta mellvértjét és hátvértjét, majd mindezt letette maga mellé a padlóra. Kinyújtózott, azután köszönetet mondott a borért, amit egy húzásra felhajtott. Végül elővette a lepecsételt pergament a tarsolyából, és óvatosan az asztalra helyezte.

Sir Guillaume késével feltörte a pecsétet, majd széthajtotta és elolvasta az iratot. Fájdalmas lassúsággal tette mindezt, minthogy csak keveset gyakorolta az olvasást, majd miután másodszor is végigkínlódta a sorokat, dühödtt pillantással fordult Sir Henri-hoz.

– Mi az ördögöt akar ez jelenteni?

– Én még nem láttam – vallotta meg Sir Henri. – Szabad?
– A pergamenért nyúlt, miközben a helyőrség katonái fojtott, fenyegető hangot hallattak, látván Sir Guillaume fortyogó haragját.

Maga Sir Henri nem tudott olvasni, ezért továbbadta a pergament a papnak, aki felemelte az iratot az egyik magas és keskeny ablak fényébe. A pap, egy nagyon fiatal és izgága férfiú, végigolvasta a levelet, majd vetett egy lopott pillantást Sir Guillaume sebhelyekkel szabdalt arcára, és ettől még nyugtalanabbnak tűnt.

– Árulja csak el, mi van benne! – biztatta Sir Henri. – Senki se fogja megölni érte!

– Két dolog – emelte fel a hangját a fiatal pap. – Sir Guillaume és emberei két napot kapnak, hogy elhagyják Castillon d'Arbizont, s akkor nem esik bántódásuk.

– A másik dolgot! – sürgette Sir Guillaume. A pap a homlokát ráncolta.

– Egy meghagyás egy Robert Douglas nevű embertől – magyarázta Sir Henri-nak. – Amennyiben Sir Guillaume bemutatja az okmányt Jacques Fournier-nak, a részére kifizetésre kerül hatezer-hatszáz és hatvan aranyforint. – Utálkozva ledobta az asztalra a pergament, mintha mérgezett lenne.

– Krisztus szent nevére – hördült fel Sir Guillaume –, ki az a Jacques Fournier?

– Egy berat-i aranyműves – felelte Sir Henri –, és kétkem, hogy lenne ennyi pénze a pincéjében.

– Robbie rendelkezett erről? – csattant fel Sir Guillaume haragosan.

– Robbie Douglas immár felesküdt Berat urának. – Sir Henri maga is végignézte a rövid ceremóniát, amelyen Robbie esküt fogadott, majd csókot váltott új urával, és Sir Henri nem tudta nem észrevenni a kaján elégtételt Joscelyn arcán. – Uram rendelkezett így.

– Azt hiszi, ennyire ostobák vagyunk?

– Azt hiszi, nem mernek majd Berat-ban mutatkozni – felelte Sir Henri.

– Alávaló gazember! Jézus Krisztus! Átvert minket! – Sir Guillaume fenyegető tekintettel mérte végig látogatóit. – Ez hát a tisztesség Berat-ban? – követelte a választ, és amikor Sir Henri nem felelt, Sir Guillaume hatalmasat csapott az asztalra. – Foglyul ejthetném magukat! – Az asztal körül felsorakozott katonák helyeslően mordultak fel.

– Megtehetné – értett egyet Sir Henri készségesen –, és én nem is hibáztatnám érte. Csakhogy a gróf nem váltana ki, még engem sem, nemhogy őt. – Az izgága papra bökött.

– Csak két szájjal többet kellene etetnie.

– Vagy két hullával többet elhantolni – vágta rá Sir Guillaume.

Sir Henri vállat vont. Tudta, mennyire alávaló dolog egy aranyműves pénzét ajánlani váltságdíj gyanánt, de ehhez neki nem volt semmi köze.

– Akkor hát mondja meg urának – bólintott kimérten Sir Guillaume –, hogy majd akkor hagyjuk el a várát, ha kifizeti a hatezer-hatszáz és hatvan aranyforintot. És hogy minden várakozással töltött hétért cserébe száz arannyal többet számolunk.

A katonák helyeslően felmordultak. Sir Henri-t láthatóan nem lepte meg a döntés.

– Én azért vagyok itt, hogy gondoskodjam a távozásukról – mondta Sir Guillaume-nak. – Tehát nem akarnak ma vagy holnap elmenni?

– Maradunk – jelentette ki Sir Guillaume. Nem akarta meghozni ezt a döntést, és bizonyára másként határoz, ha több ideje marad gondolkodni, ám kevés dolog szította fel úgy a harciasságát, mint amikor pénzt loptak ki a zsebéből.

– Maradunk, az ördögbe is!

Sir Henri kurtán bólintott.

– Akkor maradok én is. – Áttolta a pergament az asztalon.

– Üzenetet küldök uramnak, és elmondom, hogy véleményem szerint bölcsebb lenne, ha az ifjú Douglas kifizetné a maguk részét, mert ezzel pénzt és életet kímélne meg. Sir Guillaume elvette, és ujja mögé rejtette a pergament.

– Maradnak? – vont a szemöldökét. – Hol?

Sir Henri végigmérte a fal mentén felsorakozott férfiakat. Nem olyanak tűntek, mint akiket meglephetett egy rajtaütéssel; emellett Sir Henri emberei jobbára a régi gróf csapatából kerültek ki, eltunyultak, és aligha érték fel a helyőrséggel.

– Megtarthatja a várat – engedte meg –, de nincs elég embere a város mindkét kapujához. Oda csak őrszemek jutnak, tehát könnyedén elfoglaljuk őket. Ezután még mindig megpróbálkozhat egy kitöréssel, de a számszeríjasaim ott lesznek a kaputornyokban, és a fegyvereseim a boltívek alatt.

– Nézett már farkasszemet angol íjászokkal? – emelte fel fenyegetően a hangját Sir Guillaume.

Sir Henri bólintott.

– Flandriában – felelte –, és korántsem élveztem. De vajon hány íjászt vesztené el egy utcai közelharcban?

Sir Guillaume belátta, az érvelés helyes. Ha a városkapuk ellen küldi őket, az íjászoknak közvetlen közelről kell löniük, a kertekből, udvarokból és ablakokból, míg Sir Henri számszerűségei behúzódhatnak a nagy pajzsok mögé vagy a házakba, s így óhatatlanul is eltalálnák az embereit. Sir Guillaume néhány perc alatt négy-öt íjászt is veszíthet, ez pedig vésszesen meggyengítené.

– A kapukat talán bevehetik – engedte meg. Sir Henri újabb adag bort töltött magának.

– Negyvenkét fegyverem van – árulta el –, azonfelül harminchárom számszerűsém, nem számítva a szokásos népséget, a szolgákat, asszonyokat és írkokokat. Fedélre van szükségük. Közeleg a tél.

– Akkor hát fagyoskodni fognak – vont vállat Sir Guillaume.

– Úgy is lehet – bólintott Sir Henri –, de inkább azt ajánlanám, engedje, hogy a nyugati kapu és Szent Callic-templom közti területen használják a házakat, cserébe pedig garantálom, hogy egyetlen házat sem foglalunk el a Bognár köztől keletre és a Meredek utcától délre.

– Ennyire ismeri a várost? – kérdezte Sir Guillaume.

– Valaha itt voltam várnagy. Jó régen.

– Akkor tud a malomra nyíló kapuról is? – Sir Guillaume a kis ajtóra utalt, amely a városfalon át a vízimalomhoz vezetett, s amelyen át Thomas és Genevieve is sikeresen

kereket oldott.

– Tudok róla – felelte Sir Henri –, csak az túl közel esik a várhoz, ezért ha öröket állítok, az íjászhai könnyedén leszedik őket a torony tetejéről. – Elgondolkodva belekortyolt a borába. – Ha azt akarja, hogy ostrom alá vegyem, hát jó, megteszem. Körülzárom az embereimmel a várat, és megengedem a számszeríjasoknak, hogy gyakorolják a lövészetet az őrszemein, de maga is tudja, és én is tudom, hogy ezzel csak embereket veszítenénk, ettől még a vár a magáé maradna. Felteszem, van élelmük. – Több, mint elég. Sir Henri bólintott.

– Akkor nem fogom engedni, hogy az emberei kilovagoljanak a két kapun. A malom felé még mindig kicsempészheti őket, és ameddig bennünket békén hagynak, addig én is félrefordítom a fejem. Vannak hálók a malomtóban?

– Igen.

– Nem bántom őket – ajánlotta fel Sir Henri. – Megmondom az embereimnek, hogy a malomhoz semmi közük.

Sir Guillaume végiggondolta mindezt, miközben ujjával az asztal peremén dobolt. Időnként bösz sutyorgás hullámszótt végig a falak mentén, amint angolra fordították a franciául zajló beszélgetést.

– Megkapja a házakat a nyugati kapu és a Szent Callic-templom között – egyezett bele az ajánlatba Sir Guillaume egy hosszú perc elteltével –, de mi legyen a fogadókkal?

– Fontos kérdés – ismerte el Sir Henri.

– Az embereim a Három Darut kedvelik.

- Jóféle hely – mosolyodott el Sir Henri.
- De csak amíg az emberei messze elkerülik – toldotta meg Sir Guillaume.
- Elfogadom, de akkor miénk a Medve és a Mészáros?
- Elfogadom – felelte Sir Guillaume –, de nem árt már most tisztázni, hogy senki nem vihet egyikbe se kardot vagy íjat.
- Csak kést – értett egyet Sir Henri –, ahogy szoktuk. – Egyikük se akarta, hogy a részeg katonák éjszakánként vad ámokfutást rendezzenek. – És ha bármi gond felmerül – tette hozzá Sir Henri –, eljövök és megbeszéljük. – Elhallgatott, és a homlokát ráncolta, mintha elfelejtett volna valamit. – Maga is ott volt Flandriában, ugye? Coutances grófjával?
- Voltam Flandriában – erősítette meg Sir Guillaume –, méghozzá azzal a himpókos, nyúlszívű átokfajzattal. Tulajdon hűbérura, a gróf időközben ellene fordult, és elragadta a birtokait.
- Mind ilyen nyavalyás – csóválta a fejét Sir Henri. – Bár az öreg gróf nem volt olyan rossz. Zsugori volt, az már igaz, és világéletében csak a könyveket bújta. Könyveket! Ugyan mi hasznuk van? Ismerte a keresztény világ valamennyi könyvét, a legtöbbet kétszer is végigolvasta, mégsem volt egy szikrányi józan ész benne! Tudja, mit művelt Astaracban?
- A Szent Grált kereste? – találgatott Sir Guillaume.
- Pontosan – felelte Sir Henri, s ezen mindketten jóízűt nevettek. – A barátja is ott van – tette hozzá Sir Henri.
- Robbie Douglas? – kérdezte Sir Guillaume fagyos hangon. Csupasz kézzel meg tudta volna fojtani a skótot.

– Nem, ő Berat-ban maradt. Nem, az íjász és az eretnek lány.

– Thomas? – Sir Guillaume képtelen volt palástolni meglepetését. – Astaracban? Mondtam neki, hogy menjen haza.

– Nos, nem ment – vont vállat Sir Henri. – Astaracban van. Miért nem akarta megégetni azt a lányt?

– Megszerette.

– Egy eretneket? Akkor őt se igen veti fel az ész. Mindegy, sok már úgy sincs hátra neki.

– Miért?

– Valami átokfajzat érkezett Párizsból. Egy kisebb sereggel. Elindultak, hogy elfogják őket, ami azt jelenti, hogy nemsokára máglyák lángolnak majd Berat piacterén. Tudja, mit hallottam egyszer egy paptól? Hogy az asszonyok fényesebben égnek, mint a férfiak. Különös, nem igaz? – Sir Henri hátratolta a székét, és felállt. – Akkor megegyeztünk?

– Megegyeztünk. – Sir Guillaume áthajolt az asztal felett, hogy megrázza a másik férfi kezét. Ezután Sir Henri összeszedte a pajzsát és a vértjét, majd intett a papnak, hogy kövesse a várudvarra, ahol az égboltot vizsgálta.

– Úgy néz ki, esni fog.

– Vigye fedél alá a vértjét – javasolta Sir Guillaume abban a biztos tudatban, hogy a másik nem szorul rá a tanácsára.

– És rakjak tüzet, nem igaz? Még sosem éltem meg ilyen hideg őszt.

Sir Henri útnak indult. A kapu döngve bezárult, és Sir Guillaume szuszogva felmászott a vártorony csúcsára.

Mégsem arrafelé nézett, ahol az ellenség gyülekezett, hanem keletnek, a láthatatlan Astarac irányába, és azon tűnődött, hogyan lehetne Thomas segítségére.

Sehogy, döntötte el a kérdést, sehogy. Pedig kétségtelen, tette hozzá gondolatban, hogy a Párizsból érkezett átokfajzat Guy Vexille, aki Harlequinnek is hívhatja magát, és aki annak idején három helyen is megsebezte Sir Guillaume-ot. Az a három seb bosszúért kiáltott, Sir Guillaume mégsem tehetett semmit. Hosszú ostrom várt rá, és amennyire ő látta, Thomas sorsa megpecsételődött.

Charles Bessieres és féltucatnyi embere a zsákmány reményében dülta fel az apátság temploma alatt megbújó kriptát. Egyikük magával hozott egy gyertyát, s annak bizonytalan fényében kezdték el lerombolni a feltornyozott csontokat, nyilvánvalóan a mögöttük elrejtett kincs reményében. Ám egyre csak újabb csontokat találtak, míg egyikük fel nem fedezett egy kis kamrát a sírbolt nyugati végében, és diadalittas hangon fel nem kiáltott, hogy ráakadt egy vasalt faládára. A katonák egyike felfeszítette a zárat, Bessieres pedig zsákmányolhatott egy ezüst ostyatányért és gyertyatartót.

– Ez minden? – kérdezte csalódottan.

Egy másik embere ráakadt a Grál dobozára, ám egyikük sem tudott olvasni, s ha tudtak volna is, aligha értették volna meg a latin nyelvű feliratot. Miután a doboz üresnek bizonyult, lehajították a kamrában szétszórt csontokra. Charles Bessieres ezután felvette a bőrszakot, amely állítólag Szent Ágnes övét tartalmazta. Keservesen

szitkozódott, amikor nem akadt a kezébe más, csak egy darabka hímzett vászon, bár a zsák elég nagy volt ahhoz, hogy elférjen benne a rabolt ezüst.

– Jól elrejtették a kincseiket – jegyezte meg Bessieres.

– Vagy ennyire szegények – vetette fel egyik embere.

– Istenverte papok! Szegény még mutatóba se akad köztük. – Bessieres a derekára kötötte a bőrszakot. – Menjetek és keressétek meg azt az átkozott apátot – utasította két emberét –, majd mi kiszedjük a nyavalyásból az igazat.

– Szó sem lehet róla! – harsant fel egy újabb hang, és a fosztogatók egy emberként fordultak Guy Vexille felé, aki lassú léptekkel közeledett a csontkamra lépcsőin. Lámpást irtott a kezében, a fénye sötétben csillant feketére lakkozott páncélján. Vexille magasra tartotta a lámpást, és végignézett a felforgatott csontokon. – Hát nem tisztelitek a holtakat?

– Kerítsétek elő! – Charles Bessieres ügyet sem vetett Vexille kérdésére. – Hozzátok le ide!

– Már elküldtettem érte – szólt közbe Vexille –, te pedig egy ujjal sem fogsz hozzányúlni.

– Te nem parancsolsz nekem – vicsorogta Charles Bessieres.

– De a kardom igen – jelentette ki Vexille nyugodt hangon –, és ha ujjat húzol velem, felhasítom a gyomrod, és férgek elé vetem a bűzös beleidet. Te itt csak a fivéred szeme vagy, semmi több, ha pedig mindenáron a hasznomra akarsz lenni, eridj a lepratelepre, és keresd meg az angolt! De nehogy megöld! Hozd ide elém! És

tedd vissza az ezüstöt oda, ahonnan elvetted. – Fejével biccentett a gyertyatartó felé, amelynek szára kilógott a Bessieres derekán függő bőrsákból.

Vexille egyedül volt, és hét katonával nézett farkasszemet, ám olyan elszántsággal, hogy egyikük sem mert ellenkezni. Még Charles Bessieres is jámboran engedelmeskedett, pedig ő nem sok embertől félt.

– Nem fogok üres kézzel távozni innen – fenyegetőzött, hogy legalább tekintélye maradékát mentse.

– Hidd el, Bessieres – bólintott Vexille –, hogy amikor elhagyjuk ezt a helyet, birtokunkban lesz a keresztény világ legnagyobb kincse. Most menjetek!

Vexille elnrtorodott, amint a katonák útnak indultak. A lámpást a kövezetre tette, és elkezdte visszatenni a csontokat a falfülkébe, majd megdermedt, amint a lépcső felől léptek zaja hallatszott. Megfordult és végignézte, ahogyan a magas és fehér reverendát viselő Planchard lassan leereszkedik a kriptába.

– Elnézését kell kérnem ezért – mutatott Vexille a csontokra. – Parancsot kaptak, hogy hagyják sértetlenül az apátságot.

Az apát nem ejtett szót a szentségtörésről, csak keresztet vetett, és előrehajolt, hogy felvegye az ezüsttel teli zsákot.

– Ez az összes kincsünk – szabadkozott –, a rendházunk sosem volt gazdag. De ha úgy gondolja, nyugodtan vigye csak el ezt is.

– Nem azért jöttem, hogy fosztogassak – közölte Vexille.

– Akkor miért van itt? – akarta tudni Planchard. Vexille megkerülte az egyenes választ.

– A nevem – jelentette be ehelyett – Guy Vexille, Astarac grófja.

– Az emberei már elmondták – bólintott Planchard –, amikor idevezettek kegyelmed színe elé. – A hangja arról árulkodott, hogy semmi kivetnivalót nem talál ebben az eljárásban. – Bár úgy vélem, mindenképp felismertem volna.

– Miről? – kérdezte meglepetten Vexille.

– Nos, az unokafivére is járt itt. Egy ifjú angol. – Az apát visszavitte az ezüstöt a ládához, azután megmentette a darabka hímzett vásznat, amelyet áhítatosan megcsókolt. – Maguk ketten – tette hozzá – igencsak hasonlítanak egymásra.

– Leszámítva, hogy ő törvénytelen fattyú – tiltakozott Vexille –, amellet eretnek is.

– És ön egyik sem? – kérdezte a szerzetes felhőtlenül könnyed hangon.

– Bessières bíborost szolgálom – válaszolt Vexille –, és ő-
eminenciája azért küldött, hogy megkeressem a rokonomat. Tudja, merre találom őt?

– Nem – rázta meg a fejét Planchard. Letelepedett a padra, és fehér reverendájának zsebéből előhúzott egy rózsafüzért.

– De ugye járt itt?

– Bizton állítom, hogy az éjszakát itt töltötte – bólintott az apát –, de hogy most hol lehet? – Az apát vállat vont. – Azt keresni fogják, ha másért nem is, azért biztosan, hogy megégessék. Arra kértem, hogy rejtőzzön el. Talán bevette magát az erdőbe, ahonnan bajos lesz kiűzni.

– Kötelessége lett volna átadni őt az egyháznak – jegyezte meg Vexille nyersen.

– Mindig próbáltam teljesíteni a kötelességemet az egyház felé – sóhajtott fel Planchard –, és bizony előfordult, hogy kudarcot vallottam, amiért az Úr bizonyára szigorúan meg fog büntetni.

– Thomas mit keresett itt? – akarta tudni Vexille.

– Azt hiszem, kegyelmed azt pontosan tudja. – Utolsó szavaiból mintha csipetnyi gúny érződött volna.

– A Grált – mormolta Vexille. Planchard nem felelt, csak pergette a gyöngyszemeket, végigfuttatta őket hüvelyk- és mutatóujja között, miközben a fekete páncélt viselő lovagot méregette. – A Grál itt volt – mondta Vexille.

– Itt?

– Ide hozták.

– Én erről semmit se tudok – erőltetett magára nyugalmat Planchard.

– Szerintem pedig nagyon is tud – csapott le rá Vexille. – Még Montségur eleste előtt hozták ide, hogy biztonságban legyen, ám ezután a francia keresztések eljöttek Astaracba, és a Grált újra elrejtették. A szerzetes elmosolyodott.

– Ez még a születésem előtt történt. Honnan tudhatnék róla?

– Hét férfi vitte el a Grált – folytatta zavartalanul Vexille.

– A hét sötét úr – mosolyodott el Planchard. – Hallottam már ezt a mesét.

– Közülük kettő Vexille volt – tette hozzá Guy Vexille –, négy pedig olyan lovag, aki a katarokért harcolt.

– Hét lovag menekült Franciaország seregei és az egyház keresztesei elől – tűnődött félhangosan az apát –, abban a keresztény világban, amely kivetette őket magából. Kétlem, hogy túléltek volna.

– A hetedik férfi pedig – engedte el a füle mellett az apát szavait Vexille – Mouthoumet ura volt.

– Micsoda egy hitvány, értéktelen birtok – legyintett –, azokkal a szikár legelőkkel még két lovagot se tudna eltartani!

– Mouthoumet ura – tette hozzá Vexille – eretnek volt.

– Hirtelen megpördült a neszre, amely valahonnan a csontkamra mélyéből érkezett. A hang elfojtott tüsszentésre emlékeztetett, amelyet a csontok zörgése követett. Vexille megemelte a lámpást, és visszaindult oda, ahol Charles Bessières emberei ledöntötték a csonthalmokat.

– Sok itt a patkány – jegyezte meg Planchard. – Az apátság szennyvízcsatornája az altemplom végét keresztezi, és okkal hisszük, hogy néhány helyen beomlott a falazat. Gyakran hallani idelent különös hangokat. Babonásabb testvéreink le sem mernek jönni ide a szellemek miatt.

Vexille megállt a csontok között, felemelte a lámpást, és hallgatózott. Nem hallott újabb neszt, ezért visszafordult az apáthoz.

– Mouthoumet ura – ismételte – egy volt a hét férfi közül. És Planchard-nak hívták. – Vexille tartott egy hatásszünetet.

– Kegyelmes uram – tette hozzá gúnyos hangon.

Az apát elmosolyodott.

– Ő a nagyapám volt. Nem tartott a többiekkel, inkább

Toulouse-ba ment, és az egyház könyörületére bízta magát. Szerencsésnek vallhatta magát, hogy nem égették meg, ehelyett megbékélt az igaz hittel, még ha rá is ment minden birtoka, nemesi címe és kevéske vagyona. A kolostorban halt meg. A családjában persze mesélték a történetét, de a Grált soha nem látta egyikünk sem, és biztosíthatom arról, hogy nem is tudok róla semmit.

– Mégis itt szolgál – vádolta Vexille durva hangon.

– Igaz – ismerte el a férfi –, és okkal vagyok itt. Még ifjúkoromban jöttem ide, a sötét urakról szóló mese engem se hagyott nyugodni. Az egyikük állítólag magával vitte a Grált, míg a többiek esküt tettek rá, hogy megvédelmezik őt. A nagyapám azonban váltig állította, hogy sosem látta a kelyhet. Mi több, úgy hitte, nem is létezik, csupán az egyház bosszantására találták ki. A keresztesek kiirtották a katarokat, és a sötét urak úgy álltak bosszút, hogy elhitették velük, az eretnekséggel együtt a legszentebb Grált is elpusztították. Ami, úgy vélem, az ördög műve.

– Vagyis hát azért jött ide – biggyesztette le az ajkát gúnyosan Vexille –, mert nem hitt a Grál létezésében?

– Azért jöttem ide, mert ha a sötét urak leszármazottai valaha is keresték volna a Grált, bizonyosan itt kezdik, és én látni akartam, mi történik. Ám a kíváncsiság már hosszú ideje kihunytt bennem. Az Úr hosszú életet adott, az ő kegyelméből lehettem apát, elborított a könyörületével. Ami pedig a Grált illeti: bevallom, kutattam a nyomait, amikor először ide kerültem, és a rendfőnök meg is rótt ezért, de az Úr végül észre térített. Most már úgy hiszem, a nagyapámnak volt igaza, és az egészet csak azért találták

ki, hogy felbőszítsék vele az egyházat, és tévútra vezessék az embereket.

– Létezett – jelentette ki Vexille.

– Akkor hát imádkozom az Úrhoz, hogy én találjam meg – sóhajtott fel Planchard –, és ha ez meglesz, a legmélyebb tenger fenekén fogom elrejtetni, hogy többé senkinek ne kelljen meghalnia a keresése közben. De ön vajon mihez kezdene vele, Guy Vexille?

– Használnám – felelte Vexille kurtán.

– Mire?

– Megtisztítanám a világot a bűntől.

– Az hatalmas munka lenne – bólintott komoran –, még magának Krisztusnak se sikerült.

– Akkor a testvéreinek is abba kellene hagyniuk a gyomlálást a szőlőben, csak mert a gyom úgyis visszanő? – tette fel a kérdést Vexille.

– Nem, természetesen nem.

– Úgy hát Krisztus munkáját is folytatnunk kell – jelentette ki mély meggyőződéssel Vexille.

Az apát hosszú ideig méregette a katonát.

– Ön Krisztus eszköze? Vagy Bessières bíboros bábja? Vexille elfintorodott.

– A bíboros is csak olyan, mint az egyház. Kegyetlen, romlott és gonosz.

Planchard nem is próbált ellentmondani neki.

– Vagyis?

– Vagyis új egyházra van szükség. Egy tiszta egyházra, egy büntelen egyházra, egy olyan egyházra, amelyet tisztességes és istenfélő emberek irányítanak. A Grálra

felépülhet egy ilyen egyház.

A szerzetes elmosolyodott.

– Aligha hinném, hogy a bíboros egyetértene ezzel.

– A bíboros a fivérét küldte ide – vonta meg a vállát –, kétségkívül azzal a paranccsal, hogy öljön meg, miután a hasznukra voltam.

– És miben vehetik hasznát?

– A Grál megszerzésében. És ehhez előbb beszélnem kell az unokafivéremmel.

– Ő tehát tudja, hol van a Grál?

– Egykor az apja birtokában volt – felelte Guy Vexille –, és a fiúnak tudnia kell róla.

– Ő ugyanezt hiszi magáról – csóválta a fejét Planchard. – Olyanok, mint két vak, akik mindketten azt gondolják a másiktól, hogy lát.

Vexille nevetve fogadta a hasonlatot.

– Thomas végtelenül ostoba. Gascogne-ba hozta az embereit, és ugyan miért? Hogy megtalálja a Grált, és vele megtaláljon engem, mégis kudarcot vallott, és most bujkálnia kell.

Embereinek egy része hűséget esküdött Berat grófjának, a többi csapdába esett Castillon d'Arbizonban, és ugyan meddig tarthatnak ki? Két hónapig? Nem, Thomas kudarcot vallott, kudarcot. Ő talán vak, de én látok, és meg fogom találni, hogy kiszedjem belőle, amit tud. De addig is: mennyit tud maga?

– Mondtam már. Nem tudok semmit.

Vexille visszasétált a kamrába, és az apát szemébe nézett.

– Kínpadra vonhatnám, vénember.

– Megtehetné, és én kétségkívül teli torokból üvölnék, csak hogy elkerüljem a kínokat, de az üvöltésemből sem hallhatna ki többet annál, mint amit eddig is készséggel elmondtam. – Eltette rózsafüzérét, felállt és teljes magasságában kihúzta magát. – És Krisztus szent nevére könyörgök, hogy kímélje meg ezt a testvéri közösséget! Semmit sem tudunk a Grálról, tehát nem mondhatunk vagy nyújthatunk maguknak semmit.

– Ha az Úr szolgálatáról van szó, nem ismerek kíméletet – közölte vészjósló hangon Vexille. – Senkivel szemben.

– Elővonta a kardját. Az apát kifejezéstelen arccal nézte, és még csak meg se rezzent, amint a kard hegye felé irányult.

– Esküdjön erre – szólította fel Vexille –, hogy semmit sem tud a Grálról!

– Elmondtam mindent, amit tudok. – Planchard ahelyett, hogy megérintette volna a kardot, felemelte a nyakában viselt feszületet, és megcsókolta. – Nem esküszöm meg a kardjára, de esküt teszek a mi drága Urunk keresztjére, hogy semmit sem tudok a Grálról.

– De a családja ettől még elárult bennünket. – Vexille nem mozdította a kardot.

– Elárulta magát?

– A nagyapja egyike volt a hét embernek. És megtagadta az esküjét.

– És ezzel elárulta volna? Hogy hitet tett az egyház tanítása mellett? – Planchard a homlokát ráncolta. – Ez azt jelenti, hogy kitart az eretnekségük mellett, Guy Vexille?

– Az a célunk, hogy reményt adjunk a világnak – felelte Vexille –, és megtisztítsuk az egyházat a romlottságtól.

Kitartok e hitem mellett.

– Akkor maga az egyetlen, aki így tesz – jelentette ki az apát –, és ezzel eretnek hitet vall.

– Krisztust is eretnek hitéért feszítették meg – mondta Vexille –, aki tehát eretnek, az ő hitét vallja. – Azzal előredöfött a pengével, Planchard torkába. Az öregember ijesztő módon meg se rezgett, csak görcsös erőfeszítéssel markolta a feszületet, amint a vér feltört a torkából, hogy vörösre fesse fehér köntösét. Sokáig tartott, amíg kiszenvedett, de végül összerogyott, Vexille pedig kirántotta a kardját, és megtörölte a pengét az apát ruhájában. Ezután helyére tette a fegyvert, és felemelte a lámpást.

Körülnézett a csontkamrában, de semmit sem látott, ami felkeltette volna a gyanúját, így megindult felfelé a lépcsőn. Az ajtó becsapódott, elzárva a fény útját.

Thomas és Genevieve pedig tovább rejtőzködött a sötétségben, és várt.

Egész éjjel vártak. Thomas számára úgy tűnt, egy pillanatot se aludt, pedig biztosan elszundított, mert egyszer riadtan ébredt fel Genevieve tüsszentésére. A lányt továbbra is gyötörte a sebe, de egy szóval sem említette, csak türelmesen várakozott vele együtt.

Nem tudhatták, mikor jött el a reggel, hiszen a kriptában továbbra is teljes maradt a sötétség. Egész éjjel egy hangot se hallottak. Se lépteket, se kiáltozást, se kántálást, csak a sírkamra komor csendjét. És még tovább várakoztak, amíg Thomas már nem bírta a tétlenséget, és

kiásta magát rejtekhelyükről, keresztül a csontokon, ki a fagyos kőpadlóra. Genevieve a helyén maradt, amíg Thomas a szétszórt csontokon át tapogatózva eljutott a lépcsőorig. Felopakodott, a legfelső fokon sokáig hallgatózott, majd miután egyetlen neszt sem hallott, óvatosan kinyitotta a betört ajtót.

A templom üresen állt. Tudta, hogy reggel van, a nap kelet felől sütött, bár az erőtlen, szétszóródott fénysugarakból nem lehetett megítélni, milyen magasra hágott. Thomas gyanította, hogy a hajnali ködpára fojtja el a világosságot.

Visszatért a csontkamrába. Útközben belerúgott egy kisebb tárgyba a padlón, és lehajolt, hogy felvegye az üres Grál-tartót. Egy pillanatra kísértést érzett, hogy visszategye a vasalt faládba, azután mégis úgy döntött, hogy megtartja. Épp elfér a táskájában, gondolta.

– Genevieve! – suttogott bele a sötétbe. – Gyere!

A lány kiadta a csontok mögül a csomagokat, az íjat és a nyilakat, a vértet és a köpenyeiket, azután előbújt, miközben arca fájdalmasan összerándult a vállába nyilálló fájdalomtól. Thomasnak kellett felsegíteni rá a vértet, és fájdalmat okozott neki, amikor felemelte a karját. Ő is felvértezte magát, köpenyt terített mindkettejük vállára, azután felhúrozta íját, hogy a vállán hordozhassa. Felkötötte a kardját, és eltette a dobozt a csomagjába, amelyet az övéhez kötözött. Azután a nyílköteggel a kezében a lépcső felé fordult, és a nyitott ajtón át beszüremelő sápadt fényben felfigyelt a kamra padlóján megvillanó fehér köntösre. Intett Genevieve-nek, hogy maradjon, ahol van, és óvatosan előreindult. Patkányok rebbentek szét, amint elért az

alacsony sírbolthoz, ahol megállt és maga elé meredt. Planchard holttestére.

– Mi az? – kérdezte Genevieve.

– A nyavalyás megölte – csóválta a fejét keserűen Thomas.

– Kit?

– Az apátot! – Suttogva beszélt, és bár kiközösítették, keresztet vetett. – Megölte! – Kihallgatta Vexille és Planchard szóváltását, és meglepte a szerzetes hirtelen elnémulása, ahogyan az is, hogy csak egy valaki távozott a sírkamrából, ám ezt mégsem képzelte volna. Soha. – Jó ember volt.

– És ha halott – tette hozzá Genevieve –, akkor minket fognak vádolni a megölésével. Mennünk kell! Azonnal!

Thomas nem szívesen hagyta hátra a véres testet a kriptában, de tudta, nincs más választása. És Genevieve-nek igaza volt: őket fogják vádolni. Az apát azért halt meg, mert a nagyapja megtagadta az eretnekséget, de senki sem fogja elhinni ezt, amíg két hírhedt eretneket is megvádolhatnak a szörnyűséggel.

Felvezette a lányt a lépcsőn. A templomban továbbra sem mozdult senki, bár Thomas mintha hangokat hallott volna a nyugati kapu felől. Odakint köd gomolygott, utat talált magának a főhajóba, és alattomosan lopakodott a kövezet felett. Arra gondolt, hogy újra el kellene rejtőzniük a csontkamrában, ugyanakkor tudta, hogy unokafivére ma már tövéről hegyére át fogja kutatni az egész rendházat, ezért inkább a távozás mellett döntött.

– Erre! – Megragadta Genevieve kezét, és elvezette a lányt a templom déli oldalához, ahonnan ajtó nyílt a belső

kerengőre. A szerzetesek ezt az ajtót használták, amikor imádságra gyűltek, még ha ma reggel láthatóan meg is tagadták tőlük ezt a lehetőséget.

Thomas kinyitotta az ajtót, összereszt a csikorgó hang hallatán, azután óvatosan kikémlelt. Először azt hitte, hogy a kerengő éppoly kihalt, mint a templom, de azután már látta a túlsó oldalon gyülekező fekete köpenyes férfiakat. Egy ajtónyílásban álltak, nyilván egy odabentről szóló társukat hallgatták, és nem fordultak meg, amint Thomas és Genevieve kisurrant a sötét árkád alá, és találomra kiválasztott egy ajtót. Egy folyosón találták magukat, majd annak végén a kolostor konyhájában, ahol két barát egy jókora üst tartalmát kevergette a tűz felett. Egyikük meglátta Genevieve-t, és láthatóan felháborítónak találta egy asszonyszemély jelenlétét, de Thomas csendre intette.

– Hol van a többi testvér? – kérdezte.

– A cellájában – felelte a halálra rémült szakács, azután döbbsen nézte, amint a páros átsietett a konyhán, a bárdokkal, kanalakkal és tálakkal telirakott asztalok mellett, és a kampók alatt, amelyekről két kizsigerelt kecske lógott, majd eltűnt a távolabbi ajtó mögött, amely kivezetett az olajfaligetbe, ahol Thomas a lovaikat hagyta. A lovak mostanra eltűntek.

A leprakórházra nyíló ajtó nyitva állt. Thomas vetett rá egy pillantást, azután nyugat felé fordult, Genevieve azonban megrántotta a karját, és a ködbe bökött, előre, ahol Thomas egy fekete lovat vett észre a fák között. Vajon Vexille szétszórta embereit a kolostor körül, hogy egy lélek se menekülhessen el? Valószínűnek tűnt, és még ennél is

valószínűbbnek, hogy a lovas megfordul és észreveszi őket, vagy a két konyhai barát riadót fúj, ezért Genevieve újra megrántotta a karját, hogy keresztülvezesse az olajfaligeten, és onnan a lepratelepre.

A hely kihalt volt. Mindenki rettegett a leprásoktól, és Thomas számára úgy tűnt, Vexille elzavart mindenkit, hogy emberei zavartalanul átkutathassák a viskókat.

– Itt nem rejtőzhetünk el – súgta Genevieve-nek. – Újra át fogják kutatni.

– Nem is rejtőzünk el.

A lány belépett a legnagyobb kunyhóba, ahonnan két szürke köntössel tért vissza. Thomas ekkor értette meg. Segített felölteni Genevieve-nek az egyik köntöst, ráborította a csuklyát aranyhajára, azután maga is beöltözött, majd elvett két kereplőt az ajtó mellé állított asztalról. Genevieve eközben feltette a nyílköteget és Thomas iját egy olyan szánra, amilyennel a leprások a tűzifát szokták gyűjteni, Thomas pedig rőzsenyalábokat halmozott a fegyverekre, és vállára vetette a szán bőrszíját.

– Indulhatunk – bólintott Genevieve.

Thomas vontatta a szánt, amely könnyen csúszott a ködtől nyirkos talajon. Genevieve haladt elöl, s miután kiért a kapun, északnyugatnak fordult abban a reményben, hogy így elkerülhetik a lovast. A köd a hasznukra vált, szürke leplet borított rájuk, amelyben elveszett saját szürke köntösük. A nyugati dombgerinc felől vékony erdősáv nyúlt be, és Genevieve arrafelé indult. Nem használta a kereplot, a neszeket hallgatta, és egyszer felszisszent, mire Thomas mozdulatlanra dermedt. Patadobogás hallatszott, majd

miután eltávolodott, tovább húzta a szánt. Egy idő után visszafordult, és látta, hogy a renház már beleveszett a ködbe. A szürke ködfalban sötéten rajzolódtak ki az előttük magasodó fák. Követték a csapást, amelyet a leprások használtak, amikor gombát gyűjtöttek az erdőben. A fák egyre közelebb kerültek, azután újra felhangzott a vasalt paták dübörgése, és Genevieve megszólaltatta a kereplőt, hogy figyelmeztesse a lovast.

A lovast azonban nem lehetett eltántorítani. A hátuk mögül érkezett, és Thomas is megrázta a kereplőjét, amint hátrafordult. Lehajtotta a fejét, hogy a lovas ne ismerhesse fel az arcát, így viszont csak a ló lábát láthatta, magát a lovast nem.

– Kegyelem, nagyuram – rimánkodott –, kegyelem!

Genevieve kinyújtotta a karját, mintha alamizsnáért könyörögne, és a Roubert atya által okozott sebhelyek még élethűbbé tették a megjelenését. Thomas követte a példáját, és felfedte saját sebeit, a betegesen fehér és ráncos hegeket.

– Alamizsnát – könyörgött –, kérem, nagyuram, egy kis alamizsnát!

A láthatatlan lovas meredten nézett lefelé, ők pedig térdre rogytak előtte. A csataló lélegzete szürkén örvénylett a fojtogató ködben.

– Könyörüljön rajtunk, nagyuram! – szólalt meg Genevieve a helyiek nyelvén, reszelős és elváltoztatott hangon. – Az Isten szerelmére, könyörüljön rajtunk!

A lovas mozdulatlaná dermedt, de Thomas nem mert felnézni rá. Belemart a zsigeri félelem, amelyet a védtelen

emberek érezhetnek a fegyveresek láttán, ugyanakkor azt is tudta, hogy a lovas képtelen döntésre jutni. Kétségkívül azt parancsolták neki, hogy két olyan emberre vadásszon, akik megpróbálnak majd elmenekülni a kolostorból, és ő most talált is két ilyen embert, ám azok leprásoknak bizonyultak, és a ragálytól való rettegés felülkerekedett benne a kötelességtudaton. Ekkor hirtelen újabb kereplők hangja csattant fel, és amint lopva hátrapillantott, Thomas szürke csuklyás alakok csoportját látta felbukkanni a fák közül, kezükben kereplőkkel, alamizsnáért kinyújtott karral. Az újabb leprások látványa több volt annál, mint amit a lovas elviselhetett. Feléjük köpött, azután megragadta a gyeplőt, hogy elfordítsa a lovát. Thomas és Genevieve térdepelve vártak, amíg a lovas elnyelte a köd, csak ezután siettek be a fák közé, ahol végre eldobhatták kereplőiket, megszabadulhattak a bűzlő öltözéktől, majd magukhoz vették az íjat és a nyilakat. A többi leprás, akiket kiűztek kolostorbéli menedékükből, csak bámulta őket. Thomas kivett egy maroknyit abból a pénzből, amit Sir Guillaume adott neki, és otthagya az érméket a fűvön.

– Nem láttatok bennünket! – suttozta, Genevieve pedig elismételte a szavait a helyiek nyelvén is.

Nyugatnak haladtak, kikeveredtek a ködből, és a fák között maradtak, amíg azok el nem maradoztak mellőlük. Utána a sziklás kaptatón folytatták útjukat a gerinc felé. Kitartóan másztak fölfelé, igyekeztek meglapulni a sziklák mögött és a vízfolyásokban, miközben a köd lassan oszladozni kezdett a völgyben. Először a templom tornya bukkant fel, azután a tetők, majd valamivel dél előtt az egész kolostor,

ám Thomas és Genevieve addigra már elérték a gerincet, és délnek tartottak. Nyugat felé leereszkehdhetek volna a Gers-folyó völgyébe, ahol egymást érték a falvak, délen azonban kihaltabb, vadabb vidék terült el, és ők arrafelé tartottak. Délben megálltak pihenni.

– Nincs élelmünk – jelentette be Thomas.

– Akkor éhesek maradunk – vont vállat a lány, azután elmosolyodott. – És hová megyünk?

– Azt hiszem, Castillon d'Arbizonba – felelte Thomas.

– Éppen oda? – A lány meglepettnek tűnt. – De hát elűztek bennünket, ugyan miért fogadnának vissza?

– Mert szükségük van ránk. – Thomas nem tudta ezt, legalábbis nem biztosan, viszont kihallgatta Vexille és Planchard szóváltását, amiből megtudta, hogy a helyőrség egy része átpártolt Berat grófjához, és okkal gyanította, hogy Robbie vezette ezt a csapatot. Sosem gondolta volna, hogy Sir Guillaume megszegné Northampton earljének tett esküjét, Robbie-t azonban az esküje nem kötötte, csakis Skóciához. Thomas feltételezte, hogy Castillon d'Arbizonban a saját emberei maradtak, akiket még Calais-nál toborzott. Oda kell hát mennie, ha pedig azt találja, hogy a várat visszafoglalták, és a helyőrséget lemészárolták, még mindig folytathatja az utat, tovább nyugat felé, amíg el nem éri az angol birtokokat.

Ám először is délnek kellett haladniuk, ahol a távoli hegyek nyúlványai között kiterjedt erdőségek feküdtek. Felvette a csomagját, és amint így tett, a Grál-tartó doboz, amelyet az ijásztáskába gyömöszölt, a tartalék nyílhegyek és a fenőkő fölé, kipottyant a földre. Visszaült és felvette a dobozt.

– Mi az? – kérdezte Genevieve.

– Planchard hitt benne, hogy valaha ebben a dobozban őrizték a Grált – magyarázta a lánynak –, vagy még inkább: ennek a doboznak kellett elhítenie az emberekkel, hogy a Grál létezik, és egykor ebben őrizték. – Összeráncolt homlokkal meredt a megfakult írásjelekre. Most, hogy a napvilágnál is megvizsgálhatta a dobozt, látta, hogy a betűket vörössel írták, és ahol a festék lekopott, ott sekély mélyedéseket figyelhetett meg a fán. Egy másik lenyomatot is észrevett a doboz belső oldalán: egy poros kört, mintha a dobozban valaha egy súlyosabb tárgyat őriztek volna. A két vaspántot teljesen felfalta a rozsdá, a fa pedig annyira kiszáradt, hogy szinte súlytalan lett.

– Ez valódi? – kérdezte Genevieve.

– Valódi – felelte Thomas –, de hogy benne volt-e valaha is a Grál, azt nem tudom. – Belegondolt, milyen sokszor kellett használnia az utóbbi szavakat, valahányszor a Grálról beszélt.

Valamit azonban mégis megtudott. Megtudta, hogy hét férfi menekült el Astaracból az előző évszázadban, még azokban az időkben, amikor Franciaország kereszties seregei eljöttek, hogy felperzseljék az eretnekséget a déli országrészben. A lovagok elmenekültek, állítólag magukkal vittek egy kincset, amelynek védelmére valamennyien felesküdték, és most, oly sok év múltával, már csak Guy Vexille maradt hű torz hitükhöz. És Thomas apja csakugyan birtokában volt a Grálnak. Ezért jött el Guy Vexille Hooktonba, és pusztította el a faluját, ahogyan most elpusztította Planchard-t is. Vexille nem kíméli a sötét urak

ivadékait, amiért őseik elárulták eretnek hitüket, és Thomas tudta, hogy ez a sors vár rá is, ha unokafivére kezére kerül.

– A Grálhoz képest különös a formája – vélte Genevieve. A doboz alacsony volt és kocka alakú, nem elég magas ahhoz, hogy magába foglaljon egy kelyhet.

– Ki tudhatja, hogy néz ki a Grál? – tette fel a kérdést Thomas, azután elrejtette a dobozt a csomagjában, és továbbindult dél felé. Szüntelenül maguk mögé tekintgetett, és már délutánra járt, amikor a sötét lovasok felsorakoztak a kolostor felett húzódó dombgerincen. Tucatnyian lehettek, és alighanem a távolabbi vidéket kémlelték. Guy Vexille mostanra biztosan átkutatta az egész kolostort, s miután semmit sem talált, szélesebbre engedte a hálóját.

Siettek. Szürkületre meglátták az ormokat, ahol Genevieve megsebesült; az erdőség már nem lehetett messze, Thomas mégis vissza-visszanézett, és minden pillanatban az előbukkanó fekete lovasokat várta. Helyettük újabb alakok bukkantak fel keleten, újabb tucatnyi idegen kapaszkodott fel a dombgerincen átvezető csapáson, Thomas és Genevieve pedig rohanni kezdett, és pillanatokkal azelőtt tűnt el a fák mögött, hogy az új lovasok felértek a gerincre.

Megbújtak az aljnövényzetben, még a lélegzetüket is visszatartották. A tizenkét lovas nem mozdult, csak várakozott, majd egy idő után az első tucat is felsorakozott, akár hajtók a vadászaton. Abban a reményben fésülték át a dombgerincet, hogy ezzel kiugraszthatják Thomast és Genevieve-t a rejtekhelyükről, Thomas pedig egyszeriben

megértette, hogy unokafivére előre látta, mihez kezd majd. Pontosan tudta, hogy megpróbál majd visszajutni Castillon d'Arbizonba, de legalábbis nyugatnak és a legközelebbi angol erősségek felé tart majd, ezért emberei most átfésülték az Astaractól nyugatra elterülő vidéket. S miközben Thomas végiggondolta ezt, rokona is felbukkant, hogy húsz emberével csatlakozzon a füves dombtetőn gyülekező erőkhöz. A magaslaton immár több mint negyven fegyveres sorakozott fel, valamennyien lánc- vagy lemezvértben, feketébe öltözve és hosszú kardokkal felfegyverezve.

– Most mi lesz? – suttogta alig hallhatóan Genevieve.

– Megbújunk – felelte Thomas.

Hátrafelé kúsztak, igyekeztek a legapróbb nesz nélkül mozogni, majd miután már elég mélyen jártak a fák között, Thomas keletnek vezette Genevieve-t. Visszaindult Astarac felé, miután kételkedett benne, hogy Guy számít erre, majd amikor elérte a magaslat peremét, és lelátott az alatt elterülő széles völgybe, újra északnak lopódzott, hogy lássa, mivel próbálkoznak üldözői.

A lovasok fele elvágta nyugatnak, hogy elzárja a szomszédos völgyet keresztülszelő csapásokat, míg a többiek Vexille vezetésével a fák felé tartottak. Újra magukra vették a hajtók szerepét, és remélték, hogy a többi fegyveres felé űzhetik Thomast és Genevieve-t. Most, hogy a lovasok közelebb értek, Thomas azt is láthatta, hogy néhányan közülük számszeríjat hordoznak.

– Egy ideig biztonságban vagyunk – nyugtatta meg Genevieve-t, miután visszatért a sziklás vízmosásba, ahol a

lányt elrejtette. Úgy számította, minél messzebb jutnak az őt üldöző lovasok, annál nagyobb területen szóródnak szét, így ők annál könnyebben surranhatnak ki a kordon résein. Ehhez azonban várniuk kellett reggelig, hiszen a nap máris vészesen közeledett a nyugati felhőkhöz, és rózsaszínre festette azok fodrait. Thomas az erdő hangjait figyelte, de semmi nyugtalanítót nem hallott, csak a fakérget felsértő karmok kaparászását, a madarak szárnyverdesését és a szél sóhajait. A fekete köpenyes lovasok eltűntek nyugat felé, ám keleten, a lenti völgyben, láthatóvá váltak ténykedésük nyomai. Odalent még mindig maradtak katonák, akik most felgyújtották a lepratelepet, amelynek füstje elborította az égboltot a kolostor felett, ahogyan felgyújtották a falu maradékát is, hátha a lángok kiűzik azokat, akik esetleg megbújnak a viskókban. Még többen jártak a vár romjai között, és Thomas eltűnődött, mit kereshetnek ott, de túl messzire kerültek ahhoz, hogy megfigyelhesse a katonákat.

– Muszáj ennünk – fordult Genevieve-hez.

– Nincs semmink – vont vállat a lány.

– Akkor majd keresünk gombát és bogyókat – javasolta Thomas. – És vízre is szükségünk lesz.

Dél felé találtak egy kis vízfolyást, ahol mindketten csillapították szomjukat, azután Thomas egy közeli vízfolyásban ölyvharasztból ágyat vetett, majd miután elégedetten mérte végig a rejtekhelyet, hátrahagyta Genevieve-t, és elindult élelmet keresni. Magával vitte nyilát és az övében féltucatnyi nyilvesszőt; nem csupán védekezéséért, de abban a reményben is, hogy találkozik

egy szarvassal vagy vadmalaccal. Rábukkant néhány gombára a nyirkos levélszőnyegen, de az apró kalapok és fekete száruk láttán *nem* tudta eldönteni, mérgezőek-e. Még távolabb merészkedett, mogyoróbokrokot keresett, esetleg vadmadarokat; óvatosan lopakodott, mindig hallgatózott, és úgy haladt előre, hogy ne veszítse szem elől a gerincet. Neszt hallott, megpördült, és mintha egy szarvast látott volna, de az árnyak kezdtek elnyúlni, így nem lehetett benne biztos. Azért az idegre illesztett egy nyilat, és óvatosan továbbbaraszolt a hely felé, ahol a mozgást látta. Párási időszakban sok szarvasbika járta az erdőt, kutatott esetleges vetélytársai után. Tudta, hogy ilyen körülmények között nem is gondolhatnak tűzrakásra, viszont nyers májat már korábban is evett, és ma este az is felért volna egy lakomával. Azután meglátta az agancsokat. Oldalt lépett, félig lekuporodott, és próbálta kivenni a szarvasbika alakját, amikor egy számszerű húrja pendült, és a lövedék elszisszent mellette, hogy befúródjon egy fa törzsébe, a szarvasbika pedig hatalmas ugrásokkal elmenekült, amint Thomas megpördült, hátrahúzta ijának idegét, és látta, amint a férfiak kirántják kardjukat. Egyenesen belesétált a csapdájukba. Mégis elkapták.

HARMADIK RÉSZ

A sötétség

A kolostor átkutatása során nem került elő semmi, leszámítva Planchard holttestét, és amikor értesítették az

őregember haláláról, Guy Vexille keserves szavakkal átkozta el alávaló unokatestvérét. Ezután rendelte el az összes épület átkutatását, majd adott parancsot a falu és a lepratelep felgyújtására, hogy a szökevények egyik helyen se találhassanak menedéket. Majd miután vonakodva elismerte, hogy prédája elmenekült, kiküldte lovasait a közeli erdők átkutatására. A két levetett szürke köpeny és az elhagyott kereplők ékesen árulkodtak arról, mi történhetett, Vexille pedig kérdőre vonta a lovasokat, akiknek a nyugati erdősávba vezető utat kellett volna őrizniük. Mindkét fegyveres állította, hogy nem látott semmit. Vexille nem hitt nekik, de nem sok értelme lett volna megkérdőjelezni az állításukat, ezért inkább megparancsolta embereinek, hogy fésüljenek át minden utat, amely Gascogne angol birtokai felé vezet. Amikor viszont ráripakodott Charles Bessières-re, hogy embereivel csatlakozzon a kutatócsapathoz, Bessières visszautasította. Állította, hogy a lovai lesántultak, az emberei pedig elfáradtak.

– És ne parancsolgass nekem! – acsarkodott. – Én itt a fivéremet képviselem.

– És a fivéred azt akarja, hogy kézre kerítsük az angolt – erősködött Vexille.

– Akkor hát keresd meg, nagyuram! – Bessieres szájából a titulus különösen durva szitokszóként hangzott.

Vexille nyugatnak lovagolt minden emberével, abban a tudatban, hogy Bessieres alighanem azért maradt hátra, mert ki akarja fosztani a falut és a rendházat, Bessieres pedig pontosan ezt is tette, noha nem sok sikerrel. Hat

emberét küldte el, hogy kutassák át a szárnalmas ingóságokat, amelyeket a falusiaknak sikerült kimenteni a tüzekből, így szert tett néhány edényre és serpenyőre, amelyet néhány souért továbbadhatott, de neki igazából azokra az érmékre fájt a foga, amelyeket a falusiak elrejtettek, amikor látták a közeledő fegyvereseket. Mindenki tudta, hogy a parasztok rendelkeznek egy kevés pénzzel, és azt mindig elrejtik, ha a fosztogatók felbukkannak. Bessieres emberei tehát megkínózták a jobbágyokat, hogy fedjék fel rejtekhelyeiket, s eközben szert tettek egy érdekes értesülésre. Charles egyik embere beszélte Franciaország déli részének nyelvét, és már félig lefűrészelte az egyik jobbágy ujját, mire az kibökte, hogy az öreg gróf kutakodott a vár romjai között, és felfedezett egy ősi falat a kápolna alatt, de meghalt, mielőtt mást is megtudott volna. Mindez felkeltette Bessieres érdeklődését, hiszen a jobbágy azt sugallta, hogy lehet valami a fal mögött – valami, ami érdekelte az öreg gróft, az apát pedig, Isten nyugosztalja, megpróbálta ezt elrejtetni. Ezért, miután Vexille ellovagolt nyugat felé, Bessieres felvezette embereit a régi erődhez.

Kevesebb mint egy órába telt felfeszegetni a kövezetet, és feltárni a sírboltot, majd egy óra elteltével Bessieres kirángathatta a földből a koporsókat, és csalódottan látta, hogy azokat már kifosztották. Magukkal hozták a jobbágyot a faluból, aki megmutatta, hol ásott a gróf, Bessieres pedig megparancsolta embereinek, hogy lássanak munkához. Gyors tempót diktált. Végezni akart a munkával, mielőtt Guy Vexille visszatér és megvádolja, hogy

megszentségteleníti családi sírjait. A falat azonban jókora kövekből és erős kötőanyagból építették, így komolyabb haladást csak azután könyvelhettek el, hogy a zsákmányolt javak közül feláldozták e célra a helybéli kovács legsúlyosabb pörölyét. A kalapács pengő hangon csapódott a szikláknak, fokozatosan nyűtte és mozgatta meg a köveket, míg végül feszítővas kerülhetett az alsó sor fölé, és a falat hatalmas robaj kíséretében ledöntötték.

És odabent – egy kőoszlop tetején – kisebb doboz pihent. Fából készítették, talán akkora lehetett, mint egy férfi feje, és még Charles Bessières-t is elöntötte az izgatottság, amint meglátta. A Grál, gondolta, a Grál, és elképzelte, amint észak felé lovagol a kehellyel, amely a pápai trónusra emeli fivérét.

– El az útból! – mordult egy emberére, aki már a kincsért nyúlt, azután behajolt a szűkös térbe, és leemelte a dobozt az emelvényről.

A dobozt agyafűrt módon készítették el, mert úgy tűnt, nincs is fedele. Az egyik oldalába – Bessières úgy vélte, a tetejébe – ezüstkeresztet ágyaztak, amelyet az idők során bevont a patina, írást azonban nem látott a fán, sem más jelet, ami a tartalmára utalt volna. Bessières megrázta, és valami megcsörrent odabent. Ekkor megdermedt. Arra gondolt, hogy a doboz talán csakugyan az igazi Grált tartalmazza, de ha mégsem, itt a remek alkalom arra, hogy a helyére csempéssze az övén hordott hamisított Grált, és úgy tegyen, mintha Astarac romjai között bukkant volna rá.

– Nyissuk ki! – javasolta egyik embere.

– Fogd be a szád! – reccsent rá Bessières, aki magában

tovább fűzte a gondolatsort. Az angol elszökött ugyan, de valószínűleg kézre fogják keríteni, ha pedig nála van az igazi Grál, az övéről egy csapásra kiderül, hogy hamisítvány. Bessières ugyanazzal a gonddal került szembe, mint a csontkamrában, ahol egyszerűen végezhetett volna Vexille-lel. Ha rossz időben áll elő a Grállal, nem remélhet kényelmes életet Avignonban, a pápai palotában. A legjobb lesz, döntötte el a kérdést, ha megvárja, míg az angolt elfogják, és meggyőződhet arról, hogy csak egyetlen Grált visznek vissza Párizsba. Vagy talán mégis ez a láda rejti a kincset?

Kivitte a zsákmányt a napvilágra, ahol előhúzta a kését, és feszegetni kezdte a szoros illesztéseket. Egyik embere felajánlotta a kovácspörölyt, hogy azzal zúzza szét a dobozt, mire Bessières minden ostobának elmondta.

– Össze akarod törni azt is, ami benne van? – kérdezte. Félrelökte a férfit, és tovább próbálkozott a késével, amíg sikerült elválasztania az egyik oldallapot.

A doboz tartalmát fehér gyolcsba csomagolták. Bessières feltépte a vékony szövésű vásznat, és magában vadul reménykedett, hogy az igazi kincset tartja a kezében. Emberei mohó pillantásokkal figyelték, ahogyan lehámozta az öreg, foszladozó szövetet.

Hogy csontokat találjon.

Egy koponyát, néhány lábcsontot, egy lapockát és három bordát. Bessières meredten nézett maga elé, azután keservesen szitkozódni kezdett. Az emberei harsányan felnevettek, ő pedig dühében akkorát rúgott a koponyába, hogy az berepült a sírboltba, és sokáig gurult az oldalán,

míg végül megállt.

Kicsorbította a kését csak azért, hogy megtalálja Szent Szeverin, az angyalszárnyak híres faldozójának csontjait. És a Grál tovább rejtőzködött.

A *coredorok* figyelmét is felkeltette az Astarac környékén zajló lázas tevékenység. Valahányszor a fegyveresek kifosztottak egy falut vagy várost, a menekülők között mindig akadt néhány könnyű préda kétségbeesett és éhező számkivetettek számára. Destral, aki közel száz *coredort* vezetett, végignézte Astarac kirablását, látta a katonák által elűzött szerencsétleneket, és megjegyezte, merre indultak.

A legtöbb *coredor* maga is a menekültek közül került ki, bár nem mindenki. Sokakat egyszerűen cserbenhagyott a szerencse, másokat elbocsátottak a szolgálatból, míg maroknyian nem voltak hajlandók elfogadni a jobbágysorsot, hogy uruk úgy rendelkezék velük, ahogy neki tetszik. Nyaranként a hegyi legelőkre kihajtott nyájakat tizedelték, és lecsaptak a hágókon átkelő gyanútlan utazókra, míg télen kénytelenek voltak az alacsonyabb területeken áldozatot és szálláshelyet találni. A csapat nem volt állandó, a férfiak asszonyaikkal együtt jöttek-mentek. Sokan meghaltak a betegségekben, mások fogták a zsákmányt, és elindultak, hogy tisztesebb megélhetést keressenek; néhányan az asszonyok vagy a zsákmány felett vívott küzdelmekben veszítették életüket, és ha kevesen is, de akadtak, akik a kívülállókkal vívott harcokban estek el. Berat régi grófja elviselte Destral

bandáját, amíg az nem okozott túl nagy károkat, és nem szívesen vesztegette a pénzt arra, hogy fegyvereseket fogadjon fel a vízfolyásokkal és barlangokkal tagolt hegyek átfésülésére. Ehelyett helyőrségeket állított fel azokon a helyeken, ahol a gazdagság vonzhatta a *coredorokat*, és mindenkor gondoskodott róla, hogy jól őrizték azokat a szekereket, amelyek a városokból származó adót a várba szállították. Az országutakról letérő kalmároknak mindig volt rá gondja, hogy bérelt fegyveresekkel őrzött karavánnal haladjanak, ezért a *coredoroknak* csak a maradék jutott, és sokszor még ezen is meg kell osztoznuk a felségterületüket bitorló útonállókkal.

Az útonállók nem sokban különböztek tőlük, csak szervezettebbek voltak. Munka nélkül maradt, ám ők felszerelt és tapasztalt katonák köréből kerültek ki. Sokszor elfoglaltak egy várost, és megtartották, amíg föl nem élték minden tartalékát, azután újra útra keltek. Kevés földesúr vette fel velük a harcot, hiszen képzett fegyveresek voltak, kis seregekbe tömörültek, és olyan ádáz lelkesedéssel küzdöttek, mint akiknek nincs mit veszteniük. Fosztogató életükkel csak akkor hagytak fel, ha kitört egy újabb háború, és az urak felfogadták őket. Ekkor új esküt tettek, háborúba mentek, és addig harcoltak, amíg uraik békét nem kötöttek, azután, nem lévén egyéb mesterségük a gyilkoláson kívül, visszatértek az elhagyatott vidékekre, és új, kifosztásra váró várost kerestek maguknak.

Destral szívből gyűlölte az útonállókat. Gyűlölte az összes katonát, akiket a *coredorok* természetes ellenségeinek

tartott, s bár rendszerint elkerülte őket, megengedte az embereinek, hogy rájuk támadjanak, ha a számbeli fölény az ő oldalukon állt. A katonáktól fegyvert, vértet és lovakat szerezhetek, így azon az estén, amikor a felgyújtott falu és leprakórház füstje egyé vált Astarac fölött, engedélyt adott egyik helyettesének, hogy embereivel rátámadjon a féltucatnyi fekete köpenyes fegyveresre, akik bemerészkedtek a fák közé. Mint utóbb kiderült, a támadás elhibázott lépésnek bizonyult. A lovasok nem voltak egyedül, társaik az erdőtől nem messze várakoztak, a fák alatt megsűrűsödő félhomályt pedig hamarosan felverte a paták dobogása és a hüvelyekből előröppenő kardok érces zaja.

Destral azonban nem tudta, mi történik az erdő peremén. Ő maga a fák mélyén várakozott, ahol a tölgyek között egy mészkőorom tornyosult, és annak magaslatából kis vízfolyás csobogott alá. Ezen a környéken két barlang is alkalmas menedéket nyújtott, és Destral ezek egyikében szándékozta eltölteni a telet; elég magasan ahhoz, hogy ne kelljen támadástól tartania, de a völgyek közelében, hogy emberei kifoszthassák a környező falvakat és birtokokat. Erre a helyre hozták az Astaracból menekülő párost. Mindkettőjüket a dombgerinc közelében fogták el, és onnan kísérték a barlang előtti tisztásra, ahol Destral már előkészítette a tüzeket, bár ezeket csak azután gyújtotta meg, hogy biztos lehetett benne, a katonákat mind egy szálíg leölték. Az esti szürkületben azt látta, hogy emberei minden várakozást meghaladó zsákmánnyal tértek vissza, hiszen a foglyok egyike angol íjász volt, míg a másik egy

fiatal lány, márpedig az asszonyok mindig is ritkaságszámba mentek a *coredorok* köreiben. A lánynak kétségkívül hasznát veszik majd, az angol azonban nála is nagyobb értéket képviselt. Áruba lehetett bocsátani, emellett rendelkezett egy zsák pénzzel, karddal és sodronyvérrel, és ami még édesebbé tette Destral számára a diadalt: sikerült elfognia azt az embert, aki féltucatnyi emberét is megölte a nyilaival. A *coredorok* átkutatták Thomas csomagját, ellopták a kovakövet és a fenőkövet, a tartalék íjhúrjait és a néhány aranyat, amelyet Thomas ide rejtett, viszont rövid úton megszabadultak a nyílhegyektől és a kis fadoboztól, amelyet értéktelennek ítélték. Elvették tőle a nyilait, és átadták az íját Destralnak, aki megpróbálta felajzani a fegyvert, és feldühödött, amikor minden erejét latba vetve is csak néhány hüvelyknyire tudta hátrahúzni az ideget.

– Vágjátok le az ujjait – dobta le indulatosan az íjat –, a lányt pedig vetkőztessétek le!

Philin ekkor avatkozott közbe. Egy férfi és asszonya megragadta Genevieve-t, hogy lerángassák róla a láncinget, ügyet sem vetve fájdalmas sikolyaira, és Thomas újult erővel próbált meg kiszabadulni a két másik *coredor* szorításából, amikor Philin felkiáltott, hogy megálljt parancsoljon.

– Hogyan? – Destral hitetlenkedve fordult Philin felé. – Ennyire ellágyultál? – vádolta meg Philint. – Azt akarod, hogy megkíméljük őket?

– Azt akartam, hogy csatlakozzon hozzánk – felelt Philin kényszeredetten. – Csak mert megkímélte a fiam életét.

Thomas egy szót sem értett a társalgásból, amely a helyiek nyelvén folyt, de az így is nyilvánvaló lett számára, hogy Philin az életéért könyörög. Destral azonban, aki nevét a vállára vetett óriási szekerce után kapta, nem volt olyan kedvében, hogy teljesítse a kérést.

– Azt akarod, hogy csatlakozzon hozzánk? – bömbölte Destral. – Miért? Mert megkímélte a fiad életét? Jesszusom, hogy lehetsz ennyire gyenge? Te nyámnyila szuka fattya, hitvány ganajtúró! – Meglendítette a szekercéjét, ráhurkolta a nyeléhez erősített bőrszíjat a csuklójára, és fenyegetően megindult a természetes Philin felé.

– Átengedtem neked az embereimet, erre te hagyta, hogy lemészárolják őket! Ez a férfi és az asszonya tette ezt veled, s te még azt akarod, hogy fogadjuk be őket? Ha nem lenne vérdíj a fején, itt helyben megölném. Felvagnám a hasát, és a tulajdon rothadó beleire kötném fel, de ehelyett be kell érnem azzal, hogy levágom egy ujját minden emberemért, akivel csak végzett.

– Thomas felé köpött, azután szekercéjével Genevieve-re bökött. – Azután végignézheti, ahogyan a lotyója felmelegíti az ágyamat.

– Arra kértem, hogy csatlakozzon hozzánk – ismételte Philin konokul. Fia, akinek lábát sínbe tették, és akinek tölgyfaágakból készítettek hevenyészett mankót, sántikálva odalépett apja mellé.

– Megharcolsz érte? – kérdezte gúnyosan Destral. Philinnél alacsonyabb, ám ugyanolyan széles vállú volt, és tömzsi, izomtól duzzadó testében roppant erő lakozott. Betört orra miatt arca lapos volt, s úgy tűnt, mintha a szeme csillogna

az erőszak gondolatától. Elvadult szakálla összefüggő bozontnak tűnt a rászáradt nyáltól és ételmaradékoktól. Meglendítette a szekercéjét, hogy annak éle gonoszul villanjon meg a lenyugvó nap fényében. – Akkor küzdj meg velem! – hívta ki Philint maga ellen.

– Csak azt akarom, hogy életben maradjon. – Philin láthatóan vonakodott kivonni a kardját a szikrázó tekintetű rablóvezér ellen, a többi *coredor* azonban már vért szimatolt, még hozzá nem is keveset, ezért körbevették őket, és tovább bátorították Destralt. Vigyorogtak és üvöltöztek, alig várták a küzdelmet, és Philin addig hátrált, amíg már nem volt hová mennie.

– Harc! – kiáltozták az emberek. – Harc! – Az asszonyok is sikoltozni kezdtek, arra biztatták Philint, hogy legyen férfi, és nézzen szembe a szekercével. A közelebb állók olyan erővel lökték előre, hogy félre kellett ugrania, ha nem akart nekiütközni Destralnak, aki gúnyos mozdulattal ütötte arcon, majd a sértést tetézte megrántotta a szakállát.

– Küzdj meg velem – sürgette Destral –, vagy vágd le te magad az angol ujjait!

Thomas még most sem értette, miről folyik a szó, bár Philin búskomor arckifejezése alapján sejtette, hogy semmi jóról.

– Gyerünk! – kiáltott fel Destral. – Vágd le az ujjait! Tedd meg, Philin, vagy én vágom le a te ujjaidat!

Philin fia, Galdric előrántotta a saját kését, és odanyújtotta az apjának.

– Tedd meg! – kérte a fiú, majd amikor az apja nem mozdult a késért, Destralhoz fordult. – Én megteszem

helyette! – ajánkozott.

– Az apád fogja megtenni – jelentette ki Destral, aki remekül szórakozott –, méghozzá ezzel. – Leoldotta a csuklószíjat, és Philin felé tartotta a szekercét.

És Philin, akiben nem maradt erő az engedetlenségre, elvette a szekercét, és Thomas felé indult.

– Sajnálom – mormolta franciául.

– Mit?

– Hogy nincs más választásom. – Philin boldogtalannak tűnt, és megalázottságát fokozta a tudat, hogy a többi *coredor* az utolsó cseppig kiélvezi szégyenét. – Tedd a kezed a fára – mondta, majd a maga nyelvén is elismételte a parancsot, és a két férfi addig csavarta Thomas karját, amíg megnyomorított keze fel nem feküdt a fa kérgére. A *coredorok* szorosán tartották Thomast, amint Philin közelebb lépett. – Sajnálom – sóhajtott fel Philin. – El fogod veszíteni az ujjaidat.

Thomas az arcát kémlelte. Láta, mennyire feszült, és megértette, hogy a csapás inkább fogja érni a csuklóját, mint az ujjait.

– Essünk túl rajta – biztatta.

– Ne! – sikoltott fel Genevieve, mire az őt szorongató férfi és asszony harsogva felnevetett.

– Gyerünk! – kiáltotta Thomas, és Philin hátralendítette a szekercét. Egy pillanatra mozdulatlaná dermedt, megnyalta az ajkát, még egyszer utoljára belenézett Thomas szemébe, azután lecsapott.

Thomas engedte, hogy a *coredorok* nekiszorítsák a fának, meg sem próbált elhúzódni, amíg a szekerce előre nem

lendült. Csak ekkor használta félelmetes erejét arra, hogy kitépje magát a szorításukból. A férfiak, akiket készületlenül ért a hirtelen mozdulat, tehetetlenül buktak fel, amint Thomas megragadta a felé lendülő szekercét, és dühödtt üvöltéssel fordult a férfi ellen, aki Genevieve karját szorította. A széles csapás szétrepesztette a férfi koponyáját, az asszony pedig ösztönösen eleresztette Genevieve másik karját, és Thomas megpördült, hogy rátámadjon azokra, akik a fához szorították a kezét. Teli torokból üvöltött és harsogta Anglia csatakiáltását.

– Szent Györgyért! Szent Györgyért! – a szekercét a legközelebbi bandita felé lendítette, amikor hirtelen lovasok törtek elő a fák közül.

A *coredorok* egy pillanatra két tűz közé kerültek, nem tudták, hogy Thomas vagy a lovasok ellen védekezzenek-e, azután rádöbbenek, hogy a lovasok messze nagyobb fenyegetést jelentenek, ezért azt tették, amit mindenki ösztönösen tett, ha fegyveresek vágtáztak felé. A fák közé rohantak. Guy Vexille fekete köpenyes lovasai közéjük ugrattak, meglendítették kardjukat, és brutális erővel kaszabolták őket. Destral, aki nem mérte fel a fenyegetés súlyát, Thomasra rontott, ő pedig a szekerce fejével csapott az alacsonyabb férfi arcába, péppé zúzta az orrát, és meghátrálásra kényszerítette a rablóvezért. Azután félrehajította a nehézkes fegyvert, megragadta az íját és a nyílköteget, és megmarkolta Genevieve csuklóját. Menekültek.

A fák között már nagyobb biztonságban érezhették

magukat. A kidőlt fatörzsek és az ágak meggátolták a lovasokat a gyors haladásban, és a sűrűsödő sötétben egyre több alkalmas búvóhelyet találhattak. A tisztáson tovább arattak a lovasok, kaszaboltak és vagdalkoztak, és akik nem menekültek időben a fák közé, azok úgy estek áldozatul, akár az újszülött bárányok a farkascsordának.

Philin Thomasszal együtt menekült, ám a fia, aki az ormótlan mankóktól nem tudott szaladni, a tisztáson maradt, azután egy lovas felfigyelt rá, elfordította lovát, és előreszegezte pengéjét.

– Galdric! – kiáltotta Philin kétségbeesetten, és rohant volna, hogy megmentse a fiút, Thomas azonban visszatartotta, és egy nyilat helyezett az ijára.

A lovas alacsonyan tartotta a kardját, hogy annak hegyével hátba döfhesse Galdricot. Megsarkantyúzta lovát, és vágtazni kezdett, amikor a nyílveendő előszisszent az árnyak mélyéről, hogy feltépje a torkát. A csataló élesen elfordult, lovasa kizuhant a nyergéből, és vérpermetet szórt mindenfelé. Thomas kilőtt egy másik nyilat, amely elvillant a fiú mellett, hogy eltalálja Destral egyik szemét, azután Thomas az unokafivérért kezdte kutatni a lovasok között, de a félhomályban egyetlen arcot sem látott tisztán.

– Gyere! – sürgette Genevieve. – Induljunk!

Thomas azonban nem menekült vele, ehelyett visszarahant a tisztásra. Felkapta az üres fadobozt, kutatni kezdett a pénzeszsákja után, és összeszedte a nyilait. Azután meghallotta Genevieve halálra vált sikolyát, amint a vasalt paták felé kezdtek dübörögni, és félrehajolt, gyorsan irányt változtatott, majd visszarahant a fák közé. Az őt üldöző

lovast készületlenül érte a hirtelen manőver, újra felé ugratott, majd megrántotta lova gyeplőjét, amint Thomas lebukott egy alacsony ág alatt. A *coredorok* közül sokan bemenekültek a barlangba, Thomas azonban meg se próbált ott menedékre lelteni, inkább délnek tért ki a mészkőorom alatt. Kézen fogva vezette előre Genevieve-t, míg Philin a vállán vitte Galdricot. A merészebb lovasok kísérletet tettek rá, hogy üldözőbe vegyék őket, de az életben maradt *coredorok* időközben elővették számszerijaikat, és a feléjük sűrű fémnyilak meggyőzték a lovasokat arról, hogy ériék be a kis győzelemmel. Tucatnyi banditát lemészároltak, még egyszer annyit foglyul ejtettek, és ami még jobb, vagy tucatnyit elfogtak az asszonyok közül is. És mindeközben csupán egy embert veszítettek. Kihúzták a nyilat a halott torkából, felkötötték a testét a lova hátára, majd miután megkötötték a foglyokat, elindultak vissza, észak felé.

Mindeközben Thomas tovább menekült. Megtartotta a vértjét, az íját, a nyíltáskáját és az üres dobozt, de minden egyéb odaveszett. És ő csak rohant tovább a sötétségbe. A semmibe.

Bármennyire nehéz volt elviselni, Guy Vexille tudta, hogy kudarcot vallott. Beküldte a lovasait a fák közé, hogy tereljenek minden szökevényt a nyílt terepre, ehelyett azok belebonyolódtak egy véres és egyoldalú küzdelembe a *coredorok*-kal, s ennek eredményeként egyik embere odaveszett. A holttestet levitték Astaracba, ahol másnap korán reggel Guy Vexille eltemette. Esett. Előző éjszaka,

éjjel körül kezdett szakadni, és a kitartó zápor elárasztotta a sírt, amelyet az olajfák között ástak ki. A fogságba vetett *coredorok*, akiket előző este kivétel nélkül lefejeztek, temetetlenül heverték az olajfaliget peremén, Vexille azonban elhatározta, hogy a saját emberét elhantolja. A tetemet megfosztották mindentől, leszámítva az alsóíngét, és a férfit behengergették a sekély sírba, ahol a feje hátrabicsaklott, mire az esővíz beszivárgott az ástó toroksebbe.

– Miért nem viselte a nyakvédőt? – tudakolta Vexille az egyik férfitől, aki részt vett a *coredorok* elleni támadásban. A nyakvédő a sisak részeként éppen a sebezhető torkot oltalmazta, és Vexille emlékezett rá, milyen büszke volt katonája arra a példányra, amelyet egy rég elfeledett csatatéren zsákmányolt.

– Viselte.

– Akkor egy szerencsés kardvágás? – kérdezte Vexille kíváncsian. Minden tudás az ember hasznára válhat, és kevés tudás oly hasznos, mint amelyik segíthet a harctéri zűrzavar túlélésében.

– Nem kard volt – rázta a fejét fegyverese –, hanem nyíl.

– Számszeríj?

– Hosszú íj – felelte a férfi –, és a nyíl keresztülhatolt a vérten. Szemből találhatta el. – A férfi keresztet vetett, és magában elrebegett egy imát, nehogy hasonló sorsra jusson. – Az íjász elmenekült – tette hozzá. – Berohant a fák közé.

És Vexille ekkor döbbsent rá, hogy Thomas is a *coredorok*

között volt. Lehetséges persze, hogy az egyik bandita lövöldözni kezdett a vadászijával, de aligha valószínű. Tudni akarta, hol van a nyílvesző, de azt már eldobták, senki sem tudta, hová, így a reggeli ködben Vexille felvezette embereit a gerince, majd onnan dél felé, a tisztásig, ahol még most is háborítatlanul heverték a holttestek. Szakadt az eső, lecsordult a lovak nyeregtakaróján, és utat talált a katonák vértete mögé, hogy a nyirkos fém és bőr kidörzsölje hidegtől érzékeny bőrüket. Vexille emberei morgolódtak, de maga Vexille ügyet sem vetett a cudar időre. Miután a tisztásra ért, végigmérte a csatateret, és hamarosan meg is találta, amit keresett. Egy zömök, szakállas férfi egyik szemgödréből nyílvesző meredt elő, Vexille pedig leszállt a lováról, hogy megvizsgálja, és abban egy kőrisfa szárú, fehér lúdtollas angol nyílna ismert. Vexille kiszabadította a nyílveszőt a férfi koponyájából. A hosszú, túszerűen keskenyedő acélhegy csakugyan angol nyilat sejtetett, akár csak a tollazat.

– Tudtátok – fordult vissza embereihez –, hogy az angolok a lúdnak csak az egyik szárnyát használják fel? – Végigsimított a nyirkos tollakon, amelyeket erős kenderzsinór és zöldes színű ragasztó enyv tartott a helyükön. – Lehet a jobb szárny vagy a bal, nem számít – magyarázott tovább –, de egy nyílon sosem keverik össze a kettőt. – Hirtelen támadt dühében elroppantotta a vesszőt. A pokolba is!

Az angol nyíl csak azt jelenthette, hogy Thomas itt volt, ilyen átkozottul közel, és most mégis eltűnt. Vajon hová?

Egyik embere azt javasolta, hogy lovagoljanak nyugatnak,

és kutassák át a Gers völgyét, Vexille azonban elvetette az ötletet.

– Ennyire nem ostoba. Mostanra már mérföldekre járhat. Mérföldekre! – Vagy talán csak méterekre, a fák közül vagy a sziklaorom magaslatából figyeli őket. Vexille a fák közé pillantott, miközben próbálta Thomas helyébe képzelni magát. Vajon ő hazamenekülne Angliába? Egyáltalán visszajött volna erre a helyre? Thomast kiközösítették, elszakították a társaitól, a vadonba úzték, ám ahelyett, hogy visszatért volna Angliába, ő mégis Astaracot választotta. Pedig Astaracban most már nincs semmi. Megfosztották minden értékétől, de akkor hová mehet Thomas? Guy Vexille benézett a barlangokba, de üresen találta őket. Thomas eltűnt.

Vexille visszatért a kolostorba. Elérkezett az idő az indulásra, ezért egybegyűjtötte minden emberét. Charles Bessières is összehívta katonáit, akik alig fértek fel zsákmánnyal megrakott lovaik hátára.

– Hová mennek most? – kérdezte tőle Vexille.

– Ahová uraságod – felelte Bessières tettetett előzékenységgel –, segítjük előkeríteni azt az angolt. Nos, hol keressük? – Gúnytól csöpögő hangon tette fel a kérdést, tudván, hogy Vexille nem áll készen a válasszal.

Vexille nem válaszolt. Az eső kitartóan szakadt, sártengerré változtatva az utakat. Az északi úton, amely Toulouse felé vezetett, csapatnyi utazó bukkant fel. Valamennyien gyalogosan haladtak, harmincan vagy negyvenen, és láthatóan azért tértek le errefelé, hogy menedéket leljenek a kolostorban. Menekülteknek tűntek:

négy, ládákkal és csomagokkal megrakott kézikocsit toltak maguk előtt. Három idős férfi, aki túlságosan legyengült ahhoz, hogy megküzdjön a nyúlós iszappal, a csomagok tetején ült. Bessières néhány embere a könnyű préda reményében előreugratott, Guy Vexille azonban az útjukat állta. A népek, látván Vexille feketére lakkozott vértjét és a pajzsát ékesítő griffet, letérdepeltek a mocsokba.

– Hová mentek? – akarta tudni Vexille.

– A kolostorba, nagyuram – felelte egyikük, miközben levette kalapját, és mélyen meghajtotta a fejét.

– És honnan jöttök?

A férfi azt felelte, hogy a Garonne keletre és kétnapi járásra fekvő völgyéből, majd további puhatolózásra elárulta, hogy a csapat négy kézművesből – egy ácsból, egy nyeregkészítőből, egy bognárból és egy kőművesből –, valamint az ő családtagjaikból áll, akik mind ugyanabból a városból érkeztek.

– Valami gond akadt arrafelé? – tudakolta Guy Vexille. Kétkedett benne, hogy hasznos újdonságot hall, hiszen Thomas biztosan nem utazott kelet felé, de minden különleges dolog számot tarthatott az érdeklődésére.

– Járvány van, nagyuram – felelte a férfi. – Az emberek mind meghalnak.

– Járványok mindig vannak – vontá meg a vállát Vexille.

– De nem ilyenek, nagyuram – A férfi azt állította, hogy százak, sőt talán ezrek halnak meg, s hogy a családok már a ragály kitörésekor a menekülés mellett döntöttek. Mások is ugyanezt tették, tette hozzá a férfi, ám ők északnak, Toulouse felé indultak, csak ez a négy család határozott

úgy, hogy a déli völgyekben keres menedéket.

– Maradnotok kellett volna – vélte Vexille –, és a templomban menedéket keresni.

– A templomban lépni sem lehet a holtaktól, nagyuram – állította a férfi, mire Vexille türelmetlenül hátat fordított neki. A Garonne-nál tomboló ragály nem tartozott rá, ha pedig a népek páni rémületbe estek, nos, ebben sem talált semmi különöset. Ráförmedt Charles Bessières embereire, hogy hagyják békén a menekülőket, mire Bessières felcsattant, hogy csak az idejüket vesztegetik.

– Az angolnak közben nyoma veszik – acsarkodott. Vexille kihallotta szavaiból a maró gúnyt, de nem törődött vele. Ehelyett megtorpant, és megtette Charles Bessières-nek a szívességet: komolyan vette.

– Igaza van – bólintott. – De hová mehetett? Bessières-t készületlenül érte a szívélyes hang. Előrehajolt a nyeregkápára, és úgy tett, mintha elgondolkodna a kérdésen.

– Itt volt – szólalt meg végül –, azután elment. Lehetséges, hogy megtalálta, amiért jött?

Vexille megrázta a fejét.

– Előlünk menekül, ezért ment el.

– Akkor miért nem kaptuk el? – csattant fel Bessières indulatosan. Az esővíz lecsöpögött széles karimájú fémsisakján, amelyet semmi másért nem hordott, csak hogy szárazon tartsa a fejét. – Mindegy, elment, és talán magával vitte, amiért jött. Hová menne, ha a helyében lenne?

– Haza.

– Messze van – csóválta a fejét Bessières. – És az asszonya megsérült. Ha a helyében lennék, én barátokat keresnék, méghozzá minél előbb.

Vexille a komor Charles Bessières-re meredt, és eltűnődött, vajon miért ilyen szokatlanul segítőkész.

– Barátok – ismételte Vexille.

– Castillon d'Arbizon – tette egyértelművé a dolgot Charles Bessières.

– De hát ők elűzték! – vetette ellen Vexille.

– Az akkor volt – vont vállat Bessières –, és mi egyéb választása maradt? – Igazság szerint Charles Bessières-nek sejtelme sem volt arról, hogy Thomas csakugyan Castillon d'Arbizonba ment-e, mégis ez tűnt a legkézenfekvőbb megoldásnak. Márpedig Charles eldöntötte, hogy mielőbb meg kell találniuk az angolt, hiszen csak azután fedezhette fel a hamis Grált, miután meggyőződött róla, hogy az igazi nincs nála.

– És ha nincs is a barátainál – tette hozzá –, akkor is biztosan nyugatnak halad, a legközelebbi angol helyőrségek felé.

– Mi pedig elvágjuk az útját. – Vexille-t nem győzte meg az érvelés, de ő is úgy gondolta, Thomas bizonyára nyugatnak indult. Vexille immár amiatt is aggódhatott, hogy ha Bessières-nek igaza van, akkor Thomas megtalálta, amit keresett.

A Grál talán elveszett, és a nyom már kihűlt, de a vadászatnak folytatódnia kell.

Valamennyien nyugatnak lovagoltak.

A sötétben az eső égi bosszúként szakadt a nyakukba. A zivatar áttört a lombátrakon, és utat talált a fák tövéhez, hogy bőrig áztassa a menekülőket, és még komorabbá tegye amúgy is vigasztalan kedélyüket. A röpke és hihetetlenül ádáz összecsapás után a *coredorok* csapata felbomlott, vezetőjüket megölték, téli táborhelyüket romba döntötték. És most, az őszi éjszaka áthatolhatatlan sötétjében, elveszetten, védtelenül és halálra váltan menekültek.

Thomas és Genevieve is közéjük tartozott. Genevieve az éjszaka túlnyomó részét fájdalmas vergődéssel töltötte, és hiába próbálta lecsillapítani a bal vállában tomboló fájdalmat, amely akkor éledt fel, amikor a *coredorok* igyekeztek őt megfosztani a láncingétől. Ám amint az első fénysugár kirajzolta a fák között kanyargó keskeny csapást, engedelmesen felállt, és követte Thomast a nyugat felé tartó úton. Legalább tucatnyi *coredor* volt velük, köztük Philin, aki még most is a vállán cipelte fiát.

– Hová mégy? – kérdezte Philin Thomastól.

– Castillon d'Arbizonba – felelte Thomas. – Te hová mégy?

Philin nem válaszolt a kérdésre, néma csendben tett meg néhány lépést, azután ráncolni kezdte a homlokát.

– Sajnálom – bökte ki végül.

– Mit?

– Hogy kis híján levágtam az ujjaidat.

– Nem volt más választásod, nem igaz?

– Megküzdhettem volna Destrallal. Thomas megrázta a fejét.

– Nem harcolhatsz ilyen emberekkel. Imádják a küzdelmet,

az táplálja őket. Megölt volna, és én akkor is elveszítettem volna az ujjaimat.

– Akkor is sajnálom.

Áthatoltak a dombgerinc legmagasabban fekvő pontján, és már láthatták, amint a szürke esőfüggöny elborítja az alatt megnyíló völgyet, a szemközti vonulatot és a távoli völgyet is. Thomas alaposan szemügyre akarta venni a tájat, mielőtt leereszkedtek a domboldalra, ezért pihenőt rendelt el, és végre Philin is letehetette a fiát. Thomas a természetes férfihoz fordult.

– Mit mondott a fiad, amikor feléd nyújtotta a kést?

Philin láthatóan vonakodott válaszolni, de végül megvonta a vállát.

– Azt mondta, hogy vágjam le az ujjaidat.

Thomas keményen arcul ütötte Galdricot, hogy annak mindkét füle megcsendült, és fájdalmas kiáltás tört fel belőle. Thomas másodszor is megütötte, elég erősen ahhoz, hogy a tulajdon tenyere is belesajduljon.

– Mondd meg neki, hogy mindig magához illő ellenféllel kezdjen ki!

Galdric sírni kezdett. Philin nem szólt, és Thomas visszafordult az előttük elterülő völgy felé. Nem látott odalent lovasokat, se őrzőket az úton vagy katonákat a nyirkos réteken, ezért lefelé vezette a csoportot.

– Úgy hallottam – szólalt meg Philin nyugtalanul, miután újra a vállára vette a fiát –, hogy Berat grófja ostrom alá vette Castillon d'Arbizont.

– Én is úgy hallottam – felelt Thomas kurtán.

– Gondolod, hogy okos dolog odamenni?

– Talán nem az – vont vállat Thomas –, de a várban találhatunk élelmet, meleget és barátokat.

– Nem akarsz továbbmenni nyugat felé? – vetette fel Philin.

– Valamit keresek itt – felelte Thomas –, és még nem találtam meg. – Az unokafivéréért jött, és Guy Vexille közelébe is került, tudta viszont, hogy nem térhet vissza Astaracba, és nem küzdhet meg vele, amíg Vexille lovasait segíti a nyílt terep minden előnye. Talán Castillon d'Arbizonban nagyobb szerencséével jár. Legalábbis akkor, ha még Sir Guillaume a parancsnok, és Thomas barátai alkotják az összezsugorodott helyőrséget. Így újra az ijászai körében lehetett, és legalább arról gondoskodhatott, hogy rokona soha ne felejtse el az összezsapásukat.

Az eső tovább szakadt, miközben átkeltek a Gers völgyén, és még inkább nekieredt, amint a sűrűn telepített mogyoróbokrok között felkaptattak a következő gerincre. A *coredo*-rok némelyike elmaradozott, de a legtöbbben lépést tartottak Thomasszal.

– Miért követnek? – kérdezte idővel Thomas. – És te miért követsz?

– Nekünk is szükségünk van élelemre és melegre. – Philin, akár egy gazdátlanul maradt kutya, úgy szegődött Thomas és Genevieve nyomába, a többi *coredor* pedig őt követte, ezért Thomas megállt a gerincen, és alaposabban szemügyre vette őket. Lesoványodott, rongyos, éhes és legyőzött embereket látott maga előtt, maroknyi szurtos asszony és szálni való gyermek társaságában.

– Velem jöhettek – közölte, majd kivárta, amíg Philin

lefordította a szavait –, de ha Castillon d'Arbizonba érünk, katonákká kell válnotok. Igazi katonákká! Harcolnotok kell. Harcolni, nem pedig ólálkodni az erdőben, és elszaladni, ha a helyzet kezd veszélyes lenni. Ha a várba érünk, segítenetek kell megvédeni, és aki erre nem képes, az most menjen el. – Figyelte őket, amíg Philin fordított; ijedtnek tűntek, de egyikük sem hátrált meg. Talán akad bennük merészség, gondolta Thomas, vagy csak kétségbeesésükben nem látnak más kiutat, mint hogy őt kövessék.

A következő völgy felé indultak. Genevieve, akinek fejére ázottan tapadtak aranyszőke fürtjei, tartotta velük a lépést.

– Hogy fogunk bejutni a várba? – faggatta Thomast.

– Ahogy korábban. Keresztül a gáton és fel a falakon.

– Nem fogják őrizni? Thomas megrázta a fejét.

– Túl közel esik a sáncokhoz. Ha katonákat küldenének oda, az íjászok leszednék őket. Egyiket a másik után.

– Mindez persze nem jelentette, hogy az ostromlók nem foglalhatták el a malmot, de ezzel a gonddal ráért azután foglalkozni, hogy elérték Castillon d'Arbizont.

– És ha odabent leszünk? – faggatta a lány. – Hogyan tovább?

– Nem tudom – felelte Thomas őszintén.

A lány megérintette a kezét, mintha azt jelezné, hogy nem bírálni akarta, csupán kíváncsi.

– Nekem úgy tűnik – mosolyodott el –, hogy olyan vagy, mint az úzótt farkas, amelyik visszabújik a barlangjába.

– Igaz – bólintott Thomas.

– Márpedig a vadászok tudni fogják, hogy ott vagy.

Csapdába csalnak.

– Ez is igaz – bólított Thomas ismét.

– Akkor miért? – ráncolta a homlokát a lány.

Thomas egy ideig nem válaszolt, azután megvonta a vállát, és úgy döntött, ragaszkodik a teljes igazsághoz.

– Mert legyőztek – felelte –, mert megölték Planchard-t, mert nincs mit veszítenem, és ha én is ott lehetek azon a nyavalyás sáncon az ijammal, legalább néhányukat megölhetem. És ezt is fogom tenni. Megölöm Joscelynt, és megölöm az unokafivéremet. – Rácsapott az ijára, amelynek húrját gondosan a tarsolyába rejtette a nedvesség elől. – Megölöm mind a kettőt. Íjász vagyok, méghozzá átkozottul jó, és inkább leszek az, mint üldözött.

– És Robbie? Őt is megöled?

– Meglehet. – Thomas láthatóan vonakodott mérlegelni a kérdést.

– Vagyis a farkas végez a vérebeikkel? Azután meghal?

– Talán – vont a vállát Thomas. – De akkor is a barátaimmal leszek. – És ezt fontosnak érezte. Az emberei, akik követték Gascogne-ba, ostrom alatt álltak, és ha visszafogadják, ő kész a végsőkig kitartani mellettük.

– Neked nem muszáj jönnöd – tette hozzá.

– Te istenverte bolond! – csattant fel a lány dühösen. – Amikor engem akartak megölni, te segítettél. Gondolod, hogy el akarlak hagyni? Különben is jusson eszedbe, mit hallottam a villámoktól.

Sötétség és egyetlen fénypont. Thomas komoran elmosolyodott.

– Úgy gondolod, hogy győzhetünk? – kérdezte. – Talán.

Most már tudom, hogy Isten velünk van, akármit is mondjon az egyház. Az ellenségeim megölték Planchard-t, ami azt jelenti, hogy az ördöggel cimborálnak.

Kitartóan haladtak lefelé, közeledtek az erdő széléhez és az első szőlőskertekhez, Thomas pedig megállt, hogy felmérje a terepet. Mögötte a *coredorok* kimerülten rogytak le az erdő felázott földjére. Heten közülük számszerűt hordoztak, a többiek a legkülönbélebb fegyvereket, vagy éppen semmilyen se. Egy vörös hajú és fitos orrú asszony széles pengéjű, ívelt szablyával harcolt, és látszott rajta, hogy nem is akárhogyan.

– Miért álltunk meg? – tudakolta Philin, noha hálás volt, amiért legalább kis időre letehetette a fiát.

– Hogy killessük a vadászokat. – Thomas hosszú ideig mozdulatlanul kémlelte a szőlőskertet, réteket és ligeteket. Két legelő között keskeny vízfolyás csillant meg. Egy teremtet lélek se mozdult. A jobbágyok nem mélyítették a vizesárokot, és nem terelték disznóikat a mogyoróbokrok közé, amit Thomas figyelmeztető jelnek vélt. Mikor maradnak otthon a jobbágyok? Csak ha fegyverese vannak a közelben, és ő most éppen ezeket kereste.

– Ott – mutatott Genevieve észak felé, ahol a csillogó vízfolyás mellett, az egyik fűzfa árnyékában Thomas is meglátta a rájuk várakozó sötét lovas.

A vadászok tehát felállították a kelepcét. Ha előjönnek az erdőből, körülveszik őket, hogy levágják társait, őt magát pedig az unokafivére elé hurcolják.

Eljött az ideje, hogy újra elrejtőzzenek.

Joscelyn imádta az ágyút. A fegyver egyfajta nemes rútsággal bírt: olyan volt, akár egy tömzsi, ormótlan és nehézkes gyilkológép. Még többet akart belőle. Tucatnyi ilyen szerkezettel, gondolta, Gascogne legnagyobb ura lehetne.

Öt napba telt, amíg elvontatták az ágyút Castillon d'Arbizonba, ahol Joscelyn azt találta, hogy az ostrom, már ha egyáltalán annak lehetett nevezni, jóformán sehol sem tart. Sir Henri állította, hogy beszorította a helyőrséget a várba, ám a legkisebb erőfeszítést se tette azért, hogy rajtuk üssön. Nem ácsolt ostromlétrákat, és nem vezényelte számszeríjasait olyan közel, hogy leszedhessék az angol íjászokat a vár fokáról.

– Elszunyókált, nem igaz? – kérdezte Joscelyn acsarkodva.

– Dehogyan, nagyuram!

– Akkor talán lefizették? – rivallt rá Joscelyn. – Megvesztegették, igaz? – Sir Henri méltatlankodva kérte ki magának a feltételezést, Joscelyn azonban ügyet sem vetett rá. Ehelyett megparancsolta a számszeríjasoknak, hogy törjenek előre a főutca mentén, majd keressenek olyan falakat és ablakokat, ahonnan rálőhetnek a vár sáncain örökdő katonákra. Az angol íjak öt számszeríjast megöltek, és hatot megsebesítettek, mielőtt még a nap lement volna, Joscelyn mégis elégedettnek tűnt.

– Hadd főjön a fejük – jelentette ki –, holnap pedig levágjuk az összesét.

Signor Gioberti, az itáliai tűzmester úgy döntött, a város nyugati kapuján belül állítja fel ágyúját. Itt talált egy kellően

vízszintes kövezett részt, ahová lefektette a két roppant farönköt, majd annak tetejére a favázat, amelyen a hagyma alakú fegyver nyugodott. A hely jó húsz méterrel kívül esett az angol íjászok lőtávolán, így tüzei biztonságban lehettek, és ami még jobb, a kapu boltozata, amely az ágyú mögött tíz lépésre ívelt át, alkalmas védelmet nyújtott a heves záporok ellen, és az emberei biztonságban keverhették meg a lőport.

Az egész délelőtt ráment, amíg felállították az ágyút és a keretet. A súlyos elemeket azzal a daruval kellett leemelni a társzekerekről, amelyet Gioberti emberei érett tölgyfából ácsoltak össze. A váz alá fektetett rönköket disznófaggyúval kenték meg, és Gioberti egy bődönre valót az ágyú mellé is készített, hogy folyamatosan síkosan tartsák a talpakat, minthogy azok hátrasiklottak, valahányszor az ágyút elsütötték.

A lövedékeket külön szekér hozta, és valamennyit két erős férfinak kellett leemelnie a helyéből. Több mint egy métereseek voltak, némelyiket nyíl formájúra öntötték, míg a többi egyszerű, férfikarnál is vastkosabb fémrúd volt. A lőpor hordókban érkezett, de még fel kellett keverni, ugyanis az elegy jó kétharmadát kitevő salétrom nagyobb súlya miatt leülepedett, míg a könnyebb kén és faszén felülre került. A felkeverést hosszú fakanállal végezték, és amikor Signor Gioberti elégedett volt az eredménnyel, nyolc csészére valót elhelyeztek a hasas ágyú sötét méhében.

A csőfar, ahol a robbanásra sor került, gumószerűen kidudorodott az ágyú végében. Erre a kitüremkedésre

egyik oldalt a fémek védőszentjét, Szent Eliglust, a másikon Szent Móricot, a katonák védőszentjét festették, míg a szentek alá felírták az ágyú nevét: Tűzköpő.

– Már hároméves, nagyuram – büszkélkedett Gioberti –, mégis jól viseli magát, akár egy urasan nevelt asszony.

– Jól viseli magát?

– Épp eleget láttam széthasadni, nagyuram. – Gioberti a gumószerű csőfarra mutatott, és elmagyarázta, hogy sok ágyú darabokra szakadt a robbanásakor, hogy a szétröppenő forró fémrepeszek megtizedeljék a tűzéseket.

– De a Tűzköpő? Úgy zeng, akár az aranycsengő. Hiszen azok is készítették, nagyuram, a milánói harangöntők. Nagyon ügyelnek az öntésre, az már biztos.

– Maguk is képesek rá? – kérdezte Joscelyn, akinek szeme előtt már egy berat-i ágyúöntő műhely lebegett.

– Én nem, nagyuram. De találhat erre alkalmas embereket. Vagy harangöntőket. Ők értik a módját, és arról is meg lehet győződni, hogy tisztességes munkát végeznek-e.

– Hogyan? – kérdezte Joscelyn őszinte érdeklődéssel.

– Oda kell állítani az ágyúkészítőket a far mögé, amikor először sütik el az ágyút, nagyuram. Akkor majd jobban odafigyelnek. – Gioberti kuncogni kezdett. – A Tűzköpő harangöntői mind ott álltak mellette, de meg se rezzentek. Ez is bizonyítja, milyen remek ágyú ez, nagyuram.

A kanócot, amelyet olaj és lőpor keverékébe áztatott kenderből készítettek, majd vászonburkolatba ágyaztak, egyik végén a lőporba ágyazták; onnan vezetett az ágyú keskeny nyakába, ahová maga a lövedék került. Az ágyúsok némelyike, osztotta meg tapasztalatait Gioberti,

inkább kedvelte, ha lyukat fúrtak a csőfarba, ám az ő véleménye szerint az ilyen furat meggyengítette az ágyút, ezért szívesebben vezette a kanócot a torkon át. A fehér vászoncsövet a torkolat belső oldalára tapasztott maréknyi nedves márga tartotta a helyén, s csak miután az agyag kissé megkötött, azután engedte Gioberti két emberének, hogy előhosszú alakú lövedéket. Felemelték, és gondosan úgy helyezték el, hogy szárnyai az ágyú keskeny végében nyugodjanak. Ezután megint újabb adag vályogot hoztak, amelyet folyóvízből, valamint a harmadik szekéren szállított homokból és agyagból frissen keverték, és azt szorosán a lövedék köré dörgölték, hogy lepecsételjék vele az ágyú torkát.

– Ez tartja meg a robbanás erejét, nagyuram – magyarázta Gioberti, majd hozzátette, hogy a pecsét nélkül a lőpor erejét jobbra elvesztegetnék, hiszen az szabadon eltávozhatna a lövedék mellett. – A márga nélkül – tette hozzá – csak kiköpné maga elé a nyilat. Semmi ereje nem lenne.

– Meggyújthatom majd a kanócot? – kérdezte Joscelyn olyan izgatottan, mint egy kisgyermek, aki új játékot kap.

– Ahogy óhajtja, nagyuram – hajolt meg Gioberti –, de most még nem. A márgának meg kell kötnie.

Mindez közel három órába telt, ám azután, hogy a nap lebukott a város mögött, és vöröslő fénybe vonta a vár falait, Gioberti kijelentette, hogy készen állnak. A lőporos hordókat biztonságos helyen, egy közeli házban raktározták el, ahol a tűz nem férhetett hozzájuk, azután a tüzérek menedéket kerestek arra az esetre, ha az ágyú

esetleg szétrobbanna, és az ágyú előtt, két oldalt felhalmozott zsúpszalmát gondosan átnedvesítették. Az ágyútalp alá ékeket vertek, így a cső a várkapu boltozatának tetejére mutatott, a lövedék azonban, magyarázta az itáliai, repülés közben kicsit veszít majd az ívből, és egyenesen a kapu közepébe talál majd. Elküldte egyik emberét, hogy hozzon tüzet a közeli Medve és Mészáros fogadóból, majd miután kézhez vette a fáklyát, és még egyszer utoljára megbizonyosodott arról, hogy mindent rendben elvégeztek, Joscelyn felé bólintott, és odanyújtotta neki a tüzet. Egy pap elhadarta gyors imádságát, azután fejvesztve visszamenekült a fogadó melletti sikátorba.

– Csak gyűjtsa meg a kanócot, nagyuram – biztatta Gioberti –, azután felmehetünk a kapusánkra, hogy többet lássunk.

Joscelyn végigmérte az ágyú agyaggal betapasztott torkából előmeredő sötét nyilat, azután az alatta kigyózó gyutacsot, majd hozzáérintette a fáklyát a vászonburkolathoz, és az odabent rejtőző lőpor sisteregve felizzott.

– Induljunk, nagyuram, ha kérhetném! – sürgette Gioberti. Vékony füstcsík tört fel a vászoncsőből, amely összezsugorodott és megfeketedett, amint a tűz a torkolat felé araszolt. Joscelyn szerette volna látni, ahogyan elveszik az ágyú nyakában, de Signor Gioberti vette magának a bátorságot, hogy sürgetően megragadja a kabátujját, Joscelyn pedig jámboran követte az itálieit a kapusánkra, ahol mindketten a várat figyelték. Odafent a vártornyon

Northampton earljének zászlaját megbolygatta a frissen támadt szél; már nem sokáig lesz így, gondolta Joscelyn. Azután a világ megrázkódott. Joscelyn úgy érezte magát, mintha egy vihar kellős közepén lenne, a mennydörgés pedig olyan kíméletlen és hirtelen csapást mért a dobhártyájára, hogy önkéntelenül is felugrott. Azután az egész utca, a falak és a nyirkos zsúpszalma között elterülő teljes tér füstbe burkolózott, amelyben felizzottak a faszén és márga fényesen izzó repeszei, amint parányi üstökösökként íveltek fel és buktak alá. A vár kapuja megrázkódott, és a robbanás mennydörgő robaja visszaverődött a várfalokról, hogy magába fojtsa az éles, csikorgó hangot, amint a Tűzköpő roppant váza hátrasiklott a zsirozott talpfákon. Kutyák nyüsztettek a házakban, megriadt madarak ezrei verdestek az égen.

– Szentséges ég! – hördült fel Joscelyn ámuldozva és csengő füllel, amint a vihar végigmorajlott a mögöttük elterülő völgyben. – Szentséges Jézus! – A szürkésfehér füst lassan feléjük sodródott az utcán, és vele megérkezett a szörnyű, rothadást idéző bűz, amely kis híján öklendezésre készítette Joscelynt. Azután a viszolyogtató ködön keresztül láthatta, hogy a várkapu egyik szárnya megereszkedve függ a zsanérjain. – Újra! – parancsolta erőlyesen, noha ő maga alig hallotta a hangját a fülében zengő visszhangoktól.

– Holnap, nagyuram – mosolygott Gioberti. – Idő kell, amíg a márga megköt. Ma este betöltünk, holnap virradatkor lövünk.

Másnap délelőtt az ágyú hármat tüzelt, és a rozsdás

vaslövedékeknek sikerült leszakítaniuk a kapuszárnyakat a keresztvasokról. Esni kezdett, és a vízcseppek sziszegve, gőzölögve peregtek le a Tűzköpő fémcsövéből. A városiak a házaikban kerestek menedéket, és ijedten rezzentek össze, valahányszor az ágyú robaja megremegtette az ablakok redőnyeit, és összekoccantotta a konyhai edényeket. A vár védői visszavonultak a sáncokról, ami felbátorította a számszerűségeket arra, hogy közelebb merészkedjenek.

A kapu mostanra eltűnt, bár Joscelyn még így sem látott be a várudvarra, hiszen az magasabban feküdt az ágyú helyénél. Mégis okkal feltételezte, hogy a helyőrség tud a kapu lerombolásáról, és lázas izgalomban szervezi át a védelmet.

– A lényeg – jelentette ki déltájt –, hogy ne adjunk nekik elég időt.

– Volt elég idejük – mutatott rá Sir Henri Courtois. – Ott volt nekik az egész délelőtt.

Joscelyn ügyet sem vetett Sir Henri-ra, akit okvetetlenkedő és elpuhult vénembernek tartott.

– Ma este támadást indítunk – közölte ellenkezést nem tűrő hangon. – Signor Gioberti belő a várudvarra, mi pedig rohamra indulunk, amíg még nem ocsúdnak fel a döbbenetből.

Kiválasztotta negyven fegyveresét, a legkülönb embereit, és megparancsolta nekik, hogy napnyugtára álljanak készen. Majd annak biztosítására, hogy a védőket készületlenül ériék, katonái hasadékokat vágtak a házfalakba, hogy a várat a város házain keresztül

közéltessék meg. Ha áthatoltak a falakon, és egyik házról a másikra lopakodtak, a támadók harminclépcsnyi közelségbe kerülhettek anélkül, hogy a helyőrség észrevenné őket, majd miután az ágyú tüzelt, kitörhettek rejtekhelyükről, és megrohamozhatták a várkaput. Sir Henri Courtois felajánlotta, hogy vezeti az embereket, de Joscelyn elutasította.

– Ehhez fiatal emberek kellene, akik nem ijednek meg egykönnyen. – Robbie-ra sandított. – Velünk tartasz?

– Természetesen, nagyuram.

– Először aicatnyi számszeríjast küldünk – vázolta a tervet Joscelyn. – Azok egyszerre lövik ki nyilaikat a váaidvarra, azután félrehúzódnak az utunkból. – És még előtte, tette hozzá gondolatban, magukra vonják a rájuk várakozó angol íjászok nyilait.

Sir Henri egy darab szénnel lerajzolta Joscelynnek, mire számíthat a várudvaron. Az istállók, mint mondta, jobbra fekszenek, és azokat el kell kerülni, minthogy sehová sem vezetnek.

– Maguk előtt, nagyuram – magyarázott tovább –, két ajtó fog nyílni. A bal oldali a várbörtönbe vezet, de ha oda leérnek, nincs kiút. A jobb oldali jó tucatnyi lépcsőfok tetején nyílik, a csarnokokba és a sáncokra vezet.

– Akkor ez kell nekünk?

– Alighanem, nagyuram. – Sir Henri habozott. Figyelmeztetni akarta Joscelynt arra, hogy Sir Guillaume sokat tapasztalt katona, aki számít majd erre. Az ostrom még csak most kezdődött, az ágyút alig egy napja helyezték üzembe, és a helyőrség most a legfelkészültebb.

Sir Guillaume várni fog rájuk, ám Sir Henri tudta, hogy a figyelmeztetéssel csak kitenné magát Joscelyn gúnyos megjegyzéseinek, ezért inkább nem szólt.

Joscelyn megparancsolta fegyvernökének, hogy készítse elő a vértjét, azután megvető pillantással végigmérte Sir Henri-t.

– Miután visszafoglaltuk a várat – közölte –, újra várnagy lehet.

– Ahogyan óhajtja, nagyuram – hajtotta meg a fejét Sir Henri, akit nemigen rázott meg lefokozásának híre.

Az ostromlók a Szent Callic-templomban gyűltek össze, ahol a papok misét mondtak a sikerükért, és áldást osztottak a felvértezett férfiakra. Azután valamennyien átsorjáltak a házak oldalába vágott lyukakon, hogy alattomban felopózzanak a dombon, egészen a kerékkészítő műhelyéig, amely már a várkapu előtti térre nyílt. Itt lekuporodtak, felkészültek a rohamra. Felhúzták sisakjukat, magukban néma imádságokat rebegtek, és vártak. Sokan pajzsot viseltek, bár akadtak, akik inkább nélkülözték a védelmet, és cserébe fürgébben haladhattak. Ketten hatalmas szekercét is hoztak, ezek a szűkös belső terekben félelmes erőt képviseltek. Megérintették talizmánjukat, újabb imákat mormoltak, és egyre türelmetlenebbül várták az ágyú mennydörgését. Egyikük se mert kilesni az ajtónyílásból, miután Joscelyn figyelte őket, és szigorú parancsba adta, hogy rejtőzniük kell, amíg a nagy ágyút el nem sűtik.

– Még érvényben van a vérdíj az élve elfogott ijászokra – emlékeztette embereit –, de a halott ijászokért is tisztos

árat fizetek.

– Tartsátok fel a pajzsot! – vetette közbe Robbie, aki jól ismerte a hosszú angol nyílvevőket.

– El lesznek kábulva – nyugtatott meg mindenkit Joscelyn –, és gyáván elbújnak majd a zaj elől. Csak betörünk, és levágjuk őket.

Adja Isten, hogy így legyen, gondolta Robbie, aki érzett némi bűntudatot amiatt, hogy Sir Guillaume ellen harcol. Mindig is kedvelte őt, de mostanra már új hűségeskü kötötte, és sikeresen meggyőzte magát arról, hogy Istenért, Skóciáért és az igaz hitért harcol.

– Öt arany fejenként az első öt embernek, aki feljut a toronyba – ajánlotta Joscelyn.

Mi az ördögre várnak még az ágyúosok? Egyre jobban izzadt. Hideg volt odakint, őt mégis megizzasztotta a faggyúval bekent bőrkabát és a felette viselt vaskos vértzet. Ennél jobb páncélt egyetlen ostromló sem viselt még, igaz, nehezebbet sem, és Joscelyn tudta, hogy még jobban izzad majd, ha tartani akarja a lépést a könnyebb vértet viselő fegyveresekkel. Nem számít. Beleveti magát a csata sűrűjébe, és kivételes elégtételt talál majd abban, hogy levághatja a sikoltozó, kétségbeesett ijászokat.

– És nem ejtünk foglyokat – tudatta mindenkivel.

– Sir Guillaume? – vetette fel Robbie. – Őt foglyul ejthetjük?

– Vannak birtokai? – kérdezte Joscelyn.

– Nincsenek – ismerte el Robbie.

– Akkor hogyan tudná kifizetni a váltságdíját?

– Sehogy.

– Akkor nem ejtünk foglyokat! – jutott el a

végkövetkeztetésre Joscelyn. – Mindenkit megölni!

– Leszámítva az asszonyokat – szúrta közbe valaki.

– Leszámítva az asszonyokat – értett egyet Joscelyn, aki bánta, hogy az aranyhajú eretnek nincs a várban. Sebaj, lesznek más asszonyok. Mindig akadnak más asszonyok.

Az árnyak nyúlni kezdtek. Egész délelőtt esett, ám az égbolt mostanra kitisztult, a napkorong egyre lejjebb és lejjebb ereszkedett, Joscelyn pedig tudta, hogy Signor Gioberti addig fog várni, amíg a lemenő nap sugarai be nem sütnék a kapun, hogy elvakítsák a védőket. Akkor jön majd a robaj, a bűzös füst, a várudvarra csapódó vaslövedék szörnyű csikorgása, és miközben a védők még fel sem ocsúdnak az első döbbenetből, a könyörtelen támadók máris beözönlenek a várkapun.

– Isten velünk van – jelentette ki Joscelyn; nem mintha hitt volna ebben, egyszerűen csak tudta, hogy ezt várják tőle. – Ma este már az ő ételüket esszük, az ő asszonyaik szórakoztatnak bennünket.

Túlontúl sokat beszélt, de izgatottságában észre sem vette. Most nem egy újabb lovagi torna állt előtte, ahonnan a vesztes szabadon elmehetett, bármilyen sebeket is szerzett. A halál völgyében jártak, s lehetett bármennyire magabiztos, rajta is úrrá lett a balsejtelem. Inkább aludjanak vagy vacsorázzanak a védők, csak készen ne várják őket.

Azután a világot hirtelen elborította a vihar robaja, a megperzselt vasrúd átsüvített a lerombolt kapun, az utcán gomolyogva tört fel a füst, és a várakozás, Istennek legyen hála, véget ért.

Rohamra indultak.

Abban a pillanatban, hogy az ágyú felbukkant Castillon d'Arbizonban, Sir Guillaume előkészítette a helyőrséget a támadásra. Parancsot adott, hogy tíz íjász szüntelenül tartózkodjék a várudvaron, öt az egyik és öt a másik oldalon, hogy nyilaik rézsútosan szegeződjenek a lerombolt várkapu mögötti nyílt térre. A vár sértetlenül maradt kerítésfalai védelmet nyújthattak a számszerűsok ellen. Aznap délelőtt, amikor az ágyú lerombolta a várkaput, Sir Guillaume ledöntötte az istállófalak java részét, a tetőt tartó dúcokat viszont a helyén hagyta, hogy az íjások menedékre lelhessenek a rájuk záporozó számszerűnyilak elől. A lovakat a lépcsőn felvitték az alsó csarnokba, amelyet új istállónak neveztek ki.

Az istállófalak törmelékéből, a tehenistálló és a lerombolt kapuszárnyak fájából torlaszt emeltek az udvaron, s bár ez nem lett olyan magas, mint Sir Guillaume szerette volna, sem elég tömör ahhoz, hogy ellenálljon a kitartó rohamnak, bármilyen akadály lelassította páncélos fegyveresek támadását, és épp elég időt adott az íjásoknak arra, hogy újabb nyilat készítsenek az idegre. Az ágyúból kilőtt fémnyilak szintén a torlaszt erősítették, majd a föld alatti kamrákból egy hordó avas olívaolajat is felhoztak. Sir Guillaume készen állt a rohamra.

Gyanította, hogy Joscelyn inkább előbb támad, mint később. Épp elég időt töltött Berat új grófjának társaságában ahhoz, hogy felismerje: Joscelyn türelmetlen ember, túlságosan is áhítja a győzelmet, ezért úgy

számította, a támadásra szürkületkor vagy hajnalban kerül sor. Így amikor az első napi ágyúzás leszakította a kapuszárnyakat, és a boltozat egyik oldalán beomlasztotta a kapubástya falát, gondoskodott arról, hogy a teljes helyőrség vértbe bújjon, és még szürkület előtt készen álljon.

Délutánra már biztosan tudta, hogy a támadás nemsokára megindul. Az ágyúlövések közötti hosszú szünetekben ugyanis a kapu mellvédjének sértetlenül maradt része mögött kuporgott, ahol hallhatta a pörölycsapások és a szétforgácsolódo fa jellegzetes hangjait, amiből azt a következtetést vonta le, hogy az ellenség a házfalakon keresztül tör magának utat, és ily módon észrevétlenül igyekszik majd megközelíteni a vár előtti teret. És amikor eljött az este, az ágyú pedig kitartóan néma maradt, Sir Guillaume már tudta: a tüzérek csak arra várnak, hogy a támadók felkészüljenek. Odasurrant a kapuhoz, és a közeli házak felől fegyvercsörgés hangjait hallotta, amikor pedig kikémlelt a kapuboltozat mögül, látta, hogy a nyugati kapu feletti sáncokon a szokásosnál jóval többen gyülekeznek, és figyelik a várat. Ezzel akár világgá is kürtölhették volna, mit terveznek, gondolta gúnyosan. Egy szempillantással ezelőtt húzódott vissza a kapubolt mögé, hogy egy számszerj lövedéke becsapódott arra a helyre, ahol korábban lesekedett.

Visszatért a fegyverekhez.

– Jönnék – tudatta mindenkivel, majd átfűzte bal karját a fűzfából készült pajzs bőrhurkán.

Megnyugvást merített e tényből. Sir Guillaume gyűlölte az

ostromot, ki nem állhatta az első napok hideg és számító fenyegetését, s bár Sir Henri mindenben betartotta a megállapodásukat, mégis csalódottsággal és nyugtalansággal töltötte el a tudat, hogy be van zárva a vár falai közé. Most legalább végezhet néhány ostromlóval, és egy Sir Guillaumehoz hasonló vérbeli katonának nem is kellett nagyobb megnyugvás. Amikor meglátta a városkapun átvontatott ágyút, azon tűnődött, Joscelyn talán feltételeket akar szabni, ám amikor a fegyver először tüzelt, és kis híján leszakította az egyik kapuszárnyat, már megértette, hogy a forrófejű, elővigyázatlan és kicsinyes gróf nem akar mást, csak vérontást.

Hát tőlük megkaphatja.

– Amikor az ágyú tüzel – igazította el Sir Guillaume az embereit –, azonnal támadni fognak. – Lekuporodott a kapu mellett, a torlasz ellenség felé eső oldalán, és remélte, hogy igaza lesz. Várakozott, figyelte a napfényt, amint előrearaszolt az udvar kockakövein. Tizenhármasra kész íjászát a torlasz mögött sorakoztatta fel, míg tizenhat fegyverese mellette maradt. A többiek mostanra elszöktek, leszámítva azt a fél tucat embert, aki megbetegedett. A városra néma csend telepedett, csak egy kutya ugatott fel, majd nyüszített fájdalmasan, amint elhallgattatták. Visszaverjük őket, gondolta Sir Guillaume, de mi lesz azután? Nem kételkedett abban, hogy visszaverik az első rohamot, ám a támadók ettől még túlerőben maradnak, és a helyőrség sehonnan sem számíthatott segítségre. Talán ha elveszik az ostromlók kedvét a további rohamoktól, Joscelyn hajlandó lesz

tárgyalni. Sir Henri Courtois biztosan elfogadna egy tisztességes alkut, de vajon milyen befolyással lehet a méltányos Sir Henri a forrófejű Joscelynre?

Azután az ágyú eldörrent, a robajba mintha még maga a vár is belereszketett volna, és a vasrúd átviharzott a kapunyíláson, hogy jókora porfelhő kíséretében leszakítson egy szikladarabot a torony falából, közvetlenül a felvezető lépcsősor mellett. Sir Guillaume egész testében megfeszült, füle belesajdult a szörnyű dörej visszhangjaiba, azután meghallotta az üdvrivalgást és a súlyos csizmák kopogását a tér kövein. Felfeszítette az olajshordó meglazított tetejét, majd kidöntötte a zöldes, nyúlós folyadékot a várudvar kövezetére. Ebben a pillanatban hallotta meg, amint odakint valaki elkurjantotta magát:

– Ne ejtsetek foglyokat! – A férfi hangját eltorzította sisakjának lecsapott rostélya. – Öljetek meg mindenkit!

– Íjászok! – kiáltotta Sir Guillaume, noha embereit aligha kellett figyelmeztetnie. Thomas távollétében az íjászokat Jake vezette, akinek nemigen tetszett a felelősség, annál inkább kedvelte viszont Sir Guillaume-ot, és bármit megtett volna érte. Jake egy szót sem szólt íjászaihoz; nem kellett kiadni egyetlen parancsot sem. Emberei félig felhúzott íjakkal várakoztak, a húrokon a tűheggyé keskenyedő nyilakkal. Azután a kapunyílást előzönlötték a számszeríjasok, majd a mögöttük érkező fegyveresek, akik máris csatakiáltásokat harsogtak, és Jake a parancshoz híven kivárta, amíg az első támadók elcsúsztak az olívaolajon, csak ekkor kiáltotta el magát:

– Lőjetek!

Tizennyolc nyilvessző szaggatta át a káoszt. Az első támadók elterültek a kövezeten, az utánuk jövők keresztülestek rajtuk, azután nyilak törtek maguknak utat a kavarodásban. A fegyveresek még jó tízlépésnyire lehettek a torlasztól, de a roham máris megfeneklett, amint a holtak és haldoklók elzárták a vár szűkös bejáratát. Sir Guillaume az egyik oldalon állt, kivont karddal, és mindeddig semmit sem tett, csak engedte, hogy az íjászok a dolgukat végezzék. Elképedten látta, milyen gyorsan kerülnek újabb és újabb nyilvesszők az idegekre, miközben a második és harmadik sorozat is átjárta a támadók páncélját és testét. Egy számszeríjas kúszva előmászott az embertömegből, és kétségbeesetten támadásra emelte fegyverét, mire Sir Guillaume tett két lépést, és pengéjével lecsapott védtelen nyakára. A többi számszeríjas, akit nyilvánvalóan azért küldtek előre, hogy magukra vonják az íjászok nyilait, mostanra meghalt vagy halálos sebet kapott. Joscelyn fegyveresei összekeveredtek velük, nyilak álltak ki vértjeikből és pajzsaikból, ám a kapuban őrlődő támadók jöttányit sem jutottak előre. Jake most feléjük irányította a nyilakat, egyik sorozatot a másik után, azután Sir Guillaume előreintette az embereit.

– Nem akartak foglyokat, halljátok? – kiáltott rájuk. – Hát nekünk se kellenek!

Sir Guillaume és fegyveresei az udvar bal feléről támadtak, ezért Jake jobbra vitte az íjászokat és csak azokra a támadókra lőtt, akik a kapuboltozat alatt maradtak. Néhány pillanat múlva a nyilak már teljesen elmaradoztak, minthogy a legtöbb támadó meghalt, és akik életben maradtak,

azokat is csapdába ejtette Sir Guillaume oldalról érkező támadása.

Megkezdődött a mézszárlás. A támadók, akiket a nyílveszők félig már legyőztek, eddig úgy gondolták, a védők a torlasz mögött vannak, ám azok most oldalról rontottak rájuk, és Sir Guillaume emberei, értesülvén arról, hogy ellenségeik a halálukat kívánják, nem sok könyörületet mutattak.

– Mocsok! – John Faircloth ledöfött egy elesett fegyverest, miután pengéjével rátalált páncéljának illesztésére. – Mocsok – mormolta újra, miközben elvágta egy számszeríjas torkát.

Egy burgundiai a szekercéjét forgatta, lendületes csapásaival egyik sisakos koponyát a másik után zúzta be, és vérrrel festette meg az olajtól síkos kövezetet. Egyik ellensége üvöltve kelt át a holtak tömegén. A tagbaszakadt, erőtől duzzadó férfi bajtársai testén taposva hívta ki maga ellen az egész helyőrséget, Sir Guillaume azonban felfogta kardcsapását a pajzsával, majd pengéjével átdöfte a férfi torkát. A támadó kikerekedett szemmel meredt Sir Guillaume-ra, száját átokra nyitotta, de a torkából nem tört fel más, csak a vér, sűrűn, akár a disznó hája. Azután a férfi megtántorodott és elvágódott, Sir Guillaume pedig máris átlépett rajta, hogy végezzen egy újabb fegyveressel. Miután félretették fegyverüket, az íjászok is csatlakoztak az öldökléshez; szekercékkel, kardokkal és késekkel végeztek a sebesültekkel. Kétségbeesett könyörgések visszhangoztak az udvaron, sikolyok hasítottak a levegőbe, és a támadók sértetlenül maradt utóvédje meghallotta

ezeket, akárcsak az angolok diadalmas üvöltését is.

– Szent Györgyért! Szent Györgyért!

A támadók menekülőre fogták. Egyikük, aki belekábult a sisakjára mért csapásba, rossz irányba rohant, és összetalálkozott John Faircloth-szal, aki egyetlen dőféssel átszakított a sodronyvértjét, és pengéjével felhasította a gyomrát.

– Mocsok – morogta Faircloth, amint kiszabadította a kardját.

– Tisztítsátok meg a kaput! – adta ki az új parancsot Sir Guillaume. – Húzzátok be őket! – Nem akarta, hogy az odakint elrejtőzött számszeríjasok leszedjék az embereit, miközben azok megfosztják a halottakat a vértjüktől és fegyvereiktől, ezért minden tetemet behúztak a várudvarra. Sir Guillaume nem látott egyetlen sebesült támadót sem. Az ellenség szólított fel arra, hogy senki se ejtsen foglyokat, és a helyőrség engedelmeskedett a parancsnak. És a támadás véget ért.

A veszély azonban még nem múlt el. Még egy tetem feküdt a kapuboltozat alatt. Sir Guillaume tudta, hogy az utcán rejtőző számszeríjasok belátnak a kapu alá, ezért a pajzsával védte magát, lekuporodott, és oldalazva kiaraszolt a boltozat alá, majd magával vonta a tetemet az udvarra. Joscelynnak nyomát sem látta, amit igazán sajnált. Sir Guillaume arról ábrándozott, hogy másodszor is foglyul ejti a gróft, hogy megkészserezze, sőt megháromszorozza és megnégyszerezze a váltságdíját. A rohadék, gondolta Sir Guillaume, amint egy számszeríj lövedéke belehasított a pajzsába, és annak peremét nekicsapta a sisakjának. Még

lejjebb kuporodott, megragadta az utolsó férfi bokáját, és maga felé húzta, mire a támadó összeszedte magát, és megpróbált rárontani, ezért Sir Guillaume pajzsának hegyes alsó felével lecsapott az ágyékára. A férfi felnyögött, és feladta a harcot.

Robbie volt az. Miután bevonta az udvarra, és biztonságban lehetett a számszeríjasoktól, Sir Guillaume már látta, hogy Robbie nem sebesült meg, csupán elkábult. Egy nyíl alighanem sisakjának alsó peremét találta el, s miután behorpasztotta a vasat, még mindig elemi erővel vágta fejbe Robbie-t. Ha egy hüvelykkel lejjebb talál, a skót már rég halott lenne. Így viszont csak egy összezavarodott skót volt, aki a kardja után kapott, amint rádöbbsent, hová került.

– Hol van a pénzem? – mordult rá Sir Guillaume, miközben a saját kardjával fenyegette a skótot.

– Jesszusom! – nyögött fel Robbie.

– Ő sem fog segíteni rajtad. Ha kegyelemre vársz, kölyök, engem kérj. Vagy őket! – Sir Guillaume az íjászokra és a fegyveresekre mutatott, akik megfosztották a holtakat és sebesülteket a fegyverüktől, vértjüktől, ruhájuktól. A kancsal Jake elégedetten vigyorgott, mert egyik halott ellensége rubingyűrűt viselt. Jake levágta az ujját, és diadalmasan tartotta magasba az ékszert. Sam, egy német készítésű sodronyvért újdonsült és büszke tulajdonosa, közelebb jött, hogy lenézzen Robbie-ra, majd egy jól irányzott köpéssel fejezte ki a skótról alkotott véleményét.

Robbie a megaláztatástól könnyes szemmel nézett végig a halottakon, vérrel átitatott vászoningükön. Negyven támadó

vágott át a vár előtti kövezett téren, és több mint felük odaveszett. Felnézett Sir Guillaume-ra.

– A foglyod vagyok – nyögte ki, és magában már azon töprengett, hogyan fog kifizetni egy váltságdíjat az angliai Lord Outhwaite-nek, és egy másikat Sir Guillaume-nak.

– Nem vagy az istenverte foglyom – mordult rá Sir Guillaume vaskos angolsággal, majd visszaváltott franciára. – Én is hallottam a parancsot. Nem kellenek foglyok. És talán te is emlékszel arra, hogy amikor kivételt tettünk, akkor sem kaptuk meg a váltságdíjat. Csak holmi pergameneket kaptunk helyette. Hát csak ennyi tisztesség szorult a skótokba?

Robbie felnézett az ádáz, félszemű arcba, és vállat vont.

– Akkor ölj meg! – sóhajtott fel fáradtan. – Ölj meg, és eridj a pokolba!

– A barátod nem örülne neki – csóválta a fejét Sir Guillaume, aki mély értetlenséget látott Robbie arcán. – A barátod, Thomas – tette hozzá. – Ő továbbra is kedvel téged, és nem akarja a halálodat. Valamiért a szívébe zárt, amilyen istenverte egy bolond. Csakis ezért hagylak életben. Tápázkodj fel!

– Sir Guillaume megbökdöste a kardjával Robbie-t. – Most pedig eridj Joscelynhez, és mondd el annak himpókos fattyúnak, hogy fizesse meg, ami nekünk jár, akkor majd elmegyünk. Megértetted? Kifizeti a pénzünket, azután majd végignézheti, ahogyan kivonulunk.

Robbie legszívesebben elkérte volna a kardot, amit a nagybátyjától kapott, és amelynek markolata Szent András értékes relikviáját rejtette, de tudta, hogy visszautasításra

találna, ezért, még mindig kábultan, visszabotorkált a kapuboltozat felé, az íjászok gúnyos kiáltásai kíséretében. Sir Guillaume odakiáltott a városban bujkáló számszeríjasoknak, hogy aki kilép a várból, az a saját emberük.

– Remélem, így is agyonlőnek – taszította ki Robbie-t a szürkületbe.

A számszeríjasok békén hagyták Robbie-t, aki kába fejjel és sajgó ágyékkal botladozott végig az utcán. A hamvába holt támadás túlélői a még most is füstölgő ágyú mellett gyülekeztek, néhányan nyilakkal a karjukban vagy a lábukban. Itt volt Joscelyn is, csupasz fővel: haját lelapította a sisakja, kerek arca csillogott a veritéktől és vöröslett az indulattól. Az utolsók között tülekedett a kapunyílásba, és látta maga előtt a felfordulást, mielőtt hátravetette egy nyílvesző, amely a mellvértjének csapódott. Megdöbbenette a csapás ereje, amely vetekedett egy lórúgással, és mélyen behorpasztotta a vértjét. Amikor nagy nehezen talpra küzdötte magát, egy második nyíl is eltalálta, amely az előzőhöz hasonlóan megakadt a vastag páncélban, ám erejével ezúttal is feldöntötte, azután már magával ragadta a páni réműletben menekülő fegyveresek csoportja, és katonáival együtt botladozott vissza a biztonságba.

– Elengedtek? – üdvözölte Robbie-t, aki sötét horzsolást viselt a homlokán.

– Üzenetet küldtek, nagyuram – felelte Robbie. – Ha megkapják a pénzüket, minden további harc nélkül elvonulnak.

– A te pénzed! – viczorogta Joscelyn. – Te fizesd ki őket! Megvan még?

– Nincs, nagyuram.

– Akkor megöljük a rohadékokat. Megöljük az összes rohadékot! – Signor Gioberti felé pördült. – Mennyi ideig tart lerombolni az egész kaput?

Gioberti elgondolkodott a kérdésen. Aprócska férfiú volt, közel az ötvenhez, mélyen barázdált, aggodalmas arccal.

– Egy hétig, nagyuram – becsülte meg az időt. Az egyik lövedék a boltozat oldalát találta el, és onnan egy nagyobb talicskára való követ szakított ki, ami arra utalt, hogy a vár igencsak rászorult az átépítésre. – Talán tíz napba – finomított a válaszon –, és újabb tíz nap kell, amíg lerombolom a fal egy részét is.

– Rájuk omlasztjuk az egész várat – acsarkodott Joscelyn –, azután levágjuk az összes mocskot. – A fegyvernökéhez fordult. – Kész a vacsorám?

– Igen, nagyuram.

Joscelyn egyedül evett. Korábban arról ábrándozott, hogy ma este a vár lovagtermében étkezik, és közben hallgatja a sikoltozást, amint levágják az íjászok ujját, de a sors másként határozott. Így most ki kellett várnia, amíg a vár összedől, csak azután állhat bosszút.

Másnap reggel Guy Vexille és Charles Bessières érkezett meg Castillon d'Arbizonba, ötven emberével. Úgy tűnt, Vexille-nek nem sikerült ráakadnia az eretnekre, ám valamely okból – amit Joscelyn nem értett, de nem is igen akart megérteni – azt hitte, hogy az embere és az ingyenélő el fog jönni az ostromlott várhoz.

- Kapja csak el őket – vont vállat Joscelyn –, a fickó a magáé lehet. De a lány az enyém.
- Ő az egyházé – figyelmeztette Vexille.
- Előbb az enyém – erősködött Joscelyn. – Az egyház még eljátszozhat vele, azután meg úgyis az ördögé lesz. Az ágyú eldőrdült, a vár kapuja pedig belereszketett.

Thomas és társai a fák alatt töltötték a nyirkos éjszakát. Reggelre három *coredor*-nak és az asszonyaiknak nyoma veszett, megmaradt viszont tizennégy férfi, nyolc asszony és hat gyermek, s ami még fontosabb, hét számszerjű. Valamennyi ősrégi fegyver volt, a sodort húr felhúzására szolgáló karral, ami azt sejtette, hogy nem rendelkeznek akkora erővel, mint a motollával működő újabb számszerjűk, bár ezeket fürgébben után lehetett tölteni, és a közelharcban hasonlóan hatékonyak bizonyultak. A lovasok eltűntek a völgyből. Ráment a délelőtti java része, mire Thomas megbizonyosodott erről, de végül meglátta, amint a kanászok az erdősáv felé terelték állataikat, majd nem sokkal ezután a dél felé vezető út hirtelen benépesedett az utazók tömegével, akik hatalmas csomagokat cipeltek, és javaikat megrakott kézikocsikon tolták maguk előtt. Gyanította, hogy a lovasok mostanra ráuntak a várakozásra, ehelyett inkább rátámadtak egy közeli városkára vagy falura, és a menekültek tömege meggyőzte arról, hogy a katonák már nincsenek a közelben, ezért folytathatták az útjukat nyugat felé. Másnap, amint ráfordultak a déli csapásra, amely távol tartotta őket a völgyektől és az országtól, a távolban

ágyúdörgést hallottak. Thomas először azt hitte, az ég mennydörög ilyen különös módon, halkuló moraj nélkül, ám nyugaton egyetlen felleget sem láttak. Azután a dörgés újra felhallatszott, majd dél körül harmadszorra is, és Thomas ráébredt, hogy ágyúszót hall. Korábban is látott már ilyen fegyvert, noha még ritkaságszámba ment, és Thomas attól tartott, a morajnak köze lehet a várban rekedt barátaihoz. Ha még mindig a barátai.

Siettek, immár északnak, Castillon d'Arbizon felé fordultak, de így is pihenőt kellett tartaniuk minden völgyben és olyan helyen, ahol a lovasok esetleg csapdába csalhatták őket. Thomas aznap este lőtt egy őzet, de mindenkinek csak egy falatka jutott a nyers májból, minthogy tüzet rakni nem mertek. Szürkületkor, amikor elvitte az őzet a táborhelyükre, északnyugaton füstöt látott, és immár biztosan tudta, hogy egy ágyútól származik, és ők közel kerültek a célhoz; olyannyira közel, hogy éjfélig őrséget állt, azután pedig felkeltette Philint, hogy őt váltsa.

Reggel megint esni kezdett. A *coredorok* elkínzottan és éhesen indultak útnak; Thomas hiába is próbálta jobb kedvre deríteni őket a meleg és a lakomák közelségével, amikor az ellenséghez is minden perccel közelebb kerültek, és egyre óvatosabban kellett haladniuk. Nem merte felajzva hagyni az íját, nehogy az eső elgyengítse az ideget, viszont a lövésre kész fegyver nélkül védtelennek érezte magát. A háromnégy óránként elsütött ágyú moraja egyre hangosodott, és kora délutánra Thomas már a távoli robajt is hallotta, amint a lövedék a köveknek csapódott. Ám ezután, amint leküzdött egy kaptatót, és az eső végre

elállt, már láthatta, hogy Northampton earljének zászlaja még mindig ott repked a vártorony csúcsán, ami új erőt öntött belé. A lobogó nem kecsegtetett biztonsággal, csak egy angol helyőrséggel, amely az ő oldalán harcolt.

Közel kerültek, veszedelmesen közel. Az eső talán elállt, ám a talaj csúszós maradt, és Thomas kétszer is elesett, amíg lebotorkált a meredek domboldalon, amely a várormot megkerülő folyó partjához vezetett. Úgy tervezte, hogy azon az úton közelíti meg a várat, amelyiken elhagyta, a malom melletti bukógáton át. Ám amint leért a domboldal aljára, ahol a fák egészen a malomtó partjáig merészkedtek, beigazolódni látta legrosszabb félelmeit: az ellenség számított rá, és egy számszerijast helyezett a malom kapujába. A sodronyvértet viselő férfi a kis zsúpfedeles tornác alá húzódott, amely megvédte őt a torony fokán álló íjászoktól, bár amikor Thomas felnézett a sziklaoromra, nem látott odafent egyetlen íjászt sem. Az ostromlók nyilvánvalóan számszerijasokat vittek a városba, és lelőttek mindenkit, aki mutatkozni mert.

– Öld meg! – Genevieve lekuporodott Thomas mellé, és látta a magányos számszerijast a folyó túloldalán.

– És figyelmeztessem a többieket?

– Miféle többieket?

– Nincs egyedül. – Thomas gyanította, hogy a molnárt és a családját elűzték, minthogy a vízvezető vályút leeresztették, és a hatalmas malomkerék mozdulatlanságba dermedt, de az ostromlók akkor sem állíthattak egyetlen embert a bukógáton átvezető útra. Akkor már inkább tucatnyian lehetnek. Az elsőt minden gond nélkül kiloheti, ám azután a

többiek löni fognak rájuk az ajtóból és a folyóra néző két ablakból, így nem tudnak majd átkelni a gáton. Hosszú ideig meredt maga elé, töprengett, azután visszahúzódott Philinhez és a *coredorokhoz*, akik a lanka feljebb eső részén bújtak meg.

– Kovakő kellene – fordult Philinhez.

A *coredorok* gyakorta utaztak, és majd' minden éjszakán gyújtottak tüzet, ezért az asszonyoknál mindig akadt kovakő, sőt egyiküknél még egy kis bőrtáska is, pöfeteggombából készített porral. Thomas köszönetet mondott az asszonynak, és jutalmat ígért az értékes porért, majd megindult a folyásirány mentén, a fák között, ahol a molnárház tornáca alá húzódó őrszem nem láthatta meg. Ő és Genevieve átkutatta az aljnövényzetet alkalmas gyújtós és frissen hullt mogyorófalevelek után. Zsinórra is szüksége volt, ezért kihúzott egy szálát a vászoningból, amelyet Genevieve a vértje alatt viselt, majd felhalmozott némi aprófát egy lapos kőre, meghintette a porral, azután odaadta Genevieve-nek a kovakövet és az acélt.

– Még ne gyűjtsd meg! – Nem akarta, hogy a szinte kopasz fák közül előszüremlő füst magára vonja a túlparton őrködő katonák figyelmét.

Megfogta a vastagabb gyújtósokat, és hozzákötözte őket egy szakállas fejű nyílveSSHöz. Beletelt egy kis időbe, de elkészült a vaskos nyalábbal, amelyet kívülről mogyorófalevelek védnek majd. A gyújtónyílnak jól kellett égnie, ám az ellenszél könnyedén kiolthatta a lángokat, és a levelek épp ezt gátolták meg. Megnedvesítette a leveleket egy pocsolyában, a zsinórral rákötözte őket a

száraz venyigére, azután megrázta a nyilat, hogy megbizonyosodjon róla, az összenyalábolt gyújtós kitart.

– Most gyújtsd meg! – fordult Genevieve-hez.

A lány megkoccantotta a kovakövet, a pöfeteggomba pora azonnal fellobbant, azután a gyújtós következett, és a gallyak élénk lángra kaptak. Thomas hagyta, hogy a tűz megerősödjön, majd fölé tartotta a nyilat, engedte, hogy a lángok arra is átterjedjenek, és kivárta, amíg minden ág meggyullad. A kőrisszár lassan feketedni kezdett, ő pedig felfelé araszolt a domboldalon, amíg rá nem látott a malom zsúpszalmás tetejére.

Hátrahúzta az ideget. A tűz megpörkölte a bal kezét, ezért nem tudta minden erejét beleadni a lövésbe, de nem is kellett messzire lőnie. Elrebegett egy imát, hogy most senki se nézzen ki a malom ablakain, majd elmondott egy fohászt Szent Sebestyénhez is, hogy a nyila jól repüljön, azután elengedte az íj húrt.

A szakállas fejű nyilvessző elröppent. Széles ívben felkúszott a fák vonala fölé, hosszú füstcsíkot húzott maga után, és valahol a tető közepe táján belecsapódott a zsúpszalmába. A hang bizonyára megriasztotta az odabent várakozó fegyvereseket, ám ebben a pillanatban az ágyú is megdördült a városban, és a hangosabb zaj elvonta a figyelmüket.

Thomas eltaposta Genevieve kis tűzét, azután sietve visszaindult, majd magához intette Philint és a számszeríjasokat. Vártak.

A malom zsúpfedele sokat ázott az elmúlt napokban, és a mohával benőtt szalma sötét volt a nedvességtől. Thomas

vékony füstcsíkot látott azon a helyen, ahol a nyíl beletemetkezett a foldozott tetőbe, de a lángok nem csaptak fel. A számszeríjas tovább állt az ajtóban, és nagyokat ásított. A folyó felduzzadt az esőzéstől, átcsapott a bukógáton erős, zöldes fehér tajtékjával, amely alaposan megszorogatja a bokájukat, ha át akarnak kelni a folyón. Thomas a malomtetőt kémlelte, és arra gondolt, hogy a füst kezd elfúlni. Újra kezdhette az egészet, addig kell ismételnie, amíg a tűz fel nem csap. Már ahhoz készülődött, hogy Genevieve-vel visszainduljon új gyújtóst gyűjteni, amikor a zsúptetőről hirtelen füstoszlop szakadt fel. A füst sebesen terjedt, parányi esőfelhőként gomolygott, azután a lángok is felbukkantak, és Thomas sziszegve intette csendre a *coredorokat*, akik már-már üdvivalgásban törtek ki. A lángok hihetetlen fürgeséggel terjedtek. A nyíl bizonyára eljuttatta a gyújtóst a mélyebben húzódó, szárazabb rétegekhez, és a tűz csak mostanra jutott keresztül a sötét, nyirkos szalmán. Alig néhány pillanat múlva már a fél tető lángokban állt, és Thomas tudta, hogy a tüzet senki sem tudja eloltani. Át fog terjedni a gerendákra, a tető beomlik, azután a molnárház faváza kap lángra, amíg végül nem marad más, csak a füstől megfeketedett építőkövek.

Azután a katonák kirontottak az ajtón.

– Most – bólintott Thomas, és első széles fejű nyíl átszisszent a folyó felett, hogy hátravessen egy menekülő ellenséget, azután a *coredorok* oldották ki számszeríjaikat, amelyek nagyot csattantak, amint az idegek előrelelendültek.

A lövedékek megcsörrentek a köveken, lábon találták az egyik férfit, majd Thomas egy második és harmadik nyilat is kilőtt, mire a számszeríjak újra lőhettek. Az egyik katonának sikerült bemenedülnie a lángoló épület mögé, ahol kétségkívül riasztani akarta a többi ostromlót, és Thomas tudta, hogy kezdenek kifogyni az időből, de egyre többen törtek ki a malomból, és ő újra lőtt. Látta, amint a nyila áthatolt egy asszony nyakán, de nem maradt ideje a sajnálkozásra, csak hátrahúzta az ideget, és lőtt, újra meg újra. Azután az ajtónyílás egyszeriben kiürült, ő pedig megragadta az egyik számszeríjast, míg a többieknek meghagyta, hogy lőjenek mindenkire, aki csak felbukkan.

– Menjünk! – kiáltotta Philinnek.

Thomas és a számszeríj as kelt át elsőként a gáton. A kőperem alig lábfejnyi széles lehetett, és erősen csúszott, de ők átaraszoltak, bokájuk körül a böszven örvénylő vízzel. Philin, aki újra vállára vette fiát, átvezette a *coredorokat*, míg Thomas, amint végre átért a túlsó partra, beküldött egy nyilat a malom lángoktól megvilágított belsejébe. Az ajtónyílásban tetemek hevertek, bár akadtak, akik még mozogtak. Az asszony, akit meglőtt, elkerekedett, halott szemmel nézett fel rá. A malom és a fenti városfal között elterülő erdősávból egy számszeríj lövedéke süvített elő, és csak hajszál híján kerülte el Thomast, azután egy fehér tollas nyilvessző szisszent le a vártorony sáncáról, és csapódott be a fák közé, ahol a számszeríjas rejtőzött. A fák közül nem jött több lövedék.

Egy asszony megcsúszott a peremen, és felsikoltott, amint arccal előre belezuhant az odalent kavargó vízbe.

– Hagyjátok! – kiáltott fel Philin.

– Gyerünk fölfelé! – sürgette őket Thomas. – Gyorsan, gyorsan! – Előreküldte az egyik *coredort*, aki szekercével fegyverezte fel magát, és megmutatta neki a falon nyíló kis ajtót, amelyet be kellett törnie. Visszafordult a folyó túlsó partján maradt számszeríjasokhoz, akik mostanáig fedezték az átkelésüket. – Gyertek! – kiáltott oda nekik, s bár egyikük sem beszélt angolul, így is remekül megértették. Ekkor hatalmas robaj hallatszott a malomból, amint a tető egy tekintélyes része beomlott, majd a lezuhanó gerendák és keresztfák nyomán szikra- és lángfelhő tört fel.

Abban a pillanatban a malom utolsó védője is kirontott az ajtón. Magas férfi volt, vért helyett tetőtől talpig bőrből öltözött, haja füstölgött a lángoktól, és arcára, amelynél rótabbat Thomas még sosem látott, rádermedt a gyűlölet maszkja. A férfi átugrott a holtak és haldoklók torlaszán, és Thomas egy pillanatra már azt hitte, rátámad, ám a férfi ehelyett menekülőre fogta. Thomas megfeszítette, majd eleresztette az ideget, és a nyílveessző a férfi lapockacsontjai közé fúródott, hogy előretaszítsa a testét. A sebesült férfi övének kard, kés és egy számszeríjas tegez függött, az öv félrecsúszott a nyirkos leveleken. Thomas azt gondolta, minden tartalék aranyat érhet, ezért elindult az övért, ám a férfi, noha halálos kínok közt fetrengett, megragadta a bokáját.

– Rohadék – sziszegte franciául. – Szemét fattyú!

Thomas belerúgott az arcába, kitörte a fogait, azután csizmája sarkával a szájába taposott, hogy összezúzza az

állkapcsát. A haldokló eleresztette a bokáját, Thomas pedig még egyszer belerúgott, csak hogy nyugton maradjon végre.

– Fel a dombra! – kiáltotta. Látta, hogy Genevieve biztonságban átkelt a gáton, ezért odalökte neki az övet a fegyverekkel és a tegezzel, majd követte a lányt a csapáson, a Szent Sardos-templom mögött nyíló kis kapuhoz. Vajon az ellenség ide is őrt állított? Ha így történt, az legyen az ellenség baja, hiszen a sáncokon egyre több íjász bukkant fel és lőtt a város felé. Felálltak, lőttek, lebuktak, és Thomas hallotta a várköveknek csapódó számszeríjlövedékek csörgését.

A csapás meredeknek és csúszósnak bizonyult. Thomas szüntelenül balra tekintgetett, kereste az ellenséget, de senki sem mutatkozott a domboldalon. Megszaporázta lépteit, elcsúszott, meglátta a falat közvetlenül maga előtt, és tovább kapaszkodott felfelé. Genevieve elérte a kaput, visszafordult felé, majd Thomas megtette az utolsó néhány métert, és átrohant a szétvert kapun; követte Genevieve-t, végig a sötét sikátoron és ki a térre. Egy számszerij nyila csattant a kövezeten, azután valaki felkiáltott. Thomas meglátta a fegyvereseket a főutcán, majd egy nyílvesző elsuhant a füle mellett, miközben felmérte, hogy kapuboltozat több mint fele elpusztult, egy törmelékhalom félig elzárja a vár bejáratát, csupasz tetemek hevernek a vár kerítésfalai előtti téren, és számszeríjnyilak pattognak a kövezeten. Átugrott a törmeléken, megkerülte a boltozat maradványait, és biztonságban beért a várudvarra, ahol a csúszós kövezeten elesett. Tehetetlenül csúszott néhány

métert, azután nekicsapódott az udvaron terpeszkedő torlasznak.

És a félszemű, gonosz küllemű Sir Guillaume vigyorogva hajolt fölé.

– Mi tartott ilyen soká? – tudakolta.

– Francos pokol! – szitkozódott Thomas. A *coredorok* mind biztonságba értek, leszámítva az asszonyt, aki a malomtóba zuhant. Genevieve-nek a haja szála sem görbült.

– Gondoltam, elkel a segítség – felelte végül.

– Azért jöttél, hogy segíts? – Sir Guillaume talpra segítette Thomast, azután szorosan átölelte a barátját. – Azt hittem, meghaltál – mondta, majd elszégyellvén magát leplezetlen érzelmei miatt, a *coredorok* és a gyerekek felé biccentett.

– Ezek kik?

– Banditák – felelte Thomas –, méghozzá éhes banditák.

– Van étel odafent a csarnokban – vont vállat Sir Guillaume, azután megjelent a vigyorgó Jake és Sam, akik felkisérték Thomast és Genevieve-t a csarnokba, ahol a *coredorok* csak bámulták a sajtot és a sózott húst. – Egyetek! – biztatta őket Sir Guillaume.

Thomas visszaemlékezett a téren heverő csupasz tetemekre. Vajon az ő emberei? Sir Guillaume megrázta a fejét.

– A mocskok megtámadtak bennünket – magyarázta –, így aztán meghaltak. Mi pedig levetkőztettük őket, és átdobtuk mindet a falon. A patkányok már ki is kezdték őket. Jól megtermett kis mocskok.

– A patkányok?

– Mint máshol a macskák, akkorák. És veled mi történt?

Thomas evés közben elmesélt mindent. Beszélt a kolostorról, Planchard haláláról, a menekülésről és a fásasztó útról ide, Castillon d'Arbizonba.

– Tudtam, hogy Robbie elment – tette hozzá –, ezért úgy gondoltam, csak a barátaim maradtak itt.

– Nincs is szebb, mint barátok közt meghalni. – Sir Guillaume feltekintett a csarnok magas ablakaira, hogy a fény beesési szöge alapján meghatározza az időt. – Néhány órát nyugtunk lesz az ágyújuktól.

– Lebontják az egész kapuboltot?

– Nagyon úgy fest – vonta meg a vállát Sir Guillaume –, meg talán a falat is. Úgy biztosan könnyebben bejutnak a várudvarra. Azért egy hónapjuk rá fog menni. – Végigmérte a *coredorokat*. – Most még több éhes szájat kell jóllakatnunk.

Thomas megrázta a fejét.

– Mind harcolni fognak, még az asszonyaik is. A gyerekek meg összeszedhetik a nyilakat. – A számszeríjak lövedékéből rengeteg hevert szerteszét a várban, és miután kiegyengették a szárnyakat, a nyilak illettek a *coredorok* fegyvereibe is.

– Előbb azonban – tette hozzá Thomas – meg kell szabadulnunk attól a nyavalyás ágyútól. Sir Guillaume elvigyorodott.

– Azt hiszed, én még nem gondoltam erre? Gondolod, hogy mást se teszünk, csak ülünk a hátsónkon és kockázunk? De hogyan csinálnánk? Törjünk ki? Ha

elindulok egy tucat jó emberemmel, a felület leszedik a számszeríjasok, mire a fogadóig elérnénk. Nem lehet megcsinálni, Thomas.

– Gyűjtős – bólított Thomas.

– Gyűjtős – ismételte Sir Guillaume színtelen hangon.

– Gyűjtős és madzag – bizonygatta Thomas. – Gyűjtőnyilakat készítünk. Biztosan nem a szabad levegőn raktározzák a lőport, igaz? Az egyik házban van. A házak pedig gyúlékonyak. Nincs más dolgunk, mint felgyűjtani az egész nyavalyás várost. Minden egyes házat. Az ágyúhoz legközelebb eső házakig talán nem tudunk ellőni, de ha jó keleti szelet kapunk, a tűz épp elég gyorsan terjed majd. Akárhogy is, lelassítja őket.

Sir Guillaume csak bámult rá.

– Mégsem vagy olyan ostoba, mint amilyennek mutatod magad, igaz?

Azután a hirtelen, ziháló hangra mindkét férfi megpördült. A közelben ülő Genevieve eddig a tegezzel játszadozott, amelyet Thomas a malomnál zsákmányolt. A henger alakú bőrtok fedelét viasszal gondosan lepecsételték, ez pedig nem hagyta nyugodni a lányt, így fáradságos munkával lekapargatta a viaszt, felemelte a fedelet, és talált odabent valamit, amit gondosan vászonba csomagoltak és fűrészporba ágyaztak. Genevieve kirázta a fűrészport, azután szétbontotta a vásznat.

És a teremben most mindenki szótlan áhítattal meredt rá.

Mert Genevieve megtalálta a Grált.

Joscelyn úgy döntött, gyűlöli Guy Vexille-t. Gyűlölte a

férfi hozzáértését, és az árnyalatnyi gúnyt, amely egy pillanatra sem foszlott le a vonásairól, s amellyel akkor is becsmérelte Joscelyn minden erőfeszítését, ha éppen meg se szólalt. Gyűlölte még a férfi jámborságát és önuralmát is. Joscelyn semmit se szeretett volna jobban, mint elkergetni Vexille-t, csakhogy annak emberei értékes segítséget nyújthattak az ostromlónak. Amikor eljött a roham ideje, amikor átgázoltak a törmeléken, és behatoltak a vár leomlott kapuján, Vexille fekete köpenyes fegyveresei egymagukban eldönthették a csata sorsát. Joscelyn ezért viselte el Vexille jelenlétét.

Ahogy elviselte Robbie is. Vexille ugyan megölte a fivérét, és ő bosszút esküdött ellene, ám mostanra annyira összezavarodott, hogy már azt sem tudta, mit jelentenek az esküi. Felesküdött arra, hogy zarándokútra megy, mégis itt, Castillon d'Arbizonban maradt; megfogadta, hogy végez Guy Vexille-lel, ellensége mégis tovább élt; hűségesküt tett Joscelynek, és csak most ismerte fel, hogy fogadott ura oktalan barom, aki vakmerő ugyan, ám hírből sem ismeri a hitet és a tisztességet. Egyetlen embernek nem esküdött hűséget soha, Thomasnak, mégis egyedül őrá tudott jó szível gondolni.

És Thomas legalább életben maradt. Sikerült átkelnie a bukógáton, hiába védte Guy Vexille erős őrséggel a malmot. Amikor Castillon d'Arbizonba érkezett, Vexille azonnal felismerte, hogy a folyó egyetlen gázlója védelem nélkül áll, ezért a megkeseredett, komor Charles Bessières-t rendelte ki a malom védelmére. Bessières elfogadta a parancsot, mert így legalább távol lehetett

Vexille-től és Joscelyntől. Ám végül kudarcot vallott, és Robbie számára kivételes elégtétellel szolgált, hogy Thomasnak újfent sikerült túljárnia ellenségei eszén, mi több: életben maradt és csatlakozott a vár védőihez. Látta Thomast, amint végigiramodott a vár előtti téren, ahol számszeríjnyilak tucatjai szaggatták szét a levegőt, és kis híján örömujjongásban tört ki, amikor barátja elérte a várudvar biztonságát.

Robbie látta Genevieve-t is, és már nem tudta, mit gondoljon felőle. Látott valamit Geneveive-ben, amit olyannyira áhított, hogy az szinte már fáj. Mégsem merte ezt megvallani, hiszen Joscelyn csak kinevette volna érte. Ha Robbie-nak lett volna választása, és semmissé tehetné volna eddigi esküit, fellopózkodott volna a várba, hogy Thomas bocsánatáért könyörögjön, és kétségkívül az ő oldalán veszett volna oda.

Hiszen Thomas, ha eddig meg is úszta élve, most csapdába esett. Guy Vexille, aki feldühödve fogadta, hogy Charles Bessières kudarcot vallott a mégoly egyszerű feladattal is, a folyó túloldalán, a fák között helyezte el embereit, így a bukógáton keresztül senki sem menekülhetett el. A várból egyedül a főutcán és a nyugati kapun keresztül vezetett ki út, valamint észak felé a Szent Callic-templom kis kapuján keresztül, amely a vizenyős rétre nyílt, ahol a városiak a jószágaikat legeltették. E két menekülési útvonal között Joscelyn és Vexille több mint száz fegyveresével csak az alkalomra várt. Számszeríjasok várakoztak minden olyan ponton, ahonnan rálátás nyílt a területre, s mindeközben az ágyú tovább nyújtotta a

várkapu bástyáit, amíg utat nem nyit a romhalmazon keresztül, egyenesen a vár szívébe. Akkor végre megkezdődhet az öldöklés, és Robbie-nak látnia kell, ahogyan a barátját megölik.

A kapuboltozat jó felét máris lerombolták, és Signor Gioberti arrébb vitette az öblös ágyút, hogy a lövedékek a boltozat jobb oldalába csapódjanak. Az itáliai úgy vélte, egy további hétbe kerül tönkretenni a teljes kaput, és azt tanácsolta Joscelynnek, hogy áldozzanak további időt a kapuboltozat két oldalán húzódó fal közeli részeire is, hogy ezáltal a támadóknak ne egy szűkös hasadékba kelljen benyomulniuk, ahol könnyű prédái lesznek a fehér tollas nyílveszőknek.

– Nagy pajzsok kellene – felelte Joscelyn, és megparancsolta a város két asztalosának, hogy készítsen még több nagy fűzfa pajzsot, amelyek megvédhetik a hasadékba beható számszeríjasokat. A számszeríjasok ily módon leköthetik az íjászok figyelmét, amíg a fegyveresek előzönlük a várudvart. – Egy hét – közölte Joscelyn az itáliaival –, egy hetet kap rá, hogy eltüntesse a kaput, azután támadunk. – Túl akart már lenni a rohamon, mert az ostrom kezdett minden korábbi elképzelését túlhaladó módon költséges és szövevényes lenni. Nemcsak a küzdelemre kellett gondolnia, de meg kellett fizetnie a fuvarosokat, hogy hozzanak szénát és zabot a fegyveresek lovainak, és egy olyan vidéken kellett fosztogatnia, amelyet az ellenség nemrégiben alaposan feldúlt. Minden nappal újabb váratlan gond adódott, ami fokozatosan aláásta Joscelyn sziklaszilárd önbizalmát. Már nem vágyott másra,

csak hogy egy mindent eldöntő rohammal véget vessen ennek az egésznek.

Mégis a védők támadtak elsőként. Mindjárt másnap, hogy Thomas elérte Castillon d'Arbizont, amikor pirkadatkor fagyos északkeleti szél támadt az ólomszürke égbolt alatt, gyújtónyilak röppentek fel a torony sáncairól, hogy a házak zsúpfedeleibe fúródjanak. Egyik nyíl a másik után kúszott fel az égre, és az ostromlók csak akkor döbbsentek rá a veszélyre, amikor a halálra vált városiak már kampók és oltóvíz után kiáltoztak. A férfiak a hosszú szárú kampókkal húzkodták le a zsúpszalmát a tetőről, de egyre több nyíl röppent feléjük, és perceken belül már három ház is lángokban állt, és a szél a kapu felé űzte a lángokat, ahol az ágyút máris betöltötték, és a márga kezdett megkötni.

– A lőpor! A lőpor! – rikoltozta Signor Gioberti, emberei pedig lázas sietséggel kezdték kihordani az értékes hordókat az ágyúhoz legközelebb eső házból, miközben a füst egyre sűrűbben gomolygott körülöttük. A rémült falusiak csak az útjukban voltak, míg végül a tüzérek egyike megcsúszott és kidöntött egy teljes hordóra való keveretlen lőport az útra. Joscelyn előrontott a neki lefoglalt házból, és ráripakodott embereire, hogy kerítsenek vizet, amíg Guy Vexille megparancsolta az épületek lerombolását, hogy ily módon torlaszt állítsanak a tűz elé. A városiak azonban feltartották a katonákat, és a tüzek eközben egyre csak terjedtek: immár tucatnyi újabb otthon állt lángokban, zsúpfedelesek tetejük köpködte a szikrákat, és a tűz szélesebben kúszott át egyik tetőről a másikra. A madarak páni rémületben menekültek ki a kéményekből; a

patkányok tucatjával surrantak ki a zsúpszalmából és pinceajtók mögül. A számszeríjasok közül sokan a tetőkön alakítottak ki maguknak állásokat, hogy a zsúpszalmába vágott réseken keresztül lőhessenek az ellenségre, és most kétségbeesett igyekezettel botladoztak le a padlásokról. Disznók visongtak, amint elevenen megsültek, azután, amikor már úgy tűnt, hogy az egész város leég, és amikor az első szikrák felpattantak az ágyúhoz legközelebb eső házak tetejére, megnyílt az égbolt.

Mennydörgés robaja villámlott át az égen, azután szakadni kezdett az eső. Olyan zápor ömlött a nyakukba, hogy a városkaputól még a várat sem lehetett látni. A kövezett utcán valóságos zuhatag indult meg, amely eláztatta a löport, és kioltotta a tüzeket. A füst tovább gomolygott, de az eső sziszegve talált utat az izzó parazsakhoz. A csatornába feketén ömlött az esővíz, és a tüzek kialudtak. Galat Lorret, a város elöljárója felkereste Joscelynt, és azt tudakolta tőle, hol kereshetnek menedéket a város lakói. A lakóházak egyharmada elveszítette a tetejét, a többiben hemzsegték az ott elszállásolt katonák.

– Uraságodnak kell élelmeznie bennünket – emlékeztette Joscelynt –, és sátrakra is szükségünk lesz. – Lorret egész testében reszketett, talán a félelemtől vagy valamilyen lappangó betegségtől, Joscelyn azonban nem mutatott iránta részvétet. Annál inkább feldühítette, hogy egy közember akarja megmondani neki, mit tegyen, ezért megütötte Lorret-t, azután megütötte megint, újra és újra, mígnem csapásaival kikergette őt az utcára.

– Dögöljetek éhen! – üvöltötte Joscelyn. – Dögöljetek meg

mind! Nyavalyás! – Olyan keményen arcul ütötte az öregembert, hogy annak az állkapcsa is eltört. Az előljáró ott feküdt a kiáradt csatornában, díszes köntösét eláztatta a hamutól megfeketedett víz. Mögötte egy fiatal lány rontott ki az egyik sértetlenül maradt házból, üveges tekintettel és kivörösödött arccal. A lány hirtelen öklendezni kezdett, Lorret felett a csatornába okádt a gyomrának teljes tartalmát.

– Takarodj innen! – rivallt rá Joscelyn. – Máshol add ki a mocskodat!

Azután Joscelyn látta, hogy Guy Vexille, Robbie Douglas és tucatnyi fegyverese tátott szájjal mered a várra. Mozdulatlanul. Az eső kezdett alábbhagyni, a füst lassan szertefoszlott, és a vár megtépázott homlokzata újra láthatóvá vált. Joscelyn is abba az irányba fordult, hogy megnézzze, mit bámulnak a többiek. Látta, hogy vérteket, az ő embereiről lerángatott láncingeket lógattak le a torony sáncairól, gúnyos sértés gyanánt, ahogyan láthatta a zsákmányolt pajzsokat is, köztük Robbie Douglas vörös szívét is, fejfelé kiaggatva – Guy Vexille azonban nem a trófeákat nézte. Figyelme az alacsonyabban húzódó sánkra irányult, a várkapu feletti félig lerombolt mellvédre, ahol, az eső függönyén túl, arany csillant.

Robbie Douglas megkockáztatta, hogy az ijászok eltalálják, amikor elindult felfelé az utcán, hogy közelebről is lássa az aranyos csillogást. Egyetlen nyílvesző sem szisszent felé. A vár elhagyatottnak, némának tűnt. Már-már a kis térig eljutott, amikor felismerte a tárgyat, és hitetlenkedve meredt rá. Azután könnyek szöktek a szemébe, és térdre

rogyott.

– A Grál. – Egyszeriben mások is csatlakoztak hozzá, hogy ott térdepeljenek a kövezeten.

– Mi az? – akarta tudni Joscelyn.

Guy Vexille leemelte a sisakját, és letérdelt. Fölfelé nézett, és számára úgy tűnt, mintha a serleg földöntúli fényben izzana fel.

Mert a füst és a pusztulás közepette, fénylőn, akár az igazság, ott ragyogott a Grál.

Az ágyú aznap már nem lőtt többet, Joscelyn pedig egyáltalán nem örült ennek. Berat új grófját cseppet sem érdekelte, hogy a védők birtokában van egy kehely. Náluk lehetett az igazi kereszt, Jónás bálnájának a farka, a kis Jézus gyermekkori ruhatára, a töviskorona, de még a mennyország kapuja is, ő akkor is boldogan rájuk omlasztotta volna a vár valamennyi kövét. Csakhogy az ostromlók kíséretében lévő papok térdre rogytak, és ugyanezt tette Guy Vexille is, akitől Joscelyn rettegett, ezért nem szívesen zavarta volna meg az ájtatosságban.

– Tárgyalnunk kell velük – jelentette ki Vexille.

– Eretnekek – mutatott rá az egyik pap –, tehát a Grált meg kell szereznünk tőlük.

– Mégis mit tehetnék? – csattant fel Joscelyn. – Kérjem el?

– Alkut kell kötnünk velük – felelte Vexille.

– Alkut? – Joscelyn a gondolatot is képtelennek találta, azután támadt egy ötlete. A Grál? Ha csakugyan létezik, márpedig a környezetében mindenki hitt ebben, és valóban itt bukkant fel, az ő birtokán, akkor nem kevés pénzt

csinálhat belőle. A helyeknek természetesen Berat-ba kell kerülnie, ahol az olyan sültbolondok, amilyen a bácsikája is volt, hatalmas pénzeket fizetnek majd, csak hogy láthassák. Óriási edényeket helyez a vár bejáratához, gondolta, és a zarándokok abba dobják a pénzüket, mielőtt bebocsátást nyernek. Abból a serlegből hatalmas vagyonra tehet szert, és nyilván a helyőrség is tárgyalni akar a sorsáról, másként nem hagyták volna, hogy az ostromlók közelről is megcsodálják.

– Megyek és beszélek velük – közölte Vexille.

– Miért maga? – akarta tudni Joscelyn.

– Mehet nagyuram is – vont vállat Vexille.

Joscelyn azonban nem akart azok elé állni, akik fogságban tartották. Legközelebb már holtan akarta viszontlátni őket, ezért ha vonakodva is, de útjára engedte Vexille-t.

– De nem ajánlhat nekik semmit – figyelmeztette –, amíg én áldásomat nem adom rá.

– Nem fogok megegyezni velük – ígérte Vexille –, csakis az ön beleegyezésével.

Parancsot adtak a számszeríjasoknak, hogy ne lőjenek, azután Guy Vexille csupasz fővel és fegyvertelenül elindult a főutcán, a lakóházak füstölgő romjai között. Az egyik szűkös közben egy férfit látott, akinek arca verítékben úszott, vonásait sötét daganatok csúfították el, ruháin hányásfoltok éktelenkedtek. Ki nem állta az ilyen látványt. Guy kifinomult ízlésű férfiú volt, kínosan ügyelt a tisztaságra, ezért mások bűze és kórsága mérhetetlenül taszította, mint e bűnös, Istentől elhagyatott világ megnyilvánulása. Azután látta, amint rokona kilép a sánkra, és elviszi a Szent Grált.

Egy perccel később Thomas átkelt a kapuboltozatot eltömítő törmelékhalmon. Akárcsak Guy, ő sem viselt kardot, és a Grált sem hozta magával. Viselte ugyanakkor láncingét, amely mostanra rozsdásodni kezdett, peremei felszakadoztak, fémszemeit eltömítette a sár és a kosz. Thomas kurta szakállt viselt, minthogy rég elveszítette borotváját, ami komor és elszánt megjelenést kölcsönzött neki.

– Thomas – köszöntötte Guy kurta főhajtással –, rokonom! Thomas elnézett Guy mellett, a három pap felé, aki tisztos távolból figyelte őket.

– Amikor legutóbb papok jöttek ide, kiközösítettek – jegyezte meg keserűen.

– Amit az egyház tesz – emlékeztette Guy –, az bármikor visszavonható. Hol találtál rá?

Egy pillanatra úgy tűnt, mintha Thomas nem akarna válaszolni, azután megvonta a vállát.

– A vihar szívében – felelte –, a villámok fényénél. Guy Vexille mosolyogva fogadta a kitérő választ.

– És én még azt sem tudtam, hogy nálad van. Vagy talán csak szemfényvesztés az egész? Kitettél egy aranyserleget a sánkra, mi pedig alig vártuk, hogy láthassuk? Vagy tévednék? Bizonyítsd be, Thomas!

– Nem tehetem.

– Akkor legalább mutasd meg! – fogta könyörgőre Guy.

– Miért tenném?

– Mert a Mennyei Királysága múlik ezen.

Thomas látható gúnnyal fogadta a választ, azután érdeklődő pillantást vetett unokafivérére.

- Előbb árulj el valamit!
- Ha tehetem...
- Ki volt az a magas, sebhelyes férfi, akit megöltem a malomnál?

Guy Vexille értetlenül ráncolta a homlokát a különös kérdés hallatán, de nem látott benne csapdát, és mivel el akarta nyerni Thomas bizalmát, őszintén válaszolt.

– Charles Bessieres – felelte óvatosan –, és ő volt Bessieres bíboros fivére. Miért kérded?

– Mert remekül harcolt – hazudta Thomas.

– Ez minden?

– Remekül harcolt, és kis híján elragadta tőlem a Grált – színezte tovább Thomas a történetet. – Csak eltűnődtem rajta, ki lehetett. – Megvonta a vállát, és magában lázasan gondolkodott azon, hogyan kerülhetett Bessieres bíboros fivéréhez a Grál.

– Nem volt rá méltó, hogy megszerezze – jegyezte meg Guy Vexille.

– Én talán az vagyok? – akarta tudni Thomas. Guy elengedte füle mellett a dacos kérdést.

– Mutasd meg! – könyörgött. – Az Isten szerelmére, Thomas, mutasd meg nekem!

Thomas vonakodott, azután elfordult és felemelte a kezét, mire Sir Guillaume, tetőtől talpig páncélba öltözve és kivont karddal, előlépett a várból, az oldalán Genevieve-vel. A lány hordozta a Grált, és egy borostömlőt viselt az övére tűzve.

– Ne gyere túl közel! – figyelmeztette Thomas, azután visszafordult Guyhoz. – Emlékszel még Sir Guillaume d'Evêque-re? Ő is bosszút esküdött ellened.

– Békével jöttem – emlékeztetett Guy, azután kurtán odabiccentett Sir Guillaume-nak, aki válasz gyanánt kiköpött maga elé a kövezetre. Guy ügyet sem vetett utálkozására, ehelyett leplezetlenül a serlegre meredt.

Éteri, varázslatos szépséget látott maga előtt; a vert csipke finomságával vetekedő filigránt. Egy mennyei aranyserleget, amely oly távol esett e kiégett, füsttől bűzlő várostól és a patkányok kikezdte tetemektől, hogy Guy egy pillanatig sem kételkedett a valódiságában. A keresztény világ legáhíttabb kincsét látta, magát a mennyország kulcsát, és Guy végtelen csodálatában kis híján térdre borult előtte.

Genevieve leemelte a gyöngyökkel díszített fedelet, és az aranykelyhet Thomas felé nyújtotta. A vaskos, zöld üvegkupa kicsusszant aranyfiligrán bölcsőjéből, és Thomas áhítattal tartotta a magasba.

– Ez itt az igazi Grál, Guy – mondta. – Az aranykehely csupán a tartója, de ez itt maga a Grál.

Guy mohó pillantást vetett rá, de moccani sem mert. Sir Guillaume csupán az indokra várt, hogy felemelje a kardját és lecsapjon vele. Guy biztosan tudta azt is, hogy ijászok rejtőznek az öregtorony valamennyi lőrése mögött, ezért nem szólt egy szót sem, amint Thomas elvette a borostömlőt Genevieve övéről, és kitöltött némi bort a serlegbe.

– Látod? – kérdezte Thomas, és Guy csakugyan látta: a zöld üveg elsötétedett a bortól, ám ugyanakkor addig nem látott aranyfényben izzott fel. Thomas hanyag mozdulattal félredobta a tömlőt, azután unokafivére láttára megemelte

és kiitta a serleget.

– „*Hie est enim sanguis meus*” – idézte Thomas Krisztus szavait. „Ez az én vérem.” Azután odanyújtotta a serleget Genevieve-nek, aki visszavonult vele a várba, a nyomában Sir Guillaume-mal. – Egy eretnek ivott a Grálból – mosolyodott el gúnyosan Thomas –, és még ennél is nagyobb szörnyűségek következnek.

– Szörnyűségek? – kérdezte Guy értetlenül.

– Kitésszük a kapuboltozatra – bólintott Thomas. – És amikor az ágyútok lerombolja a bástyát, a Grál is odavész vele. Nem lesz egyebed, csak néhány elgörbült aranyad és pár üvegcsereped.

Guy Vexille elmosolyodott.

– A Grált nem lehet elpusztítani, Thomas.

– Akkor hát nincs mitől tartanod. – Thomas indulatosan elfordult.

– Thomas! Thomas, könyörgök! – kiáltott utána Guy. – Hallgass meg!

Thomas legszívesebben otthagya volna, de vonakodva visszafordult, amint kihallotta a hamisítatlan kétségbeesést unokafivére hangjából. Egy lelkiekben összetört embert látott maga előtt, és ugyan mit árthatott neki, ha tovább hallgatta? Nem jelentett rá nézve fenyegetést. Ha az ostrom folytatódik, a Grál mindenképp megsemmisül. Engednie kell rokonának, hogy megtegye a maga ajánlatát, még ha nem is fogja megkönnyíteni a dolgát.

– Miért hallgatnám meg azt – tette fel a kérdést –, aki megölte az apámat? Aki megölte az asszonyomat?

– Hallgasd hát meg Isten egyik gyermekét! – esengett Guy.

Thomas kis híján felnevetett, de nem mozdult. Guy mély lélegzetet vett, gondosan átgondolta mondanivalóját. Felkémlelt az égboltra, ahol az alacsonyan gyülekező felhők újabb záporral fenyegettek.

– A világon úrrá lett a gonoszság – kezdte –, az egyház romlottá vált, és az ördög zavartalanul végezheti a munkáját. A Grál birtokában változtathatunk mindezen. Az egyház megtisztulhat, egy új keresztes hadjárat kiűzheti a gonoszt a világból. Elhozhatja a földre a Mennyek Királyságát.

– Mindeddig az égboltot kémlelte, most azonban Thomas szemébe nézett. – Semmit sem állítok ennyire, Thomas.

– Ezért kellett az apámnak meghalnia? Guy komoran bólintott.

– Bárcsak ne így történt volna, de elrejtette a Grált. Isten ellensége volt.

Thomas gyűlölte Guyt ezért, jobban gyűlölte őt, mint valaha, s bár unokafivére józan és tárgyilagos hangot ütött meg, az ő hangja elfojtott érzelmekkel telt meg.

– Mondd csak – kérdezte –, mit akarsz még tőlem?

– A barátságod – felelte Guy.

– A barátságom!

– Berat grófja gonosz ember – magyarázta Vexille. – Üresfejű, nemtörődöm paraszt, aki ügyet sem vet Istenre. Ha kiviszed az embereidet a várból, én ellene fordulok. Napnyugtára, Thomas, te és én uralkodunk ezen a helyen, holnap pedig visszatérünk Berat-ba, felfedjük a Grált, és magunkhoz hívjuk Isten minden hívét. – Guy elhallgatott, Thomas dermedt arcát vizsgálta, hogy mit váltanak ki a

szavai. – Tarts velem északra! – folytatta. – Párizs a következő állomás. Megszabadítjuk magunkat attól az ostoba Valois királytól. Miénk lesz az egész világ, Thomas, és megnyithatjuk az Úr szeretete előtt. Gondold csak el, Thomas! Az Úr kegyelme és szépsége itatja majd át a világunkat. Nem lesz többé bánat, sem bűn, csak Isten harmóniája egy békés világban.

Thomas úgy tett, mintha elgondolkodna ezen, azután összevonta a szemöldökét.

– Megtámadom veled Joscelynt – bólintott rá az ajánlatra –, de mielőtt északnak indulnánk, szeretnék beszélni Planchard apáttal.

– Az apáttal? – Guy nem tudta leplezni meglepetését. – Miért?

– Mert ő jó ember – felelte Thomas –, és megbízom a tanácsaiban.

Guy bólintott.

– Akkor érte küldetek. Holnapra ő is itt lesz.

Thomas olyan indulatot érzett, hogy a puszta öklével képes lett volna rárontani Guyra, de az utolsó pillanatban sikerült erőt vennie magán.

– Holnapra ide tudod hozatni? – kérdezte.

– Ha ő is jönni akar...

– Nincs sok választása, nem igaz? – tört fel a harag Thomasból. – Meghalt, rokon, és te ölted meg. Ott voltam, ott rejtőztem a csontkamrában. Kihallgattalak! – Guy előbb döbrentek, azután ingerültnek tűnt, de nem felelt. – Úgy füllentesz, akár egy gyerek – gúnyolódott Thomas. – Képes vagy hazudni egy jó ember haláláról? Akkor képes vagy

hazudni bármiben. – Elfordult és útnak eredt.

– Thomas! – kiáltott utána Guy. Thomas visszafordult.

– A Grált akarod, rokon? Akkor küzdj meg érte! Vagy küzdjünk meg csak mi ketten? Te és a kardod ellenem és a fegyverem ellen.

– A fegyvered ellen? – kérdezte Guy.

– A Grál ellen – felelte Thomas kurtán, és unokafivére tiltakozásával dacolva visszatért a toronyba.

– Mit kínált? – érdeklődött Sir Guillaume.

– A föld minden királyságát – felelte Thomas. Sir Guillaume gyanakodva húzta fel az orrát.

– Csak egy szentfazéktól telik ki ilyen válasz. Thomas elmosolyodott.

– Az ördög becsalta Krisztust a vadonba, és felajánlotta a föld minden királyságát, ha felhagy a küldetésével.

– Kapnia kellett volna az ajánlaton – vélte Sir Guillaume –, és megkímélte volna magát egy sor szenvedéstől. Akkor most nem mehetünk el?

– Nem, hacsak ki nem rohanunk.

– És a váltságdíj? – kérdezte Sir Guillaume reménykedve.

– Azt elfelejtettem megkérdezni.

– Nem sok istenverte hasznodat venni – csattant fel Sir Guillaume angolul, azután visszaváltott franciára, és a hangja eltelt elégedettséggel. – De legalább nálunk van a Grál, nem igaz? Az is valami!

– Úgy gondolod? – kérdezte Genevieve.

A két férfi egyként fordult felé. A felső csarnokban voltak, amelyet az asztal és a székek kivételével minden bútórától megfosztottak, hogy azokkal is a lenti torlaszt erősítsék.

Nem maradt meg más, csak a nagy vasalt láda, benne a helyőrség pénzével, amely a fosztogatással telt hónapok után nem volt kevés. Genevieve ezen a ládán ült, kezében tartotta a gyönyörűen aranyló és a zöld üvegekupát magába foglaló Grált, de a fadobozt is, amelyet Thomas hozott el a Szent Szeverin-apátságból. Kiemelte az üveget az aranyfészekből, hogy a dobozba helyezze. A fedél nem záródott le, a túlságosan széles tál nem engedte. A doboz, bármilyen célra is készült, sosem fogadta magába ezt a Grált.

– Csakugyan nálunk van a Grál? – kérdezte, Thomas és Sir Guillaume pedig meredten nézte, amint újra bemutatta, hogy a kehely sosem férhetett el a fadobozban.

– Semmi kétség – felelte Sir Guillaume ellentmondást nem tűrően.

Thomas odalépett Genevieve-hez, elvette az üveget, és két kezében forgatta.

– Ha apámnál volt a serleg – tűnődött el –, hogyan kerülhetett Bessières bíboros testvéréhez?

– Kihez? – értetlenkedett Sir Guillaume.

Thomas a zöld üvegre meredt. Hallotta, hogy a genuiai székesegyházban mutogatott Grál is zöld üvegből készült, mégsem hisz senki a valódiságában. Vajon ez ugyanaz a darab? Vagy egy másik hamisítvány?

– A férfi, akitől elvettem – fűzte tovább a gondolatot Thomas –, Bessières bíboros fivére volt, és ha már megszerezte a Grált, ugyan mit keresett volna Castillon d'Arbizonban? Rég elvihette volna Párizsba vagy Avignonba.

– Szentséges Krisztus a keresztfán! – nyögött fel Sir Guillaume. – Azt akarod mondani, hogy nem valódi?

– Csak egyféleképpen deríthetjük ki. – Thomas magasra tartotta a kupát. Látta a parányi aranypettyeket az üvegen, és arra gondolt, hogy gyönyörű dolog, kivételes és páratlan, ősrégi és értékes, de vajon valódi-e? Azután még magasabbra emelte, egy hosszú pillanatra mozdulatlaná merevedett, majd leejtette a tálat a kemény fapadlóra.

Ahol a zöld üveg ezernyi apró darabra tört szét.

– Jézus Krisztus! – hebegte Sir Guillaume. – Szentséges Megváltó Atyaúrsten!

Másnap reggel, miután a tüzek felégették Castillon d'Arbizon tekintélyes részét, meghaltak az első emberek. Többen már éjszaka kiszenvédtek, mások csak virradatkor, és a papok lázas igyekezettel hordozták a megszentelt ostyát házról házra, hogy feladják az utolsó kenetet. A gyászoló családok jajveszékelése még Joscelynt is felébresztette, aki ráfordult fegyvernökére, hogy menjen és vessen véget a zajongásnak. Ám a fegyvernök, aki Joscelyn szobájának sarkában, a földön aludt, egész testében reszketett és veritékezett, arcára gonosz küllemű, sötét dudorok nőttek, amelyek láttán Joscelyn önkéntelenül megborzongott.

– Kifelé! Kifelé! Jesszusom! Te összeszartad magad! Takarodj innen! – Joscelyn felöltözött, magára húzta nadrágját, vászoningét és bőrkabátját. – Te nem vagy beteg, ugye? – kérdezte a lányt, akivel megosztotta ágyát.
– Nem, nagyuram.

- Akkor hozz nekem sonkát és kenyeret, meg forralt bort!
- Forralt bort?
- Szolgálólány vagy, nem? Akkor hát, szolgálj, azután takarítsd fel azt a mocskot. – A fegyvernök szalmaágyára mutatott, azután felrángatta a csizmáját, és eltűnődött, miért nem az ágyúra ébredt, amelyet máskor már az első kakaskukorékolásra elsütöttek. Az ágyú torkában éjszaka megkötött az agyag, és Signor Gioberti azt vallotta, hogy a hajnali lövés okozza a legnagyobb károkat. Ma reggel mégsem nyitott tüzet. Joscelyn házának utca felőli szobájába lépett, ahol elkurjantotta a tüzér nevét.
- Beteg. – Guy Vexille válaszolt a kiáltására. A szoba sarkában ücsörgött, a kését fente, és láthatóan Joscelynre várt.
- Járvány tört ki.
- Joscelyn felcsatolta fegyverövét.
- Gioberti beteg?
- Guy Vexille eltette a kését.
- Sokat hány, nagyuram, és izzad. Kelések nőttek a hónaljára és az ágyékára.
- Az emberei csak el tudják sütni azt a nyavalyás ágyút, nem?
- Ők is megbetegedtek.
- Joscelyn dermedten nézte Vexille-t, próbálta megemészteni a hallottakat.
- Az ágyúsok megbetegedtek?
- A fél város megbetegedett. – Vexille megmosakodott, tiszta fekete ruhát öltött, és gondosan beolajozta hosszú, hollófekete haját, hogy az hozzátapadjon keskeny

koponyájához. – Hallottam a dögvészcőről – tette hozzá –, de nem hittem benne. Hibáztam, Isten bocsássa meg!

– Dögvész? – Joscelyn kezdett megrémülni.

– Isten megbüntet bennünket – felelte nyugodt hangon Vexille –, nem szab gátat az ördög mesterkedésének, és ennél világosabb égi jelet nem is remélhetünk. Még ma meg kell ostromolnunk a várat, nagyuram, hogy visszaszerezzük a Grált, és véget vessünk a ragálynak.

– Ragálynak? – ráncolta a homlokát Joscelyn, azután félénk kopogtatás hallatszott, és Joscelyn remélte, hogy a szolgálólány tért vissza a reggelijével. – Gyere be, a pokolba is! – kiáltotta, ám a lány helyett Medous atya bukkant fel, aki rémültnek és nyugtalannak tűnt.

A pap letérdelt Joscelyn előtt.

– Az emberek meghalnak, nagyuram – könyörgött.

– Az ég szerelmére, mit tehetnék én ez ellen? – csattant fel Joscelyn.

– Foglaljuk el a várat! – felelt a pap helyett Vexille. Joscelyn ügyet sem vetett rá, egyenesen a papra meredt.

– Meghalnak? – kérdezte reményvesztett hangon. Medous atya bólintott. Könnyek peregtek végig az arcán.

– A döghalál, nagyuram – nyögött fel. – Izzadnak, hányanak, kiürítik a beleiket, fekete keléseket növesztenek, és kiszervenvednek.

– Meghalnak? – kérdezte újra Joscelyn.

– Galat Lorret meghalt, a felesége beteg. A háziasszonyom is elkapta a kórt. – Újabb könnyek buggyantak elő Medous atya szeméből. – A ragály a levegőben van. – Felnézett Joscelyn üres, kerek arcára, mintha hűbérura bármit is

tehetne.

– A levegőben van – ismételte kétségbeesetten –, és orvosok kellene, nagyuram, de csak kegyelmed parancsolhatja őket ide Berat-ból.

Joscelyn ellépett a térdepelő paptól, kisietett az utcára, és két fegyveresét látta a fogadó ajtajában, felduzzadt és verítéktől fénylő arccal. A katonák eltompult tekintettel meredtek rá, ő pedig elfordult, hallgatta a sikoltozást és jajveszékést, amint az anyák tehetetlenül nézték gyermekük szenvedéseit. Az előző napi tüzek füstje vékonyan sodródott a nyirkos reggelben, és mintha mindent elborított volna a korom. Joscelyn megborzongott, azután meglátta a még egészséges Sir Henri Courtois-t, amint kilépett a Szent Callic-templomból, és szinte rohant, hogy megkönnyebbülten magához ölelje az öreg katonát.

– Tudja, mi történik itt? – kérdezte tőle.

– A döghalál, nagyuram.

– Akkor csakugyan a levegőben van? – idézte fel Joscelyn, amit Medous atyától hallott.

– Nem tudnám megmondani – felelte Sir Henri fáradt sóhajjal –, csak azt tudom, hogy húsznál is többen kapták el, közülük hárman máris meghaltak. Robbie Douglas is megbetegedett. Kegyelmedet akarná látni, nagyuram. Könyörög azért, hogy találjon neki egy doktort.

Joscelyn eleresztette a füle mellett a kérést, ehelyett beleszimatolt a levegőbe. Kiérezte a füst fojtogató maradékát, a hányás, a veríték és az ürülék nehéz bűzét. Ugyanazt érezte, mint bármely más városban: a hétköznapi szagokat, ám azok most mégis fenyegetőnek tűntek.

– Mi lesz most? – kérdezte kétségbeesetten.

– A betegeknek segítség kell – felelte Sir Henri. – Doktorok kellene. – És sírásók, tette hozzá gondolatban.

– A levegőben van – mormolta tehetetlenül Joscelyn. A bűz megsűrűsödött, az érzékszerveit ostromolta, őt fenyegette, és Joscelyn kezdett páni rémületbe esni. Meg tudott küzdeni egy férfival, akár egy egész hadsereggel is, de nem ezzel a néma, alattomos ragállyal. – Elmegyünk – döntötte el a kérdést. – Aki nem kapta el a kórságot, azonnal útnak indul. Azonnal!

– Elmegyünk? – Sir Henri döbbenten hallotta a parancsot.

– Elmegyünk! – felelte Joscelyn határozottan. – Hátrahagyjuk a betegeket. Adja ki a parancsot, hogy mindenki nyergeljen fel.

– De hát Robbie Douglas látni kívánja! – kiáltott fel Sir Henri. Joscelyn Robbie hűbéruraként tartozott annyival, hogy gondoskodjon róla, Joscelynnel azonban esze ágában sem volt beteglátogatónak menni. A fertőzöttek gondoskodjanak csak saját magukról, ő addig megment a borzalomtól mindenkit, akit még lehet.

Egy órán belül elindultak. A lovasok vágtában hagyták el a várost; elmenekültek a ragály elől, és Berat várának biztonsága felé tartottak. Joscelyn szinte valamennyi, lovagoktól és fegyveresektől elhagyatott számszerijasa követte őket, akárcsak a városiak, akik hátrahagyták otthonaikat, hogy menedéket keressenek a dögvész elől. Vexille embereinek tekintélyes része is eltűnt, ahogyan azok az itáliai ágyúsok is, akiket szerencsésen elkerült a ragály. Nem törődtek a Tűzköpővel, elvették a betegeket

lovait, és elmenekültek. Joscelyn egészséges emberei közül egyedül Sir Henri maradt hátra. Öregkorára már nem rettegett a haláltól, és emberei, akik oly sok éven át hűségesen szolgálták, magatehetetlenül vergődtek gyötrelmeik között. Nem tudta, mit tehetne értük, de amit megtehetett, azt meg is tette.

Guy Vexille a Szent Callic-templomba ment, és kipanancsolta az asszonyokat, akik a szent és Szűz Mária szobra előtt imádkoztak. Egyedül akart maradni Istennel, s bár meggyőződéssel hitte, hogy a templom egy velejéig romlott egyház hitének ad otthont, mégis letérdepelt Krisztus elgyötört teste elé, amelyet az oltár fölé függesztettek. A festett vér előbuggyant a rettenetes sebekből, és Guy ezeket bámulta, ügyet sem vetve a pókhálóra, amely a Megváltó testének lándzsával ütött sebe és kinyújtott bal karja között feszült.

– Megbüntetsz bennünket – fohászzkodott fennhangon –, elítélsz bennünket, de ha meglesz a te akaratod, megkíméled az életünket. – De mi lehet az Úr akarata? Kétségek gyötörték, és térdelve előre-hátra ringott, miközben a választ kutatta. – Mondd hát – nézett fel esdekelve a megfeszített alakra –, mondd hát el, mit kell tennem!

Pedig már tudta: meg kell szereznie a Grált, és szabadon kell engednie az erejét. Mégis remélte, hogy a templom félhomályában, a felhők között trónoló Isten festett képmása alatt megvilágosodik. És csakugyan így történt, bár nem abban a formában, ahogyan várta. Azt remélte, egy hang szól hozzá a sötétben, és isteni parancs biztatja

cselekvésre, am helyett csoszogást hallott a templom hajójában, és amikor felnézett, az embereit látta, akik mellette maradtak és elkerülték a betegséget. Most eljöttek, hogy vele együtt imádkozzanak. Egyenként érkeztek, amint híret vették, hogy az oltárnál könyörög, letérdepeltek mögötte, és Guy tudta, hogy ezeket a harcosokat senki sem győzheti le. Eljött az ideje, hogy megszerezze a Grált.

Kiküldte féltucatnyi emberét a városba, hogy szedjenek össze minden katonát, minden számszeríjast, minden lovagot és fegyverest, aki csak járni tud.

– Fegyverkezzetek fel – parancsolta –, és egy órán belül találkozzunk az ágyúnál!

Visszatért a szállására, kirekesztette fejéből a haldoklók és családtagjaik jajveszékelését. Szolgáját leverte lábáról a betegség, ám a háziak egyik fia még nem kapta el a ragályt. Guy megparancsolta, hogy segítsen neki az előkészületeknél.

Először is felöltötte bőrnadrágját és bőrujjasát. Mindkét ruhadarabot szorosra szabták, így Vexille-nek mozdulatlanul kellett állnia, amíg a fiú otromba mozdulatokkal megkötötte az ujjas zsinórait. Ezután maréknyi fagyút vett, és bedörzsölte vele a bőrt, hogy kellően síkos legyen, és megkönnyítse a vértázat felvételét. Vexille rövid sodronyinet viselt bőrujjasa felett, ami megerősítette a mellkasa, a hasa és az ágyéka védelmét, noha további kenést igényelt. Azután, egyik darabot a másik után, a fiú felszijazta rá vértázatának különféle darabjait is. Először a lekerekített páncéllemezeket,

amelyek a combjait burkolták be, majd a fiú ezek alá szíjazta fel a lábszárvértet, amely térdtől egészen bokáig ért. Vexille térdét külön fémtárcsa védte, míg a lábfejét a fémllemez borított csizma, amelyet csatokkal rögzítettek a lábszárvérthez. A derekára rövid bőrszoknya került, rajta a szegecsekkel felerősített szögletes páncélok, s miután ezt beállította, Vexille helyére tette a nyakvédőt, és megvárta, amíg a fiú hátul összecsatolja a két bőrszíjat. Ezután segítője nyögve átemelte a súlyos mell- és hátvértet a férfi feje fölé. A két jókora páncéllemezt rövid bőrszíjak kapcsolták össze, amelyek a vállon nyugodtak, míg oldalt további kapcsok gondoskodtak arról, hogy a fémllemez ne mozdulhassanak el. Ezután következtek a felkar- és alkarvérték, majd a vállat beborító páncélok, és a két további fémtárcsa, amely a könyököt oltalmazta. Miközben a fiú verítékezve dolgozott, Vexille megmozgatta a karját, és megbizonyosodott arról, hogy a szíjakat nem fűzték túl szorosra, tudja majd forgatni a kardot. A bőrből készült páncélkesztyűt egymást átlapoló, pikkelyekre emlékeztető acéllemezek borították, és csak utána került fel a fegyveröv, rajta a nehéz, fekete hüvellyel, amelyben a Kölnben készült drága kard lapult.

A penge hossza elérte a teljes rőföt, vagyis meghaladta a kinyújtott férfikar hosszát, ugyanakkor csalókan vékonynak és törékenynek tűnt, pedig az erős középső borda megfelelő tartást adott a hosszú acélnek, és halálos szúrófegyverré tette a kardot. A legtöbb katona élein megfent kardot forgatott, amelyek könnyedén kicsorbultak a páncélok, Vexille azonban tökélyre fejlesztette a

szűrőkard használatát: amelynek lényege az volt, hogy mindig a vértzet illesztéseit kellett megkeresni a penge hegyével. A markolatot juharfával burkolták, a gomb és keresztvas acélból készült. A kard nem viselt magán semmilyen dísz: se aranyozást, se feliratot, se ezüstberakást. Megmaradt egy szakavatott mester szerszámának; gyilkos fegyvernek, amely remekül illett a mai nap szent küldetéséhez.

– Uram? – szólalt meg a fiú kérdően és idegesen, amint felé nyújtotta a keskeny szemrésekkel ellátott nagy tornasisakot.

– Nem azt – rázta a fejét Vexille. Megmutatta, mit akar. A tornasisak erősen korlátozta a látómezőt, és Vexille idővel megtanulta, hogy a közelharcban komoly hátrányára van, ha nem látja az oldalról közelítő ellenséget. Ha íjászokkal harcolt, a rostély nélkül komoly kockázatot vállalt, de így legalább láthatta őket, ezért most áthúzta a fején a sodronyfonatú nyakvértet, amely megvédte a nyakszirtjét és a fülét, majd elvette a fiútól az egyszerű sisakot, a *bascinet-t*, amelynek sem pereme, sem rostély nem korlátozta a látását. – Eridj és gondoskodj a családotról! – küldte el a fiút, majd felkapta pajzsát, amelynek fűzfa deszkáit keményített bőrrel borították be, arra pedig a Vexille-ek címerét, a Grált tartó griffet festették. Nem viselt talizmánt, se másmilyen amulettet. Kevesen indultak csatába ezek nélkül, lett légyen szó akár egy hölgy sáljáról, akár egy megszentelt ékszerről, Guy Vexille azonban csak egyetlen talizmánban bízott: a Grálban.

És most elindult, hogy megszerezze.

Elsőként a *coredorok* egyike kapta el a betegséget, majd másnap hajnalra már húsznál is több férfi és asszony hányt, verítékezett és reszketett. Jake is közéjük tartozott. A kancsal íjász az udvar egyik félreeső sarkába vonszolta magát, maga mellé támasztotta íját, és egy marokra való nyilat szórt az ölébe, úgy szenvedett. Thomas megpróbálta rávenni, hogy menjen be a várba, de Jake nem engedett.

– Itt maradok – erősködött. – A szabad levegőn akarok meghalni.

– Nem fogsz meghalni – biztatta Thomas. – A mennybe nem fogadnak be, az ördögnek meg nincs szüksége vetélytársra. – A halovány tréfa nem csalt mosolyt Jake arcára, amelyet fokozatosan sötétedő kis vörös duzzanatok borítottak el. Az íjásznak le kellett vetnie a nadrágját, miután már nem tudta visszatartani belei tartalmát, és csak annyit engedett meg Thomasnak, hogy friss szalmát hozzon az istálló romjai közül.

Philin fia szintén megbetegedett. Arcán rózsaszín pettyek jelentek meg, és egész testét a hideg rázta. A kórság látszólag a semmiből támadt, bár Thomas gyanította, hogy ugyanaz a keleti szél hozta, amelyik elterjesztette a városban tomboló tüzeket, még az eső előtt. Planchard előre figyelmeztette a Lombardiából érkező döghalálra, ami meg is érkezett, és Thomas vajmi keveset tehetett ellene.

– Találnunk kell egy papot – sóhajtott fel Philin.

– Egy doktort inkább – mondta Thomas, noha egyet sem ismert, és nem tudta, hogyan hozathatna bárkit a várba.

még ha ismerne is.

– Egy papot – erősködött Philin. – Ha egy gyermek megérinthesi a megszentelt ostyát, meggyógyul minden bajából. Az ostya gyógyír minden bajra. Hadd keressek egy papot!

Thomas ekkor döbbsent rá, hogy az ágyú tegnap óta nem tüzelt, és a számszeríjak lövedékei sem csapódtak a vár sáncainak, ezért kiengedte Philint a romos kapun, hogy felkutassa Medous atyát vagy egy másik papot a városból. Nem számított rá, hogy valaha is viszontlátja a *coredort*, Philin azonban már fél óra múltán visszatért, hogy azt jelentse, a városban éppen úgy tombol a ragály, Medous atyának pedig épp elég a dolga ahhoz, hogy ne maradjon ideje az ellenséges helyőrségre.

– Láttam egy haldokló asszonyt az utcán – borzongott meg Philin –, aki csak feküdt, vicsorgó foggal.

– Medous atya adott az ostyából?

Philin megmutatta neki a vaskos, kiszikkadt karéjt, azután odavitte a kenyeret fiának, aki a betegek java részével együtt a felső csarnokban feküdt. Egy asszony a férje mellett zokogott, amiért az nem vehette magához az utolsó kenetet, ezért, csak hogy megvigasztalja őt és reményt plántáljon a betegekbe, Genevieve körbehordozta az aranykelyhet, hozzáértette a fertőzöttek kezéhez, és mindenkinek azt mondta, hogy az csodát fog tenni.

– El is kelne egy istenverte csoda – morogta Sir Guillaume Thomasnak. – Mi az ördög ez? – Mindketten felkapaszkodtak a toronyba, ahol már nem fenyegették őket a számszeríjasok, és letekintettek az elhagyott ágyúra.

- Itáliában kitört egy járvány – felelte Thomas –, az érhető el idáig.
- Jézus Krisztus! – hördült fel Sir Guillaume. – Mégis miféle járvány?
- Isten tudja – vont vállat Thomas. – Halálos. – Egy pillanatra belenyilallt, hogy a dögvész talán Isten büntetése, amiért összetörte a Grál zöld üvegkelyhét, azután visszaemlékezett rá, hogy Planchard már azelőtt figyelmeztette a ragályra. Figyelte, ahogyan egy véres lepelbe bugyolált férfialak jelenik meg a főutcán, majd elvágódik a kövezeten. A férfi mozdulatlanul feküdt, mintha máris halotti leple alatt lenne.
- Isten szent nevére, mi történik itt? – vetett keresztet Sir Guillaume. – Láttál valaha is ehhez hasonlót?
- Ez Isten haragja – felelte Thomas –, amely bennünket büntet.
- Miért?
- Amiért élünk. – Jajveszékelés szűrődött fel a városból, és Thomas látta, ahogyan az emberek elmenekülnek a döghalál elől. Minden javukat talicskákra és kézikocsikra hányták, hogy elhaladjanak az ágyú mellett, a nyugati kapun át elhagyják a várost, átkeljenek a hídon és elinduljanak nyugat felé.
- Imádkozzunk a hőésért – vetette fel Sir Guillaume. – Egyszer azt hallottam, a hó segít gátat vetni a ragálynak. Bár nem tudom, hogyan.
- Errefelé nem havazik – jegyezte meg Thomas. Csatlakozott hozzájuk Genevieve is, aki kezében még mindig az aranykelyhet szorongatta.

- Raktam a tűzre – mondta. – Az mintha segítene.
- Segítene?
- A betegeknek – magyarázta. – Szeretik a meleget. Hatalmas tüzet raktam. – A vártorony oldalának szellőzőnyílására és az onnan előgomolygó füstre mutatott. Thomas átkarolta a vállát, és az arcán árulkodó piros pettyek után kutatott, de a lány arca éppoly tisztának tűnt, mint mindig. Némán figyelték a tömeget, amint átaraszolt a hídon, és nyugat felé hömpölygött, majd észrevették, hogy megmaradt fegyveresei élén Joscelyn is északnak veszi az irányt. Berat új grófja vissza se nézett, csak vágózott, mintha az ördög lihegne a sarkában.
- És talán így is van, gondolta Thomas, miközben unokafivérét kereste a távozó lovasok között, de semerre sem látta. Lehet, hogy Guy is elkapta a ragályt?
- Vége lenne az ostromnak? – tűnődött hangosan Sir Guillaume.
- Csak ha az unokafivérem is odaveszett – rázta a fejét Thomas.
- Hány íjászunk maradt?
- Tizenkettő, aki még fel tudja ajsani az íjat – válaszolt Thomas. – Fegyveresek?
- Tizenöten. – Sir Guillaume elfintorodott. Egyedül az nyújtott neki vigaszt, hogy a helyőrségből senki sem próbált elmenekülni, bár bizonyára sokan tették volna, ha nincsenek ennyire elvágva a baráti csapatoktól. A *coredorok* némelyike kereket oldott, amint Philintől megtudta, hogy már nem kell tartani az ostromlótól, de

Thomas nem bánta. – Akkor most, mihez kezdünk? – tette fel a kérdést Sir Guillaume.

– Itt maradunk, amíg a betegek felépülnek – felelte Thomas.

– Vagy meghalnak – tette hozzá. – Azután mi is elmegyünk.

– Nem hagyhatta, hogy a Jake-hez hasonlók egyedül szenvedjenek. A legkevesebb, amit megtehet, hogy mellettük marad, amikor útra kelnek a menny vagy a pokol felé.

Azután már látta, hogy gyorsabban jutnak át a túlvilágra, mint gondolta volna. A főutca aljában fegyveresek gyűltek össze. Kardokat, szekercéket és pajzsokat hordoztak, felbukkanásuk pedig csak egy valamit jelenthetett.

– A Grált akarják.

– Jézus Krisztus, hát add nekik oda! – javasolta buzgón Sir Guillaume. – Add nekik minden egyes darabját!

– Azzal talán megelégednének?

– Nem – ismerte el Sir Guillaume. Thomas áthajolt a mellvéden.

– Íjászok! – kiáltotta, azután elrohant, hogy felöltse a láncvértjét, felkösse a kardját, összeszedje az íját és a nyíltáskáját.

Az ostrom még nem ért véget.

Harminchárom lovas és fegyveres közeledett az utcán. Az élen haladó tizenkettő, köztük Guy Vexille, jókora pajzsot hordozott, amelyek megvédehették a számszeríjasokat, noha ezek csak hatan maradtak. Guy parancsára mintegy tízlépésnyi távolságból követték

társaikat, így jókora, embernél is magasabb pajzsok védtek a fegyvereseket.

Lassan araszoltak előre, igyekeztek szorosra zárni az alakzatot és megmaradni a vaskos, nehéz állópajzsok mögött, amelyeket úgy toltak maguk előtt a kövezeten, hogy egyetlen nyíl se férközhessen alájuk. Guy Vexille minden pillanatban várta a fába csapódó nyilak tompa kongását, azután ráébredt, hogy Thomas vagy elveszítette az íjászait, vagy ami még valószínűbb, kivárja a pillanatot, amikor elhajtják a pajzsokat.

Áthatoltak a városon, a halottak és haldoklók városán, a füsttől és szennytől bűzlő házak közt. Egy férfi holtan feküdt a kövezeten, leplébe burkolózva, ők pedig félrerúgták és tovább törtek előre. A második sorban haladók feltartották pajzsukat, hogy megvédjék társaikat a vártoronyból kilőtt nyilaktól, ám az íjások továbbra sem mutatkoztak. Guy azon tűnődött, hogy a várban talán már mindenki meghalt. Elképzelte, amint bebarangolja a kihalt termeket, akár egy igazi Grál-lovag, és megborzongott örömeiben, hogy nemsokára kezében tarthatja a szent ereklyét. A csapat átvágott a várkapu előtti kis téren, és amint átkelt a Tűzköpő által ledöntött törmelékek halmain, Guy emlékeztette embereit, hogy zárjanak minél szorosabban össze, és fedjék le egymás pajzsait.

– Krisztus a bajtársunk – biztatta őket. – Isten velünk van. Nem veszíthetünk.

Nem hallatszott más, csak az asszonyok és gyermekek sírása a város felől, az álló pajzsok csikorgása és a páncélos lábak csörgése. Guy Vexille óvatosan félretolta

az egyik pajzsot, és kikémlelt a várudvaron terpeszkedő hevenyészett torlaszra, egyszersmind meglátta a toronyba vezető lépcsőn felsorakozott ijászokat is. Egyikük most felhúzta fegyverét, ezért Guy sietve összezárta a pajzsok részét. A nyíl belecsapódott a pajzsba, hátravetette, és Guy döbbenten érzékelte a nyíl erejét, majd még inkább megdöbben, amikor felnézett és azt látta, hogy az acélhegy jó tenyéryi hosszan kibukkant a közönséges pajzsnál kétszerte vastagabb fűzfa deszka mögül. Újabb nyilak fúródtak a pajzsokba, hangjuk ütemtelen dobverésre emlékeztetett, és a nagy állópajzsok belerázkódtak a támadásba. Egy férfi keservesen káromkodott, amint arcát felsebezte a fát átjáró acélhegy, Guy azonban tovább biztatta embereit.

– Maradjatok együtt – mormolta –, és lassan előre! Amint átjutunk a kapun, irány a torlasz. Le fogjuk bontani. Azután az első sor lerohanja a lépcsőt. Tartsátok meg a pajzsokat, amíg el nem érjük az ijászokat. – Saját pajzsa megakadt egy kőtömbben, ő pedig óvatosan megemelte a fafogantyút, hogy felülkerekedjen az akadályon, és egy nyíl azonnal belefúródott a törmelék közé, hogy csak alig egy hüvelykkel kerülje el a bokáját. – Tartsatok ki – biztatta embereit –, tartsatok ki! Isten velünk van. – Az állópajzs megremegett, amint két újabb nyilvessző csapódott bele, de Guy mereven feltartotta, tett egy újabb lépést, és immár a szétrombolt kapunyílás törmelékei között járt. Óvatosan araszoltak előre a hatalmas pajzsokkal, és megfeszített karral álltak ellen a fába fúródó nyilak erejének. Úgy tűnt, a torony fokaira már nem jutott ijász, hiszen felülről egyetlen

nyíl sem érte őket, csakis szemből, ám a nagy állópajzsok megvédték őket. – Zárjatok össze – ismételte Guy –, zárjatok szorosan össze, és bízzatok Istenben!

Ekkor, a kapu jobb oldalán álló fal rejtekéből üvöltve lendültek támadásra Sir Guillaume fegyveresei.

Sir Guillaume felismerte, hogy a szemből közeledő ellenséget alighanem vakká teszik a nagy állópajzsok, ezért lerombolta az udvari torlasz egyik végét, és tíz emberével visszavonult az udvar sarkába, a fal mögé, ahol az istálló trágyadombja is állt. Amikor Guy emberei végre feltűntek a boltozat alatt, Sir Guillaume támadásra indult. Ugyanezt a taktikát alkalmazta fényes eredménnyel Joscelyn ellen is, bár ezúttal a rohamot, a közelharcot és a vagdalkozást gyors visszavonulásnak kellett követnie. Újra és újra elismételte embereinek, mi a terv lényege: megtörni a pajzsfalat, magyarázta, azután engedni, hogy az íjászok bevégezzék az öldöklést, miközben ők visszavonulnak a torlasz részébe. Egy pillanatig úgy tűnt, a terv be is válik. A roham készületlenül érte a támadókat, akik fejvesztve hátráltak. Egy angol fegyveres, aki semmit sem szeretett jobban a harcnál, kettéhasított egy koponyát szekercéjével, miközben Sir Guillaume beledöfött kardjával egy másik férfi ágyékába. Az állópajzsokat tartó fegyveresek ösztönösen a fenyegetés felé fordultak, méghozzá a pajzsokkal együtt, így védtelenné tették oldalukat a lépcsőn felsorakozott íjászok előtt.

– Most! – kiáltotta Thomas, és a nyilak kiröppentek. Guy mindezt nem látta előre, de készen állt rá. A hátsó sorban akadt egy férfi, a normann Fulk, aki hűségese volt, akár egy

őleb, ugyanakkor ádá, mint avércse.

– Tartsd őket, Fulk! – kiáltott neki Vexille. – Első sor, utánam! – Egy nyíl lepattant a vállvértjéről, megsebezte a mögötte álló fegyverest. Két másik katona megtántorodott, amint a nyilak átjárták vértjeiket, de a többiek követték Guy Vexille-t, amint összezárta a pajzsfalat, és megindult a torlasz végében nyíló hasadék felé. Sir Guillaume embereinek vissza kellett volna vonulniuk, ám belemerültek a közelharcban, elvesztek a harci lázban és a küzdelem borzalmaiban. Csapásokat hárítottak a pajzsukkal, az illesztéseket kutatták ellenségeik vértjén. Guy ügyet sem vetett rájuk, és elhaladt a torlasz mellett, s miközben a nagy állópajzsok még mindig védelmezték, megindult a lépcső felé. Öten tartottak vele; a többiek Sir Guillaume néhány emberét támadták, akik immár súlyos emberhátrányba kerültek. Az íjászok a lépcsőhöz közeledő ellenség felé fordultak, és elvesztegették nyilaikat a nagy pajzsokra, azután a számszeríjasok, akiknek mostanáig sikerült észrevétlennek maradniuk, felbukkantak a kapuban, és kilőtték nyilaikat az angol íjászokra. Hárman azonnal összerogytak; negyedik társuk döbbenetesen meredt ijára, amelyet egy számszeríj lövedéke tört ketté.

És Guy, aki most is azt kiáltozta, hogy Isten velük van, félredobta a pajzsot, és rohamra indult a lépcsőn.

– Vissza! – üvöltözte Thomas. – Vissza! – Három fegyverest hátrahagyott a lépcső védelmére, de az íjászoknak még át kellett furakodniuk az ajtón, és Guy elkapta az egyik védőt, elgáncsolta a férfit pengéjével, majd miután az hátrazuhant, beledöfte kardját az ágyékába.

A vér zuhatagként folyt alá a lépcsőn. Thomas beledöfött Guy mellkasába az íjával, hátralökte unokafivérét, azután Sam megragadta és berántotta az ajtónyílásba. Ezután hosszú kaptató következett a felfelé mindig jobbra csavarodó csigalépcsőn, majd elhaladtak a lépcsősor tetején várakozó három fegyveres mellett.

– Tartsátok őket vissza! – kiáltotta Thomas. – Sam! Fel! Gyorsan!

Thomas a lépcsőn várt. Sam és az életben maradt hét íjász tudták, mit kell tenniük, amint felértek a torony tetejére. Thomas számára pedig az volt a legfontosabb, hogy Guy emberei ne juthassanak be az első terembe. A támadóknak a lépcsőház központi pillére mentén kellett felkapaszkodniuk, s miután ez nekik jobb kézről esett, nem tudták rendesen használni kardjukat. Thomas emberei azonban, miközben lefelé haladtak, szabadon forgathatták fegyvereiket. Csakhogy Guy első embere balkezes volt, és rövid markolatú, széles pengéjű szekercével harcolt, amely belehasított az egyik fegyveres lábába, hogy pajzsának, kardjának és vértjének csörgése közepette földre kényszerítse a férfit. A szekerce újra lecsapott, elfojtott sikoly harsant, azután Thomas háromlépésnyi távolságból kilötte nyilát, a fejszés férfi pedig visszatántorodott, torkában a fehér tollas nyílvezzővel. Egy számszerű lövedéke süvített el a füle mellett, majd pattant vissza a fal ívéről, és Thomas meglátta Genevieve-t, aki magához vette a *coredorok* négy számszerűjét, és most újabb célpontot keresett.

Sir Guillaume eközben egyre veszélyesebb helyzetbe

került: az ellenség túlerőben volt, és sarokba szorította. Ráírvallt embereire, hogy zárják össze pajzsaikat, és húzódjanak vissza az udvar sarkába, ahol a trágyahalom nem engedte őket tovább visszakozni. Azután Guy emberei rohamra indultak, és a pajzsok felemelkedtek, hogy hárítsák a kardok és szekercék csapásait. Sir Guillaume emberei előretolták pajzsukat, hogy visszavessék az ellenséget, és kardjuk hegyével a mellvérték illesztéseit keresték, ám az egyik támadó – egy megtermett férfi, bőrujjasán bikafejes címerrel – láncos buzogányt forgatott, és a tüskés fémgolyóbissal addig csépelte egy angol pajzsát, amíg forgácsokra nem zúzta a bőrborítással összetartott fűzfa deszkákat és vele együtt a férfi pajzstartó karját is. Az angol még ekkor is megpróbált maradék pajzsának élével ellenfele arcába csapni, amíg egy másik francia bele nem döfött a gyomrába, és a férfi össze nem rogyott. Sir Guillaume megragadta a láncos buzogányt, maga felé rántotta, mire az ellenség átbukott haldokló áldozatán. Sir Guillaume ekkor keményen az arcába csapott kardjának markolatgombjával, hogy a rostély belevágott a szemébe. A katona mégis tovább küzdött, noha kifolyt szeme és vére végigcsorgott az arcán, míg mögötte máris két újabb fegyveres bukkant fel, hogy beékelődjön a rövid védelmi vonalba. Egy angol térdre rogyott, sisakjára egyszerre két penge csapott, azután előregörnyedt, okádni kezdett. Az egyik francia megtalálta keskeny pengéjével a hátvért és a sisak közötti rést, és a férfi felsikoltott, amint a kard felhasította a gerincét. A láncbuzogányt forgató, immár fél szemére vak támadó

próbált felállni, mire Sir Guillaume belerúgott az arcába, kétszer, de a férfi csak nem akart lent maradni. Erre előredőfött kardjával, és átszakította a mellvértjét, ám ekkor egy francia döfött Sir Guillaume felé, és a döfés ereje nekivetette a trágyadombnak.

– Halottak! – üvöltötte Fulk. – Öljétek meg mindet!

Ám ebben a pillanatban a toronyból záporozni kezdtek a nyilvesszők. A nyilak hátulról csaptak le Fulk fegyvereseire. Néhányan páncélt viseltek, és az éles szögből érkező nyilak lepattantak vértjükről, de a hegyes nyilvesszők így is átjárták a sodronyvértet és a bőrt. A támadók közül négyen azonnal odavesztek, míg további hárman megsebesültek, és az íjászok a kapuban gyülekező számszeríjasok ellen fordították fegyvereiket. Sir Guillaume-nak, aki eddig megúsza sebesülés nélkül, sikerült talpon maradnia. Pajzsa kettéhasadt, ezért utálkozva félredobta, azután a bikafejes jelvényt viselő férfi feltérdepelt, megmarkolta és próbálta lerántani magához. Sir Guillaume mindkét kezével megmarkolta a kardját, hogy annak gombjával az arcába csapjon, ám az kitartóan húzta tovább, s nagy csörömpöléssel elvágódott. Sir Guillaume félretette kardját, s miközben a páncélkesztyűs kezével igyekezett belefojtani a szuszt, bal kezével kitapogatta a férfi mellvértjének alsó peremét, jobbjával elővonta törét, és a férfi zsigerei közé döfött. Érezte, ahogyan a penge átjárta a bőrujjast, azután a bőrt és a húst, ő pedig megfeszítette a kést, és feltépte vele a férfi gyomrát, miközben ellensége verítékben és vérben úszó arccal, kifolyt szemmel vicsorgott rá.

Újabb nyilak röppentek elő, hogy émelyítő, tompa

puffanással találják meg Fulk maradék emberét.

– Ide! – kiáltott Guy Vexille a toronyba vezető lépcsősor tetejéről. – Fulk! Ide! Hagyd őket! Ide!

Fulk mennydörgő hangján megismételte a parancsot. Amennyire láthatta, alig három védő maradt életben az udvar szegletében, de ha tovább küzd velük, a toronybéli ijászok lesznek az összes emberét. Egy nyílvesző az ő combjába is belefúródott, mégsem érzett fájdalmat, amint felbotladozott a lépcsőn, és beért az ajtónyílásba, ahol végre oltalmat talált a nyilak elől. Guynak tizenöt embere maradt. A többiek vagy meghaltak, vagy sebesülten az udvaron maradtak. Egyikük, akit két nyíl is eltalált, kúszva próbálta elérni a lépcsőt, mire két újabb nyílvesző fúródott a hátába. A férfi megrázkódott, szája görcsös kiáltásra nyílt, míg végül egy utolsó nyílvesző eltörte a gerincét. Egy ijász, akire Guy korábban nem figyelt fel, és aki az udvar egyik félreeső sarkában, szalmaágyon feküdt, most küszködve megtett néhány lépést, hogy késével elvágja egy sebesült fegyveres torkát, ám ekkor egy számszeríj nyila villant a kapu felől, és az ijász rárogyott áldozatának tetemére. Az angol öklendezni kezdett, tehetetlenül rángatózott, azután mozdulatlaná dermedt.

Sir Guillaume nem tudta, mit tegyen. Alig két embere maradt, közel sem elég ahhoz, hogy támadást indítson a toronyajtó ellen, ráadásul maga Sir Guillaume is megsebesült, egyszeriben elfogta a szédülés és a gyengeség. Gyomra görcsösen összerándult, ő pedig öklendezni kezdett, majd nekitántorodott a falnak. John Faircloth a trágyadombon feküdt, gyomrát markolászta, és

szó nélkül haldoklott. Sir Guillaume szeretett volna valami megnyugtatót mondani az angolnak, de a hányinger hullámai felülkerekedtek rajta. Újra öklendezni kezdett, és furcsamód nehéznek érezte a vértjét. Már nem kívánt mást, csak lefeküdni és megpihenni.

– Az arcom – fordult a két túlélő egyikéhez, egy burgundiaihoz –, nézd meg az arcom! – A férfi engedelmeskedett, és összerezsent, amint meglátta a vörös keléseket.

– Jesszusom – nyögött fel Sir Guillaume –, szerelmetes lsten! – Lerogyott a fal mellett, és a kardja után nyúlt, hogy a régi fegyver nyújtson neki vigaszt utolsó perceiben.

– A pajzsokat! – adott parancsot Guy az embereinek. – Ketten előrementek, felemelt pajzssal, mi pedig mögöttetek leszünk, és kivágjuk alóluk a lábukat. – Egyedül úgy foglalhatták el a lépcsőt, ha az ellenség sebezhető bokáját vették célba, ám amikor megpróbálkoztak ezzel, azt kellett látniuk, hogy a két megmaradt fegyveres a kurta nyelvű lándzsákat használja, amelyeket Sir Guillaume a lépcső védelmére készített ki, és ezekkel veri vissza őket. Ezután egy nyíl és egy számszeríj lövedéke megtalálta az egyik férfi sisakját, amely mögül ömleni kezdett a vér. A férfi hátrazuhan, Guy pedig lehúzta a lépcsőn, és odafektette a szekercés mellé, akit szintén ő rángatott ki a lépcsőházból.

– Számszeríjak kellene – vélte Fulk. Arcát horzsolások borították, szakállát vér áztatta. Az ajtóhoz lépett, és üvöltve hívta magához a számszeríjasokat. – Gyorsan! – sürgette őket, majd kiköpte egyik véres fogát. – Gyertek! Nincs mitől félni, az ijászok meghaltak – hazudta. – Csak

siessetek!

A számszeríjasok tettek egy kísérletet, de Sam és a sáncokon harcoló többi íjász már várta őket, és hatból négyet azonnal le is szedtek. Egy megtöltött számszeríj csörömpölve hullt a kövezetre, nekiütődött a torlasznak, ami kioldotta a pecket, és a kiröppenő lövedék belefúródott egy halott fegyveresbe. Az egyik számszeríjas futva próbált visszamenekülni a kapu alá, amíg egy találat után át nem bukott a torlaszon, de két számszeríjasnak így is sikerült sértetlenül elérnie a lépcsőt.

– Alig maradtak néhányan – fordult Guy az embereihez –, és Isten velünk van. Csak egy roham kell, egyetlen egy, és miénk lesz a Grál. Ezért mindnyájan a mennybe jutunk.

– Ő viselte a legkülönb páncélt, ezért úgy döntött, a mindent eldöntő rohamot személyesen fogja vezetni, az oldalán Fulkkal. A két számszeríj as közvetlenül mögöttük maradt, készen arra, hogy lelője a lépcső íve mögött várakozó íjászokat. Miután a lépcsőt megtisztították, Guy elfoglalhatta a torony alját. Kis szerencsével, tette hozzá gondolatban, a Grál is ott lesz valamelyik alsó helyiségben, ha pedig nem, csak egy újabb rohamra lesz szükség. Abban az egyben nem kételkedett, hogy amint övé lesz a dicsőség, és megszerzi a Grált, felgyújtja a tornyot. A fából ácsolt szintek pillanatok alatt lánggra kapnak majd, a füst és a tűz megöli a tetőn rekedt íjászokat, ő maga pedig megdicsőül. Elhagyhatja ezt az elátkozott helyet, övé lesz a Grál, és megváltoztatja vele a világot.

Csak még egy utolsó erőfeszítés.

Guy az egyik fegyveresétől elvett egy kis pajzsot, amely alig

lehetett nagyobb egy pecsenyéstáznál, legfeljebb a kardcsapásokat téríthette el a közelharcban, és ezzel kezdte meg a támadást. Megkerülte a sarkot, és reménykedett, hogy magára vonja a nyilakat, majd mindent elsöprő rohamot indíthat, mielőtt az íjászok újra megtölthetnék fegyvereiket. Csakhogy az angolok nem dőltek be a cselnek, ezért Guy magához intette Fulkot, aki időközben letörte a combjába fúródott nyíl szárát.

– Készen állok – bólintott a normann komoran.

– Akkor rajta! – A két férfi lekuporodott a pajzsa mögött, s felfelé kezdtek kapaszkodni a csigalépcsőn. Tulajdon bajtársaik vérében gázoltak, majd miután megkerülték a kanyarulatot, Guy felkészült a nyilak becsapódására. Miután egyetlen nyíl se szisszent felé, kikémlelt pajzsa felett, de maga előtt nem látott mást, csak üres fokokat, és tudta, hogy Isten kezébe adta a győzelmet. – A Grálért – fordult Fulkhoz, azután előresietett. Már csak alig tucatnyi fokot kellett leküzdenie, nyomában a számszeríjasokkal, azután Guy hirtelen égett szagra lett figyelmes, de nem gondolt semmi rosszra. A lépcső még egyszer elfordult, azután a folyosó megnyílt előttük, és ő diadalmas csatakiáltásban tört ki, amikor kigyúlt a tűz.

Az egész Genevieve ötlete volt. Átadta a számszeríját Philinnek, felsietett a csarnokba, ahol a betegek feküdtek, és ott megragadta a Joscelyn elfogásakor zsákmányolt egyik mellvértet, majd ezzel jókora vödörré való izzó parazsat vett a tűzből. Az egyik *coredor* asszonya segített neki, belapátolta a füstölgő parazsat és hamut egy nagy

főzőüstbe, azután levitték az edényt. Amikor az üst átforrósodott, s égetni kezdte Genevieve kezét, felbukkant az első két támadó, mire az asszonyok letaszították a tüzesen izzó zsarátnokot a lépcsősoron. A forró parázs és hamu a lehető legszörnyűbb károkat okozta. Az izzó por elteltette a levegőt, és eljutott a Fulk mögött közeledő számszeríjas szemébe. A férfi hátratántorodott és eldobta fegyverét, miközben rémülten söpörte le a perzselő hamut az arcáról. A számszeríj csörögve hullt a lépcsőre, kioldott, és a kiröppenő lövedék átfúrta Fulk bokáját. Fulk belezuhant az izzó zsarátnokba, és eszelős igyekezettel próbált szabadulni a kínoktól, miközben Guy egyedül maradt a lépcsőn, a hamu félig elvakította, és amikor felemelt pajzsával igyekezett védeni a szemét, egy nyílvessző olyan erővel fúródott a fába, hogy hátratántorodott. A nyíl félig átjárta a pajzsát. Egy számszeríj lövedéke pattant le élesen a falról. Guy kétségbeesetten próbálta visszanyerni egyensúlyát, próbált átlátni a forróságtól kibuggyant könnyein és a sűrű füstön, azután Thomas máris rohamra indult maradék embereivel. Az egyik rövid szárú lándzsával harcolt, Guy felé dőött, és leszorította őt a lépcsőről, miközben a mellette küzdő fegyveres kétkezes kardjával döfte át Fulk nyakát.

Vexille emberei, akik a lépcsősor alján várakoztak, visszaverhették volna a rohamot, ám annyira megdöbbenek a lefelé botladozó Guy látványától, Fulk halálüvöltésétől, a tűz és a megperzselte hús pokoli bűzétől, hogy kihátráltak az ajtón, miközben az ellenség ordítva előtört a füstfüggöny mögül. Thomas alig öt embert vezetett,

de így is páni rémületet okozott Guy fegyveresei között, akik megragadták urukat, és kimenekültek az udvar friss levegőjére. Thomas követte őket, előredöfött a lándzsájával, és eltalálta Guy mellvértjét. Ellensége legurult az utolsó fokokról, és hangos csörömpöléssel elterült az udvar kövezetén. Azután a sáncok felől előröppentek a nyilak, átjártak sodronyvértet és páncélt. A támadók nem húzódhattak vissza a lépcsőre, hiszen Thomas fegyvereseivel az ajtó füstös nyílásában várta őket. Guy emberei ezért menekülőre fogták. A város felé rohantak, a nyílveszők pedig követték őket a kapuboltozat alatt, mire ketten sebesülten zuhantak a torlaszra. Azután Thomas ráparancsolt az íjászokra, hogy ne lőjenek.

– Elég volt! – kiáltotta. – Hallod, Sam? Ne lőjete! Elengedte a rövid szárú lándzsát, kinyújtotta a kezét, és Genevieve odaadta neki az íját. Thomas előhúzott egy szakállas nyilat a táskájából, és lenézett a lépcső aljára, ahol rokona – akit társai hátrahagytak – bőszen igyekezettel próbált felállni súlyos páncéljában.

– Csak te és én – emlékeztette Thomas –, a te fegyvered az enyém ellen.

Guy körbenézett, de nem látott kiutat. Az udvar hányástól, trágyától és vértől bűzlött. Mindenfelé tetemek heverték. Hátrálni kezdett a torlaszon tátongó rés felé, Thomas pedig utána indult, lassan leereszkedett a lépcsőn, és jó tízlépésnyi távolságból követte ellenségét.

– Elment a kedved a harctól? – kérdezte.

Guy ekkor rárontott, abban a reményben, hogy hosszú kardjával elérheti Thomast, ám a széles fejű nyíl

belecsapódott a mellvértjébe, őt pedig hátravetette a hosszú angol íj elemi ereje, és Thomas máris újabb nyilat illesztett fegyvere idegére.

– Próbáld újra! – biztatta Thomas.

Guy hátrálni kezdett. Elhátrált a torlasz mentén, Sir Guillaume és két embere mellett, akik semmit sem tettek, hogy megállítsák. Thomas íjászlai lejöttek az oromzatról, és a lépcsőről figyelték őket.

– Elég jó a páncélod? – kérdezte Thomas. – Annak kell lennie. Ne feledd, hogy szakállas nyíllal lövök. Az nem járhatja át az acélt. – Eleresztette az ideget, és a nyíl roppant erővel fúródott a Guy ágyékát védő páncéllemezebe, hogy nekivesse Vexille-t a törmeléknek. Thomas máris készen állt az újabb lövésre.

– Most mihez kezdesz? – tudakolta Thomas. – Én nem vagyok olyan védtelen, mint Planchard volt. Vagy Eleanor. Vagy az apám. Gyere és próbáld megölni!

Guy nehézkesen talpra állt, és tovább hátrált. Tudta, hogy az emberei visszavonultak a városba, és ha elérheti őket, biztonságban lesz, mégsem mert hátat fordítani. Tudta, hogy nyilat kap a hátába, ha megteszi, és ezt a büszkesége semmiképp sem engedhette. Egy férfi farkasszemet néz az ellenséggel, s ha kell, így is hal meg. Mostanra túljutott a várkapun, lassan hátrált a kihalt téren, és azért imádkozott, hogy valamelyik embere vegyen már magához egy számszeríjat, és szedje le Thomast, aki kitaróan követte, és mosolygott, még hozzá egy olyan ember mosolyával, aki kiélvezi az édes bosszú minden pillanatát.

– Ez itt már nem szakállas nyíl – tudatta Thomas –, és a mellkasodon fog eltalálni. Nem akarod felemelni a pajzsod?

– Thomas – nyögött fel Guy, azután megemelte a kis pajzsot, mielőtt folytathatta volna a beszédet, mert látta, hogy Thomas felhúzza a nagy íjat, majd az ideg előrevágódott, a nehéz tölgyfa szárban és tűhegyű acélfejben végződő nyíl pedig átfúrta a pajzsot, a mellvértet, a sodronyínget és a bőrujjast, hogy beékelődjön Guy bordái közé. A becsapódás ereje háromlépésnyit hátravetette, mégis sikerült talpon maradnia, noha pajzsa nekiszégeződött a mellkasának, és Thomas előkészítette az újabb nyilat.

– Talán most a gyomrodba lövök – mondta Thomas.

– A rokonod vagyok – fogta könnyörgőre Guy, és elrántotta pajzsát, kiszakítva mellkasából az acél nyílhegyet, de már elkésett; a nyíl belefúródott a gyomrába, keresztülhatolt a páncélon, a láncvérten és a faggyúval ápoltt bőrön, hogy mélyen a testébe ékelődjön.

– Ezt az apámért – mormolta Thomas –, ezt az asszonyomért, és ezt Planchard-ért.

Újra lőtt, a nyíl átjárta Guy nyakvértjét, és leterítette a kövezetre. Még a kezében szorongatta a kardját, és igyekezett felemelni, amint Thomas közelebb lépett. Szólni próbált, de a torkát eltelítette a vér. Megrázta a fejét, azon tűnődött, miért homályosul el a látása, azután érezte, ahogyan Thomas rátérdel kardforgató karjára, és felemeli átluggatott nyakvértjét, ő pedig hiába próbált tiltakozni, csak vér tört fel a torkából. Thomas előreszegezte a törét,

és a pengét mélyen beledöfte a torkába.

– Ezt pedig értem.

Sam és a féltucatnyi íjász csatlakozott hozzá a tetem mellett.

– Jake halott – jelentette Sam.

– Tudom.

– A fél világ odaveszett – tette hozzá Sam.

Talán eljött a világvége, gondolta Thomas. Talán a Jelenések Könyvének szörnyű próféciái válnak valóra. A négy rettenetes lovas végigvágta a földön. A fehér lovas Isten bossúja ezen a gonosz világon, a vörös lovas a háború előhírnöke, a fekete lovas éhínséget hoz, míg a legkönyörtelenebb, a fakó lovas, dögvészt és halált. És talán az egyetlen dolog, ami gátat vethet a pusztításnak, a Grál. A Grál pedig nincs nála. A lovasok tehát elszabadultak. Thomas felegyenesedett, felvette íját, és végignézett az utcán.

Guy fegyveresei nem maradtak, hogy megküzdjenek az íjászokkal; elmenekültek, akárcsak Joscelyn emberei, hogy találjanak egy helyet, ahol a ragály még nem töltötte meg halottakkal az utcákat. Thomas elindult a haldoklók és holtak kísértetvárosában, a füstben és a mocsokban. Lövésre készen tartotta fegyverét, de senki sem próbált rátámadni. Egy asszony segítségért kiáltozott, egy gyermek vigasztalanul zokogott az egyik ház ajtajában, azután Thomas meglátott egy fegyverest, tetőtől talpig vértben, és félig felvonta az íját, ám a másik férfi nem viselt fegyvert, csupán egy vödör vizet hozott. Idős, ősz hajú katonát látott maga előtt.

– Te lehetsz Thomas – szólított meg a férfi.

– Igen.

– Sir Henri Courtois vagyok. – Egy közeli házra mutatott. – A barátod odabent van. Súlyos beteg.

Robbie összepiszkított szalmaágyán feküdt. Rázta a láz, arca megfeketedett és eltorzult a fekély éktől. Nem ismerte fel Thomast.

– Szerencsétlen – csóválta a fejét Thomas. Átadta az íját Samnek. – És vidd azt is, Sam! – mutatott a pergamenre, amely az alacsony ülőkén, az ágy mellett feküdt, azután karjába vette Robbie-t, és elindult vele fel a dombra. – Barátok közt fog elérni a vég – suttogta az öntudatlan férfinak.

Az ostrom véget ért.

Sir Guillaume kiszenvedett. Sokan haltak meg. Túl sokan ahhoz, hogy eltemethessék őket. Thomas a folyó túlsópartjára, a mezőt átszelő vizesárokba vitette a holttesteket, beborította őket száraz faágakkal, és hatalmas máglyát gyújtott, bár így sem akadt elég tüzelő a tetemek elégetésére, így azok legjobb esetben is csak félig megsültek. Farkasok merészkedtek elő az erdőből, és hollók sötétítették el az eget az árok felett, ahol a vadak gazdag tort ültek.

A nép kezdett visszatérni a városba, miután az emberek olyan helyeken próbáltak menedéket keresni, amelyek éppoly szörnyű károkat szenvedtek, mint Castillon d'Arbizon. A ragály mindenhová elért, azt mondták. Beratban szinte mindenki odaveszett, bár senki sem tudta,

Joscelyn életben maradt-e, de ez nem is érdekelte Thomast. A tél fagyot hozott, és karácsonykor egy barát meghozta a hírt, hogy a döghalál északon is arat.

– Mindenütt ott van – mondta –, és mindenkit elragad. Mégsem halt meg mindenki. Philin fia, Galdric felépült, noha karácsony után néhány nappal apja is megbetegedett, és három gyötrelmes nap után kiszervedett.

Robbie életben maradt. Sokáig úgy tűnt, őt sem kerüli el a halál, éjszakánként szinte már nem is lélegzett, mégis élt, és lassan kezdett felgyógyulni. Genevieve gondoskodott róla, táplálta, amikor mozdulni sem volt ereje, és megmosdatta, ha összepiszkította magát. Ám amikor a bocsánatát akarta kérni, mindig elcsendesítette.

– Thomasszal beszélj! – mondta ilyenkor.

Robbie, még mindig halálosan gyengén, elment Thomashoz, és az íjász sokkal idősebbnek és zordabbnak tűnt számára. Nem tudta, mit mondhatna, Thomas azonban igen.

– Áruld el – kezdte –, amikor azt tetted, amit tettél, úgy gondoltad, hogy helyesen cselekszel?

– Igen – felelte meggyőződéssel Robbie.

– Akkor nem követtél el semmi rosszat – jelentette ki Thomas –, és erről nem beszélünk többet.

– Nem szabadott volna elvinnem – mutatott Robbie a pergamenre, a Grálról szóló kéziratra, amelyet Thomas apja hagyott hátra.

– Visszakaptam – vonta meg a vállát Thomas –, és most arra használom, hogy megtanítsam Genevieve-t olvasni.

Másra amúgy sem igen jó. Robbie a tűzre meredt.

– Annyira sajnálom – sóhajtott fel.

Thomas elengedte a füle mellett a bocsánatkérést.

– Meg kell várnunk, amíg mindenki jobban lesz, azután hazaindulunk.

Szent Benedek napján tizenegy ember indult haza, Anglia felé, és az elárvult Galdric Thomas szolgája lett. Gazdagon térhettek vissza, hiszen a fosztogatásból származó pénzt sértetlenül megtartották, bár egyikük sem tudta, hogy mit találnak odahaza.

Az utolsó Castillon d'Arbizonban töltött estén Thomas azt hallgatta, hogyan küzd meg Genevieve a Grálról szóló kézirat betűivel. Úgy döntött, hogy még aznap elégeti a pergament, hiszen az nem vezette el sehová. A latin szöveget adta fel Genevieve-nek, minthogy angol vagy francia bekezdés alig akadt a pergamenen, s bár a lány nem értette a szavak jelentését, legalább gyakorlatot szerezhetett a betűk felismerésében.

– „*Virga tua et bacillus tuus ipsa consolobuntur me*” – olvasta a lány vontatottan, Thomas pedig bólintott, és tudta, hogy nincs már messze a „*calix meus inebrians*”, majd arra gondolt, hogy a kehely csakugyan megrészegítette, részeggé és vaddá tette, s mindezt a semmiért. Planchardnak volt igaza. A keresés megőrjíti az embert.

– „*Pono coram me mensam* – olvasta Genevieve – *ex adverso hostium meorum.*”

– Az nem *pono* – szólt közbe Thomas –, hanem *pones*. „*Pones coram me mensam ex adverso hostium meorum.*”

– Betéve tudta a szöveget, és most le is fordította a lány kedvéért. – „Asztalt teritesz nékem az én ellenségeim előtt.”

A lány a homlokát ráncolta.

– Nem – erősködött –, ez igenis *pono*. – Feltartotta a kéziratot, hogy az igazát bizonyítsa.

A tüzek fénye megrebbent a szavakon, amelyek csakugyan azt mondták, „*Pono coram me mensam ex adverso hostium meorum.*” Apja jegyezte le a sorokat, és Thomas vagy tucatszor elolvasta őket, mégsem vette észre a hibát. Olyan otthonosan mozgott a latin nyelvben, hogy ösztönösen átugrotta az ismerős szavakat, és ahelyett, hogy a szöveget olvasta volna, fejből idézett fel mindent. *Pono*. Nem Te teritesz asztalt, hanem én. Thomas a szóra meredt, és tudta, hogy az nem lehet elírás.

És tudta, hogy megtalálta a Grált.

UTÓHANG

A Grál

A hullámok szétáradtak a kavicsos parton, fehérén tajtékzottak, majd visszahúzódtak. A szürkészöld tenger újra meg újra kicsapott, kitartóan mosta Anglia partjait. Szitált az eső, eláztatta a frissen sarjadt füvet, ahol bárányok játszadoztak, és vadnyulak ugrándoztak a szellőrőzsákkal és csillaghúrral benőtt sövények között.

A ragály elérte Angliát is. Thomas és három társa néptelen falvakon lovagolt át, és hallotta a tehének fájdalmas bögését, minthogy nem akadt senki, aki lefejte volna a tejet

felduzzadt tőgyükből. Néhány faluban ijászok örködtek a torlaszok mögött, hogy visszafordítsanak minden idegent, és Thomas engedelmesen megkerülte az ilyen helyeket. Láta a megásott tömegsírokat is. A hatalmas vermek megteltek a halottakkal, akik nem részesülhettek az utolsó kenet szentségében. A sírok peremén színes virágok nyíltak, amint beköszöntött az új tavasz.

Dorchesterben egy halott feküdt az utcán, és nem akadt senki, aki eltemette volna. Sok háznak minden ajtaját-ablakát beszegeztek, és a falra festett vörös kereszttel jelezték, hogy az itt lakók megbetegedtek, ezért sorsukra hagyták őket. A városon kívül a földeket felverte a gyom, a mag érintetlenül maradt a halott gazdák csűrjeiben, és mégis pacsirták énekeltek a réteken, jégmadarak villództak a vízfolyások felett, és lilék köröztek a felhők alatt. Sir Giles Marriott, az uradalom régi gazdája meghalt még a járvány előtt, testét a falusi templomban helyezték örök nyugalomra, és ha az életben maradt falusiak látták is erre lovagolni Thomast, egyikük sem köszöntötte őt. Mindenki menedéket keresett az Úr haragja elől, így Thomas, Genevieve, Robbie és Galdric háborítatlanul lovagolhatott végig a csapáson, amíg el nem érték Lipp Hillt, hogy alattuk megnyíljon a tenger, a kavicsos part és a völgy, ahol egykor Hookton feküdt. A falut Sir Guillaume és Guy Vexille égette fel, amikor még egymás oldalán lovagoltak, és mostanra nem maradt belőle semmi, csak a viskók bedőlt falai között tenyésző túske- és mogyoróbokrok; a bogáncsok és a csalánok a templom megfeketedett, tető nélküli falai között. Thomas két hete érkezett vissza Angliába. Haladéktalanul

felkereste Northampton earljét, és letérdelt ura elé, aki először is megvizsgáltatta a szolgálival, nehogy behurcolhassa a kórt a házába. Thomas ezután lefizette gazdájának a Castillon d'Arbizonban zsákmányolt pénz kerek egyharmadát, majd ezt megtoldotta az aranyserleggel.

– A Grál számára készült – magyarázta –, de a Grál maga elveszett.

Az earl megcsodálta a serleget, felemelte és megforgatta a fényben, és ámuldozva látta kivételes szépségét.

– Elveszett? – vont a végül össze a szemöldökét.

– A Szent Szeverin-apátság szerzetesei szerint – hazudta Thomas – az az angyal vitte fel a mennyországba, amelyiknek a szárnyát állítólag a szent foldozta meg. Elveszett, nagyuram.

Az earl elégedett lehetett, hiszen hatalmas kincs birtokába jutott, még ha a Grál nem is lett az övé, és Thomas ígéretet tett a visszatérésre, mielőtt társaival ellovagolt. És most visszaérkezett gyermekkorának falujába, arra a helyre, ahol elsajátította a fegyverforgatást, és ahol apja, a tébolyult Ralph atya a sirályoknak prédikált, miközben elrejtette hatalmas titkát.

Még mindig ott volt. Ott rejtőzött a templom megkopott kövei között sarjadó fűben és csalánban, mint holmi értéktelen kacat. Az agyagtál, amelyben Ralph atya a szent ostyát tartotta. Az oltárra helyezte az edényt, és vászonterítővel takarta le, majd hazavitte, amikor a misének vége lett. „Asztalt teríték” írta. Az oltár lett az ő asztala, és a tál volt a teríték. Thomas százszor is megérintette, mégsem

gondolt róla semmit. Még amikor legutoljára Hooktonban járt, és kiemelte a romok közül, akkor is félrehajította és visszaadta a gyomoknak.

Most újra rátalált, és odaadta Genevieve-nek, aki beletette a fadobozba, és rázárta a fedelet. A tál pedig olyan tökéletesen illeszkedett a helyére, hogy a doboz meg se csörrent, ha megrázták. A tál alja is illett a doboz festett aljának elszíneződött köréhez. A kettőt egymásnak teremtették.

– Mi lesz most? – kérdezte Genevieve.

Robbie és Galdric a templomon kívül maradt, a szétszóródott köveket és földdombokat vizsgálták, amelyek a lakóházak egykori helyéről árulkodtak. Egyikük sem tudta, miért tért vissza Thomas Hooktonba. Galdricot nem is érdekelte, Robbie pedig megelégedett annyival, hogy Thomas mellett maradhat, míg valamennyien visszatérnek északra, és megfizetik Lord Outhwaite-nek szabadulása árát. Már ha Lord Outhwaite életben maradt.

– Mi lesz most? – kérdezte újra Genevieve elfojtott hangon.

– Amit Planchard tanácsolt – felelte Thomas, de még előbb leoldotta a borostömlőt az övéről, kitöltött egy kevés bort a tálba, majd miután megitta Genevieve-t, visszavette a kopott serleget, és maga is ivott belőle. – Már nem vagyunk kiátkozottak – mosolyodott el, hiszen mindketten ittak az edényből, amellyel Krisztus vérének felfogták a keresztfán.

– Valóban ez lenne a Grál? – ráncolta a homlokát Genevieve.

Thomas kivezette a templomból. Megragadta Genevieve kezét, amint a tenger felé indultak, és amikor elérték a

kavicsos partot a kis öbölnél, ahol a Lipp kiszélesedett vízfolyása kimosta a helyet a halászhajók számára, amelyeken Hookton néhai lakói egykor a tengerre indultak, mosolyogva a lány felé fordult, majd olyan messzire hajította az agyagtálat, amennyire csak tudta. Átdobta a vízfolyáson, át a kavicsos túlsó partra, a tál pedig csikorogva végigcsusszant a köveken, gurult néhány métert, azután megállapodott.

Belegázoltak a vízfolyásba, felkapaszkodtak a túlsó partra, és megtalálták a sértetlen agyagtálat.

– Most mi lesz? – kérdezte Genevieve harmadszor is.

A Grál nem tenné jobbá az embereket, gondolta Thomas. Harcolnának, hazudnának és csalnának, gyilkolnának és meghalnának érte. Az egyház meggazdagodna belőle. Nem szülne mást, csak gonoszságot, kivetítené az ember legsötétebb természetét, ezért leghelyesebb azt tenni, amit Planchard is tett volna.

– „Bevetném a legmélyebb vizekbe – idézte fel az apát szavait –, a tengeri szörnyek közé, és nem beszélnék róla senkinek.”

Genevieve utoljára még megérintette az edényt, azután megcsókolta és visszaadta Thomasnak, aki egy pillanatig a tenyerén tartotta. A legközönségesebb, vörösésbarna agyagból készült, elnagyolt volt és otromba, még csak nem is kerek, hiszen az egyik oldalán horpadás árulkodott arról, hogy a fazekas óvatlanul megnyomta a még kiégetetlen agyagot. Néhány pennyt ha érhetett, talán még annyit se, mégis a keresztény világ legszentebb ereklyéje volt. Thomas még egyszer megcsókolta, azután hátravonta a

hosszú angol íjon megedzett karját, leszaladt a tenger tajtékos partjáiig, és olyan messzire hajította a tálat, amennyire csak tőle telt. Messzire eldobta, és az egy hosszú pillanatig megmaradt a szürke hullámok hátán, mintha vonakodott volna elhagyni az emberek világát, azután szép lassan alámerült.

Parányi fodrot vetett, ami azon nyomban el is simult, Thomas pedig megragadta Genevieve kezét, és elfordult. Íjász maradhatott, és az örület véget ért. Szabad lett.

TÖRTÉNELMI JEGYZET

Noha Az *eretnekben* itt-ott engedtem a patkányok iránt érzett viszolygásomnak, meggyőződése, hogy ezek a kártevők nagy valószínűséggel ártatlanok a járvány elterjesztésében. A történészek máig nem tudják eldönteni, hogy a fekete halál (amely nevét a fertőzöttek bőrét elcsúfító duzzanatok után kapta) vajon bubópestis volt-e, amelyet a bolhák terjesztettek át a patkányokról, vagy valamilyen lépfene, amely a háziállatoktól származott. Szerencsémre Thomasnak és társainak nem kellett felállítaniuk semmiféle diagnózist. A középkorban a pestist egyértelműen az emberiség bűnös természetének, valamint a Szaturnusz bolygó kedvezőtlen csillagászati állásának tulajdonították, amely mindig is baljós következményekkel járt. A vész páni rémületet és zavart okozott, s minthogy előzmények nélkül állt, a gyógy módját sem ismerték. Itália felől, északi irányban terjedt el,

áldozataival rendszerint három-négy nap alatt végzett, míg másokat rejtélyes módon megkímélt. Pestisjárvány akkor sújtotta először Európát. Korábban is felbukkantak járványos betegségek, ám korántsem ilyen méretűek, és az elkövetkező négyszáz év során – szórványos időközönként – a döghalál újra és újra felütötte a fejét. Maguk az áldozatok nem hívták fekete halálnak – ez az elnevezés csak az 1800-as években bukkant fel –, egyszerűen csak „ragálynak”.

A pestis Európa népességének legkevesebb egyharmadát kiirtotta. Egyes közösségekben a halálozási ráta az ötven százalékot is meghaladta, ám az össznépesség tekintetében az egyharmad tűnik a legvalószínűbb aránynak. A vidéki települések éppúgy megszenvedték, mint a nagyvárosok, és egész falvak haltak ki. A szántóföldeken húzódó töltések és árkok révén ma is megtalálhatjuk ezeknek a településeknek a nyomát, míg másutt magányos, funkciójukat veszített templomok árulkodnak a mezők közepén. Sok helyen mindössze ennyi emlékeztet az egykor virágzó településekre.

Az eretnek esetében csupán a nyitó és záró részek idézik fel híven a történelmi eseményeket. A járványra ugyan sor került, akárcsak Calais ostromára és elfoglalására, ám a kettő között minden egyéb csak fikció. Nincs Berat nevű város, sem Castillon d'Arbizon nevű vár. Astarac ugyan létezik, de bármit is építettek ide, az ma már egy roppant víztározó felszíne alatt nyugszik. Az előhangban részletezett küzdelmet Nieulay és a torony elfoglalásáért csakugyan meqvívták, bár a diadal nem járt kézzelfogható

eredményekkel a franciák számára, akik nem tudtak átkelni a Hamm-folyón, és így nem bocsátkozhattak harcba az angol sereggel. Így viszont a franciák elvonulása után Calais elesett, és a kikötőváros további háromszáz évig az angolok kezében is maradt. Calais halálra ítélt, majd életben hagyott hat polgárának legendája közismert; a városház előtti Rodin-szobor is nekik állít emléket.

Thomas Gascogne-ban támadt nyelvi nehézségei nagyon is valóságosak. Az arisztokrácia, akár csak Angliában, itt is a franciát használta, a köznép azonban a különféle helyi nyelveket, elsősorban az occitánt, amelyből a modern languedoc ered. Languedoc egyszerűen annyit tesz: „oc nyelve” (az *oc* jelentése „igen”), és közel áll a katalánhoz, ehhez a Pireneusokon túl, Spanyolország északi részében honos nyelvhez. Miután meghódították a déli területeket, a franciák igyekeztek kiirtani az őslakók nyelvét, ám azt ma is beszélik, sőt az utóbbi időben valóságos reneszánszát éli.

Ami pedig a Grált illeti: alighanem rég elveszett. Egyesek szerint Krisztus használta az utolsó vacsorán, mások úgy vélik, a szent edénnyel fogták fel Jézus vérét, miután a rómaiak megváltották őt a kereszthalál gyötrelmeitől. Akárhogy is történt, az edény sosem került elő, bár a szóbeszéd máig nem csitult, és sokak szerint a Grál Skóciában rejtőzik.

Annyi bizonyos csak, hogy valóban a Grál számított a középkori keresztény világ legbecsesebb ereklyéjének. Talán mert olyannyira körülvették a rejtélyek, vagy mert

miután az Artúr-mondakör elnyerte végső formáját, a régi kelta mesék varázslatos üstjeit összemosták a Grállal, amely aranyfonálként húzódik végig az évszázadok legendáiban, és ez alighanem már így is marad. Talán ezért is szerencsés, ha sosem fedezzük fel.

Tartalom

- [ELŐHANG](#)
- [ELSŐ RÉSZ](#)
- [MÁSODIK RÉSZ](#)
- [HARMADIK RÉSZ](#)
- [UTÓHANG](#)
- [TÖRTÉNELMI JEGYZET](#)